This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

B 1,419,772

PROPERTY OF
The University of Michigan Libraries
1817
ARTES SCIENTIA VERITAS

2
4621
.M8
v.1

DIE HEBRÆISCHEN HANDSCHRIFTEN

DER

K. HOF- UND STAATSBIBLIOTHEK

IN

MUENCHEN

BESCHRIEBEN

VON

MORITZ STEINSCHNEIDER.

ZWEITE, GROSSENTEILS UMGEARBEITETE
UND ERWEITERTE AUFLAGE.

MUENCHEN, 1895.

IN COMMISSION DER PALM'SCHEN HOFBUCHHANDLUNG.

CATALOGUS

CODICUM MANU SCRIPTORUM

BIBLIOTHECAE REGIAE

MONACENSIS.

TOMI I PARS I.

CODICES HEBRAICOS COMPLECTENS.

EDITIO ALTERA

MONACHII

A. M. D. CCC. XCV.

SUMPTIBUS BIBLIOTHECAE REGIAE.

PROSTAT IN LIBRARIA REGIA PALMIANA.

DIE HEBRÆISCHEN HANDSCHRIFTEN

DER

K. HOF- UND STAATSBIBLIOTHEK

IN

MUENCHEN

BESCHRIEBEN

VON

MORITZ STEINSCHNEIDER.

ZWEITE, GROSSENTEILS UMGEARBEITETE
UND ERWEITERTE AUFLAGE.

MUENCHEN, 1895.

IN COMMISSION DER PALM'SCHEN HOFBUCHHANDLUNG.

Z
6621
.M8
v.1
pt.1

67 526 AA A 30

Vorwort.

In den Jahren 1862—9 wurden mir die HSS. zugeschickt, welche in der 1. Auflage dieses Catalogs (1875) beschrieben sind. Ein seltenes Glück auf diesem Gebiete hat schon nach 20 Jahren diese neue Auflage hervorgerufen, für welche hier nur das Nötigste aus dem Vorwort zu jener und aus der Abhandlung „die hebr. HSS. der k. Hof- und Staatsbibliothek zu München" u. s. w. (Sitzungsber. der k. Bayer. Akad. 1875, Band II, S. 169—206) ausgezogen wird.

Hebr. HSS. in arabischer Sprache sind im Nachtrage zu Aumer's Catalog beschrieben, worauf unter der früheren N. stets verwiesen ist. Zwei Codd. enthalten viele arabische Bestandteile, worüber meist Näheres in meinem Artikel: „Schriften der Araber in hebr. Schrift" (Zeitschr. DMG. Bd. 47, 1893 S. 335–84) zu finden ist. Diese Stücke sind:

N. 243. [1] 1—24 Excerpte — [2] 70—72, 126b—34, 181b—84b, 229 Exc. aus Avicenna's קאנון. — [3] 135—46b Zahrawi, תצריף, Abschn. 28, Kap. 1. [4] 150—81b Sal. ibn Ja'isch, Commentar über קאנון ij K. 1—5, umgeschrieben von Josef ibn Nachmias. — [5] 185—217 Galen מי אלאדויה אלמסמומה genannt אלתגרבה, arab. von 'Honein b. Is'hak. — [6] 217b—220 Notizen aus ibn Heitham's כתאב אלמנאזר und And. — [7] 220b—228b Galen נצאיח אלרחבאן, arab. von 'Honein. —

N. 275. [1] 2 אלחאן (so) ואלאכיאל Gewichte und Maasse. — [2] 4—14b Anon. Commentar zu קסף iv, Fragm. — [3] 15b Fragm. eines medic. Werkes. — [4] 17b, 18 fünf medic. Fragen und Antw. — [5] 25b—27 Hippokrates כתאב אלדרג [arab. von 'Honein?]. — [6] 27, 28 Hippokrates כתאב אלסר. — [7] 28—29b Aristoteles מסאלה סלמי קסל (so) ש"ם [auch מא באל genannt]. — [8] 29b מצ über Uroskopie. — [9] 113 kosmetische Notizen.

Den Grundstock der hebr. HSS. erwarb Herzog Albert V., Gründer der Bibliothek (1550—79), von dem kundigen Sammler *Jo. Alb. Widmanstad* (über welchen vgl. Perles, Beitr. S. 199, 207;

L. Geiger, Ztschr. f. Gesch. d. Juden in Deutschl. iv, 122), und bereicherte denselben durch mehr als 50 starke Bände in fol., zusammengesetzt aus Werken und Fragmenten, in seinem Auftrage copirt von einem Dutzend unwissender Abschreiber in Venedig und Mantua (1548—52).

Im J. 1858 kamen 37 Bände aus der Bibliothek *Ét. Quatremère's* hinzu, von denen ich die mit * bezeichneten nicht selbst gesehen habe; 9 neue Codd. sind seit 1875 hinzugekommen, nämlich 152—4 (154 früher in 153) u. 390—6 (provisorisch 428, 425, und 420—27 gezählt).

Den älteren Catalogen (36, 36 m, 37, 39 a, b, m, 41 c, 41 f) liegt eine unvollendete Arbeit des unwissenden Convertiten Paulus Aemilius (1574) zu Grunde; die Angaben des berüchtigten Verzeichnisses in der Allgemeinen Zeitung des Judenthums 1838 S. 244 ff., 1839 S. 24—588, welches Lilienthal, wie Zunz (zur Gesch. 247) sich ausdrückt: „übersetzt oder geschrieben hat", konnten, als die einzig bekannten, auch in bessere Quellen dringen, in Benjacob's *Thesaurus* als unerkannte Doubletten stehen bleiben; aber auch die HSS. selbst bieten falsche Ueberschriften, welche teilweise dem Prototyp entnommen und mitunter instructiv sind.

Die stehend gebrauchten Abkürzungen sind unten S. ix, x angegeben; andere, selten gebrauchte findet man in meinem zu erwähnenden, neuesten Werke und bei Berliner, Die Schriften des Dr. M. Steinschneider (1876). Die liturgischen Bände hat Zunz in seinen letzten Schriften benutzt, und verdanke ich ihm die wörtlich mitgeteilten Notizen.

Die Zeitangabe undatirter HSS. bezeichnet den *terminum ad quem*, so dass ein weiterer Spielraum anzunehmen ist; die hebräischen Charaktere sind durch Jahrhunderte unverändert geblieben. Notizen der Besitzer u. dgl. bieten bekanntlich oft wertvolles Material für Cultur- und Literaturgeschichte, sind mitunter die einzigen Documente und Monumente gelehrter jüdischer Familien.

Die Bedeutung der Sammlung besteht darin, dass sie die umfangreichste in den Ländern deutscher Zunge, schon ihrer Anlage nach alt, auch nicht in den engen Grenzen der Theologie gehalten ist, sondern alle Gebiete umfasst, auch solche, in denen die heb-

räischen Schriften und Bearbeitungen den Wert literaturgeschichtlicher Quellen behalten werden, wenn das begrenzte Interesse unter veränderten Anschauungen sich verloren hat. Es fehlt auf keinem Gebiete an seltenen und hervorragenden Schriften, welche in meiner Eingangs erwähnten Abhandlung aufgezählt sind. Nicht Weniges ist in den letzten 50 Jahren auf verschiedenem Wege veröffentlicht worden.

Der 1. Auflage war der Raum von 15 Bogen unüberschreitbar vorgeschrieben; das Richtmaass entschied unbarmherzig, insbesondere über die ersten Bogen. Bei der Umarbeitung kamen zunächst Weglassungen aus meinem aufbewahrten Ms. wieder zu ihrem Rechte, zum Teil in den hier zuerst gegebenen Anhängen; dazu kamen Nachweisungen aus der Literatur; hingegen schwanden die alten, wenn sie anderswo erledigt waren, namentlich in meiner Preisschrift: „Die hebr. Uebersetzungen des Mittelalters" (1893), wo S. 1074 mehr als 500 Citate Münchener HSS. nach den Nummern verzeichnet sind, unter welchen hier dahin verwiesen ist.

Auf meine „Bitte" in der Monatsschr. f. Gesch. u. Wiss. d. Judenth. 1893/4 S. 432 erhielt ich Berichtigungen und Bemerkungen zur 1. Aufl. in weiterem Umfange von befreundeten Gelehrten, wie *J. Benjacob, A. Berliner, S. I. Halberstam, Ad. Neubauer, H. L. Strack*, Einzelnes von Anderen; die Randbemerkungen des sel. Rabb. *Josef Perles* in München, dessen Schriften häufig aus den dortigen HSS. schöpften, copirte für mich sein Sohn, Hr. Cand. *Felix Perles*, der auch mehrere Fragen befriedigend beantwortete; — allen diesen danke ich hiermit herzlich. Hr. Dr. v. Laubmann, Director der k. Staatsbibliothek, übermittelte mir eine Anzahl von Citaten und scheute die Mühe nicht, eine Correctur des ganzen Catalogs, unter Vergleichung der HSS., aufmerksam zu lesen. An dieser, meine Sehkraft übersteigenden Aufgabe beteiligten sich, hauptsächlich für das Hebräische, Hr. Candidat *H. Brody* (bis S. 152) und Hr. Dr. *H. Malter*, für alles Andere mit grosser Umsicht eine befreundete Schulcollegin, Frl. *Adeline Goldberg*, welche auch den grössten Teil der 1. von mir revidirten Aufl., nebst 150 grösseren handschr. Zusätzen, aufmerksam durchlas, mit dem besonderen Zwecke, Ungleiches in der veränderten Orthographie, den Abkürzungen u. dgl. auf ein Geringstes zu beschränken, das unter den obwaltenden Umständen keiner Entschuldigung bedarf.

So darf ich denn mit den Gefühlen vielfachen Dankes die Hoffnung verbinden, dass das Kind meines hohen Alters, wie sein erstgeborener Bruder, freundliche Aufnahme finden werde.

Berlin im November 1894.

M. Steinschneider.

Berichtigungen und Zusätze.

Seite

4 Zeile 7 lies **Merzbacher.**
6 Nummer (Cod.) 12 i Z. 3: f. 228 l. 218.
7 N. 17[1] Ende: N. 229 l. V. 229.
10 Z. 4 v. u. l. טעמ כטעמ.
14 Z. 18 v. u. l. Luzzatto.
15 N. 31 Z. 1 l. 369 f. — Z. 5 l. Tibbon.
25 N. 37[5]: 61b l. 61b.
31 N. 47[1] (u. N. 60[4]), eine Ausg. begann Karl Koch in seiner Diss.: Scheschet b. Isak Gerundi, i. Erlangen 1893, wo beide Scheschet ohne Grund identificirt werden.
46 N. 68 vgl. Berliner, Gesch. d. Juden in Rom (1894) i, 193 A. 2.
61 N. 97 nach f. 8 fehlt 1 Blatt.
117 N. 246[2], Rieu, Catal. arab. Mss. Brit. Mus. Suppl. 1894 p. 511 n. 753b erkennt in „Afanta“ (!) nicht Costa.
127 N. 264[1]b Sonne etc., das Bild kommt auch bei alten christlichen Autoren vor.
129 N. 265[2] l. 38. a).
163 N. 299[5] B. Ende: Zammati schreibt Rieu (l. c. zu S. 117) p. 564a N. 829, woher?
166 N. 305[2] Todros; 1 Bl. fol. des Hrn. Fischl-Hirsch beginnt נקמנל כ״י מושר ני״ג מדום כמו׳ . . ויכניע ניניכן ולנו כן י״ג מדום . . לנגל לים לן נמוס׳ מיללת לשלי לנ ימג שנג לנל י״ג; Ende כנמוג נקמנל. מ״כ מס״כ קודכום סלני ז״ל.
212 N. 382 Z. 4 l. Emmeram.
218 (N. 393) Z. 3 Bärmutter, s. HB. 16, 94.
— N. 394[4]. Die Leiter ist, nach einer Mitteilung des Hr. Dr. Max Simon, die „Neper'sche Multiplicationstabelle“, in welcher schief addirt wird. Neper ist aber jünger als das Ms.; in 2 Edd. seiner Rabdologia finde ich über die Tabelle Nichts, auch nicht bei M. Sterner, Gesch. d. Rechenkunst (Princip. Darstellung d. Rechenunterrichts, Teil i, Vorr. datirt 1891), Neper nicht im Literaturverzeichn. S. 527.
254 Col. 2 Z. 11 l. Saig.

Abkürzungen.

Alf. Alfarabi, . . Leben u. Schriften v. M. Steinschneider, Petersb. 1869 (Mém. de l' Acad.).

Alm. Bibliothèque de feu Joseph *Almanzi*. Par S. D. Luzzatto; in HB. 4, 52—6, 148. Die HSS. sind jetzt im Brit. Museum.

Bes. Besitzer.

CB. *Catal.* libr. hebr. in Biblioth. *Bodleiana*, digess. M. Steinschneider, Berol. 1852—60.

CL. *Catal.* Codd. hebr. Biblioth. Acad. *Lugduno-Bat.*, auct. M. Steinschneider, Lugd.-Bat. 1858.

Def. defect.

Ed., ed. Edition, edirt.

DMZ. Zeitschrift der Deutschen Morgenländ. Gesellschaft.

F. Verzeichnis karaitischer und anderer hebr. HSS. (im Besitz des Buchhändlers *J. Fischl*), von M. Steinschneider. Abdruck aus der Hebr. Bibliogr. Berlin 1872.

Fl. Biblioth. . . Mediceo-Laurentianae Catal. ab Ant. M. Biscionio . . . digestus. *Florentiae* 1757. 8°. (Die Ausg. 1752 in fol. enthält nicht den Nachtrag p. 553.)

Gg. Abr. *Geiger* (wissenschaftl. Zeitschr. i—vi, 1835 ff.), j. = jüd. Zeitschr. i—xi, 1862 ff.

Gh. Catalog der hebr. HSS. . . . . des Rabb. *M. S. Ghirondi*, von M. Steinschneider. Autographirt Berlin 1872.

h. hebräisch (auch h. übersetzt).

HB. *Hebr. Bibliographie* . . . redig. von M. Steinschneider. Bd. i—viij Berlin 1858—64; ix ff. 1869 ff.

Hb. Catalog der hebr. HSS. . . . . zu *Hamburg* v. M. Steinschneider, Hamb. 1878.

HUb. Die hebr. Uebersetzungen des Mittelalters. Von M. Steinschneider, Berlin 1893.

Jesch. Jeschurun, Zeitschr. . . her. v. Josef Kobak. Lemb. etc. 1868—78.

L. Catal. Codd. MSS. in Biblioth. Senat. *Lips.* . . . . . Grimma 1838. (Die hebr. beschrieben von Delitzsch mit Additt. von Zunz.)

Lettb. Israel. *Letterbode*, Ztschr., her. v. M. Roest. Amst. ij—xij, 1876—87.

Lb. (Litbl.) Literaturblatt des Orient, her. v. J. Fürst, Leipzig. 1840 ff.

Mag. Magazin f. d. Wiss. d. Judenth., her. von A. Berliner etc. Berlin 1874 ff.

Mich. Catalog der *Michael*'schen Bibliothek (nur das Register zum Verzeichnis der von der Bodleiana erworbenen HSS. ist von M. Steinschneider). Hamburg 1848.

Mtschr. Monatsschrift für Gesch. u. Wiss. d. Judenth., her. v. Z. Frankel etc. Krotoschin 1851 ff.

P. Catalogues des Manuscr. Hebr. . . . de la Bibliothèque Impériale. *Paris* (1866).

R. MSS. Codices hebr. Biblioth. J. B. de *Rossi*. Parmae 1803. (Cod. 1378—1430 nach Mitteilungen des Abbé Perreau v. M. Steinschneider in Kobak's Jeschurun vi, 49, 169; HB. 10, 96 — 12, 120.)

Rabb. Les Rabbins [von Ad. Neubauer, red. v. Renan], in Hist. Litt. de la France t. 27.—ij. (Les écrivains juifs etc.) ib. t. 31.

Rev. Ét. j. Revue des Études juives, Paris 1880 ss.

V. Biblioth. . . . *Vaticanae* Codd. MSS. Catal. St. Ev. Assemanus et Jos. Sim. Assemanus recens. T. i. Romae 1756.

VA. *Virchow*, Archiv für pathologische Anatomie u. s. w.

W. Die handschr. hebr. Werke der k. k. Hofbibliothek zu *Wien*, beschrieben von Albr. Krafft und S. Deutsch, Wien 1847. — Die neu erworbenen hebr. Werke . . . beschr. sammt Ergänzungen zum Krafft'schen Catal. von J. Goldenthal. 1851.

W. (mit Hochziffer) Wolfius, Bibl. Hebr. Hamb. 1715—33.

ZfM. *Zeitschrift* für Mathematik etc., her. von Schlömilch u. Cantor.

Zz. Zunz (vgl. die Schriften des Dr. L. Zunz . . . . zusammengestellt von M. Steinschneider, Berlin 1874).

Gross Format (Fol.)

1. Fol. max. Perg. 559 S., gr. alte deutsch-franz. Quadr., Accente, Rafe. Pentateuch, grosse und kleine Masora, Onkelos versweise (cf. DMZ. 12, 171) Megillot S. 525—50.

Prachtband mit Dedication dieses „Familienstücks" vom Hofjuwelier Löw Isaak Wertheimber i. J. 1806.

2. Perg., 331 f., alte deutsch-franz. Quadr., Accente und Rafe. — 331b: ממסמ כמלי ס״ל מסמד מלמה טולמט [1588? s. N. 95].

Pentateuch, Masora figurirt (261 Haman und Söhne). Onkelos versweise; 250 Megillot, 266 Haftarot, 305b Job, Jeremia (bis 23, 6), Jesaia K. 34 und 35.

3. I. Fol. max. Perg., 488 f., gr. sehr schön, deutsch, color. mehr carrikirt (z. B. f. 48). Ende zerfressen, Anf. falsch gebunden. II. 371 f. von anderer Hand; Verzierungen, z. B. 95b, 151b, 214, 268, 315b, namentlich Zodiak, 280 ff., von den besten der jüdisch. Kaligraphie im deutschen Mittelalter.

I. מחזור für Versöhnungstag; f. 45 מחרית, auch סליחות.

II. Desgl. für Laubhüttenfesttage.

Epigr. I (487 und 488): מזח ומסחק מסומר לט יחק לט פיזם ולט לעולם עד מישלח מחמד || לט מנוד ייל מ״ק || וכן מלכלם נגמשה ישועה (so) || לעכמיל נמלם . . . מעמאר מל מעמר זכועה ים ומטן מם מ״ק || מני ילמק המסמר המכוסה ג״ל מ״ק המסמר ומקדמי המחמד מיום כסוכים ניום מ׳ ״ג מעה נמכם ר״ת מ || לעכע למלך המעמי בן מי יעקב מחמיה בן מהר״ל ילמק זל״ל וקיימתי למלכה מה מעו מעליך יעקב . . . מני ס״יזק המסמר בן מסמד ומשים מכה מלכי כמנמי זש מחמוד נגלט כלי זכוכים המעיכים למיכים המנקלטים ני ס׳ נכילן לנכי כי יעקב . . . נמיל מולמט; cf. Isak b. Abr. in demselben J. Cod. Hb. 116; — f. 1 כמי מחלם ויפקב נני כמי זימלן קנ״ל מנים המעלמי; aus Polling a. 1744; eine Note in ij hat J. 1614—15, zuletzt נחלם נק לעכע, = 1460?

4. 2 Bde. Perg., 181, 197 f., punkt. deutsch color., nach Zunz vor xv. J.; die מנחמ von כ״ת ת״ך und aramäische Stücke später ausser Gebrauch.

מחזור def. I. Passah und Pfingsten, יונכות, anf. mit זולת לנחם״נ des Benjamin, Hohel., Kohelet, Ruth mit grosser Masora (viel abgeschnitten).

Bes. Gers. טומפנכיים, II. Mord. b. Benj. — I, 100b זמו מדר קולוניח (Zunz Ritus 127b), Anfänge von קליחות, jünger.

5. Perg., in 2 Bde. geteilt, 218, 257 f., ungenau numerirt, gr. goth., von Sal. b. Sam. aus Würzburg für Jos. b. Mos. 4998 (1233).

[1] Sal. Isaki, Bibelcommentar, Sprüche etc. ausgenommen, mit wichtigen Varianten, weiterer Ausführung der Citate (welche fälschlich als Inhalt angegeben worden) und eigentlichen Zusätzen durch den, gewissermaassen neu redigirenden Schreiber. Gehört zu den wertvollsten HSS.; benutzt von Geiger (Parschandata, CB. 2195), Beer (Monatschrift, 6, 455) und Berliner zu Raschi (1866). Eingeschaltet i. f. 66 aus יסוד מרדש oder von Schemaja סמוסני (CB. 2516, Zz. Rit. 201; ed. in Monatschr. 13, 225) und ij, 126 zu Hohel. מגנלת ימלל לילו . . יסקני. Zu Esra-Nehemia s. 60[3]; Jesaia, Jeremia u. Threni v. Josef Kara, Ezech. v. einem Schüler desselben (nach Ziemlich, Mtschr. 1881 S. 25); Threni aus diesem ms. mit deutscher Uebers. u. Noten v. J. M. Schönfelder (Die Klagl. des Jerem. nach Rabbin. Ausleg., München 1887 S. 36—105); Josef Kara (s. N. 52) hält er für Abkürzungen. Zur Chronik (Zunz, Lit. 178) soll bis 29, 11 von Jos. Kara sein? Näheres in HB. 14, 126.

[2] Sam. b. Meir פירושי חת״ת, Fragm. einer anderen HS., 1 Bl., ed. von Geiger u. bei Rosin, Ed. Breslau 1882 p. XXXIX.

Aeusserst splendid angelegt, nicht ausgeführt; i, 65 Leuchter, 140 Plan von Kanaan; Anderes giebt Schönfelder l. c. an. Chijja Meir b. David (CB. 2865) bezeugt Venedig 13. Tebet 286 den Verkauf an Jekutiel b. David.

6. Perg., f. 9–208, Mitte def., gr. Quadrat, Randnoten span.

Talmud Tract. Pesachim, Joma, Chagiga; Lebrecht, HSS. des Talmud 54; Rabinowicz Varr. Lect. 1, 36.

7. 497 f., deutsch, Anf. xvi. J., Tit. color.

Sam. Zarzah מקור חיים; auch n. 51.

8. 453 f., deutsch, color, f. 199 ff. ital., um 1550, sehr incorrect.

[1] פ׳ פלאמור (so), Zahrawi [חצריף], medic., h. השמוש von Schemtob b. Isak (1254–61), Tract. iij–xiv; f. 189–91b Nachtrag zu iv? — Die interessante Vorrede Schemtob's סטולסוטי (so) סמכוסם נגי. Index, Tract. i. ij, 1–2 (?), lücken- und fehlerhaft, namentlich im Arab. (ט und ס constant verwechselt), enthält n. 80; HUb. 741.

[2] 140b (zwischen [1] Tract. xi und xij) לסק לפלמון פס ילנס לרס לסמ כתאב אלבי des Arztes Plato? HUb. 668; Mtschr. 1893/4 S. 178, Misc. 28.

[3] 199 (so) שנוי שמות סנקלים שינונומוש bis ל [Glossar zum Kanon von Natan ha-M'ati]; HUb. 839.

[4] 200 ניתור לסם טוב נן סמיוט על הס׳ חזס (so) סנכנד ליסטן מסקלנון (aus Vorr.); Tit. עין כל; CB. 2556. Hauptsächlich aus abu (so) Soleiman Ibn Jaisch (woraus Abu'l-Khatib [Razi]) und „ben Lorki" [Josef]); HUb. 693, cf. 669, 689 u. xxxj.

[5] 382 שאלות מי למד מחול ומלמן ימלאו נמקום לו נכליות, 28 ohne Antwort (Bollett. Ital. N. S. p. 69 falsch: colle risposte); n. 3 citirt מ' מלא ממחיק (s. F. 46) und Averroes. Cf. 18 Fragen bei Biscioni, p. 632.

[6] 383b שאלות (7) למחות עם תמונות. מח מסנמ מטורמין ענף; n. 3 citirt Avicenna's Kanon und Kohelet.

[7] 384b תנאי השחן סנס למטוס לך נכתב למת ממסס מרסיס. HUb. 841.

[8] 386 Lanfranchi ליתוכפלנק [חכמה נשלמה נמלאכת סיד], h. übersetzt (nicht verf., wie P. 1183 vermutet; s. Kayserling's homil. Beibl. 2, 24), def. mit Schluss . . מס; vollständig in n. 271; für die uncorrecte latein. Ausg. noch von Wert; HUb. 808.

[9] 445 מראות השחן כלל קנר . . דע ידיד[י ?] כי מסמן סוף ממנים, 12 Pforten (wie P. 1129[7]); dann und נמ' מני; HB. 8, 99 fehlt hinter סליחות ein Satz. HUb. 841.

[10] 447 מראות השחן סרליות סלקומות על מסמן נלקומות מסנמס קוניס, aber unter 2 nach Avicenna I Fen II D. III Kelal II Mitto K. 1, also nur 6, zuletzt lückenhaft; Schluss wie Stern 38; HB. 8, 99; HUb. 841.

9. 823 f., bis 222 deutsch-rabb. von Meschullam b. Sam. ויינים Posnani (fehlt bei Perles, Gesch. 49), Freitag 9. Tischri ט"ש in Venedig, dann ital.

[Josua] Ibn Schoeib פירוש על התורה [דרשות, edirt].

10. 267 f. dreierlei deutsch, um 1550.

[1] [Todros Abulafia] אוצר הכבוד 13 Tract.; s. N. 103.

[2] 129 נר אלהים . מדרי נמן עניין קוד נרכת כהניס למוסקו (למדהו?) לנו מסס נן עממס. ינרכך . . דע נני כי ים נזה הסס. Dasselbe Thema behandelt Abr. Abulafia 1287 in מוסר מלוח P. 853[5] (def., cf. Jellinek קונטי מרייש 41 A. 1), welches zu vergleichen wäre. F. 135b ומני סמסנר לחיתי על ככס לחרי סטלימי קחרי נרכת כהניס לפי הקבלה לדנר מעמ נסחרי סדנוד כפי קנוד לילחי הסס כפלאותיו (sic) מכלי לנוכן. Zunächst über die Sprache, dann f. 136 über Punktation (5 Vocale), Accentuation (נגינות 141, wo die Stelle über Geomancie, Hydromancie, Aeromancie, Pyromancie, s. Alf. 253). Alles dies ist nur einleitend in מכמת גלגול סלוחיות (f. 143b), in 3 Abteilungen. Multipliciren heisst רנע (sonst gewöhnlich כפל); — f. 152 citirt חנדלס דל' עקיבא; f. 153 קוד (נמ' סזה לסבר נקלא סמו נר לילסיס 157b) קוד נריית מילס 156b; סמלוות כלן לחנלס לך קנס קודות ודמיסס סמס פלאות מכמס נמ' ילידס עד לחני פרקיס 158b; in diesen ר"מ' ילידס (Ueberschrift 159) wird פלאות מכמת (160b, 161b) auf מ"נ' ומ' מכנמ bezogen (cf. zu N. 409). 162b ס' פרים s. zu N. 285[3]. F. 172b ילידס [קפר] קפרי מוקרי סנעון נמסמנמך ומלי ינלס כדי לנרות מנלא חילחות [חליחות] מסמנקטיס עסות כן מנלי"ס סס. Die Kabbala wird auch als „prophetische" bezeichnet. — Danach und nach

anderen Stellen, die anderswo gegeben werden sollen, scheint der Verf. Abr. Abulafia.

[3] 174 Abr. b. Chijja סוד סגולת [מגלת התגלת]; mit polem. Tendenz f. 176, 261b; Muhammed IV f. 234, 257b (Polem. Lit. 357); ZfM. 12, 6. ליפמן steht deutlich f. 207b; HB. 13, 90. Plagiate bei Abravanel s. Alf. 244; DMZ. 28, 633. — Prototyp geschr. für Simcha b. Sal. Kohen, Montag 1. Nisan 1186; HB. 5, 143 (vgl. סלנגמן 5, 291). Ueber das ms. Märzbacher. 50 s. Perles, Mtschr. 1880, 366. Die Stelle über 8 Tonarten (Alf. 79) habe ich nicht gefunden; das Citat סמגלה נעל ס' bei Bechai zu Gen. 1, 28 steht f. 212, Kimchi zu 1, 21 f. 214.

11. 329 f., dreierlei deutsch, bis 152 von Dav. b. Mose מולמי מנם מנמ"ו (?) מלי (1. K. 18, 30 מפמי כי מפמ?); 158 ist לחזר mit Krone verziert.

Kabbal. Sammlung. [1] [Jos. Gikatilia שערי אורה]; s. CL. p. 89.

[2] 153 מערכות האלהות; s. 240[5].

[3] 216 שו"ת על עסר ספירות; in jüng. Ueberschrift fälschlich dem Schemtob b. Abr. נחון beigelegt; Commentar über die Fragen an Asriel (240[2]) ohne Text (P. 680[18]). Andere Recension mit Text ohne Index der ij Fragen (wie latein. anon. Uebersetz. v. Mithridates V. 190[5], W. 11, 1417) Cod. 92[7], 221[2]: שער השואל וכנמשל וחתשובות ופירושם; s. Jesch. 6, 172; S. 173 ist a und b verwechselt; über קני כסוד s. ms. Benz. 25 D.

[4] 223 Notiz über 28 Buchstaben in Genes. 1, 1, Exod. 20, 1; Ende סליחות סל יום ממלחת סדום.

[5] 223b נמנין עסר ספירות Asriel's 4. Frage; s. 92[7].

[6] 224b נסי' היוחוך סי' י"ב מדות, v. Ascher b. Dav.; s. 92[24]. — f. 229b Erklärung von לסיים לספר לי im Namen Ahron's ר"ל; Anf. לסיים ממויב סמליצות.

[7] 229b Nechunja b. ha-Kana תפלה היוחד; auch 112[36]; edirt.

[8] 231 Notizen למה נמחק י"ד ספוקים חון מן ממע. Dann דגלי ישראל; Ende ולמעלה ממנו כספ סל מ"ם סקנ"ם.

[9] 232 Schemtob Ibn Gaon כתר ש"ט; s. n. 66.

[10] 288 Abr. b. Sam. [Abulafia] פירוש הנקוד ע"ד הקבלה; s. N. 215.

[11] 305b שער האוחיות scheint Compend. des 2. Teils von גנת אגוז (s. N. 215), f. 21[2] Z. 14 der Ed. mit Weglassung ganzer Paragraphen, namentlich fehlen f. 309 die Rubriken . . מומר, היכלי, . . מלך נוסח (Ed. 32[8], 35[4], 36), סנעט מלנות bis סנעמה קורין 39, 40; f. 323 springt von Ed. 42 Z. 15 bis 58. Einiges ist umgestellt, Anderes verändert, selten ausführlicher, z. B. ויקע ויבא mit Tabellen (312, sehr kurz mit Verweisung Ed. 35[2]), mitunter deutlicher, z. B. 306[2] מלכי וסיו סוסענה עולה ע"ח נמנין, für כמלו לומר Ed. 26[2] Z. 15. Auf eine auszügliche Bearbeitung lässt das öfter vorkommende וכו' schliessen; vgl. auch נמי דעת נעל ספסר המלמכים נגלמו וחסו סדל (sic)

(308b Z. 1, vgl. Ed. 30 Z. 16 v. u.); . . . (314b, entsprechend 47[3]—50 unten). Das eigentliche Ende ist schwer zu bestimmen. Die Worte (323) entsprechen Ed. 58[3] Z. 21 v. u. Dann folgt und einige kleinere Sätze, aus Ed. 60[4], 61, 62[2] (u. sonst?).

[12] 323b [Fragm. aus], s. n. 341.

[13] 326b Notizen . . etc., unt. And. über das Verhältnis der Sefirot zu der Entwicklung des Foetus in den 271 oder 288 Tagen der Entwicklung; zuletzt über u. Ende:

12. 234 f., deutsch, bis 86 kleiner, um 1550.

[1] Abschnitte aus d. B. Sohar, vollständig oder unvollst. zu 13 (im Sohar 99[4]—116[4] f. 8 ist 123b, f. 8b ist Anf. f. 121; dann f. 9 ist 124b—130; 16b ist II, 56 (23 ib. II, 61—67); 31 Sohar f. 121—124 Z. 3, hier vor Ex. 23, 13; f. 34b steht ; 35, Sohar 175b—79 einschliessend das (hier keine Ueberschrift); 40, Sohar von Anfang bis f. 213 Z. 8; 67—70 Sohar III, 37b bis Ende; — f. 67 Sohar (Anf.) bis 37b; Sohar 89b ohne (die Stelle 93b hier f. 80 anf. . . .) bis 94b Z. 6 u. noch einige Zeilen; 82 vollst. (s. unten 217).

[2] 87 Fragmente aus den , aus den Zusätzen (Ed. 1663) und dem Sohar ohne irgend eine Ueberschrift und Abteilung und in einer Unordnung, die sich aus einem falsch gebundenen Prototyp allein nicht erklärt. Ich habe mit Mühe folgende Analyse zu Stande gebracht.

a) Anf. und aus Zus. 26, [4] Z. 15 v. u. bis 27, [1] Mitte und 27, [2] Z. 9 v. u. (!) bis 27, [3] Z. 4, hier , also die Stücke, die unten l, zu N. 12, nicht stehen.

b) 87b bis 90b oben Z. 1: , Zus. 24, [2] bis 25, [3] Z. 10.

c) Zwischen b (nämlich 87b Z. 4 v. u. nach , Zus. 24, [3] Z. 6 v. u.) bis 89 Z. 16 , Zus. 22, [2] Z. 5 bis 22, [4] Z. 7 v. u. (22, [3] Z. 9 lautet hier verständlich:) und Fortsetzung f. 90b Z. 5 bis 91 b Z. 15 = Zus. 23, [3] Z. 12 kurz vor Ende des Zusatzes, dessen Anf. 22, [2] Z. 1—5 hier 90b Z. 2—5!

d) 91b Z. 15 נביטח דנדיקיא נפ' לי לכון נביטח דיתיינח bis Z. 3 v. u. מנליתיח נכולח (woher?), dann Z. 2 v. u. כתנות עור bis מכסומי מנדיס נפנייסס כן Zus. 23, [3], [4].

e) 92b כתיב וימאל מלטיס נמטפח מדס bis 103 Z. 9 v. u. פ"י כ"ס Sohar 22—29 Z. 6. (Ergänzung zu Cod. 217, s. d.).

f) 103 Z. 9 ומעלח לי מסמעים bis 112 Z. 9 מטלח לח סלפ, aus Ed. n. 20 f. 44b—50b (unten l f. 175b und Cod. 218 f. 279b steht es in der That nicht).

g) 112 Z. 9 נמכו נדמס טולי מומד בנין דיתגנד (4 Engel u. 4 Bilder der Vision) bis 113 Z. 1—5: ומחקליתו נטמח דיוי . . . ומחס לחמס מכל סעס כי מלך יי עמו.

h) 113 Z. 6 זס קפר bis 115 Z. 1 מחמר ומלח aus Tikkunim n. 70 Var. f. 134—136b. — Die Fortsetz. זס קפר f. 117 Z. 13 v. u.; aber damit verbunden נטמעח נגוזנח 5 Zeilen aus Tikkun. 120b.

i) 115 Z. 2 ומוסף לנדח bis 117 Mitte נמס ס', Tikkunim Ende N. 69 f. 117 - 8b; der Anfang (d. h. nach dem eigentlichen Anf. unten l f. 228 = Cod. 218 f. 319b) steht hier f. 118 Z. 2 v. u. ומוסף לנדח bis 129 Z. 2 לימו מוקן, Ed. 107b bis 116b, dann unmittelbar כל מינן מלח, d. i. die Variante Ed. 107 Z. 8 v. u. bis 108b; dann wieder 129b bis קונח דמח = Ed. 106b—107 Z. 9 v. u.

k) 117b כל נביתיח לח היו מטיניס bis 118 Z. 3 v. u. מרפים עומדים ממטל enthält von 117b Z. 10 v. u. וידי מדס bis kurz vor Ende ein Stück der Zus. 25, [2] Z. 3 v. u. bis 26, [1] Z. 12 וכל נביתיח (Z. 4: דמינן נקודין נמחוון).

l) f. 130 קפר סחקונין מהוסר מגדול fast identisch mit N. 218, [2].

13. [Arabisch, Avicenna, Aumer 816a (970).]

14. 174 f., gr. alte deutsch-franz. Quadrat, color., Vocale und Accente unvollst., 160—2 in Räder geschr., beschädigt.

Pentateuch, f. 93 Haftarot, 142b Megillot, zuerst Hohel., Hiob bis Kap. 35

F. 161b סמפ מי סמפ (so) מסכן נירנ"י מלחמ nicht Ein Namen und nicht Abschreiber.

15. 288 f., deutsch color.; 244 ff. ital., um 1550.

[1] Pentateuchcommentar, nach Asulai von Efraim b. Simson, xiij. Jahrh.; zu וינח f. 24 und עקב 233b ist jedoch von 4000 Jahren die Rede. Der Träumer Jakob (f. 237[2]) heisst hier חס; citirt פ' מנסיר (HB. 12, 116); HB. 14, 131; ms. Halb. 831, Mag. 8, 113 n. 17.

[2] 244 Esra Gatigno סוד יהוח ליריאין, Supercommentar über ibn Esra; auch 57[4]; Ersch und Gr. s. v. Gatigno; Gg. 6, 122; ms. Bodl. Uri 159 (Neub. 231) Brit. Mus. 26918 (früher Alm. 93); Breslau Sar. 15; Mant. 28 (Mortara setzt unbegreiflicher Weise

diesen Titel von *j* zu *i*, welches ספר זמרונים, verf. in Agremonte 1372, scheint ?); P. 173, 185; Parma R. 205 u. ms. Stern (HB. 7, 119 n. 10, Perreau, Cat. p. 48 n. 8); Turin 119 (Peyron p. 131); V. 185? (Zz. Lit. 550); ms. Schlossberg (s. Jell., Ben Chananja 1861 S. 88; cf. pseud. Lit. 58). Vorr. aus ms. Jell. in קונטרס קמכיר Ed. ij, 1893 S. 23. Esra war aus Saragossa (1356) s. ms. P. 1008. — Zu ויקרא פ׳ citirt er seinen פירוש קלח לגדות. — S. auch M. Friedländer, Essays on Ibn Esra 232; HUb. 247. — F. 287b Notiz מדונע מקפר סמם. — 288b Categorientafel.

16. Perg. iij Codd. in 1 Bd., alte Pagin. (/\ für 7) bis 262, nach 162 noch 1, nach 181, 2 f. unpag. Gr. deutsch-ital. Quadr., Masora in i. und Text in ij. vom Buchbinder beschädigt.

Pentateuch mit Rafe, Accenten, Randmasora; anf. Gen. 1, 20. An Levit. f. 77 schliesst sich ij f. 80 ohne Lücke. f. 162 noch Deut. 26, 6—27, 22. — Fol 163 Megillot mit latein. Ueberschrift und 198 [Haftarot] נהלמים ניסמים

F. 169: סוף וסמוק סלים ני״ב מנמי כלממי נכל סם סני ומימי. Zuletzt קף סני סלמם ני״ל מקשר סמנמי יס מקפר לסנור ולמסלמם סוף וסמוק [verlöscht] .. נמ יוסף לנ סיום ולנ לשלם בד מיקלה פסוד נקולם.

17. 275 f., deutsch, bis 169 (wo Mann mit Hund) grösser, um 1550.

[1] Isak b. Sam. aus Akko, מאירת עינים, Supercommentar über Nachmani, für Literaturgesch. noch nicht ausgenützt. Verzeichnis der citirten Autoren s. im Anhang. Einleitung (nicht in allen HSS., s. 325), anf. נפש המתכילים לכל המתכילים wie V. 229 (W. I p. 2234) u. Berlin, Philipp 1392[14], enthält Systeme der Sefirot nach verschiedenen Quellen (s. N. 215, 112), f. 7 nach Asriel (s. 240[2]); citirt ממקים [פרוש?] פירוש פ׳ von M. Nachmani; Nachträge (CL. 308) fehlen. — Anon. Fragm. s. 240[7], 311[6]; ein anderes in P. 824[6] unerkannt. f. 1b Sefirot-Baum mit h. und latein. Inschrift. Zu den CL. 307 aufgezählten mss. kommen: Br. Mus. 27172 (Alm. 282); Parma, Stern (Perr. n. 77); V. 196[1] (nach Bartolocci von Bechai) hat die allgem. Vorr. N. 229 (s. oben).

[2] 169 ורעויא מרחמנא; s. N. 47.

18. 303 f., deutsch, 8 Elul 310 (1550).

Levi b. Gerschom מלחמות ה׳, erst 1560 edirt; auch 94[1.2] Fragment n. 73[6].

19. 336 f., gr. und kl. deutsche Curs. des Meir b. Isak ha-Levi aus Prag פנחס (so) Mittwoch 5. Nisan 1552 (פ״נ לבריאות שלם) in Venedig, nicht so uncorrect als das Epigr. erwarten lässt.

[1] צירה תרוכים [הולכי] (vollst. Tit. N. 295 f. 144 Ende vi), aus ואר אלמסאפר von Ibn al-Djezzar, h. von Mose Tibbon, 1259; N. 295[14] ohne Vorwort des Uebersetzers und Autors, Index der Kapitel

vom Vf. und Parallelen f. 37; Tr. II f. 31, III 53, IV 81b, V 111b, VI 147, VII 177b; HUb. 704. — Vor- und nachher einige Epigramme; das von Lilienthal mitgeteilte s. מנקס f. 15 Lb. V, 42.

[2] 207 (so) נמכמת מלפומת זיל רניט מסס . . . [פרקי משה]; s. N. 253.

20. 557 f., span.-rabb., etwa Mitte xvi. J., ähnlich Gatigno's (N. 83 etc.), jedoch mit geradestehendem Lamed; J. 1570 bei Lil. fand ich nirgends.

Teile des זוהר und der Supplem.: [1] Genesis, grösstenteils identisch mit N. 203; [2] 206 Exodus, mit N. 219; [3] 313 Levit. mit N. 48, teilweise 219 und einigen Ergänzungen in 218; [4] 382 מדרש זוהר משיר השירים, 414 ff., anders geordnet als Ed. 1663 f. 24[2]; CB. 542 ist Ende der Anm. טיינ; Text endet כלסו נוסס, hier 414b Z. 8 von unten. Genaueres, wenn der Raum es gestattet, im Anhange.

21. Perg., 293 f., beschädigt, deutsch, gr. punkt. und kl., color., verschossen.

Ein מחזור, f. 71 קלח מסילות סיסודיס נעופדיס וני"ם נס סליסות למענית. Jozerot und 123 Selichot (die 71. u. letzte סנח סכסס); Anf. u. Ende def.; f. 76 מדכין mit Commentar; 172 מלך לחול נטוסס; 250 לנמילס לא; 259 יולר לסנח סנין יסיל לסוכוס; 280 לוחך כי לסנסח. Zunz hat diesen Cod. übersehen.

Vorn ein latein. Brief des fr. (?) Nonnosus Capplanus (so) an Hartm. Schedel über den Cod. und hebr. HSS. überhaupt; woraus eine Stelle im Anhang.

22. 232 f., verschied. deutsch rabb., 149—80 ital., um 1550.

Kabbalistische Sammlung. [1] [ס' יצירה] mit 2 anon. Commentaren [Pseudo-Abr. b. Dav., s. N. 115, und Pseudo-Nachmani].

[2] 70 אותיות דר' עקיבא, Recens. ed. Krakau (Jell. ניסיא III, 50—79) und f. 79 Const.-Ven. (ib. 12), jedoch ohne die Worte נמדס סלמוכס עמיד למדסו . . . (Jell. S. 18 Z. 1, 2) mit den 72 und 92 Namen Metatron's (82b, 84b; HB. 14, 7; Zz. Lit. 607; Jew. Lit. 304 n. 14) ohne den Schlusssatz עליו סכמות (Jell. S. 49).

[3] 104 ס' המשקל למייר מסס ניר סס סוב זיל; s. N. 341[19].

[4] 126b חלק לילית ותפלין . . לעולם ועה, סלל מדעני סריר יוסף נקסילס זיל; s. 341[20].

[5] 149 (40[3] Ende: חיכלות) סלייק פרקס ל' וסלייקס לס סלכמס; s. נייסא iij S. xlv; S. xlviij ist Anf. Kap. 30; s. N. 112[46].

[6] 160b (40[4]) Fragm. der höchst seltenen זוהר חיכלות? (Jell. l. c. iij S. xxxv; Zz. Lit. 606) grösstenteils chaldäisch im Namen des Akiba, anf. לס לסס יולס לסמיד; zuletzt 2 Sätze im Namen des Ismael; Ende מסכל. וטולין סומו גיע — 164b לדריסל סומר סורו לאלוס, alphab. bis מסמיסל, dann נכלס ס' מעשס מרכנס; s. unten [7] c.

[7] 165 מעשה בראשית (so auch 180b), zum Teil unbekannte,

myst. Stücke. — a) = רזיאל f. 35—6 Z. 9 v. u.; HUb. 937; Benj. 354 n. 1817. — b) 168 Z. 2 שמר מעמידן מעמת לחימת עדות מכי מעיד ניידי מלחמי ימלמל מרוס קומתו יוסג על כפא כגוד כלן מנעו מסופריס לכתוב מסים לנגיס, קרקפות (sic) רוסג עין ימיטו מלם לנגוח וג' מלפיס מרקפות וגין (!) לעין מחללו eine Rec. des שיעור קומה, ausführlicher als רזיאל 37—8 b, (cf. N. 40[7]) und wohl ebenso endend f. 171 נרוך ת' כ' מ'; das Gebet das. 36 b scheint (cf. über ms. Opp. 982 Qu., HB. 1862, 3, Zz. Lit. 606) hier übersprungen. — c) 171 (teils N. 40 f. 100 ff.) שמר כי עקיבא סיכלות, eine Art לודמי מגל לרעת חזיתי? (Mich. 417, Nb. 225; CB. 640; Benj. 356 n. 1875!); A f. 171 b שמר כי ישמעאל ממעתי נעימות קול מפי סגנורה; B 173 b מי כמוך מיקיוס; 174 (B 100) beginnen alle Sätze לי ישמעאל, der erste מחלה מחדש (מחלם) מחלתי לרי עקיבא מחפש, entspricht N. 40 f. 109 b vorl. Z. — d) 179 b kleine Stücke דע כי זה מסם יונח זה מסם מעמורם היונח; ומקומם כל מחכמה יונח ממח מנעם מלי 180 ib. מן וילך מלאך; מן נרכת כסנים. דע כי מן נרכת כסנים מחמולמם נחורם יונח ממנה end. מילמו מכווניס מלמחם חק כי מדקי מעפים מנומחו כגוד.

[8] 181 ציורופים ע"ד מקנלח anon., von Abr. Abulafia, vielleicht 2 Recens.; s. P. 770[13] und 774; Jesch. 6, 98; HB. 10, 99 A. f; anon. V. 219[2] (und [1] מחכל מכופר?); vgl. Gh. 79 G, ungenau und Tit. פרדס ohne Grund bei Berliner, Magazin 1, 30.

[9] Excerpte: *a*) 225 b המנורה מלחמי זה מסוד מחמלח ורמחו פרק כיח מע' מנלחמי זה מסוד מחמלח ורמחו מעיד נחורם מחסוסים נחמלו מחמ ישמעאל; end. ולרומחנכו . . שיח זה מלי. *b*) שוד מסורם, מחם יחזיק מסוד וסוח מחזר, נחתך מחנר . . . מלחמי ענין מחן היורד כנגד מחי כחמות. *c*) מחזיק נים מחו נרלחם מרוס. קדר מחולם על לופן מקחר מאלילות . . . חחזו קול מכוחלח. *d*) דע כי כחוח מעליוני כנגד כחוח מחחחוני', über 10 Plagen; f. 228 b הנקוד נקוד פילסופיהו ומאמן כי כגר פילסופיהו נקוד מכל ישמעאל לפני מרעח ומלחמי ומלים מנולמים (Gikatilia oder Abulafia? z. B. f. 228 ספופל ורקיע).

[10] 229 b סדר המפירות מחקנלות זו לח זו, mit Baum: פחר עלין מכחם = מקנלח angeblich v. כלל אחר מעניך מקנלח = וכי 112[20], 341[18] (56[8]) Moses b. Nachman in R. 1390[11] = מחחם מקנלח P. 821[4], Jesch. 6, 178; Gh. 110 F.; Alm. 249[4].

[11] 230 [סילום עיב] Fl. xliv, 14[3] nur וס"ל נבי' ניח כלמדו כי ניח ייי bis כייח, wie Fl.; Cod.. 93[14] bis סו"י; Gh. 79 F vollständig; cf. V. 218[1]?

83. 476 f., deutsch, um 1550.

תפליאות; s. n. 96.

84. 288 f., deutsch, 164 ff. ital. rabb., um 1550.

[1] [Schemtob Ibn Schemt. ס' האמונות, CB. 2560], anf. לין לחר מסק, fehlt Namen; „Meir Rothenburg" (bei Lil.) existirt gar nicht; s. meine Abh. in Sitzungsber. (3. Juli 1875) S. 195. Im מחנין

ms. Hb. 279 § 528 סמעונות ים כתוב ס' לומר ונלע סעטם, natürlich d. Buch von Saadia.

[2] Theolog. Schriftchen in 7 Pforten, Inhalt aus seinem ms. bei Jell. כ"ם VIII, 104 [von Mose? Verf. von המאור, v, 4 f. 178b]; in 21 Stunden verfasst, absichtlich ohne Titel gelassen; Tit. f. 165: מכמי דע ימאנך סצורת סחנר סמסכיל aus Inhalt fingirt. Anf. סעיון ומכמי סקנלס. HB. 8, 103; die Combination mit מאמר סכולל v. Josef ibn. Wakkar CB. 2003 B, 1 erledigt sich; s. zu N. 221.

[3] 184b Philosoph. Auslegung von Koh. 4, 17 und 5, 1. HB. 13, 38.

[4] 189b שערי תחפלה ע"ד סקנלס, זס סמאמר סוס Sefirot, Gottesnamen und Buchstabendeutung, schwerlich vor xiv. J. Anf. סוד סתפלס סוס כלל נדול ונסחרת סאל נאמר לך בענין קול סתפלה ומזו מדת סתפלה. דע לך כי סתפלה מחדש כי נעשת מתחת מכירו מחת נוסח על פיך כל ג' סיתפקלרותם (so) כולל; Ende שמותיו הקדושים. לפ מלחמי יותר כתוב זה סקפר. קליק פירוש אל תפלה ועל יחפצו עלי בעלי ספילוסופים (so) לומר לחת לומר בים נפש למלאך מתן לך נכרת מנעולס מתן לו נפש חיים למיטו; f. 190.

[5] 195 über Vision Ezech. [Fragm. aus משכן העדות von Mose de Leon, Pforte iij].

[6] Myst. Miscellen, u. A. *a*) מלו חס יג כתות סנק' כתות סתכמת סקדומת mit Permutationstabell., in Fl. ij. 38[4] vorangehend; anf. לך י"י סגדולס והגבורס וכו' כענין זס פירש סמפרש ונאר ענקר סטוייות סנכללות נס' מעשס נרלחים מדוני סולינ ומפנך לנת נדרכי סתכמת דע וסנין וסשכל שייחוד השם 200; wie ms. Coronel, CL. 98; Jesch. 6, 97; Tit. לקוטות in Fl. ij, 41[7] geschr. von Isak מילו im J. 1327 in Lerida, und im Epigr. Urb. 31[7] (wo Tit. סמאמי טסס לר' ממלי סוד סחמדות (so), anf. סוד ס', also an einer späteren Stelle); P. 1284[6]. Das Citat aus Chammai f. 202b: לומר ל' ס' ענין ספניימות סכרייתי ר' ס סגדול נחפרש לו ענקר כל מליצות סכתוב . . . כלוס סנכמתר (Alm. 183[5] רבי רחמאי, s. jedoch N. 408[2]) ist Anf. des ס' סענין. Dann זסו מסחבור סחכרתי לרבי ממלי als Ueberschr. des folg. פירוש שם של [בן] ד' in Cor. 6, Urb. 31[8], P. 765[8], wo der Schreiber Mose b. Sim. Kohen als Verf. eines Teils conjicirt ist? f. 204b—205 die Fabeln von Jeh. b. Batyra und Ben Sira (vgl. סקנס f. 36, Gh. 79 O, Fl. ij, 5[9]; Bisc. 180: „Fragm. op. Ben Sira de rebus cabbal. incerto auct.“), welcher ענין סחכמת citirt; s. HB. 16, 66. ליקוטים מס' סנסתר des Jeh. b. B. verzeichnet Cat. Opp. ms. (999 qu., Nb. 1943[5]); s. auch Bj. 69 n. 439. — Ob die Permutationen und מחשבות וסעיים סיס מסדר סנעסו נעס נחמר סחת כחתס dazu gehören? f. 206: מסוסכמים מלכותך מלכות כל עולמים. — *c*) 206b über גיח וסון Spr. 19, 14, teils mystisch; citirt Maimonides f. 210; end. 210b לסבר יחן ס' לך . . סן סנעלס סזאת וכיל ונאמי לומן סס.

[7] 213 ק' רזיאל, 214 מפתח לעמר [א]ק' סודי רזיי, bis N. 81 f. 61, mit Schluss סליק מזק מזק.

25. 462 f., bis 99, 191 zweierlei ital., um 1550.

[1] Immanuel [b. Salomo] פירוש משלי, wahrsch. aus der Ausgabe copirt und daher „b. Jakob".

[2] 192 dessen Commentar Hohel., uned.; die lange Vorrede, s. Mag. II, 61, anf. יתקני זכרו מתפרסים כי כל נתיקס; end. ומי לעולם, in and. HSS. noch נסכל סמועל . . . מתניינו לטוב. HB. 9, 113 (lies P. 235[2]); 14, 100; Güdemann, Gesch. d. Erz. II, 143.

[3] 263 Meir Arama, מאיר אויב, über Hiob, 1505 – 6; CB. 1694.

F. 462: לתי סקופר למכתל מכופר מסתן למתי מתפר נלוט ימתק נר לעליהו מעטריהם מליהם מקיק ליתפתיין (80) מתדיקם פיהם מתם מתעלם ודדינתק (80) יכיה מם ומעלם ניהם ני נ' נתיהם (80) מתח מתם מי לפק.

26. 478 f., dünn, 214—7 blass, gr. ital., bis 350 span., dann dick deutsch, 399—434 color. mit saubern Handzeichnungen, die Figuren meist mit halben Gesichtern; beend. 36. Sefira 311; — f. 318 verziertes Titbl.

[1] Fing. Tit. שערי אורה מל מחוקס, daher Jos. Gikatilia in Catal. 41 c, bei Lil.; ist aber Is. Arama. עקידה K. 54—88, abbrechend 212 b.

[2] 214 Pentateuchcommentar (1300—50?), anf. מוכח ס' מתיתס לתס וכתב לכל סכתביס, die Anfangsworte im Index als Tit. (Lil. fingirt Jos. Caspi); end. נגן מגן . . . מלך קוד מעגול יסוד ילחמנו. Der Comm. beginnt מדר נלתפיס וחמלן סיחס וגו' לוד זס לנרסס. Ohne hervorragende individuelle Bedeutung repräsentirt dieser Comm. eine weniger gekannte Gattung. Er ist vorherrschend auf Ideales, Eschatologisches, Nationales gerichtet, daher zu Genesis bis f. 247. Er behandelt auch Gesetzliches, wie Laubhütte, anderseits auch Mystisches, wie Gottesnamen u. dergl. mit der seit dem xiij. J. stereotypen Formel עיד תלמס; z. B. 253 b נ"א נתיצות לין קוף, 275 b (מתיבי) Andeutung der 10 Sefirot, 264, 310 b קוד ענוד; eigentümlich ist die Formel וחמתכיל ימלא. Am Ende der Bücher finden sich Schlussformeln, auch sonst Stossgebetformeln. In כי תנא f. 313 findet der Verf. die 11 Sünden des לחיתי לתרס ענין י"ג מדות לפי תלא לחיתי מלחד מן תתפרסים תילחיכו נפי' י"י י"י תתי לנו תרלתנות תל ל' לותיות תתי מדות ולתס תנותיהס נגקוד תוות יקלקו. Der Verf. citirt, ausser Talmud und Midrasch von den Exegeten[1]) meist רתי und רתנין זיל, mit der Formel פיהם oder כתב, auch נפילוהו . . . לתר תתעורל (f. 301)[2]), oder mit blosser Ver-

[1]) כתב הנתן כי תשתל בן תתני 304 b über halb הלא ist wohl ein indirectes Citat.

[2]) Dieser Gebrauch der VII. Form ist ein Kennzeichen des Mose de Leon (Jesch. VI, 94); תתשורל תל hat Josef Gikatilia, נכח 15 unten, 15[2] (scheint activ), cf. II, 26 Mitte, 36[2], III. 69[3], 71[1.2], 72[3]; מתכתם) לרעת ולהתשורל מלתר XIII f. 187 Mant.), מהתעוררתי נהקדתם (ib. VIII f. 89 b, נתשורל תעתו 91); לכיך לתם להתשורל Esra bei Recanati יחכי f. 102; מהתשורלתם מהתשורלתי נו, Isak Akko, נרלתים ms. 17 f. 20, נתשורלתי תשתך תסלוס לפרס תסוק, ders. נחס ib. f. 122.

weisung עיין בפי' הרב ז"ל; seltener wird ibn Esra und wenige Male הקמחי citirt, z. B. ממכתל בפי' מלחמי בס' 309b (כי תצא); mehrere Stellen aus dem [verlorenen] Comm. des Chananel, den der Vf. nach Jahren erhielt (f. 274b–288) habe ich Berliner mitgeteilt, (Migdal Chan. hebr. S. 40, s. S. xxxi A. 40). An einzelnen Stellen finden sich הרלפנ"ד f. 223 zu Gen. 2, 22, [Abr. Jarchi] מלחמי בס' מתכתיב (301b), בס' הנסיך selten. — Zu den späteren Autoritäten gehört Sal. ibn. Aderet, mit Ehrentiteln מפי הרב הגדול, oder החכם הגדול, mit der Eulogie כ"ה (f. 260, 288b, 289b, 308), meist mit ז"ל (239, 268, 269), u. zw. בלשון הרים ז"ל מדברי הגדול בפירושיו (229b Ende תולדות), (230 Gen. 14, 10); auch הר' יונתן הדרשן ז"ל (216b, Gen. 1, 24, f. 252b בא, er erklärt wie רמב"ן), offenbar der Sohn Salomo's (CB. 2269); seinen ungenannten verstorb. Vater: מפי מורני הגי ז"ל (254, 267b, Exod. 14, 21 u. 34, 6); im Allgemeinen בספרים (מקום) דעת or בספרים הקונדיס f. 282b, 298; ferner בספרי and Eigenes מדעתי (wie in Kalon. Streitschrift gegen Caspi); endlich f. 276 (Lev. 9, 22) ונפשך הוזכר (so) ידיו מקר כחיב משום סנהד דיתירא על סמלא (so) ונפי לאחדפא יתירא על סמלא ליסחכא עיתים וכדו לא סלקן דיכן בעלמא וכד ליסתלק יתירא מתערין דיכן בעלמא ודיוא סריא וחסו סל' וכלסר יכיס ידו ונגר עמלק ויסיו ידיו מצעי ליס חלא בגין לחליף כלא ניתירא; scheint verderbt für מזסר, cf. Sohar ij f. 66 zu Ex. 17, 11.

Ueber sein Werk äussert sich der Vf. am Ende der Vorr. (214b) הנה בלונוי (?הניונוי, od. vielleicht: מחוכה סכיונוי לבי בדברי ס' ויגעתי ומלחתי המעט הזה שהוספתי מכל שהיה לפני חה חלקי מכל עמלי, כפי לסבר שהיגה ידי למיעוט שכלי. כי עול דרך לרץ ועדלם הזמן נפלו עלי נמעלי ויגרסוני משסחפה נגחלת הסם להיות מיופני ניח סמדלם מבלי, זה שבחי הני' (?Zeilenende) מעט ולעתים לחוקות נמעט מקדם לבדו (so) על כפי מיעוט שלגם. גם שם נבכי שמחשבות יגעתוני לחמלי לחכמה והיא לחוקה ממני. עם כל זה נקשתי למלא דבר חפץ לבדם ולחוד ולחדש ולרגעים מחשבותי לקדם לעלותה (so) בחורה שהיא קדם ולעת מותי לשיות לי לחומה ומגדול ואם לא עלה בידי כמיפה מן היה הגדול. ודעם שפתי שכרת ועיך נוסי ונפשה מחקי לפבתי לחמרי פי (so), ומה לעשה ונפשי חשוקה בחורה, ולחשיב מקלקלה לח שסורה, נרשה נפשי לחחזיק בגיריין הללו כלשר מכשוף לשחוב ממעייני החורה מיה שהין לחס קוף, ידעתי כי גמה נחשב הוא לחלחי חלקוב בידי כל דשוא לבלילני מעלבונה של תורה ולא חסיה זאת לי לפוקה וכוזדקתי מחשב לי לגדקה לחת עלי גפש נרכה שלא חכבל בדבר הלכה ולא בשגיה עבוכה ושיה נשחריה שיחים ישיה חלקי עם עבדיו שחמיחים לעמוד ולבוא לגורלה לקץ שיחין. גל עיני ולחביה נפלחות מחורחך.

[3] 318 ס' נצוח למחקטולים (jüng. verzierter Titel), Noten des Levi b. G. über Averroes, mittl. Commentar [Uebersetz. des Kalonymos]; ij f. 331b, iij 344b; f. 350b zum 25. Locus Custos סחלקיים, wozu von jüngerer Hand ולחמנם als trügerischer Custos; HUb. 68, 72.

[4] Averroes, mittl. Commentar zur Topik, anschliessend an [3], s. N. 106[6]; HUb. 62.

[5] 403 מסמסמס לשלמס ומוח פ' מסמסמס (sic) ביאור סופוסטיקי, s. 106[7]; HUb. 62.

[6] 434b אומנות הנצוח und [7] 442b הספסטניא פ' von Farabi, N. 110[7.6], in 244[6.5] mit Vorwort des Uebersetz. [Jakob Anatoli?, Alf. 54, 56]. HUb. 48.

[8] 459 (שלשלון) וכוח אדם [Dav. de Rocca Martina]; HB. 13, 64, 18, 7; Brief an Halberst. S. 23.

27. 410 f., deutsch, um 1550, bis 900 ist מדי hervorgehoben (vgl. N. 19); reich color., 200 ff. mit liegendem ע (f. 391 mit Weiberdeutsch). Selbst Bibel-Citate corrupt.

[1] טוב השלאבה [Secretarius pract. med.] von Joh. Jacobi; s. N. 286.

[2] 96b מאמר במיני הדרקות נמשלמלים וגם נמקילים ונמוקנות ונפתילות ונמנים ונעמוסים ונענגריס ונדגריס שנלעמים לשוריד מיתני סרשם [von Scheschet Nasi b. Benveniste; VA. 38, 76; 42, 110; HB. 13, 107, 135], 22 Kapp.; N. 134[3] def.; scheint Teil eines Werkes; Nb. 2135[2] zu ergänzen.

[3] 116b [Arnaldus] def., s. 288[3]. Dazwischen:

[4] 151—8, 163—77, 186b—193b [Gerard, חכבוסים], s. N. 245.

[5] 193b—200b [Fragm. des קלטן v. Avicenna, I Fen 4, entspr. K. 20—5 der anderen Uebersetz. in N. 87]; f. 198 ממד נמל דמס לויל סנגיח (HB. 14, 59 und vij); f. 199 סיסודיס für Indorum oder סהודייס? HUb. 183 Zus.

[6] 201 לילן מנסולי (so) מסיר מקל חוחם תבניח פ' (für תכניח Ez. 28, 12, verdächtig), Commentar über Porphyr's Isagoge, Categor. und Hermeneutik, nach mittl. Commentar des Averroes [Uebersetz. Jak. Anatoli's] mit Benutzung einer latein. Uebersetz. des Averroes und Aristot., von [Jehuda b. Jechiel] messer Leon (um 1453/4); Vorr. HB. 18, 41. HUb. 74, 75, 81 (u. S. xxv) 168.

28. 551 f., deutsch, bis 100 kleiner, um 1550.

[1] David Kimchi, Commentar über Genes., woraus das in Ed. fehlende Stück in סמסים 2, 40; das Citat Jos. Kara (כ"מ 8, 48) nicht da; benutzt von Berliner, Raschi xx.

[2] 111 פשטים ופרושים על מדש ממהריד יעקב מודינא אל"ל (vgl. zu 402), Unicum; der Verfasser setzt einige kurze Reime am Ende der einzelnen Bücher f. 133, 150, 162, 177. Die Erklärung schliesst sich oft an Raschi, erörtert Schwierigkeiten, wie die Tosafot und deutsche Exegeten xiij.—xiv. J., ist kurz, fast nur sachlich, nicht grammatisch, häufig גימטריא u. dgl.; Zz. z. G. 403; כ"מ 8; 47; Anführungen aus Sam. b. Meir bei Gg. Parsch. 21; Berliner l. c. Aus diesem ms. herausgegeben mit Anmerkungen מלפי מנסה von „Menasse Grossberg", Mainz 1888.

[3] 192 Rasiel [Abr. Abulafia] b. Sam. סחרי חורה, miserabel im Text, mangelhaft und verkehrt geordnet; s. 341.

[4] 265 b desselben אמרי שפר, def. und in jeder Beziehung corrupt; s. 285[3].

[5] 278 סדרים, zuletzt סדור; cf. CB. 2355; Zz. Lit. 59, hier f. 390 b. Trotz der vielen Fehler wertvoll. Anf. [l. פרחדגמל] למד רבי נכיה מלך מגנר פרחודנג"ל ופסקי חלכות [רפ"י] טלמה טל רביו ועפ"כ קנעו; Ende und Schlussformel.

[6] 413 Josef b. Chajjim בעל כנפים, gelehrtes Reimlexicon, gewidmet Todros Nasi (HB. 8, 77; 9, 138; P. 992[5]). Unser ms. eröffnet ein kurzes Vorw. (מליצי ממי); es berührt die Trübsale des Vf.; darauf Verse, worin der Namen des Vf.; das Werk beginnt מחרי סלף נקנץ חזכרות סמח עוד מן וסמים כדמ. ממו מרחי; Ende f. 551 סמי"ו מוצלחיו ומוצלחיו נמחית סמס. Es zählt zuerst männliche Formen auf, deren Endbuchst. ם u. s. w., dann weibliche ohne männliche Form, ohne alphabetische Ordnung, jedoch nach früheren Buchst. des Wortes; hierauf מרחי סכנויס, nur Verweisungen, jedoch das erste Mal 2—3 Beispiele. Hierauf נמנור (חני) נמרח (סל'), d. h. in Verbindung mit darauf folgenden, seien es 2 Buchst. (צמ u. dgl.), oder ein noch vorangehender dritter etc., aber darunter auch suffixa, z. B. ם mit ו also ום, dann מנוחו, נקיחו, נכסחו. Der Vf. schaltet kritische und exeget. Bemerkungen ein, teils unter Angabe seiner Autoritäten (s. Luzz. zu מכלול Ed. 1862, S. ij—iv, nach seinem def. ms.), welche hier, ohne Untersuchung, wie weit sie indirecte Citate seien, nach hebr. Alphabet folgen, die Ziffer bedeutet die Blattzahl, L. weist auf Luzatto.

סמ' ר' לנרסס זיל [לחנן מרחי ?] 458, ר' זרחיס הלוי זיל עמס מסחנלמ ליל נוס כפור וכר' ויס סמופסין חותו למחר לס יחכן למחר מחר מן חלילם לנוקר כי הכל יום חמד [נוסן ליס' 461 קי' 16], ר' יסודס בן נלעס 506 L, סמ' ר' יסודס מיוג 442, 452 b, 505 וסוף סמ' ר' יסודס 437 b, 438 b ועוד, סמ' המסורר יסודס (!) מריחי הלוי חומר יום ליגמס נסכסו מלוליך (so) כך נכסמת חילו פיגו מלס ר' יסודס כיס ומנוליו 484. המסורר סגדול ר' יסודס הלוי זיל נמחרו סמקדמו נמחרת חילים לילו נוס הכפורים כמו למחר ומין דמקו סמרח, סמ' ר' יונס 426, 435 b, 442 ועוד [למנכ נסטעת נמלס] סמ"ר יונס הלוי חגילו בדגסום סמין, וכנר חנלחי למעלס ומנכו נסרס קסס ומני למיחי קפריס מונסיס סטוטיס (?) כמומי ונקדוסו בדגסום סמין 546 b, ר' יוסף בן טלמה מכן פומל מלוסקי 431 L, 469, ר' יעקב מלחמין (מלחמין L) 442 [ר' יצחק הלוי ניכוכדי נסוכסה L, נוכן ליפ 410], ספיל' סמ' הגדול רביו מסס מכן מימון 467 b, סמ' ר' מסס זיל ך עזרל נמחון 448 L, רבי קעדיס פיכם מולעת סני 496 b. המסורר סמ' ר' טלמה בן נביכול נלמרו נמסמנלמ לסס מלכות נביות מוחלים 416, עגסיס . . . ויס לומריס סמוסיף על נביו עג חס דעת [כי סמומל] הגביד 465, סמ' ר' סמס ני"ר יוסף זיל לחנן סמר פי על וקלניס L 469.

Der Vf. citirt Lesarten ויס קפריס 414, 463, und wendet zur

Erklärung Dialecte und Sprachen an, häufig לשון רזיל, לעזים, תרגום, nicht selten arabisch, vielleicht nach Jona, den er f. 482b u. 504 unten ausdrücklich nennt, s. 443b; דוויל (!) für גלגל 491b; 501 למכל für קופיש, 515 מצע zu מצעי Ez. 16, 4; 528 לפאקה = תגורס zu מחרפקת; selten גלמה z. B. 472 פאגון für מכיס, cf. 450.

29. 266 f., deutsch, um 1550.

[1] (Averroes), קוליוט ס' arab. כליאת „Colliget", anon., an dem, in lat. Ausgaben verstümmelten Schluss noch genauer mit dem Arab. (bei Oseibia) stimmende Uebersetz. als die des Sal. b. Abr. b. Daud, aber lückenhaft; HUb. 673.

[2] 249 מחלה לבני מאגרום מן מסקזות Maurus über Aderlass; HUb. 810. — f. 255 מממנה ימים מאגריל עד לשם גון 255b; כיצ גידים ים נאלם מגריך לסקה סלם טולך וגדל נאזם; cf. ms. Schbl. ij, 70.

[3] 256 Averroes מאמר בתריאק; HUb. 676.

30. 318 f., deutsche Curs. 162b: מסמסקם מלחי . . ניאול ני"ר (so) מאלמה מסמסקם סיזם ים ס' כיים נמדם לא מ"י לעק מ' לזק וגר (נמסקם קלוניאשק?), also 1550.

Averroes, 3 mittl. Commentare [h. von Kalonymos], wahrsch. nach span. Prototyp copirt, wimmelnd von Fehlern und Auslassungen: [1] Metaphysik בְּיאורי בֶּן רְשֻׁד לכל מאמרי מה שאחר תטבע לאַרַסטו, s. 244[4].— [2] 163 Physik, auch 73[1], 310, 341 [2,3]. 352; Ben Jacob 280 n. 142c, ij f. 174b, iij 184b, iv 195b, v 216, vi 226, vii 240, viii 247b.

31. 269 f., bis 319 deutsch rabb., sehr uncorr., dann ital.; 1550.

[1] ס' השמים והעולם לתרסוות (so) ניאור התכס בֶּן רְשֻׁד; Titbl. falsch עס ניאור (vgl. N. 36[20]); Paraphrase h. von Sal. Ibn Ajub in Beziers 5019, correcter 234[1], z. B. Ende ij; ij f. 37, iij 64b, iv 87; HUb. 128: s. N. 371, 387[4]; Mose Tibon's Uebersetz. s. N. 108[2].— *b*) 102b Nachtrag zu Ende i: לאמר הס' ני"ר על הסמלה לאמר זכרם נכוף המלאמר הס' מחז תניאור לאמר מנחמלר מן סנסמים תרקיעייס סהס מחזניים ממניע ומחטוע ומחמניע נלחי סגנסם כמו סענין נשמר סמחטועים מעלמס חס נכוף סמלאמר סממיני מן הסמע ונחנאלר סס סהחטועס סיחכעסם (sic) זס סגנסם כח נלחי חוזס חס נגלה למי סעיין נו וגזה יסמלקו סקוסיות מאמרי לרכסו לחומו (!) כולס; f. 104b: וסאל [ס]מדייכנו אל תיסרס. וכנר יאמר סאומר כי כל נסס נעטור סחיס פועל בדנר לאמר ועל זס יונן סכס יחחייב סיחיס כל נסס מוכנ מאומר ולוכס . . Ende (f. 105) סענין נזסס הסמלה לס עמדתי עליס כי חס לאמר עיון לנח (sic) חקיוס וחן נלחי מועס וחיס מחסטיגות וחזכות כשטר חיח עד שמי מכחעלמס ממנו זאת הסמלה לי לשטר סיגיע לו הסלאות חאטוסי כלל. וחאל סמדייכנו אל תיסרס. נסלס קשר הסמניס וסעו לס ס' ניס לנמוסל סיחאל נאמ מסניח חסיי נס' חס' וסעו' כלל שסי מסנסמיס יחוסר יס, und zu ij, 2, anonym.

[2] 106 Titbl. (so) ספר למניסטי מאבן רישד; 107—13 enthält den Anf. der Canones, unten [6].

[3] 113 Wesentlicher Inhalt von Euklid i, 1—32: יסודות ספר מכלית מגודל, abbrechend 122b; anders N. 246[6]; HUb. 507 ([2] l. [3]).

[4] 122b [קיצור אלמגיסטי, cf. [2]] Compend. des Almagest von Averroes [h. von Jakob Anatoli 1231 in Neapel]; HUb. 597.

[5] 242b [Euklid, Ende der Axiome und Anf. der Lehrsätze i, 1—19 und (f. 248) ij, 6—14]: ספר יסודות מלאכת המספר; HUb. 507.

[6] 254b astronom.-kabbal. Fragm. [Jesaia b. Josef, עץ חיים]; HB. 12, 85; 16, 12.

[7] 256 דרושים תשבעים von Averroes (פתו אליד ואיל) und And., mit Commentar v. Mose [Narboni, 1349]; s. N. 36[10]; HUb. 179, 183, 188.

[8] 319 Titbl. ספר תחבולות המחשבות; f. 320 Canones zu Tabellen [ערך השלחן von Immanuel b. Jak. s. 386[2]] 1465, wahrscheinlich von Mose Farissol Botarel; HB. 7, 18; DMZ. 18, 168; Bd. 24, 336. Ueber Null s. unten A.[2]. Ende def.; Anfang (auch oben [2]) נקטו לאמור מקומות שבעים השמש נמצי יום ו' כ' שעיר [= Settembre] נמצא שלם תשיר לשמשון הגלגלים שהוא מרז לשם השמש שהם הכיר שמר הוא לשם מקנוד העיר ומשכי שמרום שלושת מהשילין (sic) לשמר מלי פיום השלשון משדם פיכיד שכת שלם עיר לשמשון הגלגלים נרשמו שלם עיר משלש שם"ד [שם"ד, f. 107 lies תשי"ד] שהם שניש שלמים ויטאר קכ"ז [קכ"ל] שניש שלמים חלקנוס על ל"ט' [ל"מ' l.] שהם משפר כל היקף מהשקפים שכמוכים גלגלות שלבחכי ויהיו ג' שקפים ול' שניש ומפני שנשאר עוד עד כ"ל שעיר' משנת תשי"ם שהם כל שדם לגוהטו וכ' ימים שלמים חס שכ' שעיר' מחציל מלי יום פי שהוא יום ח' [del. s. f. 107] שלפניו יהיה ניו שכל ג' שקפים ד' שניש שלמים וכל שזה לגוהטו וכ' ימים שלמים ושהוא יקרא שחשלים שלשון שבלחי מהוקן עם ערך שקלוף.

נכנסנו נלוט משלך שסוף לשמש נמול לסוף עליו מהלכו לשקפים עץ עיר ולשקטו שמשלת כנגד ג' שקפים ומנלחו שם ס (2 ל' כ' ל' כ' ... לשקטו שם שמשלת נשנש שרביעי ח...

Auf die Berechnung von Mond, Saturn, Jupiter, Mars, Venus (wovon f. 107 nur 4 Zeilen, abgebrochen mit den Worten עד פתן מלחי, hier f. 327 fortgesetzt), Merkur (bis 329b) folgen Anweisungen zu astrologischen Zwecken; f. 330 liest man ואלו שמשערים שלקוחים (3 חכם שם מיוחדים עם לוחות הכפיות) שהם לניני לשעת שטומת, also über Ascendenten; dann die anderen „Häuser", nebst Kriterium (מחני חנמים 332); dann die Aspecte (שמנטים); f. 333 ist ein Horoscop abgebildet; f. 344 מחלים של 345: די פלגים למען חשלם שמחני לזה שמנוחתן דע כי שמחלים שלו לשנש; 345b Z. 5 v. u. beginnt ein Absatz: שניחתים

---

[1]) Dies ergiebt sich weiter unten, ohne dass ich verstände, warum von der Radix 1. März 1340 bis 20. Sept. 1465 nur 124 Jahre, 1 Monat u. 20 Tage zu rechnen sind.

[2]) Die bekannte Figur für Null, vgl. Hebr. Bibl. 1861 S. 95 A. 2.

[3]) f. 333 liest man: וכנר מנשלי לך משמנון השפלכות.

נמצאו גלוסות לאנס כמלמד מן סמניחס על כן תמלח נמצאים יית מצלות . . . לאנס סמצאוות סס מדוייקים; hier bricht der Cod. ab; auf f. 346 sollte wohl die Lücke ausgefüllt werden; cf. N. 343.

[9] 346b Jo. Blanchinus (Bianchino יוחן דניאלנקיט 349b), Canones zu den astron. Tafeln; Anf. (HUb. 626 versprochen) לאמר לאדי לקראו סאליר, Initial [נמלאיום] unausgefüllt. Der anon. Uebersetzer [etwa Mord. Finzi? die Beispiele sind meist von J. 1447] giebt technische Wörter italien. und hebr.; stimmt nicht überall mit der lat. Ausg. Ven. 1495; end. לייב דקיס והוא סמנוקס, dort vorletztes Comma des 34. Kap.

F. 102 ואלי יפי נכמייל יסיאל זייל סמסקאי לאמו נייכ ענוף פפעב[1] והמלמאי לאמו היום יום אמר נרים סעם מיי לפנא קען לילילא נמדיעם לילאלייה כנאי (!) נמייר חיניחיל. Oft Raum für Figuren. — Epigr. am Schluss des Cod. נכמא עיי סלמייל פזרכם נכמייל יאמק מעסאי יליי כמאמי קוכיליאו ולמקאי קוכיליאו [לחילקיאל] יליי כמאמי schreibt uncorrect ab.

32. 344 f., kl. deutsch-ital. Curs., uncorr.

[1] סאלמר הָאַחֲרִי מִסְפַּר סנפס לאַרַסטוֹ ניאור סחכס אֶבֶן רֻשְׁד, Averroes, mittl. Comm. (חלניין HB. 13, 6) z. Buch der Seele, übers. von Mose Tibbon. Anf. לאמר מפני סלאיטו כי חידיעה סעיונית חיל מן הדברים סמופילים וסאכנדים; end. סופלה סאלות (Schemtob: לפי סלאיטו כי חידיעה סעיונית מן סמניניס סגלים וסיקריס, cf. N. 125[1]). Cod. 387 hat das (unbekannte) Datum Djumada (נמאי so) 577 לסגרות (l. ללהגרה) = 12. Sept.—12. Oct. 1181; vielleicht in Murcia, was in P. 965[2] für Schemtob wenig passt; HUb. 148/9. Am Rand von Tr. iij die Paragraphen gezählt und griech. Originalwörter.

[2] 57 Averroes ביאור ס' חמופת, Gr. Commentar zu Analyt. ij; verf. Dsu 'l-'Hidjdj 575 (Ende i), 201 und 107 §§. [Kalonymos b. Kal. übersetzt 14. Tebet 75 = 13. Dec. 1314 in Avignon aus uncorrectem Original]; Anf. Exod. סמוונה נזה, Anf. Text ס' אי' כל נמידם ולימוד סכלי.

F. 56: ואלי סעסקאי מן סעסקו (so) הכ"ל נאוס יוכפן נ"כ יעקב נאליקו לים מכאוכה יוייל ואלמאי [סאחכיר יי 82, 118] סאסקו סעם ס"ל ותלם מאוס ואלאר מעכר לילילים היום יום ני (so) כֵּן לאחרם סאכי מי"ל נא"ר. סס וחילילא הגילה. || חוק הכוחב || ולאמן הקוכל בו || לאמן לאמן לאמן || קלא קלא קלא; f. 344b יגל סכוחב ויעשם סקוכל ס' ס' ס' קלא קלא קלא קליק קליק קליק . . . נסלם; cf. Cod. Casanat. J IV, 5 1475; Elia b. Jehuda und Jehuda b. Elia, Karäer 1488, s. Il Mosé p. 405.

33. 394 f., viererlei deutsch rabb.; 1552.

[1] סחרי חורה [von Abr. Abulafia]; s. N. 341[7].

[2] 73 Sam. Tibbon יקוו המים bis K. 14 S. 83 der Ausg. mit Custos ידיעה (f. 128). — *b*) 128—9 Z. 5 חידיעה נאופן הסרית הסנוות; 128b ספרק סס"ו נקוילה, vielleicht 15 wegen *a*? medic. Fragm., Anf. סנה לנינוי סנוות סקוילה סקורס נכנב.

[1]) Wohl wegen der 1. Person im Epigr. des Ibn Ajub?!

[3] 129 Z. 5—151 und 168—84 ביאור יסוד עולם von Sal. Corcos, zuerst bis ij, 5, s. 431[10]. — *b*) 151—68 Abr. Ibn Esra [יסוד מספר] Kap. 7 mit Nachträgen weiter als N. 43[9].

[4] 185 Isak Lathif's Schriften, zum Teil aus Abschr. dieser schlechten HS. edirt (HB. 12, 36, מחלוף 8, 149); רב פעלים (in N. 55 eine Notiz von „Samuel"), כוכבי יצחק 25 (nicht unter dem Tit. סעד הסמיס, wie מחלוף 7, 126; in Chajjat's Vorr. zu מעלכת: סעד הסמיס ולוחת קטנת הסולם, hier [5]); HB. 3, 6. — [5] 193 עולם [ה]צורת schlecht ed. in מכתבי (HB. 5, 116, vgl. 27 unten; מחלוף 7, 112). — [6] 224 צרור המור. in כ"מ 9, 154 (HB. 12, 55 A., cf. 9, 138—9); גנזי u. Comm. Hiob sind in Kap. 6, 8, 10 erwähnt. — [7] 229 אגרת התשובה an Jedaia b. Nachschon [Penini?]; HB. 12, 34; Alf. 252 zu 106; קונץ ע"י i, s. ij, 18. — [8] 254 גנוי המלך, K. 1—5, 6—12, 13—16, 17—25, 26—32, 33—42 (Ende) in כוכבי יצחק 28 (HB. 6, 1; 12, 36), 30—34; K. 8 aus Alm. 156 in כ"מ 8, 89, wo S. 91 Motot aus K. 5 S. 13.

[9] 251b—53: זה כתב הח' ר' משה מנון ז"ל בעניין המלוייר בהגדות נמצ' יומא נקוף פ' נא לו בעניין לוחיס ותומיס וזוח ענין עמוק מאד ונעתק בפירושו לענין לאמר לא כיון בעניו מתוך דברי החכם מצוין דשד לקף לאס שני הפירושים קרובים בענין ילאח המעיין ויבין. ועמים תמן . . ואמר דבוע יהיה . . נראה כי אלו לבדעת לא היו זה על זה; Ende ס' פאה? מו בעניין תמיחים ופוים חו היא לוכתו, Figur fehlt. Aus

[10] 300 Commentar über Psalmen, 347 Prov., 369 Hiob, anon. [Sal. Isaki, der citirte Menachem ist Saruk, nicht Recanati; CB. 1735].

F. 70b Mittwoch 21. Tammus 312; f. 250 geschr. von Reuben b. Sal. Aschkenasi für messer Cornelio טרילקינו, wohnhaft in Venedig, zu etwaiger Herausgabe, mit einem Elogium der Ausgaben desselben, Dienst. 28. Tammus 312 in טודינה (Udine?), im Hause des Meir Kohen b. Mose K. כ"מ; s. die Abh. in Sitzungsber. 182 A. 12.

34. 429 f., ital. rabb., um 1550.

Isak b. Abba-Mari בעל העיטור, anf. ומלמד מפריס. קוסטין (das Wort fehlt in der Vorr. der Ausg.), steht an seiner Stelle (f. 136) mit der Bemerkung וזיח כתוב נקוף מספר. Geht bis ij, 18; dennoch נמלמו מלמד ניחי ונחם נמלמו מלכות מחימה ומלכות מדפוס וכו'.

35. 356 f., ital. Curs. des Esra b. Is. de Fano אסתר בן יצחק in Venedig, Neumond Nisan 311. 269—85 verkehrt gebunden.

Is. Israeli יסוד עולם, Astronomie mit einigen ungedr. Versen,[1]) wegen Lesarten noch zu untersuchen.

---

[1]) שבלה מעמה מכם וכנן לבני לך עד למלעלה ומכנן
ומל מסוטלים לוחך למי לם למחרי למחר מלך נמכנן
ולמח כמע מלמילך (sic) מדח מלבחמח למן מלים ומלי מקמה מנכח כתב לה

36. Die beschrieb. ff. gezählt bis 264; f. 267b h. Index (HB. 6, 107, 132; 8, 84, überhaupt über den Cod.; ohne genügende Kenntnis der Literatur bei Schapira, Vorr. zu [8]), etwa 4—5 Hände.

Einer der wertvollsten Codd., eine mathematische Bibliothek von Seltenheiten in collationirten Texten.

[1] Levi b. Gers. מעשה חושב, def. hinter f. 1 u. 3 u. Ende; — f. 101 Fragm. von ij, 6; s. 68[6].

[2] 9 שרשים oder יסודות, Euklid, h. von Mose Tibbon, 17. (nach And.: 7.) Elul 5030, nach Ishak b. Honein, emendirt von Thabit, mit dessen Zusätzen, enthaltend andere Beweise aus griechischen Texten; f. 22—3 die Lesarten des Hadjdjadj zu ij, 1—10 mit algebr. (arithm.) Verhältnissen anstatt der geometr.; Randnote zu Lehrsatz 11: דע כי כל המנוח הקודמות יכנסו נמספר; f. 8b zu einer Paraphrase des Lehrs. סדרום סל' כפי נסי אלחנאג למר יעתיק מלה הדרומים אל המספר כדי לקרב לומם אל המנכח. — Hypsikles ist wohl nach Costa's Uebersetzung hebräisch gegeben; HÜb. 504, 506, cf. 410; Mtschr. 1893, 517. — Ueber die Zahl der Lehrsätze und die Randnoten s. Anhang. — Zusätze eines „Josef" aus arab. Quellen (cf. Compend. P. 1099?) vi, 8 f. 37. 'נסחת יוסף' bedeutet das Compend. in מדרש המכמה.

[3] 17b—21b al-Farabi [1]) לפתיחת המאמר הראשון והמשפי . . . פירוש; zu Euklid's „Einleitungen" [מנלאלימא].[2]) Anf. . . . מנקודה היא מה שאין מלק לו אלא הדבריס למר נמצא וקופלו למר למו . . . ; f. 18 (nicht in 290) לעת המכם ר' יעקב בן מכיר ומופתים לגיאול נורה ל"ד עב"ה; 3 Lehrsätze nebst Beweis. Zu v anf. למר למו נלר המלק הוא מה שיטער . . ולאול שאנין כי ענין המלק; end. אני שעוריס לנד. Citirt Schriften des Aristoteles und enthält kritische Bemerkungen über Text und Erklärer; HUb. 508—10.

b) f. 85—86 Ibn al-Heitham [gest. um 430 H., geb. 355, s. zu Baldi 36, 38; Nicoll 262] Abu Ali al-Hasan b. al-Hasan פירוש . . פתיחת המאמר, über die Einleitungen zu Euklid v, vi, vij, x, xi [arab. Uri 908, DMZ. 24, 352], h. von Mose Tibbon zu Montpellier; nach Cod. 290[2] im Ab 5030, Ende x und xi 21. und Montag 22. Ab. — x f. 21 כנר נתרנום נפתיחת המאמר הל'; Anf. vij und xi f.

שמם כי לין לקדוך נניכי ניהן ושאר קנלום הקנים
ושה נגע לשים נכון נכוח סן ושול נמם וכלה כשניים
קמה לכן ושמים ושילם וככם לך נכיים שלם נשוים.

f. 3 zwischen den Versen משכיל לנבו שאשר כלום שמשם
לנלום קדושים לוך יקשו על דנלם
של יחשוב כי לו פניים יגלו עד
יקוד שלי שעני קשר יסוד עולם.

[1]) Die 3 folg. unpassenden Worte עד סוף הקשר fehlen in dem, sonst minder correcten Cod. 290.

[2]) Alf. 78. Das technische Wort ist ungenau wiedergegeben bei Wöpcke, Omar p. 5 Anm. **; cf. p. 74 n. 2; Catal. Codd Leyd. iij. 40 (zweimal); ZfM. 10, 487, 499; mein Euklid bei d. Arab. u. HUb. 509 gegen Klamroth.

20 und 85b wird auf den „Anfang" des Commentars verwiesen; Einleitungen (מקדמת) zu viij, ix, xij, xiij seien nicht vorhanden. Die Erklärung beginnt mit einer allgemeinen Discussion des Objects (מקנוד = כוונה); zu den Einzeltexten ist von Varianten die Rede, z. B. vij f. 20b. Anf. ותולם סמלמד סמחיסי הנה לקלידס נאלר גו קנלת יתק הסמוריס; end. וכן המחודד חת קוף מח מחכר לקלידס נפחיתת המלמד סי"ל ולא הקדיס נפחיתת .סי"ג ולא הי"ג דנר מן מהקדמות . . . דנר זולתו. ונחתום קפרינו עם סדנור סזה Epigr. in N. 290 genauer.

[4] 102 Abr. b. Chijja צורת הארץ, mathemat. Geographie, besäet mit Varianten, Parallelen aus Fergani (Quelle des Werkes? ZfM. 12, 10); im Epigr. zu N. 294: התחזיון ס', vgl. מ"ף (Mord. Finzi?) bei Muscato zu Cusari 84[2]. In N. 47[12] Vorr. für Abr. b. Salomo; in סגיון ס' S. xv lies: סמליקיס . . ודלכיו מפורסים . . סנקוד נסס; in N. 340 nur לדיק und וחכמתו für וחיינתו. Einzelne Varianten notirte der Abschreiber selbst; er verweist u. A. auf Ibn Esra, ס' סמגיסמי f. 106, ס' סמגיסמי f. 109, wo מלמד נ' ממדרם סחכמת ונס' לפלמס (so) סלימנילי נמלמד סחכר auch סחכם נן עזרל כתב. In einer, mit ס"ל bezeichneten Note f. 114 ודי סלמס כתב נסס טעס למד כי לרוב רמקן נפסקין. Die sehr zahlreichen, zum Teil discussiven Randbem. des span. Annotators enthalten wertvolle Varr., z. B. gleich zu מצור — כי סספר סזס, und Citate;[1]) derselbe hat erst die Zahl der Kapp. (פמח) hinzugefügt.

[5] 127b ס' החכרור, l. העבור [Abr. b. Chijja] i, 1—10 Anf.; ed. 1851; ZfM. 12, 16; מסנון סענור in ms. Alm. 8 u. V. bei Wf[1] p. 53, wo die Stelle über Jesus in Ed. 109.

[6] 136 Abr. Ibn Esra והאחד; HB. 2, 94; besser ed. v. Pinsker, Odessa 1867.

[7] 137b Commentar über סמס von Abr. Ibn Esra; Vorw. מפני סיות מלקי סחכמת רבים, Anf. למד נחלק סמ' נענין סס סמנס (HB. 5, 109), wo R. 314 a. 1386 verfasst ist; Menachem Tamar's Comm. s. CL. 122; andere bei Benjacob 477 n. 665 ff. Zu Abschn. iij: ומני מלמחיו למקובלים מיכחטסו נס' ס' ס'.

[8] 138b משנת המדות, die älteste h. geometr. Schrift, zuerst von mir 1864, dann mit deutscher Uebers. v. H. Schapira (ZfM. 1880, Supplem.) edirt; s. Bibl. Mathem. 7, 38.

[9] 140 Geometr. und algebr. Notizen oder Fragm.

Ueberschriften und Anfänge: כלל גדול למדו נמדות מדוענ נ' קויס כמדוענ מלכסונה (140) mit 7 Figuren; dann einige Maassverhältnisse (ענך) in ganzen Zahlen, u. A. der Diameter $^7/_{22}$ der Periph. —

---

[1]) נס' מלמנקמי נמלמד סנ' מדכם סכמות (!) נקמר מלמנקמי (102b), hingegen . . . . נסמיך, לרים מן . . . . וכקילוד סקולימי (zweimal 108b) — vgl. oben unter [2] — [identisch mit Ibn Aflah], נמל יקוד שלם, מכלה סלמחניס, ס' כמניס והשלם, ס' סלימחילה מלמ כל זה מנוסר נמל היתב נס' סכדול נמענר סמני (107) [bezieht sich auf die nachf. N. [3]], 103b [Sphaera = ס' סנגלנל], — ס' כלסניס סכמת, (119) ס' מסנון סמסלכות (126).

לפני סמל לכרע נרך. עח סחילי טפר ערך. לס ימחל הסומל טלטם סטלטו Dann נטוף לקטח דנ, mit Schlussformel טפר סדניס נסלס סנס לנולח טולס (f. 141). Dann סלי (!) סיין לטפר סחנור (! סחנור l.) לעטיל. כלל לחנר סמחוברים זס וסלי סיין לטפר סדניס. לילן סטוסד נטרן טליסיחו וכיציחו . . Dann .לחר זס. טפר הענול וסטסולס, (141 b) טפר סטלכסונות וסמרונטיס. דע כי כל מרוטע — דע כי טעדו סכחי סחדות כי כל ים נעניו ספס נסקפו נ', endet (f. 142) .כחי סלי נוחח מדעטו. נסלס סכל סנס לטל יכול. Dann ohne Ueberschrift: דע כי כל טקפר ילח מלחר. Diese kurze Anweisung zum Numeriren nach dem Decadensystem, worin קפרח für Null gebraucht wird (vgl. Nesselmann, Gesch. d. Algebra S. 496; Wöpcke, Mém. sur la propag. etc. 1863 p. 190ff.; vgl. zu N. 68) schliesst mit der (punktirten) mir zum Teil unverständlichen Formel: הרי לך סנעסס סעריס נטקפר סטקפר קפוריס, וסס סס סעקריס, לדעת סכחס בסקפר נטנין וסיטוריס. כפל חלק לסרנעי', טקפ דנ (sic) סרוטע סחקוטיס, סטולס ועגולה דוריס, סנס ליולר לוטר נקפר סלי סטסיס נסטסיס טול סטסיס וקנע סטסיס ויסיו סעריס לסחס וסירים. Dann: . . . סחס ים לדעת גס (!) סכחיטו ז'ל ידעו כי לסחס נרניע סחרי קו; Ende ותעחס נעפר סטרוטע טלרוך נטנול. כילר לס נטיס טנול . . . לסחס, und סס ליס ודהנח סחקליס u. Schlussformel הסוטע ליו.

[10] 142 b Abr. b. Chijja חשבון התהלכות bis Anf. Pf. ij; ZfM. 12, 13, 43.

[11] 144 ק' תארחמיטיקא, Nicomachus Gerasenus, aus dem Syr., arab. von 'Habib b. Bahriz, nach den Ansichten al-Kindi's emendirt, mit desselben und eigenen Noten von Abu (Ibn?) Soleiman Rabia b. Ja'hja, Bischof von Elvira [nach P. 1028 etc. h. von Kalonymos b. Kal.]; HUb. 516; Mtschr. 1893/4 S. 68.

[12] 164 b אגרת המעשה בלוח הנקרא צפיחה לחנו חנקח נן חלזרקחלה, ungezählte 61 Kapp. [Uebersetzer Jacob b. Machir?]; s. meine Études sur Zarkali (1884); HUb. 592.

[13] 173 b Anweisung zur Verfertigung der נסיסח des Zarkali auf Verlangen des Schülers Menachem [Tamar? lebte noch 1517], von Mordechai Comtino 17. [so lies HUb. 593] Tebet 5223 (10. Dec. 1462). Anf. nach Vorw. מחלה נקח לוח ענול. Ende ולכן לחוי סיסים ענלה Verweist 2mal auf [15]: נענחולנו נמלחכח סחנטרלנ.

[14] 176 falsche Ueberschrift: מלמד למד נח' סחכונה לרי לחנרסס נר, am oberen Rand: מכוך סחכונה (nicht קילוד, wie HB. 5, 108, s. 9, 163; P. 1092[1]; Litbl. 10, 431; Reggio 42; Cat. Berl. S. 92), astron. Compend., ausführlichere Recension ohne Vorwort (מפרי לוכך), vielleicht übersetzt, oder nach einer Theorica bearbeitet, xiv. J.? in Hamb. 141 חמונת הכדור, in V. 292[3] angeblich von Meir Spira (s. Brüll, Jahrb. 9, 81), מנעים סחסטירלח Jew. Coll. 138[4]; Anf. סחכימו לחנם' סחסקר; 195 b חכל לחלח נהיום ע"כ מנלחתי, def.; Figuren nur mit Stift angedeutet. Die wichtigste Umstellung findet sich beim Thema des Mondes (f. 182). Die wichtigste Stelle ist die (f. 178), wo davon

die Rede ist, dass seit 2 - 300 Jahren die Bewegung der Fixsterne (Präcession der Tag- und Nachtgleichen) auf 10 in 70 Jahren angenommen worden u. Maimonides citirt wird. — Es folgt noch die Abbildung zweier Globen mit der Ueberschrift: וסח לך חמונת הכלי לסבר נקחסו לדמיון נלמוד בו ולהבין ממנו קנה הכללים לסבר נחרבו נזלח הלחנת . . וכו כוונתנו כחלם [in Cod. Reg. וחמי קפידת].

[15] 195b Mord. Comtino תיקון כלי הנחשת (vgl. [13]) über Anfertigung des Astrolabs mit Abbildung f. 196; einige Fig. fehlen; Gurland l. c. ij, 15, Vorr.; iij, 3 (u. 15 Citat). Anfangsreime fehlen hier. Anf. nach Vorw. חקון כסס. לסבר נחקק כנחסת. Von den Brücken (נסריס = כלנקנטלסת) wird zuerst für das linke, dann für das rechte Instrument nach der Breite von Constantinopel gehandelt. 3 mss. in P.

[16] 203b Tit. scheint abgeschnitten [Abr. b. Chijja, mathemat. Encyklopädie יסוד התבונה ומגדל האמונה Fragm.]; ms. Mich. u. Luzz. nennen fälschlich Archimedes; HB. 7, 86; s. N. 299[2].

[17] 210 (219: השאלות הדבריות מהדרושים לסבר לפילוסופים) log. Quaestionen xi (HUb. 98), i. ij (latein. ij, i) von Abu 'l-Kasim b. Idris (1203); iij von Abu 'l-Hadjdjadj [Jusuf?] b. Talmus; iv (2 Qu.) von Abu Abd al-Rahman b. Tahir; v—xi von Averroes.

Cod. 353 f. 14 fährt fort xij — xx; f. 41b Epigr. des Uebers. Sam. b. Jeh. b. Meschullam b. Is. b. Jeh. סנרנסוירי, 29. Nisan (8. April) 80; zweifelhaft ist der Uebersetz. von f. 42 xxi und 44b xxij, beide von Abu 'l-Abbas Ahmed [latein. Kasim Muh.] b. Kasim; — 46 xxiij מאמר נמצא לפיר (v) mit dem, im Lat. fehlenden Datum, abgebrochen; xxiv qu. ix s. oben.

[18] 219b דרושים בטבעיות ובאלהיות von Averroes und And., xi (HUb. 178/9, 182, 188, 338, 407), davon 7 mit Comm. Mose Narboni's, anders geordnet in Cod. 31[7] (hier mit *B* bezeichnet, Qu. i—iv wie P. 988[2] a—d; dann vij, v). i, B f. 256 כוונת (ספיל') לסבר ג"ר סחכם נזחיחת סמאמר סזה anf. (סכולל) לסבר סזמן; 220 iij; B 260 iv; 220b iv, B 257 ij [B 257b und P. c, in meinem ms. 1b, nicht in 36 und Lp.]; ib. v, B 296b (x), in meiner HS. f. 49 zu עצם הגלגל (s. unten); 221 vi, B 313 Tr. iij aus ענם סגלגל, latein. K. 4; 221b vij סמאמר וכנר יספק סמספק; nach B 315 xi etc. von Abu 'l-Kasim b. Idris, oder auf dessen Anfrage?

In Cod. 31 f. 263b vi; 270 vij; 283 iij; 286 ix (von Todros 1340?); 287b x מאמר נמ"ר בעצם הגלגל mit Comm. v. Mos. Narboni, = latein. K. 1; dann סגרת לסח מחיסבת לזה, oben unter v, K. 5; 297 die Vorbemerkung Narboni's und Tr. i; 306 Tr. ij, lat. K. 2, 3 (und 6), mit Datum 574 H.; f. 313 Tr. iij (lat. K. 4) mit Datum des Comm. 5. Adar ij. 1349; 315 xi, s. oben Cod. 36 vij; 316b

xij סמאל (מסמר) von Abu Dja'afer [Ahmed] b. Sabik; 318 xiij מסמר נעניע סנוכות von Abu 'l-Kasim b. Idris. Der Uebersetz. der phys. Quaest. ist unbekannt, sicherlich nicht Narboni; Kalonymos bei Bartolocci scheint unbegründet.

Cod. 36 f. 221b, 222b viij, ix (letzt. als Anhang zu לסמכות von Mose Narboni), vielleicht schon zu den metaphysischen gezählt; 222b x von Abu l'-Hadjdjadj Josef [Ibn Aknin]: מסחויב המציאות ולויכוח סדור סענייס ממט ומידוס השלם; HUb. 406. 226b xi Gazzali מחמר בחשובת שאלות נסחלן מסס. Epigr. des Uebers. Is. b. Natan etc. (28. Dec.) 1347; HUb. 338. Eine Ed. meines Schülers H. Malter ist zur Diss. in Heidelberg (1894) benutzt.

[19] 231 מס' החבוא לאסנו ממסר, Anf. entspricht B. iv, vielleicht aus latein. Uebersetzung [des Joh. Hispalensis, es giebt noch eine andere] von Jacob b. Elia? (vgl. N. 210[10]); HUb. 570.

[20] באור ס' לוחות סעליוכות קנוד ג"ל Noten zu Averroes, Summa der Meteorol. [v. Levi b. G. 1321—2, ohne Epigr.], zu iij auch mathematisch. 248b ist eine Lücke angedeutet. Correct, in Fig. vollständig; Tr. ij f. 237b, iij 245b, iv 252b; HUb. 137.

[21] 259 Euklid חלוף המכחים, Optik [nach Ishak b. Honein?], P. 1021[3]: „nach Thabit" (verbessert). Mortara zu Mant. 3 vermutet Jakob b. Machir; HUb. 511; Mtschr. 1893/4 S. 519.

[22] 261 ס' המראים לסקלידס סחכס נסרכחים über Spiegel; HUb. 512; Mtschr. l. c. 520.

[23] 262 Simon Motot [1446—50?] נלוד . . . על ילילם ני קויס סלס mit 5 Fig.; französ. v. G. Sacerdote in Rev. Ét. 1894; HUb. 426.

[24] 263b Levi b. Gerson חבור חכמת התשבורת. Geometr. Begründung des Postulats [so lies HB. 5, 109; 9, 163] in Euklid, dass 2 Linien, deren durch eine dritte gebildete innere Winkel weniger als 2 rechte sind, sich irgendwo schneiden müssen.[1]) Unicum; def., Anf. לאמר לרי בן גרסום לאמר סחגיענו הסגנת תכונת מופחית לגרמים הסמיחייס כאמו סנסלכנו נחלק סלסחן מסחסחר הס' מס' מלחמות ' וסנלכסנו נאופחיטו סס סלכנה מסחקדמות לסנר סח' (sic!) לאוחס נס' לקלידס סידוע ניסודות וסיו קנת הסנרכחים נעריים על הקדמת מקופף' נס וסיל הסקדמת סחניח נס סכל סני קויס ילילים סנסל קו ילר עליסס וסיו סני סזויות הספיחיות לסנר ילים נגד לאמר מאני סלדדיס קסכוח מאני זויות נלכוח סנס סקויס הסס כסחולאו נגד סחוח ילגנאו ולאי סס סחלת הסקדמת ילאמך נ"ל לנעל זאת סחכמת הסכמת עליה ילנס נזה סאין לו דרך לנאלס נאופת ולייכס ידוע נעלמת וסיל סקדמת סכלחית מאד לנעל זאת המלאכס עד סאס חפול ילאו סלכנה מחלדוחים חיוחר יקריס סנזאת סחכמת סנס לאיוו נזה הספר לנאלר צלי ספק מה סהחרסנוסו סס מאלת סחכמת וסוח מנוחל סכנר ילילאו סמחקר סזה לנאלר סקדמות לכוח נאלס לקלידס לו זולאו מנעלי זאת סחכמת הסגיעו לליט דנריסס וסכס מס

[1]) Ersch s. v. Levi S. 298 n. 13; übersehen Rabb. II, 601.

מנגיח מדגריסס נגילתו נסמס. ומזח סמקום נחסיל נגדד סמשמח לסמר נסחמס נחס . . ולסטוסס וסס לנו סנקודס . . דנר מנני . . וסקו . . וסמסמ. Leider nur 2, freilich sehr klein und eng geschriebene Seiten dieser anscheinend grösseren Abhandlung. Der Verf. nennt dieselbe in obigem Vorw. „dieses Buch", verspricht in seiner Erläuterung vieler Lehrsätze die Namen derjenigen, wie Euklid und Anderer, anzuführen, denen er Etwas verdanke. In dem vorliegenden Fragmente, dessen Lehrsätze nicht gezählt sind, das aber schon mehr als 20 Figuren enthält, und bei dem Lehrsatz von dem Verhältnis der Winkel zweier Dreiecke mit ungleicher Basis und gleichen übrigen Seiten schliesst סיכ זויס נ'ס'נ סיס יוסר נדולס מזויס ס'ד'ס' ומסיל, Ende 264, die Rückseite leer), fand ich nur gegen Anfang Aristoteles' Physik angeführt.

Bis 202 b Z. 12 sehr deutlich, mittl. span.-rabb. der Levante von Mose ירמיה **b. David** ירך **oder** ירמיה (?) **in Constantinopel** סכיס לילינה (100), **und Donnerstag 3. Ijjar** ר לסמיכה (lies ים) **A.** רמיה קנני (173 b), **also 1480, für Mazliach** סמכיני. **Ihm gehören kurze Randnoten, vielleicht im Prototyp.** *b*) **210 b 257 b ähnlich kl.** *c*) **259—63 b dicker und frischer.** *d*) **Eine span. Minuskel, Cursiv, füllt Zwischenseiten, Ränder und Zeilenabstände mit gelehrten, für Verständnis wichtigen, Noten, Varianten u. dgl., Columnenindex, leider vom (alten) Buchbinder beschädigt. 102 b ist David ibn** נסמיים (vielleicht der, 1511 gest. Drucker, CB. 3011) **als lebend bezeichnet.** *e*) **Vielleicht =** *d*, **gr. span. Curs. 203 b—9, — Einschaltungen in a) 102—5, 144—5 vielleicht von der Hand b, c; Mathem. Figuren fast überall und genau. 8 b Einiges aus Euklid latein. Vorne** לסנכיסס לסמקיס **und Jechiel mit Rasur.**

37. 80 f., deutl. schön span. oder ital.-rabb., **für Herzog Otto Heinrich v. d. Pfalz (Churfürst 1556—9) durchaus incorrect.**

[1] [Todros שער הרזים], def., zuletzt נסלס פי' סממיס מסמיים; s. 209[6].

[2] 45 סכופס זנ"ל [דוטלו] שַׁבָּתַי מרני יצירה מ', mit Text; Kap. 1 (wie 843[8], Ed. Castelli S. 42); dennoch Schlussformel.

[3] 49 (על מסמידות) מידום, wie 341[11] und 56[6]: לימר סרנ סגדול עסס נר קבלה מפוארת [l. מנופלים]; זיל (so) נסמני, dann wie 112[28] [Tit. יפה] Jesch. 6, 184 ist [14] und [28] verwechselt.] (נרחמיו) יתנכך מס סנוסלת וסוס לסמסים כל דנר סמוס (1) נתוכמו ויסמכני מסגיוסות ילסיל מיני, dann wie 112[14 2] סרלסמון; ohne Tit. ms. Luzz. 113[12]; Cambridge, Schiller I, 95 (HB. 16, 104), häufig als סתרי תורה des Nachmanides (s. zu 341[16] b), z. B. Alm. 283[7] 298[12] (wo דנני ר' עזריאל nicht dazu gehört); V. 441[11], (latein. v. Mithridates HB. 21, 113) 190; Parma, Perr. 104[13], ij n. 94[13] Cat. p. 80; wahrsch. Mich. 552 (Nb. 1427 b gegen Monatschr. 7, 116), als anon. מפרי תורת סנלה (Jesch. 6, 10) P. 353[2] n. 3, 680[13], 767[2] („plus developpé à la fin"), 770[8], 843[9]; Schbl. 7 (1869) f. 13; ohne Tit. R. 68. Anf. (Jesch. 6,177) in

[1]) **Fehlt bei Zz. Litg. 628; s. auch N. 49[1]. 68[2] f. 152.**

[2]) **Zu dieser Rec. des Jos. b. Chajjim war mir die Ed. Ferrara unzugänglich.**

Fl. 44, 14 f. 16 (Lasinio); wahrsch. V. 211[1] (aus נסיר etc.?!); vielleicht V. 236[9]: טעם ליקור גיד הנשם von Recanati, wo טל טרם für טם הצורם? Der Betrüger Botarel (31d) citirt die philosophirende Einleitung aus ס' הפרדס von Ahron ר"י נגל (cf. CB. 1781, 2158, 2237; Zz. Lit. 106), die Erkl. der Sefirot (28c) aus לפני ולפנים (Norzi, נורזי S. 13, HB. 16, 2; cf. גיטת גיטין Nb. 1577) von Meir [Abulafia] b. Todros (P. 680[13]). Abweichende Rec., anf. לחכמים כי דו סיד, als קנלח von Jak. חסקיד b. Jak. [Kohen aus Segovia, xiij. J.] Alm. 283[9]; Schbl. 7 (1869) f. 12 (HB. 17, 38; 21, 113); s. unten; Einleitung, end. עיכ נקדמת המחנכת קפידת לחטוכם בחטוכ כחר עליון . . הסגילות ממנו(so)[1] כ"ע לוכ קדמון . . מיס מדוח וסדנ סגדול מולך על זה כי למעד על הגיגים בחטוכ מיס מדוח. מס בכחבנו כי הכנ רציו מנחת בר נחתן מולך על הטומד כי הגיגים רוח מדוח וטוכ לומר מיס מדוח נדמת מנזח מולכין כי טוכ לומר . . וסחסד מיס. Die meisten HSS. schliessen mit 9. Sefira, und zwar nach [ממיס] ועל כדמנו מן המחנכת מלח וסיל סנקדמת מלאך ומלאך אלהים hat N. 37 f. 51 וסנכדמת לנחנת etc. (Jesch. 6, 178) bis ומחנכת נחכמל"ו, die anderen dafür (auch Fl. f. 17 und Schbl.) ein Citat ולומר סרמנ"ן ז"ל כי טוכ מוכרת ולינו ממוך וסרנ פי' מלאך מנק' ר"י . . . (למניס) (Cod. 112 f. 160b u. A. על כי סנחנת חטוי יזנח על ידה כחטר נילחנו ור"י ילחנו נפלאות מחומתו למן bis; N. 112 f. 123b nur כחטר נחנו . . כי מלאך על חטר למר הרנ עיכ.

[4] 52 סדר השרשים עיח הקנלח; s. N. 240.

[5] 51b סדר היוחדר [von Schemtob b. Jakob]; HB. 9, 20; Gh. 105.

[6] 80 נורח חטדם סגדול מדעות הרנח מחמקונלים, 3 Anordnungen der Sefirot; cf. Gh. 105.

Epigr. || נחנח למען למרי נחפר || וחוט ילכיך למ יניח: לכחוב קפידים למרים: נח נחלח הקפר: ולחוכח לומ"ו לינכיקו טר חלחנכחים: יען נחם יניח ומנים למרים.

38. [Ist ein Catalog der hebr. Bücher und HSS. der k. Münchener Bibliothek]; s. Vorrede.

39. 378 f., i, bis 79 deutsche Curs., color.; ij, 80—194 fein ital.; iij ähnlich i, um 1550, s. die Abhandl. in Sitzungsber. S. 177 ff.

[1] Levi b. Gerson פירוש לקטורי לר' נחפרי סגיון, richtiger Noten zum mittl. Commentar des Averroes, nur die 3 latein. edirten Bücher des Organon (19b, 48); N. 269[3-5], mit Varr. zu CL. 208; auch 289[2-4]; HUb. 68/9.

[2] 80 ס' מלמדות לחרנחמו ist jedoch anon. Commentar zu Kanon (def.) נכחות חמחיגים. חנכח חלחנחו (!) חפרק חלחנחון, ist vorl. Kap. des כלל Fen i; f. 87 F. ij, zuletzt unrichtig geordnet und bezeichnet; HUb. 691, 693.

[3] 195 ארון התורות, Dogmatik von Jehuda b. Josef כרלחנלחי; HB.

[1]) N. 112 f. 123 ממנה ועל כן מן המחנכת סגל חכמה חפש חסכמה, Botar. 28b, also mit Uebergehung von למר מנח נוטריכ) חכנ כמנ"ן), was oben zur 2. Sef. notirt ist; auch im Commentar; s. N. 240[12].

12, 104 (R. 1417). Cod. 78 f. 137: לוח מקפר, specieller Index nach Kap. und Blatt (קלף).

40. 277 f., dreierlei deutsch; 121 ff. jedenfalls vom Schreiber des Cod. N. 22; 161 ff. von Jak. b. Jos. in Venedig, 12. Nisan 308.

Kabbal. Sammlung, teils unedirt und selten:

[1] זוהר פ' פקודי aus היכלות רבי ממשן.

[2] 43 ס' יצירה Rec. i, zuletzt aus ij, in Quadratlett. mit anon. Commentar meist nach ij, wesentlich identisch mit N. 115[4] und Pseudo-Saadia, auch die uned. Kap. v, vi. Die Umstellungen beruhen wahrscheinlich auf Verschiedenheit des Textes, dessen Abteilungen in beiden mss. nicht durchgeführt sind; Mag. 19, 81 u. Epstein, Mtschr. 1893/4 S. 75. Guggenheimer, Litbl. 9, 289, hat nicht sorgfältig verglichen; den echten Saadia s. N. 92, 221.

[3] 80 ס' היכלות, s. N. 22[5]. — Die Abteilung der ff. Stücke ist unsicher; f. 93b—94 vielleicht an richtigerer Stelle f. 108b.

[4] 94 Z. 6—98, s. N. 22[6].

[5] 98 Chald. Anruf. des Gottesnamens: נמס ס' סלסל ינצ' מנמכמתיס; Ende f. 99b [ותוסקינצ' ומסקינצ' לליקחת מיפרס חדין לס נפל נציס ס' נרס ממיס ולרמצ' לס סוי ומצלי לס מצוי ניס.

[6] 100 Fragm. היכלות? s. N. 22[7]c.

[7] (109b) אמר ר' עקיבא מיינו ד' מככנסו לפרדס וכו' (sic) אמר ר' ישמעאל; אמרי לדם מינמר סרז חזס מסתכיס לשמיס; die Redner sind abwechselnd Akiba und Ismael; zuletzt kommt eine Art קומה מיטור; 111 unten: אמר ריי לאי לליתי מלכו של עולם יוסב על כסא . . . אמרתי לו לסר סמורס רבי [l. יונר] ואמר מיעור קומס מסדור מתנך; Ende (113b) למדני מיטורו של יונס; חס . . סליק מרכנס רבס, und (sic) ועניני נעמ לעלן לו יס . . יס לעמ ליס; N. 22[7] b, und unten [11]; ms. Mich. 317 (Nb. 1531).

[8] 113b eine Art היכלות: אלו חס ד' שמות מיס לו רשות לאדס להסתמש בהן. Zuerst die Namen der Himmelspförtner, später auch Gebete und eine Anzahl von Absätzen, welche beginnen: אמר ר' ישמעאל אמר לי אמר ר' ישמעאל מלס כל סאדן כנורו [מסס רון סר הסניס] מדיס. Ende (im Gebet) מלס כל סאדן כנורו.

[9] 120 Fragm. היכלות? anf. ס"ר עקיבא נסתס סעליתי ונסיתי נלבוב לליתי; zuletzt am Rand כתן מקר.

[10] 121b היכלות רבי [דמיכתם] ספר רמיזתם; ed. in ניסיון v, 170; s. HB. 14, 32.

[11] 132b ist שיעור קומה in ליקוט 37—40 Z. 4; vgl. 22[7]b, end. אחס סלסל! CL. 393.

[12] 139 chronolog. Daten von Mose bis Muhammed, von Adam bis 5092 und ungenaue Notiz über die Entstehung der Kabbala in der Familie Abr. b. David's: אליס ז"ל נגלה לרי דוד (!) אב ב"ד ואחס לו סלסל נס' סקנלס והוס מסרס לנגו ר' אנרהס ז"ל והרשב"ד מסרס לנגו ינסק ז"ל מסיס בני נסור וכו'.

[13] 140 anon. Erklärung von Stellen in Nachmani's Pentateuch-Commentar (bis פ' מקח) mit Rücksicht auf Sefirot (P. 838[2]), anf. מקץ; besteht nur aus den Worten: ומל מדי . . פי' חיקוד מסוד מל מדי סוד כמח; in נח (144 b) liest man: ועתה שמע לחנך ומנלח לך; in כי (150) wird פי' יינ מדות hervorgehoben. Die HS. bricht פ' מקח mit den Worten ab: מחפלח.

[14] 160 (59[8], 92[14]) Abr. Abulafia אור השכל; Gh. 110; R. 1406 (HB. 12, 55).

[15] 213 über Emanation der Sefirot: לחם פרוסח; Gh. 110 N.

[16] 215 Punktation von יי, הו, חח in 216 Permutationen; — f. 216 b wahrsch. Schluss von Abr. Abulafia חיי העו' חבא (מצולים, oder פי' חח המפורסם); Jesch. 6, 96; cf. N. 408[6].

[17] 217 b זח מלחמי נח' עין הארץ. חמום מלמן [Excerpt aus Botarel zu Jezira 33 d—34 d], ein Buch פיח ist unbekannt.

[18] 219 Abr. Abulafia אמרי שפר; s. N. 285[6].

41. 246 f., deutsche Cursiv, um 1550; incorrect.

[1] . . לחק חמכוסח מודליק (so) מלאכת היד מוכרו פ' מלאכת, s. N. 266.

[2] 189 [פ' המסעדים] T. ij des כיתאב אלאנדיאח von Is. Israeli b. Sal. nach der freien Bearbeitung (Diaetae particul.) des Constantinus Afer, h. von Anon. (um 1197—9); Abschn. 1, 2 bis מדמוכים (hier f. 206) in Cod. 295. Anf. חמחים (כי) נחיות; ohne den kurzen Prolog in Cod. arab. Münch. 809 f. 70 b: קקל לחקח ולדיח לחנחס (נן?) מלינח פי מלמקלח מלחולי (letzterer hat Monogramme des מלינם) und Juan de Castillajo).

42. 526 f. bis 274 ital., dann deutsch, color.; 333 ff. dicker, um 1550.

[1] טעמי חמצוות מיד חכמחד von Kana ibn Gador b. Nachum ממנחם יס (HB. 14, 86), unbetitelt (פס' לחד נוקד נחס, Vorw.); als מליאות Ed. Poryck 1786 (Zd. 409, nicht 1806, wie Jell. כייחא iij S. xlv), so selten wie HS., war mir unzugänglich; die Einleitung über Deut. 6, 4 mit verwirrenden Erläuterungen von Elas. Perls 1609 und Wilm. wahrsch. 1726 (für 1730, in Add. CB. 637, bei Jell. 1780; bei Grätz 8, 459 als 3. Werk; über das Alter des Werkes s. HB. 15, 59, 101; 18, 4); die Abhandlung über Gottesnamen (f. 25) ist ein halbes Plagiat aus מעגי מורח von Gikatilia. Ende מ"ל חס ק על מ"ל חכמחד. חס וכחלס נחור טעמי חמלוות ע"ל חכמחד כיחן חוח; also nicht mitten im Satze abgebrochen, wie der Editor meint. Im Scheidebrief f. 196: לחק יחמק, Ed. f. 96, ist der erste Copist?

[2] 275 זח חס' נקדל דודי ונכדי; f. 276 Index über 62 Fragen, aber vor n. 11 f. 280 b: כחן מחחיל פ' חשאלוח ככד לדוד לחי נרכיח נן נחדונלי.

[Bearbeitung der Quaest. naturales des Adelard von Bath, fast vollständig.] Andere Recens. in anderen mss; HUb. 464.

[3] 301 פתרון ס' האמונות וחלק סניעות ממלינת מפענח נפוטות ופילוס סניעות, f 317 Paraphrase des arab. . . למחנאת Saadia's; Vorw. in N. 65[1] c. Tr. ij f. 341, iij 368, iv 384, v 413, vi 428b, vij 440b, viij 458, ix 474b, x 490; HUb. 440.

43. 516 f., deutsche Curs. xvi. J.? Grossenteils incorr.; n. [4] ff. aus N. 280 copirt?

[1] . . . חורי וחב . . ל' יסוסס סרגיי, fingirt; auch f. 103 (HB. 8, 68, 86; 9, 50); סרגיי auch f. 2 für חליזי(גל); Ende des Vorw. ס' מוסרי השיל' = מליצות חפילוסופים ומידומס ומשקס (N. 242[3]), in ij, 3 Mitte abbrechend, uncorr.; f. 17 . . . ד"ק הכוכנים sinnlose Einschiebung). Verf. richtig סנולי; HUb. 350, 352 (falsch 48).

[2] 17b Z. 20 Anon. philos. Erklärung über einen Hymnus: לס לוכלס סוס; HB. 8, 68.

[3] 21 Tit. 22b ביסודות . . . קפי ממונר von Is. Israeli b. Sal. (f. 45 סקפלדי!), h. von Abr. Ibn Chisdai für Dav. Kimchi, ohne Vers zu Anf.; HUb. 391.

[4] 52b Maimonides [מקאלה אלרבו]. — [5] 86 Vorwort zu תמאמר תנכבד. — [6] 87b (לחן) לחן . . . התערות מן הרפואה. — [7] 93b aus Razi an Almansor. — [8] 95b [מלמד לגלחזי] מלמד לגלחזי, def.; s. N. 280[1-5].

[9] 103b *a*) Abr. Ibn Esra ס' המספר (Pf. 7 ders. Recens. 33[3]b, und s. N. 150[5]; zu F. 25 cf. P. 115[2]); eingeschaltet (früher Rand-?) Noten von Mos. סולני (Schwabe oder Soave? סולנא, il Mosé 1882 S. 329) mit Chiffre למ"ס und עכ"ס = עד כלן סגסס. *b*) 140b (33[3]b) Noten eines jüngeren Anon. (Chiffre ר"י?) zu Pf. 7. Anf. נסמך סז' וסיולא נחלוקס סוליללו מסמרס (cf. f. 137, wo schon eine Note v. למ"ס). Auch hier wird die schlechte Beschaffenheit des Textes urgirt. Zu der bekannten Stelle (כ"ח vij, 75) heisst es hier (142b zu 139, Terquem, Notice p. 20) למ"ס לא ידעתי מס ר"ל נלמדו סכפל לס לא למס סמס נזס (!) למ"ס לא ידעתי מס ר"ל נלמדו סכפל לס לא למס סמיחר סמסלס והוס כפל סמיחר סמסולא, נס לא סנגחי מס ר"ל נלמדו סמנרים (halbirt) Der Anonymus citirt andere Schriften (des Vf.) in dieser Wissenschaft (141b, B 162b), auch יסוד סולא (142b, B 163b). Ende ויסיס סעולס ותמלא סמצוע סס ר"ל ע"כ דנרי סמחיג סס נלא סעוס; N. 33 f. 167–8 hat noch Verschiedenes über Division, Probe der 4 Species u. s. w. — *c*) 143 מלחמי סוסקפס, end. f. 146

[10] 146b [ר"י יסלחני] ביאור ס' יסוד עולם über schwierige Stellen bis iij, 18 von Sal. Corcos b. Abr.; hier mit Vorw. (auf. כתב דוד סמלך עיין לחמיס מכמס) ohne dasselbe, sonst vollständig, in N. 261, geschrieben (?) in Avila 21. Ab 5092 (s. N. unter 261[5]), auch N. 33[3]; Turin 112 (Peyron p. 176); HB. 11, 71; Mag. iij, 203; Benjacob 59 n. 40; 465 n. 312.

[11] 183b kabbal. Fragm. mit Bäumen und and. Fig. (!) דמניח לק"י. כמיתנלח עמיק.

[12] 185b Fragm. der Commentare zu הפטרה, חושן, und תחפטרה, 203b zu הערות von Abulafia; s. N. 285[2], vi—viij, iv.

[13] Miscellen oder Fragm.: *a*) 190b מיוכל להסגיג מי סוף מיכל מנאמר דיכי קלס ועניין הקלנטות, nennt Nachmani und זוהר (f. 191); darauf anscheinend Notizen des Besitzers oder Compilators. — *b*) 194b kabbal. Erklär. einer alphab. Litanei (cf. רזיאל f. 37) מלך מדיר מלך מניר וכו' מנאמר דיכי קלס; 199b ff. knüpft an מיטור קומה; 202 סליק סוד הסמה; f. 201 וכן היה מעמה נזקני רבנה תולדום לים רומי מהזכיר זה סמה על הסדי לכפלו להוליך לו מסיס מל מסה מניה סדיחים לניה כי נח עליו הסדי ומרף ממורו וכו' (cf. Levy, Nhbr. Wrtb. S. 630).

[14] 212 kabbal. Fragmente oder Notizen, hauptsächlich über מרכבה oder Gottesthron und Gottesnamen, deren Verhältnis zu einander unklar ist: *a*) anf. חסו ממעמה הלופנים וממעיהם בין מדלי מדיים למיות סקדם; f. 214 סככה סוף סלדיקים למעלה כתבן מסוף סנהל (cf. HB. 10, 157); f. 214b wird מדרם מפלי citirt; Ende vielleicht f. 215 זכות מפסידון מל הפניס דהיקבל דפלי[ל] . . . דסוס סמיס כסוס דניה; vielleicht aber gehört noch dazu f. 215b—17b מה מנקבל מס יהי מלהיגו לסוך דיין, vom Gottesgericht ausgehend; Ende מפיו ענדו נרד וגבלי מס. — *b*) 217b יסוס סמו סמיומד [Elasar Worms], s. N. 285[4]. — *c*) 240 סלכות כסה סכנוד סנגלסה נכל עוגיס טל ז' רקיעיס. טל נטרן נסוד קדושים . . מלסוני סכסה. f. 243 נמעמה סמרכבה ist Elasar, N. 81 f. 66b. Genauer konnte ich nicht vergleichen.

[15] 246 Ascher [b. David] b. Abr. פירוש השלש עשרה מדות, def.; s. N. 92[24].

[16] Allerlei (f. 250 noch zu [15]?): 249 לוח האלפאביתא מ' מחד מדון in Parallelen von ג' ב' und מטריק. 252b ff. scheint einem kabbal. Commentar über das Gebet entnommen; f. 262—3 מפלין מ' und מ' נילים.

[17] 266 Gedicht [aus מין מיים N. 56, die Halbzeilen quer gelesen!]; dort aber der Titel דרך אמונה von Abraham Bibago hierher gehörig; Anf. bis Mitte Pf. ii; יאיר נחיב ist fingirt; HB. 20, 134.

44. 506 f., deutsch bis 146 kl.; f. 56 Montag 4. Adar ij. 312 סם סמיל מקדושם וניזיל.

[1] סגלת מלכים Bearbeitung (und Ergänzung im log. Teil) der כוונות von Gazzali, des 17jährigen Abr., gen. Bonet [b. Sal.] b. Meschullam b. Sal. Abigdor, Nisan 1367; gereimter Text und Commentar; HUb. 325; Mtschr. 1892/3 S. 407; 1893/4 S. 237; Rabb. ij, 718.

[2] 58 Ali ibn Ridhwan העמוד בשרשי הרפואה, 2te Uebersetzung des Kalonymos b. Kal. in Arles [10. Oct 1307], die 1ste im franz. Exil [1306] verloren. Im Ganzen minder corr.; HUb. 733

[3] 147 (מ' נמילת שמר) ist ארח חיים von Narboni, s. N. 276, mit

speciellem Index 148—153b; 200b fehlt Etwas (ib. f. 35), 184b כתן מסר ist dort 136b nicht angedeutet. HUb. 746, cf. 684.

[4] 390b Josua Lorki [גרם המעלות], s. N. 280[9]; f. 401 Z. 7 def.

[5] 502b Averroes שרשים כוללים נמציים מופלים נסמים סמסלמליס, oder מאמר סמלמול (vor 1304 hebr. übersetzt); HUb. 676.

45. 585 f., sehr incorr. deutsch, f. 378 ff. color., von Jischai b. Jechiel.

[1] Is. Albalag („אלבלג"), פירוש על שמע הטבעי [zum mittl. Commentar des Averroes]: נזה הספרק (so) ספילוסופא כוונת ספ' הספרק; end. (Tr. viij) וזהו ינאר זה נמה מיניל כנר; Unicum, interessant auch für Textgeschichte; HUb. 116.

[2] 378 Confuses Titbl. — Abr. Ibn Esra, astrolog. Schriften: ראשית חכמה, [3] 422b משפטי המזלות, [4] 437b תמולדות, [5] 461 השעמים b, [6] 478 השאלות, in 5 Teil. (1—3 fast nur aus [1] excerp.), anf. מלום סהודעם דנקה . . קוד סי לילפיו . . אמר; [7] 510 המבחרים a; s. N. 202.

[8] 518 (so) ספילוסופימא ומנאר נה סמלמא סנסמויות (so) ס' ליאם ראשית חחכמה, ebenso 569b, ליאם wohl im Prototyp Custos oder Irrtum; s. N. 402[2]. Von ס' המעלות des Schemtob Palquera fand und copirte der Abschreiber nur das Vorgedicht; HUb. 37.

[9] 573 (so) טרקטאץ נמור אל מאמר הגיון מרוסמולום (!) ס' הנקלי הסחקה, מסנרה והקול, die Summula des Petrus Hispanus, kurze, vielleicht älteste Bearbeitung (HB. 12, 118, 14, 66); end. מסיקם [ויסור] וינאר; זה נסחמיינ סאמר לאחר חליה; HUb. 473.

F. 422, 460, 469, 547b, 585 (ohne Namen): Sonntag 15. Tebet, 18. Dec. [1551], Dienstag 24. Tebet, Mittwoch 27. זיינאמי (Zennaro), Donnerstag 18. Schebat; Mantua; Freitag, 29. Januar.

46. 424 f., bis 282 deutsch, 1550? פכסם וייפלמי פלפיס; dann ital.

[1] Isak Lathif b. Abr. שער חשמים, später in נמי סמלך ausgeführt. Langes Vorw.; i, 23, 28; iij, 2—3 in סמאר ij, 81, 104, 129; cf. F. 21; andere Recens. V. 335? nicht a. 1244; s. HB. 3, 6, 14, 83; vgl. 8, 64; 16, 78 (über die anon. homon. Schrift); Gh. 24 G.; HUb. 641, 830.

[2] 130 Chajjim Obadja b. Jak. באר מים חיים, i עץ חייס 135b, ij מקור חייס 183b, kabbal. Erläuterung des Tisch- und Nachtgebets. Im Vorgedicht die 4 bei Sabb. angegebenen Tit. In dem allgem. Vorw. f. 131—2 סדר דרכי התשובה [von Jona Gerondi, CB. 1427 n. 34]; im 2. Vorw. zu Teil i. כמו שנאמרתי כל זה נאורך נספרי דיך ענן חסייס לאמר מנרתי נקנלח על כל הדנוסים סאלה ועל קמר הג' עולמות. Die Ausg. war mir unzugänglich; über Meir Rothenburg bei Lilienthal s. CB. 1713.

[3] 283 המליצה נכוסר ונהלנח ומי סמופח כלופים ומופח ס'; über Averroes mittl. Commentar zur Hermeneutik; f. 284 anf. כנר סלמט נם סמאמרות; HUb. 89, cf. S. 55.

[4] 334 Z. 3 v. u. — 335 Z. 1 Fragm., Commentar über den Kanon von Avicenna, iv über Fieber. Galen's Krisis heisst נסיון; citirt פי׳ לספר; HUb. 692.

[5] 337 Levi b. G. [בי׳] פי׳ המופת .לחמר לוי בן ג׳ מלסבר לחיטו זה חס׳ נדול . . לחימי לנעלר נחירוכם ענייני זה חספר חתועלת; B. i in N. 269[6] bis § 153 der latein. Ed. v. Averroes' Comm. [med.]. B. ij f. 393b . . וסדבריס סדרוסים חידוסים ר״ל מספר סמולדום; f. 395 (N. 296 f. 36) l. mit Levi bezeichnete Stelle לחמר לוי ויס לחומר מיחמר מזה סבחור חלום; f. 407b (44b) וזכלן נסלם נילור טוסחת חנ׳ סנחלחת מזה לנייר נס׳ סמרת (latein. f. 251[4] § 45); end. סל סחום לספר מכבר סניעו; also nur die kleinere Hälfte von Tr. ij; N. 296 f. 45 def.

47. 464 f., viererlei deutsch, bis 144b color., Vened. Sonntag Abschn. כ׳אשר ספרים, also 1551, von einem מלמ? Das Wort ist rot und gekrönt, 310b מליר hervorgehoben.

[1] Scheschet b. Is. [Gerundi] פירוש על משלי; correcter in N. 60[4]; CB. 1955, 2093 (falsch P. 769[6]); der Vf., in P. סמסורר (cf. Zz. Litgesch. 477), ist schwerlich mit dem Kabbalisten Scheschet aus Katalonien (unten [8]) zu identificiren und deshalb um 1320 anzusetzen (Zz. Add. 317, zu Benjamin p. 5; vgl. Jellinek, Beitr. ij, 48; CB. 2524).

[2] 145b מחיסנא רעיא, zunächst jedoch und auch später aus זוסר, zum Teil identisch mit N. 17; instructiv für das Verhältnis zu מינורת קדמתת, was nicht Tradition (Zz., rabbin. Lit. 18), oder gar Glosse (Ben Chan. 3, 269), sondern ältere Rec., wozu לחמר רעיח Varr. und Zusätze bietet. Stücke sind vielleicht nur als Auszüge zu betrachten, wie z. B. A 275, B 254: נחניג׳ קדמ׳ לחמר חכי לחכח זרוח חלין ז׳ לחכח חזרוח חלין (Lücke) ען נלנד וכו׳ כדלחריק חחס לחמר י׳ סנחס חסחכל חזוח נחסרוח חחמיס וכו׳ עד ושקודחך חמרס רוחי. וכזח דחלס כל נפולוח [נחסדום] דלדיקייח . . . כי חקריד לפני לחמר רעיח, Ed. 221b, 222. Ferner B 239, ק׳ חלחח לינון (sic) ומינורח רניימין לחחיקלח עד לח מסח זחניח וכו׳ [כדלחחח] נסרכחס סנסס לחמר רעיח. E. 246 und 16 (ויקלח). Beachtenswert ist נחזור למינורח קדמתח קלמן ליח B 228 Z. 4; Ed. 250 Z. 14 Text. F. 146 anf. סנחס בן חלעזר, Sohar aus סנחס ס׳ (Ed. 214b) bis Ende; חסזיר (168, 169b חדלח זוסח, 179b Z 3 v. u. springt von קלח Ed. 294b Z. 5 bis 295 Z. 15; f. 182 חייסח נוסח ist Ed. 296b Z. 11); נלק (182—190b, Ed. 206b Z. 8 v. u. ר׳ יוסי סחס bis Ende, 212b). Dann erst folgen dieselben Stücke, wie in Cod. 17, auch hier ohne Abteilung und Ueberschriften, aus dem mit פקודי ראש׳ wohl identischen רעיח, jedoch auch hierunter Stücke des זוסר, Lücken und Sprünge; f. 190b, B 170: פקודי נחר לח ist חסספיס 114 und dann 193—195 vorl. Z., B 172—4b, das 117 Mitte; A 197b, B 176b ist כי חלח 278b (= חמיני f. 42!) bis 280b. Die Andeutung einer Lücke in Ed. 279 Z. 10

nur in B 177, nicht in A 198. Folgt A 204, B 180 aus ט f. 27; A 204—7, B 184—86b מופתים Ed. 274b ff.; dann יחזו Ed. 93; A 215b, B 194 נסת Ed. 146b (einige Zeilen); 222, B 199b das. Ed. 124; 228b, B 207 נהר Ed. 108b; dann wieder 233, B 211b נסת Ed. 121b; 235b, B. 214b נסעלוך Ed. 152b; alles Uebrige ist aus פנחס u. zw. 240b—75, B 220—54, Ed. 242—4 Z. 2, 230b, 3b, 247, 67b, 249 ff., 233b, 231b, 224—25b, 244—6, 234b—36b, 253—58b. Die 3 Seiten 240 Z. 1—241 unten sind in Ed. Amst. f. 17 unter der Verweisung auf f. 246 begriffen, aber dort nicht zu finden, dann bis 288b, B bis 266b, Ed. 221b—224 u. 225b—231 (f. 229 Z. 2 soll das Tetragramm nach unseren Hss. aus Ringen zusammengesetzt sein, A 264b, B 263; vgl. CL. 102; HB. 3, 5); dann bis 294b, B bis 272 Anfang, Ed. 215—220; zuletzt abweichend, Ed. 237 u. 237b—239.

[3] 299 Titbl. שער הקדושה לר' אלנקוה מקדומס וקנוט סאלדס; f. 300: [aus בעלי הנפש] נר דוד זצ"ל.

[4] 310b Mose Nachmani מענין סנוד סאלדס אל אסמו, = אגרת הקדש, auch שערי צדק (W. 2 p. 1417!), s. Brief an Halberst. 15; Recanati § 12 citirt מכמי סקנלס מעמי; s. auch Efraim b. Gerson, HB. 17, 111.

[5] 322b Fragm. von Jehuda b. Kardinal's Uebersetz. des כוזרי (Ed. Cassel 344); HUb. 405.

[6] 325b Is. Israeli b. Sal. מ' יצירת [Fragm. des מאמר ישרצו חמים]; HUb. 393.

[7] Fragmente *a*) 326 vielleicht aus Commentar zu Jezira? כנר נרוך סאמר עולמים (so) נאור נגוסים עולם סמכל; — *b*) 328 ידעת כי סמחלות יי"נ ועוי סאמנתי ועוי' סמסגל, scheint Commentar zum Hymnus . . מס עליון מיוסד נלחמים נרא . . נור מדד ערג מנגו מיקוד נלבניו ברחונת העולם. — *c*) 329 Ende von Jedaia's אמר אלנקסם נר סלמס קלאמס זיל מסמודם; CB. 2270; HB. 4, 109. סמלון 9, 2 S. 53? — *d*) 329b סמכל וסטוגם סנפסייס; — *e*) 332b הקנים נרא כל סנסמות וסוף יחע' ידע למס וכך היא סמדס להחיות נס על סלמס פסמי יסרחל . . . כמו סמוחכר נפרקי היכלות פנויס . . . — *f*) 333 . . . קנרת חכמי יסרחל.

[8] 333 למסכיל] למנות סמסכיל סח' כי סטם נעניו לדיק וכע לו נסוד עגור Gh. 17]; s. N. 92[5]; HUb. 936.

[9] 334 [Fragm. aus Sam. Tibbon zu Koh. 1, 15]; s. N. 262.

[10] 335b Kabbal. Werk, wahrsch. von Sam. Motot; HB. 9, 28; cf. N. 215[6].

[11] 406 Abr. Ibn Esra שפת ברורה mit Epigr. der Ausg. 1530.

[12] [צורת הארץ] von Abr. b. Chijja; s. N. 36[4].

48. 267 f., dick deutsch, um 1550.

[1] זוהר Levit. [2] 167 Numeri, zum Teil identisch und ergänzt in N. 20, 218, 219. Peric. ט 39b, מחיי 46, מזויע 61, מנורע 79; f. 85 אחרי

(N. 218, = B f. 116b), — 125 קהתים; N. 219 (C), 239b—48b bis Ed. 87b; B 150, E 80b Duplicat. — 135 לעור B 151.—162 נסקומי erst Ed. 113. — 2) 167 נמדגר, B 178. 174 נסא, das. 184 nur bis Ed. 123b (לא מנאתי יומר). — (לדרא s. B [3]). 218b נסטלומך, das. 185b. 228b סלא, C 247b bis Ed. 161b, eine Lücke f. 248 (Ed. 156b) ergänzt B 195, und daselbst 195b mit der falschen Ueberschr. נפי סנסם nur das Ende Ed. 174—6. 240b קיא. B 176. 244b סוקא. B 179b. 253 נגלק, C 255 beginnt mit Ed. 206b יי יוסי. 264 סנסם nur 3 Bl. — C 265 – 73 (יי יסודם סחא Ed. 214b—231b לסנדע לא); eine Lücke f. 270b (Ed. 224b) ergänzt B 197, und f. 198 giebt die Forts. Ed. 231b—254 Z. 6 ירסא.

49. 458 f., deutsche Cursiv, 41—261 blasser, [1] color., um 1552?

[1] Mord. [Rafael] b. Jak. b. Abr. b. Maimon b. Abr. b. [...?] Rossello (?יוסילון) שערי חיים über 10 Sefirot; Vorw. beg. ילא יי פניו לליך נאמור תוכחו (s. zu N. 37[3]); Anf. f. 5 (Nb. 1653) כחי לחיים כפל; 42 Epilog יילא"ו ניון ניללאיי . . . . נמוע יאי ניון ניללאיי und Epigr. [des Prototyps] 14. Tebet 5311 (Dec. 1550) in Rom von Jos. b. Elia Chakim auf Verlangen des Verf. יזכסו לחנך קפריס לחכיס סמיי. (HB. 14, 86; Jesch. vi, 95, u. meine Mitteil. bei Zz. Lit. 715). ij beg. f. 10, iij 11, iv 13, v 14b, vi 16b, vii 24, viij 25, ix 28, x 34. Der Vf. citirt hauptsächlich das B. זוהר, das er natürlich für echt hält, auch מדרש הסתום מן הזוהר (f. 29), Simon b. Jochai im מדרש הנעלם (5), eine chaldäische Stelle aus תיקונים ס' הנעים גדולות (also nicht den Bestandteil des Sohar), ferner לחדרש ז"ל נמדרשו סל י' נחוניה בן הקנה (38b) und ein sehr altes קונטרים aus der Bibliothek des Jechiel Nissim aus Pisa (über welchen s. HB. 5, 14[7]; 14, 86; 21, 132; Mortara, Indice p. 5; Kaufmann Rev. Ét. 26, 83). — 2 Stellen s. im Anhange. Die mss. Opp. 914 Fol. u. 1066 qu. erwähnt Wf. [1] n. 1039 unter Jak. ומילא als Supercomm. zu Raschi u. [2] 1439 n. 718 anon. Eine Abh. über 10 Sefirot v. J. 1548 ms. Fl. ij, 38 (Biscioni p. 286).

[2] 43 „מפרושים מצד הסוד מלא מליחי' ס." Anon. philosoph. Commentar über Avicenna, קאנון i F. 1 [nach Uebersetz. Natan's], def. (xiv. J.?) K. 2 f. 46, Doctr. ij 49, iij 57b, K. 2 f. 78 K. 3 f. 90b, D. iv, 103, K. 2 f. 135, D. v 148 nur das separ. K. D. vi 182b, K. 2 f. 190, K. 3 f. 201, K. 4 f. 215b, K. 5 f. 226b; HUb. 692, cf. 143, 688, 806, 832.

[3] 232 Disputation über Regimen der Fieber [aus Latein.?]: נעצור מלין יומר טוב נחקירת הסומת כ"ל ע"י ויכוח החכמים . . . כוונתי נזה שחצור לחחוכח נחכוגח חקדמות, 1. allgemeine 6 Punkte, citirt zu Anf. Galen's חעלמת חצריפות, wofür auch חעלמת חדצריס; für Krisis ניקיון. Die Citate

aus Constantin (V. A. 40, 90 irrig aus [2]) gehören hierher. Ende חו סיט מכני פניס; def. mit wiederholter Schlussformel; HUb. 841.

[4] 262 „ . . מסמטרי לפנרסס ן' ניגלנו . . . מנכו לשונם ק' דק"; dieser Tit. gehört zu N. 43, wo das hier fehlende Gedicht! nämlich עץ חיים von Ahron b. Elia, miserabel copirt (doch f. 294 סכודע für סמדע, Ed. 46, 253). Vorw. als Kap. 1 gezählt, daher 85 = 84; dazu f. 338 פלק סיום מלאוני מסחריס לאי [aus סם כנפים!].

[5] 339 ס' יוחנים לפן מקיומי מהעצה והטבעים והחנאים של רפואות משלישלות aus dem Latein. (?לוטרי) von Sam. b. Jak. in Capua; vgl. N. 280[6]; HUb. 718; Benjacob 281 n. 229 מלמד!

[6] 411 Gerard ס' הכבוסים וטהרת הגופים def.; s. N. 245[3].

[7] 452b [אגרת בחי הנהגת הגוף וחנפש sonst בחי הנהגת הגוף הבריא], diätet.-ethische Memorialverse in 16 Teil. (Index fehlt?): לומר לפנל מרי לפל מי סדומי [l. סדומים] מליו מסלם ‖ Vers 1, כ' סם סוג נן פלמקידל כנר סחנמל כנר מעו דנרי נצריפים נעזדם [ס]פל מסר הספלית end. וסוף כמלנ וכפנם לכל נמלנ ופלם פלמים נרוך פל עליון מסר סוף עלם לכל סעלולים וסוף לפסון וגם ימים מסרון; CB. 2538.

50. 418 f., zweierlei deutsch, 328 פ' ויקבל שש לשנם a. 312; color.

[1] [Isak b. Jeh. ha-Levi, xiij J.] פענח רזי, über den Pentat.; נרלפנים נרלנ פ' לשם פסם נני, end. ופין כנוד פלנ מוריס. Nur Compendium gedr., CB. 1127, 2057; HB. 7, 119, Perr. 6; Berliner, Pletat 33. Andere mss. V. 48, Padua (כ"ם vij, 69), Wien 33, Turin 116 als גלי רזיל bei Wf. [4] p. 1042 n. 114, — s. CB. 1127 u. Add., 2057, — Parma, Stern 78 [Perr. 6]. — Exod. beginnt f. 101, Lev. 176, Num. 221b, Deut. 285b. Die Pericopen Bereschit (11), Noah (22 מסלם פ' נח נקונל) haben doppelte Recensionen, zu Wajescheb folgen ליקופים (70), an deren Schluss (77) עוד פסמים לפקיים מכשם נלוניס. ויסב; in denselben werden u. A. Abr. ibn Esra, Eljakim (vgl. Zz. 102 Z. 4 v. u.) u. Jakob מפונסמייר (Pont Audemar l. c. 98) citirt. Zu den Citaten bei Zunz unter F. sind ausser Stellen zu den von ihm angegebenen Autoren noch manche nachzutragen, unter And. Paltai (פלמי) Gaon (תולדות 78b, 80b), Achselrat מלפ נסס סריל (sic) סוד פלס נסס לסכללפפל (ימיו 131), Berachja Nakdan (לשון 212b, vgl. Zz. 101), Elieser aus Landshut (לנלסוט 59) ור' יצחק סמיע, לפפיפיוד סנכוסי סכסיע ניסקפל לפנע פניס, ist aus נגלסון? (vgl. Zz. 86 unten). J. סרי עוזדל (סלם 246, ob Jehuda aus Worms? Zz. 94); Jekutiel ist (nach מסוח 281) aus Köln (מקולונייא), Jesaia (מסמסים 140), Josef b. Schneor (נסעלותך 239), Mordechai נמרדכי (תולדות 82b, מסיל 289, ומחסכן נסעלותך 239b —), Mose Levi (קקס 257b), Mose מפריפל (ויקי 84), מפילזל (מזריע 194) ist wohl Verstümmelung aus Pontoise (Zz. 93)? — Salomo aus Köln מקולונייא (נסר 215b) vgl. Zz. S. 101, Jehuda Kohen im Namen des Sal. מעדוסם (שמיני 192), vgl. Zz. S. 190;

— Samuel aus Babenberg משנגנמק (ימי 127b, vgl. Zz. 101), Samuel b. Elchanan (שמר 212b, vgl. Zz. 55)[1]), Schneor (שנם 169) wohl S. b. Elia (שלח 243b, vgl. Zz. 99), Simson (שמש 59), vielleicht der Nakdan (ויקי 94b, dafür Salomo bei Zz. 94 f. 58a Ed. s. l. e. a.), וקנלמי ממז"ר ממעייץ (Ende נסעלוסך 241b). — ותירץ לנגיי קמין (נסר 215b). Sehr häufig מימצ; ohne Namen „Jair" Zz. 94 (ילי"ר יקי"ר ist 'ים לשמרי? 285 נסעלסך, cf. ילי"ר Ed. 19, 21, 22b).

[2] 329 מרדש חזית דשיר השירים; s. Chodowski, Observv. crit. in Midrasch Schir etc. sec. Cod. Monach. (Diss.) Halis 1877; cf. HB. 18,11.

51. 536 f., ital., Anf. xvi. J.

Sam. Zarzah מקור חיים; wie N. 7.

52. 297 f., a. 5309 (f. 245).

[1] [פירוש בכור שור] Comment. zum Pentat. von [Josef b. Isak gen.] Bechor Schor; ms. Brit. Mus. Or. 2853 ohne Genes. u. einen Teil Exod.; CB. 1446. Gen. und Exod. Ed. Jellinek 1856; cf. DMZ. 15, 152; end. וצמצמ כל ישראל לעיניכם. Berliner, Raschi xx; Gross, Magazin 1, 93; HB. 12, 13 n. 8; bei Benjacob 480 n. 747, nicht 409 n. 731.

[2] 209 כוגלות עם פי' משולר סלנגיא (!) חמם, 254b Hohel. mit unpunktirtem Text; Levi zu Threni existirt überhaupt nicht.

[3] 294 Jos. Kara מיכה (so) פירוש, wie Ed. 1849 (CB. 1479), welche Jell. (Comment. zu Esther etc. vij) nicht beachtet; andere Red. s. N. 5 (Schönfelder l. c. S. vi).

53. 235 f., dreierlei deutsch, 28b Donnerstag 21. Ijjar 5310; 76 Mittw. 28. Ijjar 5300 und תתס durchstrichen; 77—9 von Jos. b. Ahron gen. אזמל aus לטומלט (Lubemila) in Russland.

[1-8] F. 1, 23b, 26, 27, 28b, 30, 73b, 99 incorr., wahrscheinlich Copien von 209[1-9].

[9] 77 מי הבחיר לבי נסוניח בן סקנס, s. N. 209[1].

[10] 95 Abr. Ibn Esra, פ' השם (סשמ bei Dukes), s. N. 150[3].

[11] 100 [Jos. Kimchi] [ת]וכרון פ', Gramm., ed. v. Bacher 1888.

[12] 140 Mose Nakdan תנקוד פ', mit einigen Abweichungen; f. 150b וידבר מסס für ולמנר Ausg. Frensd. S. 16; f. 158 Z. 1 מסיק ס"ח, für S. 25 Z. 11 מסמס סמקף פרסמו עם קדמיק פתרוט מחליפס welche Ueberschrift wieder hier anstatt der in Ed. folgenden מסיק ול"ו u. s. w.; für qמיק Ed. S. 26 Z. 3 hier 158b ומסס שמי לומיות נ' פ' . . . סנ' טוש, endend נפלגות שלמו מנסלי יסו"ח. Dann folgt ניית מי"ס על פי סמקורס (Die Stelle bei Dukes, Kontres S. 46, vgl. Frensd. S. xlij) fortfahrend (159) יש כפין לחל ויסי לסבר מקלסס ים מדגיסין ומקלסס ים מרסין ולין טעס נרול כמו ויסי כסמוע . . . ויסי קולות לפס ויכלו מספסי יסוח. [עסס

[1]) מס לריך פסוק לספוקי סכים . . שלמ ist der Vater des כ"י bei Zz. 94?

מאמר [Berl.] נין מחווין (סגס) אמר סנוקדים מדגישין בחיק ויסיימם מל עולם . . . מלחיתן . . . פירושו מלמה שאמנים שלמה והדגמו יהיה פירוש ושלמחם [נקלות והוא שמים לשון ניח והוא משני הקמץ שלפניו שצא לשכרון הירי"ד B] ולי נראה הטעם כאמר נאלחי למעלה נמלת כלכל וכדכד ונחכמת (?) כי לא נאה לקרוא ני מוחיות כפולות נמלה לחמ . . . . ונמלה וכל הטולש אין טעם נרול נחוק דנושמת. — (159b) הכם השכימו חוספי החורה לנלחי לחת ויו וירי"ד לא לפני שוח ולא לפני דגוש. ויו כמו כאר [B. 78 . . . אם לא יש השכורה. והיתה לי עשרה כנוד ושפלת. פליק יקוד קריש נשיל יום טוב מלוישלם].[1] Ib. נין חנין אמר כל מלה אמר לה שחי חטושות [B נעיות] קודמת (sic) לחטושת (sic) הנגינה השפעל להעמיד להשוטם נבעיל והשניה חבדיל נין הגעיל לנגינה כמו וילד יהי נשכן כי הנגינה נאות כן והגעיל נאות ניח. — (160) מחזר לאחים דנרי ואם אחר החיגה הלאחושה שוא תעתיק הגעיל ממנה כמו זכור לאחרחם. — Ib. [B נם נזה] ואני אומר [נעטר [sic] השיו ושניה ממושל אחד השמידו השיו לנלחי הרה [sic] אם יחד אין ידמה לקורל כאלו אם שני תויין או שני שניין sic] ונעל השפר הזה השכיר' נגרלות [B אלא נכריות] נאשטו לו. ואם שנאנה ני חטושות לפני חטושת הנגינה הגעיל נשניה. — (162, B 21) ויש אמר יעמדו שקלשם נהנשגם כאחד אין השלכים. כלו משפטי הגעיות הנקדלים שנים. וזה משפע שכונת הענינות כל חיגה פשולה שלא שלמים ושל חשופי פ"א פועל מיר"ד או מרין יחשופו למד פעל ושטופי השלוות והכפולים ושרופעים כלם נלשון פעל עבר נגינתם למשה כמו אחר שמר. — (164) חשופי למד פעל ושטופי השלוות נזאן שפא השעל שלחם חשירה יש ללמד דינה משטופי למד פעל. הכפולים נזאן שהם נחשלומש נלא חשרון שנג. — (164b) עחה לדבר על נגינות שמות דבר. כל שם דבר בין שמי לוחיות שהוא בקמץ או בשוא כמו לא או לא או לא או נגידי כמו לידי לין . . . נגינתן בשוא לחשוטה. — (166) וכל דומים ולא לפני לחס"ע למה רופא (!) למשה למה דגוש למעלה ונמשרת כמלא יולדים מכלל זא. פליק שכונת הנגינות. . . . נכוך הכותן ליעק כח; HB. 11, 201; 18, 64 (V. 301 f. 376).

[13] Immanuel b. Sal. אבן בוחן, philologische Behandlung von Wörtern und Bibelstellen nach 4 Rubriken (R. 396, 809); die lange Vorrede behandelt die Geschichte der Sprache; nach Güdemann (Gesch. ij, 143) eine Jugendschrift. Ausführlich Bacher, Mtschr. 1885 S. 241—57, dazu Kaufmann S. 335; „Biblische Hermeneutik" (S. 254) wäre ungenaue Bezeichnung. Mose Latif (hinter רע פעלים v. Isak L. f. 28 unten) citirt dieses, sonst wenig bekannte Werk.

Dukes, Kontres 19 übergeht [2-5, 8].

54. 300 f., deutsch, 133—219 dicker, color., vielleicht Copie (um 1550?) von N. 215, oder aus demselben Prototyp.

Kabbal. Sammlung. [1] Jos. Gikatilia גנת אגוז. — [2] 257 [שמר חייחוד]. — [3] 280 Mos. פייטפס (so) etc. — [4] 281 פי' עשר ספירות. — [5] 284 סור עשר ספירות. — [6] 291b פי' השם המפורש; s. N. 215[1-6]. — [7] 294 . . כל השמות; 215[10]b; — *b*) f. 295 סוד כ"ח, bis 296 Z. 7 חסו פירושו; 215[10]*a* bis f. 296 Z. 6 v. u. — *c*) 296 Z. 7 חסו שם ילמק; ib. *c*. — *d*) 298 שם מגלח; ib. *a* f. 209 Z. 4 v. u., zu-

[1]) S. Rabb. 486; Jew. Quart. i, 182; Luzzatto, Briefe 7, 922 = ms. B. 78.

letzt noch מפני מסוח abgebrochen. — *e*) 299 Z. 8 זה חסם על מרגע מומיות; ib. *b*, f. 210 Z. 4. — *f*) מס סיוגא מן ינרכך מס סיוגא מן טמא וכו'; ib. *d*.

55. 457 f., deutsch, um 1552, f. 308 ff. klein, dick.

[1] Menachem b. Sal. אבן בוחן, linguist., nach 5 monatl. Arbeit Montag 23. Tebet 4903 (Ende 1142); CB. 1737. Unicum; vielleicht der erste Versuch h. Gramm. in h. Sprache. HB. 17, 38, 131; Bacher, der Prüfstein des Menachem, aus Jubelschrift (Grätz), Breslau 1888.

[2] 308 Jehuda (Messer Leon) b. Jechiel נופת צופים, aus Cunat's Incunabel, die der Abschreiber vielleicht für eine HS. hielt; er las durchaus סליכת für סלנת; HUb. 78.

[1] beendet von Reuben b. Sal. Mittwoch 8. Ijjar — Dienstag 29. Sivan 312 (7 Wochen), nach dem „in Eile" geschriebenen Epilog; mit eigenen Einschaltungen, besonders in Kap. 50; 304b ע"כ דברי סקטן סלנלר . . . ונמצא סמקושט לסמר; 169b s. v. נכ aus (so) כנחס לפי סכוסכ סס מלולי סנעדרים מכל סמלשים חנקפי ממק בין סנחליס שכל טוב des Verf.

56. 406 f., i, ij (color.) 239, deutsch, iij ital., um 1548—52, nicht für Widmanstad (Delitzsch, Serapeum 1840, 162, 193, 202; woraus Litbl. 3, 609 [611 Z. 1 Aenderung] 641, 662).

i Copien (mit Fehlern) aus N. 341: [1] Schemtob ibn Gaon כתר שם טוב, 341[1]; [2] 61 Abr. Abulafia סחרי תורה; [3] 129b מעיין התחכמה; [4] 134b über Sefirot; [5] Anweisung zur prakt. Kabbala; [6] 136 [סחרי תורה]; [7] 137b כלל עשר ספירות; [8] 138 כלל אחר; [9-11] 139, 140b, 141 verschiedene Stücke; [12] כתר ש"ט über Sefirot; [13] 152 ס' נהיית קול מנמם etc.]; [14] 157b נפש התחכמה und 180b Anh.; [15] 202b Notizen; [16] 204b רמסי פרקים ממ"ע; [17] 218b Recanati ביאור תתפלות; s. N. 341[23].

ij [18] 240 „ben Salomo" פירוש שיר השירים, Anfang und Ende von Delitzsch 664 ungenau übersetzt und Immanuel ohne Grund conjicirt; HB. 9, 142; Salfeld, das Hohel. 98, 178; Hercz, drei Abh. v. Averroes, Anh. iij. Der eigentl. Comm. beginnt (241b) מס"ם ענינו דמיון סדמיונים. Dann die Verse bei Del. S. 664, über den zweiten s. Cod. 373; öfter citirt werden, ausser vielen Stellen der Haggada, Aristoteles (מכמס ס', מסמיס ומטולס zu 7, 2 f. 259) und Maimonides (מחכם סגדול . . ז"ל, oder הרב סג' u. zw. נס' סמורס zu 1, 1 f. 242), einmal מנן גנח (3, 11 f. 251), Plato's Bezeichnung der Materie als weiblich, als Mutter (1, 17 f. 246, 3, 4 f. 250); auf die Zeit des Vf. führt vielleicht das Citat 240b ועל זה פירש מכס מחכמי סדור נטרס מלך מנטן כלי נעת ינירתו סוכן נכינתו לקבל סנטוסה, und die Bemerkung (8, 1 f. 261) למה נזה על נעלי סנמוסין מסס מנזין ומלעיגין על סמחמקק נאלו סחכמות מסס זריס מדעתס. Zu 8, 5 erklärt er die 3 Arten des דבור und zu 7, 1 entschuldigt er sich wegen der midraschartigen Auf-

fassung ומס למו מעניס דיך נעלי מקקוק. Die Bemerkung der Einleitung, dass er nicht die Kräfte der Seele aufzählen, sondern sich der Kürze befleissigen wolle, ist vielleicht gegen Mose Tibbon (s. Cod. 264) gerichtet?

[19] 261 Ahron b. Elia נוצר אמונים [עץ חיים]; s. N. 49[4].

iij 349: פירוש מעניס ומסס פרקים לרמב"ן (so); zuerst: [20] כלל מקצת [האמונה והבטחון] מלו סכיו פרקים 352 [22] קבלה ממנין מסמלס 351 b [21] ומגדל; [23] aus . . ס' החיים [24]; . . למנין כתב und aus מדרש משלי; s. N. 357[1-5].

57. 419 f., ital. rabb., f. 98 kleiner, immer anwachsend; um 1550; mit ungewöhnlicher Ignoranz und Nachlässigkeit, die auch in den älteren Catalogen sich abspiegelt.

[1] באור תכוונות מַאתַמר (so) לגזאלי כ"מ וגס נרלסמו ניחור סג' מעוטם (!) Gazzali's Text (anon. Uebersetzung) def. zu Logik; Metaph. 31 b, Physik 73 b; s. N. 110; HUb. 315.

[2] 99 ,פירם ס' משה לָאריא (so) ספילוסוף נמ' מלמוח שחוכר מנחס נן ניחנ' auf dem Deckel: „Mosis de Laara comm. super libr. Abrahmi filii Bibag de philosophia"! Lil. „Mose Loro" (so) etc.; im Vorw. 101 (מס' נן יסד נפרסו דנרי מדם ס"ו (auch 293 b מלמוני למרם ספר מס"ס למדם ספיל'); wahrscheinlich Copie aus N. 357[6], wo häufig יוד מוכלא (DMZ. 9, 841) nicht erkannt ist; ij f. 114 b, iij 132 b, iv 151 b, v 168, vi 183, vij 255, viij 265 u. 267, ix 285. Bj. 463 u. 248!

[3] 293 ברוי תנפש didakt. Gedicht in 70 Zeilen zur Empfehlung des Studiums im philosoph. Sinne, aus einer fehlerhaften HS. des Arab. [אלסבעיניה, Uri 418, Nb. 2095; Dr. Hirschfeld beabsichtigt eine Ed.] von [Abu Imran] Mose Tobi [Josef Tobi 1545 in Fas, ס' סתיקוניס n. 22] übersetzt und commentirt von Sal. b. Immanuel da Piera דפיירם לסמפי (HB. 14, 99); s. N. 265, wo er a. 1363 als tot erwähnt ist. Zuerst 3 Beit נגן ממנומל מלמס סיריס מל; Vorw. לומר למר ינמר נמוס, נמן מכמס יסמוס . . . מלמס. V. 1 . . . סמיירם סגיעם לירי; CB. 2387; vgl. HB. 1, 88; 6, 20; 13, 113 A. 10. Miserable Copie. Ms. Halberstam 305, früher Osimo 6; HUb. 930.

[4] 305 Esra Gatigno סור ה'; s. N. 15[2].

[5] 349 b Mose Maimonides נופס אנרת חימן, h. von Abr. ibn Chisdai; das Epigr. nach N. 375 bei Gg. (CB. 1912), s. HUb. S. 339.

[6] 367 Sal. Molco [דרשות], nach Ed. 1529? wovon gerade die letzte S. (f. 35 Ed. Salon.) fehlt; anf. wie N. 311 f. 118, s. W. [3] p. 1059.

58. 390 f., deutsch, 159—245 und 342 ff. verschied. ital., um 1550; f. 30 b und 272 b יפי mit Krönchen, wohl J. b. Jechiel, s. Index.

[1] נועם ס', ist לויח חן Tract. 1 des ij. עמוד (oder Tr. 6) von Levi b. Abr. b. Chajjim; Ersch, Art. Levi S. 295, wo Col. 1 Z. 5: 1213 l. 1215 (1276 in l. Red. iij, K. 13, 20, 35). יכין u. נועם heissen schon die Teile von Gerard's סכנוסיס ס'.

[2] 158 Jos. Gikatilia שערי צדק mit Register, 327 §§, auch am Rande, und לוט סטלפטניחט über die Sefirotnamen nach ל"ג und מטל"ק. מנין נדיק ודע לו hinter P. 823 (cf. CB. 1467) gehört schwerlich dazu. HB. 12, 116.

[3] 247 פירוש על מערכת האלהות (CB. 1835), etwa xiv. J.; Excerpte bei Chajjat (HB. 14, 35), als ר"ס = פי' זולתי (HB. 20, 109), in Ed. Mant. in besonderer Col.; bei Chajjat oft ohne Angabe der Quelle; anf. לשונם מוחלפת wie bei Ch., aber schon K. 2 ein von Chajjat ignorirter philosoph. Excurs ($1^1/_2$ S.), anf. שים קדמון דע כי ספילוסופי' קלמו סקנה סלחטוכח הטילם וסקנה. vij u. viij 279b, ix 289b, x 297b, xi 310b, xij 311b, xiij 312, xiv 314. Der Verf. citirt ס' הזוהר höchst selten (Ed. 60, 63b, 130b, wo das ms. 130b einige Zeilen überspringt), zu Ed. 52 hat nur B 197, nicht A 259 ein verdächtiges Citat, da die Worte נמצאים חמחולדת vorangehen, auch מדרש רות (Ed. 182b) ist Pseudosohar (s. Cod. 112 [5]); er scheint Abulafia stark zu benutzen (Alf. 243 Col. 1), z. B. in den 6 Combinationen von כתר (252b, B 142, vgl. die Bemerkung des Editors 49b), in welche er jedoch ein, schwerlich echtes Citat aus ר' יהודה סחסיד einschaltet (253b, B 142b); s. N. 22 f. 184 ff; die Combinationen von מלא (255b, B 194, cf. Bemerk. des Ed. 50b) enthält wörtliche Stellen aus N. 11 f. 303b, mit gleichem Anfang u. Schluss, jedoch ist auch hier eine Anführung von Maimonides[1]) und Nachmanides (256b, B 194b) eingeschaltet; cf. auch מספר קדמוני (Ed. 71b) mit N. 22. Chajjat fand den Comm. in Italien verbreitet; zu Ende (auch für ר' סחסם (יעקב נר) nur noch חס מנוחל לחי חיים לו מפחם; N. 92^{22} bricht f. 157 in der 9. Sefira [K. iv] ab. — P. 824^{10}, R. 1073?

[4] 316 [Abr. Abulafia] נן נעזל Commentar zu Jezira; sehr willkürlich, jedoch mit nützlichen Erläuterungen, verarbeitet, vielleicht auch in antichristlichen Stellen vollständiger, in סקנה in Fol. 50c—56c. Verf. legt Wert auf die eröffnenden Bibelverse מחרי לחם מלח קן etc.

[5] 342 kabbalist. Werk in 16 §§ mit Commentar; מגדל עז ist nicht Titel; s. R. 1420^{9}, HB. 12, 110 (zu ברכה s. das. S. 81; und vgl. Caspi Litbl. 10, 74; Gikat. ס"ל f. 5 Ed. 1561).

---

[1]) Vgl. B f. 283b וכלכ סגדול נילה זה נפ' שוכח סנטוכים כי נחמם שוכח כל נטוך קוד ע"ם. ומ"ג סכנ סגדול ist sonst bei uns. Vf. u. den Kabbalisten Nachmani. Vgl. Ed. K. x f. 187b mit 146 מי סנטשח, ix, 180b, iv f. 60.

59. 384 f., dreierlei deutsche Curs.; f. 62 (so) מאמרי פרי הכרמל לאלף מאמרים; 181: Venedig, Nisan 312; 231 und 259 Jak. נכתי Chajjim. [1] color. mit zierlichen burlesken Handzeichnungen; 51 מלאים טרם, ohne Raum für die Illustration.

[1] Abu Bekr [118b זכרונו לברכה für זה לשונו] Ibn Tofeil ר' חי בן יקטן, übersetzt von Anonymus mit Commentar von Mos. Narboni, worin (165b) eine Analyse des הנהגת המתבודד von Abu Bekr ibn al-'Saïg. Citate sind durch Grösse und Farbe hervorgehoben. Tr. ij f. 30, iij 50b, iv 62, v 85, vi 109, vij 119, viij 152. — Viele gelehrte Randnoten [v. Joch. Allemano?]. Grössere Stücke aus Jehuda Romano's פי' מעשה בראשית und Anderes sind in den Comment. eingeschaltet; HUb. 365, cf. 212, 360.

[2] 177: פרק מ' [mit Beziehung auf die 8 Kapitel des Saïg]. Ist Tr. iv von Levi (f. 179 מאי l. לוי) b. Gerson's Commentar zu Averroes über ר' השמים והעולם [Elul 1321]; HUb. 127.

[3] 185 Abulafia אור השכל, s. N. 40[14].

[4] 233 סוד עשר ספירות מופס נרלמסם (!) ספר; enthält: *a*) 234 זה ניוד רחיאל 30 סוד עשר ספירות. קוד עמר מופס נרלמסם עם חמחלחס נקוד י' נרנוי סיוד לומיות טל ל"נ ל' נרנוי סיוד; s. N. 119 f. 11. Für Todros (CB. 2680) liegt kein Grund vor.

[5] 235b מנוח נגנוזות [*a*) Fragm. aus רויאל f. 30—32 Z. 12 v. u. חזך וחנקי]; *b*) 241 Fragm. תמונה; s. N. 119 f. 12b. (הפעולות) bis 32 Z. 12 v. u חזך וחנקי, wo der, wahrscheinlich selbständige Absatz (Fragm.) ונם מיקון הפומיות (240b mitten in der Zeile); die HS. (241 Z. 1) fährt fort: וילכ"ם נומל מחוק פולם סכמתם נגוף חמלם וחוק למח נממלכם ומחם מנין קוד סייכוס וחוק מדיי u. s. w.; es folgt aber auch hier nicht der Buchst. נ.

[6] 249 בחר שי"ש, s. N. 341[17]; f. 255 (Ed. S. 45 Z. 15 מלמחם) geht in das Folgende über; HUb. 413.

[7] 255 [aus המשקל von Mose d. Leon § 47 ff.]

[8] 261 . . . פירוש מעמח מורי חרב רניט מחולל; anon. Commentar zu ספרא; Gg. Ztschr. 10, 314 mit Weglassung der von mir angegebenen Seitenzahlen; HB. 14, 65 A. 2 lies CB. 2222. Benj. 477 n. 682.

60. 529 f., deutsch: f. 329 מאי הכופר מלישנא נב יחמל מלי"ע מעכנם ליחר קריפקים (über מקרי דכדקי מחזח vgl. N. 401[8]), dann ital.

[1] ביאור ר' מעמח מקלילנו על מני חלקי חמורח; s. N. 370.

[2] 370 Benj. ת"ח b. Jeh. (צל"ץ) [Fam. Bozzecchi? Mag. i, 53; HB. 18, 106] פירוש על ספר מצלי. על מאמר לעיתי מפרקי ר' מצלי. Berger, Benj. b. Jeh. T. 1, Bresl. 1889.

[3] 355 Dess. פירוש zu Esra u. Nehemia זה כולם נן . . ונעזכם לחתם לחמכוונם; s. Auszüge aus meiner ausführlichen Beschreibung bei Berliner, Plet. 11. Offenbar auch im anon. ms. Fl. iij, 8 [19] (Bisc.

p. 367; HB. 7, 26, 81); Ziemlich (Mtschr. 1881 S. 25) behauptet die Identität mit uns. Cod. 5; Beides bleibt Berger (l. c. S. 21) unbekannt, der die Autorschaft Benj.'s verteidigt.

[4] 370 (!) מגלי עם מירום כ' חמדתי סלוי, von Scheschet b. Is. Gerundi; s. N. 47.

61. 416 f., deutsch; f. 114 Venedig ניסם כי כיח סייב מייג f. 239 ff. ital.

[1] Josef Caspi (מכמפיח): מי סלמניע . . על . . גילוי [פרישת כסף]; Gg. j. Ztschr. 6, 125; HB. 19, 118; Rabb. ij, 483; Exod. f. 25b, Lev. 90b, Num. 83b, Deut. 99.

[2] 115b Anonymus (xiv. J.?), Supercommentar zu Ibn Esra, anf. ומם סמעת; Berliner Plet. 44.

[3] 175b [Jos. Caspi]: Ueber die Geheimnisse des ibn Esra; s. N. 239[11].

[4] 210b סודות לפנן מאלי, anonym (xiv. J.?); vgl. HB. 11, 42; בן פורת ms. Alm. 9, s. Friedländer, Essays p. 234; HB. 17, 118 unten. Vf. citirt meist Maimonides im Buch שמיח, auch סדע שמיח (ומחמן 236b), סדע שדיח לקן (Ende מסמ 230b), סדע סגדול (227b); desselben מי סדע מקוי לצות (210b u. 237 ומחמן) und ספר חלוסח (224 מכומח), d. i. der Brief an den Sohn; ferner David מקמחי (מקן 217), נעגל שמלמד (234b נלק), den Comment. zum Moreh des Serachja (b. Isak, 215 וילפ, 226 חנוח, 228 מסמ), Nachmanides (236b וילך), und den eigenen Lehrer Salomo (מאחם 225) ומפרם ממנו כפי מח מקבלתי ממורי סדע רביט סלמנח כי סלבנם מנוחח כי נם יבוחו משסרנמות (?) מדרם, wahrsch. סדרח; Exod. f. 218 Lev. 234b, zwischen שמור u. נלק ist keine Stelle erläutert; Deut. f. 236. — Ueber 1—4 s. Gg. j. Ztschr. 6, 125.

[5] 239 Mose Narboni, פרוש Comm. zum More.

62. 341 f., deutsch, um 1550.

[1] Quellenreicher Commentar zum Pentat. [מנוחת יהודית von Jehuda b. Elieser 1313, nach Ziemlich Mtschr. 1881 S. 305]. נילמנית לשמ כ' . . ילמק, end. מממע מסנגרם סלפ מדעמו; die Ausgabe war mir nicht zur Hand. Zz. z. G. 96; Zedner zu ibn Esra 12; ein grosses Fragm. übergangen von Uri 365 f. 75—215.

[2] Josef b. Elieser צפנת פענח über ibn Esra; CB. 1457; Gg. j. Ztschr. 1, 222 (1358); HB. 6, 115; 17, 119; Berliner Plet. 44; Vorgedicht und 2 Doppelbeit, worin ניין לעיר לשמ נפ לעימר לשמ נן סלימחר כיומף, ומלדמו קפרד HB. 20, 46 u. nebst Vorw. (Mel. Chofn. 77) Letterb. 11, 76. Dks., Philos. 96 nennt Josef für S. Motot. Im Vorw. 184b der Stammbaum des Maimoniden David (hier סגניד סגדול) am vollständigsten ergänzt. Die HS., von Liepmann zu מסמ נרוחם benutzt, ist wegen sehr deutlicher Schrift recht brauchbar.

63. 267 f., deutsch, bis 65 feiner, um 1550.

[1] Jehuda Chajjug דקדוק, d. i. אותיות השׁ, f. 44 [הכפל] פעלי, 56 ס' תניקוד, mit Zusätzen [von Mos. Gikatilia; nach Peritz, Ztschr. f. alttest. Wiss. 1893 S. 176, vielmehr aus Kimchi?], h. von Abr. ibn Esra; aus dieser schlechten HS. ed. von Dukes; HUb. 916.

[2] 65 Bearbeitung des Glossars מקרי דרדקי; HB. 8, 115; Serapeum 1869, 156. מלמות ס' s. v. קפר 141b ist nicht von Levi (Litbl. 8, 614); Perles, Beitr. 122.

[3] 197 פירוש מבוא, [4] 209 סנקיט פרדיקמנץ, [5] 236 ביאור ס' המאמרות über den mittl. Commentar des Averroes von [Abr.] Abigedor, anf. הכוונה נמחמר זה וכוי מחמר נין ידמר מנחלר כונם פוירפיריזום (so) — ולזה נתעוררתי נקנסס. (4) הכוונה נמחמר זה כולל כל מכמת הסנין — נ"כ נחמרנו פועל ומתפעל. (5) ולפוי סנחמר . . הקדים מחלם מס ומלה, also def.; aber durch — לח מכלל זחם סמחסנח מחסנח מחם וסיח מסיח dreimal קליק vertuscht. — [4] Pforte 2 beginnt f. 212 und wird in 4 (לד) Teile geteilt, T. 2 f. 216, 3 f. 220, 4 f. 228b; dennoch dürfte diese Ziffer nur geändert sein, weil die späteren Abteilungen, wohl ihres geringen Umfangs halber, ungezählt geblieben. So f. 235 (= 5. T.) סמחמר נחמר יפעל ויפעל; das. (= vi) סמחמר נמנג סמחוחס, ferner (= iij. Pforte) סמחמר נמקנילום ריל סמחמר סמנטלף נגזריס ריל סמחנדיס סמחייזות וסטוללום ריל כי סמחוייג סוח סטנס; von dieser iij. Pforte ist der 2. Teil mit ג (235b) bezeichnet, hingegen 4 u. 5 wieder nur (daselbst) durch סמחמר נחטעם und in der Endstelle.

64. 431 f., bis 95 (und 132—53b?) deutsch von Jischai b. Jechiel, Sonntag 27. Siwan 1552, nach HS. von Elia Amarillo (אמריליו) in Segovia (סגוביא) 23. Tebet 5239 (22. Dec. 1478). 95 *bis*—131 grösser; 150b: 32. Sefira 1552. [3] kl. deutsch.

[1] ס' הכוונת (so) הפילוסופים נאנומחר נקנסס (!) וכו ככלל ג' דבריס סגמחיות (!) והסלחיות וסטנעיות, Text; correcter in N. 120; vgl. 110; ij f. 20. iij f. 71; HUb. 309.

[2] 95 *bis a*) ביאור ס' המבוא נאנן ידמר ז"ל (!) נחגיון, 106b Porphyrbaum. *b*) 107 ס' המאמרות נחגיון נאריקסוסלום; f. 128 confuse Schlussformel. *c*) 129 ס' המליצה, 151—3b 10 Bäume der Categorien. — Uebersetzer ist Jakob Anatoli, s. N. 106; incorrect aber durch Hervorhebung der Unterabteilungen (wie im Latein.) sehr bequem zu benutzen; HUb. 59, 62.

[3] 155 Sam. Zarza (Tit. נן סינט) מכלל יופי, philosophische Auslegung der Haggadot, 1369 in Valencia (bei Nb. 1296 ס' פלפים ק"ר wäre 1307, etwa v. Zerstörung, also 1375??). Ka'side: סור מניון מכלל יופי, nicht in P. 729 (cf. 765[9]), wo die citirten Autoren nur aus dem Vorw. (W. [4] 997); für Sal. Palquera und Sal. Tibbon l. Sal. Constantini (CB. 2497, auch „סלפטיק", und wohl für Sal. נכנוני iv, 4 f. 375 zu lesen); ליט"ג i, 10 hier richtig = Isak Albalag

(HB. 8, 77 A. 6), sonst erscheint Jos. Caspi z. B. iv, 3 f. 369 (zu More i, 28); Is. b. מניר v, 1 f. 400b, l. Minir? (CB. 3005 n. 8914, Kayserling, Gesch. i, 79, 88, 209); ן' פלקירם Comment. Kohelet 1, 10 f. 207 (cf. CB. 2541—2) für Sam. Tibbon, wie kurz vorher? Andere Citate s. bei Munk, Mel. 302; Alf. 242; HB. 9, 49, 116: מגרת הסמוחות; ohne Namen (Mose Tibbon) פמח, s. CB. 2004[6]; ם' המנוחים und ם' סדנוקים, s. DMZ. 28, 634, מגרת הסמחקי s. HUb. 346. Ungenaues bei Grätz viij, 28. Reinach's Art. in Revue Anthrop. iv, 1889 ist mir unzugänglich. — Anf. 165b ים דעות מלוקות נדצרי רזיל, 431b המטעם מלמד ist v, 11, dennoch ומכלם מ'ל'נ'ע'.

65. 421 f., deutsch, sehr incorr.; 252 ff. fein ital., um 1550; סיים ist 239b (s. [7]) und sonst (44b etc.) hervorgehoben; 87 נפתי מלמד מלמד מלמד.

[1] Drei Fragmente: *a*) [Mose Nachmani; wofür in Catal. 41*c*: „mi-Zordi"] zu Genes. *b*) 19b ibn Esra zu Genes. 26. *c*) 20b . . ממרון ם' מממוטת (s. N. 42[8]), Z. 2—12 bei Gg., Mos. b. Maimon 39, übersprungen; HUb. 440.

[2] Josef ibn Zaddik עולם הקטן ם', aus dem Arab. von Anonymus; unbegründet: „Mose Tibbon" in der elenden Ed. Leipz. 1854, wo S. xvij Varianten und einige Zusätze aus dieser, sonst nicht ausführlicheren HS. (f. 39, Ed. S. 21, Z. 1, hat noch Amos 8, 12); HUb. 408.

[3] 88 Mose Nachmani שער הגמול; auch N. 112[6], 327[5].

[4] 135 Berachja [b. Nitronai] מצרף, ethische Compilation in 13 Kapp., 9, 10 def. (f. 157b); anf. זה הספר קלמחי מנרף; end. עמם מלמים יפם נעמו; HUb. 901.

[5] 173b ר"ג מדות מיסד סנגידול נקילור; CB. 2338; nach מנמר, s. Zodner 724; Hb. 320[11].

[6] 175 וסמכל (!) ביאור ופירוש נרכם חמון ע"ד הסוד, anf. מלח נרכם מסיל ועמם נחל ונלמד כוונתינו למר כונגו וזה ד' המלות ועניינו נב"מ; 176b: נרכת פה ולמ למדבר דבר מדברי רזיל מסלכות בם"ת למכל בענין המלות נלבד. ונלמד הנם יסדו קדמוניגו בני המוכלים ימד; f. 187 über ומכלת ומנעם, also trotz vierfacher Schlussformel Fragm.; anderes Fragm. N. 325[3]. Cat. N. 41 c nennt hier Gerson und schreibt d. folg. [7] dem Isak Lathif zu; richtiger Cat. 37.

[7] 188 שמים (so) שערי von Gerson b. Sal. (um 1280—1300); 206b der gedr. מאמר des Averroes; 209 המני נענין [המלק] המלמד המכוכם, wovon die 7 gedr. Kapp. nur ein systemloser Auszug; 239b . . . נמנול המלות ממחלף ולמ מלמחי יוחר ומני המעמיק הפעוט מ"ם; f. 241 (125[4]) הנם נפלם ממלוקם; die 10 Untersuchungen des Aristoteles sind hier nicht gezählt, in N. 125 (f. 64) bis ם'; s. Löwenthal, Pseudo-Aristot. über die Seele, Berlin 1891. Unter ג' finden sich 2 uned. grosse Stücke, nämlich f. 244b (125 f. 40b) nach הוא הדם, Ed.

Ven. 58[1] Z. 7 v. u., und f. 245b (41b) zum Schluss, hier ופסקא מכלו יחלוס סמלייד (סטסמ) כמ לנכ; dann fährt der Text fast wie Ed. fort bis ספרד מן קנוף (Ed. 59b, N. 125 f. 46b). — F. 248 (47) ולתוי לרעם קנם סמסלוקם (bei Hercz כ"ד); 248b מאמר von Averroes bis משות, wie die latein. Epistola etc., N. 125 f. 47b, 387[2] f. 46. In letzteren beiden f. 54b, 49b der in מ"ח gedruckte מלמד (oben f. 206) und 58b (51b) מאמר von Averroes Sohn, alle 3 aus Sam. Tibbon's Anhang zu Kohelet; ed. von Hercz 1869; s. auch N. 295[12]; HUb. 9, 10, 13, 14, 23, 25, 551.

[8] 253 סמדות לתלקסו ק' und so 421b Epigr. (die ganze Seite füllend); ist aber Averroes' grosser Commentar zur Metaphysik [h. von Mose b. Sal. aus מילון], bis v K. 12 incl. der latein. Ausgabe [welche unvollständig, s. z. B. hier f. 254]. Der unwissende Abschreiber hat Stücke versetzt; B. ij (Anf. def.) stand wohl im Original vor i f. 267 (wie bei Munk, Mel. 434, vgl. 439); HUb. 165, 169, 172, 174, 199, 200.

66. 878 f., grüss. und kl. deutsch, um 1550. Hinter f. 9 gehören 42 bis 65, 82–89, 66–81.

מכי ניסורים על פירוס סרעגין ז"ל לספיח עיד סקבלס סלמד מיוסק לעלוד סגדול סרסנ"ם ז"ל (!) וסמכי מיוסק לסקיד לסד ומס נסגלס כסמר יגולר נסקדמס קמר זס. Beide Supercommentare meist in Parallelcol. ohne Unterscheidungszeichen. Benjacob 63 n. 131!

[1] Schemtob ibn Gaon [כתר שם טוב]; Cod. 11 hat nach der uned. 1. Vorrede (CB. 2728 und Add.) 4 Beit, worin der Titel, dann: זאו מס סקבלתי מפי מרי [מורי] וכנומי סרסנ"ם וסמכיד ריב"ם ז"ל. למד מ"ח .. ידום סוס; in der 2. in mancher Beziehung interessanten (vgl. Jesch. 6, 178; vgl. P. 790[3]?, 823[4.12]): in Barcellona hatten seine Lehrer Sal. Aderet und Isak b. Todros ihm erlaubt, letzterer ihn sogar gebeten, die Andeutungen niederzuschreiben. Dann Anf. der (unbrauchbaren)[1]) Ed. (N. 341, Copie N. 56, und 66) מפלח כל דנכ ohne die Worte כל סמעקם (V. 107[2]: ויהי רעב"ן, die 14 mysteria gehören nicht dazu). Am Ende dieser Vorrede ist von Fehlern der Copisten die Rede, welche in einem Nachwort an einen, inzwischen 40 J. alt gewordenen Leser (f. 286–287) berichtigt werden (P. 838), unter Verweisung auf des Verf. פי סדרסות, welche (?) er dem David כסף und Samuel Gaon überliefert hat. Ende כי סוג מנין זס; cf. Biscioni p. 240, ij, 20[5] mit Assem. V. 211[7] (Meschullam!). Auch die Texte bieten Varianten; der Verf. weist selbst auf Meinungsänderung hin; das Datum 1315 hat nur eine HS. (Ginzb.?) bei Grätz 7, 326, A.

[1]) Es fehlt u. A. das Ende von מי מכס bis Anf. ריפ, wozu über יגוס gehört (berichtige CB. 2528).

5058, bei Berliner, Mag. i, 65 scheint Irrtum; über eine Bibel-HS. a. 1312 s. HB. 13, 136. Die wichtigste Abweichung besteht in der Einschaltung eines anderen Supercommentars in Cod. 11 und in der Ed.: ודעם סמכס (nur Ed. 46 Z. 5 gehört wohl dem Herausg.), wovon Peric. Bereschit in V. 214[9]. Hier sind einige dieser Stellen in den ersten Peric. eingeschaltet, später hinter jeder gesammelt, als ממצלי סמר, jedoch zum Teil auch hinter ibn Schoeib, unter derselben Bezeichnung, aber auch andere Erläuterungen nachgetragen. Jener סכס ist vielleicht Scheschet (vgl. Jesch. 6, 95; P. 798[2]).

[2] Ein anonymer, umfangreicher, oft die ganze Seite füllender Commentar, ohne Zweifel von Josua ibn Schoeib (s. Jesch. ib.); Anf. f. 9: נכלמנים לימרו נסנת סנם דנריס נכרל; end. 240b ונקריאת יים נלמר . . סמצין סמוט נסס ולחפלרם לנמוס לך; cf. P. 798[2], 801 anonym. Auch hier öfter Zusätze (teils Varr. und Excerpte) von früheren Abschreibern, meist durch מלמעי לעי סכוחנ und dgl. eingeführt. Darunter: *b*) 59b סור מעשה בראשית עד קדר סכמוניס bis מלך סדרום, abweichende Recens. des Fragm. von Jos. b. Samuel; s. N. 240[5]b; Gh. 110; HB. 14, 81 über Josef b. סמצון.

[3] 248 לקט קצר (Tit. im Epigr.); anonymer unbekannter Commentar zum Pentat., anf. נכרל מלסיס ע"כ סמס סקנ"ים סוסנ; end. לכפר עין שעור סיים. Der Verf. lebte in Montpellier (סכס נסכ 253 Ende לך) kurz vor 1240, wo der Messias eintreffen sollte (סקס 306). F. 274 ff., Ende Genesis, finden sich häufig Zusätze: סוקפס oder 'סו. Verf. compilirt aus alten Quellen (alphabet. Verzeichnis im Anhang, wenn der Raum es gestattet) bis auf seine Zeit, nennt Franzosen und Provençalen, häufig einen Samuel נ"ל oder נ"ר, vielleicht Lehrer, hat viel Halachisches und Apologetisches gegen christliche Angriffe (Berliner, Plet. 33), auch Gematria und dgl. Aus jener Zeit und Gegend ist fast nichts Aehnliches erhalten.

[4] 318 Anonymes Glossar über Stellen in d. ersten Proph., Jerem. (336) Ez., Jes. und (365) 12 kleinen. Anf. ויסי לסכרי. כל סקום סנ' ויסי לסכרי, end. (352b) ולעמוד סס נסאוס; kl. Pr. נסס לסנגס לסקיפס, סנגס לסכרי לסנס; end. ומניהו ניסזקס[?] סעכנו סדייסן נסוכנ זס סיני. Vieles ist aus רס"י; gleich zu Anf. זס סמעס מניהו [ענ"ל?] סדרסן ר' סלעזר זנ"ל (s. Cod. 221). Sehr Vieles wird deutsch erklärt (נלסנכס), in kl. Pr. aber נלעז. Nachzutragen bei Zz., z. G. 96; Perles, Beiträge 145.

67. Perg., 261 f., gr deutsch-franz., ergänzt bis 270, nach Zz. wahrsch. Anf. xv. J. Bei den Verzierungen häufig ein △ (Gottesauge), vorne radirt.

סלידות, in 2 Reihen gezählt. i, 1 סנגי לסנוס לנכו נלים נכס סעסיסס, hinter n. 188, f. 224b: סנס סלסים ימים לסי, כי זס סנלר סייסי, נסס סוס לנמנס, וסיו נעיניו כסנסס וכעולס. לסן סלס etc. nebst den

Lectionen. 227b: (so) כתן תחתלה לתליתות נכריות. ij, 1 לחם תלקי ולוי לנגני, n. 43 מפלטי תלי לוחי מחרי ומגיני וקרן ישפי. — „Die HS. war für den Vorbeter bestimmt, und ist, wie ich glaube, der Selicha-Ritus von Augsburg. Etwa 15 Nummern sind unter den 245 des Codex und des Nachtrags ungedruckt. Für den Sühntag (vgl. Ritus S. 137 ff.) sind: 19 für Schacharit, 15 für Musaf, 9 für Mincha. Die von Lil. (S. 84) angegebenen Zahlen gehören einem spätern Verzeichnisse, das ein Besitzer sich auf der innern Seite des Einbandes gemacht, und welches seinem Ritus und seiner Zeit, nicht dem Codex, zugehörig ist.“ (*Zunz.*)

Vorbl. לחם סותם תלמים לכנע מלוח, dabei „a. 1869“; „Lublin“ fand ich nirgends.

68. 432 f., ital. Curs.; 156 ff. deutsch, bis 188 plumper.

[1] וזהר Levit. 16 bis Ende Lev.

[2] 116—52 [Todros שער הרזים], Anf. def.; s. N. 209b.

[3] 156 Menachem Ziuni מ׳ ציוני, ohne Gedicht לא תנוך לא (CB. 1743).

[4] 328 Fragm. [Is. Israeli יסוד עולם, anf. ממנא סמכל bis i, Lehrs. 39, abweichend]. *b*) 345b Notiz und ungeschicktes Akrostich. לוקח.

[5] 346 Josef b. Mose Zarfati עיר סיחון, praktische Arithmetik. Nach einem Distichon: לוחים נמו קרית ספר . . . סלמ כי מסנון עיר קימון; das Vorw. mit Index der 11 Kapp. = V. 397[2] (מ׳ תמספר Wf. [1] p. 928, Zz. z. G. 166; Liepmann zu חסם 15; HB. 8, 75, A. 2), end. ונסנג סמו לנדו . . . וסגיע תול לחתום. Für Geschichte der Arithmetik interessant.

[6] 376 Lovi b. Gers. מעשה חושב (1321), arithmetisch; die HS. zählt die Einleitung als K. 1, daher bis 68; f. 429b, ij, 5, eine Lücke (s. N. 36 f. 7 und 101, minder corr.), verwischt, Ende defect; P. 1029[6]; Ersch ij, Bd. 31 S. 298 n. 14; Mag. 16, 138; Rabb. ij, 601.

F. 114: מס חשת [Gh. 104] שמלת יל״ו נכמ״ך שמס ע״י ס׳ליים . . ויקהל (so) קלים קדל היום יום נ׳ כ״ג קיץ מנם ומ״ג [308] חסנ מה המלך ס״י (so) יזכני להסמיל ולהמלים קפרים לחמרים . . . ומהכמיג (so) ימלוך ימים נקבת כסלו ויקים (so) נו קבל דכמיג וחנים נו ונר סוף חכשו; f. 432: מס . . כקומר לח יחק לח היום . . נקולם מישקב לחנים מלם, היום יו״ד ו׳ כ״ף חמרי ס״ג . . נוך שמ״ם ע״ם (למ״ק מכתי חלם; ob geschrieben von Mose?

69. Perg. 208 f., verschied. def. Codd., deutsch-franz., teils color.

[מחזור] Festgebete, teils mit Commentar; f. 29 סגנה, 32b סמוך bis קבלו (vgl. Landsh. xvi) und כי לא נאם. פ׳ אבות bis 4, 20 (auch in Cambr. nach Perles) mit altem Commentar; eine Stelle HB. 6, 2 [cf. S. 129]; ähnlich Ucoda im Namen Efraim's (oder Sam. b. Meir, s. Vorr., fehlt bei Zz. z. G. 124—5; cf. Rosin, Sam. b. Meir, Comm. S. xv); f. 48 יולדות, 95—6 Lücke. Von anderer Schrift

108 bis 117, 118—33, 165—203 def., כל מדי 157 hat מעגר; 196 לכסות.

70. 180 f., deutlich ital. oder levant., um 1450—1500. Tabellen unausgefüllt.

ספר סנדוג סנקלט אלמנסחי, daneben סלמנסחי, von Ptolemaeus סלמלודי [aus Honein's Arab. Uebersetzung?]; den Uebersetzer Jak. Anatoli nennen einige mss. Benutzt von Gers. b. Sal., s. N. 65[7]. — Anf. מוב מעמו, end. נמחדום סמל על עזרו. Text (vgl. Slonimski. יסוד Ed. ij, 57) vielfach berichtigt; viele Randnoten, nämlich Varr. (13b: נכם 'ס סמחר, f. 116, ix, lange Stelle), Erläuterungen, Berichtigungen (153), Citate (zu Baldi 82).

71. 69 f., gr. sehr deutl. span. Curs., xv—xvi. J.

[1] Mose Chalajo b. Is. פירוש שיר השירים, philosophisch-allegor.; Anf. des Vorw. תפוחי זהב ist nicht Tit.; Anf. des Comment. מה״ם המשונה מנחירים סמקולכל; end. נכון מדם נקבי. HB. 13, 75; 15, 82; Mag. 8, 115; 10, 101: Mailand 178. Im Vorw. (f. 5) ist von den beiden Deutungsarten die Rede: ומכי מעם נר ינחק מלמיו לחמתי מלקמה כת ומקפחי נעמרים לחרי סמחנרים סנלחר מוערום לחם חל לחומח כנחיסם ולחרם זה חספר לפי מה שקבלתי מרנומיי וכפי מה שחורוני מן חסמים ומחים נמשך לפר דנרי דנומיכו זיל מן נמדלסום מן נחלמוד . . וידוע כי זה חספר ממוער על דרך החכמה סמלחים ודנקום חנפם נכורלח וכל חמולות לומח. Sal. habe also das Buch im Alter verfasst. Die hier als „bekannt" bezeichnete durchgeführte Beziehung auf den „activen Intellect" im Sinne des Maimonides (der einigemal erwähnt ist, ausserdem nur ס' חנחיר in d. Vorr.) war bereits erschöpft. Mitunter wird auch die alte Typik vom Verhältnis Gottes zu Israel berücksichtigt. — Andre mss. V. 69[2], 70[2]; P. 269; Excerpte 228 („Isak"!) Halberstam 17.

[2] 61 סוד מגלת רות. ויהי כנר לומרו ריזל מכיח מני ויהי לימי מלך לנתן נער; end. מלמח מחוח מלך מהחלוס . . כל ענקר דנריהו נרוך יי לעד לוריח. Kabbalist. allegor.: Elimelech ist die Seele des Bösewichts, die Söhne sind ילר חמוב u. ילר חמוב u. s. w. Der Verf. nimmt auf die 10 Sefirot Bezug, citirt ס' חנחיר und äusserst häufig סדנ נאור זרוע 1, 14 (Uri 318 f. 193? vgl. zu 2, 1 f. 64b, Nb. 1278[11], im Index des Cod. scheint על כן סחסדו לחקחיר חמכוח zu stehen), wo in der Einleitung נכל חמקוחות לחען ספחייס וסכסילים ולחען לדוס ויחחמלים; vgl. hier zu 2, 1 (64b) ולוך היח (כנסח ימלחל) מחנחמח נחורח . . . על חנויס חלוחריס לנו חס. — Vgl. Catal. 1849, 2415 (Mose de Leon); Zu 2, 1 f. 64b ולחי לומר מפי סדנ ל' לחסר; verweist auf das eigene חנרי לומות zu 1, 14; 2, 5, 17; f. 64—6, und ist verschieden von Chalajo's Commentar, Halberst. 17; HB. 13, 75.

72. 66 f., plumpe deutsche Curs.

David ibn Jachja לשון למודים und Anhang, aus Ed. 1506 copirt, mit latein. Inhaltsangabe; cf. N. 328[3].

Titbl. יוסף בישפטיין פוליטליכן כתב כסר (so) פוס ליחי (!) סכסנד וסשטולט לסכר פוח פעלט יוסף בישפטיין פוליטליכן כתב כסר (so) פוס ליחי (!) סכסנד וסשטולט לסכר פוח פעלט. Ego Johann Boeschenstain sacerdos scripsi hunc librum rever[o] pri. domino Caspari Amman[1]) provinciali suevie et reni, ordinis divi augustini, cui non reperit parem in studio lingue sancte Anno 1517. Zuletzt דיס ליפט בישפטיין חלכרן דוך יוסף בישפטיין פרייסעל דיל ליים ט פוולט וויכד (Donauwörth) סלט סן גלם בון קביפפי בישוכט פוויאט סאסטוכלט סון לין דיסנליסכרן ילקף לין לפקט בישכיכן וחלכרן דפס פכחוידיגן סוכבילפכרן פפכן קלטפר לפן דפר סיילינן פכיפט דוקסול פרוסיליפל דפר פכחיכין לין פחלפן לון פס כיין זפלט. Johannes Böschenstain priester vonn Esslingen seines alters Im sechsundviersigsten Jars. — Der Cod. spräche für die von B. selbst bestrittene jüd. Herkunft; s. W. [4] p. 840.

73. 168 f., deutsche Curs. eines Ignoranten, xvij—xviij. J.? Falsch gebunden. Die ersten ff. enthalten Berichtigungen u. dgl.

[1] באור השטע טבעי פוסעי לפטן רפד (s. N. 30[2]), bis viij, Kelal 6 K. 4; Custos לפט 99b gestrichen, dafür סיה ן der folg. Seite gesetzt.

[2] 106 גילוי ן רפד (so) לפרפפו עם ק' הנפש; s. N. 32.

[3] 148 ק' הרחוש והמרחש, 159b abbrechend; s. N. 108[6].

[4] 150 ק' משפטי הכוכבים נחמי פל לני לפשע ולפגין; end. נדי עד סוף . . . פפוסיס. פפט דנרי סיוסף . . . שפה ופוח פלים. Bearbeitung des „Alcandrinus“ (cf. N. 228[2]); DMZ. 18, 144. Ob von einem Jakob? (155 im Memorialvers); cf. N. 261[9].

[5] 160 ק' הוויה והפסד לפרפפוסלים, Averroes mittl. Commentar; 167b Custos וחגפס, folg. Bl. fehlt; dazu f. 100 - 5, def.; s. N. 387[3].

[6] 168 [Levi b. Gers. מלחמות ה', ij, K. 5, 6 und v, 2 K. 3.]

74. 2 Bde. 578 und 596 f., deutsch an ital. streifend, wahrscheinlich autogr. . . ספר זכרונות מנקם מפנוטות (קונקורדנפס), masoretische Concordanz des Elia Levita in erster Anlage für Aegidius [de Viterbo] verfasst in Rom 1515—21. In mehrfacher Beziehung interessant, auch von den neuesten Biographen unbeachtet (Frensdorf über P. 134, Monatsschr. 1863 101 [Gg. j. Ztschr. 2, 154], Ginsburg, Masoret 32). Reimpros. Vorw. (nicht in P. f. 4) anf. לנרימת מרן נדקוק ונפפוק ומפפוס, ממפם פלפים ומפפים[2]), worin die Stelle ופפם ופנעים (מפורם 96 Ginsb.); später ופפים פדוק מפד נדקוק; Levita מפני s. voce פדוק scheint beide Stellen zu confundiren. Aegid erwähnt die

[1]) Eine hebr. Gram. dieses „Ammon“ v. J. 1520 soll Beck besessen haben, s. Meelführer, Access. ad . . . Almeloveen. bibl. promiss. (Norib. 1699) p. 8, und W. [2] 601, [4] 275; vgl. N. 204. Am. widmete dem Bösch. den deutschen Psalter 1523 (Grünbaum, Jüd.-deutsche Chrest. S. 21).

[2]) Herbst 1515 (s. Cod. 81), nicht 1516, wie Ginsb. 15; vgl. 14, 96 (CB. n. 52 und S. 2879) mit Buber A. 12 und A. 4 S. 17; das J. 1527 substituirt P. 134.

latein. Concord. [von Pater Arlot 1290, CB. 1141, nicht Is. Natan (erschien 1523), wie Ginsb. 28]; f. 4 c. 3 לחמי כי סם כמתי . . לחמר סלים לחנר (cf. Fr. 103, G. 25), schildert die Methode der Masoretiker (und bezieht sich später darauf), f. 5 und 28 c. 2, 3, erklärt masoretische Ausdrücke (anders als in Masoret), citirt סנמור (erschien 1518), סרק מירס (1520), סרכנס (1518). F. 10b nur 8 Nutzen (7 = 7, 8 P.; 8 = 10 P.); unter 1 kommt Nichts vor von Uebersetzung („après coup" P.), vielmehr heisst es כי כוגס יגוחלו מלך מלמס. F. 12 (latein. f. 84, 85) סמניס ממקורת; f. 78—81b n. קעיג die סדריס, daneben Kapitelzahl. F. 85 Anf. ג' אָבֵב אבב; end. ij, 596 . . מרסם כמיני נסרם רסם. Die gereimte Vorr. gab ich im Letterb. 7, 174; cf. HB. 21, 80.

Anf. Bd. ij ist F. Egid. Car. gezeichnet, zuletzt וסמי סמלמם סקפר סנכנד סיס סמנמנר של המשען סיקר וכמצלה לסמר קלם מנמו ולא כלו זכרמי נסקדמם סקפר סיס. סיום יום ט' ד' לחדם סמח סנם סמסם סלמים ומלמים ומשרים ומסם סמוח סנם סלף ומנם מלוח ומנכים[1]) לחנין הטלים: מם כוני כנסי, נמרימם מכסי. נמך ס' סלסי סמנמים לשלם ומד לסן, und: Hec i. ordine. redegimus hactenus nusqu. Lect. vbi annotationes iunximus atq. concordantias. F. eg. car. p. Eliam.

75. Tuchperg. und Perg., 139 f., beschädigt; schön, sehr deutlich, span., xiv.—xv. J. Bes. Jechiel mit Rasur.

[1] Moses Nachmani [חידושי בבא בתרא]; f. 123 Nachtrag סלסי סרק סמוכר und Erklärung des Verf. über die nicht überall citirten Quellen.

[2] 125b דיני דנרמי; cf. Ed. 1523, CB. 1958; Jesch. 6, 167.

[3] 134 לחמיל לכחוב ממקכת קנסדרין.

76. 176 f., deutsch Curs., xv. J.

Menachem Ziuni ציוני mit Index der Bibelstellen u. s. w. (f. 1 bis 2). — F. 176b Kreis der 10 Sefirot und über ihr Verhältnis zum Decalog: לחכי נגד סרלסנוכת; zuletzt זאת מקנולם לסר"ם רקנת.

77. Perg., 58 f., ungebunden, splendid, span., 1397.

Tobia b. Elieser, Commentar Megillot: [1] Ruth כמ' טוב עין וגו' דע מלא לחמר; anf. חמר מגיד ממסם ויסי; ed. von Bamberger 1887 [2] 7 Hohel. חמר ע' נרים עם רסם מלסם . . . וסכך כיין, כמי, in der Einleitung 70 Gottesnamen alphabetisch (nicht in „Haftarot", wie DMZ. 4, 160; vgl. Zz. Lit. 607); Anf. f. 8 s. bei Jell. ניסיא ij, 67; end. מסם חמי נסמים. [3] 27b Esther פסוק חמ' . . כמי נסות לריקים, ed. v. Buber in מפרי למגדסת Wilna 1886 p. 86—112. [4] 40 Threni כמ' P. 174], anf. כי טוב . . חמר ירמיס עמם רסם; חיכה. חמר חיוב כסנור ומכס לרסות . . . ניימינו חמן; end. מוסמות רמיי und Vers. f. 50 einige

[1]) Fehlt סמסם; 4. Tammus war in beiden J. Sonntag.

[5] 52 על מנפש דוד . . כת' טוב טעם . . פירוש קהלת מלקח טוב, auch ms. Reggio 58 (Nb. 163); Buber, Einl. zu Tobia Pentat. S. 60; end. לעפי׳ מעפש טוב. — In Widmanstad's Index folgt noch: „Midras Psalterii usque ad ps. 119. Expositio alior. psalm.“, und daher hebr. ומל ס׳ תהלים; etwa ein (später abgetrennter) Druck? CB. 2674; Zz. Lit. 287.

פה נהוגיים נמדש סייר שכם ס׳ט׳ ולפנכפס זקין נפ ניעים, also 5157, nicht 5011, wie in Widm.'s Index. Der Arzt Reuben b. Jekut. b. Abr. פמפש aus Forli b. Meschullam b. Menachem Arzt (s. Mag. 10, 105) b. Mord. Arzt b. Jehuda Arzt aus Trastevere (מרימפינרי) erbte die HS. der Mutter Hanna b. Mord. Arzt (aus ?) der Fam. Angeloni (בניש מלוילוני) Romano. Berliner hält הכמש für Familiennamen, es steht aber nur vor einzelnen Namen. Bes. Abr. b. Ahron. Von Beiden Randnoten und Textcorrecturen.

78. 139 f., sehr deutlich, span., um 1550?

Jeh. b. Jos. Khorasani ארזן הערוה; s. N. 39[3].

Zuletzt שלם זס ספסר סמסן למרי שפר ויפיי ומזנו לפ יפצר || והוא כפשפל הפזבר || לכן כל לים מחכיו יהי מוסר || ולל ימחנהו נעד הון וכוסר || ולפעמיך לפל מפמיים שפר || מעלם לריניפו יפר || ושומפיט יפלם ויכשר; cf. מכלם הפומנים CB. 2255; CL. 364; HB. 12, 40 etc.; 21, 52 u. hier N. 79.

79. Perg., 224 f., zweierlei ital., 4. Tebet 5074.

[1] Serachja b. Isak etc. פירוש, Commentar zu Hiob.

[2] 101 Desselben אמרי דעת über Proverb. (1289); beide edirt, aber mit willkürlichen Weglassungen; s. HB. 12, 44.

Bes. Meschullam b. Elchanan Benj. b. Meschullam. — Jekutiel b. Joab (s. N. 210) erhielt den Cod. bei der Erbteilung; f. 224 שמע לפרי שפר לפנכפס . . קומר; ist aus Abr. ibn Esra, Comm. Kohelet, HB. 20, 135; cf. hier N. 78.

80. Tuchperg., 326 f., gr. deutlich, span., Anf. xiij. J.?

[1] Zahravi ס׳ השמוש i, ij; s. N. 8.

[2] 2 eine kleine astrologische Abhandlung von Sam. ibn Sason, wahrsch. Autogr.: לשמר . . כל"ו ספפרדי עלם נדעתי לנפלר עדות סיוס וסלילם; unbeendet; cf. N. 239[10].

326b bezeugen [Jo]ab (פלפי פניו נשמו = ס׳ט׳ני?) b. Abr. (HB. 11, 104) und Jeh. b. Jekut.: Dienstag 20. Ijjar 131 verkaufte in Rom Sal. b. Ahron Zarfati und . . . . (radirt), Frau des Sam. b. Mose Zarf., diesen und andere Codd. dem Mose Remos b. דנלפל (Dieulosal? s. meine Mitt. bei Zz. Lit. 712) Remos aus Majorca. Joab (1b) erhielt den Cod. bei Erbteilung mit dem Bruder Elia קלי מרי (cal. febr.?) 177 (HB. 11, 105) durch Isak כ״ש aus Siena und Jehuda מפפפט (?מפפפט). F. 1: Lib. Dominici Grimani Cardinalis מפפ (משפ?) Veneti.

81. Bis f. 369 beschrieben (einzelne f. ungezählt), 1555.

Myst. Schriften des Elasar Worms [und einiges Andere] aus einer grösseren Sammlung (oder weitläufigeren Recension?), redigirt von Elia Levita (סכרפל 7, 323); z. B. f. 92 כמו מכחנמי כנר נקם ומשנש

מכיכמו(?) מקופל מקמי(?) כי לאי (HB. 21, 115); auch sonst Verweisungen anstatt Wiederholung; z. B. f. 278 Randnote, dass die Stelle ans Ende gehöre, und sonst über Anordnung 193b (cf. ריחל 40b), 242b, 278, 366. Einzelnes scheint eingeschoben oder unsicher.

[1] רזיאל הגדול נר לנו d. i. סודי רזיא, später סודיי רזי! s. N. 24[7] (Fragm.); cf. 43[14] zu 285[3]; HB. 14, 32; 21, 111. Elia scheint den Tit. auf den ganzen Cod. zu beziehen, s. [11]. N. 24 f. 216b die Angabe des Namens u. s. w. wie bei Luzz. כיח viij, 343, aber minder correct. Ed. f. 13 ist in der Figur für רגלמן hier (f. 227) richtig רגיון (Region). Die in meinem Catal. p. 919 als 4. bezeichnete Partikel gehört nicht mehr unserem Buche an, die als 3. bezeichnete geht nach der Anordnung des Alphabets, welche jedoch auch in dieser HS. nicht überall hervortritt; so z. B. ist der Anfang von קס nicht zu finden. Die letzten in HS. und Druck übereinstimmenden Worte sind מי כמוך ימחל f. 24 Z. 17 v. u., HS. f. 257 Z. 8 v. u.[1]) aus dem Buchst. טן. Die nachfolgenden Engelnamen der Ausgabe sind excerpirt. Die HS. fährt fort גוי חמד וכמטוח ממן לסמניע נמפילין טוטל חפילין מלמטו ומנמל נזירות מן סמלך וכמטולה נמם טל פני ימקב; Buchst. פ beginnt f. 261, לוח סעין 264, פ' 266; (לא מקרי נדי מלא נדק) נדי 267b, ריש 271, מן 274, פ' 279b, Ende 283; כגון חדם זקוף וחידים וסמניים לבוקים נגוף כן סדנר חזם ע"כ ונסנמת סמיות נלויר (מזק מזק מזק קליק) .מעל סמלך נלא כנפיס. N. 81 f. 61 fährt fort כמו נלמה (sic) חמכן מקורין דינין, Ende מסוס עין מסמל. — Andere HSS. Opp. 893 f., 1005—6, 1017 Q., Mich. 553, Alm. 313, vermengt mit and. kleinen Tr. in P. 850 = Sorb. 156 (bei Zunz, Lit. S. 324), Fl. i, 6 (von Landauer, Litbl. vi, 417, irrtümlich mit Abulafia combinirt, vielleicht daher die falsche Conjectur bei Graetz vi, 90, neben einer Verschiebung von Zunz's richtiger Angabe).

[2] הליכות מטטרון 79 [l. הלכות]; s. HB. 14, 32.

[3] הלכות מלאכים 82, anf. נדנר ייי סמיס; 87b סילך סמלכנם, end. ומלסניות לחין מספר וקן ומקר; P. 850[2].

[4] הלכות הכסא כסא כנוד מדוס 88, mit Bezug auf Salomo's Thron; Ende נכנודו ניס.

[5] הלכות הכבוד 97, anf. wie Gh. 30A.; f. 99 וכנר סיו ספילוסופים ומסקמים יוסנים ומסווכמים על סימוד . . ענס פ' חן סמעמיקים כיון סכמוי; 100b ff. Stichwort סטרטל (HB. 10, 157); end. נחמוק חן סכנוד.

[6] הלכות הרבור סנוטל כולו דעמנות 103, end. לא עמס כן לכל גוי.

[7] הלכות הנבואה סנוטל יח' 106, end. מנלאך ספלסי נוטל מאל; s. Gh. 108E etc.

---

[1]) Vgl. Luzz. l. c.; die Note 2 des Red. ist bei aller Zuversichtlichkeit unrichtig.

[8] 110b חלכות האכנה סנוסל סוס (so) סכל לכנוהו וסוס סמו; f. 111 aus Saadia (N. 42 f. 357b, cf. Gh. 108E); end. לעולם מריש, wie Fl. i, 61.

[9] 113b ס' חשם, nach der Formel . . . נפס לסיים (Fl. i, 61, ij) יסוס סמיוסד סמו (anon. CL. 97 n. 17 bis hier f. 114 l. Z. וסנן נכיכה); eigentl. Anf. 114 יסוס מממעוסו סיים (Fl. xliv, 14[4] f. 15 Fragm. 1 S.; Gabbai, Abod. 17a: מכמי סלמת); end. wahrsch. 237b וסלוויל ליסרלל לעפי נפס . . נכוך יי לעולם מריש, da die Worte וכל סעולמים נכוך סס, bei Bisc. als iij, hier f. 152, 160. — Darin 123b פירוש השם לרנגו סלפי נפון זליל נרלסים כ' נסספת סמלאכים סיגפו, und יי זס ספר סולדות סדס (cf. N. 215[10]c); f. 124 יסוס גבי' כיו ונקרל לדכי צבי' קיים üb. die Gottesnamen, besond. יסוס u. 72 Buchst.; f. 127 נפלי לעייס לעפר קדפמו; f. 132 כפל סכנוד סוס דמות סרקיע; f. 134 Rand ספר נספמק; immer noch כפל in Verbindung mit ויפא ויפא, Buchstabenpermutat.; f. 141 כל סספות ממנו וכל ד"ל זס פמי לעלם לעלם לעלם; f. 143b סמלטות ממנו; f. 169b citirt 2mal מדרש ויכלו; 171ff. über מדי; 175b יסיס סכעלם לוסיות ודלי; f. 177b פער פמות פמוסי פליס (cf. HUb. 868); 192b נלפחיסת סלנ; 197b נרכפ כסכיס לעפר לפס כלעיכס פיעפר. 190b לעפר כי פפנוכל חפלה זו ספר כי זקנגדילל (so) פר ספניס ולעפר יועל (s. Alm. 298[17], wo in [16] die 10 פמות u. s. w. hier f. 102 und 106). — Andere Recens. s. N. 285[4].

[10] 238 ג' לנפון פוצות פפיקס וסמירס לפון .end; זו סיל נכייפל פל ס' יצירה; 241 ופדנר לפון (ij. Rec.), mit den ungezählten Permutat.; Commentar f. 241; נכוך יי ליילוי. קול סוס פפקיל ידו; dies Vorw. fehlt im ed. Auszuge des Elasar (Mag. 19, 82; cf. HUb. 444 A.); f. 243 . . פלניס; 242b, 244 vgl. Saadia, N. 241 f. 80—1; end. wahrsch. f. 278 ולעפ ל"נ; worauf פסוסק נפ' יליכס (N. 115 f. 2) bis יעסוק נחוכס (daher bei Bisc.) und die ר"ל פעניס bis f. 300; aber f. 278 zu פסוסק am Rand כל זס פעפוד (!) נכפנ נפעוס כי סוס פייך נפוף, wie Bisc. מקולפת פ' יליכס . . . נכוך יי . . . מריש פליק. 300b: פקוופליכים. סלימזר פפדרן bis.

[11] 301 *a*) סגולות (Namen), deren Verhältnis zum Werke dem Abschreiber unsicher war. *b*) 302 שפוש פניכל פל"ס. פפס ס' כוכנ לכל, לנר יפס, end. (so) ומפיס פסיס קליקו ז' פכניפל. *c*) 303b פגולל נפ' נפפנ פגולל גדול יסיס, end. נגור וסופס יסיס. *d*) 305 [Gebet des Nechunja] bis נייפלפיך; s. N. 112[36]. *e*) 306 (und 310b) Alphabete, „nicht aus ר' יזיי ס'", oder „von unbekanntem Verf." (308), oder נס זס פלפי פפייך לס' רזיי פגדול פזס (308b hinter פכפפ פדלנפ).

[12] 311b ס' חכפת הנפש Distichon (Litbl. 8, 342), dann נרכי נפפי ופס יי; end. פס קלפו נפכפילו, und Akrost. (l. c.). F. 329 f. 13 Ed. 1876 (anon. s. HB. 17, 53, 84 (פפחס שאלה des Sam. b. Kalon., ed. in פכרפל 7, 323 (Vocale teils von Fünn hinzugesetzt); andere

Recens. Jesch. 6, 179 (S. 25 eines Sonderabdr. in sehr wenigen Expl.). Eine Stelle über נפש רוח נשמה in לחמות לדיקים K. 28 (Serap. 1869 S. 134). P. 850 fehlt im Index.

Epigr. des Prototyps von Elia Levita (Litbl. 8, 342, אלנקרי 3, 347), wörtlich auch die Stelle vom Schatten, nur für זרדי (Aegidio) hier וידמלכסיאל (so) יוחק אלנקרה (Perles notirt dazu: vgl. Cod. Onfele 51); das Datum Donnerstag 6. Elul נפש הקטן אליה (durchstrichen) מצ״ה נ״ר נן הק״ל מנים סי״ד ז״ל מקי״ק קפלקל und מצ״ו . . ממדיש מלן קק. Widmanstad notirt 1555: „Moses scriba meus, qui mihi tribuit titulos Magisterii ord. S. Augustini, ignarus quid scriberet", was auch auf den Text teilweise anzuwenden ist. Mose nennt sich auch f. 300b.

82. 97 f., deutsche Curs., xvi. J.?

Pijutim für Neujahr und Versöhnungstag, jüd.-deutsch, Ende def. Vorne (mit Blei) „Sal. b. R. Isaac" etc. als Uebersetzer, woher? Serapeum 1864, 59; HB. 12, 127 ist Lil. zu 89 falsch hierhergezogen.

83. 200 f., zweierlei span.-rabb., um 1552/3; f. 136 Monogr. למיל הסמוריש קפן הסלמידים מ״יס נכמס״ך מעמון נן נשמכ״ייו אל״יסם.

[1] 3 (so) כיז פרקים לרני׳ מסס נן מ״ל (schwerlich מ׳יני יודע לקרות, Brüll, Jb. 4, 105); s. N. 357[3].

[2] Menachem Recanati טעמי המצות; s. N. 103[2].

[3] 138 זוהר, Stücke: נסעלומך, פ׳ נמדנר נסס 144b, וילך 152, 156b.

[4] 163 סוד הכסא מסר עסס המלך מלמח. מדס מסר נפחמו לו מערי סקנלס ימים מל לנו . . (1) המקונלים רופמי הנפמים . . יהוע מדע כי הכסס על סס מסכחות מכוחות; end. לנצוח מלמכים למחנון יחר י״י פניו מליך ועד חנס כלנ סוד הכסס. סמכוחה. [5] 164 סוד הסוכה יסס חסך חמרו . . יהוע מדע כי חסס ים׳ הקיף מין נכחן מחוס חס למעלס עד חנס סוד הסוכה; end. לכחסו מנחס ענני כבודו. [6] 164b סוד לולב ואתרוג מלולג כנגד לדיק כחמר יפרח . . . . וילקפו מלרנע כנפות מסלין.

[7] 165 סוד ידיעת התצויאות, kabbal. (xiij.—xiv. J.?): (so) ידיעת המלילות מכבוד מכסחר מן חעין חסר מין יכולת לעמוד על מחמחו ע״ד מחמנית מלמ על קלח והדין נקדל חס מלמ כל חעולם [l. על עולם] מלמ ולעמיים; end. חכח חנפעל; def.? חמלמ חס יסו״ח מחלחד עס מדני נחני (so). קליק נחס י״י לנחות מין Behandelt mit Rücksicht auf die Sefirot, oder מדות, und mit Beziehung auf das B. Jezira die Gottesnamen עיד חמעלות, nämlich מדני und מ׳ מל (169 ff.), מלסים und מדני נחמות als gegenseitig bezügliche (178b), וחולכנו להניח מלו הב׳ חמות נחעב לחד מעים חסחל חסמות חניחוחס כל לחד נחעב מיוסך לו, als 5. יסריח (198b). מ״ל קי׳ ist das Geheimnis von מגחי״לה Jobel und Erlösungsjahr (174b), also wohl 1290? Die Buchstabenspielerei Abulafia's und Gikatilia's ist aber sonst kaum ver-

[1]) Substitution für Weise, Philosophen; HUb. 274 A. 1193.

treten. Eine Stelle aus מדרש שמואל הנדיק ז"ל f. 167b (s. N. 215[6]; P. 353[2], cf. 803), steht nicht bei Botarel; eine des Jekutiel (= יחזקאל?), 168, nicht bei Schemtob, Emunot 110; vgl. Benz. 25 K.; für לוגדים hat לוגדים ms. Chr. Church 198 (Nb. 2456[10]). פסקנן סכתב מסנים מסגלון רב יחזקאל זיל מסתכנזי מל סדב מסקיד ר' מלמה מקורציל ממט מל סדב מסקיד ר' ידידים זיל מעיד מדסילימם, דעו מכמים דודקי דקומות וכו' (citirt einen ms. 2 Bl. (Netter 38 ?hinter ר' יחזקאל זיל מספריקיא לוגר עדן גנת?); In כיד סודות (N. 112[89]) K. 12: ומגלון ר' יחזקאל מסתכנזי כתב נמסונם דע ועיב למדו מכמי מסנע כי מסמם כמו נמסך מנלגול זיו מסמם; — f. 168 כי כל מכמות מפניניות מכמי מסנע כי מסמם כמו נמסך מנלגול זיו מסמם . . מכמי מסלסות לומדים כי נלגל מסמם כמו מחפסם נגלגל מרגיעי ומלוייר נלגל מסוס קנוע גו מלגנם נמסך ונין מסמם ומלגנם מסלך עסרים ימים נכל לד ומכמי מסנע לומדים מלת יפכן מיסיו מסניס נגלגל ל' . . . ועיב למדו קלת מסמפרסים כי סנפס (so) מלדס ס' מסיעור — .דעוקה נפפס מסמם ריל מיונלים ממקור ל' ול' יקומיאל לומר וכו' f. 165, 169, scheint מיעור קומס. — P. 843[2] fehlt die Ueberschrift.

84. 25 f.; f. 17 unvollst. abbrechend.

Paradigmen der h. Verba und Nomina mit latein. Regeln (1b „Significationem docetor ex Buxtorfio vel aliis") von Johannes Zelestin, nach einer Notiz vom Bibliothekar Schmitthammer, wohl aus dem Catalog einer Klosterbibliothek. Zuletzt schlecht übersetzte Sentenzen aus christlicher Literatur h. und deutsch.

85. A und B (früher **133**), teils Perg., 115 und 23 f., kl. ital. (?), xv. J.

Bernardus (גרנרדו) de Gordon 4 Schriften: [1] שושן הרפואה (Lilium medicinae, Juli 1305), h. von Jekutiel b. Sal. in Narbonne 14. Ijjar 1387, auch N. 123 (Schluss fehlt in der latein. Ed., cf. N. 283); hier Datum 5. Februar 1304; HUb. 785; Benjacob 494 n. 95: פרח!

[2] 115b חבור מליסמרו נרנרם לנולדו בתנחגת החדות, Regimen acutarum aegritud.; HUb. 786.

[3] B 1 col. 2 לוח התחבולה (Affectus praeter naturam curandi Methodus etc. = de decem ingeniis), end. Datum 14. Juli (so) יום כ' לחר סג מכל 1299 mit Worten, latein. 1296; HUb. 786.

[4] B 3b ס' תגבולים, zuletzt פרונושטיקא und נבואת הרפואה (Tract. de Prognosticis); HUb. 787.

F. 1 היום יום ב' כ' לס' כסלו קנלמי מיד כשהכ"ל עשמ"ל נכשה"ל יעקב כ"ב ס' מסכסם מסלין וביזה סמי כשמ"ל מליסהב נכמי יהודם הכוסם כ"ע ומלום (?).

86. Perg., 250 f., dick, punkt., deutsch, teils aufgefrischt. Initialen color., Vignetten, Tiere und dgl. in bizarrem Geschmack (z. B. f. 2b, 54).

מחזור Rituale für Neujahr, Versöhnungs- und Laubhüttenfest, Anf. und Ende def. (verbrannt?) bis Mitte סוכעות, enthält auch סליחות; für die Geschichte des Ritus nicht ohne Interesse.

Nach Zunz scheint dieser Codex älter als 1400, da 5 Stücke später nur noch im römischen und griechischen Ritus vorkommen. Am Rande der Aboda זרה ist die Aboda סומם zugeschrieben. Bes. Josef b. Natan.

87. i. span.-rabb.; zusammenges. mit Lücken und Einschaltungen 1477; ij. 333—89 mittl., dick; iij. 391—428 gr., schlank, älter, sehr schön, color., beschädigt.

[1] Avicenna [Kanon] mit Lücken, selten vollständig, stimmt, bis auf ij, grösstenteils mit der Ed., zu i und Anf. ij die Uebersetzung des Josua Lorki (N. 373); HUb. 682/3, 686.

[2] 121 Avicenna סמים לביים aus dem Arab., Einleitung und 15 Kapp.; N. 280[7] mit neuem Titel סם חיים; mit Varr. zu CL. 329. Eine Uebersetzung aus dem Latein. s. N. 373; HUb. 701.

[3] 127b—30 tabell. Glossar מיני und למ, unvollendet; HUb. 859.

[4] 331b Verschen, Epigramme, u. A. von Mose גלנוגידו, anf. לשם רייק נגוד לג ומולם ככלג ונמסג ככלג ויסופס נן כין.

Epigr. f. 298 und 329b: zu eigenem Gebrauch von Ismael b. Samuel Amilio (Amillo, Amilho? עמילו; vgl. Schemtob b. Abr. עמילו in GA. Jeh. b. Ascher 81 f. 31) Mittwoch 15. Schebat und Sonnt. 4. Tamus 5237.

88. Perg., 228 f., deutsch, zusammengesetzt und ergänzt. i, 1 ff., 20 ff., 199 ff. Quadrat; ij, 16—19, 23 ff. plump; iij, 222b ff. kl. Format, kl. ungleiche und gr. rabb.

[מחזור] Fest- und Fastengebete, יוצרות, קינות. „Enthält mehr als 40 ungedruckte Stücke und scheint dem östlichen oder mittleren Deutschland anzugehören. Der Schreiber hatte wenig Sprachkenntnis; aber für die Kenntnis des Ritus ist die alte Handschrift immer schätzbar. Den Zwischensabbat ausgenommen, fehlt Alles für das Hüttenfest; aber der Fasttag מענית אסתר und 17. Tammus, so wie die festlichen Sabbate sind vorhanden. Mehrere der Klagegedichte für den 9. Ab habe ich bis jetzt in keinem anderen Ms. gefunden.“ (*Zunz.*)

Der ältere Teil ist wohl noch aus dem xiij. J. Der jüngere etwa um 1400 geschrieben. Der Schreiber der Rand- und Interlinear-Glossen hat auch f. 198b, 222b bis 228 hinzugefügt.

89. 185 f., deutsche Cursiv 4. Ab 1590. Bes. Eljakim (?אליקם) b. Sim. gen. Salman Auerbach.

מחזור נוסח ר"ש מץ י"כ (zuletzt) mit jüd.-deutscher Uebersetzung. Lil. (vgl. N. 82) nennt als Uebersetzer Is. b. Simon, Catal. vom J. 1823: „Jeh. b. R. Chajim Klonimos Trad. (so) Preces etc.“; Serapeum 1864, 59; HB. 12, 128.

90. Perg., dreierlei gr. punkt. deutsche Quadrat, xiv. J.?

[1] Fragm. Gebetbuch und Abot, Stufengesänge und Habdala.

[2] 22b [מעריכות]. Anf. ליל מיושרים; f. 41 nachgetragen: סמר נכינון ר"נ ל' מחוסל הנהרג, anf. סמרים רם נכוחו, uned., wie einiges Andere; Zunz Lit. 465.

[3] 43b [תגרת], zuletzt die 2 Hymnen und כי לו נאה.

91. Zusammenges. i. 157 f., je 1. und 16. f. der Lage Perg., falsch gebunden, wie bemerkt ist zu 2, 4, 5, 7 (141 wohin?), 159; f. 2 *ter* war 4; vorne 1 f. latein. — Deutl. span.-rabb., gute mathem. Fig.; 148 ff. kleiner. — ij. 158—235 verschlung. gr. span. Curs.; 231 ff. kl. jünger.

[1] ביאור פתיחת זה מחלמי אל ספילוסוף הסלם מורה לדק לנצ מרי סנסס סליחודי סוף סמוך; ob Abba-Mari („Abamosis" im latein. Index, von Widm.?) Namen des Uebersetzers des Euklid? Der letzte Absatz endet כמו מחנחלי נכ' מחכוחים; Gg. 8, 120; HUb. 506, 508.

[2] פתיחת לוקלידים, Vorrede des Jakob b. Machir zur Uebersetzung des Euklid; Ende ix f. 71 und xv (Hypsikles) als Uebersetzer Mose Tibbon 7. Elul 5030; x f. 108: 3. Ab; i f. 13b: סמחקת לסקק בן מנין ותיקון מלכת בן קיס; identisch mit N. 36[2]; besäet mit Varr., erklärenden Glossen und Verweisungen, wahrsch. vom Ergänzer der 3 ff. zu Anfang. Tr. ij f. 13b, iij 19b, iv 28b, v 33, vi 39b, vij 49, viij 56b, ix 63b, x 71, xi 108, xij 120, xiij 127b, xiv 133, xv 138; HUb. 504.

[3] 142b Abr. b. Chijja העבור ס', Vorw. und Tr. i; s. N. 36[5].

[4] 158 Averroes פירוש לנדני לרסמו בשמע הטבעי, gr. Commentar zur Physik, Tr. i, ij; Tr. ij auch N. 307[7]. Uebersetzer nach P. 883 Kalonymos b. Kalon.

F. 1. questo libero (so) e mio maestro abramo daalia da porto (?) sacerdoto (?) dyechildes Infirenze (so). 1b ein unvollendetes emendirtes Gedicht (ital. Curs.) auf den Jüngling Abr. [b. Jechiel Kohen Porto? CB. 2829?][1]) 235b: Daviti (so) da Lucha Infirenze.

92. Pagin. 1—cc20 (so), ital. rabb., 31—60 span. nach 1550? Vielfach incorr.

Grosse kabbal. Sammlung.

[1] [Elasar Worms] עשר התחות; s. N. 285[4]; Benjacob 269 n. 363 ליקוטים!

---

[1]) הקהל הקה על קסר וכתב על לוח סלמה
דלכתי מפלם זה הנסוך שוכה והונה נכוח הקמה
להודיע מעשו לכתי ומעשו מוח מסמחו הקדושה
לנכחם שם מעשו ו וכיוצ לפ עלה נלחמה
פלא הטון המלחם נחלב וקרן וחוכח ל לשלחמה
מעם כיוסי נלילקלימי הלזה הקיסו ו ידיעתי המלחמה
לפן נחלחתי ל לולי לקבל שכל חוב על הסריפה
מדי לכתו נמסחתו המקבל נלישחל ונמישחפל
Ende וניעיו חוסע יהודה ויכולל יסכון נחלן מהחה
כיסה (?כחסה l.) הלעיל מעיד נחלחפל דלים ני [חחחפל?]

[2] 6b Dessen שערי (so) הסוד והיחוד והאמונה [l. סוד עמר? „de secreto unitatis", latein. v. Mithridates (HB. 21, 112) V, 189[11] und Gaffar. bei W. i, Anh. 23; myster. unit. [et] fidei, Bart. W. [2] 1416]; N. 221[7] nur bis 11 Z. 4 der Ausg. (HB. 5, 3); für נפיס 9 Z. 4, hier f. 7, in N. 221 f. 48: נמוס.

[3] 9 Kleine Stücke: *a)* הסוד (so) סמר, und vielleicht auch so zweimal סמר סכנד (2. S. 13, auch in N. 221 f. 47 vor[2]); Einzelnes ist aus קודי ריזיא v. Elasar Worms, HB. 6, 88; ספק (S. 13 der Ed.) auch hier f. 11. *b)* קוד מניא נעכריימא יוסף נן עוזיאל וכו' מספר סכי לסינגוד; unklar; HB. 5, 4 l. מחיאל ס' רז; Gh. 30 A, 79 M, O; Nb. 1947, zu ergänzen 1267[15] f. 184, wo noch Anderes. *c)* 12b סוד היוחוד סמאל ר יהודם מספיקא לא ל לאמזר מספיקא; für מספיקא haben מסיד (HB. 6, 88) P. 335[11] (סיתר, für סייחוד) und Opp. 999 Qu., Nb. 1943[2] nach Catal., ms. s. v. סקל סייחוד. Ueber den angebl. Jehuda ha-Nagid aus Rothenburg cf. CB. 2461, 2525 u. Halberst. סמרום Lyck 1866, 29. — Verschieden ist N. 325[2] und ייחוד des Elasar W. CL. 100; R. 1390[4] (Jesch. 6, 172); cf. zu Gh. 30A und oben N. 81[9], ferner das untergeschobene (ורמזי על כל מכתיס) Gh. 115 J; HB. 12, 80.[1])

[4] 13 (14b מפי ירמיסו (!) בן עזיאל ומסמת יוסף קליק משנת אברהם אבינו סנכיא, wohl auf 3b, wie in P. 770[6] auf f, zu beziehen); alphabetische Sätze mit kurzem Commentar, anf. לחדי נסמים; Gh. 79M.

[5] 14b Theodicaeische Fragen des Scheschet aus Catalonien (למנות המסכיל, in N. 47[8] Fragm.: למסכיל, cf. Gh. 62 iij, zu 66[2] und 240[5]; CB. 2524) über Exod. 3, 6, Deut. 3, 26 etc. mit kurzen anon. Antworten, def. — f. 16a,b Notizen.

[6] 16b (112[25] פירוש מ' יצירה) anon. Fragm. aus Pseudo-Abr. b. David (15b) נליצ נחינות; Alm. 290[2]; V. 188[3] (N. 236[2] ?ימנין).

[7] 18 שער השואל והנשאל; s. N. 11[5].

[8] 24 Excerpt aus ibn Esra, 1. Rec., zu Gen. 2 מלאתי נזאת מסעתקם מועמק מין נמקום קוב ונמקום מין סדם וסנם לנלם לך; Gg. Mose b. M. 46, j. Ztschr. 6, 126; Berliner Plet. 46h.

[9] 24b (221[8]; = ייחוד השם P. 843[14]); s. Gh. 79K.

[10] 25b (gr. Quadr.) יסוס מדני קנסי . . ולעמוס נו כל דנר. עיב מי סמס חס סנקוד סמלאתי נמס סכנ מי מלמס מנרלנוס; dem Sal. [ibn Aderet] untergeschoben.

[11] 26 לנולם ניסרמל נדול סמס סנ"ג . . מלחים ניסרמל נדול סמס סנ"ג.

[12] 26b סלוסה סוף סס סל ר' לוסיות יסוס ויונף מלוסה סמוך; end. וסס ממליס פי סיוס סלוסה? Etwa Elasar Worms (so) זיל מליעזר. סיב ל סמוסר. לא סמוסר. cf. N. 346[4].

---

[1]) Ueber יסוד s. HB. 7, 69; Zz. Lit. 636; Kaufmann, Bachja 29.

[18] 27 זמו חסס סל ציג חנות ים נו ריין . . כמנין סוסעניח וסיו; s. N. 22[11].
[14] 31 Abr. Abulafia אור השכל; zuletzt נגליך ומתיי מל"ח נר"ד כיי מגמחיו נדיח לניח; s. N. 40[14].
[15] 68 פירוש טעמי הנקודות וצורתן (Alm. 183[11]), 221[4]: סדות; V. 188[4]: . . . טעמי; u. A. Namen auf יחל mit Sefirot combinirt; end. סמסס לסן נמסכם. Jesch. 6, 182 A. 6 lies R. 1220[9].
[16] 70 (221[5] טעמי סטעמים, s. Alm. 183[12]), end. מסלי נס; Fortsetzung von [15]?
[17] 73; 221[6]: *a*) סוד גדול ומופלא ולמוי לכל מסכיל לסטליתו . . לפי' סן היחידים . . למחיל ד' נכנסו לפרדס . . ק' נכוח לדון סנכוח . . ממולמו ילמטו לסן. *b*) סוד למד למוי לסטליתו . . נחתי לח לבי לדעום מלמד כיל מלמד מסלב מהכיר ולמי המפרם סומל מפי קניל . . סוי סמו סל סקציח לריל.
[18] 74 . . מלח סס שלשה עשר כוחות הנקי כוחות סחכמח סקלומח לך ייי סגדולח; end. לסגנחו כי ידע סמי מס וכעניו זח פי' מפרם ונמל עקר סריות, mit Tabelle der 13 Punktationsformen von יסוד.
[19] 75 פירוש ס' יצירה, zweifach (פסטח, פירומח), von Saadia Gaon mit Text, def. f. 87 (B 67) nach ij, 2, auch 221[9]; s. jedoch N. 115. Uebersetzer nach R. 769: Mose b. Josef etc.; HUb. 443/4. Bei Dks. נמל S. 25 ergänze ונספור סדמיונים סמטולסים סמטונעים וסעגולים וספור סדמיונים. — Zu מנין (Jew. Lit. 323) v, 1 das Orig. in המניד 1867 S. 37, in Ed. (1891) französ. p. 114. — Ende Einleit. zu K. v bei Jellinek Beitr. i, 3 (Zz. Syn. P. 378). — Unser Cod. hat vielleicht Landauer (Lb. 6, 180) zur Behauptung veranlasst, dass Jakob ([20]) den ganzen Saadia voranstelle.
[20] 99 Commentar zu Jezira mit Lücken, z. B. f. 102b vorl. Z. leer bis 103b, weshalb vielleicht die סלכות nicht weiter gezählt sind, auch von Kapp. nur ij f. 105; in diese Lücke fallen die Citate bei Munk, Aboulw. p. 52; f. 104b zu i, 10 Ende; cf. CB. 1244; כיח 8, 67; angebl. von Jak. b. Nissim: למד יעקב . . כי קבלתו [P. 1048[2] enthält ein Fragment eines Mutakallim]. Allerlei ed. Excerpte sind ungenau; u. A. Dukes קונטרים 80, Jahrz. f. 102 כ"ח ת"ו ליליח, also 716 (Munk 53); Brüll, Jb. 4, 175; HUb. 397; bei Dks. מירי i, p. xiij, Comm. Z. 3 l. מסן כי הוא ניח סמס. Z. 5 v. u. יכל ימום (sic), nämlich S. 563 unten zu ייי ij, 4 f. 107 (vgl Munk, Aboulw. 56—7, Cat. 2762), Jell. S. 14 zu iij, Ende f. iij (vgl. Litbl. 11, 167, כיח 7, 60); nach נלחיק fehlt כפי לעמס, u. folgt ein Citat aus Saadia über מנין; S. 564 üb. Saadia iv, 4 f. 112 (lies כמומל, vgl. Munk S. 49)[1]), u. vi, 2 f. 114b ומיתים עליו ייס לך לח סמוד (sic) הסיחום ולמס

[1]) Die folgende Stelle zu vi, 1 f. 114 bezieht Land. fälschlich auf Saadia und lässt zuletzt הסלכות weg, also lies נסכמים, auch bei Jell. S. 6, wo vorher einige Zeilen übersprungen sind. — Andere mehr oder minder scharfe Stellen über Saadia finden sich noch zu i, 11 Ende, ij f. 105. iij, 2 f. 110, vi, 2 f. 115.

מחם . . מניחם ונגלוחו לפרוש סדנריים יפקוח ומי לפסחר סלם נמקן דנריו ונעלר מקום (מעומו ומקום נלמוכו); Jell. S. 14 zu v (nicht iv) Anf. f. 112b. Bei Jell. S. 6 (für כיסן lies ני d. h. ניחל?) מלם ממנו — סיכוחו steht nicht im Text, vielleicht מלם ממנו לם = לא יבא, vgl. Mk. 49?); dann וסכלל סמנין כי רלימי (sic) u. s. w. Der Text ist fast vollständig aufgenommen; von i, 12 (f. 105) sind nur die Worte ולחיכ לחר י' קפיכוח נליחס aufgenommen, u. ij, 1 fehlt (beide Sätze bei Saadia i, 3 u. iij, 2); der zweite Satz ist = iij, 2 (hier f. 109); über iij, 3 (f. 110) wird auf den Anfang des Kap. verwiesen und auf eine andere Stelle (110b נזולח זס סמקום מקפר זס, wonach die Beziehung bei Munk S. 53 unbegründet ist); es fehlt der Schlusssatz von v, 2 סלם לסות כפלוח ונ', der eigentlich zu v, 3 gehört und v, 3 selbst (113b), keiner Erklärung bedürftig, ist vielleicht von Abschreibern weggelassen; dass der Vf. einen früheren Text abgekürzt habe (Jell. Beitr. i, 15), ist unbegründet; — er bezeichnet ja den Text Saadia's als stark interpolirten; auch müsste er umgestellt haben.

[21] 116b תבריר ס'; zuletzt (arab.) חלנס (so) נגז דחלך נעזון; s. N. 209[1].

[22] 136 מערכת האלהות (s. N. 240[5]), — Fragm. auch f. 132, 133, 134; — mit anon. Commentar (N. 58[3]) bis Ende iv. *b*) Rand 136 פי' אחר יפס סמקבר סספר סלי נלסון חלסות סספס כי נלסון (so) חלסות טופל טל כל מין מי; welche Randstellen diesem Commentar [von Jeh. Romano?? Jesch. 6, 54] gehören, ist zu untersuchen; 163b sind unsere arab. Ziffern gebraucht. Der philosophirende Vf. spricht (iv zu ילפת ס') nach Ansicht der Aerzte [nach Maimonides?] und מכמי סמקר von den 4 Seelen, welchen die מקובלים auch andere Namen geben. Latein. v. Mithridates V. 191[5]. Alm. 28?

[23] 161 Is. Abravanel ראש אמנה. [24] 205 (Fragm. N. 43[15]) Ascher [b. Dav.] b. Abr. פי' חלם עמים מדות; andere Recens. aus מ' חיורוך N. 11[6]; HB. 12, 113. [25] 214b כלל חקרבן. [26] 216 קבלה מענין התפלה; s. N. 357[1.2].

[27] 217b (so) סממקח סימנרי"ן, Commentar zu Jezira nur bis i, 9, end. . . . חס נסחלק ממנו כח סמזכרת סספס סעומס עליס. bis i, 10 als פי' עיד סקנלה מעומר יפס (vgl. N. 112[28] קנלה מפומרת) L. 24[7]. P. 680[9], 763[8] (mit dem Stück מחלת יצירס [s. N. 341[10]], end. לסספקל . . חסו נדול סמייס סממירס), 766[6]; R. 1390[22], Jesch. 6, 181. — Vf. kennt die Nomenclatur der Sefirot, hatte kürzere Text-Recens.; zu i, 1 . . סלפי יסרפל; zu 7 (219b) יולד לחד als יס נוכסין aus יס נוסמסות מוסיפין als וקדום סמ; längerer Recension.

Auf Vorbl. bemerkt „F. Oefelius" 1747, 7. Aug. „Die anniversario primo a suscepta Bibliothecae Bavaricae cura", dass die Randnoten (Inhaltsangaben z. B. 73) von Card. Aegidius Viterbiensis herrühren, aus dessen Bibliothek Widmanstad viele Codd. erworben, „quibus hodie superbit Bavarica ad Invidiam Vaticanae, sua si bona nosset." Aehnliche Notizen auch auf anderen HSS., s. Index.

93. 325 f., span. Curs. auch im punkt. Text; beendet Nacht des 22. Tebet ככ״ח (Decemb. 1467) in Arles (לאלי).

Proph. prior. mit David Kimchi und „Maestro Leon" (Levi b. G.) in Parallelcolumnen.

94. 281 f., i bis 140, ij f. 145—281, verschied. span., xv. J.

[1] und [2] Levi b. G. מלחמות ח׳, 2 Exemplare.

[3] 209 Philosoph. Erklärung talmud. Haggadot שמר יצא זיעתא מדא מיחא דני מצמא ממיכא מנלי. מס; end. מזליך נכפיכתא ומזיק ממוא ניוכא דקליק; HB. 20, 109.

E. 140 לאי מפייטל f. 281 (מזק שמתא ולמרי מקוכא. נגלי״ך ולמרי ולי״ת פי נצרי״ך (נכרי״ם?) נוכיך קצלמי מיד זקף כמן פי נקיים נמר כמיצם כי״ם מליס מכמצמי בזם מקפר.

95. Perg., 576 (390 übersprungen) f., deutsch-franz., 1369.

[1] Talmud incl. einiger kl. Tract. (Grundlage des Werkes דקדוקי סופרים, Varr. lect. von Rabinowitz). [2] ברייתא דמלאכת המשכן. [3] 2b Gedicht מלחים קדם נכל מקדושות bis Buchst. כ, מ. [4] 4 סדר עולם רבא [v. Jose b. Chalafta]. [5] 560 סדר תנאים ואמוראים, ed. in Taussig's טס מלוס 1872 u. מלאכת מלמה 1876 f. 4b. [6] 573 משפטי שטרות; Scheidebrief מפריטם ממסלרים זלוקיל etc. [7] 575b Gerschom תקנות. [8] Jak. Tam תקנות; HB. 6, 40. [9] Genealog. Nachricht, ed. HB. l. c.; Rabin. i, 30. — Vielleicht der wertvollste hebr. Cod. in München. B. Beer, Mtschr. 6, 456; Lebrecht, HSS. d. Talm. 98; HB. l. c., Rabin. i, 27.

Sal. b. Simson (f. 501) schrieb den Cod. für [Jehosfija Benjamin, nach Rabinow. 30 (wofür Benj. Jos. bei Brüll, Jahrb. 1, 94), dessen Noten im Cod.; auf Rasur steht] Matatja b. Jos. 12. Kislew 130; f. 503b: 12. Tebet. — Jakob b. Natan aus Perugia (פיטיטסס, so) in Padua verk. Sonnt. 23. Aug. 240 u. s. w.; Bes. 1588 Sal. Ulma (s. Cod. 2), dann sein Sohn Simon, dessen S. Elieser aus Ginzburg; 1643 Sal. Ulma etc.; s. Rabinow. i, 34—5.

96. 324 f., span., splendid und color., 1553.

פי׳ תפליאה, über Genesis, als תקנה ed. Korzec 1784 fol. (CB. 637 falsch Porizk, wo das B. über Gebote oben N. 42), mit Weglassung und Entstellung hier ausgeführter Bäume und dgl., z. B. f. 105 (Cod. 23 — hier „B" bezeichnet — f. 121, Ed. 29c), 172, B 208, Ed. 51b unten. Lücken sind hier, nicht in B, gewissenhaft verzeichnet, z. B. 132, B 155, Ed. 38b; f. 167b, B 201, Ed. 49d, wie Pseudo-Abr. 6d, auch in Ed. 112 etc.; f. 183b, B 223, Ed. 55a, aus גן נעול, N. 58 f. 331b, zu ergänzen; aber auch 27b כי נפש (vor נופש) כיל מקר, B 25b wie Ed. 7c Z. 6 v. u., nur נופש ohne Andeutung. Das Stück ומחץ Ed. 5[1.2], B 16, fehlt f. 17b. Die antichristl. Stellen scheinen vorsichtiger gegeben, z. B. 18[2]

מנים נמים für יסו סנולני B 221b, cf. Ed. 54c mit N. 58 f. 329b; an der Stelle bei W. [1] 198, Ed. 8d . . חת קלל לוחו סלים . . מסנולם סים; HB. 15, 59; 18, 4.

Beendet 22. Elul סמ״נ in Rom von Chajjim b. Sam. יהכמ לכמה . . . נסמינע . . קסנים ולסנום ט mit Monogramm. Er schrieb 1548 für Imm. . . de Nola („Minola" P. 794)? „Joh. Alb. Widmestadius Jurisc. Roman. ex Biblioth. Aegidiana describendum curavit MDLiiij (so). Allatus fuit ex urbe Wienna Austr. ix. Oct. MDLiiij."

97. Perg., 366 f., ital.; f. 97b—279 plump, ungleich.

[1] בראשית רבה [מדרש], anf. דבר מל נבי ימלמל, Abschn. 1; benutzt von Berliner zu Raschi, s. S. xx und Litbl. der jüd. Presse 1870 S. 8; B. Beer, Leben-Abr. 168A. 509; bei Theodor, Mtschr. 37, 170 nachzutragen.

[2] 131b במדבר רבה, 14 Abschnitte.

זה ספסר נלמנים כנם ווינקל[1]) כמנמי למי מנמם נכ״ל ממומל מנ״ע . . וקיימתי ניום לי נכ״ג ממום נמדם למל כי נו מנם קמ״ם ס׳ מזיכני למסנו הול יהכני לסנום נו ונכל מלל קפני הקודם למי חכמי חכע זכמי מד קף כל סדומם מזק סכומנ ומ״ע הקומל נו סכומנ לפ יחק למלם מד מלם נמולם (so) נמיעלם ימשו (so) ממיעלם ומ״ע ממ״ם (so) מתי מעמח ומד מלם; f. 366b Donnerstag 6. מנ״ל (Novbr.? oder Jan.)[2]) 221 (1460—1), verk. Abr. b. Men. Alatrino [cf. zu 201] den Cod. (Zeugen Abr. b. David b. Elia und שחרימל Jeh. b. Men.) an den Arzt Mord. b. Elieser b. Mord. b. Mose b. Elieser aus Rom

98. Pap. u. Perg., 147 f., gr. span. rabb., 1329.

חידושי נמין [von Sal. ibn Aderet; edirt; Lil.: Sam. Elieser b. Jeh. halewi!].

נ״ל ימים למדם מדל מנם מנמים ומנמ למכם סילימם מנם נמלנלמד דקינקם ימ״ם. כמם סכומנ מ״ם. Belad de Sinca ist Alvalete; Zz. Ztschr. 137, 172.

99. Tuchperg. und Perg., 166 f., gr. span. rabb., sehr alt, stark beschäd.

Maimonides מורה הנבוכים, Sam. Tibbon's Vorw. f. 1 noch einmal von alter Hand, die auch sonst ergänzte. Es scheinen Glossen in den Text gekommen, z. B. i, 74, 4 f. 58 das hier Eingeklammerte: מסיל נלמי מחודמם ולינם [נלמם לי נזם עומר לין לינך לו מכנר קדם לו סמלמר ממנעמ סיל מחדמם ומנמ (so) מסיל מחודמם וכמנ נמקום ולינם מלינם]. ממין Manche bessere Lesart als Ed. Sabion., z. B. i, 73, Ende 6 נמסמם סומל; ib. Pr. 9: מ״ימדסו מקנם למר.

100. 191 f., 45 ausgerissen, nach 77, 181, 116 def.; dreierlei deutsche deutl. Curs., xvi. J.

---

[1]) Dieser, von den Catalogisten nachgeschriebene Fehler ist am Rande verbessert, was auch Beer, Mtschr. 6, 458, nicht bemerkte.

[2]) Beides stimmt nicht zum Kalender; 1460 war der 6. November am Freitag, 1461 der 6. Januar am Montag.

Deutsche Erzählungen:

[1] מעשה דעך קאיזרין מיט נוויץ זויקן, ist „Histori von Kaiser Octaviano“ u. s. w., vielleicht nach Ed. Köln o. J. bei Jo. van Aich; Serapeum 1864, 39 n. 388.

[2] 67 מעשה פיז בריעה ניפטען פיז ניינע, Beriah und Simra; Serap. l. c.; HB. 14, 59.

[3] 74 xxi Erzählungen aus Talmud u. s. w., n. xx Susanna mit Abbild.; cf. N. 117[6]. Für das Verhältnis zum „Maase-Buch“ (x f. 77b) interessant; Serap. l. c. S. 67 n. 411 (1866, 1), S. 98 n. 437; s. N. 222[14]b.

[4] 90 דיא ויבן ויוי מיינשטר „wie Bontiones [Poncianus] der Kaiser zu Rom sein Sun דיפ לוליזום [Dioclet.] den 7 weise Meinster befehlt“ etc. Serap. l. c. 53 n. 399; HB. 13, 126; cf. HUb. 893.

[5] 134 טיל אוילן שפינלש (so) הישטאריון זעלמי זוכ פפלנך זוומונדר; nach hochdeutscher Ed. von 102 Num. des Eulenspiegel; Serap. l. c. 39 n. 388.

F. 66b Is. b. Jeh. ז״ל Reutlingen Mont. 8. Schebat 340; 72b מקבץ כי פיס ה׳; schrieb bis f. 77, oder 89; f. 90—116 kl. (Serapeum 1864, 53); f. 191 מי זגיל מפטפה (so) מעגקם Benj. b. Jos. Rofe מסמך פסמל פסמך הטמן למרי מפר . . Mittw. 3. March. 361 in Tannhausen. — Federzeichnungen (nach Holzschnitten?) miserabel, f. 83b besser. — 173b: Isak b. Abr. Ulma, Elia b. Abr. Ulma und Hendel.

101. 180 f., f. 114—27 zu ordnen: 122—7, 120—1, 114—9; äusserlich splendid, mit Handzeichn., rabb. 1464.

[1] Gerardi de Solo in nonum Almansoris [Practica], paraphrasirt mit מוקפות von Leon Josef (פליי״ט, in den HSS. mitunter fehlend); 21. Ab 1394. Die vielfach interessante Einleitung (Rabb. ij, 771) fehlt hier und in N. 374 („B“); f. 173 מפלות על פרקים מס מסז פס', Nachtr. zu f. 102, 110b, 111b, 122, abbrech. 177b; 178 Index über ix Bücher (B zerlegt ix, ist aber def.). Die Recepte in latein. Umschreibung, ursprünglich vocalisirt, nicht in B (HB. 9, 172); aber f. 47b K. 7: ונלמוכס כן רליפי וכו' und teils am Rande nachgetragen. Die Quaest. Gerard's werden teilweise als „Zusätze“ erkannt und an anderen Stellen bearbeitet, womit vielleicht die 2. Redaction im J. 1402 zusammenhängt; HUb. 794—6, cf. 722 u. Zus. — Eine andere Uebersetz s. N. 296.

[2] 179 מלו פס פמות ומלות מפכמת פפכונס נלמונו לנמוכס הוועמקו כפי מפר תמלפ נכס פלמון פקפם נלעין כנגדו ומלו פס; astronom. Glossar.

Epigr. מני מיים קען פלנליים כפנמי זה פקבר עם פפכיים || להכ״ל ימפלפ נר פמולפ להנעם || נס יזכהו כפל || עם נניו הפמודים והיקרים חכע זכעם לחודי דויים || וקייעמיו יום ד׳ למדם פעת יהפכהו יהי לפמפה ניזס הכעת || פעם ד׳כ״ך כוכב מיעקב ופנוע ופכפה מה פקוע || לפ קנה פל ופהלה לפל; incorr.; z. B. f. 54 K. 11 פליי״ט ist Pronom.; 27 Z. 4 v. u. fehlt, was in N. 474 f. 31 Z. 9 v. u. bis 32b Z. 5. — 180b Bes. Gerschom b. Gerschom.

102. [Arabisch. Avicenna, Kanon; Aumer 816b (N. 971); DMZ. 47 S. 343.]

103. 173 f., kl., 115 ff. (sollte vorangehen) deutsch-rabb. von Paulus Emilius 1538 im Auftrag Widmanstad's in Rom; s. Anhang.; verf. 1291 (?).

[1] [Todros Abulafia] אוצר הכבוד, סגדות מחלמוד (so) עיד סקדל, CB. 2679; ohne Vorw. und Gedicht; 110b Ende Jebamot מתו סגדות סחלמוד; fehlt Gitt., Kidd. und Abhandl. B. B. K. 5.; N. 344 nur bis Sukkot, def., hier 82b; N. 10 über 13 Tr.; Ed. 1808 (10 Tr.) war mir unzugänglich.

[2] 116 (N. 83[2]) Men. Recanati מצוות סטעמי; Gebote 72, Verb. 73 bis 101; Index in Cod. 83 voran; f. 153 (111b) unedirter, von den Bibliographen nicht beachteter Nachtrag, anf. ומתם סגן מס סמלמתי נס' סחסר סגדול נמנין סמנוות . . סמנה נגלגלתת דכיסת. Nach diesem Citat geht der Vf. zu anderen Dingen über סאמר נעמודם סימס עמ'יים סם' סזס; מפני סחוש נטי דוגמת סלורס סעליונס, der Mensch habe Gebote zu erfüllen, וכנר סזסדמיך נמס סידעמ . . וסמס סטרסת נרסמיו יגלס לנו קודוסיו וילמנו . . נניכס וצוותיכס וכייר למן. Den grössten Teil citirt Chajjat f. 28 Mant. aus ס' סעמי סמנוות, nämlich f. 154 Z. 6 (B 113) סמחר סמסלדס bis 163 (B 125b) ופוגס למעלס ולמסס, Chaj. f. 35 Z. 21, wo die Lücke nicht zu merken ist; hier folgt ein Citat aus סדכם רוס etc.; — f. 165 ist גליון eine Randnote, nicht in B 128; — f. 168 Z. 8 (B 132) וסתם לדנר נענין סמסלס וכוונתס מעס מעיר; f. 168 Z. 8 (B 132) bis l. Z.; dann נעצור כי רסיתי סים חלוק, Ch. f. 48. Luzzatto, Dialogues 37, benutzt Gh. 115 L. — Beziehungen und Verweisungen auf das eigentliche Werk bei Ch. 32b כאמר כתבנו למעלס; וכנר נאלנו למעלס נד' מחנות סכינס נתחילת סספר 35 נענין סמנוות; HS. 165 (B 128) ועיין מס סכתבתי 166b (B 130); וכנר נאלנו זס נמנוות פריס ורביס; וכנר רמזנו זס סקוד סגדול נתחלת סספר עיין 168b (B 132b) נמנוות נקי יהיס; 169 (B 133) סס; וסנן זס ממס סכתבנו נטעס סקיעת סמופר 170b (B 135b) נעל סחנוך ז"ל ונזס לחתום סספר סזס. Von den Citaten sind beachtenswert Ch. 28, s. auch Rosin S. 29 gegen Gg. j. Ztschr. 5, 182, wo a. 1357; 7, 276; 9, 185; V. 163 aus Nachmanides' Comm. Jezira Anf. (HS. 168b, B 132b), entsprechend dem unechten gedruckten (cf. CB. 1965); מעמת מרכנת (Ch. 29), entsprechend סיטור קומס (cf. Zz. Lit. 607); כ' עזריאל (üb. Hohel.) HS. 168b (B 132b, cf. Jellinek, Beitr. ij, 35); Jesch. 6, 99; HB. 9, 22.

[3] 117 [Desselben] פירוש ברכת המזון עיד סקנלס כמנומר נמדרס רוס (cf. Ziuni עקב 95c), ein weiteres Supplement zu [2], wo (f. 130 n. 26 נרכת סמזון) nur Citate aus Asriel; auf [סם' ז"ל] עכ"ל (Ed. Basel f. 11) folgt eine ausdrückliche Verweisung ונסוף סספר נענין סייחוד יתנאר ענין סנרכס וסמסכילים יניעו ממס סכתבנו כנר למעלס ועק סדין סים לעמוס זס סאליכות נמנוס נרכת סמזון לך לא יכולתי לספסיק נגיס (wegen n. [2]?), während hier zu Anf.

ממח מכתבנו נרשם מספר על מדעם ומלח מחלכים . . u. 172 ,סם מפני סמריכות; auch hier kommt (171) וכנר נירשנו לומו נעמח למעלה נפמיחת מספר מזה „סגירת“ vor. — Ms. Alm. 181[2], wahrsch. anon. P. 806[8] f. 174—8; Fl. xliv, 13[3] (Bisc. p. 404); Gh. 115; Jesch. 6, 99; HB. 9, 22.

104. [Arabisch. Ali b. al-Abbas; Aumer 811a (969); DMZ. 47, 341.]

105. [Arabisch. Avicenna, Kanon; Aumer 816c (972); DMZ. 47, 343.]

106. Perg., 5b—278 f., splendid, span. rabb., Doppelcol., xv. J.?

Averroes, [mittl.] Commentar über Porphyr und 4 Bücher des Organon [h. von Jakob Anatoli, 1232]; [1-3] auch in N. 64. Im Vorw., nach den Versen קול מוסדי נימס ככסף, ist der Name des Uebersetzers unausgefüllt (HUb. 59).

[1] מכוונת נמאמר מזה נאור מה מכללו ספר פוליסוריאו במבוא אל מכמת הדבר.

[2] 16[2] נאור מענינים מכללו (so) מכוונת במאמרות.

[3] 32[3] [מליצה, oder מ' פחרון] הספר מרפמון, לאמר ולאחי מנחמי מחלם מזו ומזו כי לא יוספם מטמח מהם. וכאן נכלם נאור ספר הפחרון: end: מחלם ומזו המלם מחלם לאל וכו׳.

[4] 51[3] [חקש, N. 244[1]] לאמר לאחי מכחמיל מחלם וכספר בדבר לספר נענורו מדרישם, end. כמו מאלו לא יחסדך המאנשי קיים מיוחד לנעורים.

[5] 133b (N. 244[2]) המחפון מספר המופת. לאמר כל למידם וכל למור מרפון, end. מנוכי; וכח המכל להחחלות; s. auch N. 307.

[6] 176 באור ספר טוביקי ושוח ספר הנצוח לאמר כוונת זה הספר הוח מועמח. Im Vorw. ספר המקומות, end. ומחנגרו נאלו הפרים יומר מוב מאמר ינגר נעמיים שמוף הדם עמו לו זולם זה מסקדרים מסמעמיים. הנה זה הוח . . ויומר מנוסח ושוח קוף מאמרי זה הספר; im correcteren Cod. 284 f. 90b Epigr. des Uebersetz. Kalonymos; cf. N. 26[4]; HUb. 62.

[7] 246 באור סופסטיקי [64[5]] ושוח ספר החשעאת לפריקמו; in N. 284[2] Epigr. 5. Tischri 74 (12. Sept. 1313) קלוני בר קלוני זגיל; HUb. 72.

107. 204 f., deutsch-rabb., um 1450?

[1] Isak Sahula משל הקרמוני mit color. grossen, wenig naturgetreuen Federzeichnungen; cf. HUb. 904.

[2] 95b ס' התפוח, Tod Aristot.'s, h. von Abr. ibn Chisdai. Die griech. Namen variiren in N. 201[3], 210[11], 342[4]; HUb. 267.

[3] ס' הנפש, Dialog Galen's mit „Moria“, aus dem Arab. von „Jeh. b. Sal. al-Charisi“; HUb. 273.

[4] 100 „מגן ניני“ [Anf. von ס' השמים והעולם h. von Sal. b. Mose Melguciri, aus dem Latein.]; HUb. 283.

[5] 102b [Jomt.] Lipm. Mühlhausen [נצחון]; Akrost. לנו נגיש,

Vorw. (anstatt פליק פיימי Distichon ס' ימ' יהיה לי למצנג ולנפטון נמלאכת ס' סנלמון); § 347 Ed. Königsb. ist nicht gezählt. Eine der ältesten HSS. dieses Werkes.

F. 94b Akrost. des Abschr. Abr.; 204b Geburt der Kinder [desselben?] Anschel 1458, כייכלין 1459, Gutlein 1460, Tod des Vaters Jak. b. Meir 1464.

108. 139b (und 76b) abgebrochen; span., dem modern. magreb. ähnlich; XV. J., s. [9]; morsch. Im Ganzen correct. — F. 8: מקנס כקפי Baruch b. . .? (zerrissen). 118 קין כקפי Elischa ha-Rofe מיללי מחזילה; schwerlich Vf. des מצמס סכשפלה; s. N. 275 [1].

Averroes, Compendien (wo nicht anders angegeben ist), h. von Mose Tibbon (nicht überall genannt). Dieselben Schriften zum Teil in N. 208, 281; HUb. 109.

[1] 8 ס' השמע הקפיר (so) השבעי קנור נן רמד.

[2] 28: כללי ספר השמים והעולם לאלקטו טוענו נספר חזק סמכונה קפר סמנמים; HUb. 126.

[3] 38: כפר התוויה והההפסד טוענו נספר חזק הדנור נפטויים הסלנסס לסר הס; cf. N. 246[15]; HUb. 130.

[4] 43 ספר האוחות העליונות („Summa"): סחמיל נזס סקפר לזכור טוענ סכונס נכלן נסנינל סנינן נו לסר סחלנים ולפני סנעלי סיים ולכן לפוי סיסים סנינן נו לסר סחלנים ולפני סנעלי סיים end. כל קפר וקפר; HUb. 135.

[5] 57 כללי ספר הנפש („Summa"): סכונס נכלן סנניל סלנני סחפרסים; HUb. 149.

[6] 69b ס' התרוש והמזרחש סקונל לנן רמד („Paraphrase"): נפענוד עזכר [sonst סדיבר], abbrech. f. 76b (auch 73[8] def.), N. 201 f. 54, 281 f. 263b הנס כנני לסרטו נסחוס ססלטוס. Epigr. 201[4] (im Ganzen wie 108) und 281[7]: Tammus 5014; „קיינור" nur in 201. — N. 281 f. 267b . . כתנ לנן קיבל סנליסוס סקרס; s. P. 918[7]; HUb. 154.

[7] 80 תמאמר הידוע [סגנסס 234] באוח חלמיד מספר סה שאחר הטבע לפלקמו סי(וס) תעסמיוס סעמחקס סעסק [l. לסעסק] נן סכין וחקון סלטנ נן קיים [l. נעניי?] סלמלאני סעמיקו סניית עסס נן סמוסל נן סנון נעניס; a. 1245, N. 234[3]; HUb. 177.

[8] 92 Epitome der Metaphys.: כוונסיטו נזס סחלמד סנלקוס סחלמדים . . נסכמת סה שאחר הטבע (סקולעים, סעדעים) סכולנים; s. 281[8]; HUb. 159.

[9] 118 Levi b. G. ביאור שיר השירים, Schlussdatum der Abfassung (Ende Tammus 86 oder 85), hier modificirt: ונכלן נסלנס זס סניפוד וסיסס סנלמסו נסחדס חסח סנס ריפי סכנסס וסיס סלים לסר יגפר הנסס סוף סקדוס וכו'.

[10] Averroes [אפשרות הדבקות] mit Narboni bis N. 110[3] f. 179; HUb. 191, 209; s. N. 110[3].

109. F. 8—219b mit Lücken, einige ff. versetzt.

ספר סחקופות וסמחלות ל' לענסס זכות (7b neuer Tit. schon in Cat. 37,

iij, 64), מנור גדול in ms. Lyon 11 (191 bei Hänel, s. Add. zu CB. 707); מכונת זכות bei Benjacob 651 n. 574. Abr. Sacut's Almanach 1478 (?radix 1473); Einleitung (DMZ. 18, 155, 178; 25, 412) bis 35b; in Catal. Pinsker 20 ed. bis hier f. 20; HB. 9, 80; Études sur Zarkali p. 27; HUb. 616, 625. „Bocrat" in Ed. Leiria 1496 (Kayserling, Chr. Columbus 1894 S. 4) kann nur Fehler für Abraham sein; Abr. נקלמט, 1507 in Tunis, wird in יוחסין angeführt, s. Add. zu CB. 708.

b) Jüngere Beischriften: f. 36 קיצוני למצע פרקיות Kalenderregeln. Tabelle für Cyclus 274—9 (3188—5301) mit 2 Memorialversen מלו מדוס und גם נלמד מלא לחדשיהן [von Chanoch al-Constantini, s. N. 142²]. 39b קיצוני מסדרים. לחלקים מולדות מנכים נכלולו מרכז (s. מסרים יוסף) Ed. 1521 f. 32; CB. 1528; vgl. p. 40 n. 228 סכלתן סכח, und 2381 נכלתים (מכוסתי). 40—3b Tab. der 14 Jahresformen in 31 Zeilen [Cyclus des Jak. Poel?]. 43 Tab. der Planeten für J. 439—507.— F. 215 לוח לחליית מלים.

Index f. 44 giebt eine alte Pagination, und zwar a. 1—11, jetzt 48—58, a. 12, 60; a. 22, 70; a. 43, 92; a. 92, 141; a. 95, 143b (144); [für a. 96 bis 105 jetzt 145—6 unbeschr.]; a. 111, 148b; a. 174, 212; a. 177, 217b. — F. 8 . . . בן מסמ (?) פלי ילמח. 145b: פנם מעיו למלכים . . מי יתן כלמתן (!) מלי יום נקיים מלא לחלקים . . כיצ ישיש למדע מעשהו. פנם לוכ ליחודים . .

110. 229 f., ital.-rabb.; 202 ff. verschied.

[1] (סגיון מפי רבים מחכמי סמיטום) ist כוונות הפילוסופים von Gazzali[1]), h. v. Anon. mit Commentar von מלימתו נידמל נלמוס ימלינו [Mose Narboni]. Dieser Cod. und 121 sind wichtig für die Textkritik wegen der unzähligen Randnoten, bezeichnet כי, כיח, כיל, כיצ, כייצ, כיין; andere sind von Mose Rieti. — F. 18 ממקל נטי עלי מימן מסיקמים מלמתייס כיל מעלידים מדם דם נסיקם, Memorialvers von Elia b. Benj. מייכמלמט (cf. N. 112 [1, 2]) mit Erklärung; cf. CL. p. 218.

[2] 168 Ergänzende Notiz zu Narboni, Metaph. [i, 2, f. 52] von einem Annotator zu [1] über ein Citat aus מספלא oder מקומת מספלא (CL. 41; HB. 8, 69).

[3] 171 Averroes [אפשרות תדבקות], h. von Anonymus mit Commentar von Mose Narboni, in dessen Vorw.: נלמם למרם מלמד נלמד בשכל התיולאני מנכמם נמלמד (נמסי מסכל 108[10]). Als Anhang f. 201 eine Abhandlung von Averroes mit Commentar (P. 918[9]); Schlussdatum 7. Tammus 5104 (war Sabbat, CL. 18) in Perpignan; HUb. 191, 194, 209; L. Hannes, des Averroes Abh. über d. Möglichkeit d. Conjunkt. Heft 1. Halle 1892 S. 17.

---

[1]) Im Epigr. מט למדר, und so meistens; in N. 121 מלגזלי; daher hineingetragen ins Vorw. Jehuda's, N. 121.

[4] 206 Isak Albalag's Noten zu Gazzali's כוונת [aus תיקון הדעות]: פי' מסלכם הלמסנוס (!) ספי' ספני מעופן ספני נענינים סטלנים. ספי' סטליסי מסלוק מלמר למד; f. 207 (ij) Metaph.; 209 der Excurs (ספלטן 6, 85—94) bis 212 (ib. 4, 91). Zu (iij) Physik nur f. 217; von Is. Polkar (בן פלקירס) schon zu ij f. 208 unten eine Note über das von Albalag missverstandene arab. מקמאמה; HUb. 301/2, 323.

[5] 218 [Kap. 1 von תאמונה והבטחון]; s. N. 357[3]. [6] 219 ס' התחעאה נלמנו כלר. [7] 223b ס' אוסנות נצוח; 225 abbrechend; s. N. 26[7.6]; HUb. 48.

228b: Jekutiel b. Abr. aus Forli verk. Mont. 8. Tebet 234 (28. Dec. 1473) an den Arzt Menachem in Terni וקבלתי ממנו דמי מיזוז ושמלתי לו כל דמי למלכם לפני פיס שיס שם פלם זה (?) ושלי לשולילו מכל מעמם ושלכל וכדי מיסיס ניר כמ"ל מממם סמ' לו לנפלי כמו לזכות ולמחום ולכלים כמנתי לו פוחסים פלם עם פסיעם ידי ושילחתי כמדים מיממנו ממם פסם שמי מכל מריך וקיים. Zeugen: Aerzte Jeh. b. Mord. נקי"ג oder נעי"ג? und (Sohn?) Mich. b. Jeh. מריליתי. — F. 1: Jechiel mit Rasur.

111. Teils Perg., 171 f., ital.-rabb., xiv. J.

Maimonides, Medic. Schriften, aus dem Arab., sehr wertvolle Sammlung:

[1] Aphorismen, Anf. def., Tract. iij f. 4. Zahlen nur am Ende der Tr. angegeben. Epigr. נפלם סמלמר . . וסמפלמתו נפלם ק' הפרקים לרע סנדול ספילוסוף פול סגולם מפול עיניכו מוליכו לציכו מפס נן סם' סנדול סל' מייעון סקלעני נל מעבדי זל"ל. זפם סעמקם זרמיס נן ילמק נן פפלמילל מנרזילוגס (so) לפנר נקלם קפרד מפרקי סרע ל' מפס נן ענירד פלם (so) סימרלולי . . נרומפ עיר סנדולם סמת ליז לפלף פפני; HUb. 766.

[2] 84 diaetet. Sendschreiben; s. N. 289[7].

[3] 93b תמאמר תנכבר [אלמקאלה אלמאצליה, auch נמלמר נמריפק] über Gifte [h. von Mose Tibbon], mit Noten, bezeichnet ר"י, vielleicht Serachja, etwa Verf. der anderen Uebersetz. in N. 280[2] (43[5])? Von meiner gekürzten deutschen Uebersetz. erschien ein Sonderabdruck aus VA. 57; eine französische von J. M. Rabbinowitz mit Benutzung des arab. Textes (Traité des Poisons) erschien Par. 1865; HUb. 764. — F. 101 נקמם נן פפר סנכנד למוס פמלם, eines der Recepte P. 1173[3] (ohne נן) u. [9]? wohl von Abr. Maimonides.

[4] 101b Gutachten über Beischlaf [פי אלנמאע], h. von Serachja b. Isak מוריכילוגס (so im Epigr.), anf. . . נוס לי למר מפס נן ענירד פלם; end. מדוני פעלך יתמיד הפס סורו פחכור לו פפלמגס פעחרת על רבוי פתפמים; and. mss. enthalten eine anon. Uebersetz. — Benjacob 285 n. 278 מלמרים! HUb. 764. Verschieden ist die arab. allgemeine Schrift in München 877; Jesch. 5, 184.

[5] 103b über Hämorrhoiden [anderswo תמאמר נרפואת הטחורים], für einen vornehmen Jüngling, in 7 Abschn. 1. Allgemeines über

Verdauung (עיכולים), 2. zu vermeidende, 3. zu empfehlende Nahrungsmittel, 4. einfache und zusammengesetzte Heilmittel, 5. מרפואות המזכות נדפואות, 6. Diät, 7. Räucherungen. Uebersetzer unbekannt; Anf. ... היה נאמר למר מלכתי הסכל והשכמת וכבד וכדיג למר מסס; HUb. 763.

[6] 106 [ספר בטחורים] über Hämorrhoiden, teils compilirt, teils nach eigenen Erfahrungen verfasst, von Salomo b. Jos. ibn Ajub aus Granada in Beziers, Ijjar 5025 (R. 150[7], Opp. Add. fol. 18) f. 90 (Nb. 2083), ohne Vorw. P. 1120[2]; cf. W. [3] n. 1986e, offenbar auch a. f. 206[8] [Carmoly p. 80], s. P. 335[8] weiter unten; Halberst. 353, Mag. 10, 102, Rabin. 1886 n. 43. Anf. מלפר יקרם נעיכי ומי למזמיך ונחמלה חסח על למיו סמוד [למד על נמו] ממלמי עליך מלח ילעמיך ויפן לליתי מליך הקמם . . . ולמיותך ימוק ממקומי . . . סעלמני למלמנם למנר לך מלמר למר קנל. Pforte 1. Wesen, Gattungen und Ursachen der Häm., 2. allgemeine Kur und Mittel, 3. innerliche, 4. äusserliche, insbesondere blutanhaltende und schmerzstillende, 5. (Knoten) öffnende, trocknende, brennende (caustische) etc., 6. Abbinden und (in höchster Not) Abschneiden, nebst Mitteln, welche den Fleischwuchs fördern (plastische), 7. Diät. Ende ומין למסכיל נלמר סוף מסכיל מנועם לדנר למנעים (למנעי) נין למם כנל. זם מיעור מס סרלימו (סרלוי) לדנר נו נזם המלמר הקנר הכוונל. ולמם למח המסכיל מעיין נו מחיד כי נו ממנח מועלם לנום[1]) ומנר גדול . . . וילפלך כלנוך למן. נמלם המלמר נמדם מייר מנם מחמם למפים. ומנמרים ומחם ליניכם נעיר נדרם[2]) יכוננה סמל למועם עמו ימרמל למן ומן. Dann das Gedicht (anderswo zu Anf., HB. 12, 55): רלו (רלם) ספר למר למף דנרים, ומלודם ומפסרם יקרים || ומועלמו גדולם סיח וידנם, וסוף נקלח נספר המסוריס. P. 1120 l. ליניכים, נמו מיח und זיו (für מיין), d. i. Ijjar.

b) 115b למרי למר חמו דנרי סלמנסרילו מן המלקמות וממסקים וממזיחות [Schlussnotiz des Antidotarium Nicolai, etwas abweichend von 245[4].]. — F. 116 Notizen.

[7] 117b ספר התברות וחידות ותרשנחות ונלמן יין נקלח פירוסמיקא. Prognostik von Hippocrates [nach Latein. von Anon. um 1197—9]; HUb. 662.

[8] 124 Theophilus ספר השתן אלמופילי [l. מל מיחופילו] נדעת נרי ומדפח מל המולי רנים מן הרופפים הזקנים למר למליכו יומים [wohl aus dem Latein. paraphrasirt von demselben Anon., wie [7]], im Vorw. abbrechend; Benjacob 284 n. 251: מלמר; HUb. 833.

[9] 127—67, der fehlende Anf. von anderer Hand 168b: ספר החלאים והמקרים נגליסינום המלמר סלמסון מספר גלינוסינום נמניכים היונלים מן המנע מנקלח ספר החלמים והמקרים למר יכול נו מיני המולמים. המחקת מנין נן ינמק מלמון יוסי מל נמון מערני וזרמים נן ינמק מספרדי המחיק לומו נם כן

[1]) Das Folgende als angebl. Ende des Maimonides in ms. P. 335[8] ohne Datum.
[2]) Badres, im Gedicht als ימר ומשמש; vgl. Zunz, z. G. 463; HB. 8, 89; Rabb. 707.

מלמען מרפי מל למען מענרי. למר נמלימטום מחלמ מס מרלמוי למ לזכור מס סדמר מסר . . נקרלחמו מולי; Paraphrasen der 4 Schriften Galens: Unterschiede der Krankheiten, Ursachen, Unterschiede der Symptome und Ursachen (in 3 Büch.); HUb. 652. — F. 170b einige Verse.

F. 115b: 17. Sivan 5090 ישננך . . ימיחל יחיי נכמ"ר מלמס יפ"ר נכמס"ר יחלצ נכנ"ויחל יחיל ימיחל יח"ג נמי; dieser Jechiel schrieb wohl die Notizen zwischen fast allen Werken; f. 116 נחל לפי נקיפי. Ein anderer Jech. mit Rasur f. 3, dessen Söhne Mose und Jehuda f. 1 (s. Index). Mord. b. Elieser aus Rom verk. den Cod. an den Arzt Sam. Raf. b. Benj. aus Pisa f. 171. Abr. b. Mord. סמחס b. Elieser b. Mord. b. Mose b. Elieser aus Rom f. 1. Bes. Abr. ליפ"ל b. Mose ליפ"ג Arzt 171b; 1453/4; Mag. 1, 96.

112. Blau Pap., 224 f., deutsch-rabb., für Widmanstad geschrieben von Paulus Aemilius in Castro[1]) (f. 56b—87, 14—26. Mai, f. 224 Aug.) und Gradoli בל יפ נחלקיפס 1538; Randnoten span. — Teils zerfressen.

Grosse kabbal. Sammlung, sehr incorrect.

[1] 2b Elia Chajjim b. Benj. aus Genazzano (so מנכייכחלנכ) אגרת החמודות, Verteidigung der Kabbala; anf. ימח גליח סח לחכי, end. מסחלים נדולמו und Unterschrift. Enthält manches Beachtenswerte; s. z. B. CB. 1932 (Maimonides). 1986 (M. Rieti); Isr. Annalen her. v. Jost ij, 218; Moscato bei D. Cassel zu Cusari S. xxviij; mein Pol. Lit. 380 (Abravanel); für זרוחסם f. 5b, 17b setzt Jeh. di Modena, סמס זקניס, richtig זרוחסקמרי, die Stelle ist noch Citat. Menachem Recanati, öfter citirt, ist לין כמוחו נחמכויניס (f. 20b), רנ מיל"י דטוסקחכילחל (Samuel?), bei dessen Tode der Vf. 7 Jahre alt war, verf. 21 מסנונת gegen Rec., wovon Elia nur eine zugiebt.

[2] 22 Desselben (?) מחלמ ממני ידיד נפסי לסממיך על כוונתי נענין מניני . . ומי הזוסר לח לחימיו על סדרום מחום דמי מכח סמסכח סכחוניים נני ימרחל . . דע כי הסחן והמסקל נמורם . . וגם חסמוך על קנח רמיזות מסמ' כ' עזרח חולמו . . ולח כמסלי קדר וסנן (24).

[3] 25 Men. Recanati פירוש התפלות, mit uned. Einleitung über מפירות und מוסדים (HB. 9, 22; Gh. 115 f. 116; Hb. 47); 341[23] f. 260b bis מני מולמות = Ed. Bas. 35 Z. 12, hier f. 39; N. 56[17] f. 238 mit סס. (In den folgenden Notizen, nach N. 341, ist B = N. 56, C = N. 112). Fol. 249, B 221b, C 27: ומעסס לגלס לך קול נענין [ויסחנס] . . מחלמ ממני להעיד עיניך נמחלומיך יחנרך ויחעלס. סחוסדיים. Anf. . . . ויימוד עסר מפירות כלס נחין קוף, endend (249b) B 222b, C 27b מלח כמרח סקנים מדס נ"ו; es wird auf eine weitläufigere Behandlung (247b נכל חנרחלים ענין כנגד י' מפירות כמו הכל חנל חנורח . . כי נל ימיני חס לריך וכנר 249) u. auf den Pentateuchcomm. (נילוי לחרון וכנר רמחיו נמקום לסר

[1]) F. 56b ע"כ מלאתי נהעתק לסר לחימי סס נקחסקרו קרחס של דוקום מ"ר לחימי מניס; zur selben Zeit betraten Carl, Franz u. Paul נסמוחסן של ימליח (!) ומכמיכלל [Farnese] נן חליכקנדרו מכנס לסר נקלח מחולות הסלימי נסמס לסקלס; מכנס

verwiesen. Den Uebergang zum Werke selbst bilden die Worte וקודם מכוכנם נפילות מחפלות (Ed. Basel 27b). Die letzten Worte מכי עולמות (260b) entsprechen f. 35 Z. 12 v. u., der Custos פילות מקדים יתגדל ist in B 238 durch die Formel . . ומגלם תם ersetzt, daher die Inhaltsangabe bei Delitzsch S. 647 unvollständig, Cod. 112 f. 39. Ueber die angebl. Ergänzung in ms. Opp. Add. Qu. 3 s. HB. 6, 126; 10, 158, 160. — N. 112 f. 45 מדע מהילמם דגר גדול ע"כ סוף ספי' ר' מנחם מריקאנטי ומכאן ואילך סוף לספר (Ed. f. 40), am Rand ר' אלי עזר מווילנא, von derselben span. Hand f. 42—44 (auch f. 198) und wohl andere Noten zu S. 41 von „Elia" (cf. P. 857[5]); f. 25 Excerpte aus Mos. Nachmani מספר על קודוש מחפלה. — F. 45b שמע ישראל . . . פסוק זה עקור (so) לשונכם ושפניכן גו כפי שכוונם לכן שמכון גו להדבק . . . מדם סדין ומדם שפופה, durchaus verschieden von Ed. f. 40—42; auch f. 50 ספי' שמנה עשרה ohne Citate aus זוהר (s. CB. 1735 unten, cf. HB. 10, 158—60); 50b כגר פילגשי ניולד משרתים; Ende 54 ישראל אלהינו ה' אחד. גמלום. מחקו וילמן . . . שמיאלים לה', 54b Gottesnamen des Priestersegens zu 53b (Einschaltung? לשון שמשגיר עניו שלם וזה לשוי לגאלו, cf. f. 51) aus einem anderen Werke.

[4] 54b über Gottesnamen נפשי לשוניתי מי וקדוש ישראל סגולה; end. (?) כתיב 56 (so) שם שמפורש יוצא מויקע — ib. נשפוק זה שמי לעולם לעולם (so); ib. מדרש רות עיד שקולה, CL. 137; cf. Gh. 115 (bei Recanati hier f. 103[3]); Pol. Lit. 362; P. 153, 796. [6] 89 Mose Nachmani שער הגמול. [7] 109 die Arten des נילוף, nämlich מעונג, שקדמי etc. [nach Abulafia?]. [8] 109b יסוד נקמר 6 und נגלה 6 und Bedeutung des Alphabets für pract. Kabbala. [9] 110 Geheimnisse der Gottesnamen קוד ישראל מחוץ שם שמפורש נקרא שיש מפני שמפרש מלילותו; Benjacob 416 n. 237. [10] 111 יוסי ר' אחלו לריה, cf. Gh. 67, CB. n. 2384. [11] 111b קול וקולה נצרכת כשיש שנגנולים. [12] ib. קוד קר השניה etc. [Excorpte aus Abr. Abulafia סחרי תורה, aus i, 6 etc., cf. HB. 14, 8 und S. vij]; 119b נשמח לנאלה לך קוד שנעול; eine Reihe anderer Notizen; ed. in ליקוטי מכשף f. 23b—35. [13] 122b זסו קוד שמכונה eine Tabelle. [14] 123 פירוש השפירות s. N. 378. [15] 123b שפנק מטוער . . פי' פי' מי שמגליע ר' יקוד שיחה יקודו . . כל שלבנים ולריך לפי לגאלה נרים מילה; f. 124 ענדו end. 125 יולה ידי שניים שליק פי' עשר השפירות משריל יוסף נשיר חיים; [14.15] als zusammengehörig edirt; Jesch. 6, 101, 177, 184.

[16] 125b קודם כל דבר שלין לשכחל לאל שפנה שרלשונה . . . כי שם גלגלי הלוחה שם — ib. נדיקות ליל שמותם. [17] 126 . . und נקוד שסס. כל קטן (P. 843[6]) s. unten [20]. [18] 126b שיר כל סיודע שם עם סיי עשה שקניה . . . ומיר שפשפן צורתו צורה. end. 127 שליק שפשפ שלא מ"ג לאותיות לשונ. Vielleicht dazu: [19] 127 Erklärung des שם של מ"ג durch גימטריא; Anf. שלו שאותיות והכאות שניג ית"ן בגי' עליו לשפה כזיאל f. 45. [20] 129 (Rand טוקשלה גימילים יוסף שמ' ר' זה שמידום שקבלתי מן

s. רזיאל 32b bis 33 מלכות נקי; Gh. 62 E, F. — 130b, 131 = [17]. Eingeschoben נסיון לסולכי דרכיים [21] 131 קוד מקבלה מלמח נלילה רבה גלי, Beschwörungsformel, Ende וילמד מחתנו לי רמות למשול כך וכך מלי"ם סליק מ מדום, also zu [20]? [22] 131b לפי הקבלה הוא על מסדרון [יסכה] פילום ועת פניו ומוכה; citirt ר' יהוד המניין נפי und (so) נמלה נפש כי מליעזר נמנלמייפא; end. והמעיין סכם קבלתו כי מסדרון הוא על סד 133 [23] . . ממדתי כמולי לא יקמוך על זה סכמב. ספניים, Sefirotlehre; end. סמסטפיע מכמתו מל נדולו.

[24] 133b ארדות חיים, angebl. von Elieser ha-Gadol, def.

[25] 137b ספר יצירה פי', s. N. 92[6]. — 138b aus ספרי הקבלה über 3 Welten.

[26] 141b תשובת שאלת von Hai Gaon an Paltai über Sefirot; f. 142b עוד סופיהו לממול und nach הסניונות סנתון ז"ל: מ"כ מסורות סנתון, so weit 119[5]; f. 143 עוד מתעטו; s. HB. 3, 5; CB. 2058, zu מכילתי cf. P. 806[16]. — *b*) 143b מ"כ מעם לחמר לעמר ספירות, s. N. 209[4]. [27] 144b פילום מם סמלם; Benjacob 427 n. 671 = 672, Nb. 1557! 1953! 148b נילוי הלחכון כהחלת (!) פי' מם מל מ"כ לוחיות; 149 (schon N. 119*c*) auch 119[2] als מכי (!) נלמון מן מעם ספר; s. רזיאל f. 27b, 30, 24b; vgl. ממעם P. 775[2]. [28] 159b קבלה מפוארת יפה, = [14]. [29] 160b כלל אחר מענין התקבלה, s. N. 22[10]. [30] 161b (bis נמפת סכל auch [34]!), 341[14] (56[9]) הספירות [מעמר] למעול לך מעבל מענין (aus Ascher b. David? s. N. 209[2], HB. 10, 156; 12, 81; Gh. 110J), der erste Absatz hier מדוקום זו נזו נלי פירוד. *b*) 162 מפני מיבם מקום etc.; cf. הסלילה in N. 40 f. 23[4]? *c*) ib. (341[15], 56[10]) ולחי לכל לדם למעות; HB. 10, 160; 12, 112.

[31] 162 עמר ספירות נלילה. הספירים סרלמונם כ"ע מוכמים מכל לדדיה, end. 163b נלחבע לפנים; aufgenommen von Isak Akko, N. 11 f. 4; s. Gh. 105D; Opp. Add. qu. 3 [Nb. 1944[8] „three", sind 4, nämlich a) f. 28 unsere, — b) f. 28b מדע לך כי עמר = mein ms. 15 f. 148b — c) f. 29b פי' עמר ספירות. סם' סרלמונם כ"ע למר מממבמה לפרושם = Mich. 615, Nb. 2276[6] — d) ib. = unten 215[4].

[32] 163b נקמם לחמה, Ps. 119, 57–64 und יה"ר מלפני סמם סגדול סיולח מ"ש כמו יה"ם ויה"ם כמוך כ"ו והמולם הזה נברא נס"ה . . יכול לעמר, ולמר יוד נס"ה חמלה כל"ע מהוא מלך . . עליונים ומחחוניים וגם סיוד סיה כולנה הכל [כלל כל] הסמטוות ופותם כל הספירות. מל מדות, dann f. 165 Absatz ולפרסם מלו הספירות הממירות ולוך נימ[ו] נמ"ב; das Ende ist f. 166 in der Mitte der Zeile ופתח לחמיל פירות הספירות כחר מכמם ניכה ופיה מי נמלך על כל הארץ; das letzte Stück (in N. 341[13]b (56[9]), P. 767[3], Schönbl. 1869 n. 7 f. 15b am Rande mit der Bemerkung (עד סכם מלילתי נחמתק לחר) entspricht wesentlich dem כחר מם מות des Abraham aus Köln, Ed. Jell. 41–3, und fehlt in HSS. dieses Werkes (z. B. N. 341[17]), worin das Stück anderweitig vorkommt. Der Anfang entspricht demselben Werke f. 33, 36 ff.

Häufig anonym oder als „Menachem, Schüler des Elasar Worms“ (s. Gh. 110E, HB. 21, 113; Rabb. 473), z. B. Cod. Asher (HB. 6, 126, cf. 10, 156 über die sich anschliessenden Excerpte), Alm. 298[10] 12 Bl., wahrscheinlich 249[5], R. 1108[4] (HB. 12, 112 zu R. 1420[16] 7 1/2 Bl.), Stern 18 (Perreau 104[2]), V. 218[2] ליקומים, Schönbl. 7 f. 22, Mich. 615, Opp. 1704 Qu., Opp. Add. qu. 3 f. 33b (Nb. 2276[6] [HB. 10, 161] 2240[7], 1944), Tur. 11, f. 65b (B. Peyron p. 92); sehr kurz Gh. 110E f. 70.

[34] 166 לממסול, s. [30]. [35] 166b Notizen: גי כתריס סס; letzte 167b תפלת היוחוד עקב יסרים סוף סס סל עיג. [36] 167b Nechunja b. ha-Kana (auch 11[7], Fragm. 81[11]); CB. 2058 und Add., gedr. auch in סודות f. 34, CL. 93; Recanati, Pentateuchcomment. 1[1], 35[8], 48[4] (s. zu Cod. 408[2]), 89[3] Ed. 1545. [37] 169b Gebet יסי לעון מלפני מי סטולמים למעך ולמען שמך. [38] 170 סוד ויסוד הקדמוני, s. N. 215[5].

[39] 176 כיד סודות . . סלם סס סקודות, def.; Urb. 31[10] סמר הקודות, anderswo fälschlich Mose Nachmani beigelegt; Jesch. 6, 98; citirt häufig דעת מריים (und זוהר?). Index der Kapp. bei Perreau, Cat. p. 75 n. 86 Andere mss.: Alm. 298 (Br. Mus. 27, 787), 5 mss. in Oxford bei Nb. Index: Moses b. N. p. 963; Fl. ij, 41[10]; ms. Coronel (sah ich). Ueber den citirten Jechuschiel s. zu N. 83[7].

[40] 181b . . . סוד אתרוג פרי עץ הדר שמעם ענו ופריו; end. לדעני סגפוים וסלפטוים; citirt מדרש ל' נפוליט נ"ם und מ' מנריסס. 182 סוד שבת שנת כנר כתנו נבקדי נגלפטים. ליי לעם יייי; end.

[41] 183 ענין עשר ספירות, anderswo שער השמים, von Is. [b.?] Ahron (HB. 9, 23; מקור חסד bei Nb. 1589[2], 1943[1]E); citirt f. 187b 207b זוהר, 198 רמנין; eigentl. Anf. מחלם כל דבר ים לנו לחקדים כי חטולם מזח לינו קדמון; end. 208b wie P. 770[10].

[42] 208b: 4 Gedichte עמד שמש יקוח[י?] עולם לין חומר בלי נשמע קולם etc. [43] 209 סדר האילן דע כי כל לחה מן חמדות היל נשף' לחנרת. — Die Ueberschrift passt weniger zu den unmittelbar folg. Notizen (citirt Recanati). [44] 209b Nomenclatur und kurze Erklärung der 10 Sefirot nach dem 1. Buchst. geordnet (am Rand von span. Hand bedeutend ergänzt) כחר חלף חויך קדמון לחסיל חא; end. 216 חפלח מרגיש רשות, מולעת סני.

[45] 214b Grosser Baum, oben נשמח הנשמות קוף קוף, mit Erörterung über קוד ג"ע וסוף חעגול סנשמות; dann andere Bäume und Kreise (f. 217 (כלחר ביחלנו למעלה בלי"ן); in philosoph. Terminologie, aber gegen die „Philosophen“ (f. 216b). Die alten Weisen wollten das Paradies aufsuchen u. s. w. (215, cf. HB. 9, 46 und viij); 218b עגולם גו רגועה (vgl. Jellinek Phil. 43); 219b מסגן עגול und נלגול; über Vocale; 220 das Bild vom dünnen Kleid (Alf. 102); cf. HUb. 170.

[46] 220 שער התשובה (fing. Tit.?) 4 Kapp. = היכלות 36—40; s. N. 22[5], cf. כתר שלעטן 10, Heft 2, S. 15.

[47] 222b מסורת לעזרת הסופר. אין אחת קלירדים ירחמו; s. DMZ. 28, 654; cf. N. 228[3]; nachzutragen HUb. 905. [48] 223 ספר רעמים ורעשים; s. N. 294 f. 214; cf. 228 f. 43. [49] 223b מחזיק טלומות לימי הסדם. יום ח' של פרם כל מה שחלשה לשמשה יספוך.

113. 151 f., sehr deutlich, rabb., xv. J.

Mose Nachmani, zu iij.– v. B. M. mit Nachschrift נחכני משה. Antichristliches 87b, 88 durchstrichen, am Rande ergänzt. Berliner, Raschi xx: „103" Druckf.

114. Perg., kl. Querfol., 282 f. in Doppelcol.; sehr alte Quadrat.

Genesis 14, 4 bis Levit., versweise Onkelos mit Accenten u. abweichenden Lesarten, arabische Uebersetzung [Saadia Gaon, CB. 2185] und Masora, am Rande Excerpte aus Raschi u. jer. Targum zu Genes. 44, 18 (Perles).

In Widmanstad's Index: „Paraphr. chald. initii sermonis Judae ad Jos. fratrem ignotum. Verisimile est eam ex paraphr. aliqua integra Pentateuchi sumptam esse."

115. Blau Pap., 209 f., bis 126 deutsch-rabb. von Paulus Aemilius aus Röthelsee (רמתילא!) in Franken, im Auftrag von Widmanstad, beendet in Gradoli Mittw. 8. Septbr. 1538, also in 16 Tagen; cf. 108, 112. Incorr. und lückenhaft.

[1] ויעמוד נפ' יניחם נירך לעשר עגלו . . ונירך ליקח קרקע נחולם . . נגולם אחד ענול ויחמיל לנבגל נשלשתיהם . . ; dann Ueberschrift der 221 Permutationen (N. 81 f. 278; s. unten [2]) und ניקוד טלי"ג וניכופם עם שתם. 2b פ' יצירה in 8 Kapp., offenbar nach Saadia (K. 5 Ende אלה אחת שתם ist Anf. der Erklärung in N. 92 f. 96?), eine Ergänzung zu K. 3 (N. 221 f. 67, N. 92 f. 87) bietend; f. 5 Z. 5 eine zurückgreifende Erklärung, (שלשתם אותיות אלו שם), worin (56) ואלו שייט יכולים (sic) לשמנה אחד אל כשבשמוק נוף נאחד (sic) כשמנה נגולת נורתו סייט יכולים על שדנור שאלפי אלו שנורדת ושייט נורדים כשפר אשכז יכולים קנה שיכולה על שיוכר שאכלי.

[2] 6b פ' יצירה in 6 Kapp. mit den Permutat. in K. 2. F. 9: כאלה פ' יניחם שדין פ' אותיות דא"ח לאחקרי שלכות יניחם כל דנפי נית לית שישרא . . לאכשתים ושדין לאחקרי קוד שעגור שכל שעגי אלוי (falsch „Commentar" Litbl. 9, 811; cf. P. 763?).

[3] 10 [Pseudo-Abr. b. Dav., oder Josef ha-Aruch? CB. 1446 und Add.; Josef עזרן bei Plant., W. [1] n. 948; s. zu 209[6]] פירוש פ' יצירה (= N. 22); auf die Einleitung (N. 92[6], 112[25]; s. Gh. 105) verweist der Anf. und f. 25c Ed. (ms. 30b). Der Cod.

bietet Einiges für Text-Kritik. Die Stelle der Einleitung f. 4 mit Jahr. סקיץ (hier f. 3b סקיץ) steht als Randnote von span. Hand; aber auch die Stelle der Ed. 49b Z. 14 לחם רומח bis 22 סמסכנזיים קוריס לקנון מסמיס מורק (vgl. Jellinek ביס״מ iij S. xliij A. 16) bildet hier (47b) eine Nebennote, und die mit kleinen Lettern eingeschalteten Sefirotnamen stehen hier nirgends. Vor der Figur (33, Ed. 30) heisst es hier, dass der Text darin einer „anderen Abschrift" entnommen sei, wo er in geraden Linien geschrieben war. Anstatt סריס ז״ל (Ed. f. 51) heisst es hier 48b סימנים ז״ל (N. 22 f. 46b וסמ״ל); die Stelle לעין תוסו bis 54b נק׳ יסעים steht hier an richtigem Orte f. 51 a, b (והזכיר נמצנס זו ל׳ ענייני); die Verweisungen lauten hier מזכרתי נמ״ג ונקסר סיכלות u. כמו סמי׳ נק׳ סיכלות, aber f. 85c, auch hier 66b (u. N. 22 f. 66) פירסמי לך נק׳ סיכלות. — Dass das Werk älter sei als der Sohar, weil auf mündliche Ueberlieferung Wert gelegt ist (Jell., Beitr. i, 10, s. noch 85b, hier 66 לפי מקובל סמוך סס על סס u. Ed. f. 25b), scheint mir unbegründet; zu i, 10 Anf. vgl. Gersonides zu Gen. 1, 2. — Die Benutzung in סקנס ס׳ bemerkt schon Cordovero, Pardes 79b: סס סנסמכס לכוסנס נסס מיזידים; ist Ed. gekürzt? die Lücke in סקנס 49b auch hier f. 29; N. 22 f. 28 (Ed. 23c). סקנס 39—41 ist iv, 1—3 (לח für א paginirt).

[4] 69 Mose Botarel פיורוש ס׳ יצירה.

[5] 110b [Pseudo-Saadia] desgleichen; s. N. 40[2].

116. [Arabisch. Ibn al-Djezzar, I'timad; Aumer 724a (976); DMZ. 47 S. 846.]

117. Perg., gezählt 1—110, 202—18, deutsch ital., 1435.

[1] מכילתא so richtig 101b, zu Anf. רנס סמות! Diese unbekannte alte gute HS. ist für die letzte Ausgabe nicht benutzt. HB. 8, 78; 10, 136; Perles zur rabb. Sprach- und Sagenkunde 1; Königsberger, Quellen d. Halacha (Winter u. Wünsche i, 94).

[2] 103 *bis* ויקרא רבה (מדרש); Perles, l. c.

[3] 209b Midrasch über Prov. 3, 19, vielleicht eine ältere Recension des מדרש כונן, ed. in נית סמדרס v, 63 als מדרס ס׳ נסכמס; s. S. xxviij.

[4] 213b Midrasch über die Makkabäergeschichte: כמ׳ כס לסמ׳ י״י לנאוס עסווקיס נכי יסודס . . וכמ׳ נוסלס סחק . . לסמרו ניימי יווכיס נסקייס מקדש זס; end. וסמשו נת קול מניס קדס סקדמיס כל יסרסל נלמו כוליס נסנמוכיס כן יעמס סמקוס יסועמס ניימיו לסן.

[5] 214 Gesch. der Judith, wesentlich wie מדרס לסטכס (ביס״מ i, 132), anf. ס״ל ניימי מלכות (ib. 133; ist S. 132 Zusatz?); end. וסכנו מסס עד לין מספר ולין מניין. ומי סעמס נפיס . . נמסכס ניימיו לסן (S. 134). 214b:

וסיס סם נמסכם סיוויכיס סגמון לסד ומסו מכלוד וסיס יודע לימסוולטניסס. Cf. Serapeum 1864 S. 97.

[6] מעשה שושנת ויסי סים לסד נסלכן נגל ומסו יסוריכן; end. ותגנולת ליי סלכוסת סמס ילסלסו נסיס ונפלסות לסמן; cf. N. 100[3].

Den Cod. schrieb Adar i. 193 Isak b. Elieser Kohen für Abr. b. Men. [סלעכיס Alatrino], den Verkäufer an סגיך סמעלים Mord. b. Elieser etc. (wie N. 97, HB. 10, 104), von dessen Tochter Hanna ihn erbte der Arzt Reuben b. Jekutiel etc. (wie N. 77).

118. Perg., 265 f., schön, sehr deutlich, span., 1401.

Jakob b. Ascher טור. Teil iv.

Geschr. von Jos. b. Jomtob (Ende der Zeile und darüber hinaus die Worte סלן קציע in sehr ähnlicher Schrift), für כי כמר b. Sal. 16. Ijjar 5161. Letzterer notirte wohl (265b) Geburten der Töchter מעכילם und קלי a. 5163 und 5167 und der Söhne Jos. und Sal. 1406 und 1409. Ib. ein Vermerk des Gers. b. Elia, dass Frau Donna (מי זוגס), cf. HB. 11, 71, a. 1585), Vormünderin seines Vetters (מכי) Sal. b. Men. (זוכי), diese HS. nebst יוכס דמס und סלן סמגל an Sam. del Medigo (דלמדגו) b. Elkana צלסיס (cf. Gg., Melo Chofn. xxvi; Sam. st. 1490, cf. Cat. Hb. S. 62) verkauft; unterschr. מי מסילס Kaleb Lago (נלסו) כסיוס סס Retimo, oder Rettimo, auf Candia; s. il Mosè ij, 261.

119. Fragmente, teils aufeinander geklebt, meist ital., xv. J.

[1] 2b Baum [אילן] der Sefirot.

[2] *a* (3—6), *b* (8b—11), *c* (16b—22) 3 Erläuterungen des Gottesnamens (in רזיולג); s. N. 112[27].

[3] 5b Tabelle [vielleicht ירידה] der Sefirot und 13 Attribute, der 22 Buchstaben, der Erzväter, darunter die 10 Sphären der Planeten u. s. w., mit Zwischensätzen; links Einiges mit Spiegelschrift.

[4] 6—8, 11b—16 זס ספר רתמונה ופירושיה ומסורסם נקודוסים סטולסים [wird Ismael b. Elischa u. A. untergeschoben, CB. 2057], in umgekehrter Ordnung der 2 Abteil. in Ed. Korzec, cf. N. 59[5] (P. 775[2] in anderer Ordnung? cf. N. 112[27]); Commentar nur zur 1., anf. סמסיל זס ספסוק נמעגו סלניך מי סדוגס לסכנס נזס סיסים זך.

[5] 22b—23 Hai, Antwort an Paltai, s. N. 112[26].

[6] 24 Schluss eines kabbal. Werkes; s. unten.

[7] 24b aufgeklebter, abgeschnittener Baum [אילן oder ניזר] der Sefirot nebst Leuchter und Tisch (cf. N. 112 f. 211b, 212), mit Erklärung, teils in die Sphären und „Kanäle" ניזרות geschrieben (unten . . . ומסרי מעמיסי עוגס ספירוד, also vom Verf.). Oben links סלדר סייסוד כמו סמניך סרק'נמי חיל יכנס לסד קנלת סמס עליו נעמיסם; cit. auch Isak's סמירס סיסים.

F. 24 kabbalist. Kreis, 12 Combinationen des Tetragramm. Span. Curs., darunter: סלי סס קוצ נן סמכס כי יעקב סקמכדי לסן סולייס (80) סלנגיס כמנסי זס סקמכ לעלמי נעיל עודון לסד על סמס כיס . . . וקיימסיו נמדס כקליו נסלכנסס יעיס נו סמס סקס״ס und Monogramm; HB. 9, 20. — F. 23 Raf. b. Abr. aus la Mirandola (סילסיכהל״ס 80,

cf. N. 224), kaufte die HS. in Tervigi (מיטרוסי) von Ascher Aschkenasi b. Jak. gen. מנמילס (Bonfilo?) Oct. 253. Einzelne latein. Noten wahrsch. von Widmanstad.

120. 77 f., (1, 73 ff. leer) gr. und kl. ital. Curs., xv. J.

[1] [ס' התכונות oder רי קויזי, auch התוב הנמור oder פרדי אלדיות] lib. de Causis, h. [von Jeh. b. Mose Romano]; HUb. 263 (falsch n. 126).

[2] 7 Hillel b. Samuel תגמולי הנפש mit Noten von Jakar b. Chisk. b. Jochanan und Chisk. b. Jakar; s. meinen Brief an Halberstam in Ed. Lyck 1874.

[3] 32b (eingeschaltet) über Busse; s. Brief l. c. 14.

[4] 66b מלנס למטונס מי ומי סמנומדיס נמסמיים [aus Saadia Gaon האמונות, CB. 2178, 2224]; HUb. 440.

[5] 69–72b def., al-Farabi מאמר במהות הנפש [h. von Serachja b. Isak]; HUb. 295.

Prototyp ungeordnet, f. 64b ידעתי ס"ס לנ הכייל שנשוף סס' לנ כ"ל הכייל שנשוף סס' לנ כיים כמוב נשמשקה לך כ"ל הכייל שנשוף סס' לנ כייל חס שנסה ופסס לסמוך נס'. Bes. Jechiel mit Rasur.

121. 78 f., Doppelcol., deutsch, kl. rabb., etwa xv. J., splendid, im Ganzen corr., vielfach collationirt.

a) Gazzali כוונות חפילוסופים mit Comment. Narboni; s. N. 110. — *b*) 17 der grösste Teil vom Vorwort des Jeh. b. Sal. Natan zu seiner Uebersetzung (dieselbe Hand); HUb. 307.

122. Perg., f. 1–131 (hinter 88: 86–8*bis*; zwischen f. 119–20 def.); 16b ff. gr. span. Quadrat, 88b ff. rabb. alt. [Jetzt arab. N. 236.]

[1] 16b Saadia b. Josef שרח תהלים, s. Haneberg bei Aumer n. 236; Jesch. 5, 182; HB. 14, 118; J. Cohn, Saadia's Einleit. zu s. Psalmencomm. im Mag. 1881 u. Abdr. ohne Titbl. (nur deutsche Uebersetz. mit Vorbem.); Saadia's arab. Psalmenübersetz. Nach d. Münch. HS. her. u. ins Deutsche übers. v. Dr. S. H. Margulies 1. Teil (Ps. 2–20), Breslau 1884.

[2] Sal. Isaki, Comm. Psalmen (def.), Daniel (Anf. def.), Esther, Hohel.

F. 87: סדיס מסר סלים ומכמס לסכון נן מוסי מלנס יסכיס מסמיים סמסכמס נמסלנס לנמסס und (נמסס נכ מסן כיס"נמ; 1b: Bes. Jechiel mit Rasur; 131b Mose b. Jechiel und Jehuda (סלמ מסס . . סלמ, ital. xv.–vi. J.). 88*bis* span. Verzeichnis von (christlichen) Schuldnern und Bürgen, z. B. (so) ל' ע"יקל מ"יכי מנמולי לנמסיים ד' דיכי על מנמני מסס ומילך מס' מס' כ"יסון לנמסיים מכנ. מ"יכי דוד הנלנק דוד נ' דיכלר לע"יקל ע' מנוס נקסוק מלי מכנ.

123. 186 und 4 f., sehr schön, span. in Doppelcol., 1495.

[1] סנסמר לסמר מנכר ע"יס"ל (so) נכניכל דנוכ"ל וקלסו לילי"אום די מ"ידסינא, im Vorw. שושן הרפואה; s. N. 85.

[2] 161 Isak Israeli b. Sal. ספר ממונר ממאמרי סלמטוכים בידיעת סמתן; anf. nach Index der x Pforten לחר ילמק סמתן הוח ממלית סדם ומתלית סלימות; zuletzt eine anon. Recapitulation; cf. N. 245; HUb. 758.

F. 157b: יום ג׳ מ׳ ממדם מלחמתן מתם סכרי״ט לליכים נמדיכם כיונר רמתם קתלנכיש מכמנ ידי לכי :סלמזיר מכנם, cf. CB. 8006 und zu N. 276.— 189a, b 2 sprachlich interessante Notizen: י״ג סמוזלו || ס׳ נוסי״ם (נוסי״ט?) יוקף מליר מחלף ומקחל קחל מן מחל מלים ר״ד נחמר ס״ר מחניסל קך || מחל דיין מחל ענד סנכתם זככי[1]) ומנד מנמי נחני ילמרחוח (so) מן כל ומסד מנחוח יניע ענד || ס״ר מחניסל מלחרי למחנחלם (so) מחם מנחקתם מלרי ממלו ferner ממחר מנכתם זככי || פי מ׳ (יו?) נוסי״ם י״ג מחזל ס׳ מרדכי ניולו מחלף ומקחל קחל מן ישקף כיף מנכתם זככי || קחקם ומסד ומנמי נחני קחקם מכיר קודקם ס״ר מחניסל נחזו פי מנחקתק (so) מן || כל ומסד מנחוח יניחלחלם למחקרם מלרי מחזל מלניין ויחסחקנו מן כל ומסד פ״ר || מחכת יכלם קיסוו ומן יכן לו יחכישחל ומד לנלחכיר יחכישחל ומוחי || למחקתם יחסוו מן למינחיניסיים מלרי ממת מלירתני ולחורת

124. 122 f., latein. und 39 + 2 f. hebr. (von rechts nach links), xvi.—xvij. J.

Adversarien eines christlichen, wohl im Judentum geborenen Gelehrten (z. B. 77: Baptista יוחנן סמנציל).

[1] Bis f. 69 „Annotationes in Thalmud." Verzeichnis der Tract. und ital. Glossar. [2] 74 „Varij modi Hebraicé loquendi"; rabb. Alphabet 6mal zur Uebung; hebr. Glossar nach latein. Wörtern und Phrasen geordnet. [3] שור״שים (so), Glossar nach h. Alphabet meist mit latein. Uebersetzung.

125. Perg., 1, 43, 71 f., verschied. deutsch, xv. J.? mit jüngeren Rand- und Zwischennoten.

[1] *a*) Averroes, mittl. Commentar über ס׳ סכפס, s. N. 32; ergänzt? Tr. ij f. 13b, iij f. 27b; f. 38 Note: לחר כלות מלמד כח סמתעורד תמלח ממלתי מתיחסים לעיוני (s. [2]). Randnoten citiren Levi's פי׳ לקילוח ס״ר, Theodosius, Euklid, die „andere Uebersetz." [des Schemtob?]; HUb. 148. *b*) An das Epigr. schliesst sich: חס לסר מלחמי טוסף על סספר. סמסכל סמועל נלחמי מקנל סמיכוי סכח ס״ר סנספס סזכח; end. f. 45 Z. 9 v. u. מן סנמעל סייס סיח נלנ (Benjacob 280 n. 143 מלמד [Rev. Ét. 12, 86 falsch: 126]; Loeb, Procès p. 7). Dann זס מלחמי נלמון מרני נמעלם לחד מוך קונסדם מחקי נכחינם ליעקב כסן ניסי דע ייסיוך סמלסים ויעזוך נרסמיו נלחי נדנקח נסס; end. כי כמו מסמוסר סלמטון וסוח סמיולי סוח נכח כל סנמסים ויסיס זס נמייס; dann מקונסדסי זקני סמכס. עוד מסקונסדסים סטעם מליחוחו מקונסדסי זקני סמכס. סנס סוח סין מליחוח לו נמעלמוחו; end. נמעלמו. *c*) 45b Anf. von Averroes, mittl. Comment. zu מוסף [h. von Anatoli]. — Von מוחות מליוטת (Lil.) fand ich Nichts. Die folg. Blätter sind ausgeschnitten.

[2] ij 1 (jüngere Ueberschr. סמי נמיוטי) ולוולם סממלד נמיוטי סנס סוח ממס, ist nicht Ergänzung zu [1], sondern Bearbeitung von Levi's Glossen; hinter f. 24 ausgeschnitten; HUb. 147, 149.

[3] 25 [Levi b. G.] ליקוטים מפי מלחמות חשם, i, K. 11—13.

---

[1]) Cf. HB. 12, 34, 136; Jesch. 9, h. Beil. S. 1.

[4] 36 (so) לחג חגם חופיעה נח מלי נעמ שמלחם לי סנוחך לנקם שוד ולמזמם [aus נעגין הדומם סיקר סלנ שער השמים mit 3 משמריס von Averroes und Sohn]; s. N. 65[7]; HUb. 9, 10, 149.

[5] 63 al-Farabi תמאמר בשכל והמשכיל והמושכל, 308[2]: נמכל ונשמכל und Kalonymos [b. Kal.] 9. לניג 74 (27. März 1314), uned.; HUb. 295.

Vorbl.: Haham Aboab [Amsterd. xvij. J.?] und משמל בן נפ"ם כי ני זלמן לכהי, „Samuel Landauer Teitsch Orthenss (Deutschordens) Schutz Juden in Ellingen, den 10. 9ber 1753"; הקטן יוסף בר מ"ל] משמל קנ"ל ימנן . . משלמ, und משם לני, teils radirt.

126. (gr. Qu.) F. 4—116, span. Curs., um 1496? s. [2].

[1] Perg. *A*) Vorbl.: מחכונם נמלפונסי (so) מלך קפרדיס [לוחות], Alfonsinische Tafeln mit Canones des Johannes דניקוריו in Paris [Dank, oder de Saxonia; K. 3, 4, f. 7: 2. Jul. 1327 oder 1326] und Tafeln des Johannes de Sant-Archangel (די מלנכ מלקלנגיל), auf Wunsch des maestro Crescas Natan b. Is. Natan mit Zusätzen übersetzt von Mose [b. Abr.] aus Nismes (יעלי, Notiz von יכין, über ein ms. in Tunis in Supplem. zu Benjacob ל 125) 1460. Vorw.: סימס . . לחכ עלי (Rabb. ij, 779); f. 17b Index der 27 Kapp. der קלנוני, zuletzt חסדוריס חקנוניס למלחכת לומות מלפונו; anf. לחכ סנחן הוח שעור מחכונם כמו מני לרכסו, wie lat. Jo. de Sax.; aber bald weichen Fassung und Anordnung ab. Ende Kap. 18 Zusatz des Uerbersetz. wichtig für N. 343[11]. *B*) 22b Nachtrag, 10 Kapp. מחומיפו חכונליס; K. 3 f. 27 *bis* b citirt maestro Joh. de Lineriis (1310, 1335?). *C*) 31 noch 2 K. über Planetenlauf und Aequation der „Häuser". — Diese h. Bearbeitung, von mannigfachem Interesse, ist übergangen von Rico y Sinobas, Libros del Saber, T. 5, 24—42; HUb. 618, 648.

[2] 115 vier Tabellen, 1. von Perez נכרי זיל; vielleicht נכרי? (cf. CB. 2094); bei David Giaco a. 1464 (Reggio 42 f. 72b): גם חנקי נליחודיות עולנו כי פרץ נגיח זיל (so) חעד עיז מקפרו סכולל. — Tab. 4 ist datirt „496" (1496).

127. 114 f., alte span. Curs., stark beschädigt; f. 1 span., נגישין סייס (?) לי מלך.

Avicenna, קאנון, Gedicht und Vorw. Natan's bis Fenn iv (100b) K. 24 Anf.; Nichts arabisch; HUb. 683, 692.

128. 72 f., zuletzt falsch gebunden, span. Curs., xv. J., teils color.; f. 25 חסם יחכנו לסנוח עו.

[1] Maimonides [פי' מס' אבות], voran die s. g. 8 Kapp. (297[12], 327[7]), h. von Sam. Tibbon; N. 210[2].

[2] 28 [לוח י"ג מחזורים] Tabelle der קניעות für Cyclus 270—82,

aber als ewige bezeichnet, also wesentlich מינוֹ des Nachschon; s. jedoch N. 343[12].

[3] 29 Imman. b. Jak. כנפי נשרים, Cycl. 274 [1428—46] ff. — F. 52—3 Anhang; s. N. 343.

[4] 54—9 Gedichte von Isak b. Abr. aus מיינץ, daher סגנכי; Proben gab ich bei Polak zu Bedarschi's Synonymik 1865, wo „Jakob" ein unerklärliches Versehen; cf. meine Mitteilung bei Zunz, Lit. 622; eine Ueberschrift im Cod. (Monatsschr. 1871, 514) existirt überhaupt nicht; über einen angebl. Divan, ms. Firkowitz (Mitteil. Rabinowitz's) s. Rabb. 747.

[5] 68—72, dann 60 ff.: Jakob (טין נוניים נונגוזן N. 343 f. 38b) b. David b. Jomtob (falsch Schemtob in N. 343[8], bei Margoliouth, List of Br. Mus. p. 75 Or. 4598 gar „R. Schemtob" als besonderer Autor), gen. Poel: לוחות, chronol. Tabellen. Anf. des Vorw. zu den Canones (גילוי לוחות, Comm.; מקור bei W. [3] 436) למד יעקב . . נעצור; § 1 endet וסך סמרמנ. § 2 סניך ועוסמה; HUb. 615. — Verse des Schülers an verschiedenem Platze: N. 263 f. 95b; 386, 77b; 343, 52. Letztere N. enthält f. 58b jüngere Zusätze, u. A. von Jeh. b. Sal. Natan und über das J. 5198. Einige HSS. enthalten Breitentafeln, so N. 263 f. 121, alphabetisch geordnet[1]). Die ursprünglichen Tab. datiren 1361; N. 128 beginnt f. 60 mit סיקף מני 1392. Vorher 2 Jahrtab., nach dem „Almanach" סלמנסק [des Jak. b. Machir] für 1379—1465. — Ein Comm. v. Josef Kimchi b. Saul, ms. Casanat.; Rabb. ij, 701, wo „Jacob Bonet" ungeeignete Bezeichnung u. סוטל [?סלוסות] kein „nom fictif ist."

129. 32 f., sehr deutlich, span.-rabb., xv. J.

[1] 9 Mose de Leon מספר המשקל. [2] 17 קיוס (so) יסודות זה סעד חלק סלמעוסת על חלק סניניס, bis כפי סלחוי וסכן; s. N. 341 [19.20].

130. 75 f., span., xv. J.? Figuren sehr sorgfältig; Zahlen der Theoreme (לישדיס), krit. Bemerkungen u. dgl. vom Abschr. u. A.; stark von Wasser verwischt.

Euklid סמעמר סלחסון מספר סקלודים (so) בשרשים ויכוסת גם כן נספי היסודות; Mitte ix, Lehrs. 38 (N. 36 f. 59) abbrechend; Uebersetzer nicht genannt; HUb. 506, 510.

131. 12 f., deutsch-rabb. von Jischai b. Jechiel, um 1550, und Jak. b. Isak.

[1] 2 לך ייי סגדולה וסגבורה וסתפארת וסנצח והסוד: מפייעתו נמלאכתך סקדם נספר שכל טוב, Einleitung und Anf. eines Commentars zu Levit. [von

[1]) Unter den Städten, deren Länge in N. 343 f. 58 von anderer Hand hinzugeschrieben, erscheint סבריננ (so, Abrincae, Avranches).

Menachem b. Sal.[1]); zu Exod. 12, 41 (Opp. 176 Fol. f. 102, Abschr. 175 f. 158d) a. 4899, also lies 1139 CB. 1737]. Anf. כמצ ומלא מן ומכל מוצ נמיכי מלחים ומלם מקלח זה לא למהו מלא כנגד מוסקי [l. כמיצ] סחורים ולומדים לכן יחם לגי לפחות נמכל מוצ[2]). Anschliessend: Fragm. über Hohel.? (fehlt HB. 9, 142, cf. Cat. Berl. S. 14) .. מסכיכי למהיך לכך ימהי לצ מחנוך, end. f. 3 מסחנוך. מל מקהי מסכיכי מלא מסכנו כיון מסוקס המסכן מי' ויקלח מל ממס, מכלן מלא ייכנם מלם לניהו מל מניהו מל. — Darin zu Levit. מיחמל לו סיכנם, מל ממס מלמד מסיס לו י מעות עולה ab; — bricht 3b mit Custos

[2] מי מכס ויגין מלא [נגון] וידעס כי מילו מילוף המותיות המתחלפות ומוות 4 ם עס ת רעס רחת, למסס למחס end.; נמיכוגן א מחחלף עס ע פלחסו מדעסו קליק המותיות.

[3] ib. מנע ומוליס למן למלון המליחות מזיכני להתמיל מפר הערוך על כל המעתיס ומלינע מפיס מחיבר החכס מסלס רניטו דוד נל' יוסף שמעו קמחי (!) ומסס יחנוך מזיכני להתמיטו למלוס (so) כן יחכני למסלימו עס מפיס מחיס כלחר עס לנני. מלה דנכי הקמן מנחלמידים יס' נן למדוני מני כל' יחיחל ז"ל. מל למלות נחני חנחל. פי' עמנ ויל מקוס מחלמיס נו ממעמ, מל' מולטו נחיטו לא יקלף. וכ' מלמפי מפי' פני מחלן מיטח למלטח דמלטח. Unbekanntes Fragm.

[4] 11 [Jos. Gikatilia, סוד בת שבע]; cf. N. 341[20]; anon. V. 59.

F. 12b במהם מלמען שול מהם ניען ויעיך ס' נכם נלל כי, עלמס מכנה למין לו כיס, קילי מין מלא נ כי, ב"נל לגי למף כעיו כיס, ב"מל המייס למלמי כי, ר"יוס מיס מנכמל מד כיס, ויעלא [מ]מקדם מה כי, צ"ים ישמעם יעקב מחמיס ולי כיס, ד"לגא נמני מעתי מסוך לסו כי, ק"מני ליסב נמיס כיס.

132. 80 f., 23—80 gehören hinter 16.

„קצר Coser, graece ἐπιτομή. Epitome .i. abbreuiatio hebr. institutionum, nuper aedita a reverendo s. Theol. doct. . . . Sancte pagnino lucensi etc.“ [Ed. 1528 קונלר סדקדוק].

133. [Jetzt 85b.]

134. Tuchperg., 124 f., grösstenteils von Wasser und Tinte zerstört, alt span.-rabb. bis 112, dann mittl. Curs.

[1] Maimonides [פרקי משה]; s. N. 253.

[2] 112b al-Farabi מאמר נגר [ר]פק, über Puls; Anf. K. 1, und Fragm. K. 31, 32; dann נחוח מאמר נגר, Anatomie, 26 Kapp., sonst nichts Medicinisches von ihm bekannt; HUb. 708.

[3] 116b [Scheschet] über Purgantia; s. N. 27[2]; Anf., Mitte (119, 120) und Ende def. — Ausserdem viele schwer leserliche Notizen.

---

[1]) Mose b. David Kimchi, nach Lil. bei Gg. w. Ztschr. 6, 22 (lies z. G. 167) ist Confusion mit der anon. grammat. HS. in Karlsruhe; s. Landauer's Cat. 1892 S. 11.

[2]) Diese Worte sind mit einer Krone bezeichnet.

135. 141 f. in 3 Col., deutsch, teils rot, Tit. 3b (so) לידע מאמר mit Fratzen und Goldbuchst.; 1337?

Isak aus Corbeil עמודי גולה, vulgo סמ"ק (HB. 7, 117), mit Noten von Perez b. Elia (מרפ"ח), auch häufig, wo die Bezeichnung in Ed. Crem. fehlt; end. נכתבו בלוח פקק נס לעיין נרמזי סגסות מלת לנוכך. Vorw., worin die Einteilung für 7 Tage, fehlt; Index zählt 315 §§ excl. 3 letzten und דיני מקוה (§ 294 der Ed., wo 320, end. וכל מאד סמלוות מפורסמות כמני', nicht in HSS.; in N. 233 fehlt die ganze סגסת). Der Endvers mit Tit. (in N. 233 von jüngerer Hand, abweichend von Ed.) ist hier durch einen Vers des Abschreibers verdrängt. S. auch N. 368; Leipz. 6; HB. 6, 95; Zürcher סמ"ק s. Zunz, Ritus 217; HB. 9, 174.

136. Perg., 136 f., Doppelcol., alte Quadrat (vielleicht span.) mit Vocalen (Pattach ֲ) Accenten, Raphe, poet. Bücher שי"ם strophisch.

Chronik, Psalmen, Job, Proverbia, Ruth, Hohelied, Kohelet, Threni, Esther, Daniel, Esra-Nehemia, def.

Namen der Bücher spanisch mit feiner Hand, zuletzt: „Acaba en el verso del Capitulo Quinto del libro ij de Esdras". Cod. Sussex Qu. 1.

137, 138. 165 und 183 f., span., xiv. J.? — Cod. Sussex Qu. 5, 3.

פירושי התורה לרבי משה בר נחמן נכ"ו [שמכיל ו', 31] נשם שאל שגדול . . לשמואל לכתוב מילותים נפילות שמורש נשימש . . , mit Randnoten. Die sonst eingeschalteten Zusätze zu Exod. etc. folgen hier ij, 169b, nach dem כתב aus Akko (Ed. 1489 etc. HB. 7, 119, gegen Monatsschr. 7, 116, s. das. 91) bis Deut. 33, 5. Dann חלת התפלה לשר שהפלג סרג זיל נשר שקדש. Anf. Levit. bis Mitte K. 11 fehlt.

Ende der Bücher in span. Sprache notirt. ij f. 168 נשניש לשו מדיש שמוני משש כוזה לשנשם ימין (?) שליש שקיבל שתן וידשל נר שלשש ז"ל בן שלבני לשרשש משמיש ושלי של זשב משלשון ימיש שתיש ושעשקל שלש ושכך ט . . מ' ק' ויקבץ . . נשלש נשלי ונשעור ישיש ט לתן . . וידשל ולשב, Saragossa 20. Tamus 5172, gezeichnet Abr. b. Jos. דימלים und Abr. שלו שלימין; cf. HB. 4, 65; 7, 26; 14, 29; 15, 84; F. 51 f. 59.

139. Perg. 255 f., mit Rohr geschrieben im Orient? xiv.—xv. J.? Collationirt. — Cod. Quatrem. 6.

Dav. Kimchi שרשים [מלק שני מלק שעניך], bis שדד.

140, 141. Perg., 161, 103 f., schöne Quadrat, deutsch oder franz., etwa Anf. xv. J.? sicher nicht 1168 (s. Rabinowitz 1, 38). Randcorrecturen und Einband span. — Cod. Quatrem. 2, 7.

Talmud Babyl. i. Tract. Moëd K. (anf. f. 19), Rosch ha-Schana, Sukka, Taanit, Megilla (bis 28), ij. Jebamot (von 48b); Mischnatext in jedem Kap. vor der Gemara; im Ganzen nicht besonders correct, einzelne Abweichungen von kritischem Werte. Auffallend wenig

Abbreviaturen und seltene Plene's wie מחנת; כמי זם לד für כימל; cf. Zuckermandel, die Erfurter HS. der Tosefta S. 10.

142. 201 f., span., Nisan (50)44 — Ijjar 45.,

[1] Natan b. Jechiel [ערוך] ij. Teil von מנפיים bis ממר; im Ganzen nicht besonders correct, Einzelnes, besonders wegen des Alters, von kritischer Bedeutung.

[2] Kalenderregeln (Epigr. תיקון חיכור העבור ממר מיבי סמופלח ותיק סמקופלם) von Chanoch b. Bechai al-Co[n]stantini[1]) über J. 4923 bis 5068; unter allgemeiner Rubrik קניטות 3 verticale Reihen mit Hinweisungen auf Memorialverse, 1: נמנתן יקול מיבול | לחם קול לחמר סמכל נמחוכות סלם ומחר מן מחכות | עלי נמנן מלם ומחר מן מחכות | עלי נמנן מלם ומחר מן מחכות | עלי נמנן מ

146. Pap. und Perg., 111 f., Halbquadr., xiv.—xv. J.? — Quatrem. 9.

[1] Jakob b. Ascher [טור] Teil ij. (nicht Maimonides, wie DMZ. 13, 223); beginnt in Mitte des Index über 410 K. (CB. 1188).

[2] 102b: חלכות ארץ ישראל, Regeln, das heilige Land betreffend, Ergänzung zum Vorigen? aus ס' מתרומת (nach Zz.) mit Weglassung der Discussion, anf. למען ניון לח לחמח; von לחלח לחילו מסחולחים מסיו מרנח bis דודות לחם מחלח übersprungen, dann מחמולחים נקוף ומפי bis מרוחות ומעמרות; dann folgende Absätze: וחכו דין קדושת מחלן, — דין מיוג דין קדושת מחלן und מלחם מלחם, — nochmals דין קדושת מחלן, — f. 104b יחיים נמנח מ"ג, wie מרומת § 135; Ende מיל מנח"י מים נח מחח. Maimonides (הלמנ"ס ומעמרים לחכמים לניכין למנות נים דין דחייטו מנחדרי קמנח זי"ל) ist ausdrücklich genannt. Cf. V. 153 (geschr. in Jerusalem 1385, bei Zz., G. V. 91a zu streichen), und מלכות מ"י in einem ms. Mordechai (CB. 1660)?

Censur vom J. 1662 (wo der Cod. in Urbino war) und 1687. Bücherverzeichnis wahrsch. xviij. J.— Ital. Notizen, betr. Aronno Tolentino de Urbino.

147. 29 f., gezählt 58—86, Quadrat; Randnoten und latein. Wörter von einem christl. Gelehrten (Schreiber selbst?), xvij. J.?

Fragm. נצחון anon. (Ed. Wagenseil); f. 10b ff. Randzählung n. 34—133.

148. Perg., 220 f., ital.-rabb., Text punkt., xv. J.

Pentateuch; Onkelos u. Sal. b. Is. zu Genes. 25, 28 — Deut. 9, 26; beschädigt; Berliner, Raschi, S. xij, 374—5, Zusätze v. Benjamin נעיר; Perles, Mtschr. 25, S. 368.

149. Morsches Seidenpap., 128 f., alte span. Curs., von Wasser stark beschädigt.

[1] חידושי ר' מנחם, Abr. [b. Isak] zu B. B. K. 5 ff. (Benjacob 174 n. 239; Rabin. Varr. L. xi, Vorr. S. 11) f. 55: ומחמנד מנני מרי. סדרן מלך גם פסוס וסליקח לח מסכחח מחילוחי סרנ ר' מנחם ז"ל. לחמיל מילוחי סרנ מדן מנם נגח נחלח. זס מחילוחי סרנ רנ מנחם ז"ל. כחנ חנלחן ר' ינמק זי"ל נחסכח יצמוח נסרק חסולן גני גם מלילח לחחמודעטו לחסוחי דמרכח; end. פס לח מפני מעם מעמידס נפני נעל סוגו. לריך עיון. Citirt hauptsächlich Chananel, Alfasi, auch Is. b. Reuben mit זי"ל; hingegen Sam. [b. Meir] stets mit נכ' רס', häufig da, wo Chananel keine Erklärung gegeben, z. B. Anf. letzt. Kap. (f. 45). Unicum; Gross, Abr. b. D. 29, 71, 75.

[2] 56b [Jos.] ibn Megas חידושים zu B. B. def.

150. Pap. und Perg., 117 f., schon lange falsch gebunden; plump span. oder ital. eines unkundigen Schreibers, xv. J.? erworben 1865.

[1] Mos. Maimonides מאמר היוחוד ohne das angehängte Kap. (S.

39 meiner Ed.) und Epigr. [des Is. b. Natan; CB. 1916 Add.]; gute Lesarten, meist dort conjicirt, s. die Notizen Mag. 19, 86; HUb. 436.

[2] 15b—79 (f. 65 nach 38), nach Epigr. מאמר בחכונה [כתאב מלחיאם] von Abu Ishak ibn al-Bitrodji, h. von Mose Tibbon 27.(?) Sivan 1259. Die Figuren unausgefüllt. Selten; HUb. 551.

[3] 115—7 und 80—82b Abr. ibn Esra פרוּ מסם מי חשם חנכבר [V. 428[8], 429[18]] ohne Widmung: נאם מנחם נר מאיר תספרדי זה תספר, ähnlich N. 307[4]; dann פכמי (Rand מס) הח' מה מעם מסוח מלקחיו למי מלקיס; f. 80 (f. 12 Ed. Liepmann, welcher N. 53[10] [Anf. def., fehlerhaft] nicht benutzte): ומשחריס מסס נמלמיום לאמרו כי מאמת על יי(so)פמות מניעית.

[4] 83 Anweisung zum Numeriren und Anfang des Multiplicirens; 4, 5, 7, 8, 9 in ungewöhnlicher Form, ZfM. XXV (1880) S. 114 A. 210.

[5] 83b Abr. ibn Esra [מ' תמספר] mit Widmungsgedicht, abbrechend im vi. Abschn. f. 108: חס נורת ערך סממן (N. 43 f. 128b); f. 96b Nachtrag zu iv.; die Figuren meist unausgefüllt.

[6] 109b Kalenderberechnungen für Cyclus 271.

[7] 110 אגרת מטה עוז, anon. paränetische Epistel, wie es scheint, an einen jungen vornehmen Gelehrten gerichtet: לאמר דוד סעלך בתעלותיו כי לעלם תשוקתיס יניעוהו לך תועלת ותעלומות :end. 114b; סנאם מת מוב ומת נעיס und 4 Verse:

כדבות מי כלם כל לית למשיס || קכל נאם נעיון תכבוריס || ומתיס גם כשלעך מלליס || ומתמנג נכבמי סרוניס || נמלם לגבים מעמ מח: נמחכם מגדל עח.

Im Eingange liest man Folgendes: ומגם(sic) נניעו מלך מחתום מחזקה לתמר נניעו ומלי מלך מלחום מחזקה לתמר נניעו כן מלך מספי קודס נמן [נזמן.l.] מלאני לבי לקראת [לקראך?] לחי. לחמכם ידעתי וחכני מודיע לכל רואם לגבת חזאת כי לחת גדול ממני בחכמה וקודס ממני בתעלה נבוסה נמאה וכולאת לאל פעם וחכני מחכנל נזה לכל (sic) לנבל יאמרני כי לני נוסח נחפלנת החזנה ומלחום תמר ניניעו ונקדימם חזמן ג"כ ואל נא תמריממני נזה ידע תידע לחי ידידי נאמני כתם נעמני לימין מיני, כי מלמת עיס לני החכמיס לתר נספרו ספר קהלת סמת נחור נילדותך לכן לא להחכנג נמדה המפקדת נוסיעו ונפקודתיו רק נמדה f. 112b heisst es: סמסועלת נחורתיו שנכחב ושנעל פה כאמר הוריהו מכמי החלמוד ולין לנו לזה מדנריסס כי הס מכמיס גדולים היו ומרוב מכמתס לנו לעסות נזירות ונדירות ומרחקות על מנות המורה שנכחב כדי להסחמר נס נופי מנות החורה והמשילו זה סענין למדם סחיה לו כרס לו פרדם קמוך למס הדרך וכו' 113b wird לינרח המשקר מכללי des Aristot. zur wöchentl. Lectüre empfohlen und [nach Charisi's Uebersetz.] excerpirt; HB. 9, 49.

F. 112 und 115 בליה בן am Rande bezeichnet; f. 2 לה׳ הסלן ושלומו מקנם כקמי מקמו ליכלה (?) דשומשוני די לוכדיכי די קנמו; f. 15 קנין כקמי בניעין מקמלו, und משמל שנכנב[נכל?] מכללישקו.

151. Gesammelte **Fragmente,**

i. aus Cod. latin. 14, 868 St. Emmeram in Regensburg, 6 ff.:

A. f. 1—3 grosse punkt. Quadrat aus deutschem מרזור.— *B.* f. 4 in qu. goth. punkt. Quadr., unterer Streifen einer alten Bibel. — *C.* f. 5 desgl. oberer Streifen, Ende Pentat., daneben Targum מקום ונמתי מזק יזק לא. לא סיום ולא למשלם. — *D.* f. 6 deutsche Schrift, aus Talmud.

ij. aus Dupl. 6780 in 12°, 2 Stücke aus Midrasch?

iij. aus der Dr. Wilhelm'schen Autographensamml., angebl. „Amulet für Reisende"; Schild David's u. s. w.

iv. 2 f., alt, deutsch-franz., Talmud Baba Batra K. 9—10.

v. 4 f., span. Curs. [Averroes, mittl. Commentar zu Physik vij?].

vi. 1 f., altdeutsch, halachisch: מנחמי מ'ל'ר'ץ, על זה סמית סרע ר' מ. ק' סוד זעזע, gezeichnet Meir b. Baruch und aus

152. 182 f., deutsch-rabb. xv. J.

Ohne Tit., Deutsche Uebersetzung des Pentat., nach Perles in mancher Beziehung übereinstimmend mit Ed. 1544 (CB. n. 1187, Serapeum 1864 S. 89, 1869 S. 149; zu Fagius s. L. Geiger, Studien S. 73; „Leon Judae" war nicht Jude, bei Perles, Beitr. S. 164, s. HB. 15, 88). Anf. נלמדים דיש מרמס נמעמים, Ende דם מר סם ניסן ממס צוד לוינסן מל ימרמל מזק. Verdiente einen Platz in Winter u. Wünsche iij, 536 als eine der ältesten Bibelübersetzungen.

Bes. bis 1885 B. Strassburger, Lehrer in Buchau (Vf. der Gesch. d. Erzieh.).

153. Fragmente, 1—8 Pergam., teils halbe Blätter, fast alle sehr alt, deutsch, aus dem Reichsarchiv 1880; darunter:

[1] Bibel: *a*) 1 f. in fol., Deuter. 1, 30 ff., mit Onkelos versweise und Randmasora, $^1/_2$ f. ib. 3, 1 ff. *b*) 2 f. fol., Hohel. 3, 5 ff. u. Koh. 7, 2 (סמעמס). *c*) 1 f. gr. 8., Koh. 4, 4 ff.

[2] 2 und $^3/_2$ f. in fol., Stücke des Talmud.

[3] 4 f. qu., 1 überschr. מולדות מלמכת ייס, 1 b (u. 290) יום מזכרון סקניס מזסיד, f. 3, 4 scheinen מוסמום zu Baba Kamma; f. 4 Anf. K. 4 ליס פי סקונ' דלת דמי לנמ וכי . . למדון ממדון; mehrmals ומיכן כי מס.

[4] $^1/_2$ f. kl. fol., Lapidarium nach hebr. Alphabet, Art. פנמיזת סגנים סגי סוח סם גלי סיל, — פריסורת, ניתניזת (so), ניליזלוויינת (so) — ניניזתן, Citirt ומר גרמס, also nicht vor xiv. J.

[5] 4 f. qu., medicinisch, Abschn. Urin, citirt f. 3 ונמיכיין זס למר לימוקרס כי סלם סנייניס ז' יום . . וימר גליונום נזס ססרק סייחי מסמוס מסיס, also nach latein. Quellen.

[6] 2 f. qu., Notizen eines christl. Gelehrten zur Erkl. des Hebräischen.

[7] 1 f. in fol., h. Alphabet mit Namen u. Bedeutung.

154. 1 f., klein, ital. 1535, in 6 Columnen mit farbigen Verzierungen, [לוח] Wandkalender für d. J. 5296 mit verschied. Angaben auch der christl. Monate von Meschullam aus Volterra b. Isak aus Arezzo (מלייר); cf. HUb. 964.

[155—199 offen gelassen].

Mittl. Format (Quarto).

200. Perg., 36 f., deutsche punkt. Quadr., color.; 36b לפי הסופר יקף בר משה ז"ל, Abschr. oder Bes.? das Latein. autogr. 1493?

תגרה mit kurzen Anweisungen, anf. ויכלו משך nur bis לא קללו, zuletzt כי לו נאה und לתיר טוב. Latein. Randnoten und interessante Bearbeitung (f. 1—7) auf Befehl eines hohen Geistlichen; HB. 17, 19. Ob von Th. Murner (CB. 2017) benutzt?

201. Perg., 115 f., ursprüngl. 2 Bde., xv. J.

[1] Sal. b. Gabirol תיקון מדות הנפש in Saragossa, Nisan 805 [h. von Jeh. Tibbon]. Zuerst (auch in N. 327[3]) das Gedicht מחוז מידות, Z. 3 richtig זכה für קכה; f. 9b נזה ומיהר l. נזרע מסר; HB. 10, 30, 137; HUb. 381.

[2] 20b ליקוטים מאמרי הפילוסופים, anf. אמר לאמר מן הפרושים הקף אמת לאמר מי יתן ולוכל לכתוב גם להשמיע. — Das ganze macht den Eindruck einer jüngeren (vielleicht vom Abschreiber selbst angelegten?) Compilation, worin man auf den ersten Blick bekannte Sentenzen aus der verbreiteten Volksweisheits-Literatur (Honein's Apophthegmen, מגאל הפניניים u. dgl.) wiederfindet. Die meisten Sätze beginnen אמר החכם und אין (לאמר לאמר); f. 22b eine 2 Seiten lange zusammenhängende Stelle: אמר המשכיל ים נגעי ערב משפחם לחם אמר לא ילמדו לעצום מלאכה כל ימיהם המה ובני בניהם ואין להם עסק רק לנקם על הפחתים ולהסתפק בשנולי הערוגים; überhaupt ist von Arabern viel die Rede; f. 25b in der Mitte איך על הענין; 28b sind einige Gedichte aufgenommen; 26b ist folgender Spruch durch Quadratschrift hervorgehoben: אמר החכם כשלא תוכל למחך יד לויכך נשוק לותם, sicherlich fremden Ursprungs. Fol. 29 משנת לדם עם נפשו על שמעדנו עם ני"ת נתקנת השולם ממריסם וקלילים (cf. Gh. 30F). Ende שלומך יגדל לאמן . . . כיה בן מילת גלח קורך. (f. 18b Ed. Berlin).

[3] 29b [פ' התפוח], s. N. 107[2]. [4]34b פ' תחוש והמוחש, s. N. 108[6].

[5] 58 Chanoch al-Constantini מראות אלהים, Theophanie, auch N. 239 mit den Versen des Is. b. David; s. Gh. 80; R. 1418[4]; HB. 12, 108; Alf. 259.

[6] 77 עגולה רעיונית [arab. אלחדאיק, Sprenger 1821] von Abu Muh. Abd Allah u. s. w. al-Bataljusi (aus Badajoz, st. 521 H.), hier und sonst falsch נמלמיום; h. von Mose Tibbon, herausg. v. D. Kaufmann, Budapest 1884 (Jahresbericht); HUb. 287.

[7] 96b Maimonides [מאמר תחיית חמתים], h. von Sam. Tibbon. Daten f. 99 לחקי״נ und לחקי״ג; HUb. 431.

[8] Abraham ibn Daud (דלות deutlich) האמונה הרמה; die Ed. aus dieser HS. ist mitunter eigenmächtig geändert, z. B. S. 61 Ueberschr. נמומפים l. נרמות [לחלקוד?]; HUb. 370, 371 (wo ms. 301 Drkf.).

F. 107 beendet zum eigenen Gebrauch von Abr. b. Menachem Alatrini (לחלמיט, HB. 10, 104) Sonntag 15. Kislew 1420 od. 1422 (so) לחרע ויקנ ע״ש נ״ר׳ם מלחמות. ומסם מסמ זיכני לכתנם ולהשלימם מוח יחכני להגות נסם ונחסל קפני מקודם לחי חכמי חכא זכמי עד קוף כל מחכות וחלוק עיני לנני נחלות מוכמו (Zz. Lit. 628) וחכני להחלים נחמי לחחלות דכך יפל לנני״ם ס״ל וחכני להיות מן הכוכחנים למיים ניכוחלים ומלקו [ומלקי?] חמסוקק יהיה קמון מס מלדיקי סכניס .ככוכנים לחלם ועד חמן — 1541 zeichnen Widm. und J. Stauber. — ij. span., Anf. xv. J.? f. 108 mit blasser italien. Cursiv (wohl nicht vor xvi. Jahrh.) 4 Zeilen, zum Teil nicht mehr deutlich, nämlich: קנת לחמר (?) ס׳ ״יכוניתי הוד נחוכתי נוכלילו מלילתו סחנחנכלילה (סחרילחכיחה?) || מי׳ קיוכי מכלילו סוכר סחנחנכלילה || לכונחמו חמתר נוכתילילו סחרילחכיחה (סחרילחכיחה?) || מי׳ קיוכי . . . מולם מולי נכחמי נחמר ק׳ לכיילו || לכונחמ ק (מלנו כ׳ מחם) und Jeh. Bes. Mos. [Brüder], und Jechiel mit Rasur.

202. Perg., 163 f. in Doppelcol., wahrsch. ital., sehr schön, incorr.; f. 163 sind Namen radirt bis auf „Flaminii“ (= Marcantonio Fl.; Kfm., Rev. Ét. 27, 32) und Jech. b. Josua.

Abr. ibn Esra's astrolog. Schriften, mit N. 304 (correct) und 45 ziemlich vollständig. Die schlechte latein. Ausg. ist aus dem Französ. übersetzt (VA. 40, 106; mein Aven Natan 5). Ueber einzelne Bücher s. Litbl. 8, 471; CL. 366; HB. 3, 33; 14, 90; DMZ. 18, 161 (25, 400); 24, 341; 25, 417; ms. Benz. 5; mein Abr. ibn E. 127; span. bei R. de Castro 25; Kayserling, Bibl. Esp. 5; Aug. Llacayo, Anticos manescr. . . . del Escorial, Sevilla 1878 p. 202. [1] ראשית חכמה; [2] 37 טעמים b, anf. סנה סומלמי, gewidmet Jochanan b. David; bei Rosin, Ged. v, S. 47; [3] 52 טעמים a, anf. מלקו סגנבל; [4] 67b Horoskop (1160), auch N. 150; DMZ. 27, S. 554 A. 18; cf. mein Abr. ibn Esra 127; ein anderes Letterb. 6, 32; HB. 20, 118; [5] 70 סולרות; [6] 91b שאלות, anf. חכמי סמחלות נמלקו לנני מוזות (HB. 7, 82), stark abweichend vom Latein.; scheint Teil 5 (סמום סמחלות) des vollständ. B.; f. 95 def., s. N. 45 f. 504b; 304 f. 19; [7] 101b מאורות; [8] 108b מבחרים a, anf. טרם סמלנר; [9] 116 העולם a, anf. סס מנלח; [10] 124 Maschallah שאלות und [11] 127b ס׳ בקדרות, übersetzt; HUb. 600, 602; [12] 130 כלל הסמלות לדנרי חלמי קודם סמלק יהד׳ סנו דרכי הסמלות; aus שאלות iij, N. 45 f. 491b; [13] 138 העולם b, anf. נניוך הסם . . עיב לחרו סקדמונים; [14] 144b מבחרים b, s. Gh. 2; [15] 150 משפטי המזלות. — 1, 2, 6 (und 12), 8, 15 in N. 45; 1, 4, 6 (und 12), 8, 9, 11, 13 in N. 304; 10, 11, K. 1—9 in N. 246.

203. 391 f. (alte Pagination 390), span. Curs., 1551.

זוהר, Stücke wie N. 20[1]; cf. auch N. 217.

Abschr. Chajjim ibn Gatigno b. Sam. Sefardi (Monogramm), später Corrector der Ed. Cremona; CB. 2860.

204. 500 f. und 14 angeheftet, rabb., Anf. xvi. J.?

Tit. „ערוך ס' seu Glossar. Chaldaeo-Ebraeo-Teutonicum Anonymi Judaei Germani etc. accurante Matthia Frid. Beckio (gest. 1701) etc. cum adiectis versione Lat. atq. Scholiis" [Latein. nicht in der HS.]; noch ausführlicher auf Kehrseite. *a*) ist ein Compendium des Natan b. Jechiel, wohl überarbeitet von einem Proselyten, vielleicht auf Veranlassung Jo. Behem's? (L. Geiger, Studien 19; HUb. 948). Die Einrichtung ist folgende: von 4 Columnen in gedruckten Tabellenformen enthält die 2. das Schlagwort (תת bis תימורת) in grosser punktirter Quadrat; f. 490 ‖ סמס לט יזיק חזק ונתחזק ‖ פליק ספר מיוך ‖ לשמור ולעשות ‖ ספיים לחמיים ‖ ברחוק (!) ‖ לחן. *b*) „Vocabula exotica quae in Rabboth occurrunt, et in Expl. Biblioth. Jenensis in marg. manuscripta sunt"; citirt Juchasin; aber f. 2—14 scheint Material Beck's; f. 13 „das MS. kommt mit מיוך קלר überein" u. s. w.; s. Serapeum 1869, 156; Perles, Beiträge 19.

Gehörte 1739 dem Ulmer Raym. Krafft de Dolmesingen, 1744 Franciscus, praepos. S. Salvat. Pollingae.

205. Perg., 200 f., gr. deutsch, nur in *b* und *s* zum Rabb. übergehend; gehört zu den ältesten HSS. in München.

[וחוחיר, oder מרדש השבם, x. J. in Südeuropa verf., nach Zunz's Entdeckung]; 1873 - 1880 ed., aber fälschlich dem Chefez beigelegt, von Freimann; HB. 8, 23; 14, 113; Gg. 11, 94; Widm. bezeichnete die HS. als Fragm. von Jelamdenu.

206. [Arabisch, Avicenna, Kanon, Aumer 816d (973).]

207. Perg., 103 f. zu 2 Col., plump deutsch, 1268?

[1] ס' התחיים theolog. Ende xij. J.? in Frankreich? zu Ende: פוסק מיפלגם מי מכופוסק fort et plus et trop fort; cf. [ניגלח] ניכלס מקורין . . קמוך f. 11[2]; מיגמל [l. מכיגל] 21 [1]. Der Inhalt der 15 Kapp. (bei Perreau, Cat. p. 42) findet sich nicht in so geordneter Folge und ohne alle Bezeichnung von Abschnitten. Eine Anzahl von Absätzen, durch Quadratschrift hervorgehoben, beginnt mit Bibelversen, welche eine Art von Text bilden; im Ganzen giebt sich kein System kund. Der Vf. kennt die Commentare zu Jezira von Sabbatai [Donnolo, f. 1[2]] vielleicht auch von Saadia (oder des letzteren Religionsphilo-

sophie, סגפן 1^2, 5^3, 14^2, קמדיס ל' 11^2), verbindet Zahlen und astrologische Mystik, wie sie zum Teil mit derselben Terminologie bei ibn Esra vorkommt (jedoch ohne Letzteren zu nennen), mit der bunten Phantasie bei Elasar Worms und steht im Ganzen Letzterem sehr nahe. Dennoch scheint man das Buch dem ibn Esra beigelegt zu haben; denn die Citate des Mose Tachau bis auf eines, (לית, 3, 85), das ich bei flüchtigem Blättern nicht finden konnte, stehen hier, freilich teilweise ausführlicher. Der Vf. berührt תמונות סמינים (6^4, nachzutragen bei Zz. z. G. 377^2, u. f. 7^2), citirt ספר סמלכנס (3^1, 6^3). Beachtenswert ist f. 24^4 (zu Kaufmann, Sinne 40; cf. HUb. 388 A.) על סטרגמות מן ממנס לליס סמיעה ליסס דיבור וסמסמנס טולנת סלס ממנמות מן סנמס מן סכוס מן סגנמס וסן סנמעס כנגד ז' ממלמיס וחכמי סמקבל כללו לומס כלמס לפי סמלמען נקלוות ממנמנס ומלו סמנעה סרגמות כמקורות מלו למלו ניסד. Andere mss. (cf. Benj. 187 n. 559): R. 1390, 1423 (Perr. n. 29 u. 46); V. 431; Schbl. (1869 n. 5); Pinsker 11 falsch: lE. wegen e. Exc. aus Comm. Amos u. מן מיים (so heisst d. Supercommb. des Chaj. aus Briviesca), ist aber nicht das v. Elasar Worms (Opp. 891 F., Mich. 187, Nb. 1574, 1569) welcher das unsere anführt (s. Zz., Lit. 317, s. 316); ob daher auch die französ. Phrase im ס' סכנוד (bei Nb. Rabb. 465)? Jellinek (קונטר' מדיינ S. 46, v, dem ich HB. 18, 4 folgte) hat sich geirrt; s. Mag. iv, 146, v, 40; Gg. j. vi, 122; mein Abr. ibn Esra S. 82; s. auch N. 357^4 u. Berliner, Pletat S. 52, 6.

[2] 29 Jakob b. Elasar (um 1200?) משלי, zuletzt שיורים; Makamen; Proben לית 2, 160; s. DMZ. 27, 555, zu 556 noch Add. zu CB. 2304 (über מדרש מרון); כוכבי יצחק 27, 17; יסורין 3, 52; HB. 15, 52; 18, 30; HUb. 878.

[3] 64b Berachja b. Nitr. [משלי שועלים], wahrsch. älteste HS. der vielfach interessanten Fabeln, vielleicht def.; Vorw., dann Ed. n. 1, 3, 5, 19, 12, 11, 20, 40, 44, 55, 61, 62, 4, 64, 66, 87 (im ed. Index auch als 101), 105, 90, 91, 54 (f. 71) ff. (also nicht 39 N., wie Rabb. 495); zuletzt (f. 99—100) 72, 68 der Ed.; vorher die in סכנמל 6, 270 ed. Erzählung (HB. 13, 82); HUb. 959.

Ende כמלמ סמסלים, סמלס לפל שמעל על סופלים, כמלמ מפלים סמלס למעמל (so), לנכניסו משלי סמסלים, מעמל, מנוסם מפקס, כוסב וכקס, מפוים יפקס, ומוסבס לנפל [יגפל ?], מפלו עפיים ישרדו, ונחיים מלחדו, ולפנם נפומם יחפל. למפוס מסוחות, ילקוס נפוכוס, ומסבם נקיוים, נכוסם לנפל. כללפי נפפיים, מפפוס סכפיים, לפי מעכיים נבי יעקב סכסן אייל קייעפי זס ק' מפייים ומפלים. ולפ סס כפפיים, לכל לן ומפל ומסכיים (so) ניוס ד' למוסם לדר עכם מצ"ם (nach Perles) לפפר נקדם נפדר, ולו מפמפלה ומפדר ומסדר, וכי מוק מפמפר (nicht bei Zz. z. G. 208). F. 1, 101—8 besäet mit Notizen, teils ital. (auch Schrift); meist Bes., unt. A. Jonatan b. Abi Eser ha-Kohen verk. Sonntag 30. Schebat לית לדר 5046 an Men. b. Benj.; Dec. 1428 mas^to agnilo (so) de bono ajuto de Roma (cf. Carmoly Hist. d. méd. 111) an m. bona ventura; 8. עכו 218 der Römer Dan. פפייל (nicht bei Zz. l. c. 455) b. Abr. an den Schwager und Arzt Mord. b. Elieser, dieser 24. Kislew 226 an Arzt Rafael Sam. b. Benj. Jünger scheinen [die Brüder?] Men. [Zemach? 101b],

Sabb., Natan, Meschullam. 102b זה סימן ישפה למרם גם מצע לחמי. 103 Sam. דבראנלה(?), Schuldner des Mose Kohen; cf. נחינלה, דבקנלה, מדבדיקילה, 1464—5, Lehrer des Jekut. b. Joab b. Jak., HB. 14, 104; s. N. 79 und 210.

208. Perg., 94 f., def.? beschädigt; span.-rabb. xiv.—xv. J., color.

Averroes, Compend. [1] שמע טבעי, [2] 47 השמים והעולם [fehlt wohl ס' סוסי], [3] 72 אותות העליונות mit den Figuren; Ende def.; s. N. 108.

209. Tuchperg. 104 f., Perg. 12, sehr deutlich, span. oder magreb., xiij. J., eine der ältesten HSS. in München.

Kabbal. Sammlung, [1–8] copirt in N. 53. — [1] בחיר, angeblich von Nechunja; HB. 12, 109. Ende verschieden (N. 92[21] durchaus revid. mit Noten, 240[3], CL. 136): הלך ונגע | נגעים וסיס וכו' למצע נגעים; s. Append. Sohar i f. 8. Bisc. 179 falsch: aliud opus! s. N. 272, 344; lat. v. Flav. Mithridates V. 191[11]. Der 72buchst. Namen vollständig f. 14; f. 29b (N. 53 f. 23) fährt nach הלך ונגע fort נגעים וסיס סגילן נוח ואמר למצע על וקצץ רגלו על כתם ופקד עליו סיסא מספיס עודו, und endet f. 24 מיגע בי וכו' מסמיענו סמון ומממח und Formel למח למצע סגיס || עלגון גדול. עד כלן. Hier endet N. 53 f. 94b u. Fl. ij, 5[5]; N. 92 (נגו דאלך) u. Reggio 25[10] schliessen mit סגיס; CL. p. 126 (W. [8] p. 825) hat vor מסמיענו noch den Vers Richt. 4, 31 כן יאבדו. — N. 311 f. 56 liest למד כי für כי נון ועד יסג כי לוי u. יסודם לוי (!) תיד מעולם נסכתי.

[2] 29b קוד ייי ליהלוי . . . קנלה נידיגו ס[סריו למסר נ]סס [wahrsch. von Ascher b. David], nur bis וסמסכיל ינין ומכלן למז . . וקנקלו סס למס מעלה; HB. 7, 69; 12, 80; Jesch. 6, 98, 182. — Anfangsstelle s. N. 112[30]; HB. 10, 156.

[3] 33 זס מכין גדול מגומל קנה מעשה מרכבה כדגריס מופעיס וכו' דע יחזיק סמל וכו' כי למסר סלמוגו מן סמיים סמשלה ומלוגו מלוי בי' מסיגות; end. (def.?) ומס נאתי לסגיד לך כל הנמצא מס; f. 34 (27) ודי לגו למס מסזכרנו למתגון סמכין וכל סמוגן ממגו לא יכילנו מפר אף כי אין זס מן המגוקם במכתב מזס ומגיב ממעתי בגעידי (so) אמת נמס המכיל בן סרע זיל; 34b אל הענין למסר המעורדמי עליו [von Isak Kohen xiij. J.]; HB. 18, 19; f. 37 bekannte Stelle des ibn Esra ומאי לגלה לך . . . נסיותך בן מלמים ומלם . . . כי מספוק סלאמון סל עוזיאל מד מספוק ולא יזעמו . . . ים ליב מפוקים . . . כי המעיריס סס מסמיים ונקלקו כן נעבוד סילאוס סמסוגעים בדמות מעיריס.

[4] 35b (112[26]) מלאתי כמוג טעם לאחר לעמר מלא הענות ממגו זיו חוכר. דע כי [כגוד לגלאים] מסמר; end. מסיוות חסו כתר עליון פי' מכל מסמל ים גו מספוק לומר וכו' לאי יי סוס סמי וגו'. Auch in ms. Netter auf [3] folgend; Reggio 24[6] (Nb. 2221[2]); Halberstam und Perreau 86[5].

[5] 37 א' מסיים למסוגה כ"ע ילחם ס' כנוד וסיס ממסמע וסוס רוס מעלה, end. וניים מסלחמו וכו' וסמ מאכי סולם וכו' ויל כסס; cf. N. 240[12], 341[12].

[6] [Todros Abulafia] שער חרוזים, über Ps. 19; Vers aus N. 53

bei Dukes, Kontres, 20; HB. 8, 146, Z. 6 l. נגעל מנוס ט. Gereimte Widmung [מלך] ומסמרת לאחיתי לאחכמה; anderswo (z. B. Bisc. 300, Coronel, Perr. 101) נאלמתי וכו', kurze Einleit. נכוד וידוע לכל לים מסכיל, worin (f. 42) der Satz וכייחוד נאחשוך סזה סחוט סחמים מקפדים לאבר סאנו עליו מצאת פניכו; mit סחמים beginnen N. 37 und 68[2]. Die Erkl. selbst beginnt (42b) למחמי לזה נאחלת דנכי למכנה סוף מלבוון נלה ימרחל; — Ende ומסאס לממן רממיו . . . וילאכו מחורחו נפלאות (N. 68 dann beliebige Formeln), zuletzt das Akrost. מ'ועט ל'נם וכו' (Gh.). Verf. a. 1248? Zu Anfang מעם לנם לאבר נקלה סיחור המסה לאבר נידך . . ומס סחמסאחמי מצוף לאחרין, למלאות לח דנריך, ולהסניע מענה על קפרך, לף נאחד ולף נאעל עסיחי זלח . . לולם מיום הפלדי מעמך עדו עלי כאח סרפאחקי, לף יכילס קפר, ענרו לממלה רלם עלמו מספר ומדוע סאחקי (41) später וחנני סר נצף לאחנאך עאח צאחי לעורר לסאחנה סגדולה לדבר סליך פס לל פס לאחרחי עד סכח . . . ועאח לאחס לים סלילסים קדום סנם כף נמיין הממלה. Unser Werk ist schon benutzt von Josef ibn Wakkar oder dessen Uebersetzer; N. 221 f. 8: כסחמים . . . סחמוד סזה ספליג נפרוסו סרע ר' טורדום סלוי וספליף לעסות נאחמוד סנקרף מעך סרזים ולקפחי ממנו סנים מלסה נהנריס לזכר — Der Vf. citirt mit grosser Achtung Maimonides: f. 42 מס מלך ספליף סס' סאחלס דנכי מסה זיל . . נכפרו סנכנד סאפורכס נאמורה, 46b, 95; — סס' R. Esra 55b; Mose b. Nachman, im Comm. zum Pentat. in verschied. Pericopen 55b, 59, wo סחוט כדלי לנאעך עליו, auch סרלילאחי כאוב נסאו נכאחיצ לאחד סנדולי סלאחידיו וחנכיו, 75, 89, 96, וחכאי סאקובלי; Elchanan aus Corbeil 56b (P. 823[10] erkennt unser Werk nicht = 843 u. 844! s. HB. 17, 95; 18, 21); in der Erklärung der Sefirot v. Mose b. Sal. etc. aus Burgos, mein ms. 15 gegen Ende f. 137b: וימר סרע סאחלס סרחעיין זיל נפאחרי קנלאחו סאוט [פאליות] סל מעלה מעוררים נאקובת סגלון חזקון סקדום רבי פלאחן זיל סנכל סאליאות נאחרי סדינים וקנלאס וסכלאס וקנלו נסס . . סאחס נפעלות 78 — Hai 60 — נעל הערוך; — R. Ascher 78b סאחכס סאקובל ר' לאבר זיל סי' פרום לאחר (N. מעאבר מעלות; — מלאם (unsicher) 96; s. N. 115[8]; — ר' יוסי סאחרוך (פי' לחרוך 57 f. 61); — ר' יאסעאל . . ר' סנהדרין = ר' כאוניף בן סקנה 84, 91b; ס' סנהדרין 91b; מכאי סאחכנה u. ס' סקנלה 83. — Mss. s. CB. 2679, u. oben; ferner 2 im Br. Mus. (Margoliouth, Index p. 95); Perreau 101[4]; Gh. 135. Latein. v. Fl. Mithridates V. 191[10], wo [11] סנהדרין ס'; daher vielleicht Comm. Ps. 19 von Nechunja bei Sgambatus, W. [1] p. 909?

[7] 98 רס חפלה לעני נרוך חא, end. על פניו וגו'; latein V. 191[10]: „quam Jathom (!) dicunt". Zunz, Lit. 481 übergeht das; das Alter war ihnen unbekannt. [8] 99 חפלה חערער לאחס סוף ומנוחין יחיל, end. לאבר נסנעת לאחוחיו יחיל וכו' ונומלי לאן; sehr inbrünstig. [9] (6 und 6 Bl. zu Anf. und Ende), Fragm. eines deutschen מחזור für Versöhnungstag.

F. 36 Mont. 25. Adar 5058; f. 104 Sonnt. סאסס ישיס, und in verschlung. Curs. לאח סלכאסס לסאפלא מעאכף סן נעאס סדא סלכאסאא לכי סלעזכ מסכיסי למכרסה דלך כאסאס לאחי מי סלעאבר סלאחסף סן עאבר כפליו סנאס ס"ח ומאה ומלאס עאכרס לילילים מאסה ב"ר ילאסן פ"ר

אלפאסי; Sohn des Is. b. Jos. Alfasi? (HUb. 846). F. 1 ist „lib. Dom. Grimani" radirt.

210. Pap. und Perg., 222 f., bis 200 schön ital.-rabb., xiv.—xv. J., dann verschied., s. [1e].

[1] 3 Maimonides פירושי המשנה (HUb. 925), zunächst allgem. Einleit.; [2] 35b פירוש מס' אבות, s. N. 128; am Rand von f. 35, 35b Raschi, 94b zu K. 6 als „aus מדרש חייס" (s. Gg. סחלון 2, 25); 58b ff. andere Randnoten; [3] 94b פרק עמידי ממס' קנחדרין הוא פירוש פ' חלק מכלל מידותי המצמח (nicht in Talmudedd.), woraus vielleicht die 13 Dogmen (Sam. Tibbon's Uebersetz.?) edirt sind, s. CB. 1887, 1935 und Add. — Anf. bei Gg. l. c.; in N. 313 לאמר הרב הגדול וכו' רחיתי לנעלר [לנדנר 342] וכו' על תמוכתנו יקריס וכרי כל נעלי, und wie 342 לאמר ימיב (סחלס לחס נעמציית סמנוות לאמר ס' (סחלס. Art. 7 f. 107, N. 313, 10b, N. 342, 14b: מחמיהו, 210 noch וסכחתיס: alle 3 הלרסות, und נס' מליתי; nach N. 240 f. 63 נס' ג' לחניהו; 313 לאמר לאמנר, 210: לאמנר. Art. 9 (CB. 1887 vorl. Z.) סיפור und סעיקר umgestellt; 1888 Z. 1 n. 313 f. 11b זאת [ס]סחורס לא חסיס נסוחס; ib. Z. 2 סחסלף סחורס וסיח סאת סחורס 210: עוד חורס לאחנת, 313: חסנא l. חחסא, מורת, 313, 342 f. 16 wie Mich. 465; N. 240 f. 63b סי חוא כי זאת, 311 f. 104b כן für כי. Art. 13 f. 107 נימלנו קודומיס, 313 f. 12, 342 f. 17 ענייניס, 240 ענייני. — F. 109 Gedichte über die Dogmen, 1 מנחת זמירתי 2 ([1] נמצא ויחיד נאין נוף ולורס קדמון ומלוח לנענדו נמוכל [l. מוכל] לך חוכל, Akrost. מנחס, 3 (auch f. 200 von and. Hand) לנקח לומס קלח נקל ונס ערב. מנחי נלי נחס לאחד נקדמתו לומס לנהו לח חסיג נגוחתו.

[4] 109b מלאך רוח חן לאכס כי זכיות סלוי לחלחולי זלנלסיס, N. 358[8] zuletzt Sam. Tibbon, vor Sam. ein Wort (nicht Jeh.) durchstrichen. CB. 2591; HB. 7, 63; VA. 38, 85. Serachja Anatoli Casani's Hymnus (מוכחס steht nicht im Cod.) f. 2, s. Zz., Lit. 704; HUb. 427. Vor dem, im Namen eines anderen Anatoli ed. Vers über die 10 Categ., hier f. 1 nur noch מחי | מנס ונס כמות ליכות וסלחלסות ונס מנס מלנ וסוח מקוס | קנין ויחפעל יפעל וסכח לך | מקריס וסס חחענה מנס וסוח מלקוס [מלקיס?].

[5] 126 Kalonymos [etwa b. Meir? HB. 8, 77] משרת משה, zuerst die uned. 3 Gedichte (incorr. Litbl. 8, 405; s. HB. 10, 100, cf. Alf. 64), viele bessere Lesarten als Ed. Goldenthal; z. B. S. 21 hier f. 126 וסחכס ל' יעקב נעל פי סמלמד כתנ נסס נוי לאמד, nach K. 6 (besser W. [3] 970 als Deutsch S. 90) ein unbekanntes 7., end. סמסלס סעולס נית לל לין זס כיל וכו' נעכר חסמיס.

[6] 151 Schemarja b. Elia Ikriti (HUb. 498) פירוש שה"ש, anf. קמס נל מדעתי (סחלון 2, 25, besser als P. 334[9]), end. ויחנך; Vers

[1]) von Chiskia; Zz., Lit. 506.

לחיים (s. 7) und וכו' מכלל פירושי חמ' הכולל סנהדרין וכו' נכתב פי' חסידים. Die Stelle 1, 2, im Litbl. 10, 56 (cf. S. 794) ohne Angabe des Cod., steht hier nicht f. 152b; zu 5, 10, Litbl. 9, 812 (aus P. 897, König Robert gewidmet; Dukes חירי ij S. iv; vgl. לח״ג 2, 92, Copie bei mir, s. Salfeld, Erkl. d. Hohel. 95, 155), ähnlich hier 175b in der 2. Behandlung לחיתו כתיב פי׳ כנר הזכרתי שמיים כי נפש (sic) חטוטית נעדך לגוף כמו חפש נעדך לגלגל כי כתיב הנפש קושלת סגוף . . . וכן כן לדברי ר׳ יהושעל וי׳ עקיבת נספר סיכלות ונחמת אמרו כי כל סיודע סיעור זה אל יולדנו מזנפש לו סחוש בן שלש הנת. ודברי רי מרידת נחון וכת חתי נתו חעידוו על דברי ר׳ יהושעל. חוש לחמש נחמושת לחת חחתיבו לחכתי פחם חלין חלנריים כחחושם חלת חרי חרריים וכו׳. — Ueber das citirte GA. s. CB. p. 2561 u. Add. zu 1027. Der Vf. bemerkt (f. 175 hinter 6, 3), er habe den Abschnitt von 5, 10 an nicht genügend erläutert, und kehrt noch einmal zurück. — Die Auslegung, im Sinne des Maimonides, auf welchen mehrmal mit Ehrerbietung (רבנו סגדול לית חלטיים 175b, 185) hingewiesen wird, fasst die Geliebte als die Seele auf. Salomo habe wahrsch. das Buch im Alter verfasst, wo der sinnliche Trieb aufgehört hat, und ein Mittel zum Ersatz gesucht, wie der Verdauungsschwache ein Brechmittel![1])

[7] 187 Schemarja's 4 Akrosticha: 1. an David Maimoni (Brief an Halberst. 12); 2. scheint eine Widmung von Schriften (חנם כח חספרים חנומים ושיריס), Z. 1, 2 beinahe identisch mit Schluss von [6]. — F. 188 אמצעיתו ק׳ ניסרחל שמו ונקדל חמורת ישרחל ומוכר ממנח. Ueber die 5 Grundlehren d. Judent., a. 1346 (HB. 9, 141). Anf. bei Gg. לח״ג l. c. mit leichten Fehlern, z. B. ומנויים Z. 8 v. u. l. כלויים; Z. 4 v. u. חנחנן חסנן; כחתר סירחתי נת׳ חרוחת על חלוש חתד; cf. 194b Ende (198b) מי יתלל נעורות לעוחיעו ז״ל ישמיע קול חחלוחיסת לין ערוך חליחסת לנירית וחתפרת ענתו חנחפר. Auch hier wird auf Maimonides Bezug genommen. Vor der bei Gg. mitgeteilten Schlussstelle liest man (198) מי יגלה ספר מעיניך לניעו ממח חחכם סגדול ניסרחל לחתר חרחת ויגעת לחסניע חמונח על דנכי חסילופוף וחלחיים נסוף עד חממרת חסוף מעמד חחכל וכו׳ ולפי חכמנח חיוס נמזרחו ית׳ חמחי לנריו כמון לפני רוח וכנלגל לפני קופח חמריים נן חמי חנדיע לים רומי ז״ל נועדו עלי לעיוני וכו׳ מח סיחת גדולת חממשר סנקדל קדיש, end. חמנחלים לנני נכיסת; Mich. 37.

[9] 200 neuer Tit. דנכי מכמים ופילוחת; aus מוסרי חפילוסופי ij, 5; s. [12].

[10] 200b Jakob משוניחלת b. Elia כחב an Paul, ed. in יסודות 6; s. 7, 86, Jesch. 8, 40; Gh. 30G; cf. N. 36[19]. Ein Homonymus b. Elia פי aus Ancona 1495 in Cod. Turin, B. Peyron p. 272.

---

[1]) Die Schrift wird mehrfach angeführt; auch Isak Akrisch (Vorr. zu 3 Comm.) besass eine HS.; Sal. Algasi schreibt sie fälschlich einem Elia um 1390 zu (CB. p. 944). — Zu unterscheiden ist ein älterer Schemarja, welchen Jos. ibn Aknin anführt: Ersch s. v. Bd. 31, S. 56.

[11] 207b ס' התפוח, s. N. 107[2]. [12] 210 Fragm. aus מוסרי הפילוסופים, s. N. 43. [13] 217 Fragm. סוד הסודות, s. N. 342; Epigr. ילין מסמ סכותנ סעלנ סמעונס סמלוכס ממת סמליזים עכ פרידת נניו ינחמהו סמלכ וכו'.

[14] 217b אינרת מסר סלח רניט סחיי סגמון זניל לכהני מספריקי סמיו מתספליס מסר סמנו מת מממת סקדם סקנים, end. ניומר, למר כל כהן מן ודומק למר מתנת נרחמיו וכו' ליחי נלדקס למן; V. 170[2]; HB. 3, 5; bei Nb. Add. zu N. 2240[3] ist 214[10] Drkf. Zeit und Tendenz dieses Pseudonymus sind unbekannt.

[15] 218b Notiz über ניימסריח (von טור Berg!) und נוספיקון; — קמיע gegen Schedim etc. [16] 220b 3 herzbrechende Elegien (קינה) auf die, Donnerstag 15. Kislew 5177 (1416) gestorb., am 17. begrab. einzige Tochter פְּוּרוּ: 1 כנעים כנוסס נח מלך 2 עכ נעלם סכמס לנועס ויקנס, 3 הכעלם נמי סודו ליכנס, worin נכס לחני לחלים. [17] 221 über Ehesachen: נין ליתן נמחנס ע"כ מלחמי, end. קמנס מקדמס למס ולחיים.

F. 2b im Epigramm מחה נמלס 5 Zeilen mehr als in N. 248 f. 17b; Berl. Cat. S. 49; Mag. 11, 96. — F. 1 einige Rätsel; cf. Schach bei den Juden 185. — 15. Kislew 220 verk. David b. Eljakim Kapsali (קמצלי) den Cod. für 13 Denare seinem Vetter מרי לליח יול נלח"ד (so) כ"ר שנמי יול סכומס כ"ע נ"ר לליחמ, Gg. j. Ztschr. 6, 77 (Ges. Schr. 3, 207), gegen Zz. das. 189 (cf. 4, 172); s. N. 388; Sabb. b. Elia b. Joab, s. HB. 14, 104; cf. N. 79, 210; cf. Sal. נאר ms. Fischl 40. Ueber Elia b. Sabb. P. 1185 s. HB. 19, 63; Berliner, Gesch. der Juden in Rom ij, 1 S. 120 macht unsere Inschrift zu leicht ab. — Auf Vorbl. Bes. Chajjim b. Mord. נ"ר קרינימי (Crescente?) Provinciale.

211. Perg., 94 f., zuletzt beschäd., fehlt 1 Bl.? deutsch, punkt. im Text, xiv. J.

Mose ibn Esra, Homonymenverse [חרשיש, oder ענק, arab. תנעים] mit Commentar des Isak b. Jak. Auf die 3 Widmungszeilen (bei Dukes, Mose b. E. 21 l. מסר חולין רעיון und ימר לוכמי דרכי לורח ולומר סיר) folgt Anf. des Comment.; dann 2 Zeilen קם לך ענק לומר mit Comment., Index der 10 Kapp., das Gedicht מנו ניך למלות וסיוות; ed. v. Günzburg 1886; s. T. Lewenstein, Proleg. zu Mos. ibn Esra's Buch תגנים, Halle 1893. — Die Homonyma des תגנית (so) in ms. Bodl. 135 (Nb. 1466[2-4]), mit französ. Uebersetz. in Böhmer's Roman. Studien Heft 2, 165, sind nach dem Tarschisch geordnet.

212. Perg., 151 f., vorne beschäd., gr. alte Quadr.

Pentateuch, unpunktirt.

213. Tuchperg. und Perg., 200 f., schön span., alt; beschäd.

Maimonides [ס' המצוות] h. von Mose Tibbon, Vorw. mit d. alten Ed. stimmend (CB 1881, יסורין i, Heft 2. S. 1, H. 3, S. 60). F. 4—19 Index über Inhalt und Bibelstellen: קמנן סמלוח; HUb. 927.

Lehrreich sind die Wanderungen des Cod. (viel verlöscht); verk. Tammus 5085 von Jak. b. Jos. an Chajjim (Zeugen Abr. b. Jeh., Nachmani b. Jos.), von Ch. 1330 (197b); Ijjar שקכ (1360?) an Enboniak דלונטש in Avignon; versetzt bei Enmazif דלמנסמיר und ausgelöst, später in Neapel, auch im Bes. von Astrug דלמנסמיר (so f. 1, s. zu N. 292), פלמניץ, Leon Astrug כסלמש oder כסלים (199b, Nb. liest דסלים) und der Erben des Don Crescas דקרוסש (22). F. 2 ist von einer Schuld des Sabbatai b. Abr. die Rede.

214. Pap. und. Perg., 162 beschr. f., nach 81 und 88 fehlt 1 f., deutsch-ital., XV. J., dazwischen Hefte, Randnoten u. dgl., span., auch arab. Lett. — Ueber den Cod. s. mein: Zur ps. Lit. 13 ff.

[1] [ספר תחמר, P. 1016[2] תתמרים] von Abu Aflah חסקיקפי לנו לסלמ נספרו נחמר citirt Kalonymos in N. 307 f. 12b, cf. zu 290[3]. Die מלמי מלמייתן סמלך s. in מסכון 6, 116; HUb. 849. — F. 27 לוסן החילדות מקפרים הנלחנים (Cf. HB. 14, 38). — 28b מן עלם אלביטיה, arab. Lett. und darin latein. Wörter.

[2] 29b Maimonides (pseud.) [אגרת סודות neuer Tit.]. VA. 57, 65; Gh. 28, cf. N. 228[7].

[3] 36—42b Notizen, meist Alchemie (span.); 36 לסלמש; 42 מסי מחלון.

[4] 46 Abu 'l-Kasim Maslema ibn (מסן) Ahmed al-Madjriti (מלמריטי) חכלית הרחכם; dazu scheint auch f. 138 ff. zu gehören; HUb. 854. — f. 101 מחמודי סייג מחלות latein.: לינמני לוקלים לוסם מיסם (so) סלה לקמי.

[5] 102b Amet ben Ibrahim בן מנח (ibn al-Djezzar) אגרת und Plato ספר תנימומים, abgekürzt von Galen, arab. von Honein (מסן) b. Ishak [aus dem Latein.]. Hofmann's Beschreibung des def. Cod. latin. 615 in Sitzungsber. d. Münch. Akad. 1867, ij (s. Anhang) ist nach dem Hebr. zu berichtigen, z. B. ij, 12 der „Messias"; f. 114 [n. 13] ומלי קומר מימים, also der Arzt Mesi'h (VA. 52, 469; Fihrist 2, 146); HUb. 838.

[6] 129—34b Medic. Nomenclatur (aus s. g. Synonyma?); cf. HUb. 838.

[7] 138 s. zu [8]; f. 138b verweist der Abschreiber auf קנונים (Promptuarium) von גיליקונים די דונדים, d. i. Jacobus de Dondis (st. 1360); s. Zur ps. Lit. 13; Falconnet in Mém. de l'Acad. des Inscr. XX, 445 (wo Sédillot, Mater. i, 293 u. Mém. prés. p. 13 citirt wird); Libri, Hist. des sc. mathém. ij, 220. 143 קפילת סדיך, 144b פרק מסם סם מסמים יחומסלים . . . מחלסם כחונים נמעמם מיכנם ינם, und חמחמליח סגדול וחקדום לדיריכון ניסכירון bis, nur 45 (der 72) Namen, mit Siegeln u. dgl. — Aehnliches f. 151; zu den 3 Königen (VA. 40, 113) cf. Bernhard de Gordo, de morbo caduco, bei Astruc p. 178, wie Gerard de Solo K. 11 in N. 101 f. 54.

[8] 154 מעשה בילאר מלך מסדים; HUb. 887. — Unter den folg. Notizen (156b ff. span.) f. 158 קנלם מטסם מסיר סלמם ניטו סל סרמנים לסטיל לימם יחיים על כל נח.

[9] 159 מאמר בסמי הסות von נמניק (Schanak) dem Inder; ed. in mein: Zur ps. Lit. 88; HUb. 936.

[10] 159 Paulus [von Aegina?] קסר נעניני קס סמות; HUb. 668.

[11] 162 Martin de Lucena (?נוסנס) סגולות Specifica; HUb. 809 (falsch [7]).

215. 212 f., deutlich, span.-rabb., um 1500? lat. Randnoten (nach Notiz von Oefele 1752) von Card. Aegid. Viterb.

Kabbal. Sammlung, fast identisch mit N. 54.

[1] Jos. Gikatilia (Chiquitilla) גנת אגוז, wie Ed. (anders Gh. 65); über die Zeit s. CL. 89; HB. 9, 138.

[2] 181 (in N. 215 סמר סייחוד, wegen des letzten Abschn. von [1]?); N. 11[10]: פירוש הניקוד und „Abr. b. Sam. Sefardi" [Abulafia]; anderswo סוד דרכי הניקוד, סתום סנקוד Hb. 53[8]; R. 1390[24] (HB. 21, 10); Br. Mus. or. 1055 (List p. 61). B. Peyron p. 106 (Tur. 71) vermutet Asriel ohne Grund (s. ausführlich Gh. 110 P.); abweichende Rec. von [1] Teil iij; ob latein. v. Mithridates V. 190[2] (HB. 21, 113)?

[3] 197b סוד סדר ספירת העומר סקבלתי מסרת ר׳ משה קיינפש (פיינפש) end. נכ״ו דע כי הסספירות על סעומר סיש סי׳ יסרים יסודים וסמנין יצין; Lp. 12 CB. 2521 ניגפש (fehlt im Ind. geogr.), R. 1221 (p. 107); vielleicht von Abr. Abulafia oder Schemtob [ibn Gaon?].

[4] 198 פירוש עשר ספירות ספילס ס׳ כ״ע זו רוס מעלס נס׳ יליהס end. (נמהרס וכו׳) נסיות ניס״ע קיים; and. Rec. in Fl. 44, 14[4] (f. 21b—24, fehlt bei Bisc.), in meiner HS. 15 f. 149b—52 und Opp. Add. Qu. 3 f. 29b (Nb. 1944[3] d, s. oben 112[31]), anf. כ״ע סוס ענין הפלוי וסלסדות, zuletzt ניס״ע נקידוסו und חסו קוד וסיס יהוה למלך וכו׳; n. 7 נלס למד מסני עמודי סנים סנקי יכין ונועס, wie Nachmani bei Is. Akko, N. 17 f. 4. — F. 200 Tabelle der Sefirot; in N. 54 f. 283b verworren.

[5] 200b סוד עשר ספירות, meist correcter und vollständiger ohne Tit. N. 240 [9], Fragm. 325[6] [Bodl. 606 war Irrtum, s. zu 408[3]; welches ms. dafür zu setzen sei, weiss ich nicht mehr]; nicht erkannt v. Perreau, Cat. p. 74 n. 86[3]; = סמרי סורס Opp. 912 Fol. (Nb. 1610[2]); cf. P. 806[11], anf. נסמי לל לגי למלס קוד ויסוד סקדמוני סתום סנ״ס (עד) יסרלל (יס״י) נסמרי סתורס [112[38]], mit bedeutenden Varr. in סקנס f. 109 Z. 6—110 (cf. Alm. 298[2] aus סללילס, Jell. zu ניס״ע iij S. xxxix, 7, s. unter [6]), geht nur bis Sefira 6. סלללס, worüber 10 Lichter aufgezählt werden, das 10. hat nach den mss. 42 (mit Worten) Wirkungen (in סקנס ist מ״ב Drkf.), wahrsch. jedoch nur 12; unter der 11. werden von 26 נסינוס סלכל 11 aufgezählt, die 12. Wirkung deutet auf die 32 נסינוס סלכלס (f. 203), aber das Weitere ist unklar und gekürzt, mehrmal 'וכו, in סקנס nur einmal stehen

geblieben. (Cordovero, Pardes f. 78b נפתי סתפירות). Die Erklärung des Alphabets unter Sef. 2 f. 204 אלף בי' לדלין ים לט mit Figur (cf. N. 96 f. 327b), end. 205 נחכמת יפד מרן וחנן זה; dann Nomenclatur der 32 Pfade, end. (חס) מדרי נדולם לי"נ. S. auch N. 325[5].

[6] 209 פירוש שם החפורש ומפעלותיו כמו שפירשו אומו נמדרש ר' שמעון סלדיק אמר סיה מחכמי נקדושה שסם וכו' אמר רשים לחלמידיו דעו כי שסם חמפורש מדרש; also ist מדרש nicht Tit. (Litbl. 6, 194; CB. 1784; Jell. l. c., s. N. 47[10]; P. 353[2] n. 6, 803[3]; Alm. 298[6]; Perr. 104[6]; s. dagegen N. 83[7]; נגריימח על רשים וסעמיקוס (so) רב חמאי נאון נם' ספיון, Cordov., Pardes 9b); bei Botarel 61b aus dem (hebr. übersetzten) Werke des Jeh. b. Nissim (HB. 9, 29), auch hinter dem Ende וסס יונקלים נוף שסכיכם bei Bot. 63; סקנס 36 (cf. oben [5]) hat höchstens die 5 תיקון נידוף etc. entlehnt. Hier sind die 3 כתות (מוסנע, מוסנם, מוסכל) Hauptsache; s. Asriel, Pseudo-Abr. b. David und Nachmani zu Jezira 1, 5; Mose de Leon סיכל ס' 33b (Jell., Mose d. L. 16, Grätz, 7, 453); cf. das Gedicht לחמיקים (דנרי חכמים 85).

[7] 207 *a*) N. 240[11] (311[12]) פירוש של קדיש יתנדל וכו' על שם סניח, ausführlicher, סיזום אמר. יתנ' וכו' רצה סטוך (חמקבל)[1]); *b*) סוסר אמר סי' אמר, fast identisch mit *a*, daher nur angefangen.

[8] 208b (240[10]) סם יקראנו ומענטו. סמי יקראנו עמנו וכו' סמי נדול מאד. יהי נצחות עמנו וכו', über Gottesnamen aus 72 Buchst. [9] 208b (das Nachfolgende umgestellt in 56[7]) סוד כ"ח שם רוחת לחיים סכניח ירמיס, über דמיות, 4 Fasten etc.; end. תחנון חוש וכו' שחוש עיב וחנן תלכיי חחנונו ס"ח וחנן, dann חנון חוש וכו'.

[10] 209 Erklärungen von Gottesnamen, compilirt; *a*) שם של עיב יונח חנ' חסוקים ויקנ. . וסס נן עיב יונח חנלחמים עד ונהו חח שם ילחק ושם של כיב חוח יונח חסקוק יגיכך וכו' שם חנ"לח וכי עכיב חלפחנימות. ולע כי שם נן עיב וכו', N. 56 f. 299 Z. 8 noch חספי שחוח! Hinter ילחק hier Z. 6 v. u., dort f. 296 Z. 7, noch חסו סידוחו, dann zu *c* überspringend. *b*) 209b כל חחנות כולם שסס שמות חפולחין חנלרפין חומן, mit Tabelle, citirt חדלם ר' עקיבח נלי"נ und zum 42buchst. חקורת ר' שלי נחון (cf. N. 81[9]; CL. 362; Gh. 105C); end. קדוש קדוש קדוש; cf. 240[6]. *c*) 210 סי' שם של עיב יונח חנלחמית. נ' נרלחנית ח' נלי"נ נ"ל (s. N. 54[7]*c*) aus vielen Recensionen; citirt שלשלת חעור של ר' אליעזר, zuletzt סי' סיונח חמחע יפרלל שם סיונח חנלחל aus N. 240[10]*c*. *d*) 211b וכו' נלי"נ של חטנ"ח וכו' נחלמח חיכח נ' וסוח כחו. שם חיונח חן יגיכך וכו' כיב זה שסס של נגורח (cf. 240[10]*a*, 22[7]*d*). חותיות וכו' חיכח רציחים וסוח דיוכנים ועחח לחצ לחרם עלם חקחסס וכו' יוד ס"ח. אלף כיו חסמי וכו' חנגדל נו.

[1]) ספקוק in ספרדם f. 110 Ed. 1870. — Eine and. Recension v. Mose de Leon s. HB. 10, 160 unten.

216. Perg., 245 f., 8—13 ergänzt, kl. ital. mit vielen Abbrev., teils verblasst; Akrosticha des Abschr. Jehuda bei Rabinowitz ij—v; s. auch f. 18, 66 und 120.

Commentare über talmud. Tractate. [1] Sal. Isaki, Sabbat def., 18b Erubin, 66 Pesachim, 111 Sam. [b. Meir] über K. 10; f. 119b זח קדר מני לילות הלחטוות על מג סמלות. יקנח"ז ולח סדם וכו' לני ממעיח וכו' יסודם נר' לכניסס ממעטוס לחלס מפי הקדוס וכו' ונין חסוטות סנחוניס מלח רביט הקדוס ז"ל חסונס מסונסת וכו' טעמו על פסח מפיו. קליק ענין סונס פסח; cf. HB. 11, 77 (nach Rabinowitz 2, 11 aus ?ממזור ויפרי), 161 Sukka def. und ergänzt, 188b Beza, 207b Rosch hasch., sehr def., 228b Chagiga mit מוקפח.

[2] 160 von Gerschom, Joma K. 8: ענ"ם עלמו סל' ליכך לפי, end. נס יפרחל כל; 210b, 237b Taanit, M. K. def., identisch mit Pseudo-Raschi (HB. 6, 90; 7, 78), worüber Streitschriften von Zomber und Rabinowitz 1870—1; s. Berliner, Litbl. der jüd. Presse 1879 n. 3.

[3] 120 Eljakim, Joma סנענס יעיס קודס ליסי"כ מ"ל מניסו וכרי מפרס בגמרל, 158b ff. wie Ed. Raschi f. 84b ff., benutzt von Rabinowitz, Varr. Lect. Bd. v.

F. 2 נכע"כ שנפי יפכ"ו (so) סכפל סלי"ו נכ"ל בגיעין; s. N. 210; f. 245 Menachem b. Elia מפלפ"ל verzeichnet HSS., worunter סיחסי סשם לכי יסודס מפיר, und מ' ס' יליקס (סכ"ל כ"ל) Brüll, Jb. IV, 175) nebst מ' ס' יליקס.

217, 218. (iij. Bd.). **219.** 327, 347, 273 f., dazu 5 f. Qu. und 3 in fol., sehr schön, span.-rabb. des Jesaia b. Elieser, ehemals מנכי הנכסוני, jetzt Franciscus מנים מכנס, Dienst. 24. Cheschwan 5297 (1536) für Widmanstad.

[1] Teile des זוהר aus verschiedenen HSS. (cf. N. 20, 203), worüber Widmanstad's Index Auskunft giebt; Landauer, Litbl. 6, 323, 342, missversteht und spricht von „schönen erklärenden Bemerkungen" (in der That kurze latein. Inhaltsangaben), unedirten hebr. Stellen (vielmehr bekannte jüngere Supplemente u. dgl.), als Beleg für seine Hypothese; cf. meine Abh. in Sitzungsber. 1875 S. 174. Genaueres, wenn der Raum es gestattet, im Anhange. — Bd. iij (N. 218) enthält ausserdem:

[2] 242 מפר חיקונים על חזוהר; cf. N. 12 f. 130; die 1. Vorr. und N. 14—7, 23—6, 29—32 fehlen, das Andere ist anders geordnet als die Ed., sonst wenig verschieden. [3] 324b אידרא (נסח); Widm. notirt Varianten. [4] 346b ציור חאלפא ביתא ע"ד הקבלה, die Auflösungen (cf. רזיהל f. 28 und N. 59[4]) scheint der Abschreiber selbst nicht überall verstanden zu haben. Anf. א' עטין ממנה נ' יודין ל"נ ממותיות נדולות. חלף לחדס וכרי ל"נ לותיות קטנות חלף דויקרל, end. סיו לפלמפחס.

220. Tuchperg. und Perg., 65 f., span.-rabb., xiv.—v. J., teils verlöscht.

[1] 2 ספר המזונות Nahrungsmittel und Heilmittel, von Abu Merwan Abd al-Malik ibn Zohr, übers. von [Natan?] b. Elieser, gen. מאסר ליסדין, dessen Distichon und Vorw. teils verlöscht; dann לימר סמחנר וכו' מנם (נמל?) כורל סנסמות נמזונות ונרפואות לספר יקל עליו למנלאם; end. (so) יופיף בו נסנמו. Unicum; HUb. 749.

[2] 34 Avicenna הסדר הקטן (f. 1b im Index הכלל הקטן), h. von Mose Tibbon in Montpellier, im Ab [Juli] 5032; Index der 10 מאמרים, anf. i, K. 1 נצריאת האדם הכח מסכי סכווכח, end. וסכלוי לנו דנרי סמעחיק לח דנרי סכוסנ ולח להבין סענין לל סרופל; nach dem Epigr.: יתמימוהו אם כתב ונעמקתיו כי הוא ספר דנרי סמעחיק לנו דנרי סכוסנ. Unicum; HUb. 671; andere Uebersetz. in N. 417[2]. Das Original אלקאנון אלצגיר ist verschieden vom מונו.

[3] 64b מספר עניני הרופאי. מרקמת הנלחדור יחדר סחכל וכו' ומחרו סחלחם סמלך מחרו נחחלם וכו' ומומרי לו מרקמת הפילוסופים וכו' (HB. 14, 58). נם זה מענין; s. N. 295[5]; HUb. 696.

[4] 65 מראות השחן לחר כחב לחן זכר לנבו נלחן קלים הם עחרים סעריס. end. נחנייך חחמן נכלי זכוכית ומעוט חמום לחר נהם, über Uroskopie von ibn Zohr (welchem?), unbekannt; HUb. 751.

221. F. 5—273 span.-rabb., Ende xv. J.? Randnoten, meist Conjecturen (נכ), oder corrupte Stellen, durch 2 Punkte bezeichnend. Index f. 1b und Rand f. 88 von Widm.?

[1] ליקוטים מספר לחד מיבר לוחו ל' יוסף בן מנירסס בן וקלר נלחון מרב לחר ל' עזריחל ז"ל כל נרכה בחין (a) וכל חה סמחלח בו נלחון ענרי סחחקחי לוחו נח חזיחה ונרכה סחודחה ומלם לחסוכות וכו' ומחר חחקובלים נחרי חריה לקביו וסחזחה היח קול חחחחנה, end. חחלחו חפורם נחות חנים. לחר יל לח סחדם; über Gebete bis Neujahrsmusaf und ihre Beziehung zu den Sefirot. Asriel wird mehrmal citirt, z. B. 7b: סחחיה יחקק זיל (so) חחיל ריח זיל חקבל נכוד כחב; f. 8: סחחיה חחחזור חזה חחחלין בפירוסו ל' מודרום חלוי וחפליח לחפות בחחרו סחקבל חחר חרזים ולקחחי חחרו חניה חלחח נחנריס. Die Verweisungen, z. B. f. 5 נרכה כחניס [?l. חחחות נחות סיוד נחחלחה כפי נפירוס], finden sich in c. b) 11b נית סחקדם כנגד חלכות וכחיב כנגד יסוד . . . נחפר חנחיר ליר יחלי וכו' לרן וחחיה. חת ל' רחח לכחר לחני חכחל נחפוק לל נגח 12 c), Nomenclatur, entsprechend den letzten Kapp. der iij. Pforte des hebr. [übersetzten] Werkes יסודות (Ersch und Gr. s. voce Josef S. 102, Col. 1 Z. 17: „dann die nachtalmud.“, lies „und die nacht.“), worin unsere Partie der Bequemlichkeit halber hebr. blieb, bis auf die Ueberschriften und die Einteilung, die hier arab. copirt ist, also חח חן לנך חן חלכן und ומן נייר חלכן (14b, 15 am Rand mit arab. Lettern und hebr. übersetzt); 26b – 27 חלנלנל חלחחלח חי דכר נמליחל כנגד יסוד לילית (so) לנחפירות חלחחמח חלחוניועח (lange Stelle). Ende

כל זה סמחקתי מספר לחד סבר לותו ר' יוסף בן מנישס בן; Epigr. כנגד מלכות וקלל לסבר סבר לותו בלסון ערב. ומס סמלחתי בו בלסון ענרי סמחקתי לותו. וסמכס סמכך סזכיר נסיבדו נרוג מקומות דשות כמס סילוסופים וכופלים ובכללס בן רסד ולרסקסו ונחליטס ולסן קינס ולסמקסיום ולסנולך לבסרלסי ולסטסמד ולסו עמלין ולסו וסרבס לחכיס [= בן רסד?] מלוליד. Das Citat aus ס' חבולל (מחמר) bei Motot und Schemtob (HB. 14, 81) passt auf diesen Teil (cf. auch P. 793[5]; ס' סקבלה ms. [wo?] bei Grätz 7, 444 aus i, 3 und 8; cf. N. 321). Die Leydener HS. zählt die vorangehenden Kapp. nicht. In dem weniger geordneten Auszug des 2. und 3. Kap. (s. N. 240) fehlt z. B. unter Waw סי' יינ מלות לחמר סרמניס (בר' סרמנין) זיל סני סממות וסמצפר סמדות וכו'; HUb. 921.

[2] 31 ליקוטים מס' לחמר שער השואל ותנשאל וסחסונות ופירושס; s. N. 11[3]. Der Copist bittet, die Fehler seiner treuen Abschrift zu entschuldigen etc. [3] 38 עוד מס ספפר, d. h. wohl aus dems. Cod.? s. N. 92[9].

[4] 38b פירוש טעמי תנקודות וצורתן (Benjacob 280 n. 125 = מחמר 459 n. 120 (פי' על לנדס); [5] 41b טעמי הטעמים; [6] 45 סוד גרול und סוד אחר; s. N. 92[15-17]. [7] 47 שער הכבוד; s. N. 92[3] f. 10b. [8] 47 זסו שער חסוד וכו'; s. N. 92[2]. [9] 50b Saadia Gaon פי' ס' יצירה; s. N. 92[19].

[10] 83 Elasar b. Mose ha-Darschan (um 1250?) ליקוטים מס' חגיומטריאות; s. HB. 14, 64; Zz., Lit. 622; Perles, Beitr. 145.

222. 123 f., deutlich, span.-rabb., xv. J.

Sammlung kleiner Haggada's u. dgl. (HB. 12, 75, cf. 9, 80) mit Ueberschrift נמס הלל עוסס נסיס לחסיל קפר סממסיס.

[1] Midrasch über Ps. 113 ff., als מדרש הלל ed. in בית המדרש v, 87, s. S. xxxij.

[2] 23b פרק חסידות עדס קדושס ר' יוסי בי"ר מטולס, end. ולומר לקדושים וגו' מפלי נס, also nicht פרקא דחסידי aus Taânit (CB. 608, 2067, Bechai, Herz. ix, 6); Benjacob 359 n. 1943.

[3] 25 פרק ר' אליעזר [בן יוסי] כיצ מחתה מוגלת דגליו, end. ומתגב וגו' יעקב סלם לתן; CB. 960; CL. 268; Israelit 1869 n. 44 Beil.; cf. ms. Berlin 104[3]; V. 57[3]? Nach L. Löw, Beitr. 2, 50, unecht. [4] 33 פיטום הקטורת ויאמר ס' וכו' סקטרת חיס נעמיס, end. ודבר ס' מיכאלים. [5] 36b (מסל) פרק משיח, s. בית־א iij, 68 Z. 4 v. u. לסגיד נדולתו bis S. 78 נסגם לילילך; Zunz, Lit. 603.

[6] 46b מעשה בימי שלמה, Salomo und Asmodai; CB. 606 n. 11; HB. 9, 16. [7] 47b פרק שורה; HB. 13, 103. [8] 50 מבין כסא שלמה, ed. von Perles (HB. 12, 5) und in בית־א v. [9] 56b מגלת נוסים, bei Taussig, נוס סלוס 76 ohne den Schluss (HB. 12, 76; DMZ. 28, 631).

[10] 62 יצירת הולד לר' אליעזר לומר סלוים מהיא, wesentlich wie ליקוטי

סמדרם (CB. 353 u. 3575, cf. Tanchuma, Zus. פקודי; ניסיון i, 155); nach מקסר לין hier noch etwa 3 Stücke, end. נלט טולה ולט מכתם לטן.

[11] 65b אליהו זיל פי, wie ניסיון 3, 65—78 Z. 15. [12] 68b מיר נכייתו, טל טולט, als קטן טולט מגדת ib. v, 57, s. S. xxv; cf. i p. xvij; לשון רע, bei Taussig 71—2; cf. Nb. 2250[8] (Reggio 51) zu Jellinek, d. Mensch als Ebenbild S. xiij. [13] 71 ענין חורם ib. 111, zu S. xxxiij s. CB. 2707; Serapeum 1866 S. 5. [14] 72 Geschichten von Salomo und David: *a*) Sal. und Asmodai [מדרש גלות שלשה, HB. 12, 75] mit anderem Schluss als unten[28]. *b*) 73 Joab in קנקרין, ib. v, 146, 207; chald. 260[8], deutsch N. 100 f. 85; Serapeum 1865, 71; 1866, 7. *c*) 75 מעשה בשלש, CB. 606, 10..

[15] 76 פרק ר' יוסה (יוסי) רבי לומר כל שמחללין לשבתי ניסיון, Aussprüche Jose's end. יניחו נכסיהם על לשמו.

[16] 76b פרק צדקות מפורש שלי (78 מני ל' מציר Taussig 74); an מיס schliesst sich das Alinea [שלשות] ושנשות T. 72 bis 73, so dass das Ende f. 80b מיסס לל wäre, gegen HB. 12, 76.

[17] 80b פירוש קדיש משני מה תקנו נשויים מיס לומר נקדיש י דנריש, end. ולין לשור שמשבש שמשנו שכשיס אריל.

[18] 82 לשר שקניס Taussig 74—6, HB. l. c. [19] 84b אבות דר' נתן, T. 1, cf. Perles, zur rabb. Spr. 5. [20] 107b רנשתרות שנלו לרשני, HB. 12, 75; DMZ. 28, 635. [21] 111b כשנרל שקניס, T. 47. [22] 112b ושפלשיס נשס, T. 48. [23] 116b drei Geschichten von Salomo (oben [14]), David und Korah (CB. 606, 4—6), T. 53. [24] ריש נן סורקטס, T. 57. [25] 119 כשנשן שקניס, ib. [26] 122b מעשה שסיס ניסי נניסס, cf. T. 61.

223. Perg., 54 f., ital. xv. J.?

[Mose Kimchi] Commentar über Sprüche, kürzer ed. unter d. N. Abr. ibn Esra (CB. 1844, als uned. im Onomast. zu David's Wörterb. p. xxxviij). Vorw. in ישורון 6, 102 (שנויד 1871, 5, 23), end. wie Ed., ohne Epilog und Gedicht a. 1178 (Sonnenfinsternis, ליל 2, 192), cf. ms. Berl. 11; Vorr. u. Verse auch bei Berliner, לוח מזר 1882 S. 36; Mag. 9, 179 nimmt darauf keine Rücksicht.

M. Kimchi nennen die Bes. Natan und Abr., Söhne (so l. HB. 14, 41) Jechiel's משי קש (Monte Santo, cf. Friedländer, Essays p. 204, wo p. 205 Jechiel übersprungen ist, s. HB. 18, 110; — bei Abulafia unten N. 285[2] vij = Monte Barbaro, nach Berliner's Ansicht hier Rom, wo auch משי für San Lorenzo u. San Giovanni). Abr. und Sabb., Söhne N.'s erbten den Cod. Card. Dom. Grimani's Name ist radirt, nach Notiz (Oefele's) f. 2.

224. 189 f., deutsch, xiv.—xv. J.

Chiskija b. Manoach חזקוני, Vorw. fehlt; in einige Pericopen eingeschaltet Midrasch תנחומא, teils mit dem ed. (Jelamdenu)

stimmend, ניסים vi 91, xxiv; s. Buber zur Ed. S. 148 ff.; f. 137b Verse aus der span. Schule; unt. And. לדס ולא לדס (דגדי מכמים 247, קונן על יד i, 1).

F. 137 Sal. b. Mose, Arztes aus Rieti (cf. 232), verk. an Raf. b. Abr. (N. 119), Rom 4. Adar אייר; f. 139 Sal. b. Abr., Arztes, und Jechiel mit Rasur. Zeugen Jechiel Chajjim b. Josef Kohen u. Gabriel b. Immanuel.

225. 200 f., nur 17—89, 94—191 beschr., kl. deutsch ital., rohe Figuren, xv. J.?

Mathemat. Abhandlungen, vielleicht von Mord. Finzi (1445 bis 1473) nach latein. (oder span.) Uebersetzung (eines arab. Originals?), mit Randnoten. Die Einzelheiten sind noch sehr zweifelhaft; HUb. 585/6.

[1] Geometr. Compend. (neuer Tit. ס' תמידים) in 11 Kapp., anf. גם כי (nicht דע), aber nur 1 bis Anf. 5 des Originals, mit Noten des (ersten?) Uebersetzers, ergänzt (f. 53 ff., f. 56 die 3 höheren quadrat. Gleichungen) bis Ende 5 (f. 59, wo זה התכם לסבר לא לדע סמו, also der Verf. unbekannt); dann einzelne Lehrsätze (nennen Campanus und Nemorarius), deren Verhältnis zu Original oder erster Uebersetz. unsicher; f. 74b סלמין מחסת סהנמס לימס מסקדמות נעל הסבר לסנע וכו' מלחר סליכי יודעו וכו' ונעגור כי לא נלחס לי סיות דבר לחוי להסתיק סקר לחרים וכו' סנני נא נחמלמות [נסמנלחות?] מקטים וכו' ונסטלם זה לפרקס הסקר ולא נתנלה נמוסת מסת סמלמד כמו סנטלס f. 81 ומסמוות לסבר סים נסנור חס' חזס; לך כי סמתקחים דנור לחר לנור; HUb. 594; Vorrede, Index etc. im Anhang, wenn der Raum es gestattet.

[2] 95 Abu Kamil, algebr. Schrift, identisch mit einer latein. anonymen in P. 7377 A f. 71b, anf. „primum quod necessarium" [vorangeht dort f. 68 der Commentar des Valens, übersetzt von Abu Othman Sa'id etc., latein. von Gerard; = תחבולות חמספר P. 1029[7]]; HUb. 594.

[3] 155 Abu Kamil (נחמל und מחלמל), d. i. Schudja b. Aslam, über regelmässiges Fünfeck und Zehneck[1]).

---

[1]) לסבר לבו נחמל (sic) לסבר לסבר ניחלבו מה מליך ניחור מן סנסלה (occultum) נמסבר הסקיפה והסנוחה דל קינבלמיינע"ן לידי לקומכוכמלמיינע"ן (sic) על הקודמים לנו חה נידיעה ונסכמה נסס סקיף של מה מכתבו סנקילים בניימכייל סידעו קפר הפקלידס וספרים לסרים: סנה לניח עוד וכנסר נקפרנו זה ניעור כל נלע מלנעום כל לחד מהומפים ומשמשרים לסבר נלמוסיהם סוחם חויוסיהם ולא נתנלה נמוסת מחס סמלמד כמו סנטלס f. 81 ומסמוות לסבר סים נחנור חס' חזס; לך כי סמתקחים דנור לחר לנור; HUb. 594; Vorrede, Index etc. im Anhang, wenn der Raum es gestattet.

[2] 95 Abu Kamil, algebr. Schrift, identisch mit einer latein. anonymen in P. 7377 A f. 71b, anf. „primum quod necessarium" [vorangeht dort f. 68 der Commentar des Valens, übersetzt von Abu Othman Sa'id etc., latein. von Gerard; = תחבולות חמספר P. 1029[7]]; HUb. 594.

[3] 155 Abu Kamil (נחמל und מחלמל), d. i. Schudja b. Aslam, über regelmässiges Fünfeck und Zehneck[1]).

[4] 166b über unbestimmte Gleichungen.

226. 122 f., span. Curs., xv. J.? Vorbl. Perg. ממרי מלימקרי מסס דסכין, cf. don קסניתן טרימק די מתנס פסטל, zuerst דסכין מלים דסכין, in GA. Isak de Latas S. 98; 124b.

Averroes, mittl. Commentar zur Metaphysik, h. von Kalonymos, hier a. 78, s. N. 244[4]; Anf. def.; Tr. iij f. 8, iv f. 18b, v 33, vi 41b, vij 49b, viij 54, ix 63, x 74, xi 87b, xij 101b—117b; zwischen 117—8 fehlt Anf. xiij, 1 Bl.? HUb. 160.

227. 133 f., orient. (afrik.?), alt.

Chananel פירוש מס' פסחים, Ed. Par. 1868, ohne Benutzung von V. 128; cf. Gg., j. Ztschr. 6, 148, 151; HB. 10, 100 (R. 1379[6]), 14, 60; über Chan. b. Sam. s. Alm. 311, סכרמל 6, 94, 403. Ueber den Vf. s. Berliner, Migdal Chananel, Leipzig 1876.

228. 133 f., zusammenges., verschied. span., xiv.–xv. J.

Sammlung von Fragm., Notizen u. dgl., meist abergläubisch, teils verwerflich, stark emendirt und glossirt, schwer zu sondern (Benjacob 285 n. 261). — [1] ungeordnete Bemerkungen zu מורה i ij, S. 1 Z. 2 פרק י"ח וכנוד סמס מלס ילמס סמסמכן סיס מורה על סלמות; Gabirol f. 29b zu i, 57, ist, wie Anderes, aus Palquera? — f. 32 chiromant. Notiz.

[2] 33 Astrologisches, Z. 7 מלס סוס לריסם סוס סס (neue Ueberschrift סמלס על סולס סמוס לוסיות סס סמולס לוס נסוס); 34 (ס' מנ סמלות) נמסנכן לולסנדי; HUb. 871. Die Buchst. heissen ס כי סי ס, mit גלגל; -- f. 35 Loosbuch, eine Bearbeitung des s. g. Alkandrinus oder Arkandam; cf. 73[2]; HUb. 869; f. 40 Erläuterung einer gezeichneten hydraul. Maschine; 42 astrol. Fragen; 43 סמני הרעמים מתקוני דניאל; HUb. 905; cf. N. 112[48]; 44 קמישות; 45b über Gesetzesgründe.

[3] 49 סוס סמחנר תגורלות, Einleit. u. Gebet HB. 6, 121; Nachahmung des מלמדי N. 235[4]; HUb. 869. Die erste Antwort Adam's (f. 43) ist סמסורס לסנר קנית מסכרס מחכרנס ותכוית נס כסי לנוך, die letzte Esra's (f. 59) סמסד לסנר לסס מסמד לס יצא עליך כי סגורס ים' ימחך ויפלסך ממנו; dann Endformel כמלמו דנרי סגניסים וסגוולות מ"ל.

[4] 60 פירוש סזקן סנכנד ספילוס' עלי נן ל'ומן מס סנסמר מס' נפלינוס ניסודות (סודות סרפואס CL. 330 ist fingirt; Benjacob 418 n. 293); mit Text Galen's [nach Honein?]; HUb. 735; Mtschr. 1893/4 S. 366.

[5] *a*) 84 [neuer Tit. פעולת השם, Lil. „Jeh. b. Sam. Levi" aus Cat. 41a; Benjacob 491 n. 1039] קוד י"י לילחיו וכו' כל סחכמים סמלמים וכל סגניסים וכו' קנלס קנלו וסוס קנלס סייסוד, Juden und die Nationen schrieben Werke darüber. Ueber 10 Gebote, Finger und Sefirot; f. 84 ולפיכך רניסי לנלוס וכו' רמחים ע"ד לפסי פרקים נגלגול נלגלי מסו ים'; end.

מכמים נדיקים ומקידים. Der Copist hat Einiges eingeschaltet. *b*) 86 מס נקנלח סרע ל' מטולם סנרפתמי[1] יסוד ולרניטו 86b; מקנלטו מן מס' סנק' רישל מטשל יסוד וכו' יְהוָה וסוד לרניטו־י מנרסס מקלוניט וסטח מפיק סלח לנלומו וכו' כ"ל לפיוסים ומולם לתי סכומנ וכו'. *c*) 87 sog. praktische Kabbala, Beschwörungsformeln durch magische Zeichen, Namen, Kreise und Buchstaben in verschiedenen, vielleicht unzusammenhängenden Absätzen, anfangend: חשוסק בדנר זס לפ יעבוק רק נכיכן לו נחסדי ולניך לחזתין; f. 87 unter רקיע ist ein Ort וילן, und darunter der Ort תלי מרחק [der Drachen!], wo es menschenähnliche Wesen giebt ומחסנגים נחסדים וצפרידסות כחלאכי סחסרת וסוד סחס נגלח לתי וים לסס רסוח להגלות לכל לחד לחסל סחדים מסך נו ולגלות לו סוד עליונים ומחסוניס ומס סחסיד לסיום ולפני סקן מסנח מחקציד ותילך; dieses Jahr 1214 der Erlösung ist beinahe das von Maimonides berechnete (Zz. Gg. j, 9, 106), vielleicht absichtlich genannt, um dem Stücke ein höheres Alter zu geben? f. 88 ein dreifaches Orakelschild רח קנלח סחסכח ר' טשטל בן מנון (so) זגיל מקנל מסרנ סגנדול ר' מחיטל ר"ת מחלח סיח 89; dann der שם סדוסם, HB. 6, 121; und עוסח סרים מגיוסת ז"ל מפי סרנ נעל סחוס' וקנל לוסח מסרנ תגדול ר' ינחק; f. 89 ר' שם סוג פלכו (Asulai i, 86 n. 75, gegen ij, 85 n. 65; HB. 8, 88 l. Z.; פלקון Litbl. 6, 148); 91b Engelnamen; 92 קריעת סיח; dann bis 93b unbeschrieben.

[6] 94 (neuer Tit. קנולות ס') medic. Gewichte, arab. (VA. 57, 96), Sympathetisches u. dgl.; f. 95 סקנרים סטוסילים לנסכסח וכו' לתן סיסודי; u. A. נסכסח סעורנ f. 96, der Rabe bringt einen Stein zur Belebung der Jungen; f. 97 לידע סזוגות נין לים ולסחו aus Namensberechnung; סעבר נגידם סטשוסת, — f. 97b לקסוסם שם סלחם לנח עליס (!) — מנע לחסנח, 98 לחדם קסוד, 98b kabbal. Erklärung des Leuchters, Ps. 67 (HB. 10, 159), Onomatomantik für Kranke u. dgl.; 101b חכמת דניאל כך קלח פשלות יית מחלות וסנעם[2], anf. שם לקלע ריח טנח (289[9]); HUb. 905. מסס זכריס ושם מסס נקנות, 103b מסנן סתנדוס, 3 Reihen von Ziffern, die mittlere von arabischen. Unter den folg. sympathetischen Mitteln: נסנעח סחחסו [?רוסח] טלח סחסנר יריח ריח יוסף; 104 לחסוך לים סחחסו ספך לשס; סכל סטוכנים עליו ימי סחדם יום ל' טוב לסחזיל; 104b mit Benutzung biblischer Erzählungen, Sagen, oder Erfindung; 106 קנלח טל סחלות; 106b חרפפות סעשס ר' סלי נחון ס'; HUb. 893.

[7] 110 älterer Vermerk: ים שס סקונן סיטוניחלח וס' קען נרסוסס וס' חלכיחיסס וסכנונחלח [?רנו נלח arab.] סחנכ ממלאכח סחנכים וסכחנ סחשלח טל רניטו חנסח [s. 214] וסכחת סחרסוס וס' קנולות סחנכים וס' סכרת סחרלוף וס' סחכחנ; fast nichts davon im Cod., wo ס' אלקביט טלח ממלאתו נחדם חדם; nicht aus Alcabitus; auch Einiges spanisch; Anf. טלח ממלאתו נחדם

[1]) Wohl b. Mose b. Jeh. aus Beziers; Zunz z. G. 165, 478—9; 480 (596 getrennt); cf. Gross, Abr. b. D. 16.

[2]) Daher wohl פשלות סכוכנים ומלות neuer Tit. von [7].

ומם יסמל יסיס עד פ' סנס והסס יוסע Ende ;מכס וסוס ניסן ומעיל לעולמכיס
סלס סלנכיס מלאחי לנכנד כי מסס נל' סמוסל רנאלים פ' כי מלנ 111b .סלסמס. *b*)
ס' ממו סנס קיו נסוסכוסס (HB. 11, 135; 12 S. vi)[1]). Abergläub.
Lebensregeln, anf. חיוסל מדלתי ניתו וכו' ויצל לדס לסמ לו לסמס לקרלמו
יצנ נניתי, Ende 112b ולו לומות סוניס מלד, dann Arab.; 114 Recepte
etc. *c*) 115 מאמר בסגולת עור התנחש aus dem arab. בריאות החיים,
latein. *Salus vitae* von Joh. Pauli, h. aus לי לעז von David b.
Jomtob ibn Bilia (Villa?) Donnerstag לפ' oder לה' (?) March. תנמיס
(1338), anf. אמר ג'ופן פתולי הייתי נאלימאדריסם עיר מערי מנרים ומלאתי ספר
סנקלא נריאות הסיים וסיו כתונים נו אלו סענינים והניא נקיומם גדולות לאבר סס
לאמס כתונות מסגולת עור הנאס והס כעין המגולות המלויות נאלנכיס והספר הזה
מצינו (ס)מלך (אמר מלאנרנ) הנקלא סכלב סגדול. ומלו מן המגולות סכתונות נספרו
וסוא כאב לוחן על דרך נכיין לאמתי. אבל לאי נודעי (!) הסתקמי הכל מלמון הגרי
לגמון לפז נאחלה תכוון ליום מלוי הירא נאחלת מעלת מאל סלס ומקס עור סנאס
ומצרפסו נאס עד לספר ואחר כך תקח האפר הסוא וממרסו סיעב ואמלא נו אלו
סמס מוכא(sic) עם n. 6 ;הסגולות. הרלאסונא סיא כי סוא שמיעל לכל מכא סרלאס מאדם
סוס תכס נאוס תכמה ותניא מאלו האנקיס תאם לאוכך לא יכול לנולך לעולם ואלי
נוראן נאכאי זה פעמים דנות end. ולא מיסוס לו נמעלה. Der Verf. heisst
סכלב סגדול (neue Randnote קסאלנ), d. i. Grosskhan (HB. 10, 10),
im Latein. Alcharius, Algani, Alcaus; HUb. 806. — Eine kürzere
anon. Recens. f. 182b: נהיוס סלנאס נאוכסת, end. .סיא קגולת המלכיס נאמת
d) 116b חכמת השרטוט נק' נלעין סירוממקיאת. סמעטו מספרים ומומרים כי
מכמת מרסופי סירים; ein tugendhafter Mann brachte aus England ein
קומדיה nach einer Offenbarung an einen dortigen Frommen (Rand-
note לאמר סמעיין לפי דעתי כל זה כוב וכו'; beruft sich für die Tradition
auf Scherira, CB. 1027[4]). — 119b מעד נמדגליות, 120 לסאריך סאמס!
122 תוחל סדיו סמיס מחלא סקופר פיס כותב נו, nämlich mit Igelblut; dann
wieder Krankenorakel durch Berechnung. *e*) 123 מי סמלו סלס כוכבו
מליל נמניס. — 124/5 Verschiedenes.

[8] 126 geomant. Loosbücher [גורלות], teilweise anders in N. 294[8],
299[5]; Gh. 58. *a*) לאמר סס' ל' לנריסס נן מחלא מנקניס סמסלין נקודות ומסנרס
זהנות; f. 127 כדעת ל' יעקב דמונכלוס; Abteilungen etwa f. 129, 136b,
140 mit Anführungen eines Abu Zakkaria; 157b mit Anführungen
des מפרדי; 174: חמלא וכו' קרקע טוב; aber N. 294 f. 118b geht
weiter; HUb. 857/8. *b*) 114b, 115, 181b 182 hydraul. Maschinen;
175b—179a geomant. Fragm. *c*) 180 מאר נמניני ס' השאלות הברורות,
end. סממן לו נייל ימיב מאומו; f. 182 s. oben 7c.

F. 94 מסס מכשוליך יכיר (?) ויכין.

229. Tuchperg. und Perg., 158 f., span.-rabb., bis 93b eleganter; Tammus 5055; f. 1 span. קנין כקני ילסק יי"י נכ"ר ילסק ני"ס.

[1]) סלמס כנסלים in Cod. Poc. 289 B f. 164; Jos. (zu bericht. Nb. 2157) u. Mos. סנרסנסלים in dem GA. des Aderet ib. f. 159; HB. 8, 88; Mag. 6, 115!

[1] מדרש קינות, Midrasch Threni.

[2] 97 אלה הדברים רבה, Midr. Num.; Berliner, Raschi xx, 152b; K. 1—2 von Rabinowitz ed. in סכמל, Ende Jahrg. 7 (nach Mitteilung Berliner's); s. Buber ליקומים 1885 S. v.

230. 88 f., nach 15 fehlt 1 f., 20 2mal, span.-rabb., xv. J., im Arab. ת und ת unterschieden, auch arab. Schrift kommt vor.

Josef ibn Wakkar b. Isak b. Mose, astronom. Tabellen (auf neuem Vorblatt פ' לוחות), insbesondere für die Breite von Toledo für a. H. 720—840, arab. verf. 760 (1357/8), 38 J. später hebr. bearbeitet; Unicum. — Allgem. Einleit. מלמדו נאמר לאמר מתלמידים מסכחנו נמלאכת ידיעת מקום ח' לי מי כוכבי לכם יוסף וכו' ניטוי לסודיים מספריים; Vf. nennt als Veranlassung die מלכות זינ' von מלכאמאל יוסף, dann Canones, Tabellen, eine arab. Notiz vom J. 803 H., die arab. Canones f. 13b, die Tafeln f. 20—88; — f. 17b—18 arab. Notizen in complicirter Schrift vom Jan. 1368 aus Sevilla; HUb. 598.

231. Perg., 277 f., iij HSS. (i eine der ältesten), versch. Halbquadr., iij stark abgefressen. Ueber die falsche Notiz in Orient und Occid. 2, 659, 767 s. VA. 39, 309; 42, 61; HB. 12, 85; 19, 35ff.

i. [Pseudo-] Asaf b. Berachja (s. HB. 13, 105 A. 3) רפואות (neuer Tit. מיסודי מסף מנקלת). Anf. der Einleit. aus פ' מס נן נח in ניסים iij, 155 (cf. Alm. 125; VA. 38, 88; HB. 4, 22 [l. W. [1] S. 1084]; 9, 19; pseud. Lit. 57, 80); f. 2b fährt fort מס פירסו לח כס מי מקנות. F. 5b, auch N. 245 f. 145, s. CL. 372. Eine Hauptabteil. scheint f. 121b (Opp. 1645 § 91, Flor. f. 10[2]) זס ספר תמדים מדרש הפרופות מסר דכסו ומקרו מסכמים לרפא וכו' לאמר לסף קרן ימי קן סאר'; f. 135 (245 f. 144b, Opp. 1646qu. f. 161) וילכך עוד לסף על סנסים מסריות; f. 141b = f. 215—6b וידבר על לוחות סמסן; 146b ולמדך לדעת לוחות סמסן (למדך ist eine alte Formel); fehlt die Uroskopie und Pulslehre des Jochanan Jerichuni (Opp. 1645 § 239, 240), dessen Fieberlehre f. 148b (ib. § 241; s. HB. 12, 85 über סייריסוני לסף f. 36b und יסודס סייריסוני 105b, 242); 149b כלסר כמות נסמילם מספר נדנרי יוסף; 150b חלת סנריס לסר כלס לסף נן נרכיס ויוסף נן זנדל, Schwur (wovon ein Fragm., aus Opp. f. 16, Monatsschrift 1859, 203, vollst. in סכרמל 1, 239, cf. 2, 14; s. HB. 12, 86). Endet hier das eben so interessante als rätselhafte Buch? cf. HUb. 662, 668, 750; דנרי לסף über Monate in Hepner's Cat. 1878 ms. 6; . . יסודות סנרי ms. Firkowitz 437, nur 5 Bl.

[2] 151—154, 166—179b Antidotarium, nach den Gliedern, und grösstenteils dasselbe umgestellt f. 182—193b; von hier ab s. HB. 12, 86. [3] 154—165b Antidotarium ohne sichtbare Anordnung; HUb. 837.

ij. [4] 196—7 medic. Fragm.

iij. [5] 198 Succedanea: לנלמי יחדל דנר . . . ועל דנר זה נחנו סרוסלים מכממס וחס חוח מחח מקדים מרים לחיכנו מחח לחשנו לקוחו חוח לחירחילנם, end. זה שחר חמות חשקיים וחשחנים . . לחקנו נלוסחל. ונקלל נקחילחל לחחילחל; end. 206 דנריחלח חוח לקחילחל; s. g. Synonyma, Buchst. a, b, c (durch ק, כ, ק bezeichnet) und Anf. d (VA. 39, 309); zuletzt von derselben Hand wie [7] נחלם חשלון חלנרים! HUb. 839. [7] 206 Medicin. Rubriken: חשנון, בירחי חשנח חלכל חחל וחכל לחולה, astrolog.; zu 208 über Diät nach חקופות cf. f. 9b.—209b לנו לחן כוכנים וחירוק. — 215 Fragm. aus Asaf 141b. — 217 ff. Heilmittel. — 218b קס לחן חחרופות חשנית ועל לנו (aus f. 47). [8] 218b—258 Antidotarium, zum Teil = Asaf, anf. לינודילון חשועיל (so) לחנחידוחיילל, zuletzt לשודנלל; 258b angef. חחטוחם. [9] 258b Praktik, vielleicht aus der salernitan. Schule (VA. 42, 59) . . חשחיל עך חלילם כי חלילם חר חנוף לילחלילחל נלטון יך חוח חלילם. כחיוום חמוח יכלנ חלילם יחיח רניח לקוחומדיקום, n. 2 f. 260 לחשוחיקים, n. 15 (273b, Flor. f. 30d) חיחמחילקים, n. 18 def.; f. 275 ולילוקלח חרופל.

232. Pap. und Perg., 142 f., kl. ital.-rabb., um 1400?

[1] Fragm., Commentar (Gematria u. dgl.) über Gebete, zunächst ס"ח, anf. נכוך לחחם וכו' ולכך לומר ניח לפי חחחכיכם כנגדו, end. עד חחל חקדוש כמנין י"י נכל"ך; dann Hymnus des Meir [Rothenburg] לחזרח חשועל.

[2] 10 לילו שאלוח נחחלו לני יסודח חחקיד על חקני חטוכח חחילח לח לחח שוחח חטוכח וחזר לטילוכו (so) . . חטוכח חשח לחחח לח לנו וחטיב ודלי חועלח לו חטוכח (Benjacob 282 n. 199 יסודח חקדוש . . חשחר!). Die weitere Compilation über Busse citirt ס' חסידים (19, 24), aber Nichts aus §§ 20—8; f. 28b דלח יניכו חקדוש נדול כח חחטוכח, einige Zeilen. Manches ist ähnlich dem יוקח (29b, 30, wörtlich §§ 21, 22), oder חיח חטוכח (CB. 915 n. 2; Akrost. . . ע"חלח . . לי"ק . . חין א'עונח וכו' . . ר'ן . . ז'ח, im Druck nicht hervorgehoben; enthält ein Citat aus (ר"י היטכוכרק); f. 13b חטוכח חכטח נן חזקיח ועטו חטוכח חטטוחלים; end. יעטח למכטח לו. טליך זה חחחזיק לנ נכל"ך.

[3] 30b Jona [Gerondi] חפר היראה und [4] 44 חוד התשובה, [5] 47 [חרדש ווישע] mit uned. Einleit.; HB. 14, 45.

[6] 55 פרק נן ערן חח יב חוכך וגו' חחר ריני"ל חני חטריח, CB. 611, teils abweichend von נית חחדלח ij, 52 und xx; z. B. S. 53 כח ד' לחחן חכטיח und חטטח חטריח יח נגן ערן (Ed. כח ו' חל לדיקיח; anschliessend f. 56 ונטנטח), viel kürzer als ib. v, 42, end. חנריח . . . לנחכול חחיז חל ליחחן ונלחחר לחן. טליך חיקח; dann ib. 43 bis ושוד לחחרו לכוחיכו חלך נדולח לפני זעחו וכו' כ' לחח חחח פרק ניהנחם (CB. n. 3844, l. c. i, 147 und p. xxv); ms. Hb. 320[7a] end. לקוח, und Manches kürzer. [8] 57*bis*b (!) חח לך לחחד חלח חחח חטח ניכחכ. חחחחי חחי [מעשה ר' אכטון]

ל' לממן ממגדנא (so) יפד וכתכת תוקף קדמתם היום מעצמה מקיה [?מקרים] בתוף הסילוק נכסם מעיני כל הקהל ולינצו כי נקם לחזו מלהיים זכרם נו מלסים״ לעזרה נסממו (so) לממן; s. Landshuth, Ammude 45; Zz., Lit. 5, 107, 110.

[9] 59 Isak aus Düren חלכות איסור והיתר, kurze Recension. Index zählt 34 שערים, im Werk bis 10 angegeben (s. ms. Benz. 10). A. Peyron zu Valp. n. 147 unterscheidet ohne Grund Is. b. Meir; s. B. Peyron p. 152.

[10] 85 ענין דרך ארץ, aus ממ' ד"ש זוסמ K. 5—8, dann 1—4 (f. 86 Z. 5), 9 (88b Z. 2) mit Varr.; dann Sprüche über Zahlen, ז' דנרים נוס מקדום רביו (so) לח נבו, nicht nach denselben geordnet. wie ממצם מורם, end. ו' דנרים נלמדו נכום und המחול לעטו"כ חם וכו'.

[11] Fragm. einer rituellen Compilation (Rom xiv. J.?); s. HB. 14, 103.

Viele teils radirte Notizen; Sabb. b. Mose, Arztes [??לנסמ]שמ, erhielt den Cod. bei Erbteil. mit den Brüdern Hillel und Sal. . . שפא oder . . שפא, 1380 oder 1420? Sabb. b. Jech. b. Mose מזמ 1383; s. Bisc. 368; cf. V. 46, 90; Zunz zu Benjamin 22, 23, zur Gesch. 212. S. b. Jech. 1427 Litbl. 9, 309 (fehlt bei P. 364; cf. Gg. 6, 190). Jünger scheinen Jekut. b. Benj. und Jechiel מילי [cf. CB. 3125; Gg. 6, 191] b. Jekut.

233. Lagen-Ende und Mitte Perg., 196 f., 6 f. Duodez nach 191 (197 bis 203); deutlich, span. bis 175b.

Isak Corbeil [עמודי גולה], anf. Mitte § 1, ond. יחלם לסקל in Perez's Note, s. unter N. 135; גמ ohne Datum. F. 177—9 Index von 300 § excl. דיכי מקום; f. 175b כמלם יום מציתי חסלה לאל מזכי ודועי נרוך יולדי חסד זיכני לגמור וכן יזכני ללמוד וללמד לשמות ולשמור וקלחתיו ס'עודי גולה וכלחתי חבנה עיר ניון על חלה נחנון נמנו[ות] החלויות נגבולה נשחרת דוכא שמים ושוכן מעלה.

[2] 176 Notizen, Kalendertafeln für J. 270—310; f. 185 für J. 266 ff., vielleicht Materialien zu einem Werke; 194 Memorialvers לחתים חולדות חנוכים und pros. לחתים מעטה לך ולחלה חיתו חולדתו ויליחתו; 199 ff. Ergänzungen. [3] 197—8 vielleicht Fragm. einer Hymnensammlung: [1] חלי חל חנוסה ריח חנרים חן קהיל [Tetuan? fehlt bei Zz.]; cf. Kayserling, Jb. f. Gesch. iv, 292; Luzz. לוח מולד טוב in לוח S. 12. [2] (פזמון) מומל טוב גומל לוחי חל חסחל חני (Akrost. חיים?). [3] עורכי חן נדלוני, רוממוני רוממוני רוממוני, ein Kettenvers, worin von Götzendienern und מלים die Rede ist. [4] (נקמה): חלחי עז חהלחי, רפחני ולרפח (Eljakim, Zz., Lit. 549). [5] (נקמה נחנת) קמחי לחלל לח חם חחל חכנגד; wie [1–3] nicht bei Zz.

234. Seidenpap., 204 f., bis 145b mittl., zerfloss. span., alt; zuletzt deutsch: (?) ק' הממים וכו' ומנד ק' לחד כ"ל שמ [ממע] חנמי חכיקמי. ע"ם מיזליקח. Beschädigt.

[1] Averroes השמים והעולם וכו' נחור וכו'; s. N. 31; Tr. ij f. 62b, iij 97, iv 123b.

[2] 146 al-Farabi תחחלות תנמצאות, h. von Mose Tibbon; Alf. 64.
[3] 175b Themistius, Commentar zu Metaphysik B. λ; s. N. 108[7].

235. 180 f., 1—4 gehören nicht zum Cod., 128—80 angebunden, hebr. (deutsch um 1500?), latein. und deutsche Schrift und Sprache, Ränder und Lücken ausgefüllt, Einzelnes absichtlich umgekehrt geschrieben (z. B. Liebesrecept f. 93). Gehörte Trithemius (gest. 1516); s. Serapeum 1864 S. 100.

Sammelsurium von Stücken und Notizen, teils jüdisch-deutsch, auch ins Hebr. übergehend und umgekehrt; eine Fundgrube mittelalterlichen Aberglaubens; Serapeum 1864, 37; f. 23 berichtet der Schreiber, die Türken hätten ihre Pferde und Kamele, mit Säcken voll Staub und Russ bepackt, in das feindliche Lager geschickt, damit beim Schiessen auf dieselben der Staub die Feinde verhindre zu sehen u. s. w. Als Probe der Sprache und Orthographie diene die Beschreibung des „Krebses" (f. 25b): (sic) דיס נוייג[1] סייסם מיין קלעגם מון מיסם נממידים טן מיין מון נים סיכזר זיך מון נוייר זיך מן נוייסם עם מוף ד' [4] לעדיין מון מכיים סיכזן מון צוריך נוזייצאך זיכלין זייכם ן (sic) לגנין מיין טוסיקליכר זייסן מן דעכר מכמין עם סאם ויר מויינין ווזן מן די מן נוייכזם זו סמייסים עם סמיין מון נסכוסן סמסאסיל (sic) סמוויים אלז מיין סאגיל דא מיס מן די וייכם .נילד לינים דען נוייג מצ מן מאכין נכום מוזר קליין וי מן ויל. F. 13 Beziehungen zur Tannhäusersage, bei Perles in Jubelschrift für Grätz S. 25. — Mehr zusammenhängende Bestandteile: [1] 4—67, 89, 90, 112, 114 elende Abbildung von Kriegsmaschinen [aus Vegetius?] mit spärlichen Erläuterungen in gemischter Sprache; cf. Ser. l. c. [2] 67 Vorschriften für Wünschelruten; Beschwörungen etc., teils latein. mit h. Schrift, wahrscheinlich nur excerpirt; s. Perles l. c. S. 32; aus f. 68 bei Güdemann, Gesch. ij, 333; f. 71 Gebete vor dem Punktiren mit kabbalistischer Färbung, z. B. ויכיך מכיג ימין. [3] 70b Geomantisches, teils latein. mit h. Schrift. [4] 72b סלמזרי סמכם מיקן סלו תנורלות וסמלכים וסמלכים וסנסמות וסמיות ניסד וסטופות לנד וסרומם לסמיל וכו' ונוס סלמחרי סס' וסיומן וסמסנר (entspricht wesentlich dem ed. Pseudo-Saadia); Muhammed oder Ibrahim al-Fazari? Nachahmung in 228[8]; HUb. 868. [5] 82 גורלות מן כי סעדיס וכנר כיסו וכר סרומם לספיל; HUb. 869. [6] 84 סוד נדול סוא זס לרמות וכו' נלנ נוכל ונלנ סקטון ונלנ [סמל] יניסם, anderswo als גורלות von Achitofel; ed. von Mai; HB. 6, 122; Hb. 155 (so lies HUb. 870 A. 132); [7] 87b Miscellen, astrolog. Räder, Quadrate u. dgl., teils latein.; f. 88 ein astrolog. Quadrat (latein. Lettern) in 12 Verticalcolumnen für Zodiak u. Monate, in 22 Horizontallinien links ein Schlagwort latein. u. hebr., z. B. verkaufen in sämtlichen Feldern schief geschrieben *quit* od. *quait* nach einem gewissen System. — 90b Reihe von

[1]) ס gilt für eu und ü und au.

Notizen, — Sympathetisches (סגולות), hin und wieder Einfaches, am Rande fortlaufend, darunter f. 93 Liebesmittel, z. B. ein Spiegel, worin „in Frau Venus (ווינים) Namen“ gegraben werde. Im Text a) Augurien über Gewinn und Verlust, Streit zwischen Gläubiger u. Schuldner, Mann u. Frau, Jude und Christ; f. 92 eine Loostafel und Anweisung, im Kalender *Johannes Baptist* מנחתך לחמו יכים לו aufzusuchen! *b*) Praeparate von Pulver, 12 Fragen an den Büchsenmeister etc. (Serap. 1864, 100), deutsch in hebr. Schrift. [8] 126b bis 114 von links nach rechts, deutsch, gothische Lett. . . . „kunst des [gesieges] und vngesieges“, Serap. l. c., Nachahmung des Secret. secretor.; s. Jahrb. für roman. Lit. 12, 375; HUb. 252; cf. N. 246[7].

236. 147 f., kl. span. des Abr. b. Jos. מלוי, Sabbatausgang 14. Schebat 120 (1360) in מרחשלם.

חוספות חולין, Anf. def.; Catalog 41 c hat Ascher b. Jechiel; woher? Citirt f. 45 Meir b. Baruch; auch Efraim, Isak b. סרמיזי, Jakob aus Orleans, Menachem, Simon b. Eljakim, Simson aus Coucy; f. 91 Erklärung des Nachmanides, 46 des עיוך — מין נענעם ונלעם פורן ונסמעלי ל' ממוחל נתן נגול (blau) — נלאם לון ונלי"ח.

237. 163 f., span., von Sam. b. Abba-Mari aus Lunel, Schebat 169?

Ahron ha-Levi, Commentar über Alfasi (Berachot und Taanit) für Josua b. Pinchas ha-Levi; u. d. Tit. סקודת הלוויים mit Noten v. S. u. N. Bamberger, ed. 1874; Zunz, z. G. 474; HB. 8, 77; כז סקודם ist Tit. eines im Vorw. citirten Werkes; andere Verweisungen sind: וסכי מוכם נמלי דכמיענת נפירוסי הלכות סממים לרביו ז"ל וכן נמוספום וסכי כמיענת נסמם ונעירונין ונפירוסי (sic) הלכות (ms. 102b); ונהלכות נדולת 143b לרביו ז"ל נסי"ל; 146 וסכי סריסנת נסלכות נרכות לרבנו ז"ל; ומס יאכני סמס ים' עוד לחנר נזה קונדרס לנחל נו דניים טינעמי נסס וסמעמי f. 69b. Nachfolgendes Register der citirten Autoren wurde in der 1. Ausg. dieses Catal. weggelassen (die Ed. bietet keines): ר"ל ז"ל ms. 133b, מנרסס נר דוד 65b, מנרסס נר 76b; (einer von beiden) ר"ל 128b, 132, 135b, 137b; מחז 68b, 107b; מלנחל סקליר 12; מדוני סרנ ל' מסר 32; נן מדוני זקני ל' מסולם (meist aus Alfasi) 30, 31b, 85b, 142b–35b; מנחל 124b; מפי מורי סחכם סנדול ר' יצחק הלוי נר' מיחל 97b; ר"ם 132, 134b. (מפי) מורי רביו ז"ל 100; ר' מסה = 70 מסה נר' מישן 75; יצחק נעל סמוספות — מכמי סמוספות 28, רבומינו נעלי סמוספות 133b. — 17b, 27b, 90 — נסרקי סיכלות 66.— f. 157 Notizen und GA. (u. A. מעני מסונה n. 55).

[2] 157b [Jakob aus Marvege (1203) שאלות וחשובות], def.; HB. 14, 122.

238. 238 f., verschied. deutsch-rabb., xvi.—xviij. J., Randnoten deutsch wie in N. 331.

אוצרות חיים (zuletzt), Kabbala nach Isak Loria von Chajjim Vital. Anf. der allgemeinen Vorrede zu עץ [ת]חיים: לענ מעני (s. N. 331) bis zur Einteilung in ij Teile zu 4 Pforten ohne Einzeltitel. Das Werk war, wie berichtet wird, nach viermaliger Revision Chajjim's unedirt geblieben; sein Sohn Samuel und Andere, namentlich Meir Poppers, haben die Teile verschieden gesondert und betitelt, daher die HSS. in Text und Noten variiren und Stellen „aus מיים מן" bezeichnet werden. Die Bibliographen folgen meist dem, mit Kapitelzahlen versehenen Index von 6 Bänden bei Knorr a Rosenroth (bei W.[3] 594 ff.), der auch in Cod. 319, 331 etc. benutzt ist. Die in Korzec 1783 ff. ed. Bände (Zedner 178) sind hier selten und mir unzugänglich. Folgt: ליקוטי הקדמות הקבלה מהאלמי מהי הלמיד מיים . . . גם יהונדו הליחס קמן כוונות הסמלות והמנוחם וקמן יחודים וכוונות ע"ד הלמה לייחל המלוחות הסליונים . . . וקמן ביאורי מלמדים מן הזוהר וביאור פסוקים ע"ד הלמה וע"ד הסמם ודרושי הנסמחם והנלגולים; scheint jedoch wieder ein allgemeiner Titel. Dann נעתין הפרי הבלה הנמלחים מאמר לי מורי, wahrsch. Excerpt aus der grossen Vorrede (Asulai ij S. 132); N. 319 überspringt die allgem. Einleit., wofür המחקרי מהר' חיים לוונטו und sofort die Ueberschrift הנמר הלהם הדמון vor diesem Stück (cf. Perreau 102–3); hier folgt הקדמה לחמ גדולה לוונטו מן הלחים וכו', dann שער לחיק u. s. w. wie bei W.[3] 594 (cf. N. 255) und in N. 319; — f. 37b, 158b רביעית מהגחה מהדולת; und so auch sonst, z. B. 157b, aber auch von Natan Spira, aus (מיים) מנוח הנפרים, z. B. Anf. n. 6 f. 45b (= 319 f. 107 ס"ד ע"ג ס"ל כ"ג), n. 10 (nach 319 f. 93b, aber f. 71 und hier f. 30 fehlt die Bezeichnung); n. 10 f. 82: מהדולת הסדיך לסריר מינן, in N. 319 f. 144b לחרי"ם und ib. f. 154 end. עיד [עיכ?] מהדולת ג' מכמן ולילך הוא מהדולת ל' מכ"י סהם"ו הנמלה נהי דרושים.

239. 170 f., (159 dreimal) zusammenges., verschied. span., meist xv. J.

[1] Abr. ibn Esra ערונת המומה ופרדם החכמה. [2] כתב Brief des Anatoli und Antwort des Maimonides, noch vollständiger als Edelmann's Ausg. (CB. 1905, נ"ל 2, 2; קונן מנוחת ij, 36b). [3] 9b Chanoch al-Constantini, מראות אלהים, s. N. 201[5]. [4] 43 Inhaltsangabe des מדש bis i, 57; ed. als ביאור נפלא, CB. 2574; Benjacob 467 n. 385.

[5] 66 מדלות יפעיח נפנח מות וגו' מלחני, פרושו מל זו המכנח נפנח וכו' רמז יפח פפנמו נמיחח מרפא, end. מכני מלחני כלות' לחי מחות לכך ושוכן, Fragm. einer philos. Schrift?

[6] 67 Noten und Verweisungen zu מורה (xiij.—xiv. J.?): מן הפלא

שלמון המירוני שמחזיק שמחצית עמי (so) מלחצמי לחתך לעצות הסכמת; f. 78 zu ij beginnt mit K. 29; zu 30 f. 79b וכן מניכו נפ' יליהם וכו' מצוחר נגלין für נל'; häufig נפ' לחתות סעמים. [7] 85 Verse, teils uned. über מורה מקום המורה und Maimonides (s. mein מורה in קונץ ע"י i) Anfänge: 1. קלות מלך המל (ms. Fl. i, 26[18]), 2. למת מורה למת, 3. למנע מן מצות כל נמנע, 4. (f. 85b) כל הנצוך בחמונתו ובדעותיו לנו מוכל, 5. עם נעמרו סנעריים כי, 6. נדנרי ספרי לים לנו יבעט, 7. הלף מני מוחל ספרי, 8. נעמרו, קמו מורי מוח על מורה, 9. מורה נטוכי' קח לך קודש, 10. (f. 86) למנו מינות למרו לנמת u. Notiz über den Verf. Meir Zarfati, 11. יהגו מחמתי ויחמלמו, cf. N. 297[18].

[8] 92 Maimonides מלות התגיון, in N. 307[6] תגיון קצר, in 358[9] תגין, h. v. Mose Tibbon; nach N. 388 1. Kislew 5015; HUb. 435.

[9] 111 Sam. Kimchi b. Mose [פי' פקר שירה]; CB. 2704: HB. 13, 105 (cf. 11, 139); falsch Mose nach Carmoly, bei Kayserling, Gesch. 2, 75.

[10] 150 למר מחזל 'ן מסון הספרדי נל"ו. נעניו מנלח לסחר ומסלוקה לחסרונם. וחמן עם היהודים ע"ד סחכונם. עניו המנלח וכו' הכל רמזים לנחיל; end. 150b ורחנים לנלמים וכו' ודי בזה הערה. — Randnoten dieses Bes. des Cod., z. B. f. 64, 94, 95; cf. N. 80[2].

[11] 153 פירוחי הסחרות לסחר לרלחנית = 61[3] [von Jos. Caspi, Gg., j. Ztschr. 6, 130, Alf. 342; Berliner, Plet. 52 A. 5; Nb. Rabb. ij, 484]; Anfang des Comment. f. 153 נחקדמת פי' הסרות פי' נרלחנים למר וכו'; f. 168 ועתה לים לנענין זו החכו למחר סחר נדול; end. דפיכסו קדמוניו, Cod. 61 f. 205 לחסחו נספרו מנלח הלחים, ist Ethik, s. Moreh iij, 8 S. 30 Scheyer; f. 167 (204 ולחסחן): מנרו סחר ודע כי כל הסכמים (!) הנקי גימטריח ושמנו משולח לחחים נגיח' הסנע. Zu den mss. in Ersch s. v. S. 68, kommen: Cambr. 58, 61 (HB. 16, 108); Fl. ij, 43[18] (Ende abweichend?); Mailand 106 (Mag. 7, 115); P. 178!; Schönbl. (1867); zu streichen ist Netter (פ' הסור).

Bes. Elia b. Sal. b. Jak. b. Sal.; Jos. Levi; f. 1b מכחזים יניח לחחי מנים; Jechiel mit Rasar.

240. Perg., 64 f., deutsch (bis f. 48 dieselbe Hand?).

Kabbal. Sammlung, grösstenteils in Cod. 311 (hier „B“) copirt. [1] (N. 37[4] סוד השרשים ע"פ הקבלה; Bisl. 63[5]: בני הכ"נ חומיות, sonst auch מרכבה) Nomenclatur der Sefirot, nach dem 1. Buchst., biblische und nichtbibl.; f. 8 ספרק הסלילי נזכרון הסמונות הסתומות, allgem. Namen, f. 9 Kap. [4, s. Gh. 81 D] Namen mehrerer, weit kürzer als die Excerpte aus Jos. ibn Wakkar ij, 2, 3 in N. 221 f. 29—31; s. oben; HUb. 921.

[2] 9 תשובה לנמול חס ים מנחיג von Asriel, mit Schluss; Jesch. 6, 172, cf. zu N. 11[3] und 17. [3] 11 [ק' חבדיר], s. N. 209[1].

[4] 18 נמצא על ענין וכו' ושמר רויאל מהו על שלמה שלחכל נמצאים דברים (so) לייחוד ושמנה זה הספר מהרו שלמה רזיאל; das Buch wurde zu Salomo's Zeit wieder entdeckt, aus dessen Weisheit vermehrt und erläutert, später nur in Castilien bei einem Juden gefunden, auf Befehl des Königs von einem Christen übersetzt. Nach Anf. der Einleit. bestünde das Buch aus 5 untrennbaren Teilen und ist vom 1. Schlüssel die Rede: חיהו ענין מפתח שלמה. Anf. scheint (hier in Form einer Note) שמר שלמה על חוט של וכו', über Planeten. Die Textzeile (B 43b) beginnt ומפתח נדבר מן שלמה. על שלמה שלמה חוט; diese kurze Stelle erwähnt die „Philosophen" und endet חת קוד שנמה שערי הסוגה [Rand שני] פסח, dann . . . הסוגה כל נתי יסוד נגידופו. ומפתח לחמיל לנלך, end. (18b, N. 311 f. 44) Dann ומפתח לחמיל לנפל קוד ירי מלך ירי ימלך. סמוחיות נתיב. דע וכתן כי קוד כל חוח וחוח ים לת כח וכנולם, über die 22 Buchstaben und Sefirot, end. נכל דור ודור ודי לך נזה קוד חוח חיו מקוימת. Die Buchstaben (d. h. der Namen?) werden manchmal als שלמה, חסוסים, ניטנית bezeichnet; cf. Sohar ויקהל f. 10b? Die Einleit. erinnert an Pseudo-Salomo's רזיאל und Clavicula, an Hermes' Quadripart. und Kyranniden; HUb. 937; s. auch N. 243[2]. — ס' סדזים u. רזיאל neben מישור קומס bei Serachja, ליב ij, 138, 142.

[5] 23b *a*) מערכת האלהות, mit Noten von der Hand des Textes (43b מלחמי נמחוד ויסרי מסוסק לפני רמי) und jüngeren Varr. Tit. ס' סמערכת P. 802, מלאכת סמערכת P. 806, ס' מלחים סיים bei Cordovero, Pardes 118; Verf. in keiner HS. genannt, in Ed. Mantua: Perez, nirgends Scheschet (wie P. 802), s. CB. 2092 (2524, 2530[1], 2680[6]); über פני נסוד s. ms. Benz. 25 D; die ליקוטים über Sefirot in Heidelberg hängen vielleicht mit Schemtob (Cod. 66) oder Josef b. Sam. (hier b) zusammen. Reifmann, סמסר 2, 343, vermutet Bechai(?). K. 5 f. 26 (311 f. 159) כאמר נאמרו לי כמ' ר' יצחק ז"ל bezeichnet nicht gerade einen Lehrer (Grätz 7, 444); סרים בן מרדם שמר (f. 25, N. 311 f. 157b שמרדם, Ed. Mant. 66b) ohne Eulogie. — Commentar s. N. 92[22]. — *b*) f. 46b כמצ ר' יעקב בר משה משלמון סר"ל [aus Jakob's משיב דברים נכוחים 1243—46, יוסף ני"ר שמואל נמ' נחמיה cf. Gh. 12, auch ms. Phillipps 1392[6]], end. def. מפטום למעלה ער"כ ל'; s. Gh. 110 L, über Jos. ממגן HB. 14, 81. — *c*) 47 שור מה לידיעו נמגין קדר מפתח נרשמים ות' [ושמרו] כי חוח משלמון סרמזין זיל מפתח נמחלה כמשלה נמשמנתו לנגר ספירות כי חמצ לנלות סדברים שלא נחלה ונא לו נחלוס (so) ומצא מחמנתו ולח נמצא עד קוף ימיו שמנר ספי' וסמר סנעלמים מח מכחות כנל שמחזיקו ח"ל (so) שמנח לא נחמחת שליהו לכן לא נסתך עליו. שמ' כי שמניל עם חמשים והשלין נדין; end. ושל מדת חסוד וע"כ נא לידיעו; cf. Bisl. 3[1]; ס"ב 3, 153; CB. 1950; P. 803 ungenau.

[6] 47b Notizen und זה חסר של מ"ב לוחיות מפורח מרי עקיבא ומשנו לר' סמי ז"ל ר' מיכה של ז' לוחיות; cf. N. 215[10]b.

[7] 49 דע כי נעמדת סדנכות [Fragm. aus מאורת עינים mit einem Citat im Namen Abner's], s. N. 17 f. 66. [8] *a*) 49b כל מקופע דנר שער תבוונות], Gh. 79 D, סכווכה Reggio 24, Nb. 2221[9] g]. *b*) 50 כתר עליון נלנל מסכל תולדת מחסנת כסא סכנוד פס נמר; Nomenclatur der Sefirot. [9] 50 סוד עשר ספירות, s. N. 215[5]; Bj. 424 n. 474 ס' ספירות. [10] 53 *a*) מס חיולא מן ינהך, 215[10]d; *b*) לעניתן פי', Fragm. von 215[10]; *c*) Endpartie von 215[10]c; *d*) f. 53b ענין נדול מאד, 215[8]. [11] 53b פי' של קריש, 215[7]a u. b; — f. 54, 55 Verschiedenes, u. A. Loosfragen aus dem Pentat. [תמות חורה, HUb. 868].

[12] 57 (neuer Tit. ספר ספירה) Commentar zur Schrift über Sefirot in N. 37[8], jedoch andere Benennungen anschliessend (cf. N. 341[12]); anf. ולא מלא לין הסעם כי ים' שמו וכו' לחסיה וכו' nach den Textworten ים ספירות מנחיסקו; citirt zu 3 Euklid; an Sef. 9 schliesst sich קוד כלולא מע', end. חמלנות ים לך לדעת כי יניתם חסדם נגלם, in N. 311[6] מכל, so lies Gh. 110 T (מסחת). — f. 62 מלחים ניסרחל [aus חסלח סייחוד s. N. 11[7]].

[13] 62b מלחם עסד עקרי דרחינו הקדושה לריך להסתיין נכלן וכו'; s. N. 210[8].

F. 23b לפי יום פוג נן חס"ל סיים כמנחי זס חס' שמ כיחל להני ... [radirt] וכו' נמעשה נמעשה ומשכיים ליכם לפ פ' כלה מנם כי נגנל"ל סדנכ סהם וכו' סקופל לפ יחק לשלם; die Schlussformel seit 1264 (Zz. DMZ. 25, 637). F. 17b מנם ויי לנלות ינן מלים וכו', etwa ינן = נגל 63; aber der Kalender passt nur zu 65 oder 163. — Bes. משחל [?מחניקלי] und Mose b. Elieser.

241. 188 f., 10 (189—98) aus N. 356, dazwischen fehlt 1; das Vorderbl. war 199 (resp. 200); gr. span. Curs., 1444.

[1] Joh. de St. Amando (נ'ואן די סאנט אמאן), Expositio supra antidot. Nicolai, h. von Isak b. Abr. קנביט (Cabret) 1403, nebst Index der מלות und דומים, s. F. 42; HUb. 806.

[2] 195 Versuch eines, wiederholt geänderten, grammatischen, auf ים reimenden Gedichts mit kurzer Erläuterung, wahrscheinlich von Abr. ג'ינילי (Genilla?) אמורגו, dessen Namen f. 199, cf. unten; f. 197 מלרי דנרים (נמאמרים נכללן) לחסי מאמרים, נכריחות וקסרים, ונפעלים ומפעיים.

F. 192b לפי יוסף נ"ע אסר כ"ע אלנאלי (?) כתנחי זס חס' לעסכיל נסמד למלאס (!) ומוד זון יוסף ס"ל נ"ל ינסק נגילה (so) סאלנ"ה וקיימתי יום לאסתן ליכם מנחם מהם על ס"ל נעטם ונר חאל נרחמתי יסנאו להעטם נו כל ימי מיין נסקסק ונשלוס ונשלוס ונמישור סלך אסי וכניס חסיב פעמון נכיך לאסמע דקיימן, cf. Zz., Lit. 522; Elieser ג'ינילי bei Conforte.

242. 1 und 233 f.; i bis f. 9 span.-rabb., XV. J.? ij gröss. des Isak b. Abr. מלאכי די וויליש für seinen Sohn Jak. קנקייטי. Freitag 13. Schebat 5190; ס"ב 1, 112.

Commentare über die Bibel: [1] Threni von Sal. Isaki; f. 6b bis 7b מושסחת לפי מעניו יסרחל מלחים; f. 8 סידום לאמוריס angefangen; [2] 10 Job von Nachmani; [3] 100b Sprüche von Josef Kimchi

(über die Aussprache Kamchi s. HB. 11, 133;[1]) CB. 1497 und Add., do Castro ist p. 84; V. 89; die bodl. kurze Recens. ist elend und als מוקח ס' ed. Breslau 1868; s. HB. 9, 92; 10, 86; 13, 112; DMZ. 27, 561; cf. Berliner, Magazin 1, 22); [4] 147b פירוש מלות דכיסל [ist der Anhang zum Lex.] von Dav. Kimchi; [5] 149b Daniel von Abr. ibn Esra; [6] 178b Esra, angebl. von ibn Esra [Mose Kimchi, Akrost. משה]; [7] 192 Kohelet von ibn Esra.

[8] 230, 229 (umgestellt) מולדת ונוח [משה]; CB. 608 n. 3875[5]; שמות פלט 1, 27b; Tendlau, Sagen n. 30; I. E. Elix, Die Dulderin aus Treue, eine oriental. Sage, Berlin 1828, 36 S.

[9] 229b [Sal. Isaki] ספר ויקי נימי משפט שטופטים [סי' רות], Ruth.

Auf Vorbl. und f. 238 Notizen, teils in span. Schrift; u. A. Jak. מורנייל (cf. N. 252, 297), Don Soleiman de קורליל; די טוריס (?) . . נפתלי קמחי ניניהו ibn Mose.

243. 229 f., verschied. span.-rabb., xv. J.?

[1] Notizen, meist Recepte (מרפא, מעב'ן); f. 6b: ומשחה שלמנור ולחן לחן פלקידא aus כחל זוהר ולרפאו ורים זיל [לי הנוף?] arab.; 16b, 17 mehrere מאמר תיפוחאנכרא מבדו חס' סגדול מאלמדו (so) נן [נון?] נודע ניע לחכיח נו לדמום לויר מעופם וכל ריח נלחי טוב Epigramm gegen Aerzte, s. N. 210 f. 2b; — ein anderes f. 235b פני יוסף, s. הלבנון 5, 504 [aus Uri 418[2]], s. N. 297[5]. — מליצה

[2] למר סכותב ניטוחי נבי חזה ומלחמי ס' נכנד מאד כולל מיני רפואות חרבה 26 ומבדו חס' חרופא מאמרו וידאל נאלנום [נלטוס 33 f.] מפסיים לאחריס כנון ס' נידה הדרכיס וכיולא נו ונקדא חסי חזה אורח חיים על שחוא למעלה למטכיל ושוא נחלק לפרקים רניס וים פרקים נחלקים לחלקים ולילו הן. פרק א' נשפילם הסיעד ושוא נחלק לפרקים רניס וים פרקים נחלקים לחלקים ולילו הן. פרק א' נשפילם הסיעד ושוא נחלק לד' חלקים; s. N. 276; Rabb. ij, 330; HUb. 746 (687, 739, 741, 837, 974). Der anon. Schreiber (למי סכותב oder למר ס', auch ohne Bezeichnung) schaltet Zusätze ein, z. B. f. 44b, 45 Kamäen mit Namen (dagegen Narboni zu מורה 1, 62); 62b, 68, 69, 74, 103b aus Talmud; 68b ממעמי מפי רופא מונסק; 73 ff. K. 102 Aderlasstage und Stunden, ominöse Tage u. dgl.; 75b רישל לנקום סמולם לאם ימים (s. N. 240, aber [?] [מכלורי?] לחזי"ל f. 39, 40, 105); 76b למר נפלמיום; 101b § 29, 30 in eine Vorbemerkung, die zu K. 77 gehört!

F. 70—72, 126b ff., 6 arabische Schriften, s. Vorwort. — f. 2 Bes. Brüder Mose und Jeh. (s. N. 111 etc.); (Arzt?) Jak. ריס b. Josua (משמש und nichts dazu f. 229) schrieb Einiges f. 1, 23, 134b.

244. 1 und 230 f., ungleiche span. Curs. des Reuben b. Sal. (zu eigenem Gebrauch) in (מילאן) מלחיאם מדיים למשלמדיאם Mont. 12. Nisan und Mont. 20. Ab 198, f. 122, 210; vorne משכים שם שים כחוב נפלא פ"ז קומדיקים von demselben.

---

[1]) Felsenthal (Ztschr. *Deborah*, 1. Febr. 1894 u. 31 S. 6) citirt den Reim משה bei Immanuel für Kimchi; allein die 1. Silbe ist gleichgiltig.

Averroes, mittl. Commentare über: [1] רתקש Analyt. i., [2] 63 מופת Analyt. ij., s. N. 106[4.5]; [3] 93 Epitome Metaphysik, Anf. def., ij f. 99b; Ende und Anf. iij (N. 108 f. 100b—104) hier f. 106 übersprungen; [4] 122b mittl. Comment. Metaphysik, h. von Kalonymos (in N. 30 nicht genannt), im Epigr. ומטלים לסמתיקו וכו' ני"נ סיון פ"ק לפרט לתר מסמתיקו נמכדום וכו' לתצל יודס לנסס נמס סמלנ לו (od. לי) מן מסמלי וכו'; in Cod. 226 (def.) ומסלמתי וכו' ומסמקמיו וכו' und a. 78. — Tr. ij f. 124, iij 130, iv 138, v 147, vi 149, vij 161, viij 163b, ix 168, x 175, xi 179, xij 185; HUb. 160. — Der Abschr. copirt noch eine kurze Notiz aus dem Rande seines Prototyps.

[5] 213 Farabi ר' משטעאת. [6] 322 אמונת נצוח; s. N. 26[6.7].

245. 177 f., gr. span.-rabb.; f. 1, 2, 63, 64 (falsch gebunden?) von anderer Hand; def. nach f. 78, 79, 80, 93, 181, 184, 175; teils abgerissen.

[1] 63 חבור חשחן לינמק סיסלמלי זיל. סמן קדסם מדס נגלילס מעוכנם ועכוכס; 64 לתר סמכס הנחן מעלית מדס סוט ומחולדם מדס ר' ליחוסיכס וכו' עוס מנדם וסמקוס יחייכו וכו' וכסיס לנסיו לתן (nach Constantin's latein. Uebersetzung?); HUb. 758.

[2] 63b אסיפת מראות חשחן לנסליטם סנסחקם מכניס נן ינמק ז"ל(so), סענינים לסלם סנסלס. Eine Fortsetz. ist f. 1, 2 סנסמס לנענים (מני) ניחור מנ [חס] זס מן סנסחן. Ende hier לנסי נלט נלחס סמכס; HUb. 656.

[3] 3 Gerard [Bututus] ס' חככוסים וכו' (N. 49[6], auch 27[4] def.), h. von Anonymus, um 1197—9; HUb. 792.

[4] 66 [Nicolaus Praepositus] ס' הסרקחות לתר סמכס סחלו ממני מנני, wohl vom Uebersetzer von [3] übersetzt; f. 94 Ergänzung, Register; HUb. 813/4; Mtschr. 1893/4 S. 370.

[5] 105b מחמיל דברי חונן [Honein] מחלר על סמולים נחיחס ענין מוכל לסכיל סמולם לס יחיס לו לס ימוס לומוס סמולם סחלחס לס סוט לתוס (so) לתר סוך, später פלטיוס; cf. לתפלידיוס als Commentator von Hippokrates' Aphor. = Palladius, od. Meletius? Beginnt mit December; 106b יעמס סחלולי סנקי פוילס (CL. 338). Unbekannt; HUb. 709.

[6] 107b Razi אקראברין, das „Antidotarium libri divis." aus dem Arab., woraus wohl die Varr. נס' לתר f. 113b, 114, 115, 126, 127, 152b; unbekannt, verschieden von Mose Tibbon (1257); f. 131b, nach Index K. 69 (lat. 44) (so) לו מרק דוסנ' סוט לס שף כנר לתרטוס, vgl. unter נמנגולי. 133b לתפר סנדי; וכנר ניחלתי נמנגולי; etwa von Schemtob b. Isak Tortosi?? (cf. zu N. 280[4]). Worterklärungen meist arab. und punktirt, oft auch נלמה (spanisch?). Sonderbar klingt freilich (unter נואריש לולכחי zu דנס סקניס, lat. cannae) וכמדומס לי לתר סמעמיק על (lat. 38) לתומר לקניס נמרני קנג לולמול; f. 124 K. 48 (cypressi!) כמדומס לי לתומר לו נלמה לימסניימסי [l. מסמו] מסמו; cf. 119b.

Die Punctation ist meist richtig, z. B, נירקסט f. 125, = *birsen* in lat. Uebersetz., nach span. Aussprache. Es finden sich auch ausführliche Erklärungen, z. B. f. 126b von זמיר; 127b wird zuerst dahin verwiesen, bald darauf dieselbe Erklärung wiederholt! f. 130 Diabetis fehlt im Latein.; die hebr. Bearbeitung ist der latein. gegenüber auch sonst wertvoll; z. B. f. 150b ומעמקתים מספרי סחכם מסיח שמו מטיח ונעתיי קסיחי; lat. K. 35: „et sunt de libro almesie"; f. 151b Confectio *Fenonis* (s. Fabricius, Bibl. gr. xiij, 159), hier ohne Namen. Anf. לאמר לנוכך וכוי זכרתי נפ' זה הלשונות מהולכתי לפס לפי וכל סכונם לעמוק נמלאכם זו נאכמת סרפואם; das 73. und letzte K. des Index נמצרים כאב סרפס; f. 131b סמעי חס, aber bis 155 Einzelnes noch hierher gehörig; f. 132b Mitte מריאק סמרונע כנר כתנטיו נחנור מקוודס הסקרלמנדין ומלחמי לו נכתן חופלח(so) סלח זכרטס ומלו חס; f. 133 (so) הקָתָרוֹפִיטוס לעתן יוכי כנר כתנחיסו נחנור הנקדס לאקראבדין ומלחמי נכתן מחוכר לו חופלח סלח זכרתי לחתו וכו'; 137b נסיוטח מחכם לפעול; zum Teil Sympathetisches; נריסוניקא סוח עפנ חופח (!) ומלח לחתו נפפר הפפנים וממחיפס וכו' (nicht hier f. 158/9); HUb. 731. — Fol. 134b zu K. 43 (Samen); f. 150 *bis* aus dem oben fehlenden latein. Kap. 33.

[7] 144b - 49 Fragmente aus Asaf, N. 231 f. 135, 5b etc.; HUb. 662.

[8] *a*) 155 זס ס' שמות הבשמים והעשבים ומדנים לחיים וסס נלפתן נוים ונלי מוקדי (sic) סקנאבין מרני ונלפי. לחפודי ערי מנחתיר לקטיוקלא על' מרני; der Art. לרומפיק hat nur eine hebr. Erklärung סוח כל דבר נפל ריח. Buchst. ת besteht bloss aus d. Art. חורונעין מר' נחדרנעויס (f. 167). *b*) 167b neues Alphabet mit arab. Schlagwort: חוח לירנא (so) לחדסילין חוח חפ' לחם, def. *c*) 176—7 Buchst. ת—ם teils = a; HUb. 840.

246. F. 1—251, 62*bis*—65*bis* hinter 65, und 66, 82, 145*bis*; verschied. rabb., xv. J., lat. und griech.; alte Noten zu [6-8].

[1] ביאור האצטרלב לרי יעקב בן מכיר זלפים, s. N. 289[5]; ohne Kapitelindex; — f. 18—20b Tabellen und Regeln für christliche Feste, namentlich Ostern, Beispiel a. 178. — 20b Exegetisches לאמר הכ' לחכם סחוכנח מ"ן חמן חלחתנא יעקב חכן חלחתנא יסליו; f. 64 חכיא ר' ן מכיר יסי; f. 201 und מרי וכו' ר"ל.

[2] 22b Costa b. Luca חמעשה בכרור הגלגל ס', h. von Jak. b. Machir (N. 261[3]: נלחצו ן' חכן מנדלח בן יחיאל); Vorw. לאמר חולם לחפר חפס חפפר חכתב נפח זס חפפר; Index der 65 חמעיים; anf. חפפר חפ' נירועת רפתי וכוי; end. חכדור חוח כלי חחוכר חחנפ; N. 249[3] beginnt Mitte § 6; HUb. 552.

[3] 37b נלדעת חפפות נלנו נחפפר חרגליס. חפס חקקתי לך לוח נדיך קנים, Tabellen, nach christlichen Monaten, die Tages- und Stundenlänge

nach dem eigenen Schatten zu messen, letzteren nach der Zahl der Schritte (Ferse an Ferse), welche im März und Oktober 25 betragen.

[4] 38—47b (מלאכת האצטרלב, ob. Rand) anf. מאמר עשייה כלי האצטרלב, 3 §§, s. HB. 7, 113; Anf. סממים מספריס וגרי סרקיע, מממת מחלכו ומטעמו היומית כדכתיב יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחוה דעת אין אומר ואין דבריס וכו' [לפי' יש לעצות למתם מחכ] למכנו מחוכו ולהודיע מטעמו ולמצליל בין אור למחך כבין יפריל לגויס, והכלי הזה שחוא אחל למתם ולמחל סכוכבים יקרא בפי סחכמים אלמדלנ, ובמעמחו יעמך לכליס שוניס שלי אמצר לקיום סממלחים כלס זולתי אוחס [ס]כליס בין במעמס בין בדבור ואס קו יפר ואוג סכל מדות סעולס נחליס נחס כללון מעמס סבריס סוא סמעלד סנקרא גולחס וממליחס ימי חס סחלי וכו' אלעילחדם (Alhidade); f. 43 אלמחים סס קוי סקדקד סמוחכים סגמריס. — F. 48 Notizen, u. A. Abbildung der Sphäre mit Planetennamen, h. und latein. mit lat. Schrift; 48b Tabelle לילח אלחאד (so) und יום אלחאד. — F. 49 שאלות מספריות, algebr. Aufgaben: אלחס מדס הולך נכל יום פ"ו מילין ואלס אחר הולך ביום לאמון מיל וביום ג' מניס מליצה בלאמין[1] עלי מסור — סנכס אלאין ואסקין: מרייכמל לייל לי כוכימנרו (so) אפרילי ג'וניו לי סחינגרו | אלינסי לאומו סינדס לומו, סומו לאלמדי סו [סון?] מרינחל לומו.

[5] 49b כתר שם טוב פ', anon.; s. N. 341[17].

[6] 56 (am Rand Latein. u. Griech. v. alter Hand) אוקלידס פ', Inhalt von Euklid i—ij, 10 mit Figuren; anf. מחחיל נאחיחת אפרו מיו סקדמות פ' סנקודס סיל אאין לס אלא. ני סקו סול לוך, end. אס ולא אלאחי יוחר; aus מדרש החכמה von Jeh. b. Sal. Kohen? HUb. 4, 507.

[7] 64b Wetterprophezeiungen, ominöse Monatstage, Tabellen der Declination des Zodiak vom Aequator, Krankenmantik mit Rad u. dgl.[2]); נכויית סמחלות אקו הסוס.

[8] 65 *bis* מאמר בגדרי הדברים לפר יפחמנו נאס נאלחיות סקנאס סל' לין סול רוחנ לין לו עומק נפלמו סגדרים למרי ילמק גדל ולא לפס (so) לו; f. 65 *bis* לחנן אלאחדנ ז"ל; — ib. [b] nicht ganz leserliche astrologische Notizen. — 66 *bis* מולדת ממיכל יולן פרכיסקקו מהגמון פלטרו לזכרון; f. 67 Anweisung zur Verfertigung von Pergament (עזרות של גוילים), wozu auch Hundekot zu nehmen sei.

[9] 67b כלי השמוצע למרי ילמק בן אלאחדנ; HB. 7, 112 (ver-

---

[1]) „Latin" für spanisch, s. Journ. Asiat. 1867, ix, 15, hier ital.?

[2]) HUb. 871 (Benjacob 268 n. 341 לוקוסים!). Der Ursprung ist wohl in der „Sphäre des *Demokrit*" zu suchen, wovon 2 Abbildungen bei M. Berthélot, Introd. à l'étude de la chimie des anciens, 1889 p. 88, 90. Letzterer citirt eine, dem *Hermes* beigelegte Abhandl. bei Ideler, Physici et medici graeci min. I, 387, 430; ferner (p. 91) P. Tannery, Sur des fragments d'Onomatomancie arithmétique in Not. et Extr. xxxi, 2, 1885, welcher daraus die Probe mit 9 ableitet (cf. N. 346[6], wo 18=2×9); mit 9 wird auch sonst dividirt, z. B. im Secretum secret. Tr. vij (HUb. 251, oben N. 235 Ende); cf. auch das Problem N. 341[5]. Tannery teilt einen angebl. Brief des Pythagoras an Telaugos, oder Laïs, oder Helias, mit, begleitet von divinator. Tabellen. Die „Tafel des Pythagoras" fand ich auch hebr. angeführt.

schieden von כלי ממדה HB. 21, 28) mit folgender kurzen Einleitung beginnend: לומר ינחק בן גלמס בן גליק המכונה בן גלחמדב מספרדי לנקסה מוהב המגלחני כלי למגני בין הגלטרלב והרגע לסיוחו נקל בגלגלכה היד מן הגלטרלב ונקל בהסחמסות גו מן הרגע וכן שמו הממולע. והגרחי לו שמי לגרות, לחת בלוקן עמייחו, ולחת בלוקן הסחמסות גו, וחיל בחלקה לכיו מעריס. Die erste der 26 Pforten beginnt: הסעיר הלי בזכרון הרעמיס לחר בכלי. הכלי לו טבעת וקרס, בחס יחלה כבר ידעת הטעסה כזה לטעלה, end. כלגלטרלב והוא עגול כמוהו, ולו שני פנים; die geogr. Breite ist 36°.

[10] 78b Maschallah בקדרות השבש והלבנה, s. N. 202[10].

[11] 82b Verse, Eingang und 12 Strophen über Diät und Verhalten in jedem Monate, anf. דבדי הכופה עם נצון הסחק [הלי] הל טעטו נה הל וסרפה כי בידל הל כל מחלה מרפה ומחדם הל מדם לידך ילפה הל תחכל החמיס הבללים והסומים, in Cod. Schönbl.-Ancona 25 f. 9; vielleicht vom Schreiber, dem Arzt Sam. b. Nissim Abu 'l-Faradj, oder von טמטון?

[12] 83 זה שם נקדה אלפרגאני, h. von Jakob etc. Anatoli (um 1231); HUb. 555.

[13] 126 לוח מחנות הלבנה, DMZ. 18, 155; cf. N. 343[14], 386[6].

[14] 127 Mose Chandali ביאור אלפרגאני וכו' והנחיס לחר בנה בחללחו; die Anfangsverse נשם חכמת מי מבונה מלחי ergänzte Is. ibn al-Achdab. Anf. טעיר לי נעטות וכו' ולפי טעקר החכונה, wie Is. Abu 'l-Kheir; end. zu K. 33 לטקוס היוחר לשוני; HUb. 556.

[15] 202 Levi b. Gerschom, gen. Maestro Leon דניולם (so) ביאור ה' הרויה והתפסר zu Averroes' Paraphr. [Mose Tibbon, N. 108[3]], anf. סכוונה זה שם הלי וכו' לנוני מסויה והסעקד והסעני נחיך מיסוב חלים נעיטו. end. חס וכו' והסופר פרחג'י לח יהך לח היוס ולח לטולם; HUb. 130.

[16] 229 ביאור טעם סוכת ע"ל הסכל ידוע כי נמדם הזה ר"ל הלרי, end. ויבחם ולי זה חם; berührt 10 Sefirot; woher hat Lil. (Benjacob 60 n. 68!) „Abr. b. Jehuda"?

[17] 230 טעי נסכלת הפלוף etc. und Tract. viij aus סוד הסודות, s. N. 342[2]; — f. 235b das Rätsel vom Schnee עץ עוץ, hier עלי לילן בלי לילן דיבל לקחסו ולח חביו בלח רבל, ויבח לחביו בלח רבל, ענף; anders in Cat. Uffenbach p. 172 u. bei Jellinek, קונט' סלמנים Ed. 1892 S. 45 n. 10.

[18] 237 Geomantie (cf. N. 299; HUb. 857); 124 Fragen, die 16 Figuren, zuletzt טורח סניח הסחכרת למעלח כזו (nicht zu finden); dann הסר לחר נהחלוות nochmals 124; Frage 1 nach Befinden von Mann oder Frau in anderem Lande, 124 מתי יהיה לחביח הדבר; f. 249b Tabelle der 16 Figuren mit hebr., arab. und latein. Namen, dem entsprechenden Zodiakalbild, den Planeten, Elementen, Geschlechtern u. s. w.; f. 251 wieder 124 Fragen durchstrichen (wegen Irrtum in 116?), nebst Rad der 16 Figuren, in der Mitte: כתוב (!) מל' עקיבח חלו הסוהמות נשוד לני נדה כלב והלחם נטופר הסחנעול הכלו לנן וסניחסו לנכח ונחי זה מקוס יפול הסחנעול הם סממון וכו'.

[10] Hymnus über Esther (Ueberschrift abgeschnitten) מדון כמגג מלחי סלנחות עמתם נלי מקד גדולות ומפלחות מורך מל כי וכו' לי, alphab. und akrost. מחי ינחק נרני מלמת סמכומם בן מלפחדנ מחן למן; fehlt bei Zunz, Lit. (cf. N. 558?).

Alle grösseren Stücke schrieb wohl Faradji [Nissim] b. Sabb. gen. al-Faradj, und zwar f. 201 Donnerst. 5. Tammus 5189, f. 124 Sonnt. zwischen 1—10. Tebet 5192; er nennt sich מחלני מלחי מרחני f. 228; [סמכומם?] וכמב ידי מעיד מלי מרחני Ende [1], Nissim b. Sabb. סמכומם נחלמכני Ende 2. Er bezeichnet als Lehrer Isak ibn al-Achdab mit יצ"ל (למד) ימי(פ), wie f. 88 von sich selbst), יצ"ל, יצ"ל 20b, 64, 67b, 201a b, mit יצ"ל 65b, 127. Sein Sohn scheint Sam. b. N. n. [11]; f. 248b לזכר שלם יסיס יצ"ל כקלי, מלי משחל סקמן מטו מלחמת ימי למד למן הם זכרו סכלל"ג נמגמי ניסמוב נסם שמשם לין נוסן שמלך לקם נכלנהם למר לכ (so) מליס קיו מכם משחל מטחלמרחנ, auch latein. Von ihm sind wohl die vielen Lückenbüsser, Notizen, Gedichtchen, z. B. f. 201, 228b, aber schwerlich die latein. und griech. Vocabeln. Samuel's Bruder scheint Wilhelm Raimund de Moncada; cf. HB. 18, 76; 20, 124; HUb. 986; vgl. auch Faradji (b. Nissim) bei Zunz, Lit. 550, 719 (סכמל 7, 358, 362) mit Faradj S. 504. — Auf f. 21b, 65 *bis* b, 66b, 81 haben Christen und Christinnen in Italien geomantische Orakel versucht; z. B. f. 21b Giuglio figliuolo . . .? 66b madonna camilla; 81b franchina faustina.

247. 191 f., auffallender Weise abwechselnde deutsche mittl. und complicate gr. span. Curs., xv. J.?

Commentare über Avicenna's Canon, deren Verhältnis zu einander zweifelhaft. [1] B i. anf. מי' למדו מכמת וכו' (so) מסרסומם סיח מכמת סוח קוג כולל; an einzelnen Stellen unvollständig und abbrechend; die Argumente sind philosophische — es wird bewiesen, dass das Licht kein Körper sei (4b) — einzelne Pforten wenden sich heftig gegen die Läugner; die Sprache ist gewandt und lange Stücke sind reimprosaisch; f. 6b: וכן מחל למד מן המלמידים למלמדו למתר, סגידם לי מזנח, כמעמים, נסיונן נגויות נמרכות, למר לו הנסם סמכמת למר נגויתם נכלמם, וסיח לח הנמסות, נמעמים; HUb. 693, cf. 647. [2] f. 144 B ij. נמתני מכוסות נמדדות וכו' למר לפי מידעט לכם פלוני, end. ולנח למר למר מסוחסין. חם וכו', wahrscheinlich von demselben, der Mathematik kundigen span. Juden und Arzte (f. 22b), frühestens xiv. J., Hauptquelle scheint ibn Jaïsch. Eine Stelle über מלנ'חסח zu i, Fen 1 Doctr. 4 f. 46, citirt Schemtob (N. 8 f. 236b) aus Lorki, eine andere (f. 251) findet sich hier f. 71b nicht. [3] 152 B iv. סקדסם סוס יגדל בח' כלי מיסיס בח נגדלו בח'; end. זל מסלסנם ילנס נלמדו סוס סוח סכוג. [4] 187 anderer Comment. zu iv Fen 1, D. 2 K. 49 bis Anf. D. 3, anf. למוסות סמוקדת סלנבים . . . וכו' ילנס סמם סמנירס יוסר נלמסות, end. לח יקמם סכפק סמנירו נכוך מנמן לנו סורם למם וכו' סמוסים.

248. 152 f., deutsch rabb., xvi. J., am Rande 2 latein. Kapitelindices.

[1] Fragm. einer philosophirenden Schrift über נפש סמכמת, Unsterblichkeit und Gottesglauben, teils in Reimprosa, in kleinen

ungezählten מספרים; anf. נדול סוף ממנה חמה סיף מולח (?jünger) עמיי מעמי, end. סמיך ומציק לח נוחש מניעם ולח ימצמו שרר נעולם.

[2] 16 Jos. Gikatilia (נקמילא so) שעורי צדק, trotz der graphischen Schlussform nur bis Anf. des 9. Namens.

249. 206 f., verschied. span. Curs., xv. J.? teils verblasst; auf unbeschr. ff. neue und falsche Titel ohne Autorität. Mathemat. Figuren nicht sehr fein.

[1] [Mose Farissol] מלאכת הקבוע, über Kalender, 1464/5, auf Befehl des יקוק Leon דקסוליין; anf. מ'פ'ח (s. N. 343; HB. 7, 18, 27; DMZ. 24, 336), end. מנה הכיח מעונית; f. 4 [למדי מורי ודני] למכם למדי מורי ומלי מעם ימדי [דני] למדי דני נגיד סכופלים מורי סמכם סכולל מנגד סמסור; das Eingeklammerte durchstrichen, wie Anderes, also Autograph.

[2] 8 Sacrobosco מראת האופנים, h. von Sal. Abigedor 1399; Ende ij fehlt חמו מירי וכו'; HUb. 643. [3] 29 חמעשה בכרור לקופסא בן לוקח סיוכי (40b), def., s. N. 246[2].

[4] 49 מיאוריקא אומניאום פלאניטאַרום מים סניעו סיינקולמוס טולים, vocalisirte Umschreibung der Theorica [von Gerardus Cremon. aus Sabionetta; eine Ausg. war nicht zugänglich]; in Nebencol. hebr. lückenhaft und def. (HB. 7, 112); nicht die Uebersetz. des Jeh. Schalom (P. 1051[2]); HUb. 632.

[5] 73 Abr. ibn Esra, כלי נחשת, 2. Rec., 1148 (f. 90, N. 256 f. 30), anf. nach Vorw. (HB. 7, 17) סמעות, זס סקסר נקדח לסקנניוס, end. וקולמיו כלי; hier noch ומס סים ומי עומק סנעלר וסנעמלר סוף עומק סנעלר ומס סים ומי עומק סנעלר. DMZ. 18, 150; 24, 344; 25, 398; s. auch N. 290[4]. Unter סמות סמדיוס (1. Rec. K. 29) ומנס לחכוי וכו' פני דעמי כי לין קסר (שלח מן סקסר), נמלח למי (עמי). Zahlreiche Anmerk. bezeichnet מלמיד (ניחוי מלמיד = ד'מ), דנכי מלמיד, später zu [7, 9] auch.

[6] 99 [ibn Saffar] פירוש האצטורלב; s. N. 289[5].

[7] 123 ביאור מעשה כלי האצטורלב, nach Epigr. 289[6] [Anf. fehlt] מעשה כלי האסבעות לסעמס סלקמיס, von Ptolemäus, wohl aus dem Arab., anf. מלח לעמוד סמס מנול; HUb. 537/8. — F. 127 Nachbemerkung, end. דנכי מלמיד.

[8] 133 דמיון השמש לכלי סאימפלא. סמסס סמס נדול לו קסן, end. (?) 139b (so) יליו. חס יסמיך למרחב ל'. (Lilienthal giebt den falschen Tit. f. 132 ני סמות von ibn Esra!).

[9] 146 Jakob b. Machir ביאור תכלי הנקרא רובע ישראל ומלמן למוזיס קדמן mit Noten (kürzer in N. 256[4]); existiert auch latein. (quadrans jud.) und zurückübersetzt; HUb. 607/8.

[10] 182 פנים במשפט [de judiciis astronomiae, oder Capitula Astrologiae] Arnaldi de Villanova, h. von Sal. Abigedor, 15 J. alt, unter Aufsicht des Vaters, 17 Kapp. (lat. 11), im 14. hier eine Einschaltung שמסר לחר; in 12, 13 לח מנגולים und סמנמים נורם unaus-

gefüllt. Vorw. לאמר המעתיק לא מכלותי ומעט נמיכמי, Anf. לאמר סמחנר כמנלנם [לחנר, לדנר] לדעת, end. ונלחי מניניס כלל; in meiner HS. 21 ein Epigr. a. 5153, end. כל ימלאל מנריס לחן; HUb. 783.

[11] 203 זס מלאחי נספר סמסחקחי ממט סאלח נית ל', Excerpte wohl aus christl. Quellen, z. B. סלקאקודלן für כלכ'דל; citirt u. A. f. 205 לאמר סיחלאלי (Sahl); HUb. 514.

250. Tuchperg., 69 f., alt span.-rabb.

Honein המבוא וכו' ס, s. N. 270[2]; über den neuen Tit. לולר ענייס s. VA. 37, 367; 39, 327.

251. Teils Perg., 227 f., mittl. span., xiv.—xv. J.

[Menachem Meiri] zu Prov. 3, 4—30.

252. F. 8—257, span.-rabb., xv. J. — Bes. Jak. לאנייר (s. N. 242), . . (?) Botarel ושחפאל?

לקוטות über Pentat., von [Natanel Caspi] b. Nechemja (um 1425), def.; HB. 12, 90, cf. Gg. 6, 123; 9, 218 (Uri 174); Asher 17; Alf. 244; Zz., Ges. Schr. ij, 34; HB. 16, 129.

253. Tuchperg., Perg. und Pap. zur Ausfüllung von Lücken, 266 f., deutlich, span.-rabb., xiv.–xv. J.

[1] Maimonides [פרקי משה], h. von Natan Ham'ati, dessen ined. Distichon (ן)סמוחליס מקוים יחפטו auch in N. 287; Vorw. (auch N. 19, 134) teils besser als CB. 2038. Abgesehen von Lücken f. 35 bis 37, 186, 193, 205, 207 (Ed. 38d—39b, 43—45b, 47a, b, 49a, b), eine der vollständigsten HSS. und durch Quadratschrift der Citate bequem. Die Zahl der Aphor., in N. 287 am Rande, nebst vielen Noten; cf. N. 111[1]; HUb. 766.

[2] 260b לאמר (287[2] סלנזחלר אנרת סלוסס מאת סחכס לסו נעסר בן סלנמר מסחלים נסכסח ונמס סמשליך סזכרטס וסטמירס סעמיקס, am Rand von N. 287 נתן סמאחי; anf. לאמר סחכס לדני סמלך ימנע סטס סספקידך, end. ולס יעטס כרלוי נגזלס סלור. Diese Uebersetzung aus dem Arab. ist instructiv für Constantin's „de oblivione"; HUb. 707.

[3] 265 Excerpt aus Gabriel's Noten zur Uebersetz. von [Tabula super vita brevis] Arnald de Villa nova [מבוא ארנבט] über eine Stelle in Bechorot (Levisohn, Zool. 9).

254. [Arabisch, Avicenna, Kanon; Nicol. Praepositus, Antidot.; Aumer 816c (974); f. 306—11a Anfang einer ital. Uebersetzung des Antidot.]

255. 249 f., an orient. streifende span.-rabb., xv. J.? f. 1, 2 und And.,

namentlich Randnoten, jünger; f. 247 מאלבי סם מי כלם ישיגם סמ' סכנ כי ילמח (so) כיל מנוסאל.

Jakob b. Ascher טור Teil i, 697 K.; — f. 247 ed. GA. des Sal. ibn Adderet, allerlei Gematria und לימנוך לוים, לימנוך עגם לחייה, Anfang eines Gedichtes [von Jehuda ha-Levi, Divan Bodl. 201, Luzz. [1] 85], vielleicht aus dem Gedächtnis verändert.

256. Perg., 118 f., deutliche span. Curs., xiv.—xv. J., latein. Randnoten.

[1] ס' האצמרלב, Epigr. פירוש und Uebersetzer Jakob b. Machir. Vorne מנור נממד נן מלנקסאני (so) וסעמיקו וכו' סמ' כי יעקב נכי ילמק נן מלנקסאני מנור נממד נן מלנסאר (wohl aus N. 289[5]), von der Hand eines alten Besitzers, von der auch Noten (worin arab. Ausdrücke) und Varr., z. B. im Index K. 1: מלקיס (so auch 289), Var. מעניים, wie alle anderen und auch hier מסמעי סמ', wo dort מחלק סמ'; HUb. 581.

[2] 19 Abr. ibn Esra כלי הנחשת, besserer Text; s. N. 249[5].

[3] 32 neuer Tit. פירוש מומם מעקפר וכו' (s. Benz. 1, Benjacob 611 n. 1278 מומם!), Erklärung der mathemat. Stelle des ibn Esra zu Exod. 3, 15; f. 33b מחם לפרם כי מעקפרים עסרם מדרך לחדם כלסבר למר נעל ס' ילידות (so) עסבר ספירות וסוף נריך פי' לרוך רק מם מילמדך לענייניו כפרם; 36b eine Quadratfigur; end. מס. ועל זה סדרך מעסם לכל סמעלות עד לין קץ מיר סמעסבר; mein Abr. ibn Esra S. 89; — f. 40b, 41 zwei Notizen: סכי ומניס יכוקו רנגם, end. נמנרך מעקפר סלוח סללסון.

[4] 41b Jakob b. Machir, Quadrant; s. N. 249[9].

[5] 54 [Abr. b. Chijja] Geometrie, anf. סמלמר סמ' ימחנם ויסנרך סם סנדול; def. nach f. 72 und Ende ומס לחם מוניח, s. N. 299 f. 59 und 95b Z. 12. Die Figuren meist nicht ausgeführt; HB. 7, 84; ZfM. 12, 17; Tr. iij f. 81 (מין כ' 88b), iv f. 89b, v f. 94b.

257. 283 f., verschlung., 224b ff. deutlich, span., xv. J.

Mose Nachmani, Comment. Pent. (f. 282), Bd. i, B. 1, 2 fehlt; — f. 283b panegyrische Verse, überschrieben [an] Abr. לחם, Josef מרם, לימון נוסריל מלמסם לחמם (cf. Jesch. 6, 104).

258. Baumw., 201 f., span., bis 100 abwechs. Curs., xiv.—xv. J., f. 201b מיינ לי כי מלמס נכיו של זה סם' מרנעה מלכים ונס לי דיכרים; ist מלכים Reales? Zz. z. G. 548, 554, 557, 560.

Novellen, oder Commentar über Kidduschin, K. 1, 2, mehr discussiv, von Citaten bis לסנים כיל wimmelnd, K. 3, 4 mehr commentirend; HB. 14, 108.

259. 94 f., incl. gedr.; deutsche rabb. und latein., Weniges in deutscher Schrift, Anf. xvi. J., teils rot.

[1] Collectanea (Tit. עיכ כנ ist neu, s. Serapeum 1864, 78), meist

Recepte, deutsch, teils latein., wohl successiv notirt von einem getauften Juden (16b ומן יעקב יסודי לימס ון לייכר ניס מייטן מצ; cf. f. 25 לוקמוד יעקב בריילל' נו סלמעורג מנין סלמן, dessen Mittel für „Rauden und Krätz"); f. 2b: „vide inter Schedelianos libros in Practica . . . Vide inter Schedeli Articellam."

[2] Fragm. eines hebr. Glossars (ג—י) mit Uebersetzung in deutscher Schrift, f. 28—35 gehört hinter 43; vielleicht die Anlage zum Nachfolgenden.

[3] 44: Vocabularium hebraic. sec. ordinem alphabeti, von אב bis חירום; f. 76: „Finis huius operis p. Johann. Böschenstain cesaree maiestatis capellanum feliciter factus anno dm. 1515 die mercurii 29. Junii." Dem Biographen B.'s (Oesterr. Vierteljahrschr. f. kathol. Theol. i, 1863) unbekannt.

[4] 77 aus Boeschenstain's gedr. Benedictio Aaron super populum triplici lingua (lat. hebr. deutsch, und סוד סיסודים נסלסמניסת, das סמסמי in 3 Sprachen und Holzschnitt: ein sterbender Jude) 3 Bl.; auf Zwischenblättern Einiges über Aussprache der hebr. Vocale und Zahlwert der Buchst. — 81 ff. Boeschenstain's Elementale; s. Add. zu CB. 803.

260. 167 f., span. Cura., xv. J.?

[1] Abr. ibn Esra, Psalmen-Commentar, Anf. def.

[2] 154b Jos. Kimchi, gen. maestre Petit (HB. 8, 76 זמרי) פירוש איוב, Fragm., unbenutzt in Schwarz's Ed. 1868 der kürzeren Rec.; Gg. 7, 143.

[3] 166 מרדש רנומיט על הפסוק ומוח ענר, ed. in ניח סמ' v, 52; mit gezwungener Deutung S. xxij; deutsch in Berliner's Magazin 1, 3.

261. Zusammenges., 114 f., verschied. span., xiv.—xv. J.

[1] [Sal. Corcos] über Is. Israeli יסוד עולם; s. N. 43[10] u. 33[3] und unten [5]; — f. 48b מדידת גל סקנס לדעת סמעות. קס קנס מו ען mit 2 Tabellen. [2] Costa תמעשה בכרור הגלגל, Vorwort und halber Index, s. N. 246[2]. [3] 50 (פירוש ראצמורלאב f. 65, im Index f. 1 רסאלה לסלסמלסת); s. N. 289[5]; — f. 65b arab. Namen des Zodiak u. dgl.

[4] 70 סס מלנה לדעת עת דנוק סכוכנים מוליח עקומס u. dgl., mit Beziehung auf סלסוכנו, d. h. alfons. Tafeln; 70b כך אמר לי מח' נומן; 71 וזסו מלמר הספר מוליח מקום נקודת; diese Phrase oft in [1]. [5] 72 לקוח טיכח im März 1410; 73b Sonnenfinsternis a. 1409 nach Tabellen mit Radix 1360 und Cyclus von 31 J., also Jak. Poel, im Index f. 1 רסאלה לקויות לפועל (cf. HB. 20, 103); f. 73 כמו מלמר הספר; 75 חסו כפירוס סלו סלוסות סגל נלבילס מסיח מחלפת מופקס וכו' יש לנו לגרוס וכו'

ביאור רגרגת לוחות אלפונשו כתחלה לטוליט 76 טליט טפה; HUb. 615. מקומות סכוכיים, nur angefangen? HUb. 624.

7 91 לויטו לדעת חנוך ג[וויו?] טנת תחילב לטנטמה גלומות פועל על מופק . . טליטלס ומקום, Berechnung einer Sonnenfinsternis in Toledo 1433, von demselben Anon.? 8 95 Scheibe der Mondstationen und Notiz aus טי טטולס des Abr. ibn Esra; DMZ. 18, 154, 162; der Index f. 1 bezeichnet es מחנות סיום נטנולה u. מחנות מונחרים v. ibn Esra. 9 96 Verzeichnis der (48) Sternbilder und der 28 Mondstationen mit einigen Bemerkungen, anf. סדוג תקטן לוטטם [לוטטם] מיטול טלנדיג טלנטנגר; mehrmal קנלטי ממלמדי; DMZ. 18, 154; Ende f. 100b ונם לא כתנתי לך לוך תמטוך קויס מכוכב פלוני לכוכב פלוני ומעוטה לנוטים כדי סיוטים לך תקו תסוח על כוכב אחר או לוטם אחרת. Im Index f. 1: טכלית הכוכבים לר' יעקב, etwa Anatoli (Alfergani K. 22)? oder wegen 11? cf. N. 73⁴? 10 102 und 107 (in fol.) לוח תטוחת הנחתים נמיר טולימלס, eingenähtes Fragm. von Tabellen?

11 103 ביאור עשיית תאצטורלי לחר יעקב טיטחלי בן כנוד לחני טנרטס ילחק תמיכד טמכונת בן חלקוטבונו(su) תספרדי הסנת לחל תקדטן הכלחי אחר לין לו חחחלה ולא תכלית מניע הכוכבים בנבליסס וחכוזיים בכוכביסם לו יחום הסנת וחסוזחת על מה טסס יחרון ומעלה למין טאוטחי על כל נרוחיו כדי סיכויר (sic) נחלו ומעלתו. ומחר החחלה לחל ונקטת הנחר מחתו יח' לפי טרחיתי קנת ניחוריס נעניים כלי הנחטת לקנת החכמים נדרכיס מחולפים ולחיתי קנחס יקיע הטלחכה על הטחלמד על קנת לקחתי מהס מה טכרחס חלי יותר קרוב ויותר נקל לידיעה כדי סיקל על הטלמד (sic) ידיעה זאת ואתע"י טלח בח מופת על קנת דבריסס וחנה לח חורתי קרוב לפי לעתי ולפי מה טנכחתי (sic) ומחחל לחחל הטחר להיטיריכי בדרך זו חלך להדריכנו בדרך יקרה. וחלקתי מאמרי זה לח' טעריס. הטטר הח' בידיעה הולחה לחם גדי ועלה וקרטן. כחחלה לחוליט טגולה לחם גדי טגל טגולה על פרט חלוח גורל טחחלה על חנלה טיטחר חקוף חלוח לחר בידיך כחו חחיטת הטטר הח' בידיעה הולחה לחם גדי ועלה וקרטן. כחחלה לחוליט טגולה לחם גדי טגל טגולה; über das Astrolab in 8 Pforten: end. לקיחת חגונה בחלטולנ; nach Epigr. beendet 5136 (mit Worten) in Sevilla und aus dem Arabischen übersetzt in Barcellona Elul 138 (לקיח); DMZ. 18, 123; 25, 392, 401. Der Vater hiess arab. Abu Ibrahim Ishak = Jakob al-Carsono, oder Carsi; HUb. 596.

12 108 blasse Ueberschrift חלו חלקיות טוליט חחכם ר' לנרטס קונחי זיל „diese Finsternisse (von 1464—76) berechnete Abraham Conti" (1464). Anf. טנת רכ"ד ילקה טיום כלו ליל מ' ל' דקים קודם רגע חנות חלילה ליל יו מחדם חייר חסנת יח למחור עריה ליל י"ג לחדם טענתן חסנת חחט"ח לחחיין חלטינרט ליל כ"ג מחדם חנריל חסנת חלף חט"ד למין הכוללים; Zeit der Conjunction oder Opposition, Ort von Sonne u. Mond u. s. w. werden genau angegeben. Ende (111b) ומיטן הניגוד טחלנתי ד' ט' ר' . . . וכחתניע לחך טחדינת חחטנות חטוות כנזכר חס. Die letzte Phrase kommt gleich zu Anfang vor; also scheint der Vf. noch frühere Jahre berechnet zu haben. Im hebr. Index wird der Name כוחתי geschrieben; die in

CB. p. 2866 N. 7957 (Add. zu CB. p. 1659) vermutete Identität mit dem Mantuaner Drucker Abraham Conat (?כונת) ist unwahrscheinlich. Am Rande von f. 109 hat Jakob b. David Kohen, ein Deutscher (?אשכנזי), dreimal eine berichtigende Note begonnen, in welcher er den betreffenden Fehler demjenigen zuschreibt, der die HS. corrigirte ומלי חולם מסגנא נמלא מחד מסגיא מקונטריס; auch f. 111 dieselbe Berichtigung.

[13] 89—85 latein. Schrift: Epistola beati Bernardi ad Raymundum militem de cura et modo rei familiaris utilius gubernandi. Dieselbe Epistola f. 85—80 in spanischer Uebersetzung, verschieden von der gedruckten, welche Leop. Janauschek, Bibliographia Bernardina (Vindob. 1891) p. 493 in 6 Ausgaben verzeichnet, und, wie es scheint, älter als die gedruckte.

F. 1 Index der Tit., — span., alt, vielleicht vom Bes. Mose אלמכלמני (?),— worunter נמכמורי סידים im Cod. fehlt. F. 103—4 schrieb Jechiel b. Manasse in קנטח Tebet 228 zu eigenem Gebrauch.

262. 79 f., alte deutliche span. Cursiv.

Philosoph. Commentar über Kohelet von Sam. ibn Tibbon (genannt zu 5, 5 f. 76b; Fragm. 1, 15 in N. 47[9]; def.; f. 1b zu 1, 9 bis 5, 10. Grössere Excurse über Genes. 3, 24 (zu 3, 11 f. 36b), Ps. 49 (zu 3, 19 f. 51b; cf. יקוו 18: כמחי קונטריקין, und ib. K. 20 über Ps. 104; sind die Citate in CB. 2488 darauf zu beziehen?); sie rechtfertigen Immanuel's satyrisches לוזך מינורי ל"ם (CB. 2482, HB. 14, 125); HUb. 199; über die hier fehlenden Anhänge aus Averroes, s. N. 65[7].

263. Zusammenges., 123 f., verschied. span., xiv.—xv. J., s. [4-5].

[1] Josef Caspi ביאור המורה, ohne Vorw., anf. נסחיסת סרע סעם יסמע . . . bis ij, 13; nicht „eine Compilation aus verschiedenen Commentaren" (Weil, bei Kirchh. עמודי S. xi); vielmehr die erste Anlage eines einzigen, woraus C. später den doppelten machte, da hier noch nicht die Titel anderer Schriften angeführt werden (נמעמס נרלמים [סיחדמי] קפר יסידמי f. 2b und 3 für מחזק, cf. Ersch s. v. S. 62 n. 7), auch nirgends עגולות und לוגר סי יגח. Die Lesarten sind teils besser, z. B. f. 24b מסמכלות, Ed. S. 82 Z. 6 מסחכלית. — Die uned. Rec. vôn עמודי (Uri 140, Ersch S. 66; cf. P. 695, 700[7]) beginnt nach Vorw. סחלמיד מסמוך. Die Stelle bei Natanel Caspi zu Cusari iv, 15 (Lb. 9, 511) steht nicht in Ed. zu iij, 7 n. 122; HUb. 92, 424; Rabb. ij, 523.

[2] 49 „Aristoteles" ס' שינה ויקיצה עיד קנרס ohne Kapitelangabe; anf. לאמר לרסמו סמכמתי עם עלמי לאסם מדרי סמיגת וסיקילת; f. 54 ועחם נגלר מחם נגלר, עגין סחלומות דע מסחלוס סוף קנולח לכח, ist de somniis; f. 58

לנקו מלומת מסמלים יומר, ענין מלות מסלומת ומסמיומת, de divinatione; end. ומזם קיימנו ניתוך מתות מסנינם וכו' לנמר נזם מסמר מ"ל [מלומת], und מסמכיליס לנבדו למן. Wörtlicher Auszug aus der Uebersetz. des Sal. b. Mose Melgueiri, verschieden von Averroes (N. 108[6]), vielleicht eine Paraphrase Avicenna's, in dessen Namen die Hauptstellen bei Gers. b. Sal. (s. N. 65[7]) x f. 51d—54, vielleicht aus מסמ, wie de coelo? HUb. 284.

[8] 62 ספילוסוף(?) נילמון מסנר הנרנת תאדם בביתו, aus dem Arab. von David b. Sal. כ"מ ibn Jaisch aus Sevilla [um 1375?], anf. למר כי סכתנת סנים סוף סלס נדי דנליס, סל' סמשן סני סמנדיס וגם סמסנים סני סמסס, end. כי כל סדנליס נעיס, ענין סמשן סוף למנים מסנוסל ימ' מס נמלס; סל' סנניס, על מומן סמקליס. Unbekannt. Autor unsicher; HUb. 229 (N. 262 Drkf.).

[4] 76 [ס' האיקונומיקאש] im Epigr. des für sich abschreibenden Anon., Salamanca 18. Adar בניך, 1462 so lies HUb. 227]; anf. מכתנת סנים וסכתנת סמדיכם יונדלו לס נמק מסס נים, end. ומל מסמו ומדיכם לבד ונכיו וקרוניו מלד. Gleich zu den Worten מכן סמדיכם סוף רבוי סנמים am Rande מסמך ליתוכדו סמדיכם סוף לרבוי סנמים מקפקה מלד ומליתות סנמלות, und so f. 77 נכ' ליתו', d. i. Leon. Aretinus Bruni (st. 1444); der Text folgt wahrscheinlich (Durand's) latein. Uebersetzung des Aristoteles (1295); f. 77b .. מיני יכתנות סנים (Pinsk. ס' ל' מסרק סל' ס' ל' ist in Ed. s. l. e. a (Lips., Hain 17759) f. 5b: „Species vero oeconomice sunt quatuor." F. 78 Z. 8 v. u. מסמס מסמונם ist das s. g. ij. Buch (V. Rose, Aristot. pseud. 645).

[5] 85 Jakob Poel, chronolog. Tafeln, Anf. def., s. N. 128[5]; f. 95 sind einige Anwendungen auf „dieses" J. 1453, 93 nach der Abfassung, eingeschaltet.

F. 94b מלמד (so) מלי יהודה דקיל, cf. Jeh. b. Elieser, מלר ממד 2, 15? f. 95b Zwischenbemerkung.

264. 297 f. (hinter 189 fehlt 1), zusammenges., meist aus ij HSS., verschied. span. Curs., ij f. 192 ff. a. 1868.

[1] *a*) Mose Tibbon [פי' שיר השירים], ed. 1874; HB. 14, 99; cf. Mag. 2, 57 (Cat. Cambr. i, 43), 3, 219; Güdemann, Gesch. 2, 118; Salfeld, Erkl. 86. *b*) 49b Erklärung von Hohel. 6, 10 נכלס לי כן סנן . . . כתנו נסנס סמכמס, 3 Wörter für 3 Col. in Bog. 11 f. 1[4] Z. 9 v. u. bis f. 2[3] Z. 4 mit Citat מנימוד ינמק מנימוד לי'; — f. 63b das נסמלנת נדנם מסיל מדנם ומסוקס. [2] 52 Jo. Gikatilia פי' הנרות של פסח (cf. Abravanel לך לך f. 56[2]); die vollst. Ausg. (Tit. נסנס סעכם schwerlich echt) war mir nicht zugänglich (CB. 1465 bei Jell., Mos. 43); f. 58b טיהוע כי סמסר סוף מסמלם סלוך ומוף לנסנם . . . , Tradition und Speculation sind Mond und Sonne; ähnlich Imm. b. Sal. *c*) 50 zu Hohel. 4, 16 מסמוקס סיפס סלוסיים נסנוכסס סליכות נימס; Ende וכן סיף דמיון מסכמס.

Citat bei Abrav.; end. (zu מסי נחלט) ותל"ת לשון מקדש יתיש לכם כנגד מתקדש מג; cf. auch Gh. 127C.

[3] 75 (so) פירוש ההגדות über Osterhaggada, kabbal. von Schemtob ibn Schemtob, nicht b. Isak, wie Peyron zu Valp. 201 conjicirt; cf. B. Peyron p. 220! CB. 2559, מחלף 4, 84; f. 83 zu לפיכך, end. נגלח נרכם כחלו ונעל und Custos ונחל.

[4] 84 Jos. ibn Na'hmias b. Jos. (1326—7?) פירוש מגלת אסתר; HB. 12. 124; ed. von M. L. Bamberger, Frankf. a. M. 1891.

[5] 96 הלכות דרך ארץ [מסכת] bis Mitte K. 2.

[6] 98 [ס' החכוחרי] von Jeh. ha-Levi, h. von Jeh. Tibbon; endet 189b beim Datum der Uebersetz.; HUb. 403.

[7] 192 Jos. Caspi עמודי כסף, in der Ed. nicht ausreichend berücksichtigt, z. B. f. 210 K. 30 richtig wie in Ersch und Gr. ij, 31 S. 62 A. 32b conjicirt ist; end. 256b, Ed. S. 145. — Dann Excerpte aus, und Glossen zu, Palquera (S. 147 l. (מחג ר' ס"ט von Caspi? die Worte לשון כסף S. 146 fand ich nicht; s. auch Alf. 247; f. 262 2 Notizen vor dem Epigr. (über Plato), und 262b, 263 andere aus Palquera S. 10 ff.

[8] 264 Caspi משכיות בסף (nicht מולר נחמד); HUb. 92; f. 277b K. 40 ist eine Randnote לחמ"ח (Sam. Tibbon) halb abgeschnitten; HB. 14, 103. — f. 296 חגם חחורם סח' עיט נענין חחלחן, zu K. 48 S. 139? von Samuel ibn Tibbon, HB. 19, 118.

F. 1 eine arab. und übersetzte Notiz über Mazzot; HB. 14, 100; f. 262 und 297 b Epigr. des Abschr. Levi b. Abr. oder Leon Abr. דקנפטין und דקנפטין [ליניל HB. 18, 19, Gross, Mtschr. 1880 S. 115], d. i. de Capestang (HB. 74, 100 u. S. viij; Brüll, Jb. 4, 26; מחלף 7, 169) 15. Tammus 128 und 26. March. 124 (13. Dec. 1363); f. 191 Sabbatai בר יקותיאל, so 2mal, a. 275.

265. 147 f., span.-rabb., xiv. J.

Acht Schriften von Josef Caspi, worüber (teils ungenaue) Nachrichten von Werbluner, Kirchheim und in meinem Artikel in Ersch und Gr. ij, 31; CB. 1448; Nb. in Rabb. ij zu den einzelnen Schriften p. 518, 509, 516, 514, 533, 534, 489, 511, 529.

[1] Comm. zu Prov. (HUb. 92) לפי דעתי . . ספר יוסף המוצרות כסף לשון יוסף מוכיח (חחוח . . Rand) מחלי . . (Cat. Cambr. 203 Z. 2 סניחו חס . . כי יוצ מניכו מדבר לשון . . בחספרי ספיל . . חח; f. 2 giebt eine Dreiteilung der Spruchartes nach dem Verhältnis der Teile oder Glieder (von „logisch" ist nicht die Rede). Schluss f. 36b bei Km. S. vij (lies לשון לשון, — חיות כחחחס, — חים חס, zuletzt noch חחיניח יחי לעוזים ולימרים נלנוחח). Dann Epilog (französ. bei Nb. Rabb. ij, 519) לשון חשחוב מי לחכי ומי ניחי כי כניחני חחל חלוח לחבר עד חלוח לחבר פירוחים חלחיים נכל חחקיח לח חשחוח חילחוניים ולח ישלו על לב חחחלחים ונחחו

מה כי נספון דך כפיל לסמגלה לנטו לא נני סמן ומני ידעמי מסקמן מנכלם נדול ממני נסכמה ונמנין ומס ליסמר סים מסס מניטו כמסר ימלוס סמולם כי נא ססלוס נדוג ענין ומעכם מיי טולר נסמי סוא יודע כי לא מפלמי זנה כנוזות מסמון נני סמן כי מין מפן נכפילים חנם דסעים תועכה יי גם לא מיסידים קנלות לולי ימלאון כי מה לי ולכנודם ומס לסועלה הכה לוילים נמסר ישתו ומס מכמים וכנוים סנם נלמדי סיו כנוים סלמכם לא לאלסים יודע ויסרלל לא [כיל סוא] ידע כי לא מנרסי פרושים נמקלא רק לך נני ונפרע עמס פרוש זה מספר ימן סרימוסיך ומן סאלץ סזאת לסר לרכם יי סולאמיך ומין ענידים נצרלנוכם סושנמיך ומעכם עמי סרמקמיך לממרתי לני נלני לסנמיך עופר כי לסנמיך. ומחס נני רלה כי מלמס סמלם מנר זס יי לאמיך ילוך, (376) ,מספר לנטו לסנעס, כי סרימסו נסול ממס . . . . ויסי לאלסים עמך. — Auf den Pentateuchcomm. wird verwiesen, z. B. zu 2, 20 (f. 5b), 3, 8 (das.), 7, 14 (8b, Km. S. viij Z. 1), auf die Einleitung zum ס' מסורת (vgl. Ersch S. 61) zu 30, 3 f. 33b. Dass Salomo nicht das ganze Buch der Reihe nach verfasst habe, wird wiederholt (z. B. 10, 1 f. 9b; 25, 1 f. 24).

[2] 38a פירוש איוב, in [5] שלחן בסף genannt, nach anderer Rec. מומרות כ'; die Stelle bei Km. S. viij unter Prov. (Ersch l. c. A. 39h) steht hier f. 40 in der langen Einleitung über die Ansichten der Interlocutoren, die Stelle bei Km. Anm. zu S. 129 f. 51b; f. 52b beginnt die specielle Erklärung einzelner schwieriger Stellen: ומאר מנאלנו כל מה מעמר נסוד לפרם קנם פסוקים מזה המפר לנוני סמסודים ונרמיד נאור נמעכם מעכה יופר ממה מעמיטו נמס מעמר ונודיע טוכח כל מעכה ומעכה נקנור. נא סיה זס . . . לא לאר ליוב . . . ויען ליוב; Ende (58) סנכיס ונעכות, ועל סרוב דבר סכמות סם b) 58b קצור פי' איוב Recapitulation, namentlich 12 Einwände gegen Maimonides, und über den Epilog; end. f. 74b: מה מיספיק לנו ולבניכו לסמלים כוונתיכו נמייכו לעמוה לעמלנו; anf. ולסוסיב בניכו ובכוסיכו בין בניידים . . . מל נדיקים ממן לאור יוסף ליכ' לרליתי לא לדבי מעם . . . יוסב מל כפא רם בפי' זה המפר[1] נסנב ממני לא לוכל לו וסכם כסבתי נאלוכה מה מעמתי מל כנודו ומס מכלמס לי בפרוס זה מספר, ובעבור מזה המפר ככבד מאד ומעור לאלתי לני נלני היוס לכתוב בכאן בקלרם כל מה מסבאתי נאלוכה גם לי לאמר מבלי מאלתיב בכאן בחוליב ולוסיף דבריס. ולאחמיל עחס לפדר . . . מסעבות לאר הביאוני לבעוה מדך סמודס זיל. Ende dieser Erörterung f. 72: מסומע יסמע וסאדל יאהל. Dann folgt eine Erörterung des Epilogs in Hiob: לאמנס לאר מסמלמנו פרוס עקבי המפר הזה מכבד לפרם מה מבאוף .מספר דך מילי דבדיקותא ולומר כי כתוב ויי מא לא מעוס לידע

[3] 79 גלילי כסף, (1331) über einen Widerspruch der Decrete im Buch Esther, zu Anf. ולאני מוך סזאן הזה עבימי מכמבי כלי כסף מאמור עביכים מלמים . . ויסי סיוס מדם מבא המיר ס' לא רומי לבות בהלנונא ולליתי נלני לסביא נכבה לפא בעבוס הזה; s. Ersch 66, Asher 17, ungenau P. 1092[5] wie Km.; zuletzt über die Tendenz des heiligen Buches, end. וסמלמים

[1]) Die folgenden Worte hat Werbluner S. 18 weggelassen.

יכמל מגנותי מתן. Demnach ist ganz verschieden Opp. 272 A Qu. f. 26, Ersch A. 24c; Alf. 246.

[4] 84 כפות כסף; über Ruth (von S. G. Stern edirt?), end. ותשוב שכל שלה די יתן (Ersch S. 66 A. 43); Threni f. 86b falsch חסף מתנליתי. [5] 95 Catalog seiner Schriften [קבוצת כסף in R. 755 abweichend; Werbl. S. 10, Ersch S. 60, Cat. Cambr. p. 200]. [6] 98 ספר השושנה, oder צחצחות כסף ed. in טעם זקנים; s. R. 1424.

[7] 105 מנורת כסף, über מעטם מדכנם (Ersch S. 62) beginnt mit 2 Distichen (Rabb. ij, 511 Z. 2 hier נתליתי); citirt מכתיות כי, לחוקות ל, ומדק כי und ס' מסעי (114b, 116, 119b, 124b), cf. auch Alf. 242—45; zu f. 115 u. 127b Diebstähle des Aristoteles s. HUb. xvi. Die Stelle (bei Km. S. x, nach Gg. סחנון 2, 22 von Levi; CB. 1448; Rabb. ij, 513) fährt fort כים מלא ימים מח [מל?] נבו מה מעמו ונעזרו ותמח; כמנו והמכם לחמר חדע מח נפשך לחמר מדע מח נוחלך; s. HUb. 1085 s. v. Selbstkenntnis.

[8] 145 גביע כסף (oder אוצר דת, oder יזרה דעה, entsprechend מורה סמוכה כי זה פירושם, so lies bei Werbl.), über מחלי סורה, die nicht schon in מלכך, מירת, מחזק u. מכותם כי erledigt sind, im Sinne des Maimonides, 3 Kapp.: 1. über Mehrheit oder Trinität in unserer Vorstellung von Gott (Alf. 242), 2., 3. über Anwendung verschiedener Gottesnamen im Pentat.

F. 74b מלא זהר מלאו מהוד נכלם מעיקמתי מלעיה דמילת לפעמ כ"ע שקיל [מקר] לן ניעם מ"י מלא ומזת לבן כמתי שלא יד למלמל כי מעם מלמוכחיל (?) לכי וידמל נוכמיל מבן כתבי יליו וקכלים שמלי ומזת לבן כמתי שלא יד למלמל כי מעם מלמוכחיל (?) לכי וידמל נוכמיל מבן כתבי יליו וקכלים; — f. 1 במסכיה יסמן זלהיה, dann לאמם כיס למחם שקביב ליליסם (so) וכלן דלך כיס קיק שקביב ליליסם; f. 148b Bea. Abr. b. Akron, f. 78b ממני נאמת und allerlei in latein. Schrift; HB. 14, 99.

266. Teils Perg., 243 f., deutlich, span.-rabb., xv. J.? gehörte Card. Grimani.

ספר רפואה (רפואות) וסוף מן סחכם מלדיק סנכו לסנמן לממר. מאמר סמעבר לכנוד ולחפלחת ידיד יקר ונאמן סגובר טוקס על נחמד סרפתן מנדודג סנמן נולינגיאת (Valencia נולנסיאת) ממת חלח סנקלח מלדיק (מולדיק) נן עבוק ניחיך מכם ניאמות זיאמוות). Chirurgie des Theodoric (von Cervia, gest. 1298), frei bearbeitet mit Lücken, welche N. 41 („B") verwischt; f. 33—4 fehlt K. 30—32 Anf., B f. 27 (nach Index ist 31 מחולאות סמות, also lat. 21; K. 32 = lat. 19); f. 128 bis ist abgerissen; B 104 vorl. Z. verbindet ומחדניים mit f. 129 Z. 4! Aehnlich 192—3, B 153b, überspringt K. 43—4 und setzt מיד für מיד. Ob auch Buch iv übersetzt ist? Die Einteilung nach dem Vorw. giebt nicht den Inhalt von ij—iv, zählt 41 Pforten des i. Teils (lat. 26 Kapp.; 7 hier 9—18); anf. ספר מ' מחקפר נפדרי ספנעים ומלוקיסם. סמעמים סנכונים נסחכת סחחמחים כיל יפרד ס' מחקפר נפדרי ספנעים ומלוקיסם. סמעמים סנכונים נסחכת סחחמחים כיל יפרד. סעוד חלק מפלקו לו סנעמר לו מספנעים סס סניס. Teil ij f. 46 (37b)

zählt 54 K. wie lat., wo hinter 19: „tertiam particulam in qua de incisura etc. Avicennam sequentes“, hier f. 78 (63b) ein Index von 37 K., wovon 1—3 dem 20. des 1. Index entspricht. Nach dem Epilog f. 114 (92): מלך מם דצר סמחלת (so) סטליטי (סטליס) סמלק סרניעי(so) מן מספר וכו' לממנם נזכיר מחלם כל סמעריס ומממרים מסמולם(so) מזס סרניעי ולמר כן מדנר מסמנעים סמנים סכלמיים סימסולם; folgt Index von 61 K.; 34—38 lat. iij, 34; 48—9 lat. 44; end. f. 242b(187b) יעמם מלמכם סמוגם נמקוום. Dann מכמתי לכמוג זס הסמר ס' מלמר למכת סמין ולפרם מנסניס כלוג' למלפרוניכה, fehlt im Lat.; das hier ausgerissene letzte Bl. hatte noch der Copist von N. 41, aber der Schluss עוד עלי פרסוניקח (so) ויופיל למכת סמין entspricht lat. ij K. 7. Das Ende לחזק סלמוח מם מי ווכל . . וילפח נעניס נמלם זס הם scheint Zusatz. VA. 40, 114, 124; cf. N. 291[6]; HUb. 832.

267. 219 f., span. Curs., xiv.– xv. J.

משך חכמה, ethisch-philos. Vorträge über den Pentateuch (xiv. bis xv. J.?); anf. [Tur. 21 מסכמיס] מממתי מעם דנם מיעדת דנם מפרי ולני סלמיד מקפני מנמי ישראל מסטוללתי וקנלתי מעם מס; f. 1b סקדמוניס לורו מיני מסמגמי מפיתי כוסים למשך לב סרוחים לח דנרי וסקוולחים נספר וסמתגוניס וקרלתיו מסך מכמס כדכת' ומשך מכמה מפניניס וחלקתי לתורותיו לפי ספרתיות סכתוגות נספר סחורים לכמס פניס כי רלתי לני יניעת סלדס סרמו ועמלו; f. 2: סקדמס, anf. ל' סרפון לומר היום קלר, daher die alten Cataloge (v, 70) Tarfon als Commentator nennen; f. 6[a] נרלתים על מדס לים על ענרתי ס', und so gewöhnlich ein Bibelvers oder talmud. Spruch als Text; am Schluss eine Wunschformel (homilet. Gebet). Ende נין עונר לנסים לנסר לנ עמרו. Ausser Midrasch (מדרש) ist öfter Maimonides' מורה genannt. Am Rande von ms. Turin ist als Vf. Isak Kohen angegeben.

F. 219b: Hic reponendum venerabile Literatis nomen Dominici Grimani Cardinalis S. Marci, ubique studiosè his codicibus coeruleo corio tectis, nescio quo insano consilio erasum; Notiz Oefele's?

268. Pergament, 154 f., ital., 1348.

Jechiel b. Jekutiel מעלות המדות.

לני יסף נכמ"ר מסמיס ים"ל נכ' יעל ז"ל כסנמי . . לכ"ם לני כ' מסמיס נסמס ק"ע פ' סחלמ לנסנס כי ני"ם נסנמ זל מסמ; dennoch sagt f. 1 Mose b. Abr. b. Mose מסוס טלי מכסנ סקפי מסלקמי עס מ"ר יסף דודי (?) לסמי מסלקמי עס מ"ר מסמיס דודי; CB. 1509 unter n. 5959 Josef ben M.; cf. Zz., Lit. 370, 368? Mose und sein Schwiegervater Abr. דנכלני verpfänden den Cod. für 4 Lit. bei Daniel Zoref b. Benj., der ihn an Jeh. b. Benj. ha Rofe [Anaw?] לענ"ן (Ps. 112, 6, Zz.) vermittelst dessen Sohn Sam. verkauft durch ein Document zu Viterbo 8. מיי (maggio) 1362, welches נלמנ סקפ. Von anderer Hand: [?Gg. 3, 54] קכוניס מקסנ"י (?) נעמי מ"ר נניעין קכוניס תיפו מקכמיקח מסס סות נמיכו לנמנס זס הספר מיסלם לנ ד' ליס' מכוניסיני Z. z. G.] כי לממו מוכנים להמזיקו לו ולמר לו כדנניס [560, übersehen v. Güdemann. Gesch. ij, 212 לסכלה; f. 2b לזכרון כי ניסס כי קלינ' יינסס קסו (?) לסמר סילולח סיס מסך ומפלה נהלה נמקן . . ליסמי. Grimani's Namen ist radirt, nach Notiz (Oefele's?).

269. 198 f., zusammenges., teils nachträglich ergänzt, verschied., teils undeutlich, span., xv. J.

[1] Supercomm. zu Averroes: ממלמר סל' מע' המופת לממרו מבוכי סלמון ממלמר ומלמסמוטם מבחמטמם לממר, im lat. Averroes f. 245 § 103; f. 34 Lücke (bis § 134); end. ומוס מטמל נסמר מד וכלמל סלנר כן חס ומלמס ס"ל נחמעם ועמריס למדם קיין לממ לממן, ist § 137! es fehlt also $^1/_3$. Verf. scheint Jeh. b. Jechiel; s. unten [5]; der neue Titel nennt Levi! HUb. 68.

[2] 35 Levi b. G. ממלמר סמני מע' המופת, s. N. 46[5].

[3] 49 Levi בי' פ' המבוא, [4] 59 בי' פ' המלוצה, s. N. 39[1]; — f. 77b, 78 Notiz zur Logik.

[5] 80 ביאור פ' התיקש למלימעמו ליוון ז"ל. ולוי מנחמיל מחלם וכו' עד לממו ist Kap. ix des lat. mittl. Commentars; bricht f. 116 ab נעמוו ילנס מקודם מילנר נסיקם סמלמר נסקמים מסכרמיים מחלם וכו' עד לממו מסמקדמם מסמקם מסחם סגדולם. Scheint Fortsetzung von N. 27[6], wo häufig auf das Compend. (קילורי, = מכלל יופי, beendet 18. Schebat 1454) verwiesen wird, aber auch f. 305b die Bücher משפח (s. oben [1]), נפמ und מס"ם versprochen werden. Andererseits ist in מכלל Teil ij von dem Commentar die Rede; HUb. 85.

[6] 117 Levi b. G. [טופח B. ij]; s. N. 46[5].

[7] 148 Bemerkungen zu Gazzali, כוונות, Metaphysik (i K. 3 bei Gosche 274 bis Anf. ij), besonders scharf gegen „den Uebersetzer" [Noten des Isak Albalag] und Isak Polkar's Apologie Gazzali's gegen jenen; anf. . . . לנס כי סמיולי וסנורס, end. נסמעמך סמיולי וסנורס לממי חמס לוך לנס נחנייס מלנבר סדנריס מחלם וכיס לכחנס על קפר; HUb. 323.

[8] 156 — ביאור אלהיות, anf. מנכנ ספילוס' לסקדיס . . כנר ילעמ מס מכחנ ממלמר נסמעמך . . (auch sonst מסמרס, ist nicht Narboni); f. 157 כמי רוב סעחקום לכנ נסמחקם ילמק; f. 164 ולוים מלימו רעה לנס ילמנ עב' פניס מלנבנ; nur bis iv, 6; abbrechend f. 190 מחלם סוס קנמ חלויל נלמלמום סמיס; HUb. 323.

F. 49—77 schrieb Isak b. [Abr.?]; f. 58b יחס לנס סקומר; f. 77 am 3. Ijjar. Bes. Sam. Zarfati und Jos. Zarfati, auch f. 198 mit lat. Lettern.

270. 112 f., span. Curs., xv. J.? zerfressen; f. 69 . . . חמר לנס יחס סקומר; HB. 13, 89.

[1] פ' המבוא ליומליקיו (11b), Joannitii Isagoge [aus dem Latein. a. 1199?]; anf. סחכמס מחלק לנחי מלקיס; Hb. S. 184; HUb. 714.

[2] 13 פ' המבוא למלחכם מלפוסם מבנו מכין בן ילמק עיד מחלם ומחנכם, in N. 250 ומחנונם מחנכם, aus dem Arab. [von Mose Tibbon], anf. לממר מכין ממלמר נקדמם. לים מס פ', לים מוס יולנ (מחנוסל) לל כמס מלקיס; f. 52 (49b) ממלמר נחמן (ממנכנ מחנכן(י); 60b (60) hier häufig נלנח eingeschaltet, wovon Einiges in N. 250 am Rande; HUb. 112.

[3] 72 neue Ueberschr. כללי מן משקילות, zuletzt (so) פרקי אבוקאראט; in Parallelcolumnen die latein. Uebersetzung [des Constantinus Afer] bis vij, 59; die Vocale *i*, *o*, *u* durch Vocale und Buchst. bezeichnet; Gesamtzahl 385 (i, 26, ij, 53); Anf. ohne Vocale s. Brief an Halberst. 24; die hebr. Uebersetz. auch in N. 275[6]; fehlt HUb. 769, im Index 1074 falsch N. 606.

271 und 271a. 182 f., und 32 aus N. 365, deutliche, span. Curs., etwa xv. J.

[1] Ueber dem abgefaulten Anf.: „Linprant[s]“ . . . für Lanfranchi [חכמה נשלמה במלאכת חיד]; end. mit Datum 1296 למתן סנוליים וסמסלם לחל ימ' מתן; s. N. 8[8] (bis iij K. 6); HUb. 808. Lanfranks Science of Chirurgie T. i London 1894 (Early Engl. Text Soc. n. 102) enthält noch keine Einleitung.

[2] 161 אלפרקינא, Custos 160b אלפרנקינא, Lanfranchina, Chirurgia parva; ohne Widmung, Einteilung und Zählung; anf. לדין מחלע כי, end. כלל סופל, ולח מלנים נמלאכתך עם מזלח סלל, kürzt alles Nebensächliche; HUb. 807; — f. 174b נאנסיסומסלי, Compend. des Antidot.; HUb. 808. — f. 179b זלח סריסיפסל סלסוס לל מלך לרסח נעד כל סולי עיניס מסונלח . . . עלד. קס נריסוניקל, und Anderes von verschied. Hand; f. 180 Amulet für Zahnschmerz: ולסיסום, נלסיסום, סורנלריסום, נלסליריסום; 180b Tabelle der in den Monaten (März-Februar) und Tagen herrschenden Sternbilder des Zodiak nebst medicinischer Anwendung.

Bes. Sal. נוסלכיל und „Botarel“ (französ. Inschrift; cf. CB. 1780 und N. 257). Vorne von roher Hand היום לסד עמר נניען עמם מניר קנס עקנס נלמי מסול נאסליט מנאל לסניס כקיס ושמחים לנלול עלל והכנו סניס (so) כמיס דוכל סוסלדל ונלנכס עמם ילסק (יקפ?) דנמי (?) ני׳ם. ויי׳נ קיון עמם הניסי סקלניס (deutlich) כחו ומללו ק׳ק לרלדי והכנו סניס; cf. Gross, Mtschr. 1878 S. 200; zu *Morada* s. Kayserling, Frauen S. 352; Güdemann, Gesch. iij, 112, 197.

272. 191 f., deutlich, span., xv. J., trefflich erhalten.

אגרת רי בן יקטן, s. N. 59.

273. 126 f., deutsch-ital., xv. J.? Ueberschr. bis f. 25 rot; am Rande zahlreiche, meist ergänzende Noten, Excerpte u. dgl. von verschied. Hand[1]).

---

[1]) Die moderne schlanke Inschrift auf einem Vorderblatte ספרים לפון יוסף מי׳ מלט ומיניס סמוריס נמיוריס וסכנס מסכס (sic) סמי׳ק hat erst Cat. 41c: Responsum linguae, Com. in varios libros Maimonidis. Auf dem Deckel verzeichnete wohl Widmanstad selbst: Expositio difficilium vocabulorum in Mose, Isaki et Maimonidis xiiij libris; die richtigste Angabe, auch kürzer zu Ende des Buches, Cat. 36 hat daraus: Expl. . . quae reperiuntur in 14 libris Mosis (!) Isaaci et Maimonis gemacht u. hebr. (!) ניד נקמריס (!) מימס על מלט סמוריס סנמנלס, Lilienthal aber gar den More u. s. w. hineingebracht! Den Autor des Hauptwerkes nennt Niemand.

[1] נמס מדוכים המחמל פירוש מלמיטו מלמים. מלמיטו מלמים לחמ יחד המייט על מס יחי מלמים לחמ bis zur Zeile יוחסי מזכרת, meist haggadische Citate; der Hymnus ist von Benjamin b. Serach (Zunz, Lit. 121); ein Comm. v. Elieser b. Natan ms. Hb. 153.

[2] 8 *bis* פי׳ לחמר נמלקים כמו מלקחים תכנו ידום׳ מלקטים על מלוקחין המיעד [tenaglie] מיגלי״ט, Rand ו״י פורפייניסי, end. לחמר למען (so) ייסי״ר כמיך פילסו; erläutert insbesondere die Stellen und Ausdrücke Raschi's aus Talmud etc., meist durch ital. Wörter, selbst וכביכול, לוקח, מיענייט, נהדיט; citirt häufig פניט (פי׳ נעל המנהג), selten Andere; f. 14b Schelach מנני מחמלי וחמל דעת נעל המלמד, 24b Haasinu: ז״ל (so) רניינו מנם נן נחמני, manchmal ק״ן מלחמי; 14b ומנל״ם פניט הוא מעונר ענידות נפרחמיט. Verf. etwa derselbe von [4]? — Der jüngere Annotator glossirt Textwörter italienisch, vocalisirt durch Buchst. und Punkte zugleich, kurzes *e* meist durch Schewa mit folg. Jod.

[3] 25 Notizen, u. A. aus ק׳ המלוות ילקוט § 353; — f. 26 ביאור לדרכם שני המשלוחות . . . יהוא כי לומות טעו׳ נמצלו לטמט.

[4] 29 ספר מדע פרק ח׳ לי״ח. עמי עמו נחנוח. מאמר ר׳ יהודה הפילוסוף, Glossar über מנחם חורים von Jehuda [Romano, HB. 7, 78; 8, 67; 10, 103; Jesch. 6, 55; Giuda Rom. 11, wo lies V. 298, auch Cod. Halberst.] bis Buch vi, 2, mehr fand der Copist nicht; מקלים und קיט״ח sind nicht erläutert. Aehnlich [2], kurz, sachlich, besonders sprachlich (ital.), citirt ל׳ חלי (f. 108), פניט oder כמניט (פי׳ נרמוס), (im Comment. Mischna), קמחי (104b), נעל חילחים, נעל נד׳ הלקח, ומנ״ס (עטות iv, 31b), in längerer Stelle (K. מנושות ומכמי מנוגנת מחם חפול מנושה על גוי על ת״ח פוחין לוחו ישלחל ולח: ממעחי ימכמי מוגנת מחם חפול מנושה לעיט על ת״ח להמניע לוחו כלי להווילו מנדולתו מפני מניט ישנע ולח מנושים ת״ח ניוחר כוחנ הליין לנרח לחם מלחח כל ענייני קללות מנמוריה כולח.

[5] 118 Kurze Notizen, meist Sentenzen ז״ל לחמרו u. dgl.

274. 212 f., span.-rabb., Neumond Adar 235.

Prophiat Duran מעשה אפי״ד, Grammatik; diese HS. und meine (n. 13) vom J. 1456 (so lies HB. 10, 110) sind den Herausgebern (Wien 1865) unbekannt geblieben. — [2] f. 211 אלו הן חמות חנלים נלמון זכר ונקבה, alphabetisch; wofür zuletzt (auch Lilienthal): „Collectio diversarum rerum ex Talmud."

Isak b. Jos. שקיד מהי אלחי״ם in Constantinopel schrieb den Cod. zu eigenem Gebrauch. Bes. פיסקא נלמקא (פלח).

275. 238 f., zusammenges.; f. 38–61 Montag 14. Adar 1483 von der Linken des Elasar Parnas, und bis 115, dann span. Curs.

Medicin. Sammlung mit fingirtem Tit. סרופלים, עמק, ausser 8 ar ab. Stücken (s. Vorr.) [1] 15 מיאיר נרויב מן מיפמיקא וכו׳ [anon.

Uebersetzung des Viaticum von Constantin Afer, nach ibn al-Djezzar's [זאד אלמסאפר vi, 18; s. HUb. 704; cf. unten [8].

[2] 16 [מדמסינו מסקין מזכיר] [Mesue jun. iv, i, 23 de diminut. memoriae]; s. N. 49[5], 280[8] cf. HUb. 721.

[3] 16b (302[2]) נסכח תואר פרי הבלאדור ומעשרו. למר יעקב בן מכן למר ינסק בן מכן למר יעקב בן מכן למר יעקב בן מכן למר יעקב

[8] 116 קונסטנטין לד רפואות ס', Compilation aus Viaticum [andere Uebersetz. als in [1]], der Therapie des Platearius und פראטיקה des Alexander [Tralles]; Excerpte in N. 297[3]; HUb. 821.

[9] 230 טכסים התרכב. כגר סתגלד למכמי סמסקר מלסל מייג למככיג מסדוסות ונשוככ יוכגם ויתכגר לל נכגן. עד סגם דגכגו . . חס עם מלגיו לגללו; Graduation, verschieden von Colliget v (N. 29), wohl übersetzt; HUb. 835.

[10] 237 a b, Fragm. einer Sciagraphie von Honein's Einleitung (n. 270): סלסוסם מסלך לבי מלקיס, mit Schlussformel von anderer Hand.

276. 141 f., 7—139 sorgfältig, span.-rabb., 1497.

אורח חיים, medic. [angelegt nach Zahrawi] von וידאל בלמן [l. בלמוס, oben N. 243[2]; d. i. Mose Belshomme Narboni], incorrect in Cod. 44 („C") mit Index von vi Pforten; Fragmente einer abweichenden Recension mit Zusätzen in 243[2] („B"), nebst Index von 107 Kapp.; die Einleitung (s. iv, 8 f. 74, C 271 b, מכרמל 7, 183) scheint verloren. K. 104—7 fehlen. Lücken sind übersprungen f. 136 b (C 384 b כלן מסל), C 200 b (A 35 מסל); für vi, 1 ist f. 111 b, 112 leer (C 337 כלן מסל). Das Verhältnis der Recens. A und B und Inhalt von B in einer Tabelle im Anhang. Das Werk ist wegen der arab., latein. und hebr. Terminologie wichtig, enthält zahlreiche, teils indirecte Citate aus arab., christlichen und jüd. Autoren, Einiges über die Familie des Verf. (Vater f. 42, C 212 b, Mutter f. 84, C 288 b, jüng. Brüder 110 b, C 336 b, Tochter 89 b, C 298), aus seinem Aufenthalt in Toledo (f. 29, 50 b, C 190, 227 b), Perpignan (103 b, 323), Soria (סגיס סגם בגמוילסם 56 b, 118, C 238 b, 348 b), wo es wahrscheinlich verfasst ist, a. 1350 (124, B 106, C 361, s. die Stelle über die Pest 1349 מכרמל 7, 110). Beachtenswert scheint der Abschnitt über Gifte (94 b, C 307 b), welchem nur das Nötigste über Chirurgie vorangeht (92 b, C 304). Offenbar ist identisch P. 1200 (s. W. [2] 1257), also nicht 1504 verfasst; cf. מכרמל l. c. 105, 323; HUb. 747; cf. Rabb. ij, 331.

Elasar Parnas beendete den Cod. in Reggio (ריג'ו) in Calabrien Dienstag 14. March. 258 (1497). F. 1—6, 140—1 enthalten chronolog. und medic. Notizen von verschied. Hand, u. A.: מי כ"ד קיימאנני מסל יד מלי"ל כי יסופס לפסקלי פסיל סלגסוכגסטוכי (?) סוס לסגסד מלדי יסכד סס"כ ימ"סל מסן דלסגס סחל יעלס לגסגסד, dann כיף פיסל לסגסם כסגו יסגסקקי(so)לסס"כ ימ"סל סלגס"ד[סכ] סגכגן(?)כלן נקס ל (so) גגד לסגסם מי מ נגס ופגס הוגסכ ופגס וסגס (so) כלן יסלף ויסכד סכגסס וקגיין מן לס כלן נקס ל מי — F. 8 Hymnus מכגו גגלגס גגי ופגו מגי von Levi; Landsh. 155; cf. Zz., Lit. 689?

277. 168 f., schöne Schrift der Linken des Elasar Parnas Mittw. 19. Ab 5240 (so) סגי"ס לגי"ס סכסב גסגל זגי"ס דגלגסג, f. 1 neue Hand: גגי"ס כגסו (so) בקגלגסבגי"ס, aus Cod. 276; ff. 1—6 jünger.

[1] Commentar zu Avicenna, Kanon, B. i. von Jesaia b. Isak b. Natan b. Jos. b. Imman. b. Dav. b. Isak aus Cordova; der Vater

(Uebersetzer um 1349?) מחכם מכולל, wird als mündliche und schriftliche Quelle (מכתיו) im Vorworte und sonst häufig angeführt. Für Lücken sind gezählte Blätter leer gelassen. — Fen i. D. 1 f. 8b, 2. f. 14, 3. f. 16, 4. f. 26, 5. f. 34b nur über das 1. separ. Kap.; 6. f. 40b. Fen ij D. 1. f. 56, 2. f. 66b (Lücken f. 78b—79b K. 4, f. 91b bis 94 K. 12—14, f. 98—100b K. 16—18), S. 2 f. 104 (Lücke 104—5 K. 1—2, f. 106b ist K. 6 und Lücke bis 115b, wo D. 3 K. 2, Lücke 123b—126b K. 8—11), S. 1 f. 127 (Lücke f. 134b—137b K. 3; f. 145—8b K. 17 bis S. 2 K. 1; Lücke f. 155—159b K. 6—13). Fen iij f. 160 nur K. 1, wie ausdrücklich bemerkt wird. Anf. מקור חיים מכל נעליו . . ממר יתעיים; f. 8 ספרק חמ' כוונתו בזה ספרק לנאר נדר קרפוסם; end. ולם נלמרך להחזיק נסכפלת חעניניס. Eine Stelle über Musik f. 130b s. HUb. 855; s. das. 688.

[2] 2—3b נמעגר ל"ג מהלפרטיקא של מלימסרו לרביו דניולם נווח נסמים חנפרדיס, 31 Artikel über einfache Heilmittel aus Pforte 32 und 33 (n. 28—31) der Practica, anf. לימקלציומס חמס ויעמס נסניס כחס מחסר, end. וחחס, ולכן נחגו לחלוחו נלוחרי הנעריס. Das betr. Werk ist noch aufzufinden, cf. F. 41 D und Saladinus de Asculo, Comp. arom. Part. v.: „Rainald. de villan. in *quodam* lib. suo de simplicibus"; die Stelle über Koralle ist ähnlich der in Arnald's de vino unter vinum destinctionis auri (f. 263d Ed. 1509); n. 27 מיעפרי וויוח קי לעולם; HUb. 781 n. 4.

278. Perg. Kl. 4°, 120 f., nett, ital., ziemlich correct.

Levi b. Gerschom, Supercommentar zu Averroes [mittl. Comment., s. N. 30[2]], Physik, Tammus 1321 [das Compend. nach Mose Tibbon datirt Sivan 1321]; HUb. 119.

F. 118b נסלם יום ג' כ"ג נסמה נפ"ח; aber der Kalender stimmt weder zu 288 noch zu כ"ג, wie der Titelschreiber f. 2 las. F. 8 ist Card. Grimani's (st. 1523) Namen radirt, nach Notiz (Oefele's?).

279. Tuchperg. und Perg., 112 f., ungleich span.-rabb., Lücken in Curs. ausgefüllt; xiv. J.?

[1] Jona Gerondi שערי חשובה mit neuem Tit. ס' חמוסר.

[2] 108b פירוש לשלש עשרה מדות מסחורח כדלחם נחן, s. N. 305; — f. 111 einige Verse.

F. 111b Samuel b. Menachem 18. Schebat ohne Jahr, נחך סכחנ ונחך סקוחל נעירו מנלוי נר מלנמר כחן; 108b חזק ומחזק כמלאם חנזק ומסוער לח יחזק; 112b: ונבימין סלח (סלח?) מסיו מלחן נגעים סהנקם של קפל מיחים (sic) ני"ד יום ליקח לדך לפחן לפי קי . . . לחנכסם נר משחל נר מחם קחנו כ"ע קי דילימין . . . כי משחל נר מחם קחנו כ"ע קי דילימין (?) דיחוד.

280. Zusammenges., 266 f., verschied. span., xv. J., [11-12] schwer leserlich.

[1] 5 Maimonides über Asthma [מקאלה אלרבו]; f. 55 ein Gedicht

von Josua Schatibi (aus Xativa), welcher die Schrift für einen (später) bei König Juan von Castilien hochgestellten Exjuden und „Delator“ übersetzte; minder correct N. 43[4]; Starke Wiederholungen daraus enthält das diätetische Sendschreiben, N. 289[7] (s. zu N. 111[4]); HUb. 768.

[2] 37b jüngere Ueberschr. סקדמת מאמר הנכבד נמריקס לריש זיל (43[5]); s. N. 111[3].

[3] 39 העירות מן הרפואה כתב לומס יוסנס נן מסטויס למכין נן ימק כמנפמל ממדלמו. יממך מאלמים, end. נממ מחפלמי נו נמוס הנמחון; Aphorismen des Joh. ibn Maseweih (43[6]); HUb. 717.

[4] 45 Auszüge aus Razi, an Alman'sor, Tract. iv, 24, 32; *a*) (43[7]) מלטוסמן . . נמלחים סמחדנקים. לחלי לנכוס מכל מחלנות; end. וימנמנ סמחון וירקדקמו; *b*) וחלך לה ולמ יכירם end. נמנימת סכוסמ . . מחל לחלי מחמיין נחי זה דנר יכלם כלל; HUb. 726.

[5] 47 מאמר לגלחזי נמה מיקרם נמלחכת סרשומס מן סמקריס וכו'; nach N. 43[8] auszüglich übersetzt („Wissenschaft und Charlatanerie unter den Arabern etc.“) in VA. 36, S. 570 ff., nach R. 347 ergänzt das. 37, 562 (lies: „Es verlöscht das Licht der Heilkunst“, s. auch Bd. 40, 313); HUb. 726.

[6] 56 די (80) מחמיל ספר יסום נבוליים והקרמת הירועת למכם מליסמרי ניילכם נורלו; s. N. 85[4].

[7] 109 סמים לביים למנן פינמ; N. 87[2].

[8] 137 (neuer Tit. 'ספר פלחות חמנע וכו) der specielle Teil des Mesue [jun.] aus dem Latein., andere Uebersetzung als N. 49[5]; f. 174 Index; 174b span. kaum leserliche Notizen; dazu f. 257 ff.; HUb. 719 (689).

[9] 175 גרם חמעלות über Kräfte und Wirkungen der Nahrungs-, einfachen und zusammengesetzten Heilmittel, arab. für Benveniste b. Salomo ben Labi de la Cavalleria [gest. 1411; HB. 15, 83] verfasst von Josua b. Josef b. ניגס al-Lorki, h. von Josef (Vidal), Sohn jenes Benv., in 4 Abschnitten: 1. die 3 Arten der Wirkung, im Original arab. [hier hebr.] und נלמ [span.? Kaufmann, Sinne 166, beachtet die Stelle nicht!], die סניים nach den 4 Elementen sind 22, 6, 6, 8 (also 42); die 8 סליסיים (178b) werden einfach aufgezählt (HUb. 784 u. Zus.); 2. alphabet., arab. latein. vernaculäre Tabellen — wozu f. 226—41 ein vernaculär-arab. Index; — f. 186: ומני מפמיק סקפר סזס כדי לסקל סמלחכת קלירמי וכמנמי מס סקפ מחלה מרני נכמינס נפס ומחר מנו נלמ ומחר סמיזות ומחר מסנע ומחר מסמולות ומסנולות ונסוף סמשרש. Buchst. א hat gegen 100 Artikel, 1—75 nach Avicenna. 3. Zusammensetzung und Graduation, hauptsächlich nach Arnald; citirt יסקב סלכנדי, Bern. de Gordon, סרים זיל נמלחמו נמסמנות סטסוזות

(225b, d. i. das GA. an den Beherrscher von Rakka). 4. Tabelle der Antidota nach Nicolaus [Praepositus]; HUb. 762.

[10] 243 Fragm. einer Practik, Anf. der Einleitung (worauf f. 252 Anf. ij verweist) fehlt. סמלמר סלמתן נגילוד סספלמים וסמגדלים מים נין סמולייס מידמו נמקריס ונמנוח סס ממחלמיס וח נדך סמנגס ודנר קנלס . . . . וידיעת סמולמוח סיס לקוחס מסנמס פניס ס' מסנכון ומס מידמס ממנו נ' ממספרי סלמס נ' ממספרי סלמן ד' מעניני סמיכס ס' ממספרי סזיעס ו' מסקיקס ז' מסמנסנ מיסכנב סמולס נעגרילוחו. וכנר נילחני לוחס נדרך לדוך פיוני נכי עזר סנגרילוח, וכלוחן ויכוחי נכ' מקור קיים, letzteres auch f. 251 und 256b citirt; f. 252 סמלמר סמני נרשוחס סממלוחים נחמנוסוח ומניוח in 7 Abschn., 1. Kopf und dessen Teile, 6. äussere Krankheiten; 7. Haar; bricht beim Gehirn ab. Fieber und Gichte (cf. Tr. i) sind vielleicht in einem iij. Tr. behandelt. Verf. citirt Hippokrates, Galen's סלמדיס אלחמסנה, נמילמס (l. נמילמר), Honein, Ali b. Abbas (243b über נרקמס und מרקמס, welche man confundire); Razi (253, 255b נסלמסוי); er führt eigene Ansichten und Recepte an, oder was er von berühmten Aerzten selbst gesehen (250b); benennt Krankheiten und Mittel arabisch, z. B. מי סלמסלס (f. 253, s. zu N. 277[2]); Benjacob 215 n. 84: ידיעת סמומיות. Im alten Index heisst der Verf. וסקר, etwa Wakkar? (cf. Cod. 321) oder für ואפר (aus arab. Buchstaben)? s. zu N. 286[3]; HUb. 739.

[11] 257 קומייכסס סיל אנסמידוסאריו דלימון סרימנקו(so) סיל קומל קונסימיני יש קסמימולסס [kurze Bearbeitung des v. Tract. von Lanfranchi's Practica, s. N. 271[2]], abbrechend Mitte K. 10; behandelt: 1. Repercussiva (ניסיניקומכמינסס so), anf. מיספס קי קומכדו קימיס קי קימיס נסיניקור, 2. Confortat. (bei Lanfr. 2), 3. Resolut. (L. 2), 4. Maturat. (3), 5. דיל סנכמלסס, 6. Mundific. (4), 7. Conglutin., 8. Regenerat., 9. Consolidat. (alle 3 lat. 5), 10. דילוס סלמיולסנסיס, 11. דילס מרוניקו; HUb. 808.

[12] 262 לסס קסמסיניסס דיל לימסלנילו מון מזגוס סלגוכס דליסס סי פסחי די פלוח [span. Bearbeitung des s. g. liber servitoris von Zahrawi, Tract. i: „Species igitur lithargyrii etc.“, ungefähr bis Mitte des Tr.] in Frage und Antwort; HUb. 741 (falsch [2]).

F. 108 נסלקלמס סנס נסיס; f. 232 inmitten einer Notiz (וכו?) לסי סלמיל סמלל וכו; f. 241 מסלוי סלינוניסמס נלינ סמיס סיל שמס נכלסנים || וסמלוי נינס מכסמון סיל לסל מכסס ופר מסלי ינוסלים יכסס. כלון ליק || וסמלוי נסנס סלינ כס"ס סיל לסל לסנ לסיל ינוסלים יכסס. F. 1 ein unvollst. Index, dann medicin. Notizen, teils spanisch; f. 4 fabricirter Tit. . . . . מסס כל נסנ. Bes. Jechiel mit Rasur und Brüder Mose und Jehuda.

281. Kl. Qu., Perg., bis 385 sehr schön, deutlich, ital., 1476.

Averroes, Compendien, bequem durch Angabe der Bücher am Rande (f. 65—72 falsch נוח über Rhetorik und Poetik fortgesetzt).

[1] *A*) Organon קיצור מכל מלאכת החגיון: f. 5b ממחלוח, 9b סמלמר נינינס

(Rand מימטרת לחמות), 14 (מ' מלילת), 35 (R. מסקנ' מ'), 52b מופת, 60 נגוח, 64b מתלמידי מתלמידיי, 71b מתלמידי מתלמידיי; h. v. Jakob b. Machir a. 50 (1289) (so) ממדם ניום של מחדם, anderswo ניום ת'. Ausg. und vollständige Mss. selten. — F. 1b מתלמידי מתלמידיי, Rand לקיחת, arab. תג'ריד; HUb. 54. — *B*) 72b נמ' דנרי לוגן 73 f. . . מלקי מחכמת אלשפא [von Avicenna]; HUb. 285 — רמד נחלם מ' מתמע נפירושו.

[2] 74 השמע הטבעי, s. N. 108[1]; Uebersetzer Mose Tibbon zu [2-7] genannt. [3] 124b כללי מ' השמים והעולם; s. N. 108[2]; am Rand die כללים etc. gezählt, Parallelen und Citate angegeben, eben so in dem folg. [4] 155 מ' ההויה והתפסד; s. N. 108[3], Epigr. unvollst. [5] 167b אותות עליונות; s. N. 108[4]; f. 205b (kl. Schrift) 3 Thesen לין כל מת מתניע מחטעע; f. 235 citirt Haneberg, Erkenntnisl. 53. [6] 206b כללי מ' הנפש; s. N. 108[5]; römische und arab. Ziffern am Rande beziehen sich wohl auf Aristot. [7] 240b החוש והכוחות (vollst.); s. N. 108[6] über die nachfolg. Notiz.

[8] 268b *A*) מה שאחר הטבע; s. N. 108[8]. Datum ohne Namen. — *B*) f. 332 נמלא נמופט דנול נמת מחמר מתנע יפסק נו לגל מחמרו וימר מלמת; end. מתים מפועל לפי זה לפוי מיוכן דעת לרפמו נמכל הלחמון מיתיג מכמלות כפי; f. 333 מדום לחמר לנמופט עם מת מתם עליו. מלחתי זה מדנור מדום על מחדם זכרו מהחלות ומדומס ומוף מחחלף למת מחמרו נזה מתקום נזה מתפר חת מחוף למר נפי' מחמר מחמר עפר נמת"ם קוף פרק דנר נו מחכם נמתפר מתחלות; end. מתופחים מהכרחיים כמו מחלחה. זהו לחבר לחמר מהופט נזולת זה מתפר ומלחתיו חגחם נחלית על זה מתקום נזה מתפר נחכמת מת"ם מפי' לדנרי לרפמו; HUb. 159.

Epigr., teils radirt מהחלה לגל . . ומוף יפן נידי כם ומלחה לכחת מחר מפרי הקדם ולחנות נפן . . וכמנחו מל מחמחר מכחמר למחכיל ומוד מחנוחה ממד נמוכים . . חנחלה כמ"ל . . נמ"ל [ילמק . .]. יפכ"ו. מתקום . . פוף וכני וגני נגיו . . ומיחם מהלמחו ליל ר' יום לחמן מכ"ם מכמחון מגם כל"ו לנפכ . . פם . . מיחמנם מחם מתחלם מהחן מחנכונה יכ"ם נפום מלמ"ל . . לכם פי. Die Zwischenseiten und Ränder enthalten Notizen von feiner ital. Hand, teils Inhaltsangaben, Varianten, kurze Erläuterungen.

282. Tuchperg. und Perg., 247 f., schön (zerflossen) span.-rabb., xiv.—xv. J.

Maimonides [ספר המצות], h. von Sal. b. Jos. ibn Ajub in Beziers, Nisan 5000 [fehlen noch Zahlen?], dessen Vorwort, hier fehlend, aus ms. V. u. Merzbacher in קונץ ע"י v, 1894; f. 1—18 Index, dann לחמר מלמת . . לחמר חכנ . . כר המתנכי . . לחמר מקלם לנו מתנור; f. 20 המפורסם; vgl. מכין im Columnentit. Ed. 1551. F. 126b לחמר מלמת נן לוית מספרדי מתמיך מספר (so) יש נעיני לעתות נמתים מנות מלגה מקלחת מכנ . . מכלחיות לרנמת לוחות מלגת מיתיו נכללים נחם כדי מימנחת מתעיין נספר מקדוחת לפניו וידע נגלת מוכח, folgt aber nur eine Aufzählung der betr. Bibelverse mit der Nummer. Ende יסריס מתמחי נכ. חס חס. ומחל לחמחל מנזר על קיוס מתנוח נו מחס ומקחקת מתחזר מגלת לנתוחו מחס. חח מיתור מח מרחיכו לנתוס נזה מספר.

Zu Grunde liegt dieser (bis auf das Fragm. bei Peritz, 1882) uned. Uebersetzung, wie der Ed. (s. N. 213) die revid. Recension; s. z. B. לי 165, 212; Vieles stimmt wörtlich; für עקל hier טורם (Tit. מנות ומ' מצרפים ist jung); HUb. 928, auch ms. Br. Mus. 1046.

283. Tuchperg. und Perg., 156 f., rund nach links gehend, span.-rabb., xiv.—xv. J.

[1] פירוש שחיטת חולין [von Jonatan Kohen über Alfasi, nach einer anderen HS. ed. Fr. a. M. 1871 mit Tit. מנורת מלוייס]. Die Stellen aus Maimonides S. 118, 120 in HS. f. 64, 65b als Noten mit kleinerer Schrift; auch S. 87 aus לחנ"ל scheint eine Einschaltung. Die Abbildung der Rückenmarkverzweigung f. 29 fehlt in Ed. S. 50 zu ולוחתו נדף לחמר זס.

[2] 80 Desselben פירוש מס' ערובין, mit allerlei Varr. und besseren Lesarten, was im Vorw. der Ed. [1] f. 4 nicht bemerkt wird; — f. 85b—86 סמחקה מפסד חמלוד [Serachja ha-Levi].

[3] 154 (andere Hand, Anf. verblasst, vielleicht def.) zu Erubin, end. פיתן ויקח בן נקר ירך' ומוג וג' רמויות סלחכות עולין עד לריקיע. וסן רמות מקום פמור ורכמי פיתן יסי לרלון לחכי פ"י וסניון לכי ונומר.

F. 153b מלי יוסף נכי מפם בן נחן נגמם בן נחן נגמפי ס"ל כמגמי זסם; cf. HB. 13, 106; f. 1b eine Menge verblasster Namen.

284. Seidenpap., je Bl. 1 und 10 Perg., 127 f. span. Curs., 1408.

[1] Averroes באור מ' מוניקי, [2] 92 באור מ' קופיסקיקי, s. N. 106[6.7]; HUb. 62.

Jeh. b. Sal. b. Jak. b. Sam. b. Menachem b. Sal. מכמגי [aus Nîmes? cf. מכמגי Zz. z. G. 462?] schrieb den Cod. zu eigenem Gebrauch, f. 90b 28. Schebat, 127b 15. Adar 163 und begleitet die Epigr. und seinen Namen mit Versen, s. Anhang; f. 1 מנכסם מפמקן (מלי =) זס מפפר מפגי.

285. Zusammenges.: i f. 1—8 a. 1537. — ij f. 19—38 Perg., alt (früher מ"נ und 546 ff.), falsch gebunden und ergänzt, f. 43—4 ital., xv. J. — iij f. 46—142 deutl. span.-rabb., xv.—xvi. J.

[1] והר, Peric. וילך; s. N. 218 f. 238.

[2] 6 Erklärung der angebl. prophetischen Schriften Abr. Abulafia's, nach alter Notiz: מס מפפרם מפפר רזיאל מנרחם בן מפוחל מנן מלעפים [ij, 21] נדף רפ"ח, darunter vom Titelmacher מ' רזיאל מפיומם לכ' מלמ"ם מולכו; Litbl. 6, 419, daher Benjacob 545 n. 122; ein Tit. מ' מפפרי מנגוחה (Land. bei Zz. z. G. 525) existirt nicht. מ' רזיאל ms. Angel. 38[3] (p. 94). Abr. rühmt sich anderswo (Jell., Phil. 23) 22 prophetische Bücher verfasst zu haben; doch scheint nur מטות N. 409 erhalten. Als Commentator wird (f. 9, 17, vgl. 18, 20, 37b) ein

homonymer Schüler fingirt [etwa Abr. b. Schalom? ניסים iij S. xli; f. 19 ist die Chiffre dafür זכריהו בן סלסיהל (was bedeutet ועמלמס מיד?); s. Jesch. 6, 94; vgl. HB. 11, 25]; doch ist f. 36 die Identität mit dem Verf. in des letzteren Weise angedeutet (f. 18 סמיסמי לכי נממו לסנהדסים, d. h. לים סדנק נטורל u. das Geheimnis der 248 Gebote; also לסנהסס). Die Erklärung der Anspielungen und Namenspermutationen, u. A. זכוכבל בן סמלטיהל von עליך נלמה סלכו (f. 13), bildet einen Hauptbestandteil, nicht ohne ermüdende Wiederholung aus Selbstüberschätzung, wobei Manches dem Geübteren zu raten erübrigt; das Uebrige besteht fast nur in Combinationen des Gottesnamens u. dgl., ohne philosophische (in anderen Schriften gegebene) Begründung. Zur Berichtigung und Ergänzung der Notizen Landauer's bietet unsere an Umfang einzige HS. (über Fl. 44, 2^{16-18} s. Jesch. 6, 94, Angel. hat nur 6: עליך יוסי) — trotz einiger vom Abschreiber bezeichneter Lücken (19b, 20) — reiche Ausbeute, namentlich verschiedene Daten und Angaben über die Reihenfolge seiner Schriften, nicht ohne Schwierigkeiten, welche eine kritische Zusammenstellung erfordern. Für unsere Commentare scheint sich a. 1282 zu ergeben (s. unten vij). — Auf ein Distichon נתן מסכיל נסמיסים נחזיונות ליעלם . . וקול נתן מלוך לחונם folgt ein kurzes Vorwort לחסמ ספליט (cf. S. 49), worin כחסמר זכרתי נסקדמס [des Verf.?]. Der Commentar soll beim letzten Buche, עליך, beginnen, bis ויסמר fortfahren, ולחלים נספסרס ולחיימנם כדמות קומס לכל ספירום סכולל כל סספריס. Dieser Anordnung folgt unsere Beschreibung.

i f. 10 ספר עליך לחמר רזיהל סנניח מודי ורבי ליסרס . . כסחחל נענין זס ספר, end. . . . ומו סחס קפרו רזיהל. ולולי כדנר בו נספר לחמר. ומפלס זס ספפר; s. Bisc. p. 394. Nach Land. Lb. 6, 590 erscheint Abr. hier als „rationalistischer Christ!“

ij f. 18 b [N. 118? זוגס ==] ספר איש אדם לחמר רזיהל לים לדס ילדס מדויס ספר סרא סמיהל [סמוהל] הזקן לו לעם זקנותו נמדינת קיקסקסס [סרקסקסס] לחסם נמלכות נגורל [לסגנן] לחלי מלחם מספר ימי סנולם, ספמיס רנות לכחות לך ניחור כל ענין; cf. ניסים iij l. c. (f. 24 ist סיעך ימי סנולם 5040!); f. 19b חסו שלל סמלך לים סנולם, ניסן סעסס נסנס מיצ ליליה ומחדסס בו ספגמס לעוס. F. 20 beginnt ein Abschnitt (סמל עוד רזיהל לסגיד) mit 4 Beit, deren Anfangs- u. Endbuchst. מפפס (= מספפ) u. יחוס. Ende f. 20b וסמלים קפרו נכחמת ימהל וידוסלים ונסלים . . ונחמיל ס' סנניח נעיס.

iij f. 35 Anf. (1 Bl.?) fehlt, f. 35b ומי לומר סמלו לס כתב רזיהל כל ספר חבריות המדסס חלס כדי לגלות בו חכלית סכוונס בקיעס נמיימס ונספר חיס די לנו בו; Dasselbe wendet der Commentator auf sich an; zuletzt bemerkt dieser, dass er sich sehr kurz gefasst und an den Vers כנר סעיד על מהום המיים ימלוך ס' ל' ו' gehalten habe; end. f. 36 . . . ונסלים.

iv f. 36—43 (N. 43 f. 203b—12, hier „B“) ס' ערוה, das wichtigste B. für die Geschichte des Schwärmers. Die Mitteilungen Landauer's S. 382 Z. 3—9 und 13 ff. (von Jellinek und Grätz wiederholt) sind ungenau; seine angebl. Beweise, dass Abr. Vf. des *Sohar* sei, beruhen meist auf unbegründeten Annahmen; z. B. dass die ספפרא später genannt u. nicht veröffentlicht sei[1]). Im Ab 1280 kam Abraham nach Rom etc. und meldete sich ניום מרומם מל ר"ם beim Papste, der aber in מוריאנו (Soriano, Prov. Viterbo) war und ihn zu verbrennen befahl, was man ihm hinterbrachte. Er kümmerte sich nicht darum מאכל מאמעדד ולאם מלחות וכמנם ומדם מת זם מספר וקלאו ס' מדום; die Minoriten (מאמיס מקמניס) hielten ihn 28 Tage in ihrem Collegium (מדיאמם) gefangen im J. מאל"ם כי חוש מנם חמי"ם, also a. 41 (1280), vom 3. Tischri bis Neumond Marcheschwan. Anf. des Buches אמר רזיאל נאמדם הממימי חוש מדם אמ נאחד לאמדם וחמני נו מרלאני י"י מחי מלחום לאחם נמורם לאחם. דע כי מם מסכניל מעיד עליו . . . אין נורך לנחום אדם לסקחום על דבריו כי פיו של אדם כאחת מדים (!). Die Erlösung wird auf a. 50 berechnet. F. 39 (B 208) folgt eine Offenbarung in Rom; f. 40 (208b) וכנה חוסיף הימיב ליעיל"י והוש מקוד הכלמה נקוף ספספרא מממו גוש"ל נן מלמא כי ר' יהי"ם מס גוש"ל והוש סיהודי"י וכנה מס י' יסודה נן מלמא [מלריאל?] וקודו נן מלויאל (s. zu F. 25F). Nach f. 37 (205b) hiess das erste Buch über die neue Theorie („in קנלח“ Land. 418) גנ חממות. F. 37 giebt das Geburtsjahr 5000; f. 42 ויסי מקן מנח מחלנעים, Ende 43b ומחם סכל נמם ר"ם יהוי"ם. מנה. הנה כנר קלרמי לך מחרי ס' עדום . . ומסכיל מס יחו"ם י', ויח' חמ מחן.

v („iij.“ nach der Einleit. zu iv) f. 21—42b ס' רזיים מאר רזיאל [fehlt סיום]. In מיר מאומח d. i. קמוחה oder חוטן, מכל, יבק, offenbarte ihm Gott, was ihm geschehen werde; in Rom verfasste er die ספספרא. Er giebt hier seinen vollen Namen und erzählt f. 21b von den 4 Schülern ohne Namen;[2]) ומאר זיח ל"י עמיים מנם, חוש בין

---

[1]) Einleitung: זה קפר מכניעי ומיכם של רזיאל (לפיהמו B) מחוש מפליאי למטור כי ס' מיקר מיכר רזיאל מפלא ומיה נעיר טר מפחם נפלון יון ומנחי חוש נמנם ר"ם ומלחים ומפח מנם ליליכם ומיה חוש נן ר"ל (של A) מנה ומיל מנם מפמיעים לחפחלם נכוחמו של מפחם ר"ם ומלחים ומפח מנם קפר ר"

עמריס שנת נעניך ושנו בן מרנעיס מ', שנת עשריס שנת מאריס, ודע כי שעשר שניס שס יו"ד שנת ושס עשריס שנת נס כן [נן] שמשיס נשר ושוש נן עשריס ומפני שכוונתי לפרש השמות אשר כל דברי נסתר מוסס שהפשרים לא שנת. Ende מאחריך . . וידוע שכל שהפשרים יוצו ממס שקדס ולא אלא לגד אלא רציס עמס ממינס. ועיי אחריל נפ' חיפר. Ueber Jesus u. Muhammed (Lb. 6, 590) s. Pol. Lit. 360.

vi f. 24 (B 185b) . . פ' הרשר. אמר רזיאל נשנת שלשיס והשע להשוות דגר . . אלי נרכיס בן שלוימל . . כגר הודעתיך שאת שם' חיס שם' שלאשון שכאב רזיאל נגורת נשוחה ריל שזכר בו כס אמר י"י . . פ' חיפר לרזיאל כח אם רוח; das letzte B. nach dem Comm., weil die שהפשרים ein Schluss aller vj sei (כי עניך שהפשרים סוף לענין נוסף כדמות מוסס לשעת שפריו ולויו מוסס לאשרון לגד),[1] weshalb das Geheimnis der Prophetie dem Schluss derselben vorbehalten, hier aber nur gelegentlich und ohne System besprochen sei, indem dieser Comm. sich von den anderen unterscheide; f. 25 erklärt das Geheimnis der Stadt דיצוס oder לדצן, aus welcher mit seiner Abreise aller Glanz schwand, und wohin er im Tebet des 6. Jahres seiner Auswanderung kam; Land. 381, 508 (Jell. Ausw. 17, Grätz 7, 226) substituirt Urbino; aber die Buchstabenzahl stimmt nicht. Ibid. סיר פיס ריום סודו ספר תורס ועשו (s. oben iv). Ein neuer Absatz scheint (25b, B 187) אמר רזיאל וס' אלפי אלף אלפי דרכי שמו ואלשם ממוכו מרשות אלשיס [מרשם שמוס B עשריס; f. 26 (B 188) liest man ועל זס שסוד שמס רזיאל שפרו נאלפנע חיצוס ונרשעם ר'ס'ו'ס' ונשופס מ'מ'ל'ח' . . . , hier endet der eigentliche Commentar, und folgt eine Art Anhang des Commentators: ואמר שאודעתיך כוונת שפר היפר נכלל ושאלשמיו סיל אדבר לך פס משם נשוד שנצוחם נקטר נדול ונרמיס מפני שכוונתנו עוד להשלים זס הענין נשוחם שהפשרים ושיס לנך להבין דנרי. דע כי שהכוונים שהקדמונים [nun springt B zu vij f. 80b l. Z.]; über die Trilogie פ' אלך in Verbindung mit שכל משכיל מושכל שכל. Ende 27b ואמר שאודעתיך זס השעם השועיל שדנס הנין ממנו שם שלא לאמרתיו אמר שאכל נאוך דנרי. ונשלים זס שענין חנס ונאחיל נהשפרים נעיס.

vij f. 27b הפשרח. אמר רזיאל בן שלוימל הנניח בן בני שנגילים . . . זס פ' לא נשפר נשם [נשוס?] משפר נעבור שנקרא אלי ספר שס; es könnte auch הנשוריס [Evangelium] heissen. Die Andeutungen über dieses „halbe Buch" und das Geheimnis des „halben Namens", als Verkündigung des messianischen Königs, sind unwiedergeblich und unsicher, eine Hinweisung auf eine künftige zweite Hälfte kann ich nicht finden (s. zu N. 409), eben so wenig die Quelle für Landauer's Behauptung (S. 382), dass das Buch wegen seiner Heiligkeit nicht in Capua veröffentlicht worden und erst später den Namen שפשרח erhalten habe, dass es ein äusserer Namen sei, der in der Schrift selbst nicht vorkomme (S. 491). Abr. giebt den Grund an, warum der

[1]) Das anon. פיפר CL. p. 135, Mag. 8, 217, ist das von Hai citirte?

Titel ein weiblicher sei und empfiehlt das allsabbatliche Lesen. Im Comm. heisst es כי ענין הסתרים הוא ענין הנקב כדמות הומס לשעם, weshalb das Geheimnis der Prophetie dem Schlusse derselben vorbehalten sei, hier aber nur gelegentlich und ohne System zur Sprache komme, indem dieser Commentar sich von andern unterscheide u. s. w., also ist Buch und Commentar wohl 1280—82 verfasst (cf. oben f. 19b). Ende שמו קדום ישראל. F. 28 ומאז מנעלם כנודו נסיר קדם והוא סם חי נעוה ונקי נלעז מונעמי נרנרו (vgl. N. 223), auch מונעמי סדמיון (nach Zahlwert) = מחשל, = מינמו (von mentire) = מקרי, also sacramento! — Das Jahr 40 (auch in Beziehung auf Abraham) ist deutlich angegeben (28b), und die Beziehung auf Misshandlungen (לנלעזי סכות לומו כל מונלמו) und Gefahren (30b Z. 4, hier schliesst sich B. f. 188 an: ודע זה כלו ומלוין לנקבוד עמו כי ליט נכחב מפני הסכנה) passt für jene kritische Zeit, wie auch den Kreisen der Gottesnamen (f. 29b, 30) die Bemerkung vorangeht, dass diese Kenntnis seit zwölf Jahren „erfunden" sei (כי זו סידיעת מהודעת סיח עתה נשלם ונחתמה מי"נ שנה עד היום).

[viij] (31b, B 189) רוחם התפטרה, anf. דע שאמר שמעתי זה הספר לחותם לכל הספרים כולל [ל"ל נכלל] גם שמתיו נפרש כלשון חותם לכל לשד ולאמר משם לאוי הוא לי שלפרש נו מה שלפעמר לי לפרש ממעלת ידיעת השם שכתב שהוא נאמת השם המפורש לנדו. F. 32b ist von den vi anderen Büchern die Rede (so weit B f. 120b). Ende (34b), זה ספירוש כפר כתבתי נו מה שליתי מכלל הדנרים ומפרטיהם, וגם שלרכתי נענינים ונלילופים מנסילים דעת הרוטה לוחם בחללת מחשנת. ולפי כוונתי לל היותם מועילים לשחד השם משולש ולם לא יועילו לעשות לללי לללים מחליש . . וכל ישראל מרגיש זה לזה, ויקשיק לך מה שלמרתי כזה. ועיין נכל לדנר נכל ענין וענין. ולולי חניניהו ותכיר נו קוד יהוה יהוה; cf. לשרי ספר bei Jell., Phil. S. 34 Z. 4.

[3] 47 (N. 40 f. 219b: „C") Abraham Abulafia אברהם שפר. Im incorrecten, falsch geordneten, oder gebundenen, lückenhaften und defecten Cod. 28 („B") f. 276 מיל ימ (so) נשלמו תרמח, 276b נשלמו תרמיחות על ספרי מורה, daher bei Land. (418, 7, Zz. z. G. 525, Jell., Phil. ix) ein angebl. Nachtrag zum Comment. Moreh, dessen Erweiterung und Vollendung לשרי ספר „dreimal" in München sei; aber schon das Citat bei Land. 489 (cf. 471 die Einteilung der Menschen) ist identisch mit Jell. 35. Das J. 1291 (Land. 490, 510, Jell. vij A. 5) hier f. 61: . . שנשנה ליש עד היום שנת כיש עוד שנלמי שהוא ספר ספרי ומספרים רנים לוור שסכל וסג' גן נעול וסג' פי שסשק ספר פרק ומספרים רנים[1]). Zu שסשק s. HB. 14, 8 und S. vij.

[1]) B 282b ספר פרק שספר שספר (so), — פרק הספר „traité de la division du livre" a. f. 274 (P. 776) bei Carmoly, Rev. Or. i, 278; Litbl. ij, 780: „Zacharja Sefardi", cf. נל מלכים) והנה מ"ש יקוד מ"ם והוא ספר מרים לו מ"ם כ"ג לו מספר oben N. 10 f. 162b); berichtige HB. 3, 77; cf. hier 77b והל לומס שנמיעות כנר שנשנים נקפרים רנים נם נשלכנעם שמיוסדים נו סידיעת ושלטים זשלטם רנים ולין קוד לנשול שנכתב.

Das Vorgedicht (Alm. 249[3], P. 776, cf. 777) מ'סי ידך לפחדי נכל תום, bei Zz., Lit. 490 als Bakkascha, steht in C 277b zuletzt; dann ein Distichon, worin Tit. (nach B) und Einleitung etc. aus B bei Jell., Phil. S. 32. Die 3 מעיים beginnen mit Einteilung der alten Weisen in 3 Parteien (25b, B 224, C 270 falsch מעד ג', ungenau Land. S. 471, C 271b—273 teilweise umzustellen). Folgen (54b, B 226b, C 271b) die 3 Teile (נחלו חפלקים השלמה לכלול לך עם, C 271b—276, hier 59 Z. 9 v. u., B 276), end. 59b, B 231: הנה כנר השלמנו הני חלקים ונחתיל בידיעת השם ידיעם כללית זאת ומכאן לחי ממחיל לדבר בידיעם השם חידיעה כללית טוללת כל חדשות; 61b, B 232. Alles Folgende ist äusserlich lose aneinander gereiht: Philosophie (z. B. die Kategorien des Aristoteles) 86b (B 254b), Buchstabenspielerei in verschiedenen Sprachen f. 74, 109b, 251b (B 82/3, 243b, 270b) ineinander verwebt; — aus f. 68b (B 238b) die Stelle ותם נפטלומי bei Land. 471; — doch sind auch Absätze angedeutet, z. B. f. 81 (B 250b). — Fol. 89b (B 257) behandelt 3 Fragen, welche der Anfänger in der Kabbala stelle: 1. was die Kenntnis des שם מפורש sei, 2. welche die Kraft u. Wirkung desselben bei Erschaffung der Individuen und seine Leitung der Gattungen (לדכו עם סכללים). Daran schliesst sich das Geheimnis der Kabbala etc. Fol. 90b (B 258) knüpft an das „dem Abraham beigelegte Buch Jezira“ (cf. Sendschr. an Abr., Jell., Phil. S. 18; auch die Buchstaben hier), indem 10 Sefirot ככתרת ונצחות והשתות (cf. Land. 488; in מחי מוסי I, 6) in der Welt, dem Jahre u. der Seele erläutert werden. Daran reihen sich die דרכי נירוף סלומיות, — obwohl er schon im Comm. zu Jezira (Titel nicht angegeben) davon gehandelt (95 ff. B 261b). Eine Stelle (f. 114 B 274) über „Plato“ und die Behauptung Land.'s s. Alfarabi S. 249. Schluss (117 B 277b) וכחנו מה מליניו לכחנו כזה השפר הנותן נקחחי חכמת הקנלה נדה וכפנה . . וכפכון שם נפטל לחי מפר [חמחכיר יד, 3] מעת. Dann in A Distichon כל לים מכחים חכמת השפר, end. לחי מפר und ein längeres Gedicht, Anf. und Ende ענה נחנו ענה לחי מפר, in den Halbzeilen ת"ש, dann חמ"ק; in C 265b am Anf. (Ueberschrift זה רמז לדבר נסחר וסוד השעם לכחוב!) verwirrt und fortlaufend vor dem Dist.; dann ומחם הקדמת לכחוב על זה השפר הנסחר ומה חכחוב בין שני חרזים ועיקר הדבר לכחוב נעלה נעלה (so) נמקום זה (!) זולחי זה חם חפלה השקדמת.

[4] 118 (עשר הוויות in N. 92[1]: „C“); andere, genauer mit השם des Elasar Worms (s. N. 81[9]) stimmende Recens. in N. 43[14] („B“). Anf. יהוה שמו שמיומד (1, הכוכבי והטורפ[2], נעלה[3], משמעותו כפי היכולת[4], לדבר

[1]) לחי השם . . לחי ייי חוץ שמי B. [2]) והמרכז nicht B. [3]) נשמר C, קנם B. [4]) יכולה C, היכולם B.

ולידע כנוד יי"ו[5] מלין ומולמו[6], גלוי וידוע לפניך[7] כי[8] לידע כנוד ילמדו ולכמוב (מכמוב C)[9] ומין מוקרין מומו כי מם לנמועים ממר מינם כומעים (ומעוים) ונעלי ילמם ועומים כמלוח נולמם ומין מוקרין מומו כי מם[10] מל המים[11]. Der Lehrer soll sich reinigen und ein Gebet verrichten, welches mitgeteilt ist (נ' ס' י' . . מלמי ימלמל מחם ממד . . נכוך יי' לעולי מולי). Bald nach dem Citat ימד מפייט מח נחין כל מחם חיית 119b (C 1b, B 218b) eine Lücke, s. N. 81 f. 114. Die Stelle מחים מ' י' mit den 144 Permutationen des Tetragramm f. 120b (C 2, B 219) steht in 81 f. 128. F. 125b (C 6, B 224) entspricht 81 f. 118; A, C haben dann סלי לך מלמחים מל מם מנכנב ומנולמ י' נמלולמו יוי"ד סי"ח, endend (nach einem Citat aus מיכלות): ונמפלים לפניו, wie Fl.; s. P. 768[8], 825[4] (Jesch. 6, 101 ונמפלים לפניה, wie Biscioni). B stimmt noch etwas weiter mit 81, aber bald nur in einzelnen Sätzen, z. B. f. 230b dort 188; f. 240 eine Tafel des Decalogs mit Cherubsflügeln.

[5] 126b [Fragm. aus Sam. Motot zu ibn Esra, Exod. 23, 21; P. 825[6] . . מוד מם מנכנב, copirt von Dr. Gross; cf. HB. 16, 109].

[6] 129b מסי"ה נמסנון מדונע ל"ל מחלנע כל לוח, end. נזכות חמילם מקניע מסמי ימלמל מממימם, bald nach Anf. def. (cf. unten [8]), wohl P. 825[7]. Der מסנון ist מכלמי, מממי und מנספלי, cf. Abulafia N. 22[8]; Cat. Cambr. i, 105 = Fl. ij, 38 f. 153b bei Biscioni p. 297 xi (auf hier [7] folgend; Mitteil. Lasinio's Jan. 1869), also Ende מסד נעלה.

[7] 130 זה חעמק מנספלי עמנולמ [נן יעקב?]. לומר לנבלחם חמסנון כי מסם מנכנב ולידע נקלח כנח חוח מם חעלם וחעלם חוח מכנוד . . לומר . . חוח מכנוד פלי כלומר מסם מל ל' לוחיות, end. ויהי חורח חמיח עליכם; Cat. Cambr. i, 106 n. 8 Exod. 33, 21, Biscioni p. 287; also Text nicht ס' מסם des ibn Esra K. 5 (P. 825[8]); der Commentar giebt 26 Conjunctionen der 5 Planeten.

[8] 132 . . ענין לומר נענין חמנפלים. נכוך כנוד יי' חמקומו כמיב כי ניח יי' למחי לך חעם מחער מקוד מסם חמיוחד מכולל כל חהוויות ועחח נפנם לך נלוח חלו מחלקים חקודמי וחם חלק חמסנון חחכמי וחלק חסי חממי וס' סם' חמנפלי חמלקים. Ende חמסנון חקדמיי עולם כיו מחוח חלחים. מס; cf. [6].

[9] 133b [Abr. Abulafia] Sendschreiben an Jehuda מלמן (nicht Sal. Aderet), sonst קבלה אחרת וואת ליהודה oder; die Endgedichte (Land. 473) fehlen in Ed. Jellinek; HB. 5 S. 32 u. 106.

Zu Anf. schrieb Widmanstad: „Ex codice Zoharis quem habet Jac. Mantinus Hebr. [HUb. 977] Romae A. 1537 Franc. Parnassus scribit"; f. 9: „ad oram apparet subinde manus summi viri Aegidii viterbiensis. F. Oe.", d. i. Oefele, dessen Notiz v. J. 1750 f. 1; cf. N. 92, 217.

286. Zusammenges., 158 f., dreierlei span.-rabb. und Curs., xv. J.

[1] 2—15 [Medicationis Parabolae (Aphorismen), oder Regulae

[5] מס B, מסם יי' C. [6] וימלם לנ מכמוס מממ נגמלינו; N. 81 f. 113b מממ נמכל! [7] לפניו. [8] לין B. [9] ילמו. [10] לכממים ונעלי ילמלמ ומנוים ומוקרין מומו B. [11] מסם מקום מסכים,

medicationis (Canones) universales (generales)] des Arnaldus de Villanova, ohne den Commentar, welcher ihm irrtümlich beigelegt wird. Das Vorw. (h. von Abr. Abigedor?), nur in N. 297[4], ist wörtlich das zu Gerard (296[2]) bis zu den Worten ספיכות נדול סמועלת לכל מי טילנ לעיין נחכמת חזתם מענו חסכם סמעולם ממי מלכנם דילם טנם וסעחקתיו נסנת סמתם וסמנם (so) לפנם סלנף חסמני ליניים, wohl für a. 138? Anf. (wie פרקי ארנבט Hb. 308[3], und vor jedem Aphor. . . ממר, wie N. 297): מחלל מן (H. וכל סות כל רפוסת וכל מרופס סטות סעלין. Das Original zählt vij Doctrinen, davon i—iij und vi nur 1 Kap., iv, v, vij je 21, 21, 3 K., mit verschiedenen Zahlen von Aphorismen. Die Uebersetz. giebt nur Ueberschriften von Doctrin ij—vij. Ende נם לנני חנניחים וחמדניים נרס"ק יעידו טל סיות סמליות וסחידות נלחמות נליעוד; im Origin. vorletzte: „Eterni doctoris evangelica lectio testatur eundem fuisse parabolarum"; HUb. 780.

[2] 19 פרטיקה מתי' יוחן נקמי; N. 27 im Vorw. (und Tur. 154, W. [4] 845) נוחן . . . סוד המלאכת, Secretarius pract. med. oder Thesaurarium med. (Pariser lat. HS.) des Kanzlers von Montpellier Johannes Jacobi, auf Befehl Karl's von Frankreich (nach 1364) verfasst; f. 18 ס' נסיונות נרפוסת . . סועמק ע"י ר' יסודס נן סלמס סי"ל מחס, ist Confusion mit [3]. Anf. ממר סמחבר נוחי מחס סחלוחן קלנוס. Die vi Bücher zerfallen in נימודים, diese in כללים und פרקים. Ende נעת סזקנס סי"ל חס סחכחס כמו מחכר נחליכוס נס' סממחמים נחס חפלחסון ולמען יחמענו . . . מנלי סיוחס חלמים עדיין נמלחכה; HUb. 805.

[3] 81b ibn Wafid (starb 1075, s. VA. 37, 398), einfache Heilmittel nach den Krankheiten der Glieder [arab. כתאב אלוסאד, B. des Kopfkissens], h. מראשות תראש, mit Beschränkung auf die zugänglichen Mittel, von Jehuda b. Sal. [Natan] נן נז"ע ימ"י 17. Schebat 112 (3. Febr. 1352), in 27 מחמרים (Index f. 157b), diese in פרקים geteilt. F. 19 K. 2 מרפוחת סלרפחים לזיכת חדם; 27 über Gifte. Enthält Zusätze aus Avicenna (ל"ם oder נ"ם), נילחנרד (so) und נוחן דל ס"א סמחמר חס' נעניני חמפר פ"ל ממנו נמחים; end. מפרוש כלנק מנס; HUb. 738. (so) נרחלימון

F. 1 eine mir teils unverständliche Notiz mit lat. Lettern: mimeni (ממני) maystre jacop de lunel mege de medisina aquest libre . . . e may bona filha . . . Ob Jak. a. Lunel aus Carcassonne xiv. J. bei Depping 290 (deutsch 232)? cf. Zz. z. G. 467, Carmoly, Hist. méd. 106.

287. 144 f. (144 gehört zwischen 71, 72), span. Curs. von Salomo für seinen Vater, a. 5076.

[1] Maimonides [פרקי משה], [2] 140b אגרת שלוחה . . . מנו נעמר נן מלנוחה, s. N. 253[1.2].

288. 2—108 (112) f., span. Curs., xv. J. bis 85; dann verschied. span., 96 ff. angeheftet; zwischen 61—2 und 106—7 def.

[1] Arnald de Villanova . . . . סמעמר סנעמס ברענהגח הבריאות מאנגיו מיימחי לרננס דוילס נוכס (Epigr.). Nach dem Vorw. des Uebersetz., Israel [Crescas] Kaslari b. Josef [1327 nach V. 266], anf. לאר חמעחיק כנר נודע לכל מי מיעיין, ist das Werk vor 20 Jahren für den König von Aragon [Jaime, גיימי V., in der anonymen Uebersetz. P. 1128[4] נונלן גלקוסו] in Barcellona verfasst. Anf. מחלה נגמירם סלויר. סעיון נמחירת הנריחות; stimmt aber mit dem ed. Regimen sanitatis ad incl. regem Aragonum nur bis Ende K. 17; anstatt des unpassenden 18. hier ohne Absatz: מחלנמוכת. לפי מה שהרחו לוחטו מכחי הרפוחת; dann über חמעמלות, Jahreszeiten, Krankheiten, Aderlass, Schröpfen, Hundsbiss; end. סחומן על חלנן סקנח חמומחת ניוחר; HUb. 779; Rabb. ij, 647.

[2] 20 Compendium der Therapie für König Robert, nur in Einzelnem wörtlich stimmend mit Arnald's „Practica summaria seu regimen etc. ad institutum Papae". Anf. מכחב חלחם. כחב חלחם יחיח לפרוך (so) מיעמוח נריחו l. tinnitu aureo (Pract. K. 3) u. s. w.; 27b סלב (Pr. 9), 31b מסחומי חכנר (13), 37 מריפח הסמן (16), 45 לעמות מסנעולות נחולות (cf. Brev. iij, 6 f. 219). F. 51b עד סנח דנרנו מסחלייס סעמעייס . . . ולקייס לח סנדר מנדלנו על יחלדון מלך רוניליע יחי (ועמס) כחנר קדמח (וסוף) ונקלחח לח כל סנוף מסחלייס סכולליס. Eine Randziffer zählt die Fieberarten ungenau bis 19. F. 66 מסמחן נעניו סמחן ילמך לעיין ל' דנריס; total verschieden vom Brev. iv, 12; f. 71 Anwendung des Urin's auf die Fieber, und von da ab ist N. 27 f. 182b stark zusammengezogen. 76b (185) מחח נדנר נקלוד נעניני סמחקיס, am Rande sind 31 Nummern gezählt, von (יוסלד) יוסף לימרוך bis לוקחיימל מחקילימיק f. 80 (186b). Dann חמר חפילולם, 82 von der Krankheit מורפיח; 84 לחלנין עד סנח מיעור זס סקילוד . . לחח חלל לעמות נוריח und Epilog . . 84b חמר, נחח לי לרננים (so) דוילח נוחח ענדך לנוך לעמות ולחמחדל נחלח הסלאבה הקחנה מנחמרח מחמחריס חקדמוניס וסקנולות מנגלו לי [Fl. לנו] יכולחי [Fl. לסומיל נח לכנודך . . . ונפרס לכנוד ולמעלח [ולחועלח] חלדון סגדול לדני חמלך רוניכם יחי. לחח חלל חעור זס חספר מחמעלח סחייליס . . על סדך חסנסנטוס. ולמנס חמעייניס נזס חספר על יד חסנלח . . ולך חלל סחחלס לעד חחנדך . . . לנוח נלחיס לחן; ob das Werk die „Curae"? HUb. 780; — f. 85 מחקלי סרפוחת, Notizen.

[3] 85b Vorrede und Anf. einer Schrift über allgemeines Regimen (?): כנר נודע חחמחמם נחלחכח הרפוחת; citirt Galen's חקדמת חידיעת über die Kenntnis der Astronomie wegen der Krisen: רניס חן לוחני חלו סני לספר לחרני לחמס לפי חלילית עיני . . . וידעתי כי זחת חחנחנח

יזוע תמפודמם למי מיסיין נמפלי סכונלת . . . מסיחק. נלמי לפסמל Anf. scheint סרפוחם מסלויל סמקיק ליזוחמט מסוים ומחקן מג.

[4] 86 (so) טרקטאש רטרשינה רנודיר אלטוניאה (f. 85*ter*: קסל סמקמה מן מדמירם; Bernard de Gordon bei Lil.) über Cathartica, einfache und zusammengesetzte, citirt Galen's מלמכם קמנם, Constantin's Antidotarium, Avicenna und Razi. Anf. למל ודע כי סרפוחות סמסלגלות מסס סמוחות ומסס מולכנות סרפוחות מסס סמוחות ומן 88*bis* b, sie wirken נמסיכם, wie סלמקמטיכל ריונרנלי u. s. w., oder נמסוי, nämlich die 5 Arten Mirobalanes; f. 88b Decocte; 89b zusammengesetzte nach den 4 Gallen; 91b ודע עוד כי מס מילמלך סמיין נרפוחת סמסמוחות נד' ענינים וסס סכם וסמם וסזמן וסספלם נין זכר וסנקנם; bei zusammengesetzten kommt es auf die Wahl, Verdauung, Quantität, das kranke Glied an. Hierauf von trockenen und feuchten Mitteln; zuletzt לופידם oder לופידם (Opiate). Ende סכם דנרנו מנמיכם רפוחות סכנופים מס סים נו די; HUb. 835.

[5] 93b קסל ארבע לוחות מן סמרופות סמסמרות כל סמלמים סנגון. למל מלנדיו, lies קסל קמים נפרדים למנדיג מרקום (so) מרקוס; im Register f. 93 סמכס Andromachos; ist ein, im Art. מילח beginnendes מ' המעלות; s. N. 295[10].

[6] 103b זס סקסל סמסי מקפרי מנוקרמס ונו עמרים סמרים. ס' ממיעוס סמסנל. ממיעוס כי מדות זקופת סלמס סקקמ סמוילסמים . . י"ס מכמנ סנרכים כי מפודנרמ. Anf. K. 10—16 fehlt. Ende ומכיס למל עד ג' ימים . . . מכיס למל למסס . . . נכמ מנכיס להסמיד מיכי סמייס. סמסנל. חולמ (so) נכמ מנכיס להסמיד מיכי סמייס. Der angebliche Hippokrates citirt יוסקן מדמסק und f. 107b K. 18 למל למל סמכמיס נקפרו . . למל סמסס מסקסר; HUb. 667; Benjacob 407 n. 14 מנולות!

389. 157 f. bis 148 verschied. span., teils grün, mit vielen Randnoten.

[1] 5 Macstro Vidal [Mose Narboni nach f. 4][1]) פירוש מלות סלמה מוסס מי סיהוס נלמי, רהגיון, über Maimonides' Terminologie, anf. ודע סדבר מזו ומי סוס ופ"כ למל מלל סר למל וסגמסק מליו מזס סיס למיון; end. נייכסס לו לס; sonst unbekannt. Der Commentar will nicht weitläufig sein, citirt למו נכר נן מלמייג, למן קיפל, למן רמד, למו למל, ohne Verweisung auf die [demnach späteren] Schriften des Verf. über diese Autoren; HUb. 435 cf. 56.

[2] 21 Levi b. G. מבוא ס' ביאור, [3] 34b במאמרות בי' נס', [4] 57 בי' ס' מליצה למחיסמי ליחן; s. N. 39; Benjacob 463 n. 297 = 464 n. 260.

[5] 89 ביאור כלי האצטרלאב מצרו למו למל (so) מלנסר וסעתיקו מלסון ist נן מלנסר vor; מנרי . . . י יעקב נר ילמק נן מלקרסוני מפרדי נסנס קל"ס

[1]) Commentar zur Logik des Algazali von Meister Vidal di Tolosa aus dem Arab. von Mose etc., nach Lil.

zugesetzt (so schon in ält. Catalogen). Der arab. Vf. ist wahrscheinlich ibn al-'Saffar (423 H. = 1032). Der h. Uebersetzer ist nicht קורקוסי (s. zu 261[11]), sondern Jakob b. Machir. Anf. (nach dem Index der 40 Kapp.) (טוב) מאמר מס' נזכרון כלי מחלמדלג ומסמות סנופליס נו. מחלת זס (סחליטם, מלוי) סחליס (ומקלח, ונקלח) סמסנעת וטוב סנקלח; Ende in N. 246 לכל מנח מלמח ל"ג מעלות; die anderen 4 Hss. fahren fort: ומס רבו מסנים [wofür and. ומס מס יומר als Ende], dann (נחמן מס"י) ומס מלחם מחדע כמח בין עח למח . . לילח וככוחמח מס סיס יוס; HUb. 581.

[6] 105 Ptolemaeus . . מעשה כלי תחבטה, s. N. 249[7].

[7] 116 Maimonides, תנחגת הבריאות [אלרסאלה אלאפצ'אליה nur in P. 1202, 3][1]), Hygiene, h. von Mose ibn Tibbon, auch 111[2], schlecht ed. in כרם חמד 3, 9, daraus Warschau 1886, nach ms. (nicht viel besser) Jerusalem 1885, 16°; miserabel übersetzt von Winternitz (CB. 1922). Unsere HS. beginnt mit einer Einteilung in xx מעניים, auch im Text und am Rand angegeben, aber mit Einschluss der Unterabteilungen der iv., also v נענין שחויל etc. (Ed. 24 ענך לויל, in Ed. Jer. S. 40: Pf. 1—16), xx ונענין מועלח שלישנח וכו'! Folgt die kurze Einleitung mit ihrer Einteilung. Ende שני שטולמים und Epigr. Cf. HB. 8, 88; über eine angebl. verschiedene Uebersetzung s. zu N. 111[4]; HUb. 771.

[8] 131 כחב למי מרופים חמחר לחלמיך לחד מחלמידיו כמדבר חל מיט מין למיט (Verkennung der Satyre; מנח מין לח מיט lies bei Dks. Blumenl. 213), Schreiben Prophiat's [Duran] an דוד נונס נוגיוקן, so f. 136 (cf. N. 315[7]); CL. 274, 354; CB. 2113.

[9] 139 מחכמח האיצטגנינות, Collectaneen, anf. דע שם כפל מקופח מנח; citirt לרני' קעדיס ז"ל מקום' מחרי שם נופלח נו' מחחת מן סיום חלייס סרבח נבי"ח, und ודבר נבחמות מכחת דכיחל (s. N. 228[6], HUb. 905). Nativitäten nach den Monaten, לורח סכוכניס ומזלות und Bauernregeln über die Jahre, end. ויסיס חמות בין חסנים בעניים.

[10] 144 Logische Notizen, zuerst Memorialvers: מסוף סולקת, נמיוד נורקת, ועמח סולנת, נעורך כולנת: ומקף רחמונח, נמיוד חקמנח, ומקף לגדולח, נגדק נכללה: ומניח נמחנת, נחחת מייצח, ולחח סולנת, גדולח כולנת: חלישים לח חמחח, נמכלל חלחח, נחקף נמחנת, קמנח מייצח: חלמחן נכללות, חמיש נגדולות, קמנח מייצוח, קטוח נמחנות; Definition: נדל חמקרח לחטוגלר und נדל לחטוגלר, woraus die falsche Inschrift f. 138: מקלח חלמנייוח מן חטוגלר חלפרחני, wozu Lil. „in arab. Sprache" erdichtet; Alf. 79.

F. 1 ein geomantischer Loosversuch סלו הכסוחין מייצקת נמך עם ג'ימלח נם יוקף

[1]) Eine Textstelle bei Munk, Guide i,355, auch aus a. f. 411 (fehlt bei P. 1211).

. . מן מליוך מס ישם . . מ מס סס מתיש מ לש. Cf. Gg., j. Ztschr. 6, 122; 8, 288; Mose u. Sal. ibn מליוך bei Conforte.

290. Zusammenges., 62 f., bis 45 verschlung., gr. span., xv. J.? 49 f. kl. ungleiche span.

[1] al-Farabi . . פירוש לספיקות, [2] 6 ibn Heitham ספיקות פירוש; s. Cod. 36[3]; — f. 45 נזה מכוב כוכם נוכות המאמר העצילי מלקלידם, kurzer Index.

[3] 49 [Kalonymos, מלכים ס'?], s. Geiger's j. Zeitschr. 8, 118.

Ein gelehrter Besitzer schrieb f. 1, 45b—48b, 62, mathemat. Notizen nebst Figuren, worin verschiedene Citate (s. z. B. DMZ. 24, 381 A. 85), auch viele Randbemerkungen und Correcturen zu [3], u. A. f. 51 יש לכאות סכם סס . . . מכמנמי נכוונום מלי סמסמיל סכם סנלנלי, etwa ein Commentator Gazzali's [Elia Misrachi??]; HUb. 328, 855.

291. 157 f., span. Curs., xv. J.? Miserable Initialen. Vieles vocalisirt; ֵ für Kamez.

Medicinische Collectaneen, bis auf einzelne hebr. Wörter und Sätze in spanischer Sprache, grossenteils mir unverständlich; wegen „Makrobiotik" bei Lilienthal mit dem Werke des Almosnino combinirt CB. 1772.

[1] Recepte (. . פורמ und . . פורמת), auch erotische, z. B. f. 104 verliebt zu machen, 109b schwanger zu machen; am Rande (bis f. 86b) von 1—295 gezählt (incl. f. 62 ff.); der Index f. 156 ff. reicht jetzt nur bis 107.

[2] 7 ג'ילאינום (so) מאישטרו נטרואל. פיסיקא לים מכתי פורס מסניל לי פורס לונכלל, scheint eine Art Bearbeitung des Johannitius (s. N. 270) bis zu den Complexionen; HUb. 715; bei Kayserling, Bibl. Esp. 48: „Johannitius du Gal."! s. unten [15].

[3] 10 לימסי לים לים (so) לול ליברו דילה סירוניאה די דון מלמס מסניק קולוג'ילמו מיסול די לום נידניסום. ס' למסם שיאיטי פַאריש סון קונסטדום מיל מיסולילמו ג'ונסטדום. Ende שגו סריסם לי נדניסמס שגו אריסאש לים.

[4] 13b לימסי לים מל ליברו קי פאבלה די קישטוניש רי טַרְרִיק סריימיכ (so) מסנלס דילס קסניסס לי לוקי פִּירְטִינָיוסי מיסטסונדיל שאילות ותשובות . . דימי קי קוסס לים קסניסס. דינוסי קי קסניסס לים מילמנגילו לוסיסילל (vgl. N. 266). Vom Kopfe und den Gliedern, deren Zahl (f. 15) 248 (רמיח) bei Zahrawi (N. 80 f. 13) für die Knochen vorkommt, von der Seele, dem Körper etc., den 4 Humores, den Sinnen u. s. w.; f. 23b Fragen über סימינס (Medicin) und Chirurgie. Ende (?f. 29) מנוסילמו לידי סינג'מייגנו; f. 40—1 wieder Fragen, namentlich über Fistula (deren Definition nicht wörtlich mit Theodorich's, Anf. lib. iij, stimmt); f. 43 שאילות ותשובות די קוסנסום מלימסנסום לים מיל

מוכנכי. די מיירם מי די מיירי מירי מנומם מירי פומינו; vgl. [6]; HUb. 833; Kays. l. c. 105.

[5] 31b (10 Zeilen) נמזרם סנורלח. מימסי פיל(so) ליברון די גלימכום מי די נוקנם. סריימירם מיכמי פמכלו די לם פריידם דילם קמניסם די לום מומרירים מי דילם . . מוג'יריים מי פמכלו די לם פריידם קי סון שנום די פימירדם; HUb. 657.

[6] 47 מכיל נומנכי דיל דיתו ים'. יו מימסכי מדיק פור נומנכי דיל פסם מי פור רומונו די מכיק מו מכדיק [l. Andreo?] פיתיל קומל קונפומו מימסם סילורונ'יאה נומינם מם מיכוימיו דיל דיתו מי מם פרו דילום קי מינקין די פומים די נום מינמוכדידו קי מירן מלנונום קי (?) מי מזין מליום מימסמנום דיימסם סילורונ'יתם נין מחניתיכדו דיליים פרמי נין (so) לו מיתינכן פור מימקריינמו ט לו מן מומדימלנו(?) קומנמו . . גומליסון מומם פריידם קי סון לין קרני מתיתסם, etwa Vorw. der kurzen Chirurgie, worauf sich Theodorich zu Anf. seiner edirten beruft; vgl. die catalonischen HSS. der letzteren bei Haeser, Gesch. i, 342 (HUb. 762); vgl. Janus 1847, 139; f. 48 ein ניגלתנו, wozu man die Verse Ps. 118, 16 ff. sprechen soll; f. 49b מתימסמו מדיק דיתו תמי . . קי מומו קורנ'למו פמלם מיתינמים מין מומכלמ די סו מומיקיתו; f. 53: מימסי. למסי קומו מחכלם מדיק :53b מינסמסמו מים דילם סלורנ'יאה די מדיק.

[7] 53b Chirurgisches, mit verschiedenen Specialüberschriften (. . . מיתול ד), citirt Galen („der noble Chirurg" 69b § 156) und Hippokrates; HUb. 657.

[8] 70b נמזרם סנורלח. למסי לים קומיינמו קי קונפומו נמליתינו מנייתי נונלי מורונ'למו קי פומי מיכייול דילם קורונ'יתם מונכי קוומכמום לה לנונמלכן, 24 (gezählt 26) Krankheiten des Kopfes, nämlich מנורע מלמיזכים und andere arabische Bezeichnungen; f. 71b von körperlichen und nicht körperl., tödlichen und nicht tödl. Krankheiten. 79: דיתלי למקי קומייינמ מל נונלו קורונ'למו קי פומי נמליתינו מדיזיר מינלם קמניתם דיל מוכנכי; 79b—80b (abgebrochen) eine Anzahl kleiner Absätze, stets beginnend: מי מי פריינונמלכן קי קומם לים; HUb. 657.

[9] 87 נמזרם סנורלח. מימסי לים מיל ליברון דיל אלחויכימה (so) פורם קמלר נמם פוריכם דילום זולימינמום; folgt aber nichts Entsprechendes, erst 89b: . . . למקי קומייינמלן לם פוריכם מי מי מיתמן לם לינמם; 94 ff. über allerlei Anderes, z. B. Jahreszeiten und Monate (hebr.); 96 Einteilung der Medicin in theoret. und prakt., Anatomisches und Chirurgisches; 104b von Fiebern (קמליכנורמם), Frauenkrankheiten u. dgl.

[10] 112b—121 קומיתינכו מדיזיר נונמדים דילם ייכנם. מיל פולימו לים קמליתינמי לי . . . ג' מנלום, kurze Zusammenstellung von Pflanzen nach ihren Graden; Recepte, teils mit hebr. Ueberschriften; 118b: קכיסמיל יפם ומות סמיזיד ל יסודם נן מנכיל; 119b nennt מניניקום (?) und zweimal „מחזיר (Macer) der Arzt" (VA. 39, 329; Hermes 8, 830); HUb. 809.

[11] Der Rest ist defect und so zu ordnen: f. 128—35 (Mitte n. 1—57), 146—53 (119—51) und unten n. [12] ff. F. 144—5, 136

bis 141a, ohne Randnummer: Diät (ריגיימינם) und Recepte (ein ganz hebr. f. 138). F. 130 n. 15 ein Abschnitt über Augenkrankheiten (דולינלימם די לעם לוג'ום), d. h. Recepte (. . מידזינם), 134b n. 49 für Ohren; 146 n. 119 מאניכים די לאם סייגניס (so) לא, bis 151b n. 141.

[12] 154--5 n. 164—9 und 171—5 Fragment einer Zusammenstellung der „propiedades" der Nahrungsmittel; 154b endet der Abschnitt über ליגיוכנכיס (Gemüse) und beginnt (n. 169) von Früchten.

[13] 123—24 n. 186—202 Fragm. über Urin; n. 187 מי מיו קיליכוסי פחזיר מאניר מי מינסיכדיר לאם מאניכים די לאם לוכינם מי סום דיפכמיימיינסום; HUb. 841.

[14] 124b, 127, 122—6 n. 203 ff. (so) קולוריש רילה אוריגה מספר סמם מוכי קולוכים דילם לוכינה סון ד' לה סיימינ'לכסה ליחיל לוג'ו ליחיל גוחיסמו מילם פימים; f. 127 (!) עכיני סלם מלבחול; — Razi ad Almansor x, 30 hat jedoch 7 Farben. § 217 f. 126 endet טן לום אביחין מחלקם מחיסמכם סוכני קי מיטולו סיילינ־סורם מאניר לאם נסינסיהם די לאם מינסיכמילחלים מורם. Folgt und § 218—223, 6 Arten ganz kurz.

[15] 126b n. 224 סמסקם מנגיס גן ילסק לאם מאניכים קון קומה סון לומכני מרים מי סון לה סנכני לי לה לייני נטולל לי ליל זכע (so) סמלול סון ס. § 225 beginnt לייני נוקלם סין ליסקלינסייליכני סין לום עסום לים עוג'ו לדיסלם.

292. 91 f., deutl., span. Curs, etwa xiv.—xv. J.

ספר סמסיני מסקאנון מן סמר לחן פ׳ני ונקלל לקלנדין כלומר מחכרת סלפוחם (so) וחוח פ׳ סלקוח ונלמוכם לנסיידולחי. Vorangehen die Verse des Uebersetzers [Natan]. Indices, Nachwort und Glossar fehlen. Die HS. ist im Ganzen besser als N. 87. Die „anonyme Abhandlung über Anatomie" bei Lil. ist die nach den Gliedern geordnete 2. Summa; HUb. 683.

F. 91 bezeugen Vidal Kohen und Josef דלסמסלין (?), dass קומלייס, Wittwe des שלל מחחי קומחלד in מילן dieses Buch und ein zweites נל מני לנ״ם nebst . . קטוכמוד מסכלם מסוסם לחיס für 7½ Flor. an maestro Selamias (מנ״ל הידל ליים סם ?מיסלין, cf. N. 213 und ל מסמיל bei Isak b. Scheschet GA. 268 f. 182[4] Ed. Riva? *Sisteron* nach Rabb. II, 755?) am 1. Tebet 212 verkauft. HB. 14, 95.

293. 196 f., bis 26 Perg., dann teils Perg., verschied. span. Cursiv, xiv.—xv. J.?

Isak b. Sal. Israeli סלמלמ סל׳ . . . מי מסנכי מדנכי סלמסוכים בקדרות סמלמל סל׳ נגדל סק׳ ומסוחם. לחל ילסק לכיך לנמי f. 2 נמיאות סקלחם ונדלכם . . ; f. 193 bricht gegen Ende des 21. Kap. Constantin's ab; f. 175b, 176 Lücken. Scheint collationirt, Randnoten von anderer Hand? Uebersetzer aus dem Arab. unbekannt; HUb. 760, cf. 57; — f. 196 vom Annotator . . לם סמלם סנייוחין מיס נלולים

חם מעמקם מסרכיב רבי' מעם בן מימון ז"ל יועיל לקדמות וכו' (so) כמנומל נמקומו וים לו קנולות לנות לא נכתבו סכם.

294. F. 1–182, 193–217 deutl., span.-rabb., 200b ital., XV. J.; Figuren nicht fein, aber correct.

[1] 7 Abr. b. Chijja צורת האויר; s. N. 36[4].

[2] 60b Sacrobosco מראה האופנים; s. N. 249[2].

[3] Eine schwer zu sondernde Reihe geomantischer Loosbücher, teils identisch mit N. 288[8] und 299; alle älteren Cataloge verwirren; HUb. 83.

A) 77 לאמר סאכם סאילום׳ ל׳ אנרסם פ׳כ׳ק׳ f. 78 מן רי׳ מלאכיזי מ׳ נורלות; זיל סרולם לסאלין (Abr. Kohen Porto? Il Vessillo 1882, 366); die Figuren heissen לחנות, לאמסות, נגיס, woraus 12 נחיס 2, עדיס, דיין und מכריח. Zu den 16 Figuren von דיך bis קף יולח (ZDM. 31, 762; HUb. 857/8) sind am Rande latein. Namen (acquisitio etc.) notirt. F. 79 liest man וכל זה מעמם נסאלות לאמר ליכם נזכרות נסעדי סמאלות לאמר לאחור ביאורים בעיס כגון לדעת אם יגלח נדין . . . אבל סמאלות לאמר סהנאל[ו] נזה סספר נסעדי סמאלות עמם כאמר תאלח כאוב לאביך ותניבו ותעיין בלוחן סמאלות סיעב ויבא לך מאלאך לטובה בעיס. ועתה לאכאוב טולאח ס׳׳ג נחיס אז אם עוליס מכל מאלה ומאלה, סגיס הא׳ ניח סחיים וסיחד לאמר בו מאמנה סאוזל ונקבל נאל וסולאח סכאם. Auf die 12 Häuser folgt eine kurze Bemerkung über die andern 3 Figuren (13—15); zuletzt noch kürzer סגיס סי״ג über Figur 13—15, die ebenfalls „Häuser" genannt werden! abweichend Cod. 228 f. 136 ff.; cf. N. 299 f. 24; hier Abbildung der 12 Häuser (80b); unmittelbar darauf folgt die Bedeutung jeder einzelnen Figur, anf. דרך כוכבו כוכב ומזלו מלוחים ניחו ס׳ ומוחים על דיך. Dann unmittelbar (f. 84): ולדעת מאמנה סאוזל לריך לדעת ס׳ דנליס. ה׳ לאח סנולים מסיח סלוחים סלאסוכם . . . . ג׳ לאח נקודם (sic) סיו סכפרדום למעלה או . . . למאם; dann חח סכלל לדעת מאמנה סאוזל לשולם חלאח סנומם. — Ende לך אל נאל סנומם וסוח יגיד לך סאמת.

B) 84b ניאור כל סנולות וסכליח ופעולות כל מעמיסם, ausführlich über die 16 Figuren von ממון נכנם bis סדיך f. 98 = N. 228 f. 140. — *C*) 98a, b ענין סמאמיס, anf. סמאמיס ל׳ ומנם סמים ומנם רביעיס, zuletzt וכל סגלגל נחלק ל״ג מלקיס סנקולים נחיס סלאסון וסרביעי וסחביעי וסמאזיי וסעאריס נקולים יחלות מסס נדשות נקודות(?) ואלו סי״ג נחיס סס עקריס גדולים נמאמפי סכוכביס. Dann eine Figur der Häuser und Aspecte. — *D*) 99 קאלם ממאמפי סמדיס לאמר סיות, Combination von 3 Figuren, wie N. 228 f. 157b mit dem Schlussverse; s. unter E und Gh. 58 B.

E) 119 Abr. ibn Esra . . . פ׳ חגורל מסעתיק, zuletzt לאמר מיבר; nur bis 122—3 fast identisch mit N. 228 f. 126—9 (vgl. Gh. 58 f. 80; Cod. 299, f. 121), stets מאלה anfangend; die letzte endet ומס מיחס סלוחים בלאסוכם . . לא יגלח נלח נמוד; die Behandlung ähnlich N.

299 f. 157. Folgt eine corrupte Vorbemerkung über die folg. Combination der 3 Figuren und der Grund der Combinationszahlen. Diese Partie ist an den betr. Stellen von D unter dem Namen סקפדי aufgenommen. Die erste ausgehende Figur ist דיך; die folgende קחלח wird mit der Bemerkung abgefertigt (f. 125): סקקלח לין נוך לחזכיר סמעריכח סחח עחרח סמוכנוח כי כנר חזכרחי נרחח סקפר חלוחח סחוחח וחכעוח וחחר חסר חס ניטויים וחמוחח על חזכריס ועל חקנוח וחחר סחקקלח לינה יולחח כי חס עחחי נוחח חווח חסחכל חס חלוחח חוחה חנח חוח כפול, וחס רע חנח רע כפול, ככח נכל ענין ונכל חחילח. Dann folgt חיטור, dann קוסר, כנוד נרחח, ממון יולח, ממון נכנם, כנוד נכנם; Ende (f. 132) וסחולח יסרפח וסחקיל יולח וסוולך כפי חלוחח סחמיחים.

F) 132 חסנח die; חלו ען סיחים חסר חקנו נחס לסחליך חגולל ניחי סחקח 132b ist verschieden von N. 228; die Reihenfolge ist כנוד נכנס bis חסל רחס; dann f. 135 חנעח נוחות חחכחוב יולחות לחפוח נחחיס, nämlich die beiden כנוד, u. ממון, קחר, חיטור, חיכוך; die anderen 9 trügen, wenn sie im 15. Haus zum Vorschein kommen. Dann folgt חיכוך חלוחות ומעחיסח, Anfang קחלח נחח על לחחיפח עם ען לחופח ען לוועך ען לכל דנר לחר נניח חרחחון חסוח ניח חחייס חרחח כי חחדס רוחח לחנר לחחיפח עם ליחן לחס ממון חו לנוקחו. וחח נחח נניח הכ' חסוח ניח חממון; die Reihenfolge ist קחלח bis דיך, ähnlich B.

G) Verschiedenes, unter folgenden Ueberschriften oder Schlagwörtern: כלל למחנח חסוחל חנח לך כל חחמיס וסולח חוחס יי"נ 139b, — נמינו נעליונו חנלח 140, — חילוסין 140b, — כלל לדעח קימן 141, — חנר על חחחח חס סיח כחנח ib, — חחיס עחרים חזלות 142b, — ניסוחין 143, — לדעח נוסח חחלחיס 143b, = N. 228 f. 140, — חלו חלוחות חגנולין ולדעח נעל חלוסח 143b, — חיכוך חמקובל עחד, חכיחות חחיכוך, חסירוד, חסרפח, חכילול חן חסרפח, חזכיחח, dann חנעי חחילח und חנעי חחילח, endlich eine äusserst kurz gehaltene Bedeutung der 12 Häuser, Ende (145b) וסי"נ ניח חלוחות וסחיטות וסחנדות . . . וניח סחלחות וניח סחקנח וסנסחות.

H) 145b . . . זס ספר סודות דיני חגורלות, עיד דיני סכוכנים ומחלות . . . חנח כניית (1203) עחפחיסס ודחוחס. חלן חכיזי טולידולי . . . עחלריסס. Die Reihenfolge ist דיך bis קף יולח. Hier folgen 57 gezählte Pforten: חעו לריכין . . . חעו לניכין חנעניני חחוחל על חחלו חנר ח' נחנניני חחוחל על חחלו חנר ח' נחנניני חחוחל על חחלו חנר ח' נחנ

סמלך מו סמלטון לקטע מסס (auch sonst häufig סס ימלך מלך) und K. 38 f. 173. Cod. Opp. 1175 Qu. f. 206b teilt in 20 חלקים, giebt aber 23 K. Geomant. Schriften von ibn Esra und Charisi citirt Abr. Jagel כית יסר לנמן iv K. 12.

J) 181 Verschiedenes, teils Astrologisches: זס סומחק מקסר חלמי . . . . ומחכמי סודו וילף מדין סשמח; 181b סנצע הסנצעס טוכניס נקלסס; ib. סדר סמחלות 182 סנקטות, — סזכריס, — סנמיס, סלס ועקבע נמי סשלסס; ib. לסרכנעה זמניס מולדות סייו לוחות כמולדו' סל' יסודות (fast identisch f. 199) etc.

K) 182b מלאכה מסום סמחלות ומסום סמסרחיס וחכונת הנחיס . . . נחלקיס לחמנסה חלקיס, vielleicht nur Anf. (und Ende?): 1. מסום סמחלות, 2. מסום חנניח סלוחות ומחפריסן וכו'. סמחלות סס ייג וצין כל לחד לי מעלות, 5. סמסרחיס יסחות חלפוניס מלחם חלס. Es folgen aber sofort verschiedene Rubriken, worin von allen jenen 5 Anwendung gemacht wird, zuerst לחנה מקומר bis 195b (eigentl. 185b), dann חנחיס סמוריס לנסוחין ולידס, nach den 16 Figuren (Reihenfolge ממון ככנס bis דלך), dann סלוחות סשורות על ניסוף חיימ 196b, dann allgemeine Anweisung, die Figuren anzuwenden (סחלה 197, מחנה סמוחל נמלאכה 197b, עחיס סרלוים לסחמיל 198); f. 199 חנניח סלוחות fast identisch mit J f. 182, f. 199b סמות ממון ככנס סלוחות נלחן מוני ונלחן מוליסנו (!), es sind aber nur die 16 hebr. und latein. Namen vocalisirt: (l. intus) קומפריסנסוס יניסום (oben f. 78: acquisitio), dann סנחיס; f. 200 סמחלך הגולל ילמד סחחנה דע כי כל לחד חדין . . . ולח ילול לנד מכחבנו נמחלה מספר מדנריך; Ende 200b dann Namen des Zodiak und der Planeten כל' לעז (latein.) und lange Schlussformel des Schreibers.

[4] 201b Kalenderregeln u. dgl. [עברונות, CL. 283, 378; Benz. 48; die Ueberschr. מולדות f. 201 ist neu], anf טולד קודס חנות; f. 202 סדר סוד העבור לחד ייג כך מקונל; dazu מחחנות, teils Memorialverse; unt. And. v. Saadia (f. 211, s. zu N. 394[8]), z. B. לייג חחליג לחדם לחד יולג; f. 211 (Ed. 1520 f. 22) hier so: לניסן ג' חוסיף לחתח ג' מכחיף. Bei den מולדות findet sich u. A. (f. 203b) מרוזים למחחח למולד לנכח מחני (Anfang קס' קכ' נכיג מחחיף לקוף מסוך); dann ist von den Monaten u. der Intercalation die Rede, f. 204b wird die bekannte Stelle in מרקי דר' מלימד Kap. 7 mit der Formel וכו מיז סמחלכח חחמח לייג יום וחומח citirt u. zw. וכן סניכו נבריימס יום und anstatt כל סימים מחרחים, hier כל סחזלות; f. 206 קניעות לחני ידים (f. 210 עכין חקופות 209b — קניעות חסוערים וחלוחות 208 — חרחים חקיל למחרים נחחקל) — Sonnenmonate und christl. Jahre und Feste; Zodiak und Planetenherrschaft, Witterungstage, end. יסיס כל חני חמדם סכחחלר. Ein Datum fand ich nicht. — F. 214 ק' רעמים ורעשים; s. N. 112[48]. — F. 267 die Beziehung der geomant. Figuren zum Zodiak etc. italienisch mit latein. Lettern.

F. 60 (vgl. 76 נפולס לסבר יעקב לביא מלס . . . מס, cf. DMZ. 25, 640) beendete Jak. b. Isak Perez der Spanier Mont. 12. Tamus כ"ד in קסטילו für Menachem b. David, dessen Sohn, wohl Dav. aus Castello (. . לביא למלכי, u. A. f. 2), f. 5b die Geburt von 5 Kindern verzeichnet, die Stunde vermutungsweise, wenn sie, wie z. B. wegen des christlichen Feiertages, nicht geblasen wurde; nämlich: 1. Menachem, geboren in Siena (סיינא) 20. Juni, 15. Tammus 281 (1521); 2. Joab, geboren im eigenen Hause (בביתי ובמושבתי) und Geburtsorte (מקום מולדתי) Castello 4. April, 19. Nisan 288 (1528), cf. Mag. I, 56; 3. Fortia (פורליפה) in ליסייפס סמוס למלכיקי דילשוכפי (L. . .?) an der Grenze des Marchese del Monte am 8. Mai, 15. Ijjar 285 (1525); 4. Felicia (פיליציא) in Siena 20. Sept., 12. Tischri 287 (1526); 5. Daniel in Castello Calend. (קלנדי) Mai, 4. Ijjar 290 (1530). — Randnoten von span. und ital. Haud.

295. 169 f., verschied., span. oder ital., xv. J.; f. 26 ff. ך für ח.

[1] [Is. Israeli] ספר המסעדים, Fragm.; s. N. 41[2].

[2] 9—12 Kalendertabellen und Regeln; zwischen 11—12 Fragm. eines Bl. (mit Datum?) und מסכן מני ומלוטעים mit Erklärung; f. 12 נמס ומעדדס נקו מפס לסמס וסס לכבו בן לדס הקילס ומסמיעך מכר דבר הסס ניסי מלכות לדוס הכספס לסבר מיס וסלמים סנס לספיל דומי כנודס קיסר וודריק (so) וגסונס. — F. 12 ff. Recepte.

[3] 15 סרופס (so) מאמר חמשיחות לזחרני, wohl der 25. Tract. des חצריף von Zahrawi (s. N. 8, 80) nach einer jüngeren Notiz in P. 1165 h. v. Natan. Anf. סספרס לסבר ניכס וגין סחסבוטות כי סחסבוטות בספוסס; end. יוסר כולליס מסיסס נמלסס נסיכל סלמס בן יוסק סכל ויעדע ויעסס. F. 23 דוד כסוסס על לסבן סיס לבנס; vgl. Fabric. B. gr. 13, 387. — 25b סחבוטס לסבר גלליונוס בהנחנת הנער הנכפה סעסקס חבן בן ילמק 26, schwerfällig übersetzt. Anf. . . לסבר גלליונוס דע לסחס סיקוליסס סאלי הייתי סוסבב; end. . . . לא מעני לאנעור(!) כי דומיכניכס נימיס מן הסנכס לסבר יקבלוסו סיוויכיס; מחזיק בעלנים סס ילקס נסמן. Die 6 Kapp. des Originals sind nirgends angegeben; HUb. 653; Mtschr. 1893/4 S. 171.

[5] 30b סספר סמניס עסר בסכחנת סגולדים בנעול סמני מסכיסס חס לסבר לדבעיס יום מעם לידסס עד למיחום סניסס . . . מספר יצירת העובר והנחנת התרוות והגולדים סנור עריב (so) לנאסון סלחדס (so) לסבר לסוקלס שני הילדים ד' נגוליס, end. רמין ממונס ומס סדומס לזס; aus der Schrift Arib's' für al-Hakam; s. auch N. 220[3]; HUb. 671.

[6] 32b זסס סרפוסס עסס מלישמרי לדבנע, d. i. Arnaldus de Villanova, entsprechend Cod. 288[2] f. 20 und 31.

[7] 35b זס מספר סרופס סנקלס לאלחלני וסס מנוסוס עסס לוסן למלכים חס מעסס סלענקיס לענק מנוסס בשלשל סתעכונות סממוכוס. כתבולי ד' דל' . . לענק לסבר . . לסבר, welcher 'Harrani?; f. 36 Recepte u. dgl., und Indices zu Schriften dieses Cod. (s. [10]); 2 Gedichtchen יסוס מס ימ נמליסוס לסמוכס und 39b לסמיך מחמור ליסוסעס עלסס נגס, Akrost. Tanchum (der Uebersetzer?); HUb. 780.

[8] 41—42 Fragm. über Nahrungsmittel, anf. סגדי סוג סמטונא מוליד דס סוס; f. 41b beginnt eine Abteil. מאמר ניקוח מסמיכה קיל נפ'; citirt: נפילותם [נפליטם] ר"ת, ר"ם häufig, ר"ז (= לחנן זוהר), zuletzt ענד סמל.

[9] Verschiedenes, darunter Beschwörungsformeln, z. B. חס סלעז בַּמַיִם נון אַייאַץ וושטרא פְּבָרִי (80) פלוש קייב פוי מאי אינאישטאטרא . . auch Memorialverse in salernitanischer Manier, z. B. לגן נפניס לדוס נמון יוליד סמידימים נעיר | לדוס נפניס לגן נמון סמנלמי מסס יעיר | מסוד נפניס לדוס נמון סלהנם מגדול יבעיר.

[10] 47 [חמעלות ס', d. i. ibn al-Djezzar's כתאב סלאעתמאד, latein. von Constantinus Afer als lib. de Gradibus, h. vom Anon. a. 1197—9?] beginnt (nachträglich ergänzt) mit לילויום, Anf. des 1. Grades, in 2—4 Gr. sind 57, 58 und 21 Nummern (wozu der 4teilige alphabet. Index f. 38); f. 52 חמו ממלות סלהנעם מס סמנלמי מסס נ"ת. Cod. 297[8] mit neuem Tit. דלך סטנע, Grad 1, 2; und s. N. 288[5]; HUb. 703.

[11] 52 ע]ניס לפניך . . קפר השלמת המוג והטבע. Anf. ס' מעטלים כל, end. מעטלים . . סמדסניס . . נרכם וסיס לסן וסמן. מס . . Also fehlt Vorw. und ist de Virtutibus simpl. medic. des Constantinus Afer [aus Arab.?], auch Jo. a Scto. Paulino beigelegt, h. vom Anonymus, s. [10]. Dazu Index f. 38b; HUb. 790.

[12] 54b [Fragm. aus Gerson b. Sal. שער השמים, viij—x, f. 55b fehlt Ende viij und Anf. ix; f. 64b Tr. iij bis Anf. [סמר נ']; s. N. 65[7].

[13] 67 Recepte u. dgl., besonders Erotica (לסוג לסם כנסולם 69), auch Sympathetica. — F. 71 satyr. Gedicht über den Lehrstand, Refrain מלקיס סמות ורגעים כל ימי רני רעים, 6 Strophen zu 8 Reimen; 1—3 beginnen (zufällig?) ס' כי י', Str. 1 Reim 1—4 ס' לי י' ס', also Elia; Mitteilung anderswo.

[14] 71b צירת תרכים, s. N. 19. Zahlreiche Randnoten ohne Beziehung zum Text.

[15] 160b Recepte und Allerlei von verschiedener Hand.

Der Cod. besteht teils aus Fragm. und Zwischenblättern mit alter Pagination (f. 137 ist ק"ל und 157, f. 48—160 כמ"ד—קל"ג, 3 כל"ד), ist falsch gebunden. — F. 1 verkauft Schemtob b. Abr. di קמסקו (= Castro? CB. 2857) an den Arzt Elia b. Is., Sonnt. 24. Nov. כל"ג. F. 169 Bes. Crescas b. Meir Crescas und סמסקו Crescas Abr.

296. 193 f., zweierlei span. Curs. bis f. 183b, a. 1395.

[1] Razi סמלמר אלמנצורי מ' סס' mit dem Commentar („Practica") des Gerard de Solo, compendiös übersetzt [von Abr. Abigedor] mit unbedeutenden Zusätzen. Die Ueberschr. giebt 92 מעניס an (in

Wien 95), der Text nur bis 18 regelmässig, dann f. 100 K. 55—8, f. 134 und 175b K. 72 und 88; die teils corrigirte Randzahl bis ל"נ ist wohl vom Schreiber der Columnentit. und des doppelten Index der Kapitel und Absatzzeichen f. 179—80. Anf. נכתב סלמה וסקדק כמיסים עם מלו סמניס למרימות ומסיכת ונגמת נספים וספיניס ומוס במטום וגוהל סלסק סקיח נקיפסל סוף עזרק סלמה; K. 22 f. 74 stimmt mit Uri 419 K. 21; HUb. 794, cf. 727.

Der Commentar schliesst sich ungezählt den Textkapiteln an; Anf. und Ende s. HB. 8, 90 und F. 44B; Abr. lässt Gerard's Zweifel, Fragen u. dgl. weg, oder kürzt; Autoritäten übergeht er oder fügt hinzu, teilt eigene Erfahrungen mit, beruft sich auf seinen Lehrer (der in Tolosa war). Charakteristisch für ihn und Leon Josef (N. 101) sind ihre Glossen zu den abergläubischen Mitteln K. 12: incubus; vgl. K. 11 (zu Cod. 214 f. 151). Benjacob 284 n. 245 מלמד.

[2] 182 Gerard de Solo מבוא הנערים (מורג וקרא in N. 297 fingirt, ist nicht die Introductio juvenum), h. von Abr. Abigedor, 1379, mit einer uned. Vorbemerkung; cf. zu N. 286[1]; HUb. 797.

F. 178 מי מכניס מסופר גר מיים כמנמי זה מספר מכתב ידי מל מלמון מלוני מוסכי יוסף גר יוסף עם מלמקן ומיישמרו נמלנשים שמר למדש מדר למלמן מל מנת קניס.

297. 299 f., span. Curs., gröss. bis 62, 199b—240, 296 ff., a. 1482—9.

[1] Gerard de Solo [מבוא הנערים]; s. N. 296[2].

[2] 5b Bernart Albert[i] [Decan oder Kanzler in Montpellier] מבוא במלאכת über Canon iv Fen 1 [Introd. in practica etc.], h. von Abr. Abigedor (erste Schrift?); f. 7b und 8b def. Auffallend ähnlich den gedruckten Recepten, welche dem Gentile da Foligno beigelegt werden; HUb. 777.

[3] 16 ספר קונסטנטין (so), ist ein Excerpt aus der Practica 275[3]: דיק הכמים למוניל, gehört Platearius; Benjacob 283 n. 224.

[4] 18 נוסל (so) מנור מרפנם דוייל [Teil der Parabolae]; s. N. 286.

[5] 20 Maestro Bongodas [Jehuda, HB. 14, 97/8] Natan ספר לפוסום . . סרופס למר מנר נאלן ספרל ומוג לכל דנר נדנר לפוסם ומתו סור הסורות נפוסת וכוות (so) ולחמיל נמיסת מזסם מנקרל למדם לפמנים כמת מלמים וכו' ולחמיל נכתב סלמה ירניל למכול פיליפי (ריליפי) ohne strenges System nach den Gliedern, zuletzt für Fieber, teils auch die Bereitung halblatein, z. B. f. 20b קונקלמינמוד קון למיפי פי מקי דמלמיפי [conquascentur con acete e aquae rosaceae], Krankheitsnamen, teils arabisch; wohl von einem Schüler redigirt. Ende לימסוכדו למקרי לוני פי מימי; cf. N. 243[1]? HUb. 739, 740.

[6] 43 Aristoteles שאלות הטבעיות [1—3. medic. Sect. der Probleme] aus dem Arab. des Honein, in 4 Tract. Anf. (Reg. מתן נתן נר' (so, למר מנין נר'

ילמד למד (so) מצוה פרקי סמנם וסמכויים סטופלגים . . לסנהדרי סמלמה (Pr. i, 3 aber 1, 2 verflochten); end. ולזה יהיה מונע סמכוות; HUb. 231.

[7] 60b Maimonides, מורה הנבוכים i und ij; s. N. 99.

[8] 199b מ' מעלות Grad 1, 2; s. N. 295[10].

[9] 207 Maimonides מלות התגיון; s. N. 239[8]. — F. 217b die Figur der conträren Begriffe und: מליצות לפני (so) [1]מושות סמוכות לסחלקיהן סמוכות | לפניהם ולאחור ימדיו למחמייצות סמן חמת לסכוות גמוכות.

[10] 218 al-Farabi פרקים יסלמו כל מס מלריך מל ידיעתו סכולה נגיחור . . סמלות סמוכונות נכל מלמכה [מלאכה] מסס מס סלינם מסוכמת; Ende סלמסון חוש נדל סכוחל וסמס מקו [וסמני לסוחו] וכן ילך סמנין נמלל סדברים; etwas defect; cf. N. 307[1]. Eine der Uebersetzungen ist von Salomo [ibn Ajub?]; HUb. 44.

[11] 221 [רוח חן]; s. N. 210[4].

[12] 231 Maimonides [מחנת פרקים, s. N. 128] K. 3 ff.; Sam. Tibbon's Vorw. f. 240b angefangen.

[13] 243 מורה הנבוכים Teil iij (s. [8]) und noch einmal Sam. Tibbon's Vorw., nach Meschullam b. Sal.'s Gedicht (294b) לנו מחמתי וגלח כנמלו; s. mein עורם מקום סטורם in קונן עיי i u. ij.

Den (ganzen?) Cod. schrieb für sich Reuben b. Salim Salomo (42b); f. 59b 18. Adar 199 in Pavia, Freit. 4. Tammus 191 in Arles; f. 294 Donnerstag 6. Tischri 199 in Pavia; f. 299b סלוימי מן סמנם . . . סלוימי מן סמנם סורם למעם סורלם נמוכם סכוחם מלקסלי נוכנוסם לוכנייך (cf. N. 407) סמנם סמיכום קפניים מניין זלם לדעם קפל כי סנכסם לפן מחכל מסמנם סחמתי סורם נכרך פוישל. . . ופל לגו סמנם סמיכום סחכוחם סנסמי נמוכם מסכון מנלמי . . סם מיכם מלסלייל סיום סני למחם לייר למנם סמנם סלניים ושלסים ולסנע מסכם [1454] לנכיולם שלם . . לסוגן ג"כ סלעם.

298. Perg., 148 f., zweierlei deutsch, alt; f. 148 Bes. Sal. b. Elieser. Pentateuch ohne Punkte.

299. 166 f. (zwischen 161—8 def.), ital. Curs., xv. J.?

[1] Prophiat Duran, oder Isak b. Mose ha-Levi חשבון האפוד (neuer Titel מעגלות מ'!) Chronologie in 29 Kapp., deren Index (K. 28 über christl. Ostern beachtenswert) hinter dem Vorw., nebst eingeschalteten Tabellen. Anf. כנר ניחלו סקדמונים כי מעלת, so lies מעמת לפוד Ed. Wien, Einleit. S. 43 aus Cod. R. 800, und Z. 3 v. u.: מסנוטת קוד סעגוד כלו und מחי לעלם; am Ende der Verse f. 36 לחמת רג סעלים לנים מקלחי לגוי (cf. HB. 5, 115; 10, 109); K. 5 f. 7 hat das J. 5151 (5155 in Cod. R.), eben so K. 26 f. 40b für (רמיו זיל) סנם ס"ל in dem miserabeln Abdruck hinter מ' מעגוד Lond. 1851

[1]) מושם sind die Ausdrücke für die Quantität des Urteils; s. Averroes ק' סגין f. 10, 17 und Messer Leon zur Hermeneut. Cod. 27 f. 362 מושם קלל מושם; Ephodi, Gramm. S. 157 (falsch מושם כולל); vgl. מכללים מסס מחחי מסחושם, ibn E. bei Dukes, Phil, 49; נלמושם מיקלל bei Abr. b. Abigedor, HUb. 75.

S. 121 (HB. 7, 12 A. 5). Das Citat bei Muscato 244 ist aus K. 24 f. 37b; cf. auch Cassel zu Cusari S. 122. Anf. K. 1 כתאב וכ"ם לדעת חאומר כי היל מוכתאם לנו ממכתם ידומה קו יחל יעטול נמלכ נלגל, end. ינינו לחמן . . וכתלם קוד סעגוב . . Das מלוף סימים CL. 213 kommt hier nicht vor. Ms. Reggio 43 (Nb. 2047) geht nur bis Mitte K. 24.

[2] 41 [Abraham b. Chijja] Geometrie [neuer Titel ס' סמדירה, ס' החשבורת in V. 400], anf. נעמם חלל סגנוב וסטוטל (s. סמניד 1858, 186; HB. 7, 84; ZfM. 12, 19, 44; cf. N. 36[16]). In N. 256[5] f. 56b (R. 1170 S. 15) folgt ס' חכמת השיעור נמחרת סטוטל ומחחיל לחי ולחומר, hier nur ולחי לחומר, V. ולחי מחחיל ולחומר. Hier beginnt die latein. Uebersetz. des Plato (Liber Embadorum Savasordae, d. h. נלחמב מלנטרסם, Serapeum 1858, 34). Inhalt der iv סעריס s. ZfM. 12, 19 ff.; Anf. i סוי יולע (דע) כי כל סחכמות. ij Teil 4 f. 77 die Sehnen- und Chordentabelle. Ende i ist Cod. 256 f. 62—8 ausführlicher als hier 51—2, auch ij dort 71b (nach 72 def., nämlich Ende Teil 1 und Anf. 2) bis 73 als hier 54b—60. R. S. 116 endet והוא מסנעלם סנגריכם נסלוס ונרכם. וכמה פרסחי לך דרך חסטוטח סכדוריס . . . . ונמסם נסלם חסטער חרציעי לסלר הוא קוף סחטור חזה נמחרת חטוטל ים' שמו גם נרכות והוא קך כל סנגריכם ומסנרחם, וכנר פרסחי לך דרך חסטוטח. Hier f. 97 יעמסם מוכם סנגריכות וכל מדמו . . . ולחי נא לחיכ לפרים מעמסם סחסטוטח עיד קל מזה . . . bis f. 99 (V. 58) פירוש דרך סחסטוטח; so weit auch Plato. Im folg. Epilog, hinter מסנה סמלות (s. 36[8]) edirt, heisst das Buch ס' חבור המשיחה והחשבורת.

[3] 104 פירוש חקופת היד סחקופות חס ד' נכל מנה (Benjacob 670 n. 915 חקופות חסנה); end. נלי . . . ומלנו חמלח עם מחליח ספירות נכמה נחדם סמך ומקפוק; f. 107 die Figur zweier Hände mit 4 Fingern: מלנעב, זלח, קמולם, לחמ.

[4] 107b Abr. ibn Esra [כלי הנחשת] 1. Rec. vom J. 1146, obwohl lückenhaft (z. B. f. 115), stark corrumpirt, doch zur Ergänzung und Berichtigung der im Einzelnen ähnlichen, teils anders geordneten, elenden Ausg. 1845 und für die Abweichungen der Schriften i. E.'s überhaupt wichtig. DMZ. 24, 344, 385 (die Stelle in ס' סמנור Ed. 1874 S. 9); 25, 398; s. N. 249[5].

[5] 121 geomant. Loosbücher und Fragm., teils wie N. 228 und 294: *A*) זה ס' גורלות נעמם סחכם סמוסלח ל' לנרחם לחן עזלח ז"ל. יקק (so) קולמום ויעמם ד' פוליס; 1. Figur דרך, Einiges abgerissen. F. 122b לים לחר ינקסנם ומחם חנלח נעיח. מעמח הקפר [מם ל]ניח לנייר נוכות . . . ומחמר נחלח ימי רנון מלפניך . . פרק לדעת מכות כל נוכח מכחנחי; zuerst kommen die זוגות, dann die יחידות, nämlich קהלח, דרך bis יונח קף. F. 124 ונעיח ככחוב נכפר חזה נקודותם ומסנונם ונלגלם (so) כמו מחנרח סחכם חמ' נלוך ניחוחו נקפרו. ועמח לחחיל לכחוב נזכר מנחים, fast wie N. 294 f. 79, 80. F. 125 לחר סמחנר, Combination von 3 Figuren von קהלח

bis דיך und Permutationen; f. 135b סגולות מעו דיני. ועל מעגדים ומספרות. DMZ. 18, 177 und N. 228[8]; HUb. 856.

B) 135b קסלם כאס (Figur) גמעם לעין פוסולות וסוף זכר נוקם ממחנת; ausser der arab. und latein. Benennung ist teilweise die berberische angegeben (cf. auch N. 228 f. 140 ff.; DMZ. 31, 762). In jedem Absatz heisst es מכן מענו על מכלל סוף מוקם על, oder ונמות על מעקר וסמקם מכן על מכלל סוף סוקמת mit längerer Erörterung, n. 1, 2 schliessend ודע זה כי סוף דעת מלקוסי (ערך מאר); später folgt auch ומסקם מלך נת נגלי קוסי תמו למוסנם כללי ופרטי יי״ו f. 155; ולדעת פילוסוף מאר נוקום מ״ל ומלו סם מעני גוולות נגפלאות גדולות מאר סמחבר כי ימצל לך Fragen und andere Abschnitte; 156b מעני לדעת סגוקות סמוסלות על כל דע כי עקר כל סגולל סזה סוף כית מ׳ (s. unten f. 162b); f. 157 מעני מאר סמחבר דע כי מענ מלו סגוקות סם מסענ ז׳ כוכבי לכת וללל כוכב מסם נוקות ידועות ומפני זה יוכל מדם לדין בגולל ולזה עקרו (sic) מנחמי ים לו מן סגוקות וכו׳ נדק . . דע כי לכל אחד מן סכוכבים כמות . . מעני מאר סמחבר סכני מודיעך על דרך קלקה f. 157b; סוף מוכיח על סקייס וכו׳ עניניס ידועים ומספרים נכוניס כדי סתוכל לדעת ולהכיר סדין על נוליו. מלקה לדעת ממן סמדם סם יוקף ומס ינגע. כניח סג׳ וסף׳ סם סיו נסם נוקות מוכות . . .

Es folgt hier eine Anzahl Fragen über verschiedene Gegenstände: Geld, Ehre, Gefangene u. s. w., stets מלקה überschrieben, nebst kurzer Anweisung, welche Häuser und Figuren darüber entscheiden (andere als in N. 294 f. 121); dazwischen nur einmal die Abteilungsbezeichnung מעני לדעת מם יש לכל (159 Z. 1); — 159b נוקום ונוקם מן סמדמים ומן סיומים ונניס נגלי מלוף. מלו סם סז׳ נוקות מוכלות על מלקים . . סמניס ועל סיומים ועל מלקים; dazu f. 160 eine Tabelle der Figuren in 2 Reihen, nach der Ansicht zweier „Philosophen“; — 160b מעני מלו מן סגוקות מזכריס וסנקבות ונסם יוכל מדם לדעת מתו על דבר Geburten; — ib. מעני לדעת כמות ז׳ כוכבי לכת וסיינ מזלות וכמ כל ת׳ מסם und andere astrologische Kapitel mit besonderer Beziehung auf die entsprechenden Figuren; — 161 l. Z. מעני לסוליף מסמנת סמוסלל לסם (3 Zeilen) סנוקום סתי סתמלל נמכי נתי סגולל לו בני ומדע מלאתו מלוסו ענין ומאר מדבנכו כל זה לריך על ענייניסם וסולוסויסם על נוקות סלוסיות ומ״כ נדבר על ענין מאר על סולמות מסממסות וסבנות. מאר מנו מנדולי (sic) ילסם לנו מכדבר נסתלנסם נלוסיות סקיימות סים מבני מלקוסי בני מדם לומרים סים נמנע סנוקום לסוקות על סלוסיות נמלנמס וים מסס סמאר סמולסתם עליסם לינס נמלס כי סם נמקרס וסמאר סרלסטון יוסר מלוסר . . .; dazu eine doppelte Tabelle der 16 Figuren in 4 Zeilen; neben jeder Figur stehen 1—3 Buchstaben. Abu Abd Allah ist wohl al-Zanati; HUb. 857.

C) 162 Fragm. mit mystischem Anstrich, anf. מעני דע כי ניוקת סגוקות לדעת מסמנים, eine andere Art, die Figuren zu construiren, darin die Ausdrücke קסנים כוסניים, מלחנים, מוטין, (מכמת ס)קו;

f. 162b die allgemeinen Vorschriften und מאמר למולם כמחמלת סנים סגי' . . מדין לומו עליו ודע כי עקר סגולל סמוש על חמעמך כי נחים סמוניס . .; cf. f. 156b und zu N. 294 f. 121; Gh. 58 f. 80.

D) 163 Fragm. einer anscheinend ausführlichen Geomantie: יסמס נקודות יסמות נלמ מסמן, die Anweisung zur Figurenbildung hier am klarsten. Man macht 4 Reihen von ungezählten Punkten in der verschiedenen Grösse der 4 Finger, verbindet dieselben paarweise, und was an der Spitze jeder Reihe übrig bleibt, wird angezeichnet (יסוס לומו) und als Figur betrachtet, die aus nicht weniger als 5 Punkten bestehen darf [die Figur דלך besteht nur aus 4 Punkten!]; die aus solchen 4 mal 4 Reihen entstehenden Figuren sind die „Mütter". Aus den je 4 Teilen (Zeilen) der Mütter bildet man die „Töchter"; dann zieht man aus je 2 Müttern eine Figur, indem man für Doppelpunkte in beiden Müttern 2 Punkte, für einzelne (oder in beiden Figuren verschiedene) einen Punkt setzt, eben so aus den anderen 2 Müttern u. 4 Töchtern; so entstehen noch 4 Figuren; diese bilden zusammen die 12 „Häuser"; dann macht man aus 9 u. 10 und 11 u. 12 in gleicher Weise 13 u. 14, die „Zeugen der Linie" (עדי סקו), und aus ihnen die 15., welche der „Richter" (סדיין oder סמופס) heisst. Es wird hierauf noch vieles Andere als notwendig aufgezählt (. . ולמיכ לריך ממלע סלוכות סמולות ניסידים ונכנים); wonach die Abhandl. eigentlich eine sehr lange sein musste; 163b ועוד לומיע לך לעת סנינגריים וסמסוריים ומפלר סלומות דע; aber nur 1 Kap. ממסולדס כמחלע לממחס ים נס מסלוס; von der Punktzahl und ihrer Summe (96); auch hier arab. Namen der Figuren u. der Ausdruck נמלו סלי לוכות כי נקודות ומכלמו נקודות ניו ופס נמלמו סגולות . . מכמת סקו; Ende.

פירוש הגורלות ממסרי"ל זקני ר' דוד נר' ממטמל זי"ל. מחמר נחמעמו 164b[6] סדעות ומסקס סלנגות, end. נין מנין לס לסר לפניך. Der Verf. hält der מכמת סקו eine gereimte Lobrede לין למסות נס ולסרסר לממרים כדנרי נניח ומחס! Er scheint auch die letzten Stücke dem ibn Esra beizulegen; HUb. 858.

300. [Arabisch. Avicenna, Kanon, Aumer 816f (975).]

301. 150 f., deutlich, span.-rabb., xv. J. — Bes. Rafael b. Immanuel (span.).

[Chisdai Crescas אור ה'] Vorrede f. 4 und Tract. i, ij, nebst Index über das Ganze; vielleicht als Ergänzung iij, iv in N. 303 (minder correct) mit Datum Siv. 170 in Saragossa (Guggenheimer, Abr. b. Dav. S. 5); f. 66 (iij, 2) 1335 der Zerstör., wie HS. Tur. 146, Wien 78, Par. 735 nach Litbl. 9, 325. – Hat grösstenteils die besseren Lesarten der Ed. Wien 1859 (HB. 3, 23); f. 8 . . לממס קלסנו נכ סלסים, worin auch נכ מנוס begriffen ist. Die Ed. Ferrara enthält

32 Bogen (W. [8] 274), ist also nicht ein Compend. von R. 1156. Die Vorr. ist von älteren Bibliographen, namentlich den Münchener Catalogisten, missverstanden. Auf dem Deckel liest man in hebr. u. lat. Lett. ספר מזג נקרא ספר מכל דבר וסם (!) למרבא פרקים „De rerum primordiis tract. quatuor". Fol. 1 (u. alte Catal. vi, 51) גיח יעקב, darunter deutsch verbessert כר פלסים mit Hinweisung auf f. 8 Z. 8 (wo dieser Titel unterstrichen ist) daher auch auf f. 3; allein derselbe sollte auch das versprochene כר מנוח umfassen. — Auf Pico verweist schon W. l. c.; cf. Joel, Chisdai Creskas (so) 1866 S. 83 mit Grätz, 8, 252, 254, wo sonst Unrichtiges.

302. 268 f. (5 und 6 zweimal), zierliche Schrift, 1484/5; f. 268 jünger, span.

[1] 8b Avicenna קנון (so) B. iij bis Fen 10, zuletzt כתבתיו עד מסלטו קודם לכן נספר לספר. Einzelne Ueberschriften am Rande lateinisch. F. 182b ספר חמיתי לחנוך מקלנן מן ספר לחן מינח ונקרא לקלנדין כלומר מזכלת סרפוסם וסוף ספר סרקוס ונלטונס לנטידומטריו, dann die Verse des (ungenannten) Natan, von dem auch wohl das iij. Buch übersetzt ist, obwohl dort die Verse fehlen; auch sonst stimmt die HS. mit der Ed., z. B. im Index zu iij f. 1—8 von unbekanntem Verf., ist aber sorgfältig geschrieben. Die Schlussformel נסלם ס' סרקוס וספר מסלם לנסלמי קדם מעונה מקלנן לספר מינח schliesst sich enger an das folgende Vorw. zum Glossar; HUb. 683/4.

[2] 259 נסח תואר פרי חבלאדור ומעשהו, wie N. 275[3].

[3] 261b מספר והראוי נזכלם, über Schnupfen, anf. סלזכלם סוף סגרת ויעמס מן סמסונים וזקוף תמותרות סתקנו נסמי סעניניס מן סמוח מזכלנו. F. 262 ומס מזכלנו מן סעמונים נמלמד סעמונים; Schemtob, Tr. xviij, hat סקטרות für Räucherungen; also ist es wohl ein Fragm. aus Abschn. ij des חצריף nach der Uebersetzung Meschullam's b. Jona (1287?), oder Josef's ibn Wakkar (N. 321)? HUb. 746.

[4] 268 מבוא השנים, Bauernkalender nach dem Wochentage des Sonnen-Jahresanfangs und dem Planeten, anf. לס סל ינמר יום ס' ימים ויפלו סלקרוסמלי"ם (so) מסס סכמנים ויסנרו סקפינות סכנס מסקף מיוסס לנסמס; end. מחלף סרוסות סמחכמי וסמעניני וסמלסים יודע. Viele arabische Wörter lassen fast eine Uebersetzung vermuten; HUb. 905.

F. 182 und 261b (סמלוסים נרסוסס) מכסנ נמעל נמיל סרוסנס Elasar Parnas in Reggio (ריג'ו) in Calabrien, Dienstag 24. Elul 244 und Dienstag 7. March. 245.

303. 99 f., span.-rabb., color., von Chajjim b. Sam. ibn נסיני Sefaradi, Rom, Dienst. 28. Adar 313.

Chisdai Crescas, אור ה' iij und iv; s. N. 301.

304. 152 f. (8 und 4 *bis*) und 2 Vorbl., plumpe, span. Curs., xiv.—xv. J.? (s. zu [11]): f. 1—5 nachträglich ergänzt.

Abraham ibn Esra: [1] ס' העולם ומחברות המשרתים כלם (a), [2] 10 Horoskop, s. N. 202[4] (f. 11b über verschiedene Beziehungen des Zodiak, der Buchstaben u. s. w.), [3] 13 חשאוות (Teil), [4] 30 טעמים (a) (mit anderen Verschen vom Abschreiber?), [5] 55 ראשית חכמה, [6] 116b המבחרים (a), s. N. 202. Randnoten von verschiedener deutscher Hand, die grössere (des Besitzers Manasse?) vermerkt mehr den Inhalt, die kleinere erläutert mitunter weitläufig (cf. DMZ. 18, 161).

[7] 128 al-Kindi . . . אגרת נעלות סמיוסקום, h. von Kalonymos b. Kal. 21. Elul 74; HUb. 563, 565.

[8] 136 Abr. ibn Esra העולם (b); s. N. 202[18]. — F. 145 Notizen לחמר מנכ"י מה גדלו מעמיך נעיני עם ועם סומעי כחסר קסנם המנעים, und mehrmal לחמר מנכ"י; ist Immanuel b. Jakob?

[9] 146 Maschallah . . . בקדרות; s. N. 202[11].

[10] 148 al-Kindi מזח [סחם] סחם [דע] נקטוע סחמר במולדות אגרת . . קסם סחליחות, 18 Kapp., 1 עיין חל נעלי נגיחודמר ונגולל?] נגיחודי ונגזול יחים ענין חכולד נמיחמו נג"ח; end. כדנלחם, l. כדכ'דח; K. 2 סלליחות סחילחגיס und Epigr. נסלם קלוע חלכנדי נמולדות, übersetzt von Kalonymos etc. 21. Elul 74; s. oben [7].

[11] 150b Chronologisches für Nativitäten כסחלם לחקן סחלרין לחסוג עליו; später מסלכות סכוכנים נלוחות סנסיח [ל' חכרסס נ"ח] דע לך כמה מחורות . . . [l. ק"ח] סנכים סחחוקנים לנס"ח מחורים סלמים סענדו סחס ס' חלחים ק"ח [ק"ח] מנכים כחלו נקסח לי"נ; also 5124. Im Index auf Vorbl. 2 zuletzt: (so) וקלח סחענון סחסלכות ממני סלמון דלוניל קניחיו סח לוינון.

Vorbl. 1 verzeichnet Manasse . . . נמכרי [b. Israel Brünn?] von ihm gekaufte HSS., f. 1b [7] קפר המשפטים לר' יהודה סכהן סנכח נלחים ונעקר סנקר חלח סחשפטים (Teil des סחכמה מחולילח), — ק' הפרי סנקרח חלח דנוסים לחלעי קפר לחמר סלמי —, יש לנועים סחלילנים סענם נחסטוסים כחב עסכפי סורו ונעקע ענדולי סכחיסס סלחדעם ע"י —, מלא פני נכחום סכככים ששעלם ושעפריסס ע"ל סכלל [Levi b. Abr.?], — לקוחות עק' פרקי סעטפים [vielleicht Flores des Abu Ma'ascher?]— F. 151b [סחנ] חמרי חלחילח סעפכרי; 152b ממני חלחילח סחכרי יכ"ח.

305. 74 f., plump span.-rabb., xiv.—xv. J.

[1] כ' ישמעאל לומר ניינ מדות פירוש יינ מרדות לרס"י זצר"ל (anon. 279[2]): סחורים . . סלח מכלס סנעם ימים ק"ו לעכיכם יי"ד יום . . סחין לחנו רשחין להחמיד יומר על סכתוב, end. וכחנ ומ לח חחכלו; es erledigt sich Schorr's Combination (Zion ij, 147, CB. 2341, 2633, s. N. 356); cf. יסורין 6, 38, 201; Gg. 10, 317; S. Kohn, Handschr. d. Nationalmus. in Pest, S. 16.

[2] 3b—11b Meir ha-Levi [Abulafia, CB. 1688, 2680[5]] פירוש יינ מרדות כ' ישמעאל לומר . . . מקל ולומר וכולל ולומר כילד וילמד ס' חל סנחס; cf. V. 277[3] v. Todros? Die Ed. ist mir nicht zur Hand.

[8] 13 Mysterien im Sinne der Sefirotlehre (Benjacob 286 n. 286 (מאמריס): *a*) קול טלום קפודות נמנמ לאמרו מכמיס זיל כל המקיים ס"ם נמנמ ניגל זו חוש מכונת הסמידות על 13b (קיים) *b*) über Tefillin und מנלם פורמניות; *c*) *d*) *e*) 16b Zizit, Mesusa, Schaatnes; *f*) 20 Beschneidung als ג"ח מזקיק ד' כ' נמלוני ממלא וכו', anf. וילא מלין יי' לנקרו, daher „R. Hiskia" bei Lil. (an unrichtiger Stelle); *g*) 22b זמו מל' יוסף גיקסילם ס"ן. ידידי מלמני מחודיכך מניחת יום מכפוריס ומעם מסמניחם ומכיפוריס, ומס מעם יסיב דומס לם מסמנ. דע כי יסיב חוש קוד מניכיס; b—e (CB. 1468 n. 1, 2, 4, 6, cf. V. 213, 214) bieten einige Varianten selbst in den Anfängen. Unter den übrigen, meist kleinen Stücken: f. 34—43 (V. 214[18], CL. 32[5], P. 841[2]) מחלמני ידידי מחודיכך קוד מכחם ומס מספטו ומעמטו וקודם מלכנם נגיחודו חודיכך עיקריס נדולים מסס נוזך נדול נסמנמ דבר זס כבר סודמתיך כי מן מניכיס ולמעלם לימו מומנ נמתך רמתנח. ויי' פקד לח מרס כמסר למר וגו' . . . וכמוב פקד לח מרס פקידס, vielleicht Fragm. aus מיקוניס oder זמר מדם. Zuletzt מניב המפלמת ים סם מנעיס מריס, ניכ"ס נקלמת רמוזות; end. מינך רוחות לח מוכיך.

Auf dem Deckel eine Abrechnung zwischen den Brüdern Menachem und Samuel zu מ"ש, Toramo in d. Abruzzen, nach Lattes (Il Mosè 2, 261), obwohl sonst nicht vorkommend (Abraham, der Arzt, ein יקוח und מ' וליטו sind genannt), von 1414—16.

306. 89 f., deutsch, wahrscheinlich Autograph.

Hiob, jüdisch-deutsch paraphrasirt von Abr. b. Sam. פיקרמיים („Picardie" nach Lil. bei Zunz, z. G. 79) aus רויקינגין, zuletzt רויזינגין, 1579; s. Serapeum 1869 S. 154; Rev. Ét. j. v, 276; zuletzt:

לון מא דיסם קפל ניסכינן לין מיימם דם מיסם נפל נוס נוים [für] דיל ויינר לון דם נישין נולם דיל כים קוין סוכם למכנין דיל זולן דל לין ליין_לולי מי מעזמינלך לון זולנם מנר לים לייפן. זולן כים זיין וחיל לין כי דמר דל ליחפ לים לנד חוס נון לייכם עמ נוס למדמקן זיכם לנר דם לנד כים מחנכוסס לן מלין ענדן. זל ויכם מן נמסני מיזוסים לון ומעקיים דל לינן ימנין דיל לון לייניל לייכן מפעקן לין מוסכר למנס לון לין נול קוימלך נרעננן לוף דען כמכמן חפנ נוס לימינן למנין למס כן יסי לנון. ט"ל"ם לפ"ק פס כויזינגין.

Epigr. כלוס הסוזנ למכנל סכנר, הסמן למני נזנר, המניס מלמן ענכי נלמן למכנה זס הפנר, מנלן נ) (so) מלין מי נלי מעלם וחנר, מסייסוד נלנו ענכ ולכיים ולנר, לנכיסם . . . ענויקינגין סכנר, הסוזנל (so) מלין מי נוזנ ושנל, ונס לין לי מוסם, כי מלוס למנר וחסם למלמסם, יניל הסמים למסם סנכמים. למן כן יסיב (so) לנסניל למסם נסלן, u. s. w.

307. 149 f., nach 120 mehrere ausgeschnitten; zusammenges., verschied. span.-rabb., meist XV. J.

[1] Averroes ביאור ת' המופת, mittl. Comm. (s. N. 106[5]), von Tract. i nur § 182 ff. der lat. Ed., von ij bis § 71.

[2] 11 Kalonymos b. Kal. (so) קלל מלי' סכולנ תשובת מסמיג מס' מלי' (so) לנגונסום למן כמני כיב; f. 34b volle Unterschrift, Datum: in den 10 Busstagen 79 (15—21. Sept. 1318) und Adresse an Bona-

foux דילאהניגימידא; f. 30b סמוכה על סמוכה צפי' צפצפה בן-צלצח יסודה כ'; — f. 34b Eingang und Schluss eines Schreibens aus der Provence. Zu Ed. Perles 1879 s. HB. 18, 14; 19, 115.

[3] 35b מגידות על דבר הרעש נמצא קפ"ז. סמלגין אלו ממקומם (so) כתוב סלוסם, end. וכל יפרשל מצריס למן; s. HB. 13, 85; Benjacob כ 333 u. מכתב 1191.

[4] 41 Abr. ibn Esra חשם פ', s. N. 150[4]. Zur mathemat. Stelle K. 5 f. 44 verschiedene Noten.

[5] 47b Isak b. Sal. Israeli רוח ונפש וחספרם למד ניניסם פ', ed. in מכתבל 1871/2 S. 400; s. HB. 12, 57; HUb. 394.

[6] 50 Maimonides תגיון קצר, f. 56 K. 10–12, def.; s. N. 239[8].

[7] 60 [Averroes, grosser Commentar zur Physik] Tract. ij, f. 77 bis 84b Tr. iij def.; collationirt; s. N. 91[4].

[8] 92 Ueberschr. von kleiner span. Hand, welche viele, oft lange Noten zusetzte: מפילו (so) סמיגין, daneben (von Widmanstad) „Logica Pauli Veneti". Ist aber קיצור הגיון מאת' פיטי קספרדי, die Summula des Petrus Hispanus (s. N. 45[9]), frei (Tract. iij, iv umgestellt) von Abraham Abigedor (f. 99b ליט, vgl. N. 63); anf. סמגיון סוא כלי סחכמת וסוא סנוסן. Unsere HS., vielleicht die vollständigste, endet f. 110 . . וסמחד כל נכמות סס, d. i. v (Topik) Anf. K. 5 ohne die Uebergangsformel; — f. 110 . . סקס סמילוף סוא סיניות mit Tabelle der Syllogismen, end. 112 ל"כ כל ענס מי; HUb. 471, cf. 75, 80.

[9] 115 al-Farabi אגרת אלי יסא מלחמתי ברעשה הגיון למלאכת, anf. כוונתיו סמיון נמלחכם סהגיון, end. יסיו לו מדום מו פרטי מו (so) לניס; — f. 116 פרקים; HUb. 44; s. N. 297[10].

[10] 117b al-Farabi, Compendium der Logik, def., anf. וזס מלקי כי סמי למד נלמן וסוחכם בו סמיניס סכללים סמולכנים; f. 122 סמחמנות עד כלל נחלת סחרכנם מנוחל סוא כי סס ניכ נחלקים אל סמופלדות. סמחמר נמיני סמניניס סכללים . . . . סמחמר נכון וסמין וסכללית סכוסחות אל לים לחד; f. 122 ופרפיריגס (so) סלוני נחסבו בסבואא קולא סמקיים מקיים סמחפלקים . . ; f. 123 ומה סלת ימלא סס יוסס גנולו מו גדלו מקום עמו. — f. 123 ס' קשקוריאס (so) כלומר סמעמס מעמס אלי ימצ. עוד סכללים אלי לופניס אחר ממנו נמלקו, end. ולחרסנו קולא סמכוי סכללי לחמר יודיע גוף סמצוא 123b קדל לחד נמיגו: כחלס ס' קשאנוריאס; HUb. 46.

[11] 144 ביאור פ' סבואא. סכוונס נמחמר זס סוא סלעמ לי לנלום אל סמניניס [כוונתו?] נחסבר סמנוקס מחמו וסוא סכוונתו לנחר דנרי פורפירי, commentirt also den mittleren Commentar des Averroes, unterscheidet an zweifelhaften Stellen die Worte desselben von denen Porphyr's, citirt die christlichen Logiker und die „Uebersetzung der Christen" [latein.?]. Ende וסגס ל"י נקינורו נכוף סכוללים כסנ סחסרס לסכיר נין קבוולים סחלמיים . . . כי כבר לחסבר לחמנא סחחדות זולת סכסני . . . חס קוף דנריגו; HUb. 87.

308. [Früher N. 309, s. unter 320] 70 f., ital., Anf. xvi. J.? (Asher 11).

[1] Averroes ביאור לס' הנתנת המדינה לאפלטון, h. von Sam. b. Jeh. u. s. w.; revidirt 1322; HUb. 221.

[2] 44b al-Farabi מאמר בשכל ובמושכל; s. N. 125[5].

[3] 49b Averroes לחלק נעלמיר מעולם מלחמיה לח"ל נעלמיר (so) לחלק מדרום לחמר לו נמכל סחיולחני וחעחקחיה. לחמר לחו חשון סקדמוניס וחס כח לחנחדקלים, end. כנר נחלמח נזמנם; HUb. 197.

[4] 51 al-Farabi . . . . מאמר במספר התכמות ומנות חלקי [h. von Kalonymos, — 1314?]; HUb. 293.

[5] 67b Desselben בסדור קריאת התכמות . . אגרת, verkürzte Uebersetzung des יעבי מימח [von Kalonymos?]; HUb. 294.

309. [Arabisch, Averroes, Compend. d. Logik; Aumer 650a (964).]

310. 87 f., bis 84 je 1. und 12. Perg., deutl., span. Curs. xiv.—xv. J.— F. 86, 87, Halbblätter, vielleicht zufällig eingebunden, verschied. span.

[1] Averroes, mittlerer Commentar zur Physik [h. von Kalonymos], def. bis Mitte iij; iv beginnt f. 9; s. N. 30[2]. Im Epigr. des Av. hier falsch a. מקלים; HUb. 115, cf. 111.

[2] 86 Federproben, worin ein wiederkehrender Vers, auch mit latein. Lettern: „Amaria sennora por amar por amar gentil sennora" (מיכיוכל); — f. 86 ויסי כי נחמי לל המלן נמיתן טוב ונמנח נכנס ניום מיו לנמנם מנח מנח רמ"ס קדמי; f. 87b eine verblasste, halb span. Notiz . . . כ' ינמק פריעיהו די מדר מני די לם כ' יסודם דילם קמל (?) מלמנון.

87b ist verzeichnet: פ' סניון שד ניקולמס תן שטולי שד לני לנכנסם מלימים מתמים שד עיון הרשולם שד פי סמנילנם שד פי מלי ליתן מעיר סמתיים שד לני ינסק כוכדי (?) סוכנם מיכם תלי קפל סוכם (Tornamira); nachzutragen HUb. 883.

311 (und **348, 349**). 137 f., verschied. deutsch, xvi. J.

Sammlung schlechter, teils def., teils ergänzter Copien, meist kabbal. Inhalts. — [1] 1—32 und noch einmal f. 34—42 Commentar und Text (def.) einer anon. kabbal. Schrift; s. N. 58[5] (und über den fingirten Tit. עקידת יצחק HB. 12, 111; Jos. Gikatilia nach Catalog 41c bei Lil. ist unbegründet). — Das Nachfolgende scheint aus N. 240 („A") copirt:

[2] 43 (auch f. 136, 137 angefangen) [רזיאל], A[4]. [3] 55b ברזיר, A[3]. [4] 73 [סוד השרשים], A[1]. [5] 87 Asriel's Antworten, A[2]. [6] 91 Anon. Commentar einer Schrift über 10 Sefirot (auch f. 135 angefangen), und f. 102b מלחים ניסלל, A[12]. [7] 103 מלחם מחכם עקרי דחינו, A[13]. [8] 106 Excerpt aus מאירת עינים, A[7]. [9] 107 [מעל סכווכ] und Nomenclatur der Sefirot, A[8]a,b. [10] 108 Geheimnis der Sefirot, A[9]; s. unter N. 215[5]. [11] 115 Verschiedenes, A[10]. [12] 116 פירוש של קדיש, s. A[11].

[18] 118 Fragm. von דרשות des Sal. Molcho (57[6], HB. 10, 99) mit der Notiz Widmanstad's (Litbl. 6, 419, CB. 2373, ist aber aus N. 356); zwischen f. 122/3, 126/7 (s. 27 Ed. Const.) und Ende defect.

Die HS. war in 3 Bänden confuse geheftet, nämlich i. 311, ij. 348 (Lil. 347), iij. 349 (Lil. 346); ich habe sie in folgender Weise geordnet: f. 1—8 (i, 1—8), 9—21 (iij, 10—17, 9, 18—21), 22—33 (i, 44—45, 60—67, 42—43), 43—50 (i, 25—31), 51—58 (ij, 1—8), 59—66 (iij, 1—8), 67—90 (ij, 9—32), 91—106 (i, 9—24), 107—117 (ij, 33). — 118—21 (aus Cod. Fragm. 356) 122 bis 137 (i, 46—70).

312. 88 f., deutl., ital.-rabb., Anf. xvi. J.?

[1] [עשרת] האורות לסר יתגלו נעילת סגולל נמסרים יבא . . עמדת דגדות נתן סקנ״ים ליסרלל נסר סיני; dann סלמתן עמיד סקנ״ס לעמוס סלמס מלכים סלומ. end. ולא יכס סרע ומעמ (CB. 1640 und Add., wo lies Cod. Ros. 1033[11], cf. P. 716[9], Zunz, Lit. 603; Pol. Lit. 352, 356). Ueber N. 7 s. Jellinek, ניסי״מ v, S. xxxv; — f. 1b eine italienische Notiz über die Erzählung von den 72 Dolmetschern (לינסדסיסרי für Interpreti).

[2] 5 Notizen, darunter (5b) סמעתי ממי ר׳ סלי׳עזר לסמכנזי כי נסמכנו לא סיימים סנליך לו לאדם לקום נסמכנם לסחפלל — f. ים לסס סיעין (ו׳מ׳ס׳ר׳י) 7b סחפלת סולי׳ם. יחל יסרלל לא יי כי עם יי׳ סמסך . . . כי סחלתו לחס. . . סמס סחלס.

[3] 7b סלו עשרת גליות סגלו בני ניין סיקריס, die 10 Exile, ed. in בית סמדרס v, 113, s. S. xxxv (cf. Alm. 195[6], P. 837, V. 99[5]), meist übereinstimmend mit dem angebl. Compendium des Josippon, dessen Identität mit einem Teile des דברי מלכי יסרלל von Abraham b. David längst nachgewiesen ist (CB. 677 und Add.; Jell., ניסי״מ iv, 133, cf. S. xij, vernachlässigt die bekannten besseren Ausgaben). Die Exile fehlen in ms. Jew. Coll. 28[10]; cf. Jehuda ha-Levi מי כמוך in Ginse Oxf. S. 11.

[4] 9 נספר מורס סנגוכיס נפרק לסעון נפסוק נעמס לדס נגלעט; f. 9b ועמס נכמות ניחור לאר על נעמס לדס . . . לפי דעת סרע . . . עמס נן נאמן; Benjacob 473 n. 534.

[5] 10 הויכוח סיס ניכי סלי׳סו מנייגלאלסו נן כלי״מ נניימין (aus Genazzano) זלסיס וכין לא פרלסנסיקקו לסקוות סיכדינסי נאלן סודיעו; cf. N. 112 f. 17; HB. 10, 104; Gh. 29; ms. Bom (1881) n. 539 (HB. 21, 21). Eine von unserer HS. oft abweichende Copie Edelmann's aus dem Anhange einer mir unbekannten HS. des דין סודלס נעל von David Nasi, welche ich zur Herausg. vorbereitet habe, enthält am Ende noch die (von David's verschiedene) Parodie יסרל סלסיס עם ויסמכא כופר נגאל מי ונמליאוסו לאר ונלס נגוף עם סוף לסחדוסו; cf. ms. Horowitz 6 n. 22; Cat. Berlin S. 52. Der Verf. erwähnt f. 13

die Verfolgung der Opinionisten (so סכת יקקלים סלמים לני לומיכילוני, wofür סכת׳ סלמיניכי in jener Copie), wohl unter Paul ij.

[6] 15b מופס כחב מליקסדו לימסכוק ימון לפניס סמו . . סלמס למליקסדו . . . סכסלמיכיל, nebst Antwort des Salomo Bonafed. Astruc unterschreibt sich Francesco דקי׳ יולידיו; cf. CB. 757 Add.

[7] 18 Apologetische und polemische Analecten; zuerst לליום נכוכום על קיום מולמנו לסמר 18b; על סמר רנים ומי טוב לסמר יקלב נכרי קנלס מרעים נחר ניכי כלסמר מנין מדנרי דוד סמלך עיס ומסמר נניליס, hauptsächlich Erläuterung von Bibelstellen, zum Teil mit italienischer Uebersetzung in h. Schrift; 22b aus לילקלמלמי פ׳ סלס לך (so); s. Güdemann, Gesch. ij, 206.

[8] 24 (auch 315[1]) זס ספר שאלות ותשובות לסמר מנר סמסיל סמלס ל׳ סלמס נר׳ ימסס נר׳ יקוסיאל זלסיס מעיד כומי (xiv. J.); s. HB. 11, 103 und 104 (unter 403), übersehen in Berliner's Magazin 1, 44. In der v. N. Brüll u. d. T. ערות ח׳ נאמנות in ניס סמדלס Wien 1865, i, 143, nach dem mangelhaften Wiener ms. od. Einleitung (cf. mein Letter. ital. dei giudei ij p. 61) fehlen ganze Sätze; Güdemann, Gesch. ij, 231, in Mtschr. 1883 S. 82 falsch: Mose b. Sal. Auf dieselbe folgen unter verschiedenen Ueberschriften hauptsächlich Bibelstellen, meist ohne alle Erklärung, zuerst (24b) ונמוזס סמוזל סלמסי ים׳ ויס׳ סמו לסמיל נמסוכי לסוכיס כי סנוולס יס׳ סוס לל לסמס סי׳, נלמי נוף, נלמי נלסס, dann über Bestand der Thora (25) u. s. w., Messias, wobei 28b מסוומס על פסוק לנלס יסוד סנכס und gegen die Jungferschaft Maria's, Ursachen des Exils (30b); Ende def.; N. 315, mehr mit der Wiener HS. übereinstimmend, hat nach der Einleitung ein Register von 30 Stücken, wovon n. 13 קיום סוסס מעס, 25 פסוק דלס יסוד סנכס, 26 מני (so weit reicht die HS. selbst); n. 30 ist נמוסס יסועס נלסיס, dann von anderer Hand ליל נמעס לרס נללמו (wohl der Anf. von 312?), n. 1—12 über Messias und Erlösung Israels.

[9] 32 (so) על שירת נפס וסדוסס ומנכוס סמכס סכולל לנכיסס מקלסיללו כסוליס מלב סנסיס ודפין וכי כלן נדמל נמיקין נכל מעמיסן. וסלק סמיסס סזלס לסמנסיס סמניס, in 50 Terzinen, s. Gh. 60 und Schach bei den[T T] Juden 168. Der Verf. erwähnt berüchtigte Frauen von Lilit bis Isebel, dann fremde (Str. 34 oder 35) von Semiramis bis Medea und Virgil im Fenster hängend; nach 3 mss. ed. v. Nb. im Letterbode 10, 98; s. dazu meinen Art. das. 12, 55. Ueber ital. weiberfeindl. Gedichte s. Fr. Novati, Carmina med. aevi lat. Firenze 1883, Vorr.

313. 15 f., deutl., ital.-rabb., gegen Ende xv. J.?

[1] פרק חלק סמדר סדנ ינעו מסס נן מיסון זלסיס; s. N. 210. Zuerst die vollständige Mischna, Ende (13b) נסמלק סרון לף מן סעולס, dann סיסן ליינ עקבי סדס und 2 Distichen סוי כל סועס נמדס סורס, welchen zu Anf. des ed. מדלס noch דעי סולך vorangeht; s. mein מורס מקוס סמורס.

[2] 14b Esther 1, 6, mit italien. Uebersetzung . . דַּרְפַּסוֹ אֵי סָיטָא und [David Kimchi] zu Hos. 3, 3 ff.

314. 25 f., kl. deutsch, xv. J.? teils vom Wasser verwischt.

לוחות astronomische Tafeln von Levi b. Gerschom [um 1320?]; nach dem Vorw. (לוי בן גרשם ימצא ויתרומם על עולם בדברו מתים כעצמו) auf Veranlassung „vieler und ehrwürdiger Männer unter den Grossen der Christen“ verfasst (Benjacob 258 n. 125 nach Lilienthal, dieser nach W. [1] p. 729); auch in Tr. v des מלחמות ה', nach Rabb. ij, 615 (wo aber das Citat aus Imm. לבן חס' ה' נחקק בנתים wahrsch. Levi b. Abr.); in der Vorr. hier כאשר בתחלה נבפרנו בעמוד הקודם ממנו לזאת בחלק הב' מהמאמר חס' בנ' מלחמות ה'; ob nur in der separaten Abhandlung? Folgen 5 Kapitel (Canones): Anf. בפרק הראשון ללוי מחדש כי בדרך זה המסתרן הוא לחלק ולתת מלוח ועתידים בדרך אחר(1) והוא שהתחילו להיותיל לנוך(so) מהנוסח שהגהתיו נעיר בלוחות. Ende f. 10 . . לאחר מזרחו ובזרות מקדיו. 10b beginnen die Tabellen: השנולח שלחלוכח, nämlich לוח החיקון משלח יום שמנח 14, השנולח שהלילות 13b, לוח שהלילות בדוחק; bei den meisten שלילות הלוח בדוחק; zuletzt לוח המולד שהמנעי בכל יום לאחר המולד שהמנעי נכון ירח und dazu שלחות הלוח. Mose Farissol Botarel (HB. 7, 18), dessen Commentar sich auf Cyclus 1, 2 beschränkt, erwähnt eines vierten, der 28 Reihen des 3. umfasse; cf. auch N. 343 f. 51b, 92; 386[5]; Serapeum 1863, 214; HB. 9, 163.

315. 84 f., verschied. ital.-rabb., xv. J.? [15] span. Curs.

[1] Sal. b. Mose, Polemik; s. N. 312[8]. Der Tit. עניני מתים im Index, bei Lil., veranlasste die Combination mit [3], CB. 1910.

[2] 13 Maimonides אגרת תימן, h. von Abr. ibn Chisdai; s. N. 57[5]; am Anf. das Gedicht מורה נבוכים הוא, mitabgedr. von Gg.; s. מורה מקום שמורה.

[3] Desselben Sendschreiben [אגרת השמד]; HUb. 929.

[4] 23 Desselben לאחרי מותי הפילוסופים . . . . אגרת שהלח [h. von Mose Tibbon], Einleitungsformel הגיעני שאלת . . כבדגלות. מי זאת; end. עד לאחר לעולם לתת [l. נחיה] נחיה; HUb. 931.

[5] 24b Desselben כתב an Elia ha-Dajjan; CB. 1906; das bei Geiger fehlende שמחת steht im Cod.; CB. Z. 23 ist 1198 Druckf. für 1192, bei Grätz 6, 358 (cf. 324) 1187 für 1189 bei Dsahabi.

[6] 25 פתרון מלות זרות שנמצאות בחיבור שלח ונקרא בחינת עולם לדעתן ספר קטנה לאחר סגל סגלים . . . מקרי לב (so) פי׳ שהלב מוקר . . . והוא שם לחקירות כי יונח מילתו חמותיהם כמו מינח ניחן כולם ענין שמחת ושמקח. Der Anonymus (xv. J.)

[1]) Joel vermutet Orange, HB. 3, 71, was Loeb, Rev. Ét. j. I, 72, erweist.

excerpirt fast nur das Wörterbuch des D. Kimchi (כפי ספרים 25, כפי קמחי 30), nennt aber nirgends diese Mittelquelle für seine alten Autoritäten, selbst für ל"חת (auch נכ' סנלוי, d. i. des Jos. Kimchi), wie Arabisches und נלפ"י. Mehrmal wird Gersonides zu Hiob angeführt. — Der Commentar hat Nichts gemein mit dem alten anonymen (Ed. 1484 etc.), dem jüngeren des Jomtob [Heller, CB. 1406 und Add., 2588, 3], worauf sich Wolf [1 p. 402] bei Lil. bezieht, noch mit Isak שנפיתן (nach den Anführungen bei Chabib), oder Messer Leon (HUb. 86), oder Matatja Alatrino (Gh. 106), oder Jakob, Mich. 645, nach Nb. 502[4] vielleicht J. Fano 1554 [s. CB. 1210; Letterbode 12, 66], anf. למד יעקב הספרדי.

[7] 34 הכתב שמלא מ' סרוספלייפי (so) דולקמא להלמידו דוד טוביה בוניוון מסמיל כבוזו; s. N. 289[8].

[8] 36 Lexicalische Notizen über עתר, פלוג, לוי, לא, לפני, לת, Unterschied von לין und לא, Exegetisches (38) meist aus David Kimchi, vielleicht vom Verf. von [6]? Benjacob 285 n. 277 משמרים.

[9] 39 Kalonymos b. K. [אבן בוחן], Anf. def.; s. N. 338.

[10] 67 [aus שפתי ספילוסופים, HUb. 550]; — 69 angefangen, 69b vollst. חרוז תנקרא אילן חשכל מה לאנוש נבזה להסגלות נרוצ עמהו לעבר יפרח כשוף פורח, 18 Beit, jedes folgende beginnend מה לך.

[11] 70 Maimonides, אגרת an Jonatan b. David (Kohen, CB. 1905).

[12] 70b תישובה לסרמנים זיל על ענין מדום השולם anf. מה שמלמה נענין שמלמה לגרת חמונם של מדום השולם מלחם סדנא לבי יוסף צרי קלעון ומדום; end. צרי שונדים חכא סדיין (so) לא תעמיד für לת (Ed. Amst. 4 Z. 5) und arab. פלנרחמן für נלחים נכוחם; cf. Nb. 1317[3].

[13] 72 תישובת רי יחודם על ענין שמוחם שמרמו. Jeh. [Alfakkhar an D. Kimchi], Anfang, Mitte und Ende; gedr. in Briefen des Maimonides.

[14] 73 מלות בן סירא, das chald. Alphabet לוקיד לחמים mit hebr. Uebersetzung (שכללם נזה) und kurzer Erläuterung (פי'); zu שנחת ננייחת nur: שחלל רמיי נפ' נשוקופי ויגד (so) לך חשלושות מכמה; end. כי לא חים נשחשר כל יחיו.

[15] 76 (Anf. def. und beschädigt) philosophische Erklärung von Jerem. 2, 10 ff. von Meir Crescas Kalonymos, Grossvater des Schreibers, Astruc Crescas Kalonymos etc., welcher 3 שקלושות vorangehen, die 3. beginnend שמלים חיל שמשלושה חזאת חיחרלים שמיוחסת וחשנחת ולחמם מוצא ופניה. וכוכן כשלם חת שרציו לנאר לנו חשפוקים כפי יד, end. שכללו ועגברו (?) לך נאריכות שגדול חזה ותוכך חשלשות לך עשיו זה לשלים שכווכם . . . חשנוג לנדו יכפר לנו . . . ויחדש ימיו כקדם לחן לשרחיב שרלך . . .

Epigramm des Schreibers: נשלמי לפיכם הגדולה לר ומ"ש רבני שאהלנה | משכנכמי שם לכמי עשלה וכלימי בידם שנלה | כחשם שלוחים שכרחים קרלחים ושנחים | חנקחיה חם כשקחים ושל לשני חשלים | לכוח שחשחי לכנוד חשילוקוף חשלמי | לשני שנוע נשעיר לני רשעמי פח שמי | לשני חשלים | שלמני יד נשלשוח לני לשחשוק קנשקח קלוקשח | נן חשכם ושמוחת חלחי קנשקח קלוקישח ני"ח | חיח שחשכר שלנשח [ני"ח]. Das Wort חשחשכר in etwas abweichen-

der Schrift. Cf. CB. 1647 über R. 1174, wo (nach einer Durchzeichnung) וכשנמי לומו לשחתי לעני פיפיפיפי פלפשפני קכשקש מליר כי (?) קלונישוש פליים נפיפיפי מנעציים, das כי am Ende der Zeile nur Anf. des folg. קלוני scheint, so dass der volle Name Crescas Meir Kal. Elias (??) wäre? Ob der unsere?

316. Perg., 19 f., deutsche punkt. Quadrat, לעני הקופל ישקב נכי יהודה הכהן מליים לש יחק.

[סליחות], anf.: לך ס' סנדקה, aber nur die ersten Strophen von נשמלאי רשמים, מלאכי רשמים, רועה ישראל, סם עוניני etc., zuletzt וידוי.

317. Perg., 24 f., deutsch, meist schon verblasst. Anf. xiij. J.?

להעתיק חוספות כחובות מכחינת יד רניני ינקב סלנן . . ., diese Worte gehören zum Teil einem unleserlich gewordenen Verse des Abschreibers. Anf. סמם סיים לו סענת נמולים כי לחמת וכי לסוליך סם רע על נעות ישראל נעמוק. Vom 2. Kap. ist nur ein Teil vorhanden (f. 10b bis 15, wo eine Lücke), vom 3. Nichts, so dass das Citat in Tosafot 38 nicht zu controlliren ist; K. 4 (f. 15b) überschrieben נעניה סמחפחמס מכחב יד סרע, K. 5 beginnt 21b. — Unicum — Citirte Autoren s. in der 1. Aufl. dieses Catalogs. מס סהוקמס לסרע ר' פסר קרנעס מחל דל' סנעמי נר מריעוס 13b (cf. Zz. l. c. 55, nach Neubauer aus Charente; Berliner, Pletat 20). Verf. ergeht sich mitunter weitläufig und übt freie Kritik gegen die genannten Autoritäten. Ueber den Sohn s. CB. 2096 unten (Petachja); in סור ist die Stelle § 526 Ende.

318. Perg., 16 f., Quadrat, jung.

[הגדה] beginnend mit לחמל סס. — סשון חמתך geht auch hier, wie im ital. Ritus, nur bis לא קלסו לא (cf. Landshuth, S. xvi und unter N. 69), dann לא לנו, נא לא נכים, נשמת, לא רוח נכים, לומן גנורותיך etc., zuletzt der Hymnus לי לחמת סנרי לנני לנא נגדות von Jehuda ha-Levi bis Buchst. ת; Zion i, 118; Zz., Lit. 205; HB. 16, 20.

319. 445 f., zusammenges., gezählt ב—א, ג—כ (53—72), ל"ח—ל"ז (131 bis 155), ב—פ"ט, (156—231), ק"ל—קכ"ט (244—69), ת"ל—ב (270—316), ק"ז—פ"ו (373 bis 414); verschied. deutsch, xvij. - xviij. J.

[1] Chajjim Vital אוצרות חיים (Titelbl. f. 41) mit Lücken bis f. 40, ergänzt bis 72, ferner f. 93b (ein Stück doppelt) bis 154, und 431—445; Index nach Wolf auf einem Vorbl., s. zu N. 238; f. 154b, 155 סלו סס מעלות מדרגות סממות.

[2] 73 „Fragmenta Revolutionum" ist (mit Ausnahme des Anf.) eine Umstellung von [5]: f. 73 דע כי סיכל לנמח bis 78 Z. 1 = 205 bis 208b; f. 78—82 = 194—7; f. 82 מיסם סמעוסת סכם כל סחיניס

(N. 335 f. 176), 82b—83b = 197a, b, dann Verweisung auf כוונת סתרי f. 57b—58a; f. 83b—92b = 198—205. [3] 155, s. unten [9].

[4] 156 (auch 330[4]) פירוש סבא דמשפטים מסתרי זלחים ומרקיע זלחים (Sohar Ed. Mant.), end. קץ ליד סלקתי כתב; — f. 159 (330 f. 127b) כל זה מלתתי בליקוטי מסכ"ת בבכורות (von Efraim handelt N. 335 ij f. 53b); — f. 161 (ib. 133b) מתתלי"י מפתיחי זלחים שוטמתא.

[5] 193b קצת דרושים על גלגולים, anf. דע כי סלא ג' נתי' סס, = 335 f. 141, wo die Ueberschrift: ענין הגלגולים גם ענין הענגל מעמד יסדתל בתדבר; hier f. 192 (= 78) in der That ענין הענגל ומתח מצא לך ענין זה; und 195b Z. 1—197 Z. 4 etwas abweichend von 142—144b; Andere Abweichungen s. in der 1. Aufl. dieses Catalogs.

[6] 211—231 נוף זד' מע"ח מדרושי נסתרות וגלגול ועונש וכתב פרקיות = 335 f. 1—52, die ersten 15 Kapp.; hiernach sind die Num. 2 bis 4 des angebl. dritten גלגולים bei W. [3] 602 zu streichen.

[7] 231 *bis* Gebet יהי רצון . . . מסתתי מתתתי.

[8] 232—69b מלא פני מע' הגלגולים = 335 ij.

[9] 270 סוד האגוז מל גמא מגה ידתי = [3], und 330[3], W. [3] 602 n. 5; dann die n. 6—15 daselbst, von denen nur n. 9: כוונת סתרילא, ausführlich; end. 296b מופקדת נידך. Wahrscheinlich gehört dazu f. 297 מדר לקריתא תתורה, 301b מדר זיכוך סנסתא etc., end. 308b תא תתלטות ולא למתלא.

[10] eine Reihe von Stücken, meist aus כוונות N. 331 (s. 1. Aufl.); f. 333 תפלת סרמנ"ן; 334b ענין סתנילא; 353b endet n. 58; 360, A n. 48, 49 unvollst., 42—7; f. 371 נתא סריל נמא, f. 372 Ergänzungen.

[11] 373 ליקוטים Allerlei, zunächst Bibelerklärungen: ויהי למך וכו' נא; Mitteilung des M[ose?] Minz im Namen des Lehrers (s. N. 238 f. 82) etc.; — f. 409 ומלו תיתודים תמתר סרנ זיל נתיב, vielleicht aus תמר תייקור, 4. קץ des ed. פ"ע? סנסות zu früheren Stücken, dazwischen 417b מדר תמלקות מסרנ תתרי; 430 מס' כנפי יונה [Men. Asarja? Asulai ij f. 34]. — 423 ff. beziehen sich auf סי' 77—110, und Teil ij § 1—74 eines ungenannten Werkes, vielleicht כוונת, da ij, 1 in der Ausg. f. 59 stehen soll (f. 427).

[320. (Lil. 321), s. unter N. 327].

321. (Lil. 320) 76 f., 14 ff. mittl., runde, nach links gehende (afrikanische?) alte Schrift.

Zahrawi תצריף Tract. i in der sonst unbekannten, im Ganzen treuen und harten Uebersetzung des Josef ibn Wakkar (1275), nach der Copie eines Schülers desselben, welche unserer, an

krassen Fehlern laborirenden HS. zu Grunde zu liegen scheint;[1]) f. 1—3 (zur Hälfte abgerissen) enthalten K. 7—23. Bei der Zählung scheint 29 und 115 übersprungen, 107 wiederholt, das letzte 116, dessen Aphorismen 53. K. 26 f. 4b ומאמרי מכמנט מיכי סדנרים סמנעיים נקונר וחכמט לכחוב דנרים אלו מחידים לכחנם נמקומם כי לא חיח מיכי סדנר סמנע[י] נקיטור כומחיט נסמר (כ"ל נמאמר) סזס; beim Anonymus (so) ומלגם (so) מסס מס מנניח נמקומות סרלוים כי אין כוכחי נמס (so) הזס. K. 30 סרק לאומלח (so) סמגליס דיך כלל, נמר סמגלח (so) מוכיב מנמר ונידים ומיחריס; N. 80 f. 34 סרק קלר נאומלח סמוזקים, סמוזקים מוכניים מנמר ומגב וחגל. Schluss f. 70b (weder im Latein., noch in den mir bekannten HSS. der Uebersetz. Schemtob's und Meschullam's) כנר סמלמתי לכם נני מלמר זס כמנוט סרסוח[ם] סנחי [קנרמי l.] נח מקרי סרסוחם דיך כלל; beim Anon. סרסי סרסוחם נקיטור מקסיק; end. ולכן מנקסו מסנם יוכח לחכם סדיך סמזומן וסיסרם לסוניל מחלחכם ולחכריחכם; beim Anon. יללייכם סלל ויזען לחכם נמס סים נו סגלחת מחלחכם ולחכריחכם. Cf. N. 295[3]; HUb. 746.

F. 71b, 72 Notizen, span. Cursiv (נמס מיימנ מסכיון nach Dioscorides, al-Tabari und Razi), auch Spanisches. F. 71: שלי מלמידים, cf. N. 202. 74b von anderer Hand eines Lehrers Notizen über eingegangene Verträge (מנחי מנמס) wegen Unterrichts der Söhne eines Jakob, des Abraham מסס und des Sohnes von Josef מרסס בן; cf. CB. 2930 n. 8366 und Phorni, Phorno S. 3020?

322. 88 f., ital.-rabb., f. 1: „Jo. Alb. Widmestadij, descriptus Romae 1537“.

Ueberschrift von Widm.'s Hand: „Eliae Levitae liber explicans Masoreth“, daneben schrieb Hardt: „Fragmenta.“ Enthält die 3 eigentlichen Tractate des zuerst 1538 erschienenen מסורת המסורת, wahrscheinlich nach dem ersten Entwurf (cf. zu N. 74). Anf. סלומות סרלסוכים נמקרין ומלחן; Abschn. 2 endet mit einer Verweisung über נמנמנ סמר ימדמי מנוזו זס ימים רנים ינמלו נו כל ליני auf סמנמנים. . . . . וסמכמתי מחוח יחים סמנוד סרלחתן לסר לחנר לחר זס. נילילו Abschn. 3 מנר מנרי לומות (29 33a) ist weit weniger umfangreich und weniger geordnet als die Ed., endet mit מ'ל'ת. Die HS. ist allen Biographen Levita's, bis auf den Herausg. Ginsburg (Ed. London 1867 S. 40, 63), entgangen; Bacher, Ersch s. v. Levita 302, verweist kurz auf diesen Catalog.

323. 29 f., moderne, punkt. Quadrat.

Einzelne Gebete für d. Versöhnungstag, anf. נך ס' סלדקס; enthält auch וכחכס חוקף. Wertlos.

---

[1]) F. 71 נמלם סמשמר סרלמתן מעקרי סרסוחם ימס (so) נ' ס' לימיט (so) מנס ח"י לנמנע. מסכחם (so) מעכני נמתן (so) סקדס של י"ד מסכס סמכנר לחתי ושתי סנכ סמלם כי יזקף בן וקלר ק"ס. Wenn das Datum richtig ist, so unterliegt die Identität des Uebersetzers mit dem Kabbalisten (N. 221) einiger Schwierigkeit.

324 und **350** (Lil. 353). Enthielt 63 f., wovon f. 28—30 zu N. 320 gehörten (s. zu N. 327) und 21 f. deutsch, oder ital., xv. J.?

Levi b. Gerschom, Commentar über Hiob, Anf. und Ende defect.

325. Dünnes Tuchperg., 159 f. (f. 41, 42 s. unter 365), falsch gebunden, vorn beschädigt; span.-rabb., mit Cursiv ergänzt.

[1] Isak Akko מאירת עינים, def. bis Anf. ממת (N. 17 f. 40), auch zwischen f. 19, 20; Benjacob 287 n. 97.

[2] 146 ומלה דבדי רבי' יסודם מסמיך ומוד סייסוד. ופ"ח חיך ימתין סלב end. כך מקנ"ח מלח לח מכל ומין מקום ומין דבר רק, מסנ"ח יודע כל דבר ודומם ומוקר כרגע למד, סרי לבו מל מלם יתמוה ממי מתמנות; eine Beseitigung der Anthropomorphismen, ohne Mystik, welche von Jehuda dem Frommen[1]) herrühren könnte. Diese HS. meint Landauer, Litbl. 6, 181 (cf. CL. 99 n. 1), der die Unvollständigkeit (?) bedauert.

[3] 147 philosophische weitläufige Erklärung des Tischgebets, = N. 65[6], anf. מלם נרכם מסיח ברכם נפש לח מסתח מנחה מלחתו נדרכים טוניס; f. 148 Z. 9 ומתח נחל ונחמד כוונתיו לחבר כוונו מחמה ענין מקדמת (so) טלוס חוח ניחוד סמלות ועניני (so) נגרכת סמחון ולח מדבר דבר מדבר (so) מסלכות ברכת; f. 151 b נעגוד עמו הגדול כבד ניחד סר"ח נמז"ל נפי' (so) ס"ל מן סמחלוקת (!) סלחמחונת כי מלח סס סרוחת חליו. Die letzten Worte, in äusserer Form eines Schlusssatzes, f. 156 Z. 4—8: סחלן רחנת יריס לפניהס ויחמר ג"כ על זכות סחויר כמחמר חליהס, gehören zu חלן חמדת טונת, also fehlt der grössere Teil.

[4] 157 קוד י"י. סנדס טל נרכות. מיכחל נחמת נבניחל נסחים חליהו נחלבת נעלחים ימך סמקדס ספוך וקרי מי"ב ימין וסוח מיקוד סמים ומיקוד בדד סעטויין לבדל. מס סקוד סזה.

[5] 158 חלו סס הג' קמיעין סמיס טוסח רבי מסס ג"ר נסמן ז"ל. ניעקב . . . חחניק; Die Buchstaben sind mit Krönchen versehen, auch magische Zeichen kommen vor.

[6] 158b Anf. der Erklärung der Sefirot (N. 215[5]), end. חוח סכריע לסן נריכה, dann (nur hier) מכלמר נורח מסים ולחן.

[7] 159 Notizen, darunter (159b) . . . קוד סטעמים זרקח מקף ניכח . . על ידי יסוד.

F. 95b Register der 60 (כמנין נמרין) talmud. Tractate; זה סמליכם מיוחים כמשר כן חוח מל סקמן כי (!) מנכרסם נבי יהודה ס"ע מלמקמן נסלם נכסב ומסלם ניכחלים פ"ע ג"ב נסרכסם. סכני סמן לו סם נכיחי סלוס כי סם ל'מליכים' כי נח שמד וס לוס.

326. Perg., 21 f., sehr alt, deutsch, rabb., f. 1b ist מקף hervorgehoben. מנחת יהודה ענת מלך כנודים נקרח ספר תחכמוני von Jehuda ibn Sabbatai (1218); HB. 13, 137; cf. HUb. 72.

---

[1]) CB. 1320; starb 18. Adar 1213 (?) nach ס' סמכתם von Elasar Worms (Ben Chananja 1861, 248), 1216 nach Zunz, Lit. 298.

327 (nebst **320** [L. 321], **308** und 324 f. 23—30), 85 f. (1—4 Perg.) und 78 f., stark von Wasser beschädigt.

[1] [קיצור חובות הלבבות], wahrscheinlich von einem Enkel des Meschullam b. Jakob; end. ומלו סנמים לסמר זכר, def.; HUb. 376.

[2] 37 מבחר הפנינים, vielleicht von Salomo ibn Gabirol (Jesch. 8, 68) arabisch verf., h. von Jehuda ibn Tibbon, beginnend mit מליטות סחכמים סנבונים ומידותם ומנוחם נכונים, נקו יוסר לסמר סמיס כחונים לסונותם ומעמי סזקניס, מקודדים סעדיס ס"ד למען לטוב ימצא מחלומיו נפונים, ועכשו לא יסי כסף חסא לסגל עכשו יסי מנחל סניניס, zuletzt ein Gedicht von 8 Zeilen, dann Akrost. יוחנ (Abschreiber).

[3] 59 . . . . ספר תיקון מרות הנפש; s. N. 201[1]; — f. 78b, 79: Kalendertabellen von anderer Hand, beginnend סקיס לפרט (1420).

[4] (f. 2—10 aus Cod. Fragm. 356) Mose Nachmani [דרשה] über den Neujahrstag, Anf. def. Das Citat des Asarja de Rossi (CB. 1954) fand ich nicht; קלנטן 5, 564, 580 [S. 565 Natan b. Meir ist Sohn des Meir b. Is., s. CB. 1654, 1949, 2765]; HB. 11 S. vi, zu Mtschr. 1878 S. 381.

[5] Mose Nachmani שער הגמול, s. N. 65[3]. Das Akrost. des Abschreibers Joab in קלנטן 5, 484.

[6] 41 (f. 50 früher N. 308 Anf.) Desselben דרשה in der Synagoge zu Gerona, als er nach Palästina zu ziehen gelobte, früher unbekannt; s. Auszüge in קלנטן 5, 468, 482; Litbl. der Jüd. Presse 1870 n. 2. — Erläutert einen Text (Koh. 1, 1) mit Rücksicht auf das ganze Buch Koh. in philosophischer Weise (daher als מי' קהלת V. 185[3]!), rühmt die Vorzüge des gelobten Landes, ישיגת לי מקולפ כנגד כל סמנוות סנסורים וכן סנדקס סמודס מלך, und schliesst mit Betrachtungen über Zehnt und Almosen.

[7] (55b—71b) פירוש משנת אבות לסרב סגדול סמונסק רביט מסס נן מיימון ז"ל, enthält nur das Vorw. des Uebersetz., Samuel ibn Tibbon, und die סמנס פרקים (so zuletzt); cf. N. 128[1]. Zeile 3, 4 im Akrost. des Abschreibers lautet: סמונים סס ונן מיימון למוסן, למסס נסכו כולס למסס, נני סלולס וסחסנר לליסס, וסן סלך לסנעס גס לסמסס.

[8] 72 Fragm. einer Exposition der von den Rednern in Hiob vertretenen Ansichten, worin . . . כוונת סליפז כי סעולס נמסך לסר סדין; end. וכסניס עליו וכבון עליו זעם כוונת סספר ליוב כלו סיסס.

i f. 1—4 des [deutschen] Besitzers Josef b. Lewa später hinzugekommen; das Uebrige, mit Ausnahme ij, 72ff. (aus Cod. 324) von derselben Hand des Abraham b. Salomo ha-Rofe b. Saken a. 1382, offenbar aus Copien des Joab b. Jechiel (HB. 11, 103, Zz., Ges. Schr. iij, 169) vom J. 69, welcher gewöhnlich in gewandten Epigraphen sein Akrostichon angebracht, also identisch mit dem Abschreiber R. 1100 (bei Zunz, Gg. iij, 55): „ex init. verborum

literis", und dem römischen, von Immanuel verhöhnten Dichter (Zz., Lit. 501, 709).

i. 78 Endgedicht (1—4 Akrost. יצחק). ij, 40b מנחם . . . . ומשלם עזי מלמיד משמעיל[1]) (cf. Darmesteter, Gloss. p. 8) נכתיב מלמד סתומה יפרע נכתיב זקן מניח דיו נגלסה מדם קיון מנח קמיצ מפלס נפל מי מלמי שולם ריי; ich bezeichne durch die Punkte mehrere radirte Wörter, worunter wahrscheinlich זיו . . . . יצחק, so dass der 2. Copist zuerst den Namen des ersten mitgeschrieben hätte?

328. 30 f., ital.-rabb., 1530.

[1] [Jedaia Penini] מנחם מנחם בן' סגדול סמעורר למנצחים למנחם מנקלמת בחינת עולם, auch N. 338[2], 341[24], 401[10]; Fragm. 47[7]c.

[2] 22 das Mem-Gebet [נקמה סממיין] desselben mit dem Distichon des Vaters endend (CB. 1287 und Add.), auch N. 338[4], 401[8].

[3] 26 כללי לשון למודים, Compendium der Grammatik [des David ibn Jachja, s. N. 72] bis Anf. K. 5; der ungenannte Vf. ist Josef ibn Jachja b. David (cf. HB. 15, 55); u. d. T. דקדוק gedr. Rom (1544), ms. R. 1306 (HB. 2, 20), anon. ms. Rabinow., Anhang zu Cat. 1887 n. 141, verschieden von Kauffmann 19 n. 19; offenbar auch כללי דקדוק ms. P. 1250, im Index falsch unter David b. Salomon.

F. 21b beendet zu eigenem Gebrauch Mittwoch 15. Sivan כ"ץ von Jehuda b. Salomo דנלמנים (de Blanis) — welcher 1524 (Mag. 7, 115 n. 100; cf. Kaufm., Rev. Ét. j. iv, 93; Mtschr. 1880 S. 416) in „Tiferni seu Civitate Castelli", 1546 in Ancona (Cod. Alm. 114), 1553 Arzt in Perugia, 1572 seit 3 Jahren in Pesaro war, CB. 3050 n. 2961; Jesch. 6, 93; Brüll, Jahrb. 1, 236; in der Vorr. des Correctors des Sohar, Ed. Mantua S. 5, ist יהודה נלמניס למניך סמעתיס יל"ע נכמ"ך Irrtum? cf. Mose מנלמנים HB. 5, 28 Anm.? מפקן נמקן סאמתיס צ"ל מעם למניך סאמתיס in למענדיפס לכי משלם די נלמנים פרוס כיניס 127.

329. 30 f., grössere, deutsch-rabb.; f. 24b יזמן בֶּרִישנשמיין כמה זמה ניזה נמיך לסיכמך 1517.

[1] רוח חן; s. N. 210[4].

[2] 25 „diffinitiones praedicabilium", anf. סמילות סנריכות לכל מכמה ועיון קלמו לומס סמילומופים ממעם עניניס כולנים סס אלו נמחלם לידע מזו קול ומין . . פְּרִידִיקַבִילִיאַ, vielleicht von Jo. Böschenstein? — f. 26 ff. die s. g. Porphyr'schen Bäume, anf. מנס קול סקולות.

330. 219 f., geschrieben wie N. 331.

[1] ועתה לכמוב כל ההנהות סמייכים לזה סספר לולנרות חייס מלגד לזה קנטות סים מתחילת סספר מד דף . . סנסמות(so), gehört also zu dem Werke in N. 238, aber zu einer anderen HS., deren Blattzahl unausgefüllt blieb. Ein Verf. ist nirgends genannt; f. 24b נכתיבת סרמיו נדף . . מכתן ומילך סייך נסי זלסיס עצמו מנלסחי ח"ל; 54b מסדולת לניעיות; — f. 75b עיכ מסדולת לניעיות מכתיבת יד מזכחיו ויפ"ל זלסיס 99 דרומיס נדרום מצייע;

[1]) משמ"ל פסוק, eine Abbrev. von Ps. 7, 11, nach Zunz (z. G. 455 nachzutragen); מנכתם ist ij, 51b, 52 hervorgehoben.

99b מגדמייזח (so) סדר חמרכבה מי׳ אליעזר, anf. כנד עליון יים עליונות, end. 100 ומדרי ניחומין וכו׳ ועיין נמעמם סמכנם . . . יוסנ על סכסא ע״כ סמתקמי מכתינם כמוסכ״ל מיים ויסבל נכיו יניו, entweder untergeschoben oder interpolirt; — 100b מיקון, שולם סחיקון, דדוש סדם קדמון ושולם סנקודים, etc., scheint ein detaillirter Index zu etwa K. 4—14 von סוגדות מיים.

[2] 113—115b Excerpte aus Jakob Zemach רנו ליעקב.

[3] 118 סוד האגוז; s. N. 319[9].

[4] 120 פי׳ סבא דמשפטים מסאל״י זיל ומדס״ו זלס״ס; s. N. 319[4].

331. 513 f., deutsch-rabb. wie N. 334—337; xvij.—xviij. J., ob von Isak? s. N. 334[6]; — mit vielen deutschen und latein. Randnoten eines christl. Gelehrten oder getauften Juden. Im Buche liegt ein Zettel von Molitor.

Nach der סקדמת des Schreibers (des Prototyps? אמר סכותב רבסבל קמסיו נסיומי); wegen der Pest aus Jerusalem geflüchtet, vom 1. Ijjar 412 bis 1. Ijjar 414 in Damaskus, hatte derselbe die Absicht, Einiges aus dem Autograph des Chajjim Vital vom Buche עץ חיים, namentlich aus der Einleitung, abzuschreiben. Da der Sohn [Samuel?] des Verf. dem wiederholten Drängen nicht nachgeben wollte, versuchte er, ליקח עכל פס מס סמסיימי לומד לפמעים סמסיימי סולך סס, und gelangte so zum nachfolgenden Anfang jener Einleitung und zu dem Ende (anf. לענני לענג), welches sich am Anf. des סוגדות מיים des Schreibers finde (s. N. 328); hier lasse er aus seinem Gedächtnisse Einiges folgen. F. 2 לעמן סקדמת ממן סמיים; Vital war 30 J. alt a. 1504 der Zerstörung; dazu giebt Natan das entsprechende J. 332 (1572) an. Die meisten Anmerk. sind wahrscheinlich von Natan b. Reuben Spira (CB. 2550, Alm. 179), andere von Zemach [Jakob Z. f. 4], z. B. 202 im Namen des Chajjim Kohen; f. 439 נס׳ עכל סכיל מנחס זיל (nicht in N. 319 f. 339b), wahrscheinlich Menachem Asarja de Fano (cf. N. 319 f. 430) etc., wie die 62 K. aus Knorr a Rosenroth bei Wolf [3] 597; end. 509b דיני סמנילות נקילור מייך לסמ ממעמי מסמכס כי עמועכל ויסבל כל״ו סמפיפר; dann ניקור סוליס לעיל נדף (so) לו סניו; s. unter N. 347[7]. Rückentitel מ׳ סכוונות מ״ס.

332. 348 f., deutsch-rabb., wohl xvij. J.?

Abr. Asulai b. Mord. חסד לאברהם, compilirt im Sommer 1619 in Gaza (?מחמס לסמ ליסודים f. 6b, cf. Asulai 2, 27), in 7 „Quellen“: וכל נסדי נסלי סנעמס מעייונות סמזכריס יקוו עכל מקוס לסמ נרכם לענרסס כי ממנו יסקו מדרי סנרים . . לדעמ לימס דרך יסרס סינור לו כל סחדס, וגו כללמי קנס מס מכס׳ סמלסי סרמ״ק זיל לו מס סמענמי מדנריו נצילורו על דנרי לסנ״י נזוסר ונסיקוניס . . . . וכמנמי נסנגון לסמ. Teil 1, 2 ist edirt (W. [1] 88; CB. 666, Zedner 24), jedoch mir nicht zugänglich. — Asulai 2, 109 nennt

נכיכת לסנרסס Compend. von מומר דנורס des Cordovero, „am Ende von מסקד לסנרסס", in der HS. nicht vorhanden.

333. 438 f., deutsch-rabb., xvij.—xviij. J., vielfach ergänzt.

[1] [כוונות Teil i] wie N. 331; f. 62 bricht in סמר סחסילק ab: „Quae hic desunt, extant (so) Volumine ij a fol. 117 sqq." Die zum Teil doppelte, nicht ganz anschliessende Ergänzung f. 237—69 geht nur (f. 252) bis N. 331 f. 204; — f. 252: „Sequentia continuantur Volumine ij a fol. 1 sqq."

[2] 63—235 b (jüngere Ueberschr. כתן ממחיל קפר כוונות מלק ג'); s. N. 337.

[3] ק' דרושים Chajjim Vital's mit סנסות von [Jak.] Zemach und Natan [Spira]; die Unterabteilungen heissen ענף oder פרק; f. 272 Index der 3. Abteil. (aus Knorr bei W. [3] 595); aber Einiges ist umgestellt oder doppelt; 1—3 def. f. 273—96 b; ij, 12 und 12—20 f. 435—8 und 393—433 b; ij, 21—4 f. 309—36; iij, 29 וסוף f. 345 מס' מצוח סמריס [כ' כתן סמיזל] מסזוזל נמכל טל סרע מסכיל סיים וכו' bis 364, bis K. 13 (anstatt 20); 30—34 f. 365—91; 35 f. 297 bis 308 b; das Uebrige enthielt ein „vol. ij" von mehr als 300 Blättern. [4] 337—43; s. unter N. 334[7].

334. 186 f., geschrieben wie N. 331; Schreiber Isak s. unter [6].

[1] . . קפר פירוש על קלח מלמריס טל סזסר קן . . סייס ויטל זלסיס סקבל מסס . . סטלריי, zu Anf. לדוסיס מסמריי זלסיס נסקלמת מפר סזוסר, bei W. [3] 602 als vi, 3 und wohl = הגרות das. S. 256, Red. des Meir Popper; end. f. 108 b zu ויקסל f. 213: מס סלין קן ניזי לסטוטת עיב; in der Mitte def., wenn in N. 331 n. 47 f. 410 נפ' ויקסל קף ל"ל נפרקי מרכנת מכמנתי hierher zu beziehen; da hier nur f. 94, 96 zu 216 und 209 (so). [2] 108 b Verschiedenes nach Mitteilungen von Josef Aschkenasi יליז, über נסכמליז (= 319[5] f. 208 b), über ליסיק und רוח מסרת etc. [3] 111 b Excerpt aus מלאכת סופר [von Mose Sabara? HB. 10, 99]; anf. דוד סמלך סוף סיים מכיל סמסוכות. [4] 112 b Verschiedenes nach Mose Cordovero. — Ueber Pesachritus. — 114 תפלה לזוגת דעסדוניסת. [5] 115 Verschiedenes, u. A. über das goldene Kalb nach dem Sohar. [6] 124 ענין סטונס נקילור ממוריט סטל"י זיל, anf. סנס סרסע נשור; — f. 125 bemerkt der Abschreiber Isak, dass er Etwas weggelassen, was dem מרדם des Cordovero angehöre. — Auch über תענית. [7] 126 b קוד סמחוס, nach Vital; 128 לזכירס; 129 קוד סמילס; מעיף מעסס סיס נלסס die Geschichte vom Dämon (CB. 616 n. 3918—9 und S. 2287); 133 ממן סמיים (so) קנלס מעסיות und Anderes; 135 כוונס ניקור סולים; zuletzt (so) פוסר לי סני נמס סמכס נכיר. ממוסל ויטל סלוס לו לעיז. Ist [Jakob] Zemach der Redacteur? cf. N. 331. Alles dies auch N. 333[4] f. 337—43.

335. (und Lil. **336**). ij Bde. 188 und 80 f., geschrieben wie 331.

[1] Chajjim Vital חיים הגלגולים ס', in N. 319[6] und in Ed. 1684 als 4. Zweig des עץ חיים. K. 1—35 bis f. 111, wo ומזה נמשכו ענפי הגלגולים אשר נתלקטו מספרי שונים (W. [8] 588), hier fortfahrend ונכתוב הגלגולים אשר מספרי שונים; 111b eine Note von ר' יצחק סרע מהורי Isr. Benj. [Bassan? geb. im xviij. J.]. Von da an scheint das Buch verschiedenartig umgestaltet und umgestellt, wie das, neben Wiederholungen und Abweichungen von der Ed., vom deutschen Annotator zu f. 117, 120, 124a,b, 128, 134, 148, 156, 168, 172, 181b bemerkt wird; — f. 134 גילגולים מהרח"ו נקרא מקצוד פאי נחול גלגולים, d. h. Mas'ud, nicht „Missod" (Knorr bei W [8] 588, cf. R. 176); anf. ספר הכוונות (s. unten ij); aber schon f. 134b ספר הכוונות מהאריז"ל גלגולים חיל מהאמי מהר"ח וכו' ילקוט הכוונות, = 319[5]; f. 141 ספר הגלגולים מהרח"ו ונעתק גם מהאריז"ל; f. 166 מהר"ח הגלגולים; 172 מהר"ח הגלגולים; 177b die Stelle bei W. 589; f. 179 מהר"ח הגלגולים. Zuletzt erzählt Vital in der ersten Person von Loria, dahn der anon. Vf. von Vital's Testament; end. ספר הגלגולים נשלם בעזרת השם.

[2] (auch N. 319[8] „B") ספר הגלגולים מהאריז"ל in vielen nicht gezählten Kapiteln (bei W. [8] nichts Näheres). Anf. des Textes ספר הגלגולים חלק ראשון פרק א', end. ונשלם בעזרת השם. Der Red. dieses Teiles ist nicht Vital selbst, aber häufig מהרח"ו und מהאריז"ל, auch מהחיים הכתוב, מהאמי הכתוב, מהרח"ו הגלגולים הנזכרים (f. 16, 46). Das J. **1571** ist 12b (B 136) erwähnt, יסוד הגלגולים f. 17 überklebt (B 239b hat es nicht); f. 36b (B 250) נהרגו עשרה קדושים (über 10 Märtyrer); 66b (B 263) נשלם הגלגול הראשון חיל הנשמה הקדושה (so) הנשלם בעזרת השם. Neben dem Text sehr zahlreiche Noten (anf. והנה נתחיל הגלגול השני) aus verschiedenen Quellen, u. A. 3b (B 233); 6b (B 235), ist Ma'sud (i f. 134 bis 134b); f. 7 (B 235b) קצת מהגלגולים אשר דיבר (so) von Vital; für Literaturgeschichte noch zu verwerten (im Anhang, wenn der Raum es gestattet); f. 43b מענין הדעת הנזכר (s. Asulai s. v., B 253 setzt ועי hinzu) über Deut. 29, 21; f. 44 (B 253) הליקוטים.

336 (Lil. 337). 90 f., geschrieben wie N. 331.

ס' השמות הכתוב [von Chajjim Vital], anf. ראשית כל הדברים, 3b aus einer HS. des Mose הדרשן, f. 4 הקדמת הרמב"ן. . . . ילקוט ראובני, anf. ספר פרי עץ חיים הנזכר בשער הגלגולים. הקדמת הגלגולים אשר נתלקטו מספרים שונים וכתבים. ס' כי מצא כי כל הנשמות הנזכרות בשער הגלגולים נכללות בנשמת אדם הראשון; end. ס' כי מצא כי כל הנשמות הנזכרות בשער הגלגולים נכללות בנשמת אדם הראשון. Diese unvollständige Erklärung der Gebote hat W. [8] 581 n. 18 ij unter ספר הגלגולים und S. 602 nach Knorr als 1. Tr. des 6. Bandes (ליקוטים); f. 79 ומהחכם אשר בגלגולו, unter הנשמות מהאריז"ל הנזכרים בשער הגלגולים:

(so) כיי. — F. 2 ומחם נבחל למח סנמים סמוזות ממ"ע, nicht ganz identisch mit ס' סיכל 47b (CB. 1137 übergangen).

337 (Lil. 338). 276 f., geschrieben wie N. 331.

Chajjim Vital, ספר הכוונות מלק מני, Teil ij von N. 331 (auch 333), anf. מדל סלכות מנמ נרמסוכם נבחל כוכם למח; von den 62 Ueberschriften bei W. [3] 600 fehlt die letzte ליקוטים in den HSS., wo sogleich קיג קדל סיוגל לדך; end. כמכך למיל כמס סמעמים.

338 (Lil. 339). Perg., 110 f., ital., sehr deutlich, XV. J.; schöner Codex.

[1] Kalonymos b. Kalonymos אבן בוחן (N. 315[9] def.), im Schlussdatum richtig וסמולם; f. 47b בנדינ ינמק, 48 דיקוקיחלל (für נקוקמלל, דמקוקמלל bei Zz., Ztschr. 159; cf. CB. 2518 und Add.), נגסיתן und קריספין.

[2] 51 מגרת בחינת עולם מנוכ סס' סבדכמי סל' ידעיס; s. N. 328.

[3] 63 כתב התתנצלות מפר מלם סס' מנגוניים מנכסם זיל למסריר מלמס בן . . . מללת, unterschrieben Jedaia etc.

[4] 91b בקשה מעמס סס' סכולל כי ידעיס . . . וסוח סמכוכם נמשו סמסוכמס . . . מנגוניס מנכס, das Mem-Gebet nebst dem Distichon des Vaters und der ליסופ mit Akrostichon; s. N. 328[2].

[5] 94b בקשה מקולם מעמס סס' ל' מנכיסם נדכמי זיל וסקדיס לעניס זס מלמזן. נמי סנספס וידוי ליום סכיפור. Das Gebet des Abraham Bedarschi, worin jedes Wort ein למ, aber keinen der nachfolg. Buchst. enthält. Ueber die Autorität s. HB. 12, 61.

[6] 95b תפלה למעוזר ל' יוסף בן סמס מזן למיעי; CB. 1531.

[7] 98b אגרת התשובה מלם סרמנ"ן זיל לרבני נרסס מזן עמ לרע מגדול ניסמלל [l. סקבמני] רבי' מעס בן מיימון זיל בן עציד מלם קקבמני. — Ueber die Lesart im Citat aus Hai (f. 104) s. Gg., Melo Chofn. liv; CB. 1951; HB. 3, 75; f. 102b falsch Elasar b. Jeh. מגרניניחל (l. מגרמחל); f. 103 nur ורבני נתן זיל ידעו! (cf. HB. 5, 3 und unter N. 92, 221).

[8] 106 Josef Esobi קערת כסף, mit der prosaischen Nachschrift, am Rande einige, nicht überall zutreffende Emendationen. Die Ueberschrift (meine Ausg. S. 23, wo Z. 4 lies נמ für כמ) lässt die Worte נמסקל . . . . ימן מעס weg; N. 358[10] liest (cf. Vers 12) נמסמר נמסקל קעבוס קינן סכסילים, beide סקקים für סיקים; V. 76 richtig נמר und sämtliche Conjecturen HB. 3, 45 zu meiner Ed. Berlin 1860; cf. 11, 105 über Ed. 1503.

339 (Lil. 340). Klein Quart, Perg., 36 f., grosse deutsche Quadrat, f. 1 und 36 unleserlich.

[ומירות] Sabbatgesänge, f. 2b beginnt מגיל ומעמח נלנני, zuletzt

מאמ ימיד ומיומד (Zunz, Lit. 691) mit deutscher Uebersetzung, z. B. נמסמפר מלך דיקן נון כיכם וומד גלייכם זיך מיס דמר נו נר זיכם מלמ מיממר מפם מיין וויכם מלמיים זיין גינן מיס. Fehlt in der jüd.-deutsch. Lit. im Serapeum 1864 S. 54.

340. 50 f., span.-rabb., unschöne Hand, xv. J.

Abraham b. Chijja צורת ארץ; s. N. 36[4].

341. Vielfach zusammenges., teils falsch gebunden, 272 f.; bis 175 b und von 261 ff. verschied. span. Curs., das Uebrige verschied. deutsch-rabb.

Die kabbal. Schriften [1] und [7-28] sind in N. 56 („B") copirt.

[1] (neuer Tit. מוד ימיים, bei Benjacob 417 n. 246), B[1]: ביאור פירוש סודות התורה מצר סרא עמס נר' נמען זיל ניסור ל' מיס נן גמן נים מפי סרא ר מלמס נן מלרס נים; s. N. 66. — F. 57 Fragm. einer Geomantik; 15 Häuser etc.; HUb. 857.

[2] 58—72 und 86 - 94 b Averroes, ס' שמע טבעי מלמנמי bis Tract. ij Summa 2 K. 2 incl. [übers. von Kalonymos]; s. N. 30[2]. — F. 1 Randnoten, deren erste: מאמ נוכמניוד נקרא מומ מצמי לפי מזס מפמר כמ' (?) לגזומעים מפגיים ע"ד מפמכלמ נפס וים מפרמים מנקרא כן לפי מפמומע ט סוא מומ מסדפרים מפגפייס. וים מפרמים מזס קנלמ סדפרים מפגפייס מל מרמים . . שונמים נמצמייס. וים מפרמים; andere sind מ"א gezeichnet. מנוכמניוד ibn Chisdai übersetzte ein Schriftchen von ibn Zohr (vor 1280, HUb. 751); Abons. b. David aus Capestan wird v. Abr. Bedarschi betrauert (Rabb. 713); Bonsenior ibn Jachja schrieb über Schach (Schach bei den Juden S. 169, Carmoly, France Isr. 33, macht ihn zum Franzosen); Bons. ha-Levi bei Zunz, z. G. 465; eine rhetor. Epistel von Bons. an נן ימיא (xvi. J.?) in Cod. Halberstam 243 f. 37 b.

[3] (76—85 und 107—111, dann 102 abgebrochen in ij S. 1 K. 3) Averroes ס' חשמע חטבעי, wie [2].

[4] 113 Bannbriefe des David b. Daniel und Sam. Kohen b. Daniel gegen Sal. b. Sam., gerichtet an Abr. und (2.) an David Maimonides, def.; aus R. 166 u. meiner Copie von Halberstam ed. in יטורין 7, 65.

[5] 115 b arithmet. Aufgaben, die 1. לפ"א (d. h. ibn Esra), 15 Florin und נפים (Grossi) so zu stellen, dass man bei Wegnahme des 9. alle Florine erhalte, die Formel ד"ם ס'נוים נ'לם פ'סמך נ'ורל פ'סיל מ'סל (?) נ'נמן נ'יני נ'ליו פ'מליכמו נ'מסנולות נ'דדום פ"ים verrät die ursprüngliche Aufgabe, nach welcher der 9. Mann über Bord geworfen wird; aber die Ausg. 1546 dieser תחבולה hat eine andere versificirte Formel; s. mein Abr. ibn Esra 124; cf. ms. Bern, ed. von H. Hagen, Carm. med. aevi, Bern 1877 p. 145 n. lxxxv; ähnlich bei Riese, Anthol. lat. ij, 185 nota, von Papst Victor? Cf. N. 246.

— F. 116b, 117 astronom. Tabellen, aus blossen Ziffern bestehend, zu je 29 Zeilen für die Monatstage.

[6] 121—9 die 1. Perikope Genesis mit Onkelos und latein. Interlinearübersetzung.

[7] 136 (B [2]) Rasiel [Abr.] b. Sam. Abulafia סחרי חורה, 36 Mysterien des More, auch קדושת שמדה (גילוי) bei Kirchheim zu Caspi 21, unrichtig שמדה שמדה (W. [1] 30; [3] 20, s. Delitzsch zu B S. 643); מעיין מים מיים (W. [1] 30 falsche Rückübersetzung des Tit. von Teil ij, auch hier f. 161 (מקור מים מיים), לי"ו מפתחי תורה bei Gg., w. Ztschr. 3, 447 n. 41 und in Firkowitz's handschr. Catal. 485, angebl. von Abr. Maimonides, wenn es nicht die andere Bearbeitung: מדי מכמה (s. N. 408, cf. וסס בי' פנת ד' סל', Einleit. und f. 138b, N. 33 f. 3b; auch Inhalt von i, 8); fälschlich Mose Nachmani bei W. [3] 799 (CB. 1962); N. 28 f. 192b מפתח סלמטון נפי' מפתחי סתורה מפתר [daher Benjacob 426 n. 526 סימנין ז"ל נפ' שלש נקו' v. פי' רות ר'מנ"ן]. i, 6, ij, 8—12, iij, 8—10 ist anonym in anderer Reihenfolge gedruckt in ליקוטי מכמה (s. zu N. 112[12]); i, 11 anon. in N. 11[12]. — Das Jahr 5040 in ij, 4 notirt N. 33 f. 1. — Die HSS. (s. Lp. 39 andere Benennung der Teile, Peyron 86, P. 226 [cf. Rosenthal n. 1], Delitzsch zu B oben N. 56; latein. V. 190[11] bei W. [1] 30 ist übersetzt von Fl. Mithridates, [2] 1417 n. 628 nach Bartol. 4, 314; Landauer S. 419, 490 Anm., 527; Jellinek, Ausw. 27, deutsch S. 16, oben S. 143 A. 2) scheinen abweichende Recensionen zu enthalten; so z. B. fehlt in den Münchener die Stelle zu Anf. der allgem. Einleitung bei Jell. 19 A. 7 (Aehnliches ausführlich in Einl. zu i, cf. מפתחי מפר N. 285 f. 65; גן נעול N. 58 f. 317, fehlt in סקנט f. 50[4]); zu Jell., Phil. 38 n. 7 cf. HB. 14, 44 und S. vij. מפתחות (ע"י), oder מפתחי תורה ע"ד מפתחות über den Pentat. verf. a. 1289 — ms. R. 141, Luzzatto a. 1858 (= Nb. 1605[10] T. v?), Mich. 373 (Nb. 1956[4], T. 1), cf. Jell., ק' מדרש S. 41 (die 7 Schüler) — ist nicht ein Teil unseres פיים (wie Delitzsch, Lb. 3, 643 vermutete); Ab. citirt darin sein מורה מדן נפח (R.). — In N. 28 f. 192, Tit. פ"ת מקור מיים, fehlt die allgem. Einleit.; f. 202 springt von Anf. zu Ende ij und Anf. iij; f 203—7 enthält i, 2—6, f. 208 i, 1, 7 ff.; 213b (N. 9; N. 341 f. 154b): תת' שמעבר פ' יניתם לפר קבלתו מפתרו כי מקיצת לפר :(cf. Land. 488); 214b קבל ממי מקובל מל"ת דור לפר דור קבלם מפורסמת gehört gar nicht dazu; 224b: ij, 1—4; 231b נפלאתו קלת (!) קדושת מפ"ת קליק; 232: ij, 5—12; 241 נפלם סמלך סמני und iij, 1—10 (Jell., Phil. 47 ist i, 9) bis נפסו ממור; fehlt noch ein Distichon (wie in N. 33 f. 70b) und das Akrost. נני סנעוריס in N. 341 f. 180b.

[8] 181 (B [3]) מעיין החכמות זס מיקון ולידוף ומלמד ומכלול ומפתון פי' מל' מס סמפורסם; CL. 102.

[9] 181 (B [4]) מצוינת נקל[ת] על פה כי הכל פה לפה וצינה נק' [כן?] כי היא רמה [כן?] לגנין . . . ית' פנימו וית' זכרו מפה פה כנודו בפעולות מיוחד עמהן קדושים end.; ליולכנו לעמהן בפירות . . לתיר לתיד; nicht ein Responsum (wie Delitzsch zu B angiebt); citirt זה בפייט הקליר לתת מוחתו; auch Cod. Schönbl. 1869, 6 f. 47 hinter מעיין החכמה.

[10] 183b (B [5]) נמוך המתקל (so) יחלת יליה לריך לידע, Anleitung zur prakt. Kabbala; Jesch. 6, 101 Z. 1 u. S. 181; s. Gh. 79 N.

[11] 184 (B [6]) über 10 Sefirot; s. N. 37[3].

[12] 184b (B [7]) זהו כלל עשר ספירות ס' כתר עליון לויר קדמון פתו הוא ממנפ; end. לתן מפה רועה לתן יפרתל; fast eine blosse Nomenclatur; cf. N. 240[12] und 209[5].

[13] 185 (B [8]) כלל אחר מענין הקבלה. כלל הדברים שהיו מתחנים בפה בעלי [הקבלה] השכלים; s. N. 22[10].

[14] 185 (B [9]) *a*) מעשר [מתן] לתמוך לך bis לתתן . . כספת הכל והפה הטוב [Fragm. des Menachem, s. N. 112[83]]. — *b*) ועתה לפרש לך פירוש עשר ספירות לך פירוש רחמיו. — *c*) 185b קול נלעם, מפני פנה תקוס נבנוך etc.; s. N. 112[80].

[15] 186 (B [10]) לחוי לכל לדש לתמות ולתקוך etc.; s. HB. 10, 160.

[16] ib. (B [11]) *a*) Excerpte [aus Mose de Leon נפש החכמה, § 54 bis 70] und andere kleine Stücke, zuletzt פרק [P. Girondi?]; s. HB. 10, 160.

b) 188b מקר נפה פז ומרגלו . . לדיק יקוד עולם . . לתו עשר ספירות כענד עשר מלאכות ודוד עיה ירמה כלם . . . לכל לרמה (hier hat Schönbl. 1869 n. 4 f. 60b פה; Bisl. 3[2], Nb. 1638[2]). Dann כעפים העתידות כתשר הוא מעטה נעתיקים . . ולכן תכנס לוקלוס . . ולנכוח מן החק. זה נעתק עשר מאזור מרגנו עפה ג"כ עיה עלות לוסיף נשמות זכות ונקיות נאדרי עפכיות. Das letzte Citat bezieht sich wohl nur auf den Schluss; Jesch. 6, 102.

[17] 188b (B [12]) מלמד נפי' פפה על יהוה נקבל כתר שם טוב מפי לעניהם מקוטניות, zuletzt פליק נזקה יבא, wie R. 1390[1]; Rabb. 470; HB. 17, 23. F. 190b fehlt das Stück, welches oben [14] verzeichnet ist, in dem anon. Cod. 246[5] f. 54b (wie in Cod. Coron.), ferner die Stelle ומחור לדבריו bis ומיום סמרכבה (S. 43 Z. 16—2 v. u. Ed. Jell.) und die Schlusserklärung von Hiob 28, die schon beim Worte המדובר (S. 45 Z. 8 v. u.) beginnt (also bezieht sich wohl ומלאכים לפה לידי לור' זהור' auf das Vorangehende?); dafür f. 55 etwa 18 Zeilen, anf. ועתה פסוקה הפתכן נפל עשר עטרות, end. . . זהו ר' עקיבא נבוני תיבות לגדיק; s. auch 59b; cf. N. 228 f. 86b. — Unsere Schrift erscheint auch als ספירות הספירות von Mose b. Nachman etc.; s. CB. 2529; Jesch. 6, 99, 169; HB. 8, 147; 10, 159, 161.

[18] 197 (B [13]) mit dem alten, fingirten Tit. פי הנרות (fehlt ענין), 3 Excerpte aus Mose de Leon § 12, 51, 52 (HB. 10, 158).

[19] 200 (B [14]; N. 22[8], 129[1]) Mose de Leon נפש החכמה, oder המשקל, end. ידי למצוה (wie למנצח לוכל); der Anf. des 5. Teils fehlt, nach der Bemerkung f. 214b כל זה סתלק כתמני לומו נספר יולד דעם וחמלא סם כנור (כנור B) עד ומכנס נסם ויחיו, cf. unten [20]; Jesch. 6, 95; HB. 10, 158; latein. v. Fl. Mithridates V. 191[9].

[20] 218 (B [14], N. 22[4], 129[2])[1] זה שער חלק יסוד דת קיום האמונה, die Collectaneen [des Mose de Leon], wie CL. p. 361; f. 236 hinter והבן bemerkt der Abschr., dass er כדפריטים ז"ל נקטילא לרי יוסף [ohne Zweifel סוד נם מנע, welches allein in der Ueberschrift mit נקטילא bezeichnet ist, s. N. 131] im Buche יולד דעם copirt habe, was Delitzsch falsch auffasste und für eine „grenzenlose Ignoranz" des Copisten hielt; HB. 10, 158. [21] 236 (B [15]) Notizen לנכח נגיעת לסיים לדני; anders P. 800 [4] v. Jos. Gikatilia — 236 b ונענין מלילא וינוס, hauptsächlich Stellen aus Sohar.

[22] 237 b (B [16]) מכלן ולילך רלסני פרקים ממעסם מרכנס נפי' לין דולסין מכיל כי יוסי לומר לוי לסס לנריום, scheint eine Compilation älterer Stellen und Erläuterungen, oder Ausgleichung anscheinender Widersprüche (כמוש ל' לומר) u. dgl.; auch eine Erklärung von לדנעסם נכנסו לפרלס (242 b) und eine Zusammenstellung der Ansichten über Weltordnung (243 b); end. עסם למעלס סיימו הפרכם. Citirt סלכום רבני [für סיכלום], Hai Gaon (243 b), הסעיף, הנסיר und נמון סמכס ל' עזרל . . . נרוך כנור סמלאך מזה קנלנו כי סוף כנור.

[23] 247 (B [17]) Menachem Recanati ביאור התפלות mit unedirten Stücken; s. N. 112[8]. Ende def. mit Schlussformel.

[24] 261 אגרת סנרס סחכס סמסורל סנדכני לענויע לנרס סנקלמת בחיינת עולם, Ende def.; s. N. 328.

F. 197 246 schrieb Josua b. Leon b. David מקסטיל (aus Castell); יסמע ist auch in Randbuchst. hervorgehoben. F. 102 ist Grimani's Namen radirt. 192b Bes. David b. Menachem Kohen זלוק"ל.

342. Pergament, 108 f., sehr deutlich, deutsch-rabb., xiv. xv. J.

[1] פרק חלק סמיקן . . . לניינו מסס נן סלנ לניינו מיימון מספרדי זלי"ל (neue Ueberschrift הקדמה לפי סלק); s. N. 210[3]. Zuerst Text der Mischna; die letzten Worte des Commentars sind: ויהוא לסורות ולדון מי סיסנג ולין יסנג. Es folgen nur noch vom Text לענני עיר סנלחת einzelne Sätze bis סלין קף מן המולס, dann . . . סלין פירקת נסיועת לסמיע; HUb. 925.

[2] 19 Pseudo-Aristoteles נסס ס"נ"י סעתר ספר סוד הסודות (die Auflösungen bei Gg. 6, 189 passen hier nicht), aus dem Arab. des Ja'hja ibn Batrik (oder Bitrik), von einem Anonymus (nicht Jeh. Charisi). Beginnt mit dem Gedichtchen מדעני נין ומעניני מידות לחקור נס מסכנדר זה מספיק . . . וחנין . . . יגליוך נו מילות (so), end. נכנדות (so).

[1]) Die beste Ueberschr. in N. 395[3] נסוד לילים וסוד סנס . . . וירים ומנין כ"ס וכיסוד ומלילא ודי מסוק ויוקים ולמני כחנס נדנכי סיעיס ומסכס ולנלנ ומילא וכלמיס ונסנר נמלנ וינוס ומלילא ודי מסוק ויוקים ולמני כחנס נדנכי סיעיס; aber, wie in N. 22, angeblich Alles מדברי Josef Gikatilia.

Fragm. 210[18], 246[17]. Die Recensionen des Originals sind noch nicht erschöpfend behandelt; HUb. 251.

[3] 47 [מוסרי הפילוסופים] hinter dem Vorw. al-Charisi's: זה ספר מכניס בן יצחק סיועלי, sogar הפילוסופים וחידותיהם ומוסריהם ניר' יצחק f. 48b. Die HS. hat keine Einteilung in Pforten und Kapitel, aber Ueberschriften, die in der Ausg. fehlen und sonst gute Lesarten; s. auch N. 43, N. 315 f. 67; HUb. 350. Dr. Löwenthal beschäftigt sich mit einer Ed.

[4] 100b ת'ם תחפוח; s. N. 107[2]. Die Schlussformeln nehmen 3 Zeilen ein.

[5] 108 Vers [Einleitungsgedicht?] des Jehuda י'ע'ל'ח (CB. 1298 und Add.; cf. י'ע'ל' in Gg. 6, 191? Gh. 69) b. Benj. יהודע דעם עליון ס'מעוה סיעמעל עם עני ומביון | ניישי סמשין | ו'חולתו מלח מליון דיתו במכתם ונסגיון | מין נמין | י'ע'ל'ס' ניוסר ונקיון יסודם מביר מכל סניסיון | נ'כ'ס'ל' נניימין.

343. Perg., 277 f., verschied., hauptsächlich zweierlei span.-rabb., die zweite feiner und blasser, xv. J.,[1]) die Tabellen meist sehr sorgfältig, teils rot. Der kostbare Cod., zwischen f. 173—4 (?) und 187—8 def., hat schon gelitten.

Eine kleine astronomische Bibliothek, viel Seltenes und Unbekanntes.

[1] Immanuel b. Jakob כנפי נשרים (auch ששׁ כנפים). Ueber Opposition und Conjunction von Sonne und Mond, nach der Theorie der Tafeln von al-Battani (HUb. 629). Hebr. (f. 24—45) und latein. Tabellen enthält das latein. ms. 15954 in München (Cat. iv, 3 p. 42, nicht 15945, wie in Mtschr. 1878 S. 324). Die latein. Uebersetzung v. Joh. fil. Lucae [1406, s. DMG. 25, 410] kann nicht die Grundlage des griech. Comm. von Chrysokokka sein (HB. 15, 39, 40, gegen Rabb. ij, 347). Nur diese HS. hat am Ende der Canones f. 4 *bis* die Nachschrift ומני עמנואל בן יעקב נעל סכנפים סטלמתי סמלמכם סכם מלסקו נחדם מחה קכ"ח לפרט ומסלל נחזינו עליו לחנם וכו' (so) חמ"ם, weder 128[8], 386[8], noch eine andere bekannte, noch die einzige und seltene Ausg. Szytomir 1872 hinter סוף סלנגה; vielleicht gehört sie einer zweiten Recension? s. HB. 15, 39. Tabelle 1 umfasst hier und in N. 386[8] die Cyklen 269—280, in 128 C. 274—89 (aber nur bis 276 ausgefüllt). Die Ed. beginnt mit Cyklus 286. Wolf zählt die Cyklen für Jahre; Del Medigo (Melo Chofn. 13) stellt Imm. hinter Sacut, Montucla i, 420 ins xv. J. Im Gedicht Ed. 2 Z. 7 l. כנפי .. ויהנח; bei W. [4] 941 ist Vieles fehlerhaft, namentlich סחסנוניס

[1]) Vor 1438, jedenfalls 1460, fällt die Notiz der 2. Hand f. 59b, um 1447 Anderes [9] und [12], nach 1460 [15], 1440 f. 197 מס סמם ומנה לכלם מכם סם לדעת סלנגסחני; 1485 [22], 1461 f. 221b (s. unter [15]), 1473—89 f. 231b, 1479 f. 288b.

für סמעניס; Z. 5 יד דקים auch in uns. ms.; סמפ יד für 'ד; Z. 6 nach סטלוך ms. סנג, Ed. besser קמוג; die Stelle סים וסנם S. 3 hat Jo. Lucae nicht lat. übersetzt. Die Bibliographie der Schriften Imm.'s bedarf noch einer krit. Sichtung. Von den Flügeln sind mss. z. B. in Basel, Bodl. (3), Casanat., Florenz, Hb., P. (9), Parma (4), Petersburg, Turin, Vat.; die Reihe der Commentatoren beginnt 1380, 1386 u. geht bis in's xvi. J. Gumpach (über d. alten jüdischen Kalender, Brüssel 1848 S. 119) nennt Immanuel irrtümlich einen Geographen.

N. 128 f. 52, N. 386[5] enthalten die, in Ed. fehlenden, für Astrologen (לנמלי מכמת סמטפט) wichtigen zwei Quatembertafeln mit Radix 1360 und Beispiel vom J. 1369 (HB. l. c.); N. 128 f. 53b noch זס סלוס סוס לדעת בו יוס סמדם סטמעי ממוך ידיעת סק סמעם.

[2] 26b לוח תפרדאריס מסמעם כוכבי לכת וסלסלם וסזנג, Tabelle der Firdare (astrolog. Perioden, HUb. 448, 922), für Sonne 10 etc., wie bei Olug Beg S. 216. Jede Periode zerfällt in 7 Teile, deren Wert hier in Jahren etc. bis auf Quarten angegeben ist; im 1. Teil ist der Planet der שמש, in den anderen hat er einen קוסק; cf. Olug Beg l. c.

[3] 28 לוח למנת סנכת סמסחור ומספר סמסחור לפי סטת סטוס(so) מסטות סטלריס, für 20 Cyklen angelegt, aber nur bis zum 12. (J. 589) ausgefüllt. 28b—30 Tabellen, überschrieben סכוף סלילסון mit Radix „nach 1370"; für Cyklus 1—11 (also 271—82) und deren Jahre und Sonnenmonate wird der Moment der Conjunction und Opposition, dann סוס למחורות, סק סמס, סק לנכת und סק סמכין angegeben. F. 30 beginnt das Vorwort (in d. 1. Ed. dieses Catal., S. 200)[1]) des Samuel b. Simon ככבי, genannt Samuel Astruc da Schola (s. unten [15.27]), zu einem Compendium von [1], worin Flügel ij u. v auf kürzere Formeln reducirt sind (bis f. 38), die Canones סמר סמקנר beginnen, von den übrigen 4 sind nur Anfang und Schluss der Canones mit סמר סמסנר gegeben, die Tafeln selbst weggelassen, „weil sie schon an einer anderen Stelle dieses Buches vollständig abgeschrieben sind." — F. 38b Notizen von anderer Hand, u. A. (so) נדרכי לקויות סמסייס וידקיים בלוסות סיך נוכיים נוסנוך, corrector als in N. 128[5] f. 72; cf. unten [8].

[4] 39 סנס לך קצור סמר לכוף סמכני סוגת סנס מלכן מדסק וסוס נאלבעס לוסות . . חס נלוסו. סמר סמסנס סמולל לו סכנוד סמוס נכוף סלילסון, je 2 Tafeln für סק לנכת und סק סמס.

---

[1]) Zur Anspielung auf סמכס וקלכס (wie vom Monde נאלכס נת סמס), die auch bei Jakob b. Machir, Vorr. zum Almanach, cf. ibn Esra, Einl. zum Pentat. סדיק סת סמכס, zu Exod. 20,1 סמס ס' דיק קלכס וסמס למכס; Moscono ms. Halb. f. 136 כי סנאוריס למכמיס סמס נאלכס סמס נק'; Jak. Luzzat (Vorr. zu ולעזר לך דיק ישכס סמכס קלכס (מולסות סיי

[5] 41b לוח לדעת סמעלם סלוממם מל' לדי ימים ממוך ידיעת נונם סממם מס' לם' ממעלות.

[6] 44b לוח לדעת סמות סיום מחוך ידיעת נונם סממם ונגנסו נחלי סיום לדי ילוחס נן סלמה זל"ל, beginnt mit März und geht von 4 zu 4 Tagen, wie die vorigen Tabellen. Jerucham b. Sal. ist sonst unbekannt, sein Zeitalter aus den allgemeinen Tabellen nicht zu ermitteln.

[7] *a*) 47 לדעת עשויית הנומידאר [הניומודאר] לפי סדור הרחסונים מסולימולח ניחל מרומן ומצומל הוח סחס מלחו סניומודאל לדעת עת מעמד הסוכב נגבן וכנע נפילם הסמה כדי שחדע בניחור המעלם הלוממם נרגע הלידם. ודע כי סניומודאל ניחידו [ניחורו] סחמחס [הַאֲמָהָה l.] והיחרס וידיעת חלמחי מחמד מחניחס. כן ניחלו חחכס המחנר ומבן עזרח למר נספר המולדום[1] כי ניחורו מחזיק נלבון פרם ולזה לח לחיתי, später: וחכל לחד. לחור שחדע כי מה שרלחי שנחקור נו . . . לקלר ולסממיק לחסנוניס רק לצחל זה ניחור נקל ועמיתי לזה לוחות לדעת מחס ימי המעמד נקלה. Wer spricht hier? „Abu Merwan“ aus Ecija verfasste מלנמונג [מלנמחנ] פי חמלחע מלמולניד (Casiri i, 372 n. 934[2]). Die Tabellen nehmen f. 48—49a ein. — *b*) 49b לוח מעעדי סחלות נחופק חני היום, nur für die ersten 6 Zodiakalbilder, identisch mit N. 386 f. 36b [von Immanuel], aber noch 3 Seiten leer gelassen. — *c*) 51b לוח קסם הסמם נחופק מ"ד לפי מקום הסמם מסחלות מוכר עם לוחות סחכס כי לוי נן נרסון זל"ל לחסוב נסן חקון הנחים וחמנחים כדרך סחכס חנן עזרח כ"ע; s. N. 386 f. 38b.

[8] 52b Jakob b. David etc. Poel, Tafeln; s. N. 128[5].

[9] 81b Isak b. Sal. b. Zaddik, genannt מלחדג נן, in Fl. 88, 53 (DMZ 18, 173; Bd. 25, 398) מלחלחג (und so bei Mord. Finzi, Register Michael 376, s. jedoch oben N. 246), Spanier [1396 in Syracus, 1426 in Palermo? ms. Schönbl. 1869 n. 12; der Sohn Isak in P. 1047[12] verdächtig], ארח סלולה, astron. Tabellen, nebst Canones, anf. לחיר ינסק . . לחיתי נעל הכנפים מקחלסל נכנפיו וספועל סמסקלר נסמולחו, benutzt die in Tunis gebräuchlichen Tafeln des מלרקם נן [l. מלרקסם] und des מלכמלד נן; f. 81 hat eine moderne Hand den Tit. יגניה שף fingirt; Benjacob 212 n. 15. — Die Zahl der „Pforten“ ist im Vorw. nicht angegeben; die HS. enthält 9, deren Anfänge: סער א' כל המסחמם נקלור זה נריך סיסיו יזועים מלנו מדנרים סכוללים נכל מיני חלוחות, מחלם סידע מדלנות סמסקרים. ב' סרם המחלכים לסר נחלה חלוחות נסוע על קנה סמערג . . סמחי סחחלחם נחני יום לסר קודם נסל"ל סילוע נמולד סהו.

[1]) Zu Anf., s. Litbl. 8, 471. „Animodar quod interpretatur trutina de qua dixit ptholemeus“ (Abr. Judei de nativit. ed. 1485, Anf.); מנ פלידם bei Sacut (CB. 707), כימודאר auch bei al-Kindi (N. 304[10]); eine Schrift von Kanaka (zur pseud. Lit. 79), ein Abschnitt bei abu Ma'aschar (Cureton, Catal. 208 n. 426[17]), citirt v. Elieser כמחס (HUb. 531, cf. 563, 595); *Annimodar* in latein. Uebersetzungen; z. B.: investigatio gradus ascendentis alicuius nativitatis, Alchabitius, Anf. Diff. iv, wo auf sein Buch verwiesen wird; ibn Ridhwan zu Quadrip. iij, 2 f. 49[3], Cap. 6 f. 54[3].

ג' לפי המהלך האמצעי למעת הדבוק והנכוחות והקומס והק החמס והק לנכס והק הריוחד כתוב לותן כמדין נלוחות. ד' מעת הדבוק לו הנכוחות היולאת עיי המהלך האמצעי נמס שנזכרי. ה' לדעת מעת הדבוק לו הנכוחות האמתי והקומס האמתי והק סירס והק המרחב מתוקנים לעת הסוף. ו' לדעת הדבוק לו הנכוחות לס סוף ציוס לו נלילה. ז' כמיתצרך לך שלקות הירח לפשר שכנס נלוח שלקות. ח' כמיתצרך לך שלקות ולאחרון שהחס לפשרי הולח הדבוק האמתי. ט' הכנס נהק רוחב הירח שהחוקן חכור תמיד שים לך לחוסיף על מעלת הדבוק יי"ג dann לעד אמן . . . שכל שנה; מעלות לפי שהלוחות הס עשויות לפי הגלגל השמיני ואלה סי"ג מעלות הס החקון לפי הגלגל השמיני. Die 1. Tabelle f. 85 hat nur die Cyklen 275—280 (J. 1447 ff.), P. 1078[3] Cyklus 274; doch dürften auch hier die Abschreiber die älteren Cyklen weggelassen haben. Dann folgen Jahre, Monate und folg. Ueberschriften: חק חמה, לוח חק חמה, לקוח הירח ומרחבו נעת, מעות נחלקים לחלקי היום נמרחבים, חק לנכח, חקון חק ירח, חלוף החנבח, והכנסה, חקון החנבח, מהירות הירח, חלי השמים לעת שמרחבים, שלקוח נחלך ונרחב לחופף מרחב ל' (dann 40°, 36° und 45°), לקוח חמה מאלה הלוחות, לדעת מה שנין שחופקים מקלה מעבר עד לאחר שעולם נחלך. Cf. CB. 1086; HB. 7, 112 (Gg., j. Ztschr. 4, 273; ms. Rabin. 106, falsch 1436 bei Nb. 2582[5]), 9, 163; 21, 28; HUb. 550.

[10] 92 Tafeln (לוחות תכניס Benjacob 258 n. 711, nach Lilienthal) über Conjunction und Opposition von Farissol Botarel nebst Canones in 6 Abschnitten; anf. אמר פרילול נוסריל חלמיד יצחקי לקראת נחודש. Bemerkt u. A., dass man die Sonnenfinsternis vom J. 1478 fälschlich für eine totale ausgegeben, nachdem schon die alfonsinischen Tafeln und die des maestro Leon (N. 314) Richtigeres ergeben, freilich nach weitläufiger Berechnung, während er sich Kürze und Leichtigkeit zur Aufgabe macht. Die Radix ist Molad Ijjar, 29. März 1481 in Avignon, von Osten $146^1/_2{}^0$. — Ende des 6. Abschn. אסר הס שלה וכרמן ומחניס ונדי ועס זה נשלם נאור לוחותינו שלה. ישחנח היולד כל ימין שחטחי נשכל נכדל מעט משלחי אמן. Tafel 1 Ueberschrift: לוח זה מורה דרך הכנס נלוחות נפרש[1] צופים נשניס הפשומות ונחקפים ענינו מיום סומדס ומרס משעס סוף שלה; geht bis a. 5631. Folgen 3 לוחות und zwei לוח לדעת מעות חלי היום . . , לוח חקופי מחורות ותכין, dann f. 97b חקון נחולדות, לוח החחלפות הסנבחת; f. 99 לקוח שחמי und ירחי; 99b . . נמרחב מ"ד und מקום ירח 102; חקון ירח 103; חשלך הסשם נשעות.

[11] 104 die „Pariser astronomischen Tabellen“ (Radix Ende 1368 להנשמה oder Jan. 1369) mit Zusätzen zur Erläuterung des ungenannten Verf. vom Uebersetzer Salomo Davin de Rodez, wahrscheinlich noch im xiv. J.[2]) Jene Erläuterung endet f. 106 (über

[1]) נפרש = נלוח פרילול חלמיד, s. HB. 7, 18 (9, 168); DMZ. 18, 173.

[2]) לפי חלמח דוין רכודים חלמיד להיום חשחח לחהנח חלל נח [נחלי l.] החכמח והמדע, נח כל חכם לב יחקנב חל חלסיו ונחכלחה חלין יחודע, כשר שהכלחה והודע נחלינוח נשניחי חחחכמים

כי נמנך זה הזמן יוסי למד נמסגר. וחה סביעור :(תקופה מטה סטולם לו מקופה מולם מסמיק לך עתה. Daran schliesst sich unmittelbar die Ergänzung,[1]) wo סם דם = ס'מר מילמה ד'ון מילמיד (vgl. oben [10]; f. 104 der neue Tit. סם דם סספנה). Die folgende Anleitung für die frühere Zeit giebt als Beispiel 17. Febr. 1348. Nach dem Schlusse f. 107 ist Salomo Schüler des Immanuel b. Jakob, wahrscheinlich von Jakob Roman als „Sal. Talmid" zum Verf. des סם ככסים (oben [1]) gemacht.

Die Zusätze des Uebersetzers werden ziemlich scharf, und daher wohl ohne Namen, getadelt von Mose b. Abr. (Einleitung zu N. 126) und dessen Schüler Farissol Botarel (cf. oben [10]) in einem Commentar zu diesen Tafeln mit Radix 1465 nach der Breite Avignon's; die Stelle der Vorrede (Reggio 14, Nb. 2022[3] zu berichtigen, cf. N. 249[1]), insbesondere über מיקון נגנל סמסיני, bezieht sich auf den Passus hier f. 105b, mit Rücksicht auf לוחות סלסולנט. Die Tafeln (לוחות סלוחים „Phaouris" P. 1047[11]), die auch Mord. Finzi (Register Mich. 376) kennt, beginnen f. 108: סלו סמנחים סמנמים סס סם למני יוסי סמסרון ממלם דדימנרי [דר' l.] ממנת סלף סמו למסנען הטולניים, darunter 3 Columnen nach dem Horizont (לוחות) von Avignon, Paris und „Lyons" (ליחונט); dann לוח מטעמ כל הככנים סמוות; f. 112 über מיקון נגנל סמסיני ודוח סיים, ferner נמיות סמסמ ומוחות ס' סכוכני', מכוח ויוסר 113b, מקום הממנ, מלחק ימח סלמתי ממקום סמח 114b, כוחנ 120b Saturn, 126b Jupiter, 133b Mars, 139b Venus, 147b Merkur; die 1. Columne enthält stets das Zodiakalbild. Cod. Reggio 14[4] enthält auch die Tafeln, beginnt aber unvollst. in dem Vorw. des Uebersetzers, dessen Bemerkungen (gekürzt) nur bis f. 4 reichen, wo es heisst ולחי לחנר לחלם חלוחות לוח ערך סחילוף למר יסר נגנל סכנסים; cf. unten f. 182b.

[12] 154 Breitentafeln der 5 Planeten von demselben Uebersetzer als Ergänzung zu den vorigen[2]). Ueberschr. לוח כוחנ מנחלי מלחול סמחלות, und so 156b נוך, 158b מלדים, 161b טוגס, 164b כוחנ.

[13] 167b לוח י"ג מחוורים, nämlich Cyklus 274–86 (a. 1447 ff.). Chalafta b. Mose (in Marseille, cf. Zz. zu Benj. 9, P. 1186) prüfte

---

סכמוסם נמנחו כי לם יוכל סוס נכנל לסספנה נמל יוסר משמיין נמסם ונמנוכם (Fortsetz. in 1. Aufl, dieses Catal.); HUb. 647; über Salomo s. Rabb. ij, 763/4; su דוחים cf. ib. p. 755; Comprad 1385/6 bei Is. b. Scheschet n. 266, vielleicht קלמנכלם (קשמנכלם), Schreiber von ms. Schönblum (סלסם סמכים S. iv), worin n. 28 Brief des Presb. Johann an Friedr., also von N. Adler in London erworben?

[1]) אש דרך סמסמיק סוס מלי כי נמל סלוחות למח נדלו קלר דכיר ולם ניסל כל סמלמך ונמנע סל כנלמי סמכים נמסם סכנמם לניחי לנסלר מס מסמלים סוס נמסוחות לסדים . . . נס מלר כי מלסמי למנו מנוכל מלר זס סולי נמל נו מסום קופל ולם יקסיק למנלר סוללמס כמי קנרמי . . . חס כי סמנם למר סמלמנ כמת נכלמי מי המדים סמלו חוסם ליום יי"ל מרק מ' ממוס עיו דקים מ' (?) מכייס למר מלי חיום מסנם מקם כמו מיסנלר למכים למנל כל סנכנים סלסכים מוסנו כנלם נימניר סמוס ולם סוס סם"ע לפי הנסמר למסנוס (so) כמו סמדש.

[2]) Anf. der Vorbemerk. in der 1. Aufl. dieses Catalogs.

den zweiten קקפ, d. h. Cyklus 287—95, und verzeichnete die Abweichungen in einzelnen Jahren (cf. N. 128); der Schluss ist jedoch abgeschnitten. F. 221 berechnet man Etwas für a. 1461: כי לכאט נסקפ מי.

[14] 168b לוח כ״ח מהנות הלבנה ומיכותם וקנם סולמתם נמתניים לפי מקום הלבנה נסם. [15] 170 מתקן [1460] הלבנה (so) מקום המהנות (so) יחנא לשמקולא ל׳ מעייל; s. DMZ. 18, 175; 25, 410; cf. oben [3], unten [27]. [16] 170b לשר מכתבתי כ״ח מחטת מכתוב נקלוד מס שמלשתי נאגרת לפי יוסף מלכבדי נעגין השטר היולא משולשת מלא סמהנות כלשר, יחנאל סכוכנים מיוכו על סויית השטר סס כגס כוכב לגבס וכו׳, Excerpt aus N. 304[7]. — Dann Namen der Engel (. . מלשתי כשר מים מלאכים משנים), des Zodiak, מקדיאל bis קרטריאל (verschieden von ק׳ סמהנות in רזיאל 41b) und der Planeten, für Saturn קנמיאל etc. (קפניאל in פורי רזיא bei Jalkut Reub. 9 Col. 2, anders in רזיאל 17b und bei Motot zu לשרי עות); cf. zur pseud. Lit. 35 (HB. 13, 14); Fleischer, Catal. Lips. 425; cf. Avenare, de nativ. p. xliij de gubernatoribus: Affiel [Einschaltung des Uebersetzers? cf. de eclipsib. a. 1265, 1267].

[17] 171 (von der feineren Hand) לוח לדעת נוגס סטמם נכל סמס . . ממך לוח לדעת לשרית סמולם לחייס לו לעות . . ידיעת נגסו נשלי סיוס . . [18] 171b, 13 horizontale, 13 verticale Columnen, deren erste die Entscheidung, 12 die Monats- und Zodiakalbilder angeben; HUb. 871.

[19] 173 Vorbemerkung zu chronolog. Tafeln [von Immanuel b. Jakob] mit Rücksicht auf Levi b. G. (N. 314) und den „Almanak“ (unten [26]);[1]) die Tafeln selbst folgen nicht (stehen anderswo?).

[20] 174 (von der feineren Hand) לוח הערכים, Reductionstabelle für die Sexagesimalteilung (cf. ibn Esra, חשבון, Ende K. 6, N. 43 f. 129).

[21] 180b [Immanuel b. Jakob ערך החלוף]; s. N. 386[2].

[22] 198b (fein. Hand) לוח לדעת נלילות יום משטעת יכנס סחדש סטמטי נלמלעות ידיעת שנות משול שמס מסן כ״ח (1485). Neben der Tabelle steht חשס סלשקלם.

[23] 199b לוח לדעת מרקז סירס לנסון ולדרוס לפי מרקו מלשם סחלי מצרו ס״ס ז״ל; s. unten [29].

[24] 199b לוח מרקז ס׳ כוכבי סנצוכס ושוש מרקס [מרקס] משוש סמהנות, nach je 6 Graden; dazu eine Erläuterung f. 200: לדעת מרקז ס׳ סכוכנים משוש סמהנות לנסון ולדרוס שס לסנחתי נדק מלדים מכלס זס סופף על סמרקס משוקן ושס ישים עשס דרומי ושמר י׳ ימים; end. לסנחתי כי מעלות סמכיט עוקף על דומו

[1]) שמר שסכס שכלס שכז שוכש נשל סכנשים שכס שכז שנחל שפילוסוף שלשי שוכש כי לפי נן לשרי שסכס נשנשס כ״ם נילול נילוד רמב ונשוש דק שמנן שלשכס שפלשנשף לשמר לשמי שמלשכס לשנן ישמש בקלנס נשלס ולוס לון ושקר י״ג שקשים שלי שדשים לשנשל גס בקלנס יום שמדס שמשי. B. Boncompagni glaubte, die Bezeichnung *Almanach* komme zuerst bei Jakob b. Machir vor; s. dagegen meine Notiz, Bibl. Mathem. 1888 S. 13.

נסוני הוא שנה נדרום חם מסמיק נירושע מרחב פי סכוכנים. 201 kurze Bemerkungen von der feinen Hand, u. A. aus ס' מסנון המחלטות [von Abr. b. Chijja], und [25] 201b מעלות נותה הקסנים נמנעת המקילימים.

[26] 202 (neuer Tit. נסוג לומות) Tafeln [לוחות, oder אלמנך] des Jakob b. Machir, Radix 1300, mit Einschaltungen (unten [27] ff.). Das Vorw., namentlich interessant wegen einer Stelle über die, von Zarkali bearbeiteten Tafeln des מלמאניות („Humenus", Ammonius?), in einzelnen HSS. sehr gekürzt, habe ich mit latein. Uebersetz. edirt (Prophatii Prooemium etc. excerptum ex Bullettino etc. Romae 1886). Die Canones beginnen in Uri 454 מקון מנחתי המנך מסנות סנויים סלף סם מלות, und schliessen mit einem fremden Zusatze; hier scheinen sie zerstreut, daher f. 221b: למר יעקב נן מכיר נן חנון המכרי המנך מסנות bis סנלרים, und so f. 223 für Venus und Merkur. Später sind an verschiedenen Stellen kürzere oder längere Anweisungen am Rande der Tafeln selbst geschrieben, deren Ursprung nur durch Vergleichung von HSS. zu ermitteln wäre. Erst f. 262 kommt wieder סם לנים לדעת עת . . . . למר יעקב סמנוע. Die Tafeln enthalten f. 203 מקום מנחתי המחתי mit einem Cyklus von 59, נדק (208) mit 83, מחדים (215) mit 79; folgen die Erläuterungen (s. auch [27]); dann f. 222 טנס mit zweimaligem Cyklus von 8 und die Erläuterung für נוגס und כוחב; 224 כוחב von 8, dann 231b חמת mit 4 (nicht gezählten) Tafeln; 225b מהנך למנעי . . . (לירח) לנענת (Cyklus von 76 Jahren, mit Anweisung, cf. N. 128 f. 66b); endlich f. 237 der Cyklus von 98 Monaten, welchen Jakob erfand, hier bearbeitet von Samuel da Schola (unten [27], cf. Levi b. G. oben [19]). Alles bis f. 262b bezieht sich auf die Mondbewegung, woran sich dann schliesst: לשם חנלי הסוח והחמתי לחסעים ושלש und f. 264 סניס נלריות, 264b לוח חלוק, לוח נקוח הלנענת, לוח מרחב הלנענת, endlich 267b לוח נקוח סטרלב על המסירות, 265b חלוף מלוח חיירח לרוחב מיג und Erklärung. Gehört noch dazu לנענת (und חמת) מהנך לנענת חמת f. 268b und מלוח הלנענת נסוף מקליס חמיתי והמרחב מיג מעלות f. 269b ist leer. Die Einschaltungen sind:

[27] 237b לוח לדעת נכמח ימים מחמדם המחתי ונלירח יום מימי הסנוע יחחילו לשם חנלי הסוריים מחק לנענת המחוקן, worüber die Erklärung f. 245b—246 (Anhang iij der 1. Ed. dieses Cat.) Auskunft giebt. Die Tabellen Jakob's enthielten einen Cyklus von 98, oder 294 (3 × 98) Monaten, beginnend mit Nisan 1300, der aber zur Berechnung des wahren Ortes des Mondes für die darauf folgenden Cyklen nicht ausreicht, wenigstens den Gelehrten des XV. Jahrh. nicht verständlich war. Daher berechnete Samuel b. Simon Kansi, genannt Samuel Astruc da Schola, eine für seine Zeit modificirte Tabelle, beginnend mit dem 15. Cyklus (von 98 Monaten) nach der Radix (1300), —

in welchem J. der Verf. diese Arbeit unternommen, — bis zum 36., daher am Rande die Jahre 419 (= 1419) bis 592 (1592). Dazu gehört eine kleine Tabelle f. 345 über die Zugabe für jeden der genannten Cyklen. Das Beispielsjahr in der Erläuterung ist **1439**, wohl das der Schluss-Redaction (cf. oben [3.15]). Samuel bezeichnet f. 247 ausdrücklich jene Tabelle als die seinige, im Gegensatz zu der Jakob's: נכנם נלומות חסלם סמנימי לדעם נם נלימם יום יחחילו לחמי חסורים . . נכנסנו לחמ זם נלומות חממנר נחק לנגם סמחוקן; letztere ist offenbar die nachfolgende, nicht vollständig ausgeführte von 98 Monaten, f. 247b, ganz oben überschrieben: מלמים ילחייס לחמורים מן מסלך לחמי לחק חילם חסקק חלחמון, und in der ersten Horizontalcolumne (bis 255).

[28] 255b לוח מחנם טוגם לכי עמכוחל, enthält מקן טגם nach Cyklen von 8 Jahren, also 1309, 1317 u. s. w. bis 1557, und מקן כוחנ (d. i. Merkur = כוכנ, übergangen in Rabb. ij, 695) mit Cyklen von 46 J., also 1347, 1393 u. s. w. Die Erklärung dazu f. 221b דיך מחנם טוגם. חמר עמכוחל נן יעקנ נעל חכנמים כחחלנם לדעם מקום טונם (כוחנ) סלחמי טוגם מטנות חכלריס חלם וחלנם מלוח וחכנם נחנחלל נחנה לחמר לחם נח . . .; cf. N. 388[2].

[29] Alles auf [27] Folgende scheint zusammenhangslos: f. 270 לוח לדעם חלומחם mit kurzer Anweisung; 271 לוח נחייח חחמם לחנן חעזר, diese Bezeichnung (ח"ח oben f. 199) findet sich in der Berl. HS. der Tafeln [des Abr. b. Chijja] f. 16 לוח חמכיכות לחנן חעזר, mit Erklärung: חם לריח לדעם כמח נחייח חחמם חקרח לוחו חנחניח ז"ל נמיכות. 272 לוח לדעם גונח חחמם ומטות חיום מד' לר' ימים נעיר חלרחקו ולוריכין לכי עמכוחל ז"ל; ist nicht aus [1]. חנן חמזר dürfte hier = לנן נחזר sein; mit ס' חמזר Rabb. ij, 581, 695[2] hat es wohl Nichts zu schaffen; letzteres ist von Meir b. Isak; Rabb. p. 515, Benjacob s. v. — 272b: לוח לדעם יום חמדם לוח לדעם מדחי חמם נלימ יום. 273 חלנח מן חכנחים חחמחי מחוך ידיעח חק חמם יכנכו ומימי חחנוע. 273b . . . לוח לדעם נחי זם יום ממרם לו נחנריל יכנם חחקח. 274 לוח לדעם נחיח יום ימים קרחמנחן (so) ומני חקרמח ומניחילון ומנח חחלוח(!) . . . מחוך ידיעח יום חחקח, über Quaresima etc. 274b לוח לדעם קימני חחנים נכל חני חמחור מחוך ידיעח מולך לחם חמחור חחוח, über das s. g. קניטות. 276b חקון חחנים ומחכוחם ומחלוחם מחוך ידיעח מולך חחרי חמחור חחוח. 277 לוח מעוכרות — חחנגח חחימים חחחוחות, Fest- und Fasttage etc.

344. Perg., 98 f., deutsch-rabb., color., etwa xiv. J., Anf. stark beschädigt.

[Todros Abulafia] אוצר חכבוד; s. N. 103.

345. Perg., 30 f. und 6 aus 8 alten Codd.; verschied. deutsch, teils punktirt.

[1] [סליחות] anf. לך מי חלדקח; f. 6 die ersten Strophen von נמולחי

יום מעומס, ת' מעמד ת' ישראל עומד u. s. w. Auf מומר ישראל folgt מפלט תקע f. 14. — Am Rande Stücke des täglichen Morgengebets hinzugeschrieben.

[2] 1—6 (zwischen 16 und 17): מסמוקים לומרים למפלטו (so) זא; f. 5 unten ist Etwas deutsch übersetzt.

[3] 17 מעכב מעכב von Neujahr und Versöhnungstag; f. 30 unten מל רלם מפלם (so) מליקו; dann כל נדרי; darunter von alter Hand: „Cantiones et precationes *mulierum* (!) judaicarum".

346 (Lil. 349) Perg., 165 f., ursprünglich Anf., Mitte und Ende def., vielfach ergänzt und fortgesetzt, namentlich in den letzten Partien, am Rande in allen älteren Teilen, wahrscheinlich von successiven Besitzern (seit xiv. J.), beschrieben, deutsch.

[1] Der Hauptcodex (von einem Jehuda im xiv. J., Textworte in Quadrat, geschrieben) enthält bis f. 85 einen Commentar über die Gebete des Neujahrs und Versöhnungstages (und verschiedene Bussgebete). Anf. (zu נעלם נדין) נגיח מעקדם מנעמ' נאמי לבני; f. 2b מלך מוסרות, 8 למוסף (לחופר מצח), 13b וכחכח חוקף, 31 endet noch in מכחתי לכמוב מם מאדרת ומאמונם, 59 כל נדרי und Anf. מליקו מרלם מפלם, 46 מגויים לחפם ותוחו רסיסין לח סירם ומפוח סוח, 70 .85 bezieht sich noch auf מקד מעורם. — Der sachkundige Schreiber (zugleich Compilator? f. 46b ואני מסופר מנאמי פירושו קן) giebt an manchen Stellen verschiedene Erklärungen, z. B. 50: מפריסה לחמה, 73 מיכ מפנע לחמה, manchmal ist dergleichen nur von der Hand eines Besitzers, oder Ergänzers, am Rande bemerkt. — Die Quellen reichen bis in das höchste Alter der Pijjutcommentare (s. 1. Aufl. dieses Catalogs).[1]) Aus Josef Kara und Elieser b. Natan schöpfte unser Codex nach Zunz's Ansicht. — Ergänzt ist u. A. f. 72a, wo die Textworte nicht unterschieden sind; 32—38, kleinere, blassere Schrift, Text nur durch distinctive Punkte oder Strichelchen hervorgehoben, die Erläuterung im Allgemeinen etwas conciser; f. 34 beginnt ליום מני; f. 52 כ' מדגרם מסטנים; f. 73: קלוניומום מן רומי (so) דורמו מן מחוסמת נמסכת מנמ, wo נחוסמת die Ergänzungen bezeichnet.

[2] 16, 17 (in kleinerem Format, die Ränder bis in den Text hinein abgeschnitten, mittl., deutsch oder italien., in 3 Columnen) Daniel 4, 30—5, 21.

[3] 86—97 weitere Erläuterungen, f. 89: מליק מרלם מפלם ויום מכפורים, dann neuerdings ליום מני דרלם מפלם [vielleicht ehe die obige Ergänzung eingefügt war?]. — 94—97 sind halbe Blätter, dazwischen fortlaufend:

---

[1]) zu כנסן fügt Halberstam (Jan. 1882) hinzu מרדם v. Raschi, Ed. Warschau n. 228 מפנחים מכנמנים מעי מפלן, in ק' מכ"ל fehlt מפנחים מכ; in מפשום ms., Anf. מל מם נוי מם כנסן מם ישראל מפר מפמם מלם (scheint dasselbe), steht מם כנסן מם ישראל.

[4] 98—105 פירוש ר׳ אלעזר מוהלמעם אלדלת ומאמונה מנגדו קודם מל׳ מם ומתפלל גם מקניח נמוחם מתפלת ולכך מתפלל לפי עולמים. end. מתנחמים להקניח; עד כאן מקבלה מפי מור׳ וכני׳ אלעזר מוורמצא זצוק״ל ולאחר מיקיים יתמחוה וכו׳ Opp. 1665 Qu. f. 244 (Nb. 2253[10]), Fragm., mit יפי לנן und מקימה beginnend, hat hier den angemessenen Anfang מאלדלת ומאמונה מנאמר אלדיל נמדוש ס׳ חס מנח סמיס, die Schlussformel fast übereinstimmend. Cf. V. 228[7] פי׳ אלדלת פי׳, als מוסר bei Sabb., W. [1] p. 189? — Das Stück ist wohl ein Excerpt aus den Commentaren, von denen Zunz (Ritus S. 196) zwei Hauptcodices anführt; cf. Mich. 535, Opp. 1570 C Qu. (W. [8] 319d unter Elasar b. Kalonymos), 742, 1704 Qu. (über סלוחה; cf. oben 92[12]), ausser den סדות מתפלה, Opp. 891 Fol., 1008 Qu., Mich. 187, 550, bei Nb. Index p. 931 unter סדות מתפלה.

[5] 106—9 von anderer Hand, anf. נידון לחתם פי׳ לוי״ט סריס היה מתפלל סמנה עמדים מל ל״ם כל סנהדרה (Meir Rothenburg?), über מל יי״נ מזלות מילו זה פירושו.

[6] 110—12 von anderer alter Hand, קקנם וכו׳ . . . סליק. מעם לזווג יחסוג מם סלים והלחה ומשות למם וכי man dividirt die Namen durch 18 (s. zu N. 246[7]), um das Zeichen des Zodiak, und aus der Qualität der beiderseitigen Zeichen das Loos der Ehe zu erkennen (DMZ. 18, 138; Berliner, Mag. 1, 38). Dazu gehört ספר מזלות מס למתם רומס מחלו מל מדם מסוג משו ומס למו וכלול למ, worauf die 12 Zeichen durchgenommen werden; Ende: ומס היל למס מתפתח.

[7] 113 מלא לילך רכיל כדכתיב [סמנוות] מפי חמני, unvollendet; dann Allerlei, darunter 116b: נאמן (so) מם ומפר רוח מיס ומיתן פ׳לוק׳ מלם מריס מן מהן מתחלקין מרצע יסודי מנכח (so) כי יקותיאל מפסידי כתב נמס כ׳ חיי . . . מצל סרב ינמק כתב נמס זצ״ל מה מלמו קולמין נקול רם חוש מלחיטו נריס סל״ם; ist Jek. b. Moses, Landshuth, Ammude 131; Zz., Lit. 157; CB. 1382 u. Add.; Hb. S. 57/8.

[8] 117—52 Commentare über einzelne Bussgebete (סליחות), von verschiedenen Händen fortgesetzt, gewöhnlich mit der Ueberschrift מחרת. Der Index f. 152b zählt nach den beigefügten Zahlen, aber von 35—55 nicht übereinstimmend, 130 Nummern, n. 1 מוחיך קויתיך; 1—5 fehlen; f. 117 n. 6 מפלה מקף; n. 31 f. 121 זכור נריח als פזמון לדנבא נרמס, n. 44 (Index 42) מיס כל נפלאותיך נרמוס זצ״ל; daher Gerschom als Commentator bei Lilienthal. Diese Compilation schöpft aus jüngeren Quellen, denen vielleicht die Citate aus älteren gehören, z. B. זה מפריש' סל״ל 120b, ר׳ יוסף וכן פרי״ם נמ׳ מפלה 119b, אנרחם מלדיק זצ״ל 119b, 124 (cf. Zz., Rit. 179; Ges. Schr. 3, 20; dieses ms. bei Gg. DMZ. 18, 836; Perles, Arugat 5); למר מי 138b, und פי׳ סלל״ך ועוד פי׳ מי׳ ר׳ מעולם 142 (n. 89 מפלה, cf. Zunz 199), מוסף כל סלדין 143 zu אנרחם (n. 93), d. i. Abr. Kohen (b. Elia = היים כ״ץ? CB. 1105 n. 2). — Unter den commentirten Selichot sind, nach Zunz, einige ungedruckte.

[9] 153 וי"ם סיס עומס לכל מוסניו (also zu ס' עמודס) u. s. w.; f. 157 פירום מציכו מלכנו.

[10] 158 b Commentar über סיל סייסוד, anf. נמודי סמני מי . . . למסיסס, unvollendet; citirt רס"י, מסס סל' מנסס זיל (bei Zunz S. 199 nur M. b. Chelbo), למן מזלס, und 159 פי' רבי מסס בר מיימון. – Nach Zunz ist der Commentator (ein Deutscher) vielleicht derselbe, der am Ende des Codex mehrere Selicha's (auch einige ungedruckte) commentirte; diese letzten Blätter (161 ff.) sind sehr verblasst und verlöscht; es kommen viele deutsche Wörter vor, wie im פי' סיל סייסוד mitunter גל' למכנו.

347 (Lil. 348) 109 f., wahrscheinlich xvi. J., Autogr.? Serapeum 1864 S. 95.

[1] Unbekannte deutsche, gereimte Uebersetzung des בן המלך ותנויר [von Abraham ibn Chisdai, nach einer arab. Bearbeitung des Buches „Barlaam und Josaphat", oder Leben Buddha's], Fragm. von K. 9, 10 (aus N. 355), dann Mitte 11 ff.; zwischen f. 79, 80 fehlt Ende K. 32 und Anf. 33, zwischen 83, 84 aus 34, hinter f. 85 einige Endzeilen. Der unbekannte Bearbeiter ist wohl der von [2]. Proben in HB. 7, 43 (cf. 8, 15 A. 3, Serapeum 1864, 45, 101; HUb. 563) u. bei Winter u. Wünsche 3, 556.

[2] 86 Unbekannte deutsche, gereimte Bearbeitung des Buches Esther, mit Benutzung der Legenden; Schluss des Epilogs fehlt; Serapeum 1864, 93; cf. HB. l. c.

[**348** (Lil. 347), **349** (Lil. 346), s. unter N. 311, **350** (Lil. 353) s. unter N. 324.]

351 (Lil. 352). Perg., paginirt 20 bis 42; 22—29 falsch zwischen 21 und 30 gebunden. 3 Fragm., verschied. deutsch, punktirt; aus dem Mittelalter.

[1] f. 20, 21, 30–35 aus מרחוור, anf. לך ס' סלדקס; f. 34 b לגל עוכך דין.

[2] 22–29 aus סליחות, לך ס' סלדקס mit den Schlussgebeten (סומר יסכלל etc.) abbrechend; vielleicht sollten die סליחות selbst auf dem unbeschriebenen f. 29 folgen.

[3] 36–42, anf. יחנילנו גל ידו, eine Strophe, dann ישמיעני סלחני eben so, יוסב נסחר עליון מגני ולנחי, למס ס' מעמוד נרמוק, חוקק סכל וסוקק etc., vielleicht aus נעילס?

352 (Lil. 351) Seidenpapier und Perg., 1 und 23 f., verschlungen, span., Rand-Collationen von ähnlicher Hand, wahrscheinlich xiv.–xv. J.

Averroes, mittlerer Commentar über die Physik (s. N. 30[2]) bis Tract. iij, כלל 3 K. 7, also genau so weit, als die ed. latein. Uebersetzung des Jak. Mantinus [etwa aus diesem Cod.?], anf. זס

ממשמ כוונתו ohne alle Ueberschrift; wahrscheinlich gehörte der Cod. zu einem grösseren Bande.

Auf dem Vorbl. ein Namenszug, den ich מלכם בן לניח (מלי) lese, ferner מקנם כקפי מנם מלקסנן הלוי משמלה דן, הלך עם קמי סמכם סכי מליך קנסנוסם und ממוסל נכנכנם ילי; cf. Litbl. 9, 796 (Datum 1516 fehlt in P. 403) mit CB. 1695; הסמן iij, 30; HB. 7, 75. Zu Alkabiz cf. Catal. p. 2280; Zunz, Lit. 725.

353 (Lil. 350). 46 f., deutl., span.-rabb., etwa xv. J.; f. 41b: מקנם כקפי ילמק בן מסמן.

Averroes השאלות הרבריות ס', Anf. def.; s. unter N. 36[17]; f. 41b וכטלמה סמחקמו סמחקתיו לחי שמוסל בן יהודה בן מסולם בן ילמק בן יסודם סבדנסוייכי כ"ם כיסן שמוכים לפרם והחהלם לעזאל ים' שמו לחן; die einzige HS., welche den Uebersetzer nennt; HUb. 98, 101, 106, 223; Rabb. ij, 554.

354. Teils Perg., 68 f. und 1, früher in einem andern Cod.; runde, nach links gehende, bis f. 33 hellere Schrift; f. 67, 68 span.-rabb.; stark beschädigt; vielleicht ursprünglich mit 321 verbunden?

Fragm. des grossen Werkes צרי הגוף von Natan b. Joel Palquera (xiij. J.), in iv Teilen: i. Theorie, ij. Diätetik, iij. Therapie, iv. Materia medica in 3 Tractaten: 1. Allgemeines über Nahrungs- und Heilmittel, 2. Nutzen der einzelnen Nahrungs-, 3. Heilmittel. Der Cod. hat wohl den ganzen iv. Teil enthalten; f. 1—16 Bruchstücke der Buchstaben ג bis ס und von מ bis ס (סוף) des 2. Tract., d. h. der alphabet. Behandlung der Nahrungsmittel; f. 16 beginnt Tr. 3 mit einer Vorbemerkung über die Benennung in verschiedenen Sprachen; f. 67, 68 ergänzen Ende ק bis Anf. ס. — Unvollständig sind auch alle anderen bekannten mss.; HUb. 842 (757) u. xxxiij; Benjacob 281 n. 180 משמ.

355. 96 f. und 7 lose, 1 gehörte zu 347; deutsche Curs., xvi. J.? am Rande stark beschädigt.

[Buch der alten weysen, durch Graf Eberhardt ins Deutsche übersetzt aus Joh. von Capua's „Directorium vitae humanae", einer Uebersetzung aus der hebr. Bearbeitung des arab. כלילה ודמנה] mit hebr. Lettern umschrieben; Fragm.; f. 88b beginnt K. 4; HUb. 875.

356. Fragmente. Einzelne Blätter gehörten zu Codd. 241, 249, 271, 309 (arab.), 311, 327, viele sind nicht beschrieben; die übrigen habe ich geordnet: [1-3] philos., [4-5] medicinisch, [6] ff. Varia.

[1] 8 f., teils Perg., span., xiv.—xv. J. — סמעד סל' ינקן בו שמעד המשים ולוחסם לח יקנלו סויה והספק . . . סמעד הז' נללח בו לליום סחטועם גלגל סעליון . . לינגם נסנם דנר נמסי . . לרסקמו נסקמד ים מסקר מ פוסיקס (so) וממשמד גחליבו סמילוסוף משמד ג"כ נס' סמילוסופיס סמיבר דנרים (so) סכליס נסלליס מכיעים סגלגלים . . . סעד ים יחנסל בו סחגלגליס מחטועמים נכל מקום חטועם סוס.

[2] 1 f. span. Curs. — [al-Kindi אגרת]; s. N. 304[7]. [3] 1 f. span. Curs. — מדיקך דנר נסלם ממד סולמתיו מקפר הגדול לסוסעם (so) מסר לו . . . נסלקמתות וכפיתיו. סמוג סעם דנוק סנמתי, und Verschiedenes, worin das J. 394 vorkommt; HUb. 565.

[4] 2 f. span. — philosoph. Commentar über Avicenna's Kanon (B. i?), worin ופס סוס טוס מסר לסלמון סמסוס מתוסע נסכוכם סוס ני"כ נלסיכומו סוס; HUb. 694.

[5] 4 f. deutsch — f. 1, 2 Aufzählung von Heilmitteln: מלם סס סלפוסות ספסוסות סמיוסדות לסריק לנר לנר כפי סנוסם מסר יניסס לנן מלסויס נספרו די קונסלפיסוני . . . . פרק סמיני נלפוסות סמוכלכנות סמיוסדות לסריק מלנר לנר נספרם; cf. HUb. 719 u. Zus.

[6] 2 f. deutsch (früher N. 325) — Abraham aus Köln כתר ש"ט, S. 40 ff. Ed. Jell.; s. N. 341[17]. [7] Perg., 8 f. kl. 8°, alte punkt. Quadrat — מרחוור, worin כל נדכי. [8] 2 f. deutsch, punkt. — נספר דיסי סמני ליס ויקון ילמיסו . . איכס מלי קונכו מלליו בן סמנס עמרס סנס סמל לדדום מלליו . . סל סיוניס מוורנקוונס. ומסתון ומקון מרס ומליס ולחנק ילל נסלנסם עמר לילס (so) . לרלסים מלף סיסים לנריסם . נכזי נסיס. [9] 3 f. ital. — Mose Rieti אולם. [10] 3 f. span. — Sal. b. Gabirol חיקון מידות הנפש; s. N. 201. [11] 6 f. span. — פרקי דר' אליעזר. [12] 1 f. span. — Sal. b. Gabirol מכתנאת פל מלכיות. מלכותך מלכות כל עולם. [13] 1 f. in 16° — Joslein, gereimter Brief an Israel כ"ץ, dem er von einem Mose 2 Kronen zur Mitgift der Tochter schickt; cf. N. 405. [14] 2 f. deutsch — Gutachten n. 91—96; hinter 93: ומני סכוסנ נספל ידידיס . ממלוסנוק (so) יין מכמות כמן סמסונס לסלפנ"ד. [15] 4 f. ital., Anf. XVI. J.? — Glossen zu Pentat. und Haftarot? kurz, mit vielen italienischen (punktirten) Wörtern. [16] Perg., 21 f., bis f. 6b gothisch. — Raschi zu מולין f. 42 ff. mit Varianten.

[17] Perg., 12 f., astronom. Tabellen, Fragm., latein. mit hebr. Uebersetzung (ital. Schrift, XV. J.?) der Ueberschriften; f. 1 Tabulae aequationum xij domorum ad civitatem tolletu, לוסות סמוויות סיי"ג נמיס לעיל מוליסס, 1b Tabulae equalitatis etc. לוסות סמוויות' סנס' נלנמ (so) אַרוֹנְוֹלִינְצָא; f. 7ab ist leer, 8 scheint eine Sexagesimaltabelle hebr. angefangen; 8b Tabelle der Fixsterne, 9b Tab. longit. civitatum ab oriente et latit. etc.: Tangea, cepta etc. bis Cremona aritium, hebr. f. 10 (die Ziffern von der Schrift des Latein.) noch ופילוסס, also wahrscheinlich in Perugia; 11 Tab. eclipsis סלנות סנס' סינסלנקיסים; 11b ohne lat. Ueberschr. נית סמלילס סנס' קוסמילוני.

357. Zusammenges., 186 f., bis 52 verschied. deutsch oder ital., XV. J.? dann sehr eng (nur 107 - 56 splendid), schwer leserlich, span. — [1-6] sind in N. 56 [20-24] copirt.

[1] Kurze Betrachtung (Benjacob 238 n. 77 טוטות!) über den geheimen Sinn der Opfer, anf. כלל סקדון סגדר וסכוונס וסגניסס לנס סמיוסד

וקבל לומס לומל מל לומד מל לך ולמחלמד וסיו סמסוס סמעיין סמעמד ילמן כל לומן, end. לחמדים נידך ולמ חסיס מעוך נסמיס ונלמן. סליק. Nirgends ist ein Namen erwähnt; aber die Stelle (N. 92[25] f. 115) לומד רמעמי מיד ויסל לחמן ist aus נסיד; ohne Grund ist dieses selbstständige Stück mit dem folgenden verbunden in der neuen Ueberschrift מעם סקרנן ומחפלה; noch confuser ist ein Index auf dem Vorbl. כללי וכיו פרקים סקרנן ומנדר (so) ל' מעם נר נמען.

[2] 2b קבלה מענין התפילה (Cod. Mich. 192, Nb. 1945 = Reggio 25, Nb. 1557[10]; Chr. Ch. bei Nb. 2456, im Index p. 921 unterschieden) כלמר קיבל מפי מחכם מחסיד ר' ילמק זיל, d. i. Isak b. Abr. b. David (oder Isak b. Jakob? HB. 18, 19): *a*) נ' [מלמה] נרכות סרלמוות ומלר סנרכות כמו סדיבור ומחיימת סנרכות עם מעם כולם למחוננ, endet zunächst נרכת כסניס לומ' מלר נרכות כמו סרלמוות; auch N. 92[26]. Citirt ומ' לילמזר. *b*) Neue Ueberschr. מענייו סחפילה כך היל (so) קבלה, anf. כל סנרכות מלמס מנכך מן מי"ח כמו נרכת כסניס לו נרכת סחורס לו מלר נרכות, end. . . . לרורס נלרור חסייס לח יי ולחס לך לקן וחנח מלמיס נילכו[1] (verb. יחן) מנס וכלל סכל[2] קנלחי מפי ר' ולכלל מנרסס מן זיל, cf. CB. 1963 unten u. Add.; Zz., Lit. 410, wahrsch. Abr. b. Isak Gerundi = מנר מן in ms. Opp. 1073 f. 144, s. meine Mitt. bei Landshuth, Amm. 85; Nb. Cat. p. 421. Hier ist von Sefirot die Rede.

[3] 4 (in N. 56[22] und 83[1] als כיו פרקים), sonst von den Anfangsworten ראמונה וחבטרוח benannt, denen hier noch מעד vorangeht,[3]) und dem Mose Nachmani beigelegt. Auch hier steht von blasser Hand, welche von f. 42 an (K. 21) ergänzte: מרק לסמן. מלו סכיו פרקים מיבנרס סיד מעם ניד נמען זלס"ס, wahrscheinlich aus der Nachschrift מעלמו מירמי מעמיס ומעם פרקים . . . . מלל מנדול מנגור מלל סנלמן. חס. Scheint mit der Ausg. Ven. (in מרזי מלנמן) übereinzustimmen; Isak Zarfati[4]) (K. 9, 18) heisst hier b. Menachem Zarfati (ob der alte, um 1050 lebende gemeint sein soll? Zunz, z. G. 47, 192; S. Kohn, Mardochai b. H. 123; P. 835[5] כללים). Der Verf. des, schon von Isak Akko genannten[5]) Buches ist unbekannt (CB. 1964 und Add.); Reifmann (סמזיר 1861 S. 222) conjicirt Bechai b. Ascher; ein directes Citat des Pentateuchcomment. in K. 2 (Kirchheim, Gg. 9, 148) ist nach der Ed. nicht vorhanden; diese HS. habe ich dazu nicht verglichen.

[1]) ניסמי in Cod. Reggio 25 f. 101—2, wo die beiden Stücke umgestellt sind.
[2]) In N. 92 f. 216b קך.
[3]) Daher behauptet wohl Plantav. bei Wolf [1] p. 877, dass seine HS. מפר לומנה betitelt sei, was Jellinek (Beitr. ij,40) zu weit ausdehnt.
[4]) Jellinek l. c. nennt diesen Isak nicht, indem er die Stellen unter Isak b. Abraham angiebt.
[5]) Das Alter von V. 277[5] (xiv. J.) ist also unerheblich. V. 286[11] fälschlich פרים und 27 Kapp.

[4] 51b זה הסתקמי מספר התחיים. נשולם סעליון ים מקושה נכנדים סלו מעלו ולמ ימליט ילר סרע נשולם עכ"ל מספר סמיים. חסם .end, נלסין סוף ולסין סקר יכוכו לשור נשור סמיים לסין סלם ומסן סלם ומר. סם Ob aus N. 207[1], oder von Elasar Worms?

[5] 52 כחב סזס סלם סרי מסס ג"ר נסמן לנטו. ינרך ס' נסמן נני; CB. 1950. — Folgt ein Excerpt aus מדלם מעלי von einigen Zeilen.

[6] 61 Abr. Bibago [b. Schemtob], Supercommentar über den [mittl.] Commentar des Averroes zur Metaphysik bis incl. B. ix nach der Uebersetzung des Kalonymos (s. N. 244[4]), also ij—x, miserabel copirt in N. 57[2]. Unicum und lehrreich, ausführlich geschildert, Vorr. mitgeteilt in Mtschr. 1883 S. 127.

Auf Vorbl.: „Et iste codex est e Bibliotheca Dominici Grimani cardinalis S. Marcj, uti eruo alicubi ex rasura" (vielleicht f. 61, wo ich nichts mehr lesen kann?). Der Cod. ist ein alter Bavaricus.

358. Zusammenges., 128 f., verschied. deutsch, xv. J.

[1] Simson b. Isak aus Chinon,[1]) ספר כריתות, methodol., kurz vor Ende def.; Mtschr. 1893/4 S. 552, cf. קיני bei Mosconi, Mag. iij, 47.

[2] 53 neue Ueberschr.: ממום סגדולים, nicht סס, wie in Ed. Benjacob, דנרים עמיקים ij, 7. Um so verdächtiger ist Carmoly's Notiz (Litbl. 9, 784, cf. CB. 716 und Add.) über eine HS., betitelt סס סנ' und mit dem Autornamen Ahron b. Abraham; cf. S. Kohn, HSS. des Nationalmus. 10.

[3] (58 neuer Tit. (ניקור לו נחלקן) über das rituelle Reinigen des Fleisches, jüdisch-deutsch [7](scheint schwäb. Dialect), anf. דו זחלנסט נעמין דם מעסניל לול' זחלנסט סס מרסקן לסוח (so) סניידין דסן סוך נסחלק, dann hebr. in 16 §§., anf. נסחלס סחוך סוך נסלק סחוח עומד נעמקוס סנגיס, nicht ganz bis zu Ende des Deutschen. Serapeum 1864, 101 nur nach Lilienthal.

[4] 61 מדרש חסר ויתר, ed. von Berliner, Pletath Sof. 34.

[5] 64b סמומס עסר דנריס כסוגין נסורס דסיעך כסוגין כסיקון וסכמי ימכחל קורין לומן נסיקון סופרים (cf. P. 769), dann עסר נקודות נסורס ימסוע . . . סי. Dann (65) רמז למקוס מרנעיס פסס עך סמורס und Aehnliches.

[6] 65b Grammatische Analecten u. dgl. (ohne Absätze), Anf. סס . . . מסו לסן מסו חוח סמיס וסמרן נכלסח עך סמיס (del.?) ס'; f. 66 סעד סמעמיס מניס עסר ינטומים(2), למחלות סרקיע דומיס. Z. 5 v. u. scheint ein selbstständiger Anfang.[8]) Es folgt noch ושד לודיעך כל לוח מסוח דגם

---

[1]) P. 335[2] (Add. zu CB. 585 n. 3736), cf. zu Cod. 282; מי סנע CB. 2633 (cf. 2609), s. Zz., Ritus 219.

[2]) Ist der stark variirende Anfang von Ahron b. Ascher (bei Dukes, קונטרס 32); דקדוקי חפשים Ed. Baer u. Strack 1879 benutzt 20 HSS. (S. 97), aber nicht die Münch. u. P.; s. auch N. 392.

[8]) זו קצר ספלטשת, שמילנו נשלי סכמשת, לשסם נשו קפושת, לנגלם פספושת, נשרר דקדוקי רשושת (קפוקים נשת ושפלטשת . . . שלנס, יי"נ מעשים נשורס למ, ולם עשיה כמנר יי"נ שלום שלן מנסיעים

(1טעמי סנגיגות על פרק פנים. f. 69 u. s. w.; טעמים ו' נגוד מקומות טופר גדול, טופר קטן, ירח, מלחר גדול, מלחר קטן, מלרכא, חלטא, זרקא, פשטא, קדמא, מהפך, (ohne Zeichen) לגרמיה, תלישא, אזלא, גרש, גרשיים, טופר מהפך, קדמא, מהפך, מונח, זקף גדול, זקף קטן, מלרכא (o. Z.), מלרכא, אתנחא, פסיק, דחי, פזר פשוט מרכא (die Zeichen sind aus typographischen Rücksichten weggelassen). Endlich der Anfang der Memorialverse לאל מכון נגיני über die Zahl der Buchstaben in der Bibel (s. N. 392); CB. 2225 unter Saadia b. Jos. Bechor Schor; s. Derenbourg, Manuel 139 und Gg. 9, 26.

[7] 70b Grammat. Fragm. [Jeh. ibn Bal'am הוריות הקורא, HUb. 914; „D" giebt die Kapitelzahl bei Dukes, Beitr. 2, 197], anf. סדוגה לידע ולסנין דקדוק המקרא נניקודיה ונטעמיה יסכיל ויבין; K. 1 handelt von den 5 Organen (anf. פרק הרלתון להסכיל הלותיות), 2 über יחוד נגד כפת, zählt 9 תנאים, dann folgen ungezählte Ueberschriften mit gezählten Unterabteilungen von gleicher Benennung, nämlich טעם סחיו (71b, D 3), טעם על מקטן מגדול ופתח מגדול (72, D 4), טעם על הדגוד במלכים ועתח (73), mit 8 untergeordneten טעמים, dann תנאי מה קטן ומה פתח תדיתך תנאי לטה דגש ולטה רפי (das.), תנאי כל וכל (74), dann (74b) werden die לתנאיות nach der Reihe der Bibel in Bezug auf Kamez und Patach mit entsprechenden Memorialwörtern angegeben; טעם מגלל נמרח ענין ימיטנו סניהם טימוטי ניהי וקבול התחתון (75 l. Z.), end. 77b לין לדם יכול לסמיך לפי סך סס מקונלים בלילו מחלקות קטן גדול ופתח גדול ומחלקת ניהי ופינול סנקלל קטן קטן ופתח קטן. (D 6) עתח נגול בטעמי טסגל סנקלל חקף. טעם על דגוד טסגל מתחלק לסני פנים טוכן ומניע פיעניו על טוכן . . zerfällt in 14 Arten (סופן). Dann 79: טעם על טעות המלכים וסכוונתם (D 7?, fehlen die Vocale), nur 10 Zeilen; dann עתח לדבר על טעמיים דע כי טטעמים טוטעו במקומן ולא יתחנו למולם (D 8); zuerst kommen die Accente der 21 Bücher, der טעמיים und מטרחים, und werden (79b) einige Bibelverse zusammengestellt (. . ויקבץ לח סכסניס סלוים ויאמר לטס נטו), in welchen alle vorkommen; טעם על סכוונת המטרחים (80, D 10), פרק על מקומות המטרחים (80b); über die 12 einzelnen (D 12) Accente (bis 83b), טעם על מניח טטעמים und טעם על סכוונת הטעמים u. s. w.; zuletzt (84b) פרק על מדר טטעמים טלוח לחר טלוח mit dem Custos זמנין endend. — Unter den nachfolgenden Notizen findet sich (88b) טקטם לנו מהריר יודל טפטיר (Popprer?).

[8] 89 רוח חן, „von Sam. Tibbon"; s. N. 210[4].

[9] 99b טפר התגיון [von Maimonides] bis K. 9; incorrect; anf. טלל יסרטל לאל.

. . . טטלם; (Ende 68) טס לכלל טס לדבר לטלטם טטנלטטי ויכלס נליהו טליטם נטיטוטי ויטיר לטטעטיי לטוס סניקוד, טרדיים לטטיל טקוד.

[1]) Mit arab. Ueberschrift טטטמי טלטעמים טלטנלטני in ms. Uri 45; CB. 1822; daher Neubauer, Notice sur la Lex. 84 und in Gg. 9, 181 n. 6.

[10] 104 [Josef Esobi, קערת כסף] ohne die letzten Verse (S. 41 meiner Ausg.); s. unter N. 338[8].

[11] 106b das Gedicht vom Spieler (xvi. J.?) מנמק נקודיש (s. Schach bei den Juden S. 168). Die HS. hat einige bessere Lesarten, enthält auch nicht die letzte Strophe, aber eine, von den zwei edirten verschiedene jüdisch-deutsche Uebersetzung: וועס נו דעס מפיל מיר נאך, דס נין ויל מליב דמר נאך, מון נוס לעגט וועדט מר מרייסן מך, מון וועדט גיבלוכט מין מלין מורין; zuletzt מליק נכינון מיכי סוף סמופל, wie Ed. 1656.

[12] 108b gereimte Anrede-Formeln je nach den Namen, dem Datum u. dgl., wie in verschiedenen Sammlungen seit dem xvi. Jahrh. als מחתלות; cf. ms. Alm. 238[13]; F. 34; Gh. 82.

[13] 113 Conjugation der Verba, anf. לפון מקודם נמלך לב' מלקיש לפשוטות ונפעלות סדנק, פעלות כנון מפיד נוי מקור פועל פעול (so) ונפעמת (anders in ms. Berlin 36[1]), behandelt zuerst נזירק (so) und נכין; 115b Tabellen mit Erläuterungen, zwischen 127, 128 fehlt Etwas; 128 Regeln der Punctation, end. כי כן נמרי כן נמר ימר נמר מלי. Epigr. מיימתי הלוחות נמזיש יש' ומלוחות מעמס מלמיש חמס . . . נסוס סכוחב סיום יום ה' כיס ימיס למדם מייר ימקב זלייל סייד [נן?] ליעקב מעמס סמופל מסמ ל'כ'ו.

F. 99b nennt sich Meir b. Simson, f. 1 der Käufer Efraim, gen. Gumplin, Zeuge Abr. b. Ahron und Bes. Abr. מסמ (?); Alles von alter Hand; cf. N. 77, 265.

359. Perg., 288 f., kl. Quadrat mit dicken Haarstrichen, punktirt und accent., Raphe und Krönchen, ital.? Vorn: „saeculi ut puto 18 (corrigirt 14) ineuntis".

[1] Pentateuch mit Rand-Masora.

[2] 287 grammat. Fragm. (ניקוד), anf.: נחקק ומס ימיס מוסקק ימיס נקוד דיני סלידי ומסנוכל: כל חינה מחיל נח מלם לומיות כנון דק מולם. 228 unten וכל מינה; end. מלך מוק חנן מן מנוקדיש כלם נסנוכל מון מלמר ימיס נו ק' מו ע' מיס ך נסופה . . . מנוקדיש נסנוכל, ומס סיל לנון נקנה מנוקדם נליבי. מס.

Freitag 13. Tebet כלי"ג wurde die HS. nebst מדש מחנה זמיים Perg. und einer alten HS. מעכיי קנלה von den Brüdern Benj. und Josef b. Salomo b. Elchanan Kohen an Meschullam b. Abraham . . זלמיים מקייש (מקייפ, oder מקלי, Siena, oder Sezze?) verkauft. Späterer Bes. Isak Jehuda Porat (מהם „Porad") in Urbino. — Quatrem. 29.

***360.** 518 S. — Quatrem. 17.

[1] Kurze hebr. Grammatik, französisch. [2] Psalmorum Davidis libri v eximia Domini Asseline Bononiensis Episcopi versione illustrati; mit Commentar.

***361.** 5 Bände, sehr schöne Quadrat. — Quatrem. 30.

Liber Psalmorum latine translatus oratione libera, et numeris

astricta, gallice explanatus, compilatore fratre Irenaeo. Trappae; Annuente abbate Malachia. — Hebr. Text und Melodie in Choralnotenschrift vor jedem Psalm.

362. Kl. fol., Perg., 276 f., schön, gross, deutlich, teils color., xv. J.

Mose Nachmanides ביאור על התורה: נפתח בספר בגדול בסגנון ובכתב למחיל סמוכים (so) לכתוב מילותיו במילותי; ohne alle Nachschrift (cf. N. 137).

Epigr.: סכתי יוסף בספר בן שמעון בכ"ר שמעון בן גליפפא מנהי משתמשים בסגנים בנמקום מלי מינם[1] לכתוב זה בספר ביחד בסמוכים . . . . לכתוב סיקר בסיר מחט כתובים, ויקר ויכל בלשים, מלי מנחמים, מקם שה מקל בספלים, חן יוסף בן שמעון בספחם חזן לבניהם בלוי בן בני ליוב[2] יבלבו יולר לוכים, ובמלם בשלכתם ישים למדם קיון מכם יי מען . . . ויחדי"ך לשרת בחלף בשני קמוכים. . . . . ילמם זכר, wahrscheinlich 1471, nicht 1450. Vorn קבן כקבי לעבודם קהי ימיבל, am untern Rande: Liorne, 27. Agosto 1732. — Quatrem. 12, bei Rödiger S. 223.

363. Perg., 216 f., mittl., alt, vielleicht orient., mit dicken Haarstrichen. — Quatrem. 16.

David Kimchi, Commentar über [1] Chronik, [2] Psalmen, anf. למד מקלות בלבני לכוך בל לבי למדו לבומיו דיל . . דוד, bald darauf ein Gedicht לבי דוד קמחי, zuletzt ein נעור כממחי בי וקולי לב לריס, worin der Name fünfzeiliges: נשלם ספר חליס מנם לבל לליס | בגולח בללוח מחמים ושולים וכו'.

364. Perg., 164 f., kleine, eigentümliche, der deutschen ähnliche, ital. Schrift, teils color., 1375.

[1] Levi b. Gerschom, Commentar zu Hiob, anf. למד לוי בן גרשום הספרדי לחיתי לבעל הספר חזק ר"ל ק' לירוב; s. N. 324. Am Rande (vom Schreiber selbst?) abweichende Erklärungen mit der Formel וים מפרשים.

[2] 105 Abraham ibn Esra,[3]) Commentar über die Megillot, zuerst über Ruth, in dem Verschen חס וירום nach dem Metrum; 109b Hohelied, 121 Kohelet, anf. שמע למרי ספר לבניהם קופר, zuletzt das Datum 4900. Zu Anfang einige Randbemerkungen mit der Chiffre רשב"ם [für רשב"ם Sam. ibn Tibbon?], — 151 Threni, 158 Esther, anf. בלם לבניהם הספרדי.

F. 102 b Epigr. . . . . ישים לבדם לדל בנם הספחם בלבים ושלם ושלים ומכל מבודם הקודם . . . . ובשמחם לבניהם שלם וכשבחי סבם בשיבולי בשבולי בשם יאכי וכו'; der Namen des Schreibers ist radirt. — Quatrem. 15.

365, 366. 139, 107 f., klein, sehr deutlich, deutsch-ital., wahrscheinlich Autograph, Radirungen und Randverbesserungen.

[1] Commentar über Jesaias, wahrscheinlich aus David Kimchi

---

[1]) Cf. Zunz, Zeitschr. S. 158.

[2]) Die ursprüngliche Form für רשב"ם; bei W. [3] n. 2169 b רשבח"ם.

[3]) Rödiger, DMZ. 13 S. 223, giebt Hohel. und Klagel. von Levi an, letzteres als ungedruckt; vielmehr existirt es nicht.

(Perles, Mtschr. 25, 368) u. A., compilirt um 1498–1499, von Hillel b. Jakob ha-Kohen, anf. חזן יסעיה, סל' טעפה, וסכם ד' קפדים סלנו סחס יסעים ידעים ידעים יחזקאל ומדי עמר סס נטוחות ומוכחום ונחמות על ידרמל, מרנוס דלחון כמו סחי מלום די לחון, ודיל די לחינו. end., וגם יש נחס נטוחות לחיים. סס וכו' היס עחרי. עדי נמרי. יסעיסו | ולו לומיל. דרכי יחיל, נעח לחחיל, ידמיהו. Der beabsichtigte Commentar zu Jerem. und Ezechiel ist nicht vorhanden. Nb., Jes. p. xxi.

[2] Derselbe zu kl. Propheten, anf. לחמרו כיהל זס הקפר הסחוכר מחניס עפר כניחים לפי סנטוחסם קטנה סנרוס יחר סלח יחנר קפר מסס . . ולחמרו כי כנוחס חוסנע קדמה לנטוחס יסעיה, חסו סלחי מחלה דנר ס' נסוסנע, וכי נסוסנע דנר מחלה וי"ל על נניס עיי נניס כלומר יחמר לנניס דרך לחנחם ולנון לכו ודנרו; end. וכו' לל לחנוסיכם לפחח נדרכי סחקום וכן לנ נניס לל לחנוחס. מסמו סל ר' מנחס. וכיהל דרכו נחכל' עדיות לטוס סלוס נטולס. — Die verschiedenen Ansichten sind durch וי"ל, fast nie durch Namen bezeichnet, מרנוס und רנוחיטו זיל sind stets erwähnt, grammatische Erläuterungen selten. Wertlos.

Epigr. Bd. ij: כיום יום נ' מרא סטשום סנם כי"ע לפק קיימתי קפר סרי עמר: נפיחתם מנחם: נמרחם ה' קוניתי יגניס קניתו כנמר: ויחלם לס מנחר: ג"נ לכי"ר: נלוס נלולם, כלולם נלמתי נפר: נמרחם ה' קוניתי יגניס קניתו כנמר: ויחלם לס מנחר: ג"נ לכי"ר: נלוס סילל נכמ"ר יפקב הכהן זיל. Soll מנחה בלולה einen Titel andeuten? — Quatrem. 21, 23, früher Bibl. Sussex.

367. 141 f., 111–35 unbeschrieben, moderne deutsche Current, kurz nach 1777 (s. 73b), Blattzahl, in Quadrat, und die später ausgefüllten Paraschijjot (49 משתיח!) mit blasser Tinte. — Quatrem. 22.

Collectaneenheft, wie es scheint, eines Talmudjüngers (s. g. נמור), wohl auch zum Zweck der practischen Benutzung, nach damaliger, in manchen Gegenden noch jetzt herrschenden Sitte, vielleicht zum Teil aus den betreffenden Büchern (Jew. Lit. p. 221), bald nach 1777 angelegt oder mundirt, da nirgends etwas gestrichen ist. Enthält

a) haggadisch-halachische Bemerkungen (s. g. Pschätchen) und zwar zuerst nach Perikopen, anf. סמיכות סמוכים. סמיכות סמוכים. ס' נרלמיח. מקיים (so) לכל סלומות, mitunter mehrere zu einer Perikope, mitunter Raum gelassen für Nachträge, bis 55 (חלח סנרכח), dann für verschiedene Gelegenheiten (56 דרוש לנר מנוס, 67b לנמוסין), Festtage u. dgl.

b) (halach.) Erörterungen über Talmudthemen, zum Teil wohl Vorträgen der Lehrer entnommen, so z. B. 93b ff. über Tractat Beza nach Mendel aus Ulstadt (מהולבמקם?) aus dem Wintersemester 1777 (מחזק מסמורף מקל"ר), über Tr. Sabbat f. 71 (Autoritäten in der 1. Aufl. dieses Catalogs).

368. Perg., 133 f., wahrscheinlich aus dem Feuer gerettet, mittl., deutsch, etwa xiv. J.?

[Isak aus Corbeil, עמודי גולה][1]) mit den Anmerkungen, ohne den Namen des Perez, der nur zu den grösseren Einschaltungen genannt ist. Der alte Codex, für die Kritik des Textes u. s. w. von Wert, beginnt mit § 104 (לגמד לגבו, in Ed. Crem. 106) und geht bis 119 (Ed. 123), dann (f. 7) von 132 (סלמ לנסמ, ed. 137) bis 139 (Ed. 144, unvollst.), dann (8) ein Fragm. aus Ed. § 151 und (9 ff.) von ungefähr Anfang 145 (לנכך מל סמון, Ed. 151) bis Mitte 274; mit § 273 (מנום סחלויות נסנמ, Ed. 280) beginnt der 7. Tag. Ueber die Textbeschaffenheit einige Beispiele in der 1. Aufl. dieses Catalogs; das Ende der Note f. 42b מרסם מקסלון מרסם מעסם נסם סרייל יקר יקר; Ed. f. 74 A. 3 nur יקר; nach Neubauer == Chalons? cf. Zunz z. G. 50: J. aus Chinon (מקינון); gegen Kohn, Mard. 118 A. 2, s. HB. 18, 65; 99b § 216 סלמ לאסול סומן (Ed. 222 f. 110a) fehlt im Text die Stelle, in welcher von יוסף ניגלים (in der Asher'schen HS. nur יוסף) die Rede ist.

Textcorrecturen und Randbemerkungen aus verschiedener Zeit, z. B. f. 42 zu § 179 (לסלון) eine סמס in Ehesachen von מניים, Baruch, Elasar מקס, Simcha u. A. unterzeichnet, und eine מניים (so) im Namen des Isak aus Oppenheim (מסומנסיים) und מסייל Elieser. — Quatrem. 368.

369. Bruchstücke, Titbl. und S. 160—172 Raschischrift, dem gedruckten Original nachgeahmt. — Quatrem. 38.

Abr. ibn Esrá, אגרת השבת, mit S. D. Luzzatto's Noten, aus כרם חמד iv copirt.

370. Perg., 296 und einige ungezählte f., ital., oder deutsch, um 1350 bis 1400? ziemlich correct, mit vielen, teils ergänzten Lücken (z. B. ij K. 29 f. 208 ff.), in punktirten Wörtern stets Patach für Kamez.

הוספת ביאור סעסה סחכס ל' מסה נכ' סלמס ז"ל מסלידנו מל סני סלקי סמורס מחינר סחכס סגדול רנ מסה ז"ל. ניחוד סחמות סמסוחסים והמוסלים וסמסופקים מכחב סחכס סחלם סדוניבו סרנ מורס נדק רניבו סגדול רניבו מסה בן כנוד רנכל מלימון חדיין ז'ל'ר'ל' נסחיחת מלמרו סיקר מלמר[2]) סנגוכים. סמות מסוחסים אייקוויבוק (equivochi) נלמה והלון נחס סחיחוסס נסס נלנד סנל סס חלוקי סחיניין ובדלייסס ר"י חומר לח מי לחלח ומי ילך לנו: ומסחניס כחס עין חו רוח; endet (zu ij, 44): ולחסבר סימחת; dennoch scheint der Codex zu den vollständigsten des seltenen Werkes zu gehören. Die Lücke zur Einleitung f. 5 ist auch in N. 60 leer gelassen (in dieselbe gehört wahrscheinlich die Anführung aus dem פיוט נחמן מחנר, Cod. Opp. Kap. 8 f. 19, auch in

[1]) Rödiger, DMZ. 13, 233 n. 28, vermutete Maimonides; s. HB. 6, 96 und oben N. 185, wo der נב f. 63 § 180 datirt 20. Sivan 5097 נלנניין מסל דיסנכ, also in Löwen (Louvain) am Flusse Dyle; cf. Johann aus Löwen 1370, Hist. lit. de la France 24, 853.

[2]) So auch N. 60, Opp. 1163 Qu. סורס סנגוכים.

N. 60 f. 20 mit der Bemerkung תקר נחוקפת); Kap. 56 f. 87b—88, N. 60 Z. 3 fortlaufend ohne Zeichen; ij, 4 f. 191, dort 207b, K. 11 f. 205b, dort 222b Lücken. Ferner fehlt dort (i, 73 Pr. x) f. 169 das Zeichen nach der Erwähnung des סחרוסיס, wo hier f. 154 wahrscheinlich für eine mathemat. Figur Platz gelassen, während dort 168b auch die 3 Figuren über die Antipoden nicht eingetragen sind. Ende i, 53 fehlt dort f. 86 die Stelle hier f. 81. Andererseits ist N. 370 in ij, 29, 30 f. 263 ff. sehr lückenhaft, mitunter nur in halben Zeilen geschrieben. Ueber Mos. b. Sal. aus Salerno (um 1250?) und das Werk s. HUb. 433 (wo N. 378 Drkf.); die Stelle bei Güdemann, Gesch. 2, 319, ist Zusatz des Sohnes?

Auf dem Vorbl. das Epigramm סגנו סחכם לפ"ע כמחתב מעם לחד נמקוט שפל ממעלנו, anf. בנודי נמקומי. Vermerk vom 4. Dec. 181: כניע לפלך מלי לפנחם יפלפל, dann קנין כתפי חם סאל פלי מעם יחיל נכמר ממטפל מ"י [1]) יחיל נכמר ממנוסל מ"י אלפ"ם ממגלילי ליח. — Quatrem. 18.

371. 138 Seiten, sehr deutlich, span., xv.—xvi. J., Censur [aus Mantua] a. 1591.

מ' חשמים והעולם לחדקמו באור סחכם לחן רסד [h. von Sal. ibn Ajub]; s. N. 31; HUb. 128.

Dabei ein Brieffragm. und ein englisches Heft von 6 Seiten „On the Heavens and the Universe by Aristoteles", unterschrieben: Sol[a] Bennett Nov. 1828 London, enthaltend Notizen aus Bartolocci i, 470, 12, 481 und iv, 5, welche eine falsche Inschrift auf einem Vorblatt und Irrtümer (Mich. Cohen etc.) bei Rödiger veranlassten. — Quatrem. 371 früher Sussex vi, i d 12.

372. 69 f., kleine, dicke, sehr deutliche Curs., Ende xv. J.? aus Griechenland, Correcturen und Randnoten span.

מ' אורות עליונות לחדקמו באור נן רסד, mittl. Commentar zur Meteorologie [h. von Kalonymos b. Kal. in Arles, 28. March. 5077]. Die latein. „expositio media" ist unvollständig. Anf. (in N. 30[3] incorr.) לחד לחם מדנכנו וחקלחנו נכנחת חלחפוחת חחפוחפות לכל חגחמים, end. נחיכות חיות כל לחד חפס נחם חייחדכו; HUb. 138.

Zwischen dem Titel in verschlungenen, kaum lesbaren Zügen קנין כתפי לנחנות קוי חלחיל חפס נכחפ"ל יחדים מחפל נכיץ; f. 69b ein Verzeichnis von HSS.; s. HB. 15, 14. — Quatrem. 14, früher Sussex vi, i d 11.

373. Bombyx, 255 f., sehr schön und deutlich, span., color., 1480.

[1] Avicenna, Canon ohne Namen des Uebersetzers:

a) Buch i לחד חלחפון חחכוחפת לחנו עלי נן קנח לחד לחנו עלי חחחנר, end. נחיוחות חגדול חכנ חפילוסוף יחחנח חפל חנח רפוי לו כתפי חעלח חנעו, חנפכדות נג"ח ים' ונכחן נחלח עיון חלחפון לחנו עלי 'ן קנח חחנח לפל יח' לחן

[1]) Ueber diese Formel s. Schach bei den Juden S. 181.

bis auf sehr unbedeutende Abweichungen wie die ed. Uebersetzung; s. N. 87. קנט für קינט durch die ganze HS; קנס in ms. Bologna; HUb. 682/3, 697.

b) Buch ij K. 1—6 (139b) מעמד סלמון. מעמד סלמון עיון מספר מצני לבן קנט מספר סלמון נמחני מסמיס מכפלים. כנר ניללט [נמספר סלמון Rand] מנין מ"ה מלכו תומכיס; scheint Natan's Uebersetzung, daher die Varianten (von neuer Hand) sehr zahlreich. Bricht f. 151 ab עד כאן.

c) Buch iv Fen 1, 2 (f. 152) מעמד סלמון מספר סרניעי מקטן לבן סלומן מצני נחקמת סילימס ומצפני f. 211 מספר נקדמות. מסודס לאל נומי וכו' מעמד מצני נמחות הגנול וסקפו ומחלה f. 233 מנמסלאן ויקף על מני מעמדים יסיס נדוב לאל מחלי ומרניעי ולאל יונגל נמניעי. נמלס מעמד מסלומן מגנול; end. נגנולים מס מנמלאכים | מחלה לנוחן כח לאין חוכיס | ונמלס מסלומן מצני מחלה לאל וכאלן מספר סרניעי (!) מסקטן לבן קנט. נמלס. Ist Natan's (ed.) Uebersetzung.

[2] 237b Avicenna ספר הרפואות חלביות מצוי אלי מבן קנט ספרמי, aus dem „Christlichen" (Lateinischen) [des Villanova?] übersetzt, wie Cod. Wien (CL. 331), mit Lücken; i K. 3—5 (f. 239 nur 2 Zeilen des 3., und f. 240 die 5 letzten Zeilen des 5.).[1]) Die ij. Pforte beginnt 244b, K. 3 247b, worin f. 248b die Bemerkung des anonymen Uebersetzers, dass er die einfachen Mittel nicht nach dem (latein.) Alphabet, sondern nach dem hebr. geordnet habe; endet (252b), wie Cod. Wien bei Goldenth. S. 85, נכח סמחך מצו. Hier K. 4 (f. 253b bis 254b unausgefüllt) פרק רביעי בפוטות סמורכבות על סלב. נאמר דבלנו בפוטות ספפוטות סלביות נדבר עמס בפוטות סמורכבות. ומחלה נאמרילאס והחריילק סנגול מאין לאמ מסרפוטות סמורכבות מוות ונערבת מליסן ודדים מני מליתי חלק יעמו מוגות כמו מקדס | נמיסרת סמצע נאלוני, end. חכח סמניניס חלמו קנלנוס נקלס כפי סיכול נענין סמסים סלנייס. חס מכליח ביללוד סמעמד נחסלה ומצא לנס סמוחן כח לכלות סמלאכה סקמנה הזאת.[2])

F. 255b וכאלן מאלס מין סכפוטס מסמכס לאו אלי לבן קינס (so hier) וסיאס מאלעמו ביאס מליתי מצעמס מפאל יאס למדס לייל מעמס כיאס לפרס סיניים בוילילאלון. והוא מקפס כמף לאיס נבן ומעלה ומאמר כי יפקד נכאון ילייא. סמס יכאו לפנוס נו ונקפתי סקדס לפנודס מלסיאו יסני ויאלה סאלאו כלאלו לאן. Am Rande „Scriptus Vilialon (Villalon de Campos en Hespanna) á 28 (!) del mes de Jiar ann. Mund. 240. que corresp° á 1480. y fue comprado por R. Jacob Garson, o Gerson [?]. Perezius" (ist der Benedictiner F. Anton. Perez?). F. 1 medic. Notizen in span. Sprache von verschied. hebr. Hand. (?) קלמי ... מקפס כקפי. Der Cod. enthält vielfache Collationsbemerkungen, teils als כ' (כקפס) bezeichnet; an den zerfallenen inneren Rändern ist Manches unlesbar.

---

[1]) K. 1 der Uebersetz. aus dem Arab. (s. N. 87) hier 2., da die Einleitung mitgezählt ist. Das Kap., welches die Bezeichnungen (1) מסיך, (2) מסיכה, (3) מדקק enthält, ist hier ij, 1, die Ueberschrift נמאסס סקנולה וסלאסס מסקנע; s. Hb. S. 190 u. HUb. 784 u. Zus. xxxij.

[2]) Es folgt der stereotype Vers des Abschreibers: כנו מעמ || על כקומי יסן (!) לייליו מני לכנס || ומי, auch N. 341 (56); CL. 108; Wien S. 179.

374. 212 f. (56—73 fehlt), span., xv. J.

Gerardi de Solo in nonum Almansoris (des Razi), h. mit Noten von יהודה [Leon Josef], beginnend mit dem Ende der Einleitung, endend mit Kap. 5 der Urinkrankheiten — dort ix, 16 — Die alten Randnoten in Minuskel, teils vom Buchbinder abgeschnitten, enthalten meist die im Text weggelassene lateinische Formel der Recepte; s. unter N. 101. N. 374 ist viel correcter und in den מלות des Uebersetzers vollständiger; HUb. 794.

F. 3 beginnt eine alte Pagination von ב—ספר, wonach נ—נ fehlt; eine Lücke f. 134 (N. 101 f. 110) wurde ausgefüllt bis 140b, wo der Custos (cf. N. 101 f. 113) zu f. 145 stimmt; 141—3 blieb also leer. Auf 193 muss 201 bis 212 folgen, dann 144, dann 194—200; cf. HB. 8, 48.

***375.** 232 f. — Quatrem. 28.

Latein. Commentar zum Pentateuch, Ueberschriften französisch.

***376.** 1066 Seiten u. unpag. Indices in 3 Bdn. — Quatrem. 27.

Observationes quaedam Philologicae. In Vaticiniorum librum Jesaje. Vorn „*Schroeder* in Jesaiam". Beginnt mit einem Prooemium: Primus Jesajae sermo etc. und geht bis Schluss; cf. N. 378.

377. 927 S., pag. 1—625 und 526—826. Reinschrift für Druck? — Quatrem. 28.

„Collectio lectionum variantium excerptarum ex omnibus priscis versionibus quae prostant in Bibliis polygl. Londinensibus in Psalmos et in libr. Jobi. Quibus accedunt Theses in utrumque huncce librum propugnatae in Sorbonâ cum collatione Psalmor. parallelorum. Opera et studio Philippi Ducontant de la molette, dioecesis viennensis vicarii generalis". P. 663 Psalmi paralleli; zuerst xiv und liij; p. 675 „Thesis theologico-hebraica quam ill. seren. et magnif^mo Ludovico Philippo Aurelianensium Duci regii sanguinis primo principi in grati animi et obsequii significationem dicat, vovet etc. Joannes Renatus Asseline, eam in Sorbona propugnaturus . . . die lunae mens. Julii A. D. mdcclxij. Parisiis, Typis Vincent via sancti severini mdcclxiij". Eine Dissertation über die Psalmen und hebr. Poesie (s. N. 360). Folgen Abbildungen der hebr. musikalischen Instrumente auf einer Kupfertafel (aus Delaborde, nach einer Notiz am Anf.).

Auf Vorbl. eine Notiz über die Schriften Ducontant's (starb 1793), deren erste eine dem Cod. beigebundene Thesis theologica a. 1765, die letzte: Le Lévitique expliqué 1798.

378. 5 Bde. 1923 S. — Quatrem. 20, früher Sussex vi, i n. 13.

„Stricturae ad Origines Hebraeas a viro cl. Alb. Schultens or-

dine Alpha-Bethico ad calamum dictatae Lugd. Bat. 1740 et sqq.“ — bis Ende J.[1]) Als Einleitung dienen (xxviij) Positiones, anf.: „Incipio ab aliqua distinctione per aliquot positiones denectenda“. Geht von den Dialecten aus, welche principes des Hebr., nämlich Aram. und Arab., und verfolgt das historische Verhältnis derselben. Das Hebr. ist keine ling. sancta (viij). Die Fontes des Hebr. sind die verwandten Dialecte (xviij). „Nisi Rabbini ex illis fontibus prompsissent omnia adhuc tenebris jacerent circumclusae“ (xix). „Ad eundem modum sub reformationis aurora doctores Christiani nisi processissent nihil omnino praestitum pro incremento cognitionis Biblicae“. Er widerlegt die „Hypothesis Bholiana [l. Bohliana] et Gussetiana quae dialectorum auctoritatem tollens . . . et solo contextu erui posse pugnat“ (xxi), ebenso die Tradition „quam ne ipsi quidem Judaei crepare ausi fuerunt“. — „Omnis ergo auctoritas, firmitasque interpretandi resolvitur in collationem Dialectorum prudenter religioseque institutam“; alles Andere sei untergeordnet.

Auf zwei Vorbl. eine englische Notiz, deren wesentlicher Inhalt in der 1. Aufl. dieses Catalogs mitgeteilt ist.

***379.** 218 S., à la Boullaye 1647. — Quatrem. 24.

Grammaire hebr. et françoise, transcrite de l'original ms. de Mr. Lesueur F. M. D. S. E.

***380.** 59 S. — Quatrem. 32.

Sehr kurze hebr. Grammatik, latein.

381. Perg., 101 f., gothisch, gross und klein, xiv.—xv. J.

Gebetbuch; wahrscheinlich fehlen zu Anf. 2 f., hinter 85 1 oder mehr; f. 1 לפיכך לנחנו ; 39 נעזר גדל לחתיל תפלות על כלם שנתן קליך תפילות יוסי שכפוריים ותפילות ריש שנה לכל נמשנה ; 49 נשם דל כמשנה ; folgen סוטעטת und für מומחת חורש. 58b נעזר גדל לחתיל קדל משפח ; 74b כי לו נאם und לשנה שנאמה ניידוטליש. 75 Abot; 85b mit kleiner Schrift ergänzt. 86 מעריב לילות על פסח, 101b קיימתי שמעריבים שנה לאל סדר שכרונים. Einzelne Maaribim geben die Namen der Verf. Zu den nur im westlichen Deutschland üblichen gehören (nach Zunz)

[1]) Die HS. Bodl. 257 enthält das Werk bis פעיך in 4 Bdn. als „Cursus Radicum Hebrae (so) linguae Ordine Alphabetico ad Calamum traditus a Doctissimo Longe Lateque cum Eruditionis tum pietatis pariter laude famaque inclyto Viro celeberrimo Linguarum Orientalium Statore et restaratore (so) Alberto Schultens dum viveret in Academ. Lugd. Bat. lingg. Prof. expertissimo digniss. etc. etc. Sedulo descriptus a Joanne Gul. Kals Pastore olim in Suriname Ultimo in Insula Stephani“.

93b für Schabuot: מתן בריתו למקח, Akrost. Abraham b. Josef Kohen (gedr. in Ritus Worms), und 95 Maarib Neujahr מתוכי כנורי, angeblich von Josef Tob-Elem, in Ritus Romania f. 308 und sonst anonym.

Bes. (?) Chajjim b. Abraham (?) ז"ל שַׁפִּירשֶׁר, „welcher wohnt in Tannhausen" (Perles vermutet פפירסבר, d. h. aus Pfersee bei Tannh.), 2. Tebet פד"ס (Dec. 1588), und „ich Chajjim b. Mose Josef."

382. Pentateuch in 16°, 153 f., unpunkt., Quadrat, wahrsch. xv. J.

Pentateuch-Fragm., Genesis K. 5 bis Exod. 49 V. 36.

F. 81 Bes. Josef und Jakob, Söhne Meir's מפפרי"ט und Salome's (מלמה), Tochter Jomtob's כי"ט. — Cod. Ratisb. St. Emeramin. 953.

383. Perg. in 16°, 102 f., Quadrat, teils punkt., durchaus mit Accenten, xiv.—xv. J.

Bibelfragm., Jes. 13, 21 — Ezech. 35 (f. 98b) und noch Einiges aus Ezech.

384. Perg., 59 f., Text in 2 Col. und Targum desgl., kleine ital. punkt. Quadrat; Raschi oben in abnehmenden, unten in wachsenden Linien, rabb., xv. J.

Pentateuch-Fragm. mit Onkelos und Raschi; Genes. K. 4—36, V. 24, auch zwischen f. 43—4 def. — Berliner S. xij und zu 4, 15; 8, 6; 11, 31.

385. Seidenpap., 126 f., Hauptcod. f. 5—116, sehr deutlich, span.-rabb., lückenhaft; von Wasser sehr beschädigt, zum Teil unleserlich.

[1] מסכת עירובין לחלמיד חכימנא מנוח מטוח נגוח לחמיל לכחות [חידושי] מעמדים לחמת ימעט פי' מחכימו הקוסם למעלם וכו' ובדין הוח דליתני קוסם מחיל נטחם מנח ליחנח דקלח נקט כמו מלחמר ויניחני חל בית חמנוח ולחמת ימעט מטוח דקוסם חלח מנח ליחנח דקלח נקט כמו מלחמר ויניחני חל בית חמנוח ולחמת ימעט מטוח דקוסם חלח לחמיר נחמת ולמלחל נחוכו כי מן חמוסם לח כחמר חלח לטוח חלח לטוח סלנים זו, Erklärungen; f. 113b פרק חלד עם Kap. 6; für grössere Lücken, teils durch כתן מקר bezeichnet, ist Raum gelassen. Der unbekannte Verf. (xiv. J.) citirt meistens seinen ungenannten Lehrer: כתב רבי כ"ל הוח כ"ל, כתב מורי מי' מקחם רבי, כתב מורי מי' u. dgl., sonst häufig רבי, oder מ' משחל (S. b. Meir), מ' חם, מוסקוח, auch ר"ח, חלפחקי, לחנ"ד, äusserst selten סלמנים; einen jüngeren Autor habe ich bei flüchtiger Ansicht nicht citirt gefunden; die ed. Novellen des Jomtob b. Abr. (Amst. 1729) waren mir nicht zur Hand; sie beginnen מנוי . . . פירמי ז"ל מחכימו חלח סקוסם.

[2] 1—4, 121—2 (kaum noch leserlich, grössere span.) Bemerkungen zum Pentateuch; f. 3 und 122 ein Anf. ומלח טמוח; f. 122 mit einem Citat aus זסר beginnend.

[3] 123—6 (gröss. span.) talmudische Exposition zu Sukka K. 3; f. 126b לחברת סנוסקר [קף ל"ו] וכך ולימדי שפי' נם כ"נ ז"ל . . . ולימנו מכמיכי לשפי' כפול סלנון, חייט צוסקר. ומניל פתרון סמור' זס כללן.

386. Perg., 111 f., span. und ital. (?) xiv. J., wenn f. 104—11 span. ursprünglich dazu gehörte.

[1] Verschiedenes zur Chronologie, Memorialverse, תקיפות; f. 3b Tabellen über die Jahre 157—165 — Tabelle der Bruchteile (Teil des לוח העריכים in N. 343 f. 174).

[2] 8b wahrscheinlich ein Teil der Canones des ערך החלוף von Immanuel b. Jakob (begonnen Ende 1364; — 1340 ist Radix, nicht „Datum", wie Rabb. ij, 763 trotz meiner Berichtigung in der Corr. stehen blieb), dann Tabellen (15b, N. 343 f. 182b לוח עיר סחלוף). Anf.[1]) סלוסם לסמוש מקום ממסם סכוכנים סמוש וסאמתי סס נ' סעליונים מסס סנסמוש מנסמי נדק ומאדים לסמס דוכם דע לך מסמר דקי סשות יום מדם סנס סמסיות . . וגבע מסמחליך [ערך סחילוף סמעם נזס לפי סמסמטן סלו סלוסום כלס לסמר סלי סיום . . ומעלס סמיל מסמסם נכנס נלוח סדך סחלוף נין סימים ולילוסיסס וגבע מן סמחליך] (סמנלס מן) ערך סחילוף נלוח סמסמוי לו (יקרל לסמר זס סחליך סמסוקן) וסכנס נסמלל נלוסום סמסרסים כל לסמר נסלו. Die, auf die Anweisung für die 5 Planeten folgenden Absätze sind in den HSS. nicht gleichmässig hervorgehoben. — Einige Hauptabteilungen sind: f. 8[2] [181] ומס מלנס סחיסרו bis ומס מלנס לדעת מס סכוכנ ימל מ לו מוד; (f. 9[1] חס מסמיק לך נמסמטן ממסת סכוכנים ומחלס לסל bis לדעת מרחנ ממסת סכוכני וכלסמר 10[2] — כמחלס לדעת קסת סמעות מן סיום (ומן סלילס[1] — לנדו 10[3] [181] . . . מס מלנס לדעת מסום למסת סלסמחי נס ומסוב לך נוסס רוס ממס; (חס מסמיק לך נידיעת חקון סנמיס סמניס עסר bis, מלנס לדעת מרנע סיחדות 10[4] [181b] desgl. לנלנסס סלסמחי bis f. 11 סוס סלסמחי לנלנסס לעת מסר לחס דוסם. [In N. 343 folgen Notizen, die schwerlich dem Original angehören, מאזני חקון ה' כוכנים מנמיך. מס נרעת חיקון סחק . . מס מסנר חקון סחק סחק ומסרכז סיוסר רנ . . חסו חלוף מנחמי יג ז נדק יו לז מאדים כס לב מסת ס, desgl. מס מלנס לדעת מסום לחלי F. 11[1] [.נס נוגס מז מ כוסנ כו ס לנסס ז מ מרנע לנסס מלוסן סחלות, desgl. רנע סמולד לו סנגוד סלסמחי; ולסקל על 11[3] חס מסמיק לך נידיעת לקוח סלנסס bis לנסוב לקוח סלנסס, מלאכת סמולדום וסכוכדים 12[2] etc. — Vollständige Canones scheinen nur die HSS. Reggio 44, Leyden 43 und Alm. 96[7] zu enthalten (eine Stelle über ibn Esra's חמר סמעסס s. DMZ. 24, 340, 382); das Ende von P. 1054[18] (7 Bl.) über טוסת סחלון ist Reg. f. 7. Die Stelle über מאזני קטן (HB. 13, 137) steht in unserer HS. noch nicht. Auf astrolog. Häuser folgt in Reg. und L. über סולנלת סמנסיס 12[4] חס ילקס סמסם נמולד מס

[1]) Ich setze die, nur in diesem Cod. vorkommenden Worte in ( ), die des Cod. 343 in [].

[2]) Cod. Mich. 570 f. 88b, Register 376, s. weiter unten.

(P. 1048[4]? cf. Chajjim Kalonymos in R. 336[2]), ניסוגים und לדעת מדת מיי סגולד (bis wohin Mord. Finzi, Mich. 570 f. 45 reicht). Reg. 20b, L. 23b enthält die Antwort auf eine Frage von מלי"ק oder מ"ק (maestro Kalonymos?) über die Eklipsentabellen. — Die Tabellen (die 1. ist in ms. Reggio f. 4, in P. eingeschaltet) scheinen in grösserem Umfange nur hier vorhanden (etwa in R. 749? über die Häuser in R. 336[1]), minder vollständig in N. 343[21], wo des Vfs. Namen in den längeren der Doppelüberschriften (DMZ. 18, 174; HB. 7, 18); f. 38b (51b) לוח לדעת קצת סמעת . . . עם לוח סרע ר' לוי נגל' נרסום למסות נסס סנמים וסמעמים. Vielleicht gehört Immanuel auch die Abbildung des Astrolabs f. 111 (an den Deckel geklebt), worin לוח מרחב מיל מעלות וסוף מרחב לדיוין וסרסקון ולולדי; dieselben Städte in לוח מעגדי סמלות f. 37b und in einer Schrift über das Astrolab P. 1050[6], 1054[2], Londoner Bet ha-Midrasch 138[12]; Zuletzt 2 kleine Tabellen über Anfänge der Nächte und Tage. — Einen Commentar s. N. 31[8]; cf. auch zu N. 343[11.29].

[3] 40 Immanuel b. Jakob ששׁ כנפים; s. N. 343[1]; — f. 64 לין זס מן סכנסים. לוח לדעת סמדם סטעמי ממוך ידיעת סק סמס.

[4] 64b Jakob Poel, Canones und Tafeln; s. N. 128[5]. Oefter fehlt ein Wort.

[5] 78 Verschiedene Tabellen: *a*) לוח סקצמות והזמיחרים סימניס סמסונים וסמחרים (so) סמוריס מועמק מכ"י סמכס ר' לוי נ"ר נרסום ז"ל (cf. N. 314?); dann לוח לדעת כמיים סטמם מועמק מכ"י; *b*) 79 Immanuel b. Jakob, Tab. der Quatember; s. N. 343[1]; *c*) 79b Tabellen über die Cyklen 271—274 (1371—1445) zur Bestimmung des Kalenders; dann תקון סמניס וסכרונס וסלמוחס ממוך ידיעת מולד חסרי, Regeln; *d*) zur christlichen Chronologie: 80b לוח לדעת נמי זס יום מימי סמטע יכנסו חדשי סממס, 81 לוח לדעת סורך קרנסל (Carneval) mit Anweisung, 81b christlicher Festkalender, mit März beginnend; *e*) 88 לוח לדעת סמעלס סלומחס מד' לדי ימים ממוך דעת נוגס סטמם סרטוס נזס חלוח מס' לס' מעלות ולעת סטוח סיום, beginnend mit März; — f. 94 סנמים למרחב מיג [l. מוי] לוח סוי, nach dem Zodiak geordnet.

[6] 97b לוח כ"ח מחנות הלבנה, mit Angabe der Sternfigur und der Qualität; cf. N. 246[18], 343[14].

[7] 98b (סמני) לוח לדעת מעמד סכוכנים סמזיריס מכוכני סנת סטר נעדך סרחסון נרחסם מחזור רכיז, Catalog von Sternen, hebr. und arab.; der erste ist מזיר נין זכר מרי וסנסמך עין סטור טוח חלדנרחן, der letzte 2. Grösse מנכב חל דוכס.

F. 110 . . . נמ:ל מ:ין מלר לי נן נמחל למח קלסחי לס סמו סנס למח קס כ"ע לייר; 110b in der Nacht des Montag 12. Adar I., 1. Februar (סנכ"ר) 406 traten Venus und Jupiter in Conjunction. F. 100 sind Geburten eingetragen: Abraham März (מלט) 256 (?), Aminadab October 263, Diamante (דישמנתי) 22. Jan. 266; dann Kinder Abraham's (. . סנכסס וילד ן וקס): Salomo 11. Juni 1524,

Elieser Oct. 287 (1526), Jechiel Aug. 1531, Mazliach April 1535 und Omelia, oder Umilia (אומיליה) April 1539. Darunter mit grösserer Schrift לזכר לדין הגיע לסלקי לצנכסם מפסנו (so) נמצאים בין סנרים נעוכלי ו׳ מכל שם נמחשמיט ית׳ מכלו שם כמלקסי מקפרים שם כמי עמיכדנ לסמי יל״ע נ׳ מיכלי ס״נ. (Abr., Bruder des Angel di Fano in Bologna um 1549 bei Sal. Athia, cf. CB. 1660; Angelo in Ferrara heisst dort פלוסט; Abr. Fano bei W. [3] p. 396 unter 881b, cf. CB. 1536 n. 6016.) — F. 99b טלט יקף וילסק לסיס מיהסם לנים ע״ס.

387. Zusammenges., 175 f., i bis 93 plump, deutsch-rabb., 25. [Sivan?] 1464; ij teils Perg., kl., deutsch; f. 138b am Rande: לסי סלמיל נמסי סמעון כסן מי . . קפורנו ל״ע, vielleicht auch Datum. Der ganze Cod., nicht correct, 1867 v. Lipschütz gekauft.

[1] Averroes, mittl. Commentar zum B. der Seele, Anf. def.; s. N. 32.

[2] 46 מה מכמלח לאחד מן ספילוסופים נעניך סמאלת סנפס (so) סאדס ומלאס מסיס מקומו סמיוחד לו לאחד קפר סנפס וסס לעות קדושת לפילוסופים סקדומים (!); folgen die 3 Episteln von Averroes und Sohn über den Intellect (Alf. 246); als Cod. A von Hercz benutzt; s. N. 65[7].

[3] 54 Averroes ר׳ הויה והתפסר, mittl. Commentar, h. von Kalonymos b. Kal., 9. Cheschwan 77 (26. Oct. 1316, s. N. 372), im 30. Lebensjahre. Anf. des Index zu Tr. i bei Lasinio, Stud. 31 (HB. 13, 5). Ende סמס לאדים נסנות סס לאדים נמסמר; in N. 73[5] def.

[4] 94 סאכס לנן יסד (so) השמים והעולם לאנין ים״ל לאלקי. Die Paraphrasis des Averroes, Uebersetzer ungenannt (s. N. 31[1]). — F. 143b endet das 5. von 7 Kapp. des ij. Tr., f. 144 beginnt Tr. iij.

388. 77 f., bis 60b gross, dann kl., sehr deutlich, span.-rabb., um 1400; v. Lipschütz gekauft.

[1] Mose Maimonides [מלות התגיון]; s. N. 239[8]. Zu Kap. 1—5 die Termini am Rande lateinisch (גלי נוגלי).

[2, 3] 18b, 33b Averroes, mittl. Commentar מנוח, מלמדות, s. N. 64[2].

[4] 64 ס׳ פירוש האצטורלב סמחיקו סאכס ר׳ יעקב נן סאכס ר׳ מכיר זלסיס; s. N. 289[5].

Im Porphyr'schen Baum f. 33 eingeschriebene Bemerkungen und סס ומלס עלי לעיס, wie oben; s. N. 210. עי״י סלמיל קק לליסו ית״ש ולבי״ש נכיר מנסי יק״י; auch f. 62 . . .

389. 25 f., feine span. Curs. xv. J. Anf. aus Cod. Asher 12, jetzt Berl. 332 Oct., von mir ergänzt.

Alexander Aphrodisius מאמר בנפש, arab. von Ishak b. Honein, hebr. von Samuel [b. Jehuda]; Fragm., anf. לאמר לולם סכוונס לסבר לוחס וענעוריס יקלסיו סגסמיים סמענייס am Rande כוונט סיל סדנור נכפס לאמר סמולל סמעסיק סחיונת סאלענע סכסוומת נוס לי סלס נעכלו ולילי מחיסע נסוס . . . סניס נסנכסס; f. 9b zu לסנסלכיל״ס: לאמר סמולל סמעסיק סלעסי נכלן סגסס סלס נלי סיוני עס סיסיס נדבר כלסבר לסס ומלעסי לינס עסכוונס וסיל זלס ועניך זס סנסס

. . מס כ"ל; zuletzt למדתי סגסס זאת סגסס מדעתי סיח לסקסק נן מכין סמעמיק סלמסון. Aehnliche Randnoten Samuel's f. 10b; f. 15 מ' ס' מיכח מין ס' ס' מיכח נלס סימס נמרכי מסמחקתי זאת ממנו ומדעתי מסלילם מזאת מדעתי; auch 19b, 24; HUb. 152.

390. 197 f., deutsch-rabb., xv.—xvi. J., vorn 1 f. Pergam.: Anf. Raschi zum Pentat., alt. Aus dem Regensburger Prädicanten-Kloster.

Auszug aus Natan b. Jechiel מכיון. Die „bemerkenswerten", hier eingefügten deutschen Wörter sammelt und erläutert Grünbaum, J.-d. Chrestom. 463—79; cf. Perles, Beitr. 90.

391. 91 f., deutsch-rabb., aus dem Regensb. Kloster d. Prädic.-Ord., xv. xvi. J.

Hebr. u. deutsche, punktirte Worterklärung zu Jesaia u. kl. Propheten. Anf. מזון לנכלא מכסן למדנו מלא ילא ימעים ליל. Das Deutsche bei Grünbaum, J.-d. Chrestom. 25—52; cf. Perles, Beitr. 90.

392. Perg. 439 f., 27—423 mittl., schöne, verblasste, punktirte Quadrat und Minuskel, xiij.—xiv. J.? (s. unten). 131b, 132 illuminirte Arabeske. — Die Beischriften f. 1—26 und 423 ff. in verschiedener Schrift, teils span. Cursiv, teils in illuminirten Columnen, teils in verschied. Form. Ist ms. Rabinowitz (1880), dessen Beschreibung, deutsch übersetzt (im Cod.), die Berichtig. HB. 21, 59 nicht beachtet.

Bibel mit Masora; Pentat. Chron., Psalmen, Hiob, Prov., Megillot, Daniel etc., Propheten.

Von den angehängten Stücken u. Notizen sind hervorzuheben: **Masora** f. 5b—8b, 25, 27, 423ff., darin f. 428 die Differenzen des סמר שנא u. סי סלני; aus diesem ms. bei Chr. D. Ginsburg, Masora iij, 129; Stücke aus Ahron b. Ascher, z. B. f. 25 (so) סמר סמעמיס לסמר, S. 19 Ed. Strack u. Baer (s. N. 358[a]); f. 2b Gedicht in Baumform מדמתי ונן נכני, f. 3 Mitte לחון מנלס לסמר לך סמלוכח, rings herum מחס לך חסל נעונם סמיכם וכי נחכן נידם und das Gedicht יסלל פי in zusammenhäng. Achtek, auch f. 3b in Versform als נמי כשנא, v. Jechiel b. Ascher, edirt, s. HB. l. c.; f. 9 מנין החצות v. Abraham נכ Hasan ha-Lewi aus לסכירו (so), ed. 1517 (HB. 16, 82); 24b v. neuerer Hand סיען מסכל ידסלס מסמ chald. — Fol. 430 ששטר מכיכם סען סמסכב לעבד לחנדכי נסמם מכסן למלכח (Letterb. 7, 55); 432b מעמם סנעיים וסכיס זקני ישראל, nur die Textänderungen; סקן סמסייס nach Sal. ibn Aderet; 434 Beweis, dass die Talmudweisen in den 7 Wissenschaften bewandert waren (unbedeutend); 436 מקסבי לומיום מל סוכס (Saadia Gaon? edirt, s. N. 358[a]); 438b Kalendertabelle über Cyklus 276—9 (1465 ff.)

425b der Käufer Isak b. Sal. ibn Sahl (nicht zu vermengen mit Sahula u. zu vergleichen mit dessen שמל סקדשני! Danach scheint auch das Alter des ms. bei Rabin. bestimmt) testirt vor den Zeugen Abr. b. Jeh. סדידס u. Samuel b. Mose סקסמר (?) מלילים נידם, dass das ms., wenn er kinderlos sterbe, dem Reuben, gen. Vidal b. Josef b. Abr. Ben Venist zufalle. — F. 1 David . . . giebt das ms. einem Salomo 28. Elul 5197.

393. Zusammenges., 315 f., verschied. deutsch-rabb., xvi. J., aus dem Reichsarchiv; Beschreibung von Perles, Mtschr. 25 (1876) 370—75 nach der alten Zählung (bis pp), bis כ"ג unbeschrieben (nicht fehlend).

[1] Differenzen der Palästinenser (בני ארץ) und Babylonier, sehr verschieden von J. Müller's מלוף aus סמסר 1878.

[2] 2 Maimonides, Gesetzb. (so) הלכות תשובות (9b) u. aus ס' נזקות.

[3] 10b aus Mose Nachmanides מלחמ [aus Comm. Pentat.].

[4] 11b Abba Schalom (xiv. J., Zz., Ritus 370), Comm. über die tägl. Gebete; Anf. u. sonst defect, mit interessanten Citaten, zum Teil wörtlich, z. B. Anf. hier aus Jehuda [ha-Chasid] gegen Aenderungen (s. Nb., Jew. Qu. 6, 352, Catal. n. 1102), wonach P. 646 („ספי סיי ou לחן כנען"?) u. Perles S. 370 ff. zu berichtigen sind; f. 69b ומלחמי מלחמי כיי ספיר יעקב כהיר; f. 72 תפילות (so) מליק הפיורוש מיה.

[5] 72b סיוס סוריס סיני לו נמול סילוריס. סימן עמו רצוחיט למועדים (s. N. 394[1]), Kalenderreim u. Regeln.

[6] 73 Elasar Worms הילכות תשובה [aus רקח].

[7] 80 מקנה לתשובות נלימוד וסימר Erklärungen, teils deutsch [zu Isak Düren] i—x (s. unten [12]).

[8] 83 die 13 Tugenden [in Pseudo-Salomo ibn Gabirol, s. N. 65[5]].

[9] 84 [Comm. über Jozerot und Pijjutim für Sabbate], anf. על מן עמר נסיוכות מחכמת . . . מקניס מרוש ונימס על כל סר ולפס, Ende 154b נמר (Dann מתעתי מסר"ל נרטון פיק פסס למס כהיר סן לס' לעסיק.) — Fortsetz. f. 165b—226b defect.

[10] 155 סדר ספרסיות Einteilung der Sabbatlectionen im Pentateuch. — f. 160 סדר על פסח סיימן נקונר; 160b סדר עלרס u. s. w.; f. 164b Notiz über Calamitäten (Perles S. 374).

[11] 227 Kalenderregeln, Tabellen und Notizen unsystematisch; J. 265 u. 271 (1505, 1511) f. 227b, 228. (so) המלחכים מפעמס חמן מסיומס f. 229, l. מסרוסם? [Josef b. Jehuda, s. N. 394[1]]; 229b מסלו רני ילמס; f. 230 (!) לפסר יסד לוכן סעיזר . . . לעלי כל יודעי עמים, incorrect (auch in עגרוסות Ed. 1560 f. 22b) u. verkürzt, mit Erklärung; 230b על לחמן ג' סופיס וכו' (Saadia? Orient 12, 102).

[12] 235 Bemerkungen zu Isak Düren, cf. N. 232[9]; Anf. סעד ל' ומסס ומי[כן] לפני סמנהי נכוף; K. 2 כדי מליסס סק[סס] ס"ר לולעזר מפעמ דוקס מסס; f. 236, ר' זלמן ניילינסוריז ob, נספר מסריז; f. 235b סמסונס (so) מספרי; sehr häufig; ר' זלמן ניילינסוריז ob, od. מדוילס (Düren?), 238b l. Z. סגיד לי סיר מדוילס; 239b מולך נפלסטייך סמנסא לנני סוילסטייך; ib. u. 240 מלחמי יוסר ומוקר כי הסתקתי מנוף מסופסס ומקוצע לכן סין לקמוך עליו נעיוכו. Endet 240b (§ 78 der Ed.) סס' ל' לפניסס ווילנוגורק ומלחמי כוס יסיר.

[13] 240b Chanukka (Bettel-) Lied nach der Sitte der Studenten: עלס נעלס נסיר קלני לחטוכת סניס(?), Anf. על פחמי כדיג לחי קלני, Akrost. Asriel b. Israel (s. unten [15]).

[14] 241 Allerlei ungeordnet, 241 מיין נגלוים . . כלך (?) נעגון כי, Chanukkagedicht: לעמיל, Akrost. לעמיל (s. [15]).

241b קנלחי מסר"ר זלמן רונקיל (Salman Runkel jun. 1547, s. Serapeum 1864 S. 52 n. 398, wonach Benjacob 160 n. 209 זמר u. Nb. 272[8] = 377[4], Index ע77 zu ergänzen). — Quacksalberei und

Abergläubisches, teils jüd.-deutsch, Bemerkungen zu Abschn. des Pentat., f. 253 aus מקובי; f. 260b: Freitag 3. Tebet 301 (1540). 267b נמר מוסר לינ דיך.

[15] 269 Noten zu [Isak Corbeil קנייק]: לידע מתוחו מנרלח . . . ומתוחו Text n. 199; das. ונם לין לו יין קלח ילין מטוח שטל; f. 308 לסגעיל כלים הלכות דין חמן. Folgt ליגם; 308b לנרך לעמל. מחר ומחפלל. ע"כ ליקומי חמפר לכלם; Ende 309 מיימתי . . קליק. מס חס חוך קליעת לחמם מוחריס, Epigr. des Copisten (?) 29. Schobat in מלחנ (Tann, oder Thane) Laemel Asriel b. Israel, a. ומזר (Jan. 1533, nicht 1534).

[16] 309 Kalendertabellen etc. für J. 251 (1490/1) ff.; f. 311 מי' לוח מזמנ; 312 die 4 Zeilen des Saadia (N. 394[3]) u. Novilun. für 288 (1527/8); 312b die Hand.

Bes. Menachem Aschkenasi aus Krakau (?), Rabb. in Bamberg מנחם בר מנחמ קיי, u. Ahron b. Jak. Kohen, auch 2b.

394. Zusammenges., 139 f., verschied. deutsch-rabbin., mit vielen farb. Verzier. (meist Verzerrungen, z. B. f. 16), Rädern etc.

[1] עברונות Kalenderregeln und Tabellen (cf. Hb. 293—7), Anf. לוח חיום פוליס למחלתו ניטול מקציס לחמוש מקופות מטוריס (so lies Hb. 297); f. 14 die Hand; 14b 20b J. 5351, 21 J. 370 (1610); 29 מחן מעכוינים(!) nach Josef b. Juda (HB. 18, 67, so lies Mag. 12, 213); 46 עניו סוין לוח סגוויים סנקלמים מלכיים(!); 62b die Hand (s. N. 299[8]); 64b על ילמון נ' מוסיף (s. 393[11], Sa'adia? s. Orient 12, 102); 67b פירום על לוח זמוש; 70b וסיימן לנ מלו לעם, והוגמם ז' מעריס קנע רניט מעריס נמחן ד' טוחות; 71b ומולד זקן נל מדלוח וכו' (Orient 12, 102; cf. 294[4]); 72 לס חיום פוליס מני לו ניטול מיטוריס (s. [1] f. 14b); 72b ומד מקן רנ מממון מכן י"נ טוחות לידע מהן מקציטות ול' ילמק נר לנרסס מחיו מקן קיל טוחות ומחלות סן ומין לנרך נהן למיכ(!) ל מניל 73 ;נמממון נמון מקן י"נ טוחות . . וסן כתוני' לפניך. ונם לין חלנר נכון לנטוני לנ מחזני 80 ;זס טייך לנחל טוחות מהקן רני' מעריס 76 ;ל' לליעהל לומד נחסרי נלק; 91 christl. Kalender (Beschneid. Christi heisst „Jahrstag"); 102 J. 310 (1550) und שולד מממו ט'ו'ל' כמס מעחיק סקפר סלז (aus einem Prototyp?); 104 ענין סוין טיקד מסרייך ימרחל זלחיים [Isserlein? schwerlich Isr. מסום, Schüler des Petr. Apianus, st. 1552]; 105 מממחי מפי מסרייך יחיחל מן גוינענוכ מנמ לחקן ימרחל ומח נלפת (Hb. 296, cf. Nb. 1776[2] u. Index: Jehiel of Ginsburg); 107 מלנע רוסום טמטוח ודוק ומחלח נמפירח, d. h. im Lib. de Sphaera; Figuren von Sonnen- und Mondbahn.

[4] 109b ספר הציפרא. לידע ולמפרם ספר המספר סים נו מי מעריס. ומפרם ממלם הקנלום(!) מפר נרך לידע סמחמנ הוח סמפחם ויכול מסיכ לידע כל סמחטוטות.

מדע כי לין לך מעטן קמן מן ל׳ מסוף לאחד ולמין _ לך מעטן מסוף גדול מן ס׳ . . ל׳ נמעלה מכיס ולפניו ליפרש מסוף גלגל כזה ○ מאין זו ממם לגלגל סומר מעלה חכר לדעך כגלגל לפני רום; übersetzt? Die Zahlen sind überall durch 9 hebr. Buchstaben mit Positionswert angegeben. Die folg. Ueberschr. sind: f. 109b מער מכפל מקמן mit der Multiplicationstabelle (1—9 in Länge u. Breite); 110b מער מסיכור (Addition) u. מ׳ מסיקור; 111 מ׳ מכפל מגדול; 112 מ׳ מכפל נסולם, die „Leiter" besteht aus 9 Feldern mit 5 Diagonallinien von links oben nach rechts unten; 113 מ׳ מסילון; 114b מ׳ מירוכין; 116 מאלף סיוגל מפער מעקך מזה; 116b: „Noch viele Fragen ergeben sich aus dieser Pforte, die der Copist (מסופר) nicht schreiben kann", es folgen 26, 1. מילן מאניו נאלן, 26. מכיס מסמעו לאכול; Index f. 127; f. 126b לין זה לעון מספר רק לעון מהכיל ווידיל זלחיים מלאחי נמספר לאחד (Veitel).

[5] מספר הגלגל [Compend. v. Sacrobosco, de Sphaera].

[6] Isak b. Elieser הגאון, ethisch, Anf.

Zebi Hirsch b. מאחן מנחול Chanoch ha-Levi oder „Hirsch Fränkel" in Frankf. a. M. [also Vater des Chanoch, CB. 838] schrieb im 15. Lebensj. a. 1677 מפעם מלא לך [1] u. als nicht dazu gehörig f. 46/7 (s. Tit. u. mit deutsch. Lett. f. 45b, 47b). Er erhielt (f. 139b) den 147 J. alten Kalender ([3]) von Salomon Kohn, gewes. Vndter (so) Rabb., der ihm gegenüber in Frankf. gewohnt hat u. schon lange „Tod ist", vor 22 J. — F. 127 beendete Donnerstag 10. Adar II. 326 (1566) Pinchas b. מסנר Isak Nördlingen (מטלינגן).

395. Zusammenges. 319 f., verschied., deutlich, deutsch-rabb. [1] xv.? [2.3] xvi. J.; aus d. Reichsarchiv. Cf. Perles, Mtsschr. 1876 S. 369.

[1] חמונה ס׳, Text (נילקט) u. פירוש (nach den Buchst.), anf. פירוש על נגדי קדם וכו׳ (cf. N. 119), Ende ומשו לאחד; Ed. ist mir unzugänglich. — f. 178b Gebet מאיריה ותזמרה לאלהים לאחד מחזיק נידי, auf die Sefirot bezüglich; 179b נקמם לעטר מפירות. לאחד אל לחון מכמלה.

[2] 180 Schemtob ibn Gaon פירוש לקוטות, Supercomm. zu Nachmanides über den Pentat. bis Anf. Exodus. — f. 201/2 theolog. Fragm.

[3] 204 שער חלק יסוד דת [Mose de Leon, s. zu N. 341[20]].

F. 199 geschr. v. Elieser b. Jakob für מקלן ולמה Moses b. Josef Isak, gen. (Aue) מיריס מיים . . ., מכם מעמ״ם יום ג׳ מכ״ם קיץ (1589); f. 203: Sonnt. 7. Tammus 400 (1640) gab (כיסן!) Jakob מליר das ms. dem Menachem, Vater des Schreibers (Samuel). — Bes. f. 2b Isak b. Moses aus d. Stadt מיר; f. 1 Jakob Juda b. Isak (und „Praag").

396. Perg., 209 f., schöne, deutsche Quadrat, Text punktirt, xv. J.?

Pentateuch und am Rande Onkelos.

Bes. Sal. b. Jehuda aus Guastalla (נוסטלה): ms. geerbt vom Sohne Moses und verkauft für 120 Lire (לירי) an den Schwager Mose Luzzatto, dessen Sohn Abraham es erbte bei der Teilung mit dem Bruder Meschullam, Tebet 376 (beg. 20. Dec. 1615).

[**397—399** offen gelassen.]

Klein Format (Octavo).

400. 460 f., deutsch, xv.—xvi. J.

[1] Stücke aus Targum Onkelos zum Pentat., punktirt (bis f. 16), dann Bibelverse und latein. Notizen über die Bibel.

[2] 17 Pentateuch, am Rande ist Onkelos angefangen; f. 169b Nachschrift des Eljakim b. [Ascher, wohl aus Cod. Upsala; s. HB. 12, 133]. 170b Segenssprüche über die Haftara, und unvollst. copirte Verkaufsvermerke vom J. 1425 und 1414; s. HB. l. c.

[3] 172—275 erste Propheten, 300—8 Esther, 308—10 Hohelied, 310b—316 Kohelet, 331—362 Jesaia, 363b—365 Threni, 367—91 Jeremia, 394—421 Ezechiel.

[4] 459 in latein., kaum leserlicher Minuskel: „Paulus Ricius 59 . . . isagogarum in cabala in fine posuit sic", 65 Sätze (Isag. Ed. 1510 bei W. [4] p. 950, cf. Pico della Mirandola bei W. [3] p. 915). F. 460b „Alphabetum, seu potius Syllabarium literarum Chaldaeorum, potius Indianorum abbassinorum (so)", nämlich aethiopisch.

Der Cod. hing wohl ursprünglich mit N. 401 zusammen; f. 1b (so) דש סאלם לין יומנן בֵּרִישְׁנַשְׁמוּין קאמם ט מוניכן נמכם לי׳ קימ׳ (so) ייי׳ לאם כניסי זסב. Daneben von derselben Hand מליסס [ינן?] יסן ויכל סקסלם נכינכמוכנ יסי מאיכ, נמך סכסן חיכד מכם לויכנאך מוצי כצי עמם לי; von etwas verschiedener deutscher Hand f. 2: אלא לין מסומך לין לאמם יסאלי׳ (so) לאן ויל ליזן לאן צי׳ יהודי מן ומכל קיין מסומך לים שלם (?) דש נלאא לין נאמלין, 39. Apl. (so) 1518, auch sonst allerlei. — Die Bibeltexte sind von derselben unbeholfenen Quadrat, wie in N. 401 [2] ff. Beide haben die Inschrift: Residentiae Soc.tis Jesu Eberspergae 1596. 170b mit grösserer punktirter Schrift: לכן מסאמי מני מלי נאם לאנך נן . . . לשלם יסמים לדש מש יוֹחָנָן מסמן (so) כמ, wohl der in N. 401 genannte Probst Johann?

401. 321 f., zusammenges., [2] und [4] von der Hand von N. 400, und [6] ff. dem Span. ähnlich.

[1] Psalmen (punkt. unbeholfene Quadrat) mit Masora. Zwischen den Zeilen von dreierlei Hand, rot und schwarz, lateinische oder deutsche, mehr oder minder vollständige Uebersetzung; die blasse Minuskel durch den ganzen Codex ist nur mit der Lupe leserlich,

aber voll Abbreviaturen, meist deutsch. — 113b ein deutscher Psalm in Noten gesetzt.

[2] 114 Josua, 124 Jesaia, 145 Jeremia unvollst., 159 Job; zuletzt 1506 נמנם לפני יום מיכאל.

[3] 170 Sprüche (rabb., teils punktirt), für die Lücken ist Raum gelassen.

[4] 183 זס סדר של פסח, end. mit כי טוב כתם, am Rande notirt die Minuskel: לך ולך. — Dazwischen (wahrsch. aus dem Rande des Prototyps) verschiedene קליקות, zuletzt Tischgebet und זמירות des Sabbats und Sabbatausgangs. — 194 latein. Index der talmud. Tractate.

[5] 195 [מנהגים] Rituale oder Agenda, nach den Monaten geordnet, anf. (so) כמאל ר"ח ניסן נמנם מפקי' ג' קפדי תורת, end. 197b (so) ניסן ובמענגן תומר למנצח ניום סמילה . . . . וכן 198b. מלסיכם דר"ח יזכיר מפטו מנחניט. — 199 קליק סמנסגיס וקדל, zuletzt ולמ לך קדל קליקות מכל סמנם סקליקות מכל סמנם סמידל סמסל סגדול מסי"ד זלמון ויבם ז"ל וכן נוהגין נקסלם מעגלי נדק in זלמון ניבו, Ed. 1568, i, 37b (Zunz); anderswo heisst Salman יעגב, ייעגב und ייעגבת (Monatsschr. 18, 322; ms. F. 48, cf. מסרי"ז סדויז bei Isserlein פסקים 258; סדויז in N. 60; CB. Index geogr. n. 297 und Add.; HB. 3, 25; ist Trevigi, Treviso); in ליקוטים des Schalom, Ende des מסרי"ל liest man סנהר סקורין נלמם נין מעדוויז וקוניגלין.

[6] 200b כתן סחסלחי וסייחמי וכחנחי סלוח זאת, Kalender für a. 232 (1473/4) und wahrscheinlich 233 (abgeschnitten).

[7] 201b Verschiedenes in hebr. und latein. Sprache und Schrift, zum Teil neben- und zwischeneinander geschrieben, meist Grammatisches und Lexicographisches, grossenteils Adversarien des Jo. Boeschenstein, aus verschiedenen Quellen, teils falsch copirt und excerpirt, darunter:

a) Jüdisches Rituale nach den Monaten, latein., nicht eine Bearbeitung von [5].

b) 206b Grabschriften: סמלנה סזאם סמחי לנאם אני עיך(so) סנאסנג סל' ילמק זי"ל סי"ד בן סרי"ד סמסנן ז"ל סמעסם סרע נעסם ניום ס' י"ז כסליו רסי"ז לפ"ק סנלנ"ם. על זאת מסמר ק(so) ויולילה וסוכר סמם [סמסם?] ונולה נסעדרם סנם סקינות(?) נסחסוס ונסנה סנסל עליסם גל לאנים בדולה מ' ליפרס נחר(so) מסם הרנני סמסולנה(so) והרנני(so) נילה נם מסכ"ל נרוך ז"ל ופך [ופף?] מריס נם ר' יעקב יוס ג' די סמפרי לסיו סיחס סמסלה סנסל(so).

c) 207—8, zuletzt סמוסיס(so) קליק סנועיס, 70 Verse aus den Psalmen mit lateinischer Umschreibung und teilweise Uebersetzung, zuletzt 1519; — f. 210 Psalm 1, in musik. Noten gesetzt.

d) 210b—211 ממדינת(so) זס ספר הרקרוק מנרו יעקב נר ילמק גומל, anf. לאמר סמסנר ולחמיל לחיכסם, dafür Rand לסמפריים (l. לליכסם? CB. 2553),

כמו מסמל נעל סעדני. דע ימחך סמלחים מכל לשון יחלק למלמם חלקים, מם פומל ומלם, ונלמון מדבי לל קמסם(so) לל כלמם חלמחם למסם ונעד(so) ומרף. — Der unbekannte Verf. citirt „Jehuda b. David im Buche 'חיוג" (cf. CB. 1301), ibn Esra im Pentateuchcommentar. Ob das Werk aus dem Arabischen übersetzt, oder ihm eine Grammatik des Arabischen zu Grunde gelegt worden, ist schwer zu bestimmen, da in beiden Fällen die durchweg herangezogene arabische Terminologie erklärlich ist (HB. 20, 109). Das Fragm. geht nur bis zur 1. Conjugation. HUb. 915.

e) 212b נעמ נדמ. לנרליפס נן מסיב כיץ זנ"ל, ein angefangenes Glossar, darunter חזק ונחזק חסופר לנ יחק עד סיום(!) und . . . 1519.

f) 213 Ein Brief an einen Freund Salomo über die Schlacht zwischen dem Kaiser und den Schweizern bei ענגיריין (Engadin) 1499, datirt יום ד' לפרט קנן (!) יית ימים למודם סיון מנח רכיס, darunter 1511, סיריעלי.

g) 213b Fragm. eines Actenstücks, worin קוייכל מנלרנל und der כומר פרייול (Friaul?) Heinrich erwähnt ist, unterschrieben David b. כ' סנג Abraham, Mittwoch 4. Kislew 5232 (Ende 1471).

h) 213b, 214, 218, 219, deutsche Briefe eines Josef b. Josef an seine Muhme Jentel (aus ital. *Gentile*), in welchen eine Menge Personen genannt sind, u. A. Abraham Minz (218b). Der Schreiber befand sich bei seiner Familie im Venetianischen (zuerst ist קימס genannt), rühmt die Ordnung und Sauberkeit der „Welschen" und die Stellung der Juden: סום עמ זוך מיין יוד מ גוים סיק מ מיין גוי סמנדיל(so) (218). — F. 210 Jo. B. (מופר סכחוביס) schreibt an Jemand, dass er eine Stunde „hie (סיס) gewesen und einen Brief geschickt bei eines gnädigen Herrn Kamrad", er wollte gerne die Bücher sehen, „als ein עמריס ומרנע oder ander Ding". Darunter Sprichwörter mit Datum 1506. — F. 213b scheint ein Brief des Sigmund, Arzt (מרנעמ) von Ulm, getauft in München, wohnhaft zu וומלמר נורנ, begonnen. Johanan [Böschenstein] entschuldigt sich bei Jemand, dass er demselben nicht den Almanach auf 1 oder 2 Jahre, sondern nur auf 2 Monate, schicke.

i) 216—7b geographische und astrolog. Bemerkungen mit mehreren Kreisen.

k) 224, 225 Joh. Böschenstein, קיחלין מלימסמס קסמנלסן, „will jeden in 7 Tagen lehren Hebräisch-teutsch schreiben und lesen" u. s. w. (Maria Magd. 1518). — Vater unser u. s. w. hebr. — Böschenstein bittet einen ihm persönlich noch Unbekannten, den er bald zu sprechen hofft (. . . למיס מיני יודע לסיק כי מני עם מסלין), und der viele hebr. Bücher besitzen soll, er möchte ihm ein Verzeichnis (מנלח מחכירח) schicken; seine Adresse ist in München bei dem

Augustiner Kloster über dem מוסמל נאד, im Elend genannt, in der Bürstenbinderin Haus oder zum גומפיפלנגר zu dem Oberrichter. Nach einem zweiten Anfang, wohl an denselben, hat Jo. gehört, dass derselbe Hebräisch lernen will. Hinter f. 227 sind die hebr. Accente in musikalische Noten gesetzt. — Ueber Böschenstein s. mein Handb. s. v.; Perles, Beitr. S. 27, 212; S. 31 sind die hebr. Stücke mitgeteilt.

l) 228b–244 Mose Kimchi מהלך, punktirt in 2 Columnen, daneben in 2 Col. deutsche Uebersetzung (von Boeschenstein, dessen Namen unter dem Hebr. in Cod. lat. 11602 f. 135b, Perles) bis מאד סגניים. Datum „Apollinaris 1501“ (dann ein Sprichwort und 1509). B. gab das Buch 1520 heraus (CB. 1841); f. 244b: „Augustae ex officina Erhardi oeglin . . . 1514“, gehörte vielleicht zu einer abgeschnittenen Stelle, vielleicht zum Titel von B.'s Elementale?

m) 248–61 Conjugationslehre (punktirt), wohl von Boeschenstein selbst, anf. (so) ומפה תתמיל לכתוב לך כל סוייו דנכיים מידבדו נסס מן סס נניניים של נזדם לתשונת מסיפ שלמיים. טמיע מהוס מרגומו של קלע של קלע של קלף, end. F. 261 die Formeln זס כפרתי, **1519**.

n) 262–67b מאד הסתחקתי מספר הוברון. מאד נעמד מטעות (!) מאד חמתג; s. N. 53[11]; in Ed. Bacher 1888 übergangen. ח' נדולות וס' קסטת מממנת סלחת נקנס וסכסו זכר ודוק, end.

[7b] 269 Maimonides, acht Kapitel, Anf. und Mitte def.; s. N. 128. Zuletzt (Minuskel): 1498. [8] 285 בקשה למכס מאכר (cf. [11]), Mem-Gebet des Jedaia, unvollendet; s. N. 328[2]. [9] 287 מסמיסס לאד מנר לומח ל' יהודס נר מלמס מסריזי זיל לנאל מניני מרס סנגוניס. Auf das Gedicht ידי עמס folgt Vorw., wie in Schlossberg's Ausg. S. viij, dann das Glossar und der Index, jedoch nur über Bd. i und ij, wovon bei Schlossberg S. vi nur der Anf.; jedoch stimmt die Ed. nicht mit den HSS. überein (CL. 272, cf. Narboni zu i, 59); unsere ist nicht correct. Die Bemerkung S. Tibbon's über ילד K. 7 kann wohl auch auf die gekürzte Ausg. bezogen werden; in dem Zusatz weichen die HSS. ab. Eine künftige Ausg. des More sollte den ursprünglichen Text Charisi's wiederherstellen; HUb. 429 (wo 410 Druckf.).

[10] 300 Anf. von בחינת עולם des Jedaia; s. N. 328.

[11] 301 לאד סממנר רוח חן bis Anf. K. 9; s. N. 210[4].

F. 111 (so) שְׁנִיאוֹר (?) דֶשֶׁת (?) סכסיגס זס (!) כמאמי; darunter (deutsche Cursiv) יסקב סלי מעגנגלס, dazu am Rande קליק ניקוד [יסכן נכ עם פון מנכסיגנ, also ist wohl Jakob ha-Levi aus Mainz der Punktator (die halbe Klammer ein Zeichen der Ergänzung) und Bes., Johann b. Simeon aus Greping, identisch mit יסמן נר מעמן (so) זלסיס und מעמן נר ירמ (f. 1 unter זיל סמוניס) und mit יסמן נר ירמ Johannes Grebingen, Probst zu Ebersberg (von welchem das Jesuitenkloster den Band erbte?), an welchen die Ueberschrift eines Briefes (213b, cf. auch 224), wahrscheinlich von Johann Boeschenstein, der den

grössten Teil des bunt aussehenden Bandes zwischen 1506—1519 compilirt haben dürfte, wie er in N. 400 sich als Käufer der Psalmen nennt.— Ränder vom Buchbinder beschädigt.

402 (Lil. 404). Perg., 209 f., sehr deutlich, ital., zuletzt פסוקי ופסחים פרק ג׳ פרקים ראשונים, trefflich erhalten, aber incorrect.

3 Zusammenhängende ethisch-philosophische Schriften von Schemtob Palquera (oder Falaquera?):

[1] מלחים סדריכני נדרך לחמת לסנין מסל ומלילם דנרי חכמים ומידותם אגרת הויכוח נגידות החסכמת לחסר נין החורם והחכמת; HUb. 37.

[2] 18b .סמירם הרחסנוכ נחלקי ספילוסופיח וסיח סמירם סנקילח ספילוסופיחם[1]) זכרתי נם כללי זה הספר מקבל ראשית חכמות (l. ספילוסופיי ?, B ספילוסופיח), also Ueberschrift des 1. Gedichts, worin der Inhalt des Buches angegeben ist, beginnend mit einem Doppelbeit als Motto: אל תענלם[2] נפש חסר חכמה חס למלות ים נפשך חכמה | חס מעכי נין לאכול החאב סנה לך לחמיח פרי חכמה; das Gedicht selbst besteht aus 61 Doppelbeit (122 Zeilen in A), deren erstes und letztes: חחלם לאל עליון נלי קץ חחלמו וגדול לעין חכלח ומקר [B מקר] נדולחו | וילמח נעורך לור ויסנע חמונחך מלחים סדריכני נדרך לחמת. לחמיח חכמה, dann נחקין לחסר לחזות נבעתך חחלמו ילמח יחי חכל חוב לכל עוחיחם חחלמו עומדח לעד. Das gereimte Vorw. beginnt חחלם לאל נורח עליות ועלת חעליות (so) סחזון לאדם חחוחכלות . . לחר חס חוב נן פלקילח סחלמות לפי חדעת [A סדעות] חחמונית ולפי חס חיחסנו נכח [B נכח]. Ueber die Einteilung des Buches s. Alf. 176. Ende des i. Teils f. 33b (B 526) חנני חעיריך על לוגרח לרחקחו חכחב לוחח על דרך חמליח לנעל החכמח ולנו חן עניני דנריו מנקח f. 21, ist das Compendium des Ali ibn Ridhwan (s. zu Baldi p. 46), die vielfach corrumpirte Ausg. aus unseren beiden HSS. zu berichtigen.[3]) Ueberhaupt ist unser Werk in seinem wesentlichen Inhalt identisch mit dem, in etwas späterem Alter[4]) verfassten מנקח, was Munk (Mel. 495) entgangen ist, der eine latein. Uebersetzung unseres Schriftchens vor sich hatte (ms. P. 6691 A). Das Interessanteste darin, die zusammenhängende Darstellung der Philosophie Plato's, ist im Anhang zu Alf. edirt und übersetzt. Der Verf. flicht hier, wie in den übrigen Schriften, Bibel- und Talmudstellen und verschiedene Sentenzen ein, wie er im Vorw. ausdrücklich bemerkt, dass er nichts Neues zu geben beabsichtige. Er gehört

[1]) So beginnt Cod. 45, den ich mit B bezeichne.

[2]) So in B; A hatte שמל (wie V. 339, s. CB. 2544), aber Jemand hat ו hinzugesetzt, so dass es משלם hiesse.

[3]) Am Ende heisst es hier (85b, B 527) מלח סס דנרי סחנכם וסס דנרים מחלילים ומירים מחכחי נמלים קלרים ולרך מנקח סחכחם לסכניל נעסו נם כי נוח (B נסל!) ונעח מחכחי למשלם ונעח מחכוכ נספר סמעלום די.

[4]) 1268 lies Alf. 176 für 1286, auch HB. 14, 18.

zu den Verteidigern der Philosophie, welche in der letzteren eine uralte esoterische Tradition annahmen (HB. 14, 44); auch hier iij, 1 f. 93b (B 556b) heisst es, dass sie von Chaldäa über Aegypten zu den Griechen, dann zu den „Uebersetzern“ (בעלי תחבולות) und Arabern gekommen sein soll. Der Schluss ist verbunden mit einer Hinweisung auf das nachfolgende: ויסיים מני לזה מספר. ומשם ילמוד משלי. כמלא מפר ויתנך מנו לחן. כמלא מפר לחמים תכמה, מנה סמחר ומכה לחמר לין עח נלחו ילמנה ויחנרך מנו לחן. כמלא מפר לחמים תכמה, מנה ליומד מממימה (119b). N. 45 f. 569b geht die Schlussbemerkung nur bis מממוניים נחם חכלחי לך מספריס, worauf dort noch die Worte נדנריס קנריס und das Epigr. des Schreibers folgen, die hier zu Anfang stehen; hingegen fehlt die erwähnte Hinweisung (ומחלר מלחמיל נמפר . . . מממלוח).

[3] 120 מפר המעלות, anf. מיים נמעלות מני לדם. Ein Abdruck aus 2 mss. begann in חלנמן 4, 7. Die Ausg. Berlin 1894 habe ich noch nicht näher prüfen können. Die Einleitung des Herausg. L. Venetianer bedarf vielfacher Berichtigung.

403. 109 f., deutsche, sehr deutliche Cursiv, xvi. J., wohl erhalten; das Gegenteil behauptet Lil., um seine Unwissenheit zu verhüllen.

Noten zu Bechai's Pentateuchcommentar ohne Vorw. des Naftali Treves (beginnend נפחלי חלריס), als ביאורים ed. zuerst Heddernheim 1546 (ניחומי נחמי nennt es Jakob b. Samuel, Litbl. 6, 156; Josipa Castel ist öfter angeführt, in der HS. יחס und יחיפח; cf. Zz., z. G. 166). Stimmt mit wenigen Ausnahmen, z. B. שמיני n. 8 hier: ויס נחם כלים לזכר ונקבה . . . . וקחם למנחח מחכיר ישרחל למחי נפחח מיניס; bei Levi (משפחים n. 11) steht nicht זיל; מלמח מלכוח hier und פנח n. 9, richtig מלמ gedruckt.

404, 405 (Lil. 402, 407). Queroctav, xv. J., Autogr., vielfach corrigirt und ergänzt.

Josef (Joslein) b. Mose (1463–75) לקט יושר (bei Benjacob מידושים n. 488!), Collectaneen aus der Schule des *Isserlein* (gest. 1460, s. i, 43), nach Inhalt und Formlosigkeit interessant für die Cultur- und Unculturgeschichte der deutschen Talmud-Hochschüler im xv. J., Unicum. Einzelne Mitteilungen in Berliner's „R. Israel Isserlein“ (Monatsschrift 18, 130—323, hier „B.“),[1]) mit Benutzung meiner Excerpte, daher die verwechselte Bezeichnung der Teile (S. 132) nicht durchgeführt und jedesmal zu controlliren ist.

Teil i N. 405 f. 1: Akrostichon יוסף עמוני ויכוננוני und ein jämmerlich stylisirtes Vorw. (von mir ed. in חכרמל 1875 S. 309), wo-

[1]) Die Tochter (S. 177) hiess שפרה (ij, 84b), der Schwiegersohn משקוט. S. 228 Z. 8, nach ij, 11b, fehlt noch ומשם למדנו מנדנים.

nach der Verf. nicht verstand, eine Feder zu schneiden, geläufig und richtig zu schreiben (Berl. 132, S. 317: Isr. Bruna, lies נגרן נגטון נמ), zu 40 Jahren und darüber noch keinen Titel erlangt hatte (נמ סינעתי עדיין לקלוח מוחי נמ רנ ונמ תכר), aber auf dringendes Verlangen, besonders nach dem Tode Isserlein's (dem er schon Einzelnes vorgelesen, s. ij, 74, 89) diese Compilation von Allem, was „der נגטון" gethan, geredet und geschrieben, namentlich dessen reiche Correspondenz, wovon ein Teil später in תכומת דסיין (so, cf. B 292) bekannt wurde [später am Rande durch כמוג נמפנו bezeichnet, wie f. 108b bemerkt wird; Anderes ist in den פסקים gedruckt], nach den 4 Turim ordnete. Bezeichnungen der Unterabteilungen treten kaum hervor, man muss sie aus dem losen Inhalt ergänzen. Den Anfang bilden נרכות; f. 42b מכטן הלכות מנמ נמנ קדר כי נמ מנמחי מסס נפ"ח; 47b ומחסם ר"ח ומקדם וקדום יח' נמ ר"ח הלכות ומחמיל 49b; ומחסם לחמ הלכות פסח לחנ לימי מוכל לכחוג על קדר ל"ח כי עיקר הליעוד מן סנגטן ז"ל כמרוגם לדרום ר"ח נחטירי (so) ונמיימני לחטירי ונמחלר פוסקים. נמוג נדמ לחחמיל דמ לכחוג דרמם מפסח, bald darauf eine Bemerkung über Isserlein's Aufzeichnung der סקדמות etc. (Aehnliches auch an anderen Stellen); dann über קפירים; f. 71 יכנו לכחוג נדעות ר"ח (so stets) חס דרם לסנועות 78; קיימני הדרסם מחכוכם 114, קוכות 107b, דרסם מ"ס 101, כ"ח 87, נמ"ג, מכמיות 119 und קיימתי זה קדר(so) 124b; חס דרם לפוריס ר"ח יחן לנו יחמ"ס נניס מ"ס חיים מן האורח חיים סנס כ"ל לפרש כיו לא ניוס ג' נעיר מ"ימטרי נניס מ"ס חיים תחחלתי זה הספר לסעחיק ניוס ג' ס' ומדר רכ"ג f. iij; ר"ן נרוך רחמנא דקייעני נרוך נמ לכ"ח נמ"ס מנחן לי כח לקיימו 44b, 47 datirt 2. Schebat und 7. Tammus 227 (1467); f. 98 קיימתי הלכות כ"ח ג' חמח ניוס נ' רכ"ח י"ס לימן חדם עליטו סנס מוסס.

Noch weniger tritt die Anordnung in Teil ij N. 404 hervor, wo zuerst Schlacht- und Speisegesetze; f. 19 מעמ מהלכות נדס נלי קדר, woran sich סנועות, תחחלתי הלכות נדרים נמוג נדמ (so) ס' חמח ל"ג ל' 20 knüpft; 31b bezieht sich auf כנוד מג ומס ודנו und ת"ח; 35b auf נדקס, נמוג נדמ מחמיל הלכות מחס ר"ח יניחנו מל הנחלת 51b, קפר חורס 46, מ"לס 43, מנית מחסס; 53b . . . חין לי מידוסים מחנוס (so) סלוס חקן מבל זכוכני סחמר; 44b, 47 datirt 2. Schebat und 7. Tammus 227 (1467); f. 98 קיימתי הלכות כ"ח ג' חמח ניוס נ' רכ"ח י"ס לימן חדם עליטו סנס מוסס.

Noch weniger tritt die Anordnung in Teil ij N. 404 hervor, wo zuerst Schlacht- und Speisegesetze; f. 19 מעמ מהלכות נדס נלי קדר, woran sich סנועות, תחחלתי הלכות נדרים נמוג נדמ (so) ס' חמח ל"ג ל' 20 knüpft; 31b bezieht sich auf כנוד מג ומס ודנו und ת"ח; 35b auf נדקס, נמוג נדמ מחמיל הלכות מחס ר"ח יניחנו מל הנחלת 51b, קפר חורס 46, מ"לס 43, מנית מחסס; 53b . . . חין לי מידוסים מחנוס (so) סלוס חקן מבל זכוכני סחמר; 63b, מחסר, מלס 65b Streitigkeiten (כלוי וחכס), נכוכ und נחס רנעי 54, נקוב חולים 70b, קיימתי הלכות ר"ח קיימתי מחמוח 89; מקלקי רוחס לפני סנגטן ז"ל פחוחות | וסיניע(so) מקנח לסון נדרך יפר חורסות | ונמ חמר לי חמד מסס למחות | ונרוך רחמנא חסיו נעיניו נכחות | ונכן יח לכחוך עליסס נגטוחות. — Der Komet a. 1472 ist f. 13 bei Gelegenheit des anderen a. 1456 (B. 231) erwähnt; f. 43 עד כחן כחבתי מנח ר"ל ג' חייר; f. 51 עיר תחחלתי נחדר חסבי י"ח נו ר"ל כי הלכתי חלי מנח נע וכד ונס כנר ר"ח חלנ נקדמה ל"ע. ועחס תחחלתי לכחוג נגניס ר"ח סחלוף יעקב ממ"ימטרי[1] י"ל"ו חדר נקרימונח נחמל מוג. Hingegen

[1]) כ"י מ"ימפרי ist angeführt i,7b, 116; ij, 14b; cf. 74b . . ומנמלתי לפ"ר מ"ימפרי

sind die Worte נכתב שנת רמ"ט לפרט f. 11 am Rande von frischerer Tinte. — i, 6b (ליליט) Rand: נסוף הספר בלך ע"י כתבתי לפי דעתי המסורת לעיל בהלכות תפלין כתבתי, ist nicht zu finden; ij, 46 [Rand נכתב ע"י המחבר לתלמידי מהרי"ל סכמוב ג .. הספר [נמוך חסן מלי; ij, 12 מהרי"ל ומנהגי מנהגים ומנהגי מהרי"ל ומנהגי מנהגים ומנהגי מהרי"ל ומנהגי מנהגים ומנהגי

סמסנ לעמם שמעו עמי מסיר יחיל . . . מעד מקוד למכי ולגי סלל נקבני מכת למום מעגנו עלי כי נפלם מעקם לשמי נגריפי ש"ם סגמן ה'כיפי וחף כי שמי זעלדמן(so) יג"י נזל לעמכם כבד מכם(so) דוי 71b: המלכי מנבו זעלקמן זיל סיס סולי(so) ל"פ מעם בו ומשף למכמי לסגמן זיל מאיני שוכל מוד לעמם למחו; cf. B. 177: „an mehreren Stellen" (?); i, 6b ist זעליקמן Sohn des Josel von der verstossenen Frau ותגת (Pheige); cf. i,82b; — f. iij noch שמי יסודם מסולם ני"כ מלי"ם, unten לוך וועב נין וכיין לוין כייכב מן 1; d. i. Anf. von מדכם ויוסף CB. n. 3738. — N. 404 hat 89 und 1 f., nämlich 1 (früher 25) vor 1 *bis* und 6 *bis* früher umgekehrt „79"; untere Pagination מ bis כט, dann כ bis קמה.

406. Perg., 18 f., beschmutzt, gross, deutsch, punktirt.

[ברכת המזון] Tischgebet, anf. נברוך סוט מאכלנו, end. 8b ותודתי ס' נפ יתמו כל טוב, unvollendet.

407. (Lil. 405) Quer 8°, 55 f., span. Quadrat, punktirt. Ende xv. J.? Wurmstichig und morsch.

Hymnen für die s. g. 4 Paraschijot, Ritus Carpentras oder Algier, Anf. (מתנותם ותסיר קלון תמיד לנפתם) und Mitte (z. B. zwischen 9 und 10) defect. Die Verf. sind mitunter in Ueberschriften genannt, z. B. יהודה סלוי, רי' יצחק חלוי, ר' יצחק סגן נישם, ר' זרחיה סלוי, תמו ארבע פרשיות, תסם ישלמו 52b (27b). דון מסם דיסקולם[1] זיל נירונדי מחכרות לנתנת סגדול סל סגמיה כי קלונימום זלס"ה, 53. יהי מניה נעוי למלפיות למן מזמן מלח מעדי; zwischen 54—55 def. — Endworte: לחלם ומחליצה נוסח. Nach Zunz ist nur ein einziges ungedrucktes Stück (לחי מדם für Purim) darin; alles Uebrige in Machsor Avignon, Carpentras, Algier.

Vorn und zuletzt 2 Pergamentblätter, stark abgeschnitten, teils verwischt und überklebt. 1. Fragmente eines GA., worin die Verlobungsacte zwischen Josef, Sohn des maestro Astrug Josef in מגדול סיס (Nb. liest כוס) mit קוסן. Tochter des Astrug Samuel (מסילל), Ijjar 142 (1382); einer der Zeugen scheint Samuel b. Scheschet; f. verso: [2]סלכנם מכשיס ממני לוסן קנסקסם ממני לוכנייר (so)זסס יני bezeichnet Leon Crescas als Bes., nicht als Verf. (Lil.). 2. Erklärung des mündig gewordenen Mannes der Dolce (דולצה), Tochter des Perez b. Moses in נפ . . . an der Rhone (מרנו), Sonntag 3. Elul 5103 (1343), unterschrieben von wenigstens 8 Personen, darunter Samuel b. Jehuda זלס"ה b. Meschullam נ"י,[3] Abraham bar Salomo, Menachem b. Mose, Simon bar Tobi (טוביי), Jonatan b. Menachem, Jedidja bar Jerucham טוביי, Abbamari b. Josef ככני (d'Estella?), Isak b. Meir Kaslari (קסלרי).

408. Perg., 127 f., ital., xv. J., schöner Cod. Der Schreiber hebt hervor in Zeilenanfängen f. 8b סמם, 31, 105b, 124b ממם, 47, 105, 106, 116, 123 das Wort ממם, f. 97b ממם in Zeilenmitte.

[1] Abr. Abulafia חיי הנפש סלנרגלוני, über die 36 Gesetzgeheimnisse

[1]) Nicht רסקולם, wie Zunz, Lit. 482 (cf. 706) liest, das ' ist mit dem ר verbunden; cf. DMZ. 25, 410. — [2]) Astruc סוכנייר סידק (סילק?) 1386 in Arles (סוריס כיצ"ן 266 bei Gross, Mtsschr. 1880 S. 409), cf. oben S. 161 Z. 22. סלוכנייר in Aix (CB. 2292) weist vielleicht auf einen Ortsnamen. — [3]) Vielleicht der, um 1294 geborene, bekannte Uebersetzer aus Marseille (1320—31).

im מורה des Maimonides. Anf. ספר קודות מורה (36) ל'ל'ס . . . נמצא הנגוכים. אמר לפנרסם לפנרלילוכי. מפרי לרם מלא מכמה ולרם יפיק מנוסה. לרשות ונגפים (so) לא מקרו מקר ומסך מכמה . . . לו עיכי לים היו מחות מורה ספר ספור וספר | לא מכמו יסכילו זאת מיו לעד שוכני עפר | פתיחה לליו בספרי הסורה. עיני לנבי נפקחו והסעורל רומי, מזל כפל ממרחי לו יערף כמפל לקחי כי לא שמחי זאת כפלי ולא קלחיו לחי, לך חוש פירי וקמוחי ומוחי . . . (1b) ומחבר ספר זה לנלות בו קלח עיניים נפתריס לנפיכים הס בני ישראל מפר כולם בני מלכים כפפר לקפחים ממאמר מורה הנעוכים. ומספרם מניחיו בכללם ומפרחיו ביד מפר מליה ליו. Folgt Index der 36 Geheimnisse, wie in מחרי מורה N. 341[7]; f. 2 ספר רזיי הנפש. שפע האל שוכן קדמו נוף קוכן מפיק ורפש, עליונים שמו לבול בין לא ידעו מיי הנפש. מיי הנפש הנלמיים הס המייס המחחייס מפר נשנורס נגרלו כל הגוייס, ובלנון כל לים ומים מלוייס, ונשס מיי העולם הנא נקרלים, מפי סגנורס על יד סכניליס. Diese gereimte Einleitung endet f. 3 חיל זיו שסכינס; dann ohne Reim weiter: קרלחי שם ספרי זה מיי הנפש כי בו יסינס הכולם לשסינס נלחמת נשייכו נקודותיו נעיון שכלו מחוקן ומקובל.

Ueber das Verhältnis zu Maimonides heisst es (3b) והנה לפי שטעם שפר זכרתי רלוי למשכיל שפר לא יהשיעני על לנוג פרקיו כי לא שכחוב ממנו שלא לשמיהם ושרשיהם וקודמם וכן נקלחם ולא נכלם וסם חלק קטן מכלם כלומר ממנו פרקים מהם מפלחם שלקי סמאמר הקדום החוש וגם לעייך על הפרקים שנרמזו ונפרשו נשם הקודות ולחכמים נמפריים על כל קוד וקוד כפי מה שנא נמאמר הקדום ולגלח ממנו קלח נחריים. ולחוש על כעוד קוני ועל כעוד מולחו ועל כעוד הרע שהוש לים שלשים המחברו לשטות ולגו גם לשנח לשוחו שכחת העיקר חכירת השפל והעשר חוש ירייעת השם וסגנת פשוטיו ומיירת מנוחיו יח' יתברך. Die Andeutungen des Maim. verstehe nur einer von 10,000 Unwissenden (מכלים, Rand כי שכלים ohne Grund), man müsse aber auch den Verständigen das Nötige mitteilen, sonst sterbe die Wissenschaft aus (f. 4). Er nennt die 3 Teile: ע'ומד, ס'נת und כיפור, mit der Anspielung: ויהיה המשכי לשר סרא מ'ס'ך' לשת (4b). — Die Teile beginnen hier bloss mit einem Bibelvers: החלק הלי שמו יוס שומד יקיימו מיוחייס . . . ומחיה לשפיו. Dann שוד לשטון נודע משפק פ' . . ומשפקי המרכשם נחלק שליחי; eine solche Stellenangabe geht jeder Nummer voran (sie ist vollständiger in der Umarbeitung); dann folgt die Erläuterung: עיקר קוד נלא ודמות עם עיין המשוחף לסס נחוכה שלשמו נשמה הענין. Interessant ist i, 14 נלגול הדת. — Teil ij beginnt (47b) mit einer שלשה über מיי העוסיג, voran das Distichon מיי הנפש הס נלחייס יוס רדת גוף לשהום רצה | לוי לשחיים לס לחייס יח חלק לשולם הבא. — Teil iij (68b) eröffnet eine הקדמה von nur 4 Zeilen עבורת הסס שלשה, vorn und zuletzt (69b) ein Distichon: משכיל עבוד שלשה הסס ויייס שמו קדם ושגל | עין לנך סיומה נזכרון שם לו יעבוד נוסף נדמיון לל | — יוס לחד נן ומח לין לו גם נשנה לין לו שני | יוס לרך חוש לשס כולו שבת ושמו משפר שני. — Offenbar ist das Werk in Cod Wien 69 nicht die weniger seltene Umarbeitung מחרי מורה, wie der Catal. S. 83 (cf. Goldenthal S. 77) angiebt; im Epigr. מורה [קודות] סנגוכים; auch Jechiel Heilprin besass es. ij, 12 f. 63, 65—67 ist

benutzt in ספר in fol., f. 35[1] unten, 41, 42; cf. auch Landauer, Litbl. 6, 417, 474, wogegen f. 67 וסס מחכמים מפורסמים שמקובלים מפרנציסקים. — Für Lilienthal's „Abr. b. Jehuda" ist die Quelle W. [1] 81; s. Mag. 3, 97 A. 9.

[2] 99 Pseudo-Chammai (cf. N. 24[6]): ספר הערוך לר' חמאי ז"ל נמצא בלא שם . . . שמדברים על ענין הספירות הספרדיות ונלע"ד עיקר כל מליצות כגון שנקרא ונפעל ר' חמאי כל אלו הענינים על דרך משל שכינה ופירש כנודע יחזקאל ע"ש וחסו מחלת הספר על הסדר; fast wörtlich wie Ed. 1798, wo die Fortsetzung als פרטי שמים; sonst stimmt die HS. mit der Leydener (CL. 100) und Jellinek's (bei Pinsker ליקוטי ij, 193); HB. 4, 47; 7, 69; Worterklärung ms. Alm. 183[10]; V. 290[6]: אחל פריסה. Das ganze ist vielleicht nur eine Einleitung. Beachtenswert sind folgende Citate: 96b וכתיב מיומך בצנעה מלאכיה סיוסני' לשמונה גמלכות שמים עליונים ואלו הן פורפיריאל . . . גוחל, ועליהם נאמר שרפים . . . והוא לשון משנה שמשמשות פניה ואומר וסס נקראים כשמות כדתנן (!) בספר[1] ענש לצנע הספיר סנ"ש הוא כשמה ולישב לאמרי שפיר בהשנוי וחסו שכחוני בספר מעיין שהכשה סוג ומציג . . 97; לצנעה; etwa aus Recanati (Comm. Gebete f. 31 Ed. Basel, Comm. Pentat. 48[4], Ed. 1545 = 33c bei Zunz, G. V. 407, bei Jellinek, Auswahl S. 12; ניסיון p. xvij unter n. 2 als Schriftchen über 613 Gebote in Versen).[2]) 97b (so) שמשכה שכניתי הוא רפאל יוסף לאמה עיר נקרא יסוד האדן כי הוא ממונה על הטפר שלנוך מחתה ככה שכנוד חסו נקרא אומר כמו שאמר רבי שאיי ועלה בשמשנה נרייתה החומר יקלמון . וכן פירשו מכתי שטענע שחקיפי בהכמת שמקור. Zuletzt 2mal מכלל יופי (CL. l. c.). Die Stelle (97b) דתנן (!) אומר סנ"ש לאמה אמה שאמר מפניו שכנר שמחיו מפרש לפתח שלחל . . . . ושמע נקולו ללמוד ממנו זכות ואל תאמר נו דרך שכוונה . . . חסו שלמדו מכתי שמקור כי בהכמתם היו מתימי' לעתם נכל מכתתו ומהכתתו לנאר למזיק שמקרי מוקי, s. Recanati (bei Jell., Ausw. S. 9 A. 2, Zz., S. P. 150). Hingegen finde ich nicht das angebliche Citat beim Verf. des ס' השמיים (?) bei Botarel 27a, welches, nebst קוד יסוד und עיון, im Index des ר' יצחק auf die beiden, dem Bechai beigelegten (jedoch l. יסוד לאמונה, CB. 1784) folgt und daher bei Sabb. und W. [1] p. 235 unter Bechai angeführt wird; allein die

[1]) Ein kabbal. לצנעה הספיר, verf. 1324–5 (Benjacob 256 n. 59 = 60; Cod. Alm. 111; Valperga Calusius 194 [B. Peyron p. 213]: in Saragossa; bei Ginzburg, s. Jesch. 6, 100; Excerpt zu ס' כח in Oppenh. Add. Qu. 4 [Nb. 1565] f. 13), angeblich von David b. Jehuda החסיד (CB. 2415, cf. Magazin 1, 111 und zu מלשון שלטשות HS. Luzz. 84, cf. כית 7, 79; zu שור זכות cf. CL. 359). Anführungen bei Sacut (f. 45 Krakau, 49 London); Sal. Alkabiz שרש הלוי f. 105b ויהי לצנעה פיניס; Chajjim Obadja, מקור חיים N. 46 f. 193b; Note des יגא (Is. Gerson?) zu Sohar Hohel. Ende; Jeh. Moscato ממשות f. 2b aus ס' כח über Musik; Jak. Zemach (bei W. [3] 1318 n. 282, cf. [2] 1194: HS. Oppenh., die schwerlich existirt); cf. Asulai ij S. 36 n. 14; Is. Vega bei Ghirondi 220 n. 4.

[2]) cf. CL. 102. — Bei Recanati zum Pentat. unmittelbar vorher ein Citat aus dem Gebet des Nechunja (N. 112[36]).

Worte כי נמוי כתב נספר סקנלם scheinen Confusion; vielleicht sollte סקנלה נעל das Schlagwort für alle 3 sein; קוד יסוד scheint ein Citat des עדן גן מלכים bei Bot. 33[4].

[3] פירוש הפטרת יחזקאל וסוף קוד מלין נתן ליחידים סמקובלים וסוף קוד 99 סמלכנה וייחי נמלכים . . מעלה נזה ספסוק מיב לוחיות; HB. 8, 94, cf. Jesch. 6, 96; f. 99b ist סנהיר nicht den Talmudisten beigelegt; in HS. Schönbl. 8 (1869) wird es gar nicht erwähnt; f. 121 zu Vers 26 nur (so) על לשם שמיות שסוף מעון עליוני נמליומו של מכון סדרימל סנקלע סרקיע סשמיות. Das Uebrige (f. 21b der in HB. beschriebenen HS.) scheint zu fehlen; f. 114b ונכתוב של ולרל כעין חשמל לגלם לך קוד סחשמל ומסוחו ומעלמו נכריח, also zu Vers 27. P. 824[2] (mit verschiedenen Schlussworten) dem Jakob b. Samuel, älterem Zeitgenossen des Ascher b. David (s. zu N. 92), beigelegt; anon. Fragm. P. 802[3] (fehlt im Index unter Jacob); abweichend P. 860, auch anon. Fl. ij, 40[2] (Bisc. p. 300) vom J. 1327 in Lerida; Bodl. Opp. 1172 Qu., Uri 378[2], Mich. 192 (Nb. 1551[2], 1655[2], 1945[4]); zu Netter 38 habe ich seiner Zeit ausser לוגר עדן (das allein jetzt Bodl. 606, Nb. 1580) auch hier [3-5] u. Anderes notirt (HB. 18, 19, oben N. 215[5]), was vielleicht abgetrennt worden. — Ueber eine verwandte Schrift v. Josef Gikatilia s. CB. 1465 u. Add.

[4] 121 Fragm. (über 10 Sefirot?), anf. סמעלם סעסיריח סנקדלח חפלרח עסרח נריח וכסל סכנוד וחכמח לחקונח ועטרח מלכוח ולוח נריח וסנע וסניעית סול סעולם חלוי נסס כסרסדות סחלויות; end. כח נחלל נרלחסונס מכח חלריר הקדמון וכל סעולם חלוי נסס כסרסדות סחלויות; end. נסני עמודי ניח סעקדם ועל זה לשר נספר(so) מלכיס לוחזיס נעמודי לור, ועוד לשרו שם שלוח ועסריס סס לשם מילולו, klingt an das Gebet des Nechunja.

[5] 124b—125b Fragm., anf. [.]קונס לב לוחב כפס סומר חנונה למלח טוב . . . נלי"ב נחיצות חקק י"ח . . . נלי"ב פלאות חכמח נחיצות החכמח חשם פלאות מכוסין, meist Erklärungen von לישירי; Ende: סלח סאלפין לשר נספוק לסריים לשריך. לסריים כנגד לחלות סלנסס נחיצות סרלחסונות שסס סלנסס לוריים נגדלים פנימיים. חחליף.

[6] 127 ספר חיי עולם, aber blos das Gedicht סלח יד נרוחס, s. N. 40[16].

409. 120 f., grosse (68 ff. etwas kleinere) Quadrat, xv.–xvi. J., mit Punkten, Accenten und Masora, wenige Wörter (zum Teil halbe) in der Zeile, wie in der HS. Reggio.

F. 5 ליקוטים מספר רזיאל מן ר' סלמה מולכו etc., so auch latein., ist aber ס' האות, ein prophetisches Buch oder Evangelium (Litbl. 6, 489) des Abr. Abulafia, beendet 1287/8; cf. N. 285. Anf. f. 71 לשם פי יסוד קדסמי מסז (במקום מלח) המתפך נסמי נעסס לקס (נרדלי"ח) נן סכלדלי"ח לקרלסי יסני (יחד ח') לחרוני (סלח) המתפך נסמי נעסס לקס (נרדלי"ח) נן סכלדלי"ח לקרלסי יסני נסמי סמשרס (במקום לרכי). Der Gottesnamen והו יליח (26b–31) wird umgestellt (. . פלפס 46–61); f. 66 scheinen die Worte של שרי יסוד שלסי יסוד לנלוח Schluss einer Abteilung; f. 68 beginnt wieder

שמע למקם בני יעקב ויחלם מנחר לעמו (מו) וזכריהו שמו (מו) הן חטם חתך למחר כל בני מחסו וכל עם בחזו הן סיום ˙חזח יום נשורים לו˙ סוף חכריהו המנחר ככה על מחזה מדם חרחבי מלחי נחם מחדם על Dann 105 .ענן ומהודם בלבי ליהוה לעד יום מחמדם, worin eine alphabetische Anrede eines Heerführers mit einem Zeichen (סוס) an der Stirne; zuletzt 119b ומחה בני רומיחל כח למר לך יהוה מלחי ישרחל כחוב מת מחר רחים נחפר וקרחת שמו מפר חחזות ויהי לחמר יהוה עמכם נשונכם מלחי נחנם חמחזה בלב . . . לסוס רומחו לכל חחזות. Ende חחם. In der ersten Stelle, aus HS. Reggio 55[7], deren Copie zur Herausgabe bei Jellinek, Auswahl S. 18 Z. 3 (hier f. 78), lies: זכרי הנה, Z. 4 vor נכפר l. חחם, nach נקדמו folgt חם מלחיו, dann das Uebrige, und wie bei Jell., Phil. und Kabb. S. ix, zuletzt מלחום[1] מכחם עיד חחזיות חחזות ממוכם נחר זכריח חחם חמנומר ופרם חחם חמפורם ויחד חחם חמיומר. Bei Jell. Z. 14 (hier 82b) nach חחלחים lies בְּאֵלוֹת, für חכניח l. הבריא, Z. 8 v. u. hier f. 85 קוֹמְטִינָא נחי קוֹמְטִינָא; s. Gh. 79 E (und noch V. 245[7]); l. Z. ומנאי hier ומְנָאִי. F. 113 nennt sich der Pseudoprophet בְּרֶכְיָהוּ בן שַׁלְוִיאֵל (s. N. 285[2]); nach f. 70 wurde er **10** Jahre verhindert, als מנחר (Evangelist) zu erscheinen. Er verheisst den Untergang der Diener des Kreuzes קן חחקן חגיע ומרכן עונדי חחי ועדנ (20); cf. טחן ניד קחן מקק חכנח זרע חחי ועדנ גנ חחן (31), und למר מד נחפרו בו לחוטת חחיס למר נחו לחמם חלחטן חיסודיח ומן יוכיח ולחזיח לקטור כחס חחח ומעלח נחחי ועדנ כי כחס על חחי ועדנ חיח חלוי מחונר וקטור . . . (40); verschiedene Anspielungen, auf Aragon (?מרכן מנלח נטטן 15), Rom (16, 16b), 3 Könige des Ostens, Südens und Nordens (116 ff.), beziehen sich offenbar auf die Zeitgeschichte.

„Amplissimae reipub. Augustanae bibliothecae dono misit Ratisbonâ Elias Ehinger Aug. quondam Bibliothecarius mdcxxxvij."

---

[1]) In סוס liegt wohl eine Beziehung zum Buche חחזות, welches demnach schon 1284 begonnen wäre. Jellinek bezieht die Wiederholung der prophet. Bücher und Ergänzung des halben Buches auf den Commentar a. 1285 (genauer Ende 1284; Land. 417, 3, hat 5045 ohne Beleg); s. jedoch oben S. 143, 144 vij, wo sich 1280—2 ergab. — Das Schlussdatum 1288 ist durch die Angabe, dass der Verf. 10 Jahre verhindert war u. s. w., nicht gesichert, da sie sich auf die Zeit von 1271 bis 1279 beziehen könnte; ist etwa die Ergänzung des B. חפקדה gemeint, welche Land. (489 Z. 11, cf. 491, 384, 417, 419) fälschlich auf das B. Sohar bezieht? Jedenfalls ist bei Jell. S. viij n. 7 der Titel מלחום מכחם zu streichen, wahrscheinlich beruhend auf Landauer's längst beseitigter Confusion mit Abraham b. Nissim (Jew. Lit. 308 n. 47, cf. n. 37; CB. 2274, 2648 über die Pseudomessiasse; Plagiat bei Grätz vij, 500); cf. zu N. 10[2] u. מליחום מכחם (so) חל חם חחז חקקלחם (ירי"ד) ומר חחז bei Gikatilia, מעכי חחזות 37b **Mantua, 85 Riva.**

410. Perg., kl. Format, 260 f. und 3 eingeheftet, punktirte deutsche Quadrat.

Gebetbuch, Anf. und hinter f. 132, 148, 198 def.; f. 1 ליחסו מקוים; Sabbat und Feste schliessen f. 124 mit Priestersegen; f. 125: משוכים (für נעילם die ersten Strophen von 18 Stücken); f. 131 סלוחה ניד; 133 Haggada; 149—193b Abot, dann זכרנו למייס, Stücke für י״כ; 222 סלחות סוסענות bis 247, dann 72 Verse und סרטת סמן. — Die eingehefteten ff. 124 *bis*, 251 *bis*, *ter*, enthalten Kalenderbestimmungen und Privatgebote.

Neue Inschrift: „Lib. Precum de [für *per*] totum annum", und 175 כוף (so) כ״ע כנסם סכנסנא נסנם ס׳ סלמיס משניס וסשנס לב״ע; f. 253b am Rande ein, zum Teil verwischter Vermerk [Rand י״ג נסנ סם לסנס . . וסמס י״ג כ׳ . . סני יסודם ב״כ . ., wo סס nach dem Kalender nicht 5085; auch scheint der סנס zu folgen. Zuletzt (auf eingeheftetem Bl.): „Iste liber hebraicus post expulsionem hebreorum ex Babenberga. In sinagoga eorum (Quae postea consecrata fuit in pulchram Capellam) repertus est. Hunc librum fratres ordinis praedicatorum mihi hartmanno Schedel doctori dono dederunt Anno dom. 1502, die 27. Novembris Babenberge. Quem laceratum decorari feci ad laudem excelsi."

411. Sehr klein, 215 f., Quadrat, bis 205 mit Punkten und Accenten.

Thomas a Kempis [oder ihm beigelegt], De imitatione Christi, bis K. 59 (Ende iv). Das Hebr. entspricht weder dem Genius, noch überall den Regeln der Sprache. Anf. כל סנגל סמנגל. מכח (!) סממדסו לנס מסחלך נסמך. Ed. 1615 und s. a. nach de Backer, Bibliothèque des Écriv. de la Comp. de Jésus, Liége 1853, i, 489.

F. 1: Haec Versio fuit adornata a *Georgio Mayr* Jesuita Bavaro, nato in Höhenstadt [1565] et Bibliothecae ad St. Nicolaum comparata a Francisco ij. Praeposito hujus Canoniae; mit blasser Tinte 796; zuletzt: Constat 83 fl.

412. Kleinstes Format, Perg., 132 f., klein, schön, deutsch, an Gothisch streifend, xv. J.

[סדור] Hauptgebete des ganzen Jahres, zuerst Benedictionen, zuletzt סוסענות, סנגדם, endend mit כי לו נאה, dann סמנת סלום, und Abot, Alles ohne besondere Ueberschrift. — Der Codex hat wohl nur einen kalligraphischen Wert, obwohl eine ganz moderne Hand vorn einige „Abweichungen von der gewöhnlichen Leseart" notirt hat, darunter in der סגנדם beim סכם die Lesart לחכם für לחמו (so).

F. 1: Aug. Sebastian. noutzaeni (Anf. xvi. J.) סנסקסיסמס und Martpurgi. Zu Ende hat der Bes. einige sympathetische Mittel vermerkt, z. B. die Liebe zu erwecken u. dergl., auch ohne directe Angabe des Zweckes: לעשות כחמר יוצר.

413. Kl. Duodez, Perg., 283 f., sehr schöne, wohl ital. Quadrat, xv. J.; am Rande klein und ungleich. Anf. und Ende stark von Wasser beschädigt. Punkte (ohne Rafe) in Megillot und Accente im letzten grössten Teil des Pentat., gelb. Auf Vorbl. [?סנמי] . . סניח לסלקי ימיסל, xvi. J.? — Quatrem. 86.

Pentateuch mit Rand-Masora; f. 248 Megillot, an Rändern des Pentat. die gewöhnlichen Haftarot, an denen der Megillot die übrigen.

414. 42, 10 und 37 f., wovon 22 ff. wahrscheinlich anstatt der herausgeschnittenen letzten (weissen?) Blätter hineinzuheften bestimmt. Vorn: „Par *Adry* professeur d'Hébreux", vielleicht von der Hand, welche einiges Andere französisch notirte. — Quatrem. 35.

[1] „Histoire de Joseph traduite littéralement sur le Texte Hébreu, vis-à-vis le même Texte dont les Lettres sont représentées ainsi: [folgt die Tabelle der hebr. Lett. mit der Umschreibung des Namens] lorsque la prononciation l'exige, on ajoute les lettres auxiliaires accentuées, lá-phé-ssí etc." Folgt Genes. 37—50 (Vers 1, 2 mitgeteilt in der 1. Aufl.).

[2] Histoire de Ruth ebenso, 10 f.

[3] Poetische Stücke der Bibel: Habakuk 3, Jes. 3, Psalm 3 („Elálou-ie"), 4, 19, 137, Cantique de Moyse, Hiob 38—39, Jes. 14, Num. 23, 24, Proverbes („Méssílim") ch. 7, zuletzt (S. 19) bemerkt der Verf., dass er manchmal der Lesart der Uebersetzungen gefolgt sei.

[4] 20 Genesis bis 7, 3, in der Mitte abbrechend.

415. 175 S. — Quatrem. 34.

„Grammatica Hebraica Petrus Baulbroche Monachus" (Rückentitel).

Wappen mit Inschrift: „Bibliothèque de M. Thomas Langevin Escuier Sr. de Pontaumont, Conseiller du Roi" etc.

***416.** 111 S. — Quatrem. 37.

Conjugations- und Declinationstabellen mit latein. Bemerkungen.

417. Perg., 78 f., kl. ital., xv. J.?

[1] סוד חסודות, angebl. von Aristoteles; s. N. 342[2].

[2] Avicenna, medicin. Compendium [קאנון נגיד], vielleicht übersetzt von Crescas Nasi, dessen Verse in Bisl. 17. Andere Uebersetz. in N. 220[2]; HUb. 696.

[3] 77 Meir b. Elasar (1304?) [סלע] מאמר חעין über das böse Auge; end. וכן ישמו רופאיות סכוכיים קלמס נקלמס כדיחפשו נחוך וחס נעניך, unvollst.; auch ms. Uri 464 („Frgm." bei Nb. 2280/5!); Br. Mus. Add. 22093 (HB. 17, 118, cf. 6, 72; fehlt bei Margoliouth, List p. 17); Coll. Neophyt. in Rom 11.

Bes. Benjamin Schemarja Sabb. Elchanan Arje מיכאל (radirt) ben Sam., oder Guglielmo Minerti figlio[di] Samuel Schmerl. Zuletzt „Salomonis Silva... Ferrara."

418. Perg., 181 f., wie N. 417.

[1] פתרון חלומות על דניאל, Pseudo-Daniel (verbunden mit Pseudo-Hai?); HB. 6, 92, auch zu [2-4].
[2] 10 Medicin. Fragment, citirt זסר בן.
[3] 11 Gerson b. Sal., שער השמים, def.
[4] 118 Pseudo-Aristoteles, מי האבנים; HUb. 240.

Anhänge.

1. N. 8 Autoritäten des Zahravi iij—xiij alphabetisch, die Stellen sind nicht vollständig angegeben.

אבו בכר, עין ראוי — אבו בכר עמר בן אלנאר (!) 146b. אדם אנדלוסי 28b. אדרשום החכם (מרקחת) 100. אהרן *bis* 7, מס' אהרן לנאלינוס (!) 7b. אחמאד בן אחמאד סעסרבות. אנדרומכום, עין סימאנוריש. — אסחק 12, 31b (נסחת), 49, מספר א' 87b. בן עמרם 51b, 52b, 62, 63, 118b עד 121b (תקנו, או חברו), 146b ועד, אסחק בן עמרם (מספר) 8, 13, 36, 50b, 51b, 58b, 59, 88, 90b, 95, 96b, 105, 111b, 121, 146, 159, 162, 167, 178, 179, 180b, אלה הששה תכונות אשר העתקתי אותם מספר עסחאק (!) בן עמראן, הם אות באות כמו שהן כתובות אחרית (!) בספרו הידוע בתולי אלמלכוליא (וכן 52, מאלכוליא 88, צ"ל מלנכוליא, עיין מפתח לספרי Donnolo ע' 10) ודקדוקי ותיקוני למה שמצא [צ"ל שנמצא] בהם מהחסרון והתעורר עליהם מהשגגות כי הוא העיר מציאות[ם] והשיב לעשות ושבח על שמצא ולא מצאתי אל זולתו יותר חשובות מאלה ולא מי שעיין בהם כמוהו. — אסחק בן סלימאן [הוא רי' הישראלי] 79, 90. אפלמין 140b. ארכנאנים 40. ארסמומולום 132b. ארמאניום, עיין בולוש.

בולש 27b, נקרא על שם ארמאניוס [?Oribasius] מס' בולש 28, מס' ארמניוס 35, זאת התבונה הקדומה הבאה אלינו מן הראשונים הנמצאת בספרי נאלינוס אשר העתיקוה בעלי התבורים הנקראים אלכנשאת מס' בולש 39. בכתישוע, נבריל [צ"ל נבריל] בן בכתישוע להרון אלרשיד וזכר בן אלנאר כי הוא בחיקו [צ"ל בחנו?] 2, עשה אותו נבריל בן בכתישוע ללהרון אלראשיד (so, בשם אבן נלנל, עין זה). בנדק, עין תנדוק. נאלינום מס' הסמים 10b,

ס׳ נצאיח אלרהבאן 13b, 15, 108b, 111b, 115, 126b, 144, 159, 165b (וכנראה עוד בלי שם הספר, כמו 16, ועיין 115. והוא מסודות נ׳. . . עשאו יחני למלכים), אמריפל לנאל, מס׳ אלבצירה וכר כי הרכיבו לראזי [צ׳ל לראהב] שהיה מרבה הצומות, וכר נאלי על שם דונגאס 29, איראנ דיאסתום המלך . . וזכר נאלי כי זה המלך חלה מהמרה השחורה 43, ס׳ מיאמיר 187b, הנהגת הבריאות 129, 151; מס׳ בסוגים 128. אלגוזי [צ׳ל אלנוי] 130. גזאר, בן אלנאר, או אחמד (אחמאר) בן אלנאר, או אחמאר בן אחמאר, אבו בכאר עמר בן אלנזאר (146) ונם עמר בן אלנזאר (164/5), אחמד אבי אלכלאד [צ׳ל בן אבי כאלד] נזכר פעמים אין מספר, ומביא ספריו: האסמטכא, אלבניה (ובטעות אלכניה), זאד אלמסאפר, נצאיח אלאבראר, או אלנצאיח (ובטעות נצח, אלנצח), ובתוכו נמצא מרקחת אלבלאדור על שם שלמה בן דוד ע״ה [cf. 295⁶] ס׳ הצרעת. גלגל בן (ibn Djoldjol) מס׳ אלאדויה אלמנוונה 83b, אבל בדף 84 מיחס ס׳ זה לבן אלנאר, וכמעט אני אשער שהוא אלאדויה אלמצמונה המיוחס לנאלינוס. דיאסקוריזאס 34 (בספרו), 176, 177, 183, 187. דיאסתום המלך נזכר מנאלינוס 43. דימאסקראסים (so) משקה 174. הרקל המלך 42b. זיאד אליאקוי 14, 111. זיאד בן כלפון 125. בן חכם (הנוצרי, מובא מס׳ נצאיח) 85, והוא אלמסיאח או מסיח בן חכם מן 88b והלאה (לאשה שלא תתעבר, מנוסה 153). חנין בן אסחק 17b (על שם תריאק, הסמים ההם נקראים בל׳ יון קאו) 52. מאמון המלך 122b. מאסויה (יחיי בן, או אבן מ׳, ונם יחני, פעמים רבות, בס׳ אלבצירה 46b, 114, 115. מוסי בן אלעזר (111 אלעזיר, או אלעיזר) שחיבר אמריפל לאדון מדינת אלקירואין (so) 116b [הוא רוסא יהודי ידוע]. מסיח עיין חכם. — מסלמה בן עבד אלמליך 122b. [משח בר אליה מניאושסט האשכנזי שהביא נוסחא אחרת מזהראוי 85.] מאבור (שאבור 9) הוא ס׳ בן סהל, ספרו נזכר פ״ר, התריאק הנדול על דרך מלאכת מארסתאן במדינת בבל 31. אלמאדר [הוא יוסף] מספרו 155b, 177. [מיראפיאוני במאמר הגלאננא, וכן נמצא בסימן 332 של ספר המיוחס לסיראפיאון, ונראה שזה הוספת המעתיק?] עאקיטום רומי שהיה חכם נדול 43b. עבד אלרחים בן מחמד אמיר אלמומנין (מס׳ אלנצאיח) 57b. פיתאנורוש (so) 35. אלראזי או אבובכר [בן מחמד בן זכריה 139] פ״ר, והביא מספריו: הסודות 16 (והוא בערבי אלמר, וצ׳ל אלסר) 135a,b, אקראבדין 112, אלחצבה ואלנדר ודומיהם 160, רפואת המלכים הנק׳ אלטב אלמלוכי 86, ועוד עד 96, ספר במשנל 143, אלמנצורי 96, 97, 144b. רופש 43. שלמה בן דוד, עיין נזאר (נצאיח). תנדוק [צ׳ל תיאדוק] הרופא 16b, חברו בנרק . . לעבד אלמליך בן מרואן.

2. N. 17. Autoritäten des Isak Akko nach Perikopen; Seiten-

zahlen nach ms. Warner; M. bedeutet ms. München, * bezeichnet Namen, die ich erst aus letzterem notirt habe.

אבנ׳ר[1] נח 14b, לך לך 25b M, וישב 24b, וארא 29 M, בא 37, 45 M, בשלח 45b (בשם הירחי, ועוד אמר נ׳ר בשם הר׳ר שם טוב ז׳ל), 57b (אמרתי לפני ה׳ר אבנר), יתרו M, משפטים בתחלתה, תצוה 78b M, ויקרא 80b, 91b M, אחרי 88b וכר, בהר, בחקותי, נשא, חקת, בלק, ואתחנן 137 M, עקב 126, ראה, תצא, 150b. אברהם בר׳ דוד שמות 32 (בפי׳ ברכות), בא 37b. * אהרן הלוי ז׳ל שופטים. אושעיא מסדואה 159b. אליה הבבלי וישלח 158b. אליעזר (sic) מנרמייזא בשלח 41. * ארסמו אחרי. אשר בן דוד בן הרב ראה 133, קונטרס אחרון בראשית 16 M. ברוך תוגרמי חיי שרה 31b M (וראיתי בשם ה׳ר תוגרמי(!) ז׳ל שרמז הסוד), במדבר 106b (מקבלת), הברכה 145b. (ה)נאון וישלח 158b. דוד הכהן נשא 108b, ויקרא 78b (מרדכי׳), הברכה 145b, קו״א 152. דאי נח 159,16b. (ה)חכם כ״י 17 דף 7. חמאי נח 15b מודרום הלוי (אוצר הכבוד) בשלח 42, נשא 108b, עקב 126b. יהודה הדרשן ז׳ל אשכנזי בשלח 44, קו״א 158 (?שמעתי מפי דרשן אשכנזי) יתרו 65b M. יהודה החסיד אשכנזי קו״א 159b. יהונתן נ׳ר האזינו 143 (שמעתי מפי׳). יהושע תלמיד הרשב״א כי תשא 68, מורי ה׳ר יום טוב נ׳ר ויחי 28 [= אלאשבילי לך לך M]. [יוסף נקטליה] (שערי אורה) תרומה 62b, הברכה 145b. יוסף בר שמואל קטלוניא בראשית 4b (= 153), 13. * יעקב החסיד תלמיד ר׳ נהוראי איש ירושלים ויקרא. * יעקב הנזיר בשלח 39b. יעקב קרישפ 146. * יעקב משנוביא וירא 29b. יעקב בן ששת 160. יצחק בן הרב (הראב״ד) סני נהור, בר ראב״ד, בן אברהם בר דוד, בשלח 42a 39b, (בפי׳ יצירה), אחרי 88b, עקב 126, ראה 134, הברכה 144b. יצחק בן מודרום בראשית 12b, שמות, בשלח 49 M, כי תשא 68 (ריב״ט נר״ן), כ״י 17 דף 12b (בפי׳ המחזור), ויחי 31b, 33 (בפי׳ הסליחות), יתרו 51b, תרומה 61b, 62. מורי ה׳ר יצחק בר יוסף (הוא ר״י דסירא) בשלח 38b. יצחק כהן (אחיו של הרב ר׳ יעקב משנוביא) וישב 28b. * מאיר נרבוני, שופטים. מנחם אשכנזי ז׳ל נח 14b. מרדכי׳ עין דוד הכהן. מרדכי אשכנזי כ״י 17 דף 6b. משה בן מ׳(יימון) (מורה הנבוכי׳) אחרי 87 ושי״ם. משה בן נחמן אמור 97b, חקת 115b, פנחם 117b, (פי׳ שבועות) 15 M, (פ׳ המלחמות) ראה 128b, (בפי׳ איוב) ראה 131 ושי״ם, בתפלתו למשכילים משפטים בתחלתו, (אגרת לר׳ מאיר נרבוני) שופטי׳, (בפ׳ יצירה לרב ז׳ל) תשא 80 M. (כ״י 17 דף 3 בפי׳ על פ׳ יצירה שאומר עליו),

[1]) Bei Gedalja Schüler des Nachmanides (s. CB. 732 u. Add., 2524, 2648, bei Berliner, Pletath 52/3) also vielleicht = Alfons v. Valladolid (1374 aera = 1336). Grätz vij, 508 ist vielfach zu berichtigen; ein persönlicher Verkehr mit Narboni ist unbegründet.

(בסודות התורה) כי 17 דף 7b. משה בר שלמה ז"ל וישלח 24. משה [בר] שמעון ז"ל אחרי 10, הברכה 143b, 158b (= שלמה בן שמעון). נתן ראה 129b, עזרא תשא 68b, קדושים 90b (בפי' שה"ש). עזריאל (ואחיו) בשלח 48, ויקרא 80b, אחרי, פנחס 117b, כי 17 דף 7b. קיים (קבלת ספורמא) בשלח 46, כי 17 דף 6b. שבתי הרופא ראה 134. מפי מקובל ר"ש נ"ר ויקרא 74b, קבלתי מפי ר"ש נ"ר 29b. רשב"א נ"ר 30b, בשלח (מורי), כי 17 דף 2b. שלמה צרפתי הקטן נשא 109b, 158b. ר' שם טוב נאון נ"ר הברכה, בשלח 45b (בשם הרשי"ל) (בספרו כתר שם טוב) תרומה 62. ששת 10, 14, וישב 25 (תלמיד מקובל מפיו), ראה 128. שמואל נאון וישלח 159. שמריה M 12b (שאל הי"ר ש' את מי ר' מאיר).

3. N. 20. Die Stücke des Sohar sind wegen der Parallelen in folgenden Abteilungen aufgezählt, wobei die ersten, in den HSS. abweichend geordneten Perikopen genauer analysirt sind; E bedeutet Ed. Mantua etc.

1) Genesis, grösstenteils mit N. 203 (B) identisch, nämlich ohne die Einleitung, f. 1—9 (B bis 15b) E bis f. 22 דמחיכנותא, dann (zuletzt) לפנים וישרצו אי"ם ברוך יי"י, A fügt hinzu עד כאן אשתכללו מלין דפרשתא ובמוב גדא אתחיל דא מציון שוכן ירושלים וכו'; B nur (אמן סלה ועד בשמל"א) E 34—38. — 12b (B 22) בראשית כתיב אפריון E 29—34. — 17b (B 30) וישרצו E 46b—49b Z. 7 v. u., hier: סתרי תורה ויולד ברמותו, s. N. 217 f. 50b. 21 (B 36b) בכאן תחיכלות חחסרים למעלה[1] (ברכה) י"א E 50b bis Ende. נח 31b (B 53b) enthält nicht die סתרי תורה E 77b — 50 (82b); zu מחזו זיחזון (E 91b) bemerkt nur B 100b am Rande ע"כ (s. weiter unten). ותשלום ענין חזה חזא בס' פנחס — 20 (B 35) E 38—39b Z. 5 לעילא 22b (B 39) פתח ואמר

A 62 (B 101) פרשת פ"ח (ויחי אברהם E 92)[2]; (B 110 hat סתרי תורה, E 76b—81b, dann 114b מרש חנעלם, ר' יהודה פתח in S. ch. 37[4]—41[1] Z. 6, hier תרין סלאכין, am Rande לא חבנתי, es folgt 0 0 [Lückenzeichen?], dann 4 Zeilen aus Sohar 92!).

68b ויראו (B 122); 74 (B 131b) יומא דאתחרוב ist E 107b Z. 4 (s. unten); es folgt in beiden HSS. unmittelbar דאשלים bis שנין שני חיי שרה ר' יוסי פתח, also der Anf. dieser Section, E 121—122 Z. 7 v. u.!— In B 132 folgt סתרי תורה aus Anf. ויראו E 97; B 135 אחר חדברים ist ס"ת aus לך לך E 88! B 138b תוספתא B 140b; ארצה 5 Z. 97—99[4] E סתרי תורה B 142 E 97; ס"ת ist רבנן פתחי ist schon aus ס"ת E 107b, obwohl erst B 142 die Ueberschrift ס"ת, E 109b—111. B 143 ר' יוחנן פתח bis 152 דאמר ר' יעקב נוסא ist ס"ת E 99[4]. — 116[3] Z. 1 (auch N. 12 f. 1—8; anders in N. 217) — das Stück קול bis ר' יעקב נוסא תחח"ם (E 118b Z. 12 v. u.) ist B 153—154b nachgetragen, aber nicht in N. 12 f. 8, woselbst, wie hier 152b, folgt ר' יוסי בר' יהודה (ist aus תוס' חיי שרה E 123b), und תוספתא ויחיו חיי שרה (E 121 Anf. der Perik.).

74b פרשת חיי שרה beginnt אינון חיים כלהו בחיים כדחרב מקדשא בההוא יומא אחחשכן, also der Schluss zu ויראו E 107b Z. 4—118[3] Z. 21, hier (auch in N. 218 f. 103): ואורעא דישראל קכ"ה ירות ליה ולא יחב לח לשליחא ולא למסנא אחרא; dann ein Stückchen

[1]) A hat nur die Abbreviatur.
[2]) Vgl. N. 12 f. 34b פרשת ל"ו.

aus E 122c, Alles dies in B erst 168b—170! A 75b ויחי חיי שרה (B 155 (מ׳ חיי; E 122b—134; — B 170 רבנן פתחי ist מ״ת E 121; anschliessend B 173—178b E 124⁴—130, auch in N. 12 f. 9—13. — 83b (B 179) תולדות Text; B 197 (N. 12 f. 13) ist מ״ה (cf. N. 217 f. 158b).

93 unter (B 229—58) ויצא Text. Den Anf. hat auch B 203, geht aber schon 204 (ד״א חורח E 146b) zu סי״ת über (wie N. 217 f. 194b), welche Ueberschrift erst 204b (E 147) bis 211 וכאה תולקיה וערכיה (E 162⁴), dann ohne Absatz: זה ספר תולדות אדם, aus תקונים n. 70 f. 120—136b! Dann 158 מתניתין ויעקב nur 2 Zeilen und leer gelassen (N. 217 f. 200 bemerkt חסר), nämlich E 165.

109b (B 259) וישלח; 125 (284) וישב; 142b (239) מקץ; 159 (333) ויגש; 168 (B 344) מתח ר׳ חייא ist E 216; f. 173 (B 350b) überspringt von N. 217 f. 282b das Stück ויחי יעקב E 219b—221b, vielleicht aus derselben Rücksicht, welche die Herausgeber veranlasst hat, f. 220 Z. 2—3 לעמין עע״ז für לשאר עמין zu setzen (s. N. 217 f. 273, wo bessere Lesarten als in E und Varianten in E iij, 104b. — A 20 f. 180b hat am Rande נ״ל כאן חסר, B 380b lässt die Lücke unbezeichnet, es ist E 227 Z. 6 v. u. bis 287b Text אסרי, s. N. 217 f. 291 ff., wo 299 vor תוספתא bemerkt wird כאן חסר, aber E 282 hat Nichts dazwischen; eben so N. 217 f. 324, wo E 249 Nichts mehr hat; A 198a und b (B 382a und b) bezeichnen Lücken, die wirklich in E 249, 250 nicht vorhanden sind. 198b (B 382b) nach סליק סדרא (N. 217 f. 266) kommt das Stück, welches in E als vermutlich aus מ״ח chaldäisch übersetzt vorangestellt ist; die Stelle E 214 ist in A 203, B 387b, N. 217 f. 270 (in Kreisen) dargestellt; N. 217 f. 268 sollen wieder nach ברכתו (E 213 Z. 12) gegen 8 Zeilen fehlen, wovon A 200b, B 385 Nichts wissen.

2) **Exodus**, Text (ohne רעיא מהימנא, s. unter N. 47) meist übereinstimmend mit N. 219 (C), nämlich f. 206 שמות (C 6 beginnt ר׳ חייא E 2, der Anfang in N. 218 f. 105, C 13b עד מש״ש E 4—5b; f. 106—111 kleine Stücke u. E 10—14). 233 (C 17) zuletzt in beiden ואורא רומי חיבא על. — 245b (C 30b) בא, anf. ר׳ חייא ור׳ יוסי E 36b—39b Z. 18 לאתברכא: A fügt eine Schlussformel ואמן . . . חבל נחלתו . . . זכאה חולקיתון aus einer andern Perikope an. 250 (C 35) בשלח. Die in E 52 weggelassenen Tabellen stehen in A 260b, C 46b; A 263 hat die Ueberschr. מסקא דשמרתא. 281 C יתרו E 68, aber f. 311 Anf. E 67, C 68 am Rande נר׳ דכאן חסר; es fehlen aber nun die Worte ר׳ חזקיה פתח. — 416 (C 102 genau חלק מס׳ משפטים), anf. ר׳ יהודה פתח = E 121 — 423 תרומה endet 490 סליק, ist nur E 174 Z. 12; eben so N. 218 f. 6—74b (jedoch dort f. 12 Lücke, E 130—131, steht hier f. 428); A 449 (E 146) פתרי תורה wie eine Ueberschrift für alles Folgende geschrieben; richtig N. 218 f. 33. — Hieran schliesst sich N. 218 f. 111 חלק מס׳ E 174 Z. 12—176. Hingegen sind die Stücke in C 109b u. 110b aus E 142 und 138—40 auch in A u. C (28 u. 22). — 491 תצוה. 502 (C 113b) ויקהל, beide nur bis E 214b vorl. Z. ונשקי ליח, wozu wieder A die Formel זכאה חולקיתון . . . . ואורח . . . אמן צדיקים setzt!— 531 (C 142b), beide beginnen ר׳ שמעון E 220b, haben die Stellen, welche E 226b u. 227 als Repetitionen weglässt, und gehen erst bis תא וחזי E 235 Z. 14; dann A 554, C 166 (. . . עד מס׳) E 235b Z. 8 v. u. כתיב ראשית bis E 238 Z. 12 לחתמאר.

3) **Leviticus**, auch N. 48 (B) und teilweise N. 219 (C), mit einigen Ergänzungen in N. 218, nämlich: 313 (B 1, C 169b) ויקרא; alle 3 beginnen ר׳ חייא E 3; A, B enden כשלמו ohne die Schlussformel, C nur bis E 24 Z. 7 v. u. לעילא und חסר כאן. — 343 צו wie E 26; B 39b (falsch ר׳ חייא) und C 200 beginnen ר׳ אחא bei E 27; C geht nur bis ולתתא E 35b Z. 11 ohne die letzten 8 Zeilen. — 352 שמיני (B 46, C 207) bis הלליה E 42 (cf. unter N. 47). — 368 (B 61, C 217b) תזריע; C 227b u. 229 hat Lücken (E 49, 50b), welche

N. 218 f. 115b u. 116 richtig ergänzt; C 230b überspringt nur E 51 Z. 4 (hinter מילייהו) bis Z. 20 נמיר; N. 218 f. 116 ergänzt Z. 4—14 דמסאבא, zeichnet aber אחר בדיורא דקדושא (C 229 l. Z., E 50b Absatz), und N. 218 f. 114b zeichnet אחר ואשכחת יתיה בתוקפא, giebt aber E 51b Z. 14 ff., also den Schluss der Lücke, aber auch alles Uebrige bis Ende, obwohl es in C steht! — 377b (B 79, C 231) מצורע. — Ueber das Fragm. aus מ״ח in C 236b s. unter N. 217 f. 44.

4) F. 414 Z. 8 ואצמיירו כולהו ist Ed. Ven. 1663 f. 24² Z. 11 v. u., hier unmittelbar fortfahrend: חד דכר וחד נוקבא אחיד רא ברא כדכר בנוקבא. עשרין ותרין אתון אחרינן E 24⁴ Z. 18, wo mit נ״א wohl ein neuer Absatz beginnen sollte; f. 414b Z. 8 v. u. כולהו גופא ist das eigentliche Ende in E; hier folgt nun: שדי (!) מה דלא הות מקדמת, also das ganze übersprungene Stück, worin zuletzt die Buchstaben des Alphab. bis מ, dann ל, ק u. ע eingeschaltet werden, und auf אילן באילן folgt ר, ס ת ץ ש א ב ג ד ה ו, die 5 Buchst. ש . . . ר bilden also den Schluss u. ה . . . א den Anfang der anderen Recension.

4. N. 21. Aus dem latein. Briefe (der nicht mehr im Ms. liegt). Einige Ligaturen sind mir unverständlich geblieben.

Spectabili egregioque viro domino **Hartmanno schedel** . . . doctori domino ac fautori suo in christo sibi dignissimo . . . Huic libro manus apponere pro foliis diuidendi me ydoneum (so) non inuenio. Exhibui eum domino Eberhardo phisico nostro ad dividendum et consilium dandum. ille consuluit quod apponendus esset super tinam seu ntb. aliquid repletum aqua tepida seu calida . . . Eberhardus doctus iudicat id forte factum nequitia iudeorum quia pergamenum apparet adhuc novum et scriptura recens et valde . . lis non artificialis et quod liber fuerit inutilis vel falsus quem judei noviter absconderint ut . . . repertus pro fidelibus estimetur eum longo tempore fuisse absconditum et . . . . . antiquitates eorum et ideo annichilatus ne in parte possit legi ut nequiciae eorum revelarentur . . . . . ita sit ignoro simile tamen se fatetur fecisse cum (!) uno libro uti famulus vester docebit. Ego autem estimo quod Judei hunc librum absconderint in vase aliquo seu reservaculo, et illud extrinsecus cum pice perfuderint et pix fervens per rimulos seu foramina aliqua occulta intravit et ita librum eis ignorantibus annichilaverit, qr. (quare?) uti apparet in superiore parte liber lesus est a fine, in inferiore intactus mansit et si iudei scivissent librum fortasse innouassent seu aliunde abscentissent (so) utrum (?) hoc sit ignoro. Intellexi a quodam doctore ante biennium se vidisse aliquem librum cum quodam iudeo in quo secreta aliqua legisset. interim nunquam se fessus fuit illum ut consilio (?) materie (so) librum potuisse exquirere, an iste sit dubito. Hunc tamen librum intactum remitto cum magna . . . quod si legibilis fuisset in instante non remisissem, quia *nunquam potui aliquem hebraicum librum habere seu videre* quamquam multos habuerim labores. Est quidam minor . . . hebraico imbutus hunc poterit r. v. visitare.

5. N. 36². **Euklid.** *a*) Die **Zahl** der „Figuren", oder Lehrsätze, welche in den Mss. am Schluss jedes Tract., in N. 36 mit Worten angegeben ist, während die Randzahl mitunter nur unvollständig, vom Buchbinder abgeschnitten ist, oder sonst ein weniger zuverlässiges Resultat ergiebt. Nachfolgende Tabelle dient zugleich als Index für die einzelnen Bücher, die Zahl in Parenthese bedeutet das letzte Blatt des Tractats: i (17)48 ij (25)14 iij (29b)16 iv (32)16 v (35b)25 vi (41)33 vij (44)39 viij (49b)27 ix (53)38 x (77)109 xi (85)41 xij (91)15 xiij (99)11 xiv (100b)5. Summa 475. Vgl. die arab. Mss. bei Nicoll p. 260 (478) u. bei Klamroth, DMZ. 35, 275.

b) Die **Randnoten** des Copisten bestehen in blossen Zahlen, welche auf correlate Stellen in Euklid selbst verweisen, oder in stets sehr kurzen Notizen, Ergänzungen, Varianten, erklärenden Worten u. dgl.; nur f. 10b zu i, 7 Ende fand ich eine längere Bemerkung im Namen des ungenannten Lehrers (מורי זכ"צ; diese Abbrev. fehlt bei Zz., z. G. 456 = זצ"ל?).

Die Rand- und Zwischennoten von span. Hand finden sich hauptsächlich in den allgemeinen Teilen, oder den Ergänzungen. In Tr. i sind die Definit., Postulate u. Axiome fortlaufend gezählt. Hierbei sind die (später?) vollständig copirten Araber (s) vorzugsweise benutzt; f. 9 לשון אבו נצר בפי (cf. f. 32), 10b (32) יסוד עולם 12b, 35b, 38 und בס' בן חיתם, מביאורי בן חיתם 53; aber auch Comm. des Averroes (HUb. 540). Auffallend ist die Note zu ויודע der 1. Ueberschr. ר"ל ויקרא והר"ם בסורה ח"א קורא אותו ס' התרושים (cf. 91[1]). — Proben: vi, 1 חששחים חסתרסים . . . השפחים חמספיקות הצלעות חם אשר צלעותיהם מתיחסים אל חקדימת והאיתור. נמצא בנסחא אחרת חמספיקות הם אשר בכל אחד מהם הקדמות נמשכות תגובה בחמונה הוא העמוד הנטפל היוצא מנקודת ראשו אל תושבתת. ומצאנו בחמקצת נוסחאות חגובה בחמונה הוא העמוד היותר גדול שבעמודות חנטפלים מנקודה מה מן חנקודות אסר יוסף מצאתי. — vi 8 f. 37 אשר על מקיף חמונה מן החמונות איזה חמונה שחתיה בספרי הישמעאלים והנה לך התבאר שכל משלש נצב הזויות כאשר יצא מן הזויות הנצבות עמוד על התושבת הנה יהיה לעמוד יחס אל חלקי חתושבת ויהיה יחס לכל אחד משני הצלעות היה הקו. — x 25 f. 51b אל כל התושבת ואל כל אחד מחלקיה וזח מה שרציתו לבאר משותף אליו באורך ומשיל. ומצאתי אני המעתיק חנסחא הזאת בשני ספרים אחרים במקום מה שסיימתי כן: ואם כל יחס המרובע החזה מן ד' ח' אל המרובע ההוה מן ד' ז' כיחס מספר אל מספר ולא יהיה כיחס מרובע אל מספר מרובע . . . . אל המרובע חזות מן ד' ח' יבלי כמו שהשלים.

Thabit's Hinweisungen auf (griech.) Varr. s. ij 4 f. 22b; iij 9 f. 26; ib. 10 f. 26b; ib. 30 f. 28b. — 'Hadjdjadj nur ij 2 u. 3 f. 22; 4, 5 f. 22b; 6—8 f. 23; 9, 10 f. 23b.

6. N. 49. Mordechai Rossello, Ende v f. 16b, iv f. 18b.

והנה בזמן הזה בעווינו אין בנו לא תורה ולא מעשים טובים כי כל אחד ואחד הולך בשרירות לבו הרע ומוסיפין הרוה על הצמאה, ואשרי כל מי שיורע לרמאות את חברו או להתלוצץ עליו כי בזה ידיעתינו ועומק שכלינו, ואם יבואו עלינו נזירות או מיני מלמולים אינם אלא מצד לבינו הרע אשר הרענו מאבותינו, ואני בעונותי הרבים מיוצאי מלכות נאפולי"ש הייתי, דודי נסע וגלה, כי סבבוני הצרות ובאה עלינו הוה על הוה, אחת דבר אלהים שתים זו שמענו, כי נהפך יד קרלי"ו הקיסר עלינו, נהפך כמו לאויב לנו, בשנת שלש מאות ואחד לאלף הששי, לולי אלהי אברהם היה בעזרינו כי הצילנו מידו וזכר את ברית אבותינו עמנו כמו שכתוב וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים, ומי שהצילנו מיד פרעה מלך מצרים הוא יצילנו מיד כל צרינו ויראו עינינו בביאת הגואל, ויורנו דרך האמת לבאר כל שאר הספירות אמן. —

אבל בזמן הזה אשר רבו כמו רבו אנשי דמים ורמה עוזבים השם אחרי גיום מואסים בתורת השם, ובועטים בלומדי התורה והשם יתעלה מהו עושה מואס בנו ומוליך אותנו מדחי אל דחי ומגלות אל גלות וזהו שאמר הכתוב כי אתה הדעת מאסת וימאסך מכהן לי, ותשכח תורת אלהיך אשכח בניך גם אני, ואני

עני ואביון אחר צאתי מגרוש נאפולי הייתי בפראווינצ'יה בעיר אויניון אשר בארץ צרפת, ומצאתי שם קהל גדול מרוכים תחת שבט היסורין והגלות ומי שלא ראה אותו האכזריות לא ראה גלות מימיו וכל זה מצד מעשינו הרעים, ומרכינו המקולקלים הביאונו בארץ אויבינו כדי שיוסרו בה, וכשראה השי' שהוספנו עון על מרד הביא אותנו בארץ אויבים שהם אויבים יותר אכזרים מהראשונים, כמו שראינו בעינינו שנתגרשו היהודים ממלכות נאפולי' לפי שהיו בה כמלכים ונתפזרו ברומה מי בתרב ומי ברעב, מי ינוח מי (sic) ינוע. ואותם היהודים עניים (sic) אשר הלכו שבויים ביד ישמעאלים ופזרו את ממונם וענו את נפשם בשבט היסורין השם יתעלה הפניע בם את עון כלנו, וזהו שאמר הכתוב אם תלכו עמי קרי אף אני אלך עמכם בחמת קרי וגו' והבן מהו א"ף ואני וכו' סוף דבר אין רצוני להאריך בזה העניין כי הדברים ארוכים עד מאד ולא באתי אלא מצד כונתי (sic) לספור הדברים הללו איך השי' דן את ישראל כפי מעשיהם.

7. N. 66[3] Autoritäten des לקט קצר.

ראב"ד 289b, 309b. ר' אברהם בן חיים, שמעתי בשם 288b. ר"א ב"ע 280b, שמעתי בשם 282. אדוני אבי 291. ר' אהרן ממרשיליא 262b, ושמעתי ר'. — הדרשן הר"ר אלעזר 318. ס' האשכול *bis* 312. ר' אשר בר משולם ז"ל, ושמעתי בשם 282b. ב"ע ה"ע ז"ל (ר' נתן בעל הערוך) גם ס' או מצאתי בערוך. דונש 363b. רבי חננאל, פר"ח *bis* 272b, לר"ח ז"ל, מצאתי 280. ר' יהודה הלוי 310. שמעתי מפי ר' יהורה בר לוי 253, ושמעתי מפי ריבי"ל 302b. ס' יונה 311. ר' יוסף קרא 257b. ר' יעקב 253, והשיב הנבון 294. ר' יעקב בר יושי"ט 251. ר' יעקב בר משולם ז"ל 303b. הקשה ר' יעקב סני נהור 314b. הרי"ז בן הרב 308. מנחם 341b, 353b, 362, מנחם הספרדי 342. ספר המצות 309b. מורי הי"ר משה הדרשן 345 (מורי הדרשן 321b, 331b). שמעתי שאמר הי"ר משה בר יהודה ז"ל 273b. הרמב"ם 296b, 297, 299b, 308. ר' סעדיה 255, 288b. ר' סמר 265. ר' שלמה 291. רשי' בס' תהלים 266b, בס' ירמיה 273, 325. רשב"ר 253b, כך נשמע מפי, או שמעתי מפי הח', או שמעתי שפי', או שמעתי בשם הח' ר' שמואל ז"ל בר 272b, הרשב"ר או הרשב"ר 254, 264b, 268b, 273b, 285, 286, 288, 290, 301b, 306. ר' תם 307b, 308. ובשם חכם אחד מצרפת שמעתי שפי' להנמון אחד 251b (אולם בדף 305 רק: חכם אחר). שמעתי מצרפתי אחד שכך לועזין בארצם כבמ"נש בלעז 258. שאל צרפתי אחד 278b. ושמעתי שהצרפתים קורין לכובע קוייפא 290b. ושמעתי שנלה אחד גדול שאל לחכם אחד גדול מצרפת 263b. גם שמעתי תשובת המינין והנוצרים 259. ומצאתי בחידושים 250.

8. N. 103. Epigraph des Aemilius f. 115.

Rationes Praeceptorum legis... describendum curavit ex bibliotheca Aegidiana

Romae in monasterio Augustiniano extructa (sic), Jo. Alb. a Wydmaestadio cogn. Lucretius M. D. xxxviij. — 173b עמיליאוש (sic) ישיש' יאירה. ואני פאולוש (sic) אשכנזי כתבתי ספר חזה על מצות יוחנן אלבריכט חמכונה לוקריציש (sic) בן קונגראם (sic) מוואיירמנשפיטן בר אלבריכט בר אולדריך מאלופתא אלפישטיין אשכנזי מסדינת שווֶבְיָא (sic)

קרובת לפלגי טים של דנוביא ואיהו(!) סדיי לפויאולוש(sic) השלישי כהן גדול מכסא אפוסטליקו של רומא יציו (!) ותחי השלמתי פה רומא ביום ו' כ' יטים לחדש ניסן שנת כל עבדי המלך ועם . . . אל ה'יצרי הפניטית . . . והיה ליצירה, ולביאת ישוע משיחנו ל"ח לפ"ק ישי"ם יאו"ה. Ueber P. Aemilius s. meine Abh. in Sitzungsber. S. 185; cf. HB. 12, 4; Grätz 9, 56; Perles, Mtschr. 1876 S. 50 u. Beitr. S. 172, 155; Grünbaum, Jüd.-Deutsche Chrest. 12.

9. N. 214[5] Pseudo-Plato-Galen mit Vergleichung der latein. Bearbeitung (nach Hofmann).

i Heilungen durch Zauberei u. Sympathie (nicht hebr.). ij K. 1 Bienenmachen (hebr. i, 1); K. 2. Räucherungen etc. (h. 2); aequites cum hostibus . . 12 (h. n. 11 noch einmal להביא נשמות וכו'; f. 114 מישיע s. oben S. 95; f. 114b לעשות בית זחבית; f. 115 n. 17 לעשות בית אשר כל הנכנס בו יפול בכפייה וכו' n. 15 (כדמיון זהב מזוקק); K. 15 cum volueris convertere formam hominis in formam symii (h. f. 116b n. 24 לעשות צורת אדם לצורת קוף; f. 117 n. 25 לעשות אדם לצורת בוגיאה והיא סיסיאה ותוא בעיר אחרת). Ein Kap. quum volueris ut videas homines et non videant te (h. f. 117b n. 26 . . באשר תרצה לראות אנשים). Hofm. S. 172 (K. 15) et per hoc capitulum operantur illi qui attribuunt sibi prophetiam et qui ascribunt sibi divinationem (h. f. 117 n. 26 ובזה הענין פועלים אותם אשר מיחסים לעצמם נבואה והודעת העתידות . . ופעמים יאמר אליך כי ראוי שתמית עצמך בעד חמא f. 118 n. 27; שעשית ויתן אותות ואתה אם תחיה פתי מאמין כל דבר העשת כמצותו noch einmal; darin חדוכיפת חנק . . . והוא אילן חמאיר בלילה לאכפאש אלקומרוף. Ib. dass die Leute einander schwarz vorkommen (h. f. 128b ij, 9). K. 17 Lampas mirabiles, hier bricht das Ms. ab (h. ij, 11 לחדליק נר אשר הראשון חנכנם לראות אנשי n. 14; f. 124b ij לבית לא יראה דבר והנכנם אחריו יראה כל מה שבבית לעשות נר הנקרא לאנטישה באופן אשר בשומך בה טים n. 15; חבית כולם עם פנים שחורים תדליקה ובשומך בה שמן חכבה; das Fremdwort ist wiederholt so geschrieben). — ij, 4 s. HUb. 838A.

10. N. 217—9. Sohar. Landauer (Litbl. 6, 341, 542) legt auf diese Mss. (ein Ms. v. J. 1513 s. Mag. 1, 29) grosses Gewicht, weshalb ich sie (1869) genau beschrieb.

Die latein. Inhaltsangaben (rot i 1—58, iij 1—74b u. 324 ff.) fanden sich vielleicht schon im Exemplar des Aegidius, dem man eine Uebersetzung beilegt (gegen Land. s. Wolf [1] p. 1143); s. meine Abhandl. S. 176. „Beneventanus" ist vielleicht Baruch, den Grätz ix, 48, 95 (224) zum Uebersetzer macht! In unserem Ms. kommt noch hinzu וילך f. 238; allein der Abschreiber (cf. auch N. 285[1]) bemerkt daselbst, dass er diese Perikope zuletzt geschrieben, weil sie in einem anderen Ms. gefunden worden, wie er auch f. 75 bemerkt כל זה נמצא בהעתק אחר; also sind 75—238 aus Cod. Laudad., und die Beziehung desselben zu Clemens vij. noch aufzufinden. Die letzten 2 Stücke in N. 218 bezeichnet W. im Index als Libri rarissimi. — Ausserdem verzeichnet W.: In codice Abrahami Grattiochi: יחרו, אמור, תרומה; In codice Mantini בהדבר, שמיני, נשא, בהעלותך, מנחם, תרומה, בא, ויחי, endlich: In altero codice Mantini חיי שרה, וירא, ויקהל, אמור, שמיני, תרומה, משפטי, בשלח, תולדות, וילך. — Die 5 angefügten einzelnen Quartblätter enthalten Anfänge des i. u. iij. Bandes, welche früher wahrscheinlich beseitigt wurden.

Die Abschriften scheinen im Allgemeinen mit grosser Sorgfalt gemacht, fehlende Wörter sind durch 0 angedeutet, Lücken durch ausdrückliche Bemerkungen am Rande, mitunter an Stellen, wo keine solche wahrzunehmen sind; dennoch ist Einzelnes (wahrscheinlich schon im Prototyp) übersprungen. Die Lesarten sind mitunter richtiger. Landauer will in der HS. ungedruckte hebräische Stellen gefunden haben; er hat jedoch die hebr. Bestandteile der Ausgabe ausser Acht gelassen (s. schon Jell. l. c.) und noch mehr die Supplemente (Midrasch ha-neelam) zu den ersten Perikopen, welche hier im i. Bande aus den verschiedenen Recensionen und Quellen nach den Textstellen, wenn auch nicht ganz consequent, geordnet sind (s. unten). Die Ueberschrift מדרש הנעלם kommt freilich in der HS. nirgends vor; f. 44b שאל ר' אבא bis הללויה 45 ist ein Fragm. aus מ"ה in Sohar chad. 18 [1-2], in Bd. ij, 236b; Anf. אמר ר' חייא תנויים (S. ch. 15[1], l. Z.) hat am Rand שורות ג' חסר כאן bis 239b זכאה חולקתון (! S. ch. 18[2] Z. 10),– mit sonst besseren Lesarten;—f. 45 מתניתין, einige Zeilen, s. unten f. 135. Aus der Ed. („E") fehlt die Einleitung (auch in N. 20, 203), aus der i. Recension zu K. 1 V. 26 ff. f. 22—28 (s. N. 12 f. 92b), aus ij zu 1 V. 5 f. 31b der Anfang, aus iij zu 1 V. 2–17 f. 39b–46b.

f. 50b (N. 20 f. 20, N. 203 f. 35) beginnt סתרי תורה zu Kap. 5 V. 3 (identisch mit סתרי אותיות in Sohar chad. Ed. 1663 f. 13); es folgt aber f. 51 E 38—39b und S. ch. 13—15 f. 52–57b E 50b Z. 14–54 Z. 3; f. 59 וישמע (Kap. 3 V. 8 S. ch. 29[2], Z. 2—30[4], Z. 11 v. u. מארי. — K. 4 f. 61 E 54—54b כתרגומו; 62 E 36—37 Z. 12; 62b E 54a,b; 63b E 37 Z. 3 v. u.; Kap. 5 63b E 37 Z. 3 v. u. — 37b; 64 E 55—56b; 66 E 37b; 67 לא ירון 57b—58; 67b וירא י"י E 56b—57; 69 E 58 bis Ende.

70b נח E 59b; 91b ויהי כל הארץ ist סתרי תורה E 77b; 92 עוד מפרשת נח ist S. ch. 32—37[4]; 99b לך לך, zuerst סתרי תורה;[1] 106b תוספתא לפ' מרש תנ' ist מ"ח in S. ch. 37[4]; f. 112b עוד מפ' לך לך anf. אמר ר' יצחק אמר ר' יהודה חקב"ת מזווג ist E 91b; der Anf. (N. 218 f. 93) steht unter f. 121—2! 120 וירא E 97—98c (Ergänz. in N. 218); 122 רבנן פתחו ist מ"ה aus E vollständig; 124b מתניתין תנן ארבעה תקיפין (schon oben 13 mit den Worten וכל תמשנה angedeutet) aus S. ch. 2[8]; auch מתניתי' תנן בעשרה מאמרות (schon oben 13 u. 45) das. 3[1]. — 136b חיי שרה zuerst מ"ה E 121—124b (קדושת שמו), dann כדר' יוסי (ist תוספתא E 123b), dann . . . תוספתא גופא E 121! (s. dagegen N. 203 unter N. 20); 138b ואברהם ist מ"ה 124[4]—130 (Ende); dann עוד מפ' חיי שרה ist E 121 bis Ende. — 154 תולדות zuerst מ"ה, zuletzt defect (N. 218 f. 103); dann 158b עוד מפ' תולדות Text. — 170b ויצא erst Stücke aus תוספתא E 147, 151b, 161[4] (in E unter ס"ת, daher hier noch einmal f. 199. 171 Text (s. unter N. 20), 193b:. . . עוד מפ' noch einmal Anf., dann aus ס"ת (cf. N. 20). — 200 וישלח 219b וישב 239 מקץ 257 ויגש. — 266 ויחי der unechte Anf. u. s. w., s. N. 20.

Bd. ij (N. 219) enthält aus Exodus die Perikopen שמות 1, וארא 17, בא 30b, בשלח 35, יתרו 68, משפטים 102, תרומה 109b, ויקהל 113b, פקודי 142b u. 166; Leviticus ויקרא 169b, צו 200, שמיני 207b, תזריע 217b, מצורע 231b [ein Fragm. aus S. ch. 236b], קדושים 239b. Numeri שלח 248b, בלק 255, פנחס 263. — Näheres unter N. 20 und 48.

Bd. iij (N. 218) sollte nach der obigen Bemerkung Widmanstad's nur Ergänzungen zu i u. ij enthalten; in der That zerfällt dieser Band in 3 Abteilungen:

---

[1]) Hier בתוקפא דהורמנא, s. E 76b. — Diese Ueberschrift hat Landauer, Litbl. 6, 542 übersehen, vgl. Jell., Beitr. i, 21; die von ihm citirte Stelle steht hier f. 103.

a) Abschnitt תרומה (s. 20[2]). — b) Ergänzungen zu Bd. i und ij, stets beginnend: . . אחר . . . ברף . . . בפרשת, die Blattzahl ist jedoch nicht ausgefüllt, die hier angegebenen Worte, nach welchen die Ergänzungen kommen, haben es ermöglicht, alle betr. Stellen in i u. ij zu finden; sie stimmen fast überall genau mit E; f. 75, 76 נח zu i, 78b, 91b; — 76b לך לך zu 112b; — 94b וירא zu 121; — 103 תולדות zu 170. — Exodus 105 שמות zu ij, 6; 106 zu 13b — 111 תרומה zu 74b. — Levit. 114b u. s. w., תזריע zum Teil identisch (s. N. 20); — 116 אחרי — 150 קדושים identisch mit ij 240; — 151 אמור. — Numeri f. 117 במדבר, 184 נשא, 185b בהעלותך, 195a,b שלח zu ij, 248 und hinter 255; f. 197, 198 מנחם zu ij 270, 273. — Deuteron. (nur in diesem Cod.) 210 ואתחנן vollst., 223b האזינו hat f. 205 nicht die Ueberschrift אדרא זוטא und geht nur bis E 296b Z. 11 שיימי גוטא; 238 וילך (s. auch N. 285[1], u. 12[1]).

Tabelle zu Gen. K. 1, 2 nach Bibelversen; auf diese (fett) folgt Blattzahl des Ms. und der Ed., dann Nachträge in ij, dann Midrasch (M) ha-neelam Ed. 1663. Hochziffer bedeutet Zeile, bei M. Columne.

K. 1 Vers **1** 7, 15—16[5] ולא מסיק | 8 רזא . . . . בראשית, [ij] 30b—31b כלהו חד | 9b אסריון . . ij, 29 - 30[3] v. u. דעלמא | 11 M. כתיב ייי קנני, 8—11 | V. **2** 11, 16 | 12b ij 30[3] v. u. — 30b[12] | 13 M. חנן, 3—6b (s. oben zu f. 134 | **3** 16[14], 16b | 16[9], ij 30b[12-16] | 16b M. אבא, 11 (חייא) — 12b | **4** 18[5] v. u., 16b | 18[9], ij 30b | **5** 18[3] v. u. 116b | 19b, ij 31b[3] v. u. אמר ר' — 3b | 19 M. 13a, b, Schluss kürzer | **6** 20 l. Z., 17/8 | 22, ij 32—33b | **9** 23b, 18a,b[12] כתו | 24 M. 18[2]—20[1] | **11** 27, 18b—19b | 28b M. 20[1]—21[3] | **14** 31, 19b | 32, ij 33b | 32b M. 21[3] - 24[3] | **16** 37, 20—22 | **17** 40b, ij 34 | **20** 40b[5] v. u., iij 46 | 40b[11], ij 34 | **21** 41, ij 34b | **24** 41b, 47 | [44b] M., 18[1-2] (s. N. 219 f. 236b) | **26** 42, 47 | 41b, ij 34b[15] (fehlt Bibeltext) | **41** M. ר"ע הוה יתיב קמא דר"א, 25[4]—28[4] 4 v. u. | K. **2**, **1** 42b, 47 | **5** 45b, ij 34b | **8** 45 M. 27[3] Z. 16 v. u. | **9** 47, ij 35 (fehlt Bib.) | **15** (8) 48 M. 28[4] Z. 4 יהודה | **16** 48, ij 35b | 48b M. ר' אחא בשם ר' אבא, ib. bis 29[2] Z. 1 ע[אל] דרשא | **22** 49, 48—49b[7] v. u.

2) תיקונים zählt nur bis 64 mit Ueberspringung der Ziffern 7, 13, 24—32, 38, 62 und Umstellungen, welche aus folgender Tabelle zu ersehen sind:

Ms.	5	6	8	9	10	11	12	14	15	16	17	18	19	20	21	22
E zu	3	6	7	8	9	10	5	14?	Nachtr. 1	13	21	19	?	27,28	20	Teil 22

Ms.	23		33—36	37	39	u. s. w.	61	63	64
E	18u. 12 Bl.		33—36	38	39		61	62	63

Auf Ende 12 A 253 Z. 8 v. u. folgt ואילן איגון bis 254 Z. 4 גלעד dann שקוצות u. s. w. (B 143 - 144 Z. 9) aus Zus. f. 26, 2—4 u. 27[1], (cf. N. 12 f. 87). — n. **14** ist E nur ähnlich. — n. **16** lückenhaft; aber f. 255b באן חסר, Nichts in B 145b u. E 24b Z. 4 v. u. — n. **17** f. 258 (B 149) auf ולא מידי folgt שמע תרים d. i. die Variante E (n. 21) f. 53 (welche also zu Zeile 1 gehört)

bis 61; dann f. 263 (B 154b) אני ישנה aus E N. 18 s. 33b—35 u. 36b—37. — n. **19** beginnt (f. 269, B 162) wie E 18 עמודי שש . . . בראשית, aber fortfahrend: וסלקין לשתין דבהון חוה נאים דוד מלכא שתין נשמי וכולן רמיזין ביסוד, ואינן לקבל שש מעלות לכסא . . קם ר' שמעון אמר רעיא מהימנא קום מקבלך . . כתיב וישובו המים מעל הארץ . . . ; ויש מאריך על ביטנים אתוכו מפה כלפי חסד (Ende f. 270, B 163) also nur zu Anfang verschiedene Recension von E 18; hingegen geht n. 23 nur bis E 18 f. 33 vorletzte Zeile כנען, dann die letzten Zeilen aus E 12 בשחרית שתים! n. **21** geht nur bis E 20 f. 44b (das Uebrige in N. 12 f. 103). — n. **35** hat nur A 294b zuletzt כך מצאתי, E כאן חסר. — n. **65** f. 315 (B 221) geht nur bis לוקחה זאת E 99b Z. 10. — n. **66** nur Anfang von E bis לעולם למשכע f. 100 Z. 3, dann einige Zeilen E f. 101. — n. **69** endet 319b (B 218) דא דו, E f. 107; dann die Var. aus E f. 110—113. — n. **70** geht erst bis 322b, B 232 של הלכות, E 119b Z. 10 v. u. Die Mss. fahren fort בספרין אחרנין איתמר bis (קרי׳ שמי׳ן איתו רקע קרע) וכגוונא דככביא נהרין ברקיע בה, wo A eine Lücke bemerkt, B 232 nur Zeilenausgang hat. Dann (B 232b) עתידין לשיזבא בגלותא ברוך ייי . . ואמן Ende, יש צדיקים שמגיע אליהם . . דא אדם והבל, scheint eine abweichende Recension der Var., s. oben unter n. 69.

11. N. 225 f. 17 Buch der Messkunst.

נם כי במלאכת המדידה ימצאו חיבורי׳ רבים הנה בעבור כי הרבה מהם מאד ארוכים ומהם מאד חמורים וקשים ואין אחד מהם שידבר במדידת כל הדברי׳ לכן בחשקי לעשות חבור אחד כולל כמדידת כל הדברי׳ הנה חברתי זאת המלאכה מאד קצרה אשר הרכבתיה מכמה חיבורים וממנו יוכל כל אחד מהמשערים למדוד בנקלה כל הדברי׳ שיצטרכו לימדד אם הוא יפנה לאכר (sic) באופן המעשה ויניח המופתים הצפונים בזאת המלאכה אשר בהם יפול התחכמות אבל נראה לנו דבור הנון להביא בכל כלל וכלל המופת והראיה אשר בו ושערנו כי בהם יתאמתו וגם מפני שלא יראה לאנשים שדברינו נפלו מבלי השתכלות וידיעה וגם מפני שכל איש מאנשי זאת המלאכה יאמינו יותר לדבריהם. והנה הוספנו על כל זאת החכמה כמה דברי׳ אשר הם צריכים מאד במלאכת המדידה ובלעדיהם לא היה המדיד׳ קלה וזאת המלאכה נכללה בייא פרקים: הפרק הא׳ נדבר בו בשברים אשר יניעו מפני ההכאה אשר מהם החלוקה והוצאת השרשי׳ אשר מפניהם ימצאו הקוים אשר עמהם תהיה המדידה. והדבור בזה חדשנוהו אנחנו לא נגלה לאחר שקדמנו מפי שהניע לנו דבריהם. הפרק הב׳ נדבר בו באופן הוצאת היתרי׳ לכל אחד מקשתי העגולות והלימוד בזה מועיל מאד במלאכת המדידה וכמו כן בסידור לוחות התכונה. הפרק הג׳ נלמוד בו הדברי׳ התלויים בצלעות העמודים מהמשולש אשר היא התמונה הראשונה מהתמונו׳ ישרות (sic) הקלים ואליה יותכו כל שאר התמונות וזה מתכונת זויותיה והוא מורגל. הפרק הד׳ נשלים בו דרך המדידה מפאת הקוים הנצוציי׳ רצוני כפי האורך והרוחב והעומק. הפרק הח׳ נדבר בו במדידת השמחי׳ ישרי הקוים אשר הם הולבי׳ ומתרבי׳ עד אין תכלית עם תוספת צלע אחד. הפרק הו׳ נכלול בו בהצעת המונשות (sic) וספרי המונשמות ישרות הקוים ונסדר באמות כמה הם ולמה ימנע היות׳ יתר. הפרק הז׳ נלמוד מדידת המונשתי׳ האמורי׳ המסודרי׳. הפרק הח׳ נעשה הערך מהקומר אל

המקיף מהענולה ונלמוד באיזה דרך נדע הקוטר כאשר היה הקו המקיף יחוץ וזה נהוג והתצאת מרכז הענולה העוברת על נ׳ נקודות מונחות אשר זאת הידיעה הכרחית בעשיית האצטורלאב. הפרק המ׳ נניח בו מרידת שמח הענולה וננלה איך היא יותר חשובה ונכבדת מכל שאר התמונות. הפרק הי׳ יתבאר בו מרידת הנוף הכדורי ומרידת שמחיו. הפרק הי״א והוא האחרון נבאר בו דרך מרידת הגשמי׳ בכללם. והנה בראש כל אחד מאילו הפרקי׳ אציע הקדמות אשר מהם יתבארו הלימודים אשר בהם. הנדרים הם אילו הד׳ק מינוט״א בלעז הוא חלק אחד ששים באחד השלם. השני סיננ׳דו בלעז הוא חלק אחד ששים בדק אחד. השלישי הוא חלק אחד ששי׳ בשני אחד. וכמו כן מזה והלאה. השבר הדומה והנמשך בשוה היא אותו השבר אשר ימשוך אל הקודם אליו בחלק בעצמו ובכל כך מעלות משברי׳ כמו שהשבר האחד נמשך לשבר אחר או לשלם. השורש הוא אשר כשהוכה על עצמו יניע אשר הוא שורש אליו.

12. N. 230, hebr. u. entsprechende arab. Canones zu ibn Wakkar's Tafeln; die Ziffern bedeuten die Blattzahl.

4b מעשה תקון מקום הירח (אם רצית לתקנו לזמן אחרי שנת שבע מאות וששים לישמעאל שבשנה זו חברתי הלוחות האלה וקודם שנת שבע מאות וששים ושבה). 13 רסאלה תעריל אלקמר (אדא אחרת דלך לתאריך בעד אם ת׳ש׳א׳ אלדי סיה ולסת הדה אלנראויל וקבל אם תשס״ו . . .). — 5 מעשה תקון מקומות השמש ושבתאי וצדק ומאדים. 14 רסאלה תעדיל אלשמס וזחל ואלמשתרי ואלמריך. — 5 והירידה והעליה נקרא הולך נזור או הולך ישר. 14 יתערף אלרנוע ואלסתקאמה. — 5 ואם רצית לדעת מקום התנין. 14 ואמא אלנחתר. — 5 מעשה תקון המחברת[1] והנגוד לשני המאורות. 14 רסאלה תעדיל אלאנתמאע ואלאסתקבאל. — 5b מעשה תקון לקות הירח.[2] 14b רסאלה תעדיל כסוף אלקמר. — 6b מעשה תקון לקות השמש . . דרך אחרת. 15 רסאלה תעדיל כסוף אלשמס . . ומי דלך וגה אנר.[3] — 7b מעשה הוציא מרחבי הכוכבים.[4] 17 רסאלה אסתנראג ערוץ אלכואכב. — 8 מעשה הוציא זמני המקרים[5] והחקונים זה מזה. — ib. ודע כי ימי שנות זמני קצר[6] וארום הם שס״ה ימים. 8b מעשה תקופת השנים והחדשים . . הצומחת. 16 רסאלה מי תחאויל אלסנין ואלשהור. — 9 מעשה תקופת החדשים. 16b ואמא תחויל אלשהור. — 9 מעשה הרציא זמן הגרי מזמן עברי. (Anf. 16) מאן ארדת אסתנראג אלתאריך אלערבי מן אלעבראני.[7]

עשרה מעלות אלה לפי דעתי על יותר משלש מאות מזמנו זה שהועתק (!) בו לוחות אלה שהיא [שנת ד׳ מאות Rand] תשעים ושמנה לישמעאל, also 798 H. — 3) Hier fehlt offenbar der Schluss (etwa zwischen 15—16??). — 4) Im Hebr. nur die 5 Planeten und kürzer. Arab. 17b noch ואמא ערץ אלקמר, 3 Zeilen. — 5) Ein Arabismus? der Wochentag des muhamm. Neumonds. Dieses Stück u. das folg. nicht arabisch. — 6) Für *Caesar* (span. *aera* c.). — 7) Ende 9b להוסיף עליהם לחיותם שנים הנרייס, arab. 16b אלתי יזאד עליהא מחכן ערבית.

1) = חבור, דבוק. — 2) Darin

13. N. 266 Theodoric, Einleitung; die Varianten sind im Texte aufgenommen ([ ] bezeichnet A), die Citate nicht immer genau, z. B. i, 14: Gal. in *megatechne*, hebr. i, 30 nur נולינום.

אתחיל סי רפואה (ר—ות) והוא מן החכם מאדריק חברו להנמון אחר. אמר המחבר לכבוד ולתפארת ידיד יקר ונאמן הגבר הוקם על בחסר הרחמן אנדריב הנמון בולינציאה (בולצפיאה) מאת האח הנקרא מדריק (מוד') בן משק ביתיך מכת ביאמוש (ביאנוש) המאשרים[1] חכם בלתי טהור שאינו כדאי או שאינו ראוי לכך. המלאכה אשר נרמה נפשך המבקשת לתאוה זה כמה ימים ינעתי [בה] ומצאתיה בעור חי העולמים והנה היא מנחה שלוחה לאדוני אי כביר (נדיב?) ואב לנכבדים זכור אני ואתה רוכבים צמרים או בחצר רומי בומן היותי מסוד וידוי (מקור ויצו!) אב לכולנו אדוננו האפיפיור י"ה[2] (י"ן) החזקת (החזקתי!) בי ביקשת ממני כתאוה נהיה לחבר לך קצת חכמת הרפואות החבורות והמצעים ממכות ומראות ננעים הדברים המכוסים והנפלאים מספרי קדמוני הרופאים. ועתה בעזרת אלהי עמדי בחכמתי ובעוצם ידי חברתי לך זה הספר על סי אשמילנאמינם (!)[3] נ"א (י"א) ציור הרופא המופלא חכם וחשוב ומעולה החכם חוק (אוק) דלוקא נודע מומחה בחכמה הנזכרת בפעולה מעולה ומבוארת ובלשון קצר נאמרת ובמעט דברים ננמרת אבל אשלים רצון נפשך ותאותה אם לא בכלה במקצתה. והלא כבר הייתי משתדל בחבור באשר ראו עיניך ועמלתי בעינינו כרצונך והיה הספר בלתי שלם ומונה כי לא יכולתי לעמוד עמך בארוכה וכאשר הוא בספרד הביאותיו[4] אמנם אחרי כן בראותי צורך הנדול מפי (f. 1b) שלחיך למיניהם(!)[5] ואותותיך בידיהם לשלח לך הספר בעצמו מונה ומדויק כאשר ינעתי בומן רב אך עתה בהתקרב (ב—ה) ליפי השיבה והזקנה ומיניהם וומניהם והניעו הימים אשר אין לי חפץ בהם עזרת אלהי לבדו אשאל תסמכני וימינו תסעדני כי הוא הרופא העליון ולא יביאני לידי נסיון כי ממנו סרה (חרק!) כל קנאה ואין איבה לפני כסא כבודו ושנאה ובידו הטובה השלום ואכאר לך החבור בפעולה מבוארת בפירוש וביאור. ולכן אב יקר ונערך קח נא[6] את ברכתי אשר הובאת לך ואם הוא דבר קטן ירמה בעיניך כנדול וכחזק כי בעמדי זמן מועט עם החכם הנזכר אוק דלוקה לא מצאו עיני לראות פעולות הנאות ולא קבלתים בשלמות ואם הם פעולות משובחות ומעולות בדוקות ומנוסות אשר הוא מורנל לעשות. על כן אשתדל להשלים בחלק הזה ספר בלתי שלם בראותי אשר אביא מעצמי ומשאר הקדמונים ובראשם המופלא הסילוסוף הרופא המובהק נאלינוס אשר לא מצאתיו חולק באחר מדבריו עם החכם אוק דלוקא ולא במלאכה ולא

[1]) Botonitin. ecclesie minister indignus.— [2]) me tunc capellanum et penitentiarium dni. pape affectuose rogasti. — [3]) sec. medicamentionem. — [4]) vobiscum in Hispaniam deportastis. — [5]) per nuncios crebris literis. — [6]) jam appropinquante senio: xpi auxilio invocato ipso duce artis cyrurgie secreta deposito omnis livoris aculeo apertissime manifesto. (f. 1b) Suscipe igitur. —

בחכמה ולמען ירוץ קורא בספר הזה אפרש תחלה מה הוא מלת שירוניאה ומאי זה מקום (מקור l.) היא נחצבת[7] ונפעלת ועל איזה דבר היא מושאלת ולכמה מינים היא נחלקת בקצרה. אמנם שרורניאה היא פועל ידים (והם!) מניאל בנוף בעלי חיים אנימאל (אנימלא) הולך בריא (בהא!) ובהסך(!)[8] ואת המלאכה היא[9] הפועל האחרון מן הרפואה ושלשה פעולות הם ברפואה כאשר יפעלו וידמאו הרופאים ויוכלו לעזור לטיני ההחלואים (f. 264) ואלו הם משקה מרציאו הנהגה דיאטה (האמה) תחבושת סרולרייה (פרולדייאה!) . . . וכן העיד דמשוק החכם בספר אסטורישימיש[10] שאם תוכל לרפא בהנהגה יימב (יזמב) לך הכלי ההוא והפעולה ההיא וההנהגה היא נדרשת בדין דיישטואין (בחן(!) דיישטיאון) כלומר מעכלת ג׳א מבשלת החמה ג׳א והמנהג היה מבוקש נגד כל הדברים האחרים ועושה עיכול הראוי[11] . . . . שרורניאה שני מלות הם שרורניאה(!) היא בלשון יון (בלשון לשון!) יד ניאה הוא פועל ויש אומרי׳ כי השידורניאה מלה אחת ר״ל מלאכת הידים. כמו שאמר עלי החכם[12] צריך אתה לשקוד על דלתי המקומות אשר שם רופאי המצעים פועלים תמיד. . .

14. N. 288[3]: Anonymus über Regimen.

כבר נודע שהמשתמש במלאכת הרפואה ולא יהיה שלם בה יזיק בה יותר ממה שיועיל כי האיש בהיותו בריא או חולה יותר טוב שלא יתנהג בעצת רופא משיתנהג בעצת רופא ימעה ולא ידע החכמה והמלאכה על אמתתה. ולפי שזאת המלאכה יותר ארוכה משאר המלאכות העיוניות והמעשיות כי היא לא תשלם כי אם בחלקים רבים כמעט אין תכלית למספרם ומה שהוא בלתי תכלית לא תקיף בו ידיעה הנה אם כן יתויב לכל רופא לשמור עצמו מהשתרל בזאת המלאכה כי אם בשמירה רבה יעיין בה בהתמדה להקיף השרשים וירגיש במבעו אם הוא מוכן בה להשיג רוב פרטיה ושידע כל התחלותיה גם ידע שרשי חכמת המבע והתחלותיה והתחלת חכמת התכונה ושישפוט בנכונה בה כדי (ציל כפי?) משפטי נכוני החליים פרט בפרט כי כל חכמי הרפואה נבוכו על זה ואף גאלינו שהוא ראש הרופאים אשר הכחיש בספר הקדמת הידיעה שלא יצטרך לרופא לדעת זאת החכמה במלאכת הרפואה היה נבוך באלו הגבולים וביארו קצת הרופאים שיצליח הרופא השלם אם ידע בחכמת התכונה לדעת אלו הגבולים. לכן בראותי שההתחלות רבות ומעט המשיגים בזאת החכמה והמלאכה וכי העליה בכולם זאת המלאכה סכנה גדולה להיות האדם שהוא נושא הרפואה נכבד והוא חלוש ההרכבה אין ראוי להשתרל בה אם לא יהיה חכם ומבין מדעתו זוכר ומזדכר מעשי העולם

---

[7]) unde dicatur. — [8]) operatio manualis in corp. animalis ad sanctatem tendens vel (sic). — [9]) instrumentum. — [10]) Damas. in Aphoris. — [11]) hoc autem instr. sive regimen exigitur, causam et facit digestionem. — [12]) (f. 2) dicitur autem cyr. a cyros quod est manus et agia (!) quod est actio Haly in commento; HUb. 827.

ומעט הם (sic) ידעתי כי שניתי איך שמתי עצמי לדבר ולחבר מלים כזאת החכמה והמלאכה הארוכה כאשר אני מכיר חסרוני ומי כמוני יקרא לרבנות עם אשר קמנם עבה ממתני אתו בזה ומזה הנח ידיך אך כאשר רבים מן האוהבים חלו פני לספר אמרים אמת לפי מראית עיני ומצותם (so) עלי מצות מלך וידעתי כי זאת ההנהגה הכוללת (so) אם אולי התועלת בלתי נראה כי הנה ההיזק בלתי אפשר שמעתי לקולם ומלאתי שאלתם בקצור מספיק כדעתי כי כבר קדמוני גדולי עולם כל פתום מהם לא נעלם.

ידוע ומפורסם לפי שיעיין בספרי הרפואה שהאויר המקיף רוחותינו משוה ומתקן מזג הרוח החיוני בעת השאיפה וביציאתו לחזרת הנשמה כי האויר הקר הנשאף תמיד ישוה אידות (85 *bis*) החם וינקה מותרות עצם הרוח יתוייב אם כן שכל עוד יעמוד האויר זך ונקי לא יתערב עמו עצם מנגר למזג הרוח יפעל הבריאות וישמרהו וכשישתנה לסבה מן הסבות יפעל ההיפך כי בהשתנותו באחד מן איכיותיו אז יחדש חלאים.

15. N. 335 u. 319 Chajjim Vital, aus גלגולים; die Ziffern (7 ff. u. 235 b ff.) bezeichnen die Blattzahl.

7 (235 b) גולגולים קצת מאנשי דורנו זה. 7 b ר׳ יוסף קארו בעל בית יוסף הוא משרש ר׳ יהודה בר אילעה . . . ויען ש . . . עלה בדבריו לאמר פירושים . . . [פ׳ ב׳ ממפ׳ שבת] לכן עתה הוא נענש. הריר משה אחי . . . ולפי שחמא בעון אחר . . 8 אני חיים משורש קין המגימי (so) . . ונוצת אחי גדולה משלי ושלי גדולה מהרי קארו והמגיד שלו אומר כי בנו הוא משורש בצלאל ואינו כן. 236 אבי מורי זלהיה משורש ר׳ מאיר מנפש ר׳ ישבב המופר היתה מתעברת בו . . זולתי עון אחר שקרם לו בגלגול. הריר גדליה לוי ניסי משורש שמעה אחי דוד. 8 בן הרב גדליה הנזכר יהודה זיל שנפטר הוא יוחנן כהיג צדיק . . . ועד עתה היה מגלגול בהמות וחיות. הריר שלמה לוריא בן מורי ולהיה . . ואחיו משה ולהיה שורש ר׳ קרוספראי חמיד (so) לאבא שבזהר ובסוף התקונים. הרב שלמה העני הוא גלגל שבתי אוצר פרי . . . ולכן אני מוכרח לתקנו. מורי הרב ר׳ משה אלשיך זיל בעל חבצלת השרון הוא משורש לבן בן נחור ורבינא. 9 הרב יצחק חביב שורש מנוח אבי שמשון. 236 b הריר נדליה בקראי (so) זיל. יהונתן סנוש [צ׳יל סגיש?], יצחק הכהן, יהודה משען, שמואל אוזידה בעל ס׳ לחם דמעה הוא משורש חושי הארבי. משה קורדווערו (! רמיק B) בעל הפרדס הוא מן שורש אליעזר עבד אברהם. אליהו תלמידו בעל ראשית חכמה . . . שניהם אדם אחד זה רוח וזה נפש. 9 b יוסי ארזון (ארזין B) משורש זהירא עילאה דאדם וחנוך. יעקב ארזון (ארזין) אביו. ר׳ אברהם הלוי המונרבי [המנרבי? המונדבי B, עיין למטה 10 b] הוא משורש יעקב אבינו אלא שהוא מעולם הנוקבא כנודע מסוד הגלגל המתוסף לנקבה ולכן

הוא שכחן ואינו יכול ללמוד היטב בחכמת האמת ולא בחכמת העיון. 10 (237) ויען הר״ן חבר בעל המניד משנה אני (!) אוהבים עתה זה לזה כי הר״ן עצמו מתגלגל עתה עמו. אברהם נבריאל. משה מינץ. יוסף הכהן סופר. יוסף אלמון החזן. יוסף מונרבי [מונדבי B, s. 9b] אברהם נואיקל (נואיקול B). אליה (מן A) סלקון . . (10b) ובן הר״ר אליה שמו הר״ר יעקב סאלקון (237). יעקב ניקו. יהודה אברלין. יהודה אשכנזי חתן ר׳ חייא אשכנזי. משה נאקיש. שבתי מנשה. 11 יעקב מסעוד. 237b יצחק עראמה [?עראמה l.] הזקן. אברהם קאנסילייש הזקן אינו ממוד כמו שאומרים עליו בני אדם אמנם יש לו מסול אחר. הר״ר משה יונה נתגלגל בנלגל שעבר ליז שנים בבהמות וחיות וכיוצא ועתה זכה לבא בנלגל אדם ולכן הוא ליצן נדול ואינו נהנ כשורה. והנה רוב אנשי דורנו זה היו מנולנלים בבהמות וחיות ולכן הם עזי פנים אם לא השרידים אשר ה׳ קורא עליהם (B אותם) נם (B ראה) ר׳ יוסף דלרינא מנולנל בכלב שחור על שנשתמש בקבלה מעשית והקמיד לעיז כנודע כמעשהו שהוריד לאמון מנוא (so).[1] 11b ענין ר׳ אליעזר בן עזריה . . ואחיכ נתגלנל ר׳ יהושע סוריאנו ביטיו והוא שאכל תמיד חלב ולא נזהר בו וענין זה אני מתקן אותו מאד והסימן לזה כי כאשר אני מנקר החלב מן הבשר אני יושב ב׳ שעות לנקרו . . ואמר לי כי ממש קודם נלנול ר׳ יהושיע סיריאנו אני נתגלנלתי באיש אחד ששמו ר׳ שואל מרישמש (B שמואל מרישמו) ואז המאתי כי הייתי מוהל ולא הי׳ בקי ומל תינוק א׳ ומת תחת ידיו והיה שונג קרוב למזיד והנה עון הנדה(?) של שונג הרב המניד [ר״ל בעל מניד משנה, עיין ד׳ י״נ ע״ב] נרם שפיכת דמים של שואל מרישמו (B מרישתי) וב׳ עוונות אלו נרמו עון חלב במזיד של ר׳ יהושיע הנזכר . . . 12b והסימן לזה כי בנלנולי של עתה אני נזהר ובורח מלהיות לא מוהל ולא שוחט ואינו יכול לראות אפי׳ האיך מוהלין ואפי׳ שוחטין לפעמים ואפי׳ הפרעושים אני נזהר מלהרנו (so) פעמים רבות. ואחיכ ר׳ יהושיע הנז׳ נתגלנל בבחור אי הנקרא אברהם כנ״ל ומת בן י״נ שנה בברית מפני שכראשונה ביטי ר׳ יהושיע הנזכר אכל חלב במזיד ואחיכ ביום פסח שני מיז לאייר השל״א לפ״ק הניד לי יותר באורכה.

---

[1]) Das מעשה von Josef de la Reyna (s. Mos. Cordovero חפרדם 117[a]) ist wiederholt gedruckt (HB. 6, 35), unt. And. in מאורעות עולם, 2 Edd. (worüber anderswo), in ליקוטי חש״ם Liv. 1790, 4°; Warschau 1870; jüd.-deutsch (Serap. 1874 S. 74), auch Ms. Michael 495 (Nb. 2285); im Jargon aus טובלות ח׳ Lemberg 1878; spaniolisch (מעשיות) Wien 1852 kl. 8.

Register.

[**A.** bedeutet Abschrift, **C.** Commentar, **Exc.** Excerpt, **Fr.** Fragment, **ps.** pseudonym oder unecht, **üb.** übersetzt. Cursivlettern bedeuten Nichtjuden. Der hebr. Artikel ה und ספר (Buch) sind weggelassen, die fette Ziffer bedeutet die Hauptstelle, wo es nicht die erste ist.]

Abba Mari (??) גימטריא 91.
Abba Schalom, Comm. Gebete 393[4].
Abbas (Abu 'l-) Ahmed b. Kasim, log. Quaest. 353.
Abd Allah (abu) s. Zanati.
Abd al-Rahman (abu) b. Tahir, log. Quaest. 361[17].
Aberlipa b. [Benj.?] Kohen 401[6]e.
Abigedor, s. Abraham Abigedor.
— Zarfati, Excerpte 92[3]b.
Abraham Abigedor קנאת אלכיס 44. מי שגזל מלאכתו מליגס (zu Averroes) 63[3-5]; üb. מגזל מכאכיס u. מקציס v. Arnald de Villanova, מגזל גמלאכה v. Bernart Alberti, Comp. v. Gerard de Solo in ix. Almansoris v. Razi, Bearbeitung der Logik v. Petrus Hisp.
— Abulafia לור מסכל 40[14], 59[3], 92[14]. מלוח 409. לים לדם 285[2]. למעני מעמ 28[4] def. [נמיחות מל קיס], 40[18], **285**[3]. C. נביס 285[2]. נן נשוכ 58[4]. C. מסמעים u. מוסם מסמעים 285[2] vij, viij, Fr. 43. חלם ליסודים 285[9]. C. מיים 285[5]. מי הכמה 408. מי המם המשוכם, מנגלים) מי מסלם פכל Fr. 40[16] (Gedicht 408[6]). C. סימר 285[2] vi, Fr. 43[12]. C. מלין 285[2] i. כל מלמים anon. 10[2]. קוד דכבי מכקוד (מי' מכ') 11[10], 54[2], 215[2]. [קוד מעמ קמיים מעמעך 54[3], 215[3]?]. מסכי מוכם 28[3], 33, **341**[7], A. 56[2], Fr. 11[12]. C. מיוס 43[12], **285**[2] iv. (מיוכם) קמכ כיחכל 285, teils 43). ליכומים 322[8].
— מכ"ף Geomantie 294[3] A.
— Asulai מסכ לסבכים 332.
— Bedarschi נקמים 338[5].
— Bibago מיוכם מק"ם (zum mittl. C. v. Averroes) 357[6] (A. 57[2]). יסיר נסיב [דכך לסעיס] 43[17].
— Chassan קנאת מעכן מסמלה 56[21], 92[26], **357**[2].
— b. Chijja מעכן מסאלמים 36[10]. יסוד מסמעים ומגדל מלמעים 36[16]. (פ, מסמעים מכמים מסיעשר (מעור מסמיסים ומסמעים 256[5], 299[2]. קוד מגמלה (מגלה מסגלה) 10[3]. מעור (כיחול) 36[5]. Fr. 91[3]. לוכם מלכן 36[4], 47[12], 294 (מזיין), 340.
Abraham ibn Chisdai üb. מעכם מיין v. Mos. Maimonides, [בן מעמך ומחייר] deutsch v. Anon. 347, יסודות v. Isak Israeli, מעוס 107[2], 201[3], 210[11], 342[4].
— Conti, über Finsternisse 261[12].
— b. Daud לשמוש מכאוס 201[8]; u. s. מסקנת גלילים.
— b. David קנאת מסר מקדמים aus נמצלי מכאוס 47[3].
— b. David (pseud.) C. ילידים 22, 115[3]; Fr. Einl. 92[6], 112[25].
— ibn Esra קנאת מכאוס 369. לסוד 36[6]. גולגלות (ps.?) 228[3], 294[3] E., 299[5]. [מיים s. Tit.]. כלי מכמכוס 299[4], ij Rec. 249[5], 256[2]. [קוד] (יסוד) מסקנר 43[9], 150[5]. Fr. 33[3]b. [קוד] מסאס 239. מקוכם מסמעים ומכדים מסכמעים 53[10] def., 150[3] def., 307[4]. מסאס נכוכים 47[11]. [מסמלה] 341[5]. Tabellen üb. Mondbreite 343[23], üb. Sonnendeclin. 343[29]; üb. דקדוק (8 Schr.) v. Jehuda Chajjug.
מיוכם C. (Genesis 26) 65. Exod. 3[15], מי מסקנר 256[3]. Exc. aus i. Rec. Pent. 92[3]. Psalmen 260. Megillot 364[2]. Kohelet, Daniel 242[5-7]. [Esra, s. Mose Kimchi]. Epigramm 370.
(Astrologische Schriften 202) מעמיס a 202[3], b 45[5], 202[2], 304[4]. מלוכם 202[7]. מנמכיס a 45[7], 202[3], 304[3], b 202[14]. מולוכם 45[4], 202[5]. מסמעי מסלוכ 45[3], 202[15]. מולם a 202[9], 304[1], b 202[13], 304[3]. (üb. Maschallah? נקדוקם 202[11], 246[10], 304[3].) לשעים מכאוס 45[3], 202[1], 304[5]. מסלוכ 45[6]; Teil v? 202[6] def. 304[3]. Teil iij (..כלל מני) 202[12]. (üb. Maschallah מסלוכ? 202[10], 246[10], 304[5].) Horoskop 202[4], 304[2].

Abraham Genilla (?) Atorgo, grammat. Gedicht 241[2].
— b. Hasan שלטת שכין 392.
— b. Jak. סידורי Ab. Sara 149.
— aus Köln כמר ריש 59[6] (def.), 246[5], 341[17] (A. 56[12]), Fr. 358[6], cf. Menachem, Schüler Elasar's.
— ספר (Kohen Porto??) Loosbuch.
— Maimonides (?) Recept 111[3].
— Sacut (לחמת) 109.
— b. Sal. Selama, über Vergeltung 47[7] d.
— b. Samuel, Hiob deutsch 306.
— aus Sarteano מירים 312[6].
Abu, Abu 'l, s. das folg. Wort.
[Achitofel, ps.] Loosbuch 235[6].
Adelardus Bathoniensis, s. Berachja.
Adry (?), Hist. de Joseph etc. 414.
Afla'h (abu) שאר 214.
Ahron, über שפר ספיס 11[6].
[— מדרש, s. unter 37[3].]
[— b. Abraham שטרות שאהליט?] 358[2].
— b. Ascher, über Accente 392.
— b. Elia שר מסדיס 49[4], 56[10]. Gedicht 43[17].
— ha-Levi, über Alfasi 237.
Akiba (ps.), s. מסדיס. Zaubermittel 246 f. 251.
Alberti, s. Bernart.
[*Alcandrinus*] 73[3]. — 228[2].
Alcaus (Alcharius, Algani), s. Johannes Pauli.
Alexander Aphrodis. משטר נגמס, nach Is'hak b. Honein [h. v. Sam. b. Jeh.?] 389.
— (v. Tralles?) מלסדיקס [h. von Anon.] 275[6].
Alfons לטמת, h. v. Mose aus Nismes 126.
Ali ibn Ridhwan משכת מנגס, s. Aristoteles. סמשור נמקלי סכמוסס h. v. Kalonymos b. Kalon. 44[2]. מילות מה מכסמס עס' נסלילות ניסדיות 228[4].
Anatoli כמר 239[2].
— Casani, Hymnus 210[4].
Anonymus [1197—99] üb. aus dem Latein.: Constantinus Afer [ibn al-Djezzar סמסלוס, Viaticum (ילין בסיע, und Auszüge mit Platearius' und Alexander's סכמיקס?), סמלמס סמנמע, Gerard כנוסיס, Hippokrates סכמוס, Isak Israeli [nach Constantin] מקמדיס, und שר? Johannitius (Honein) משטר? Nicolaus Praepositus מכסמוס, Theophilus שר.
Anonymus [Natan?] b. Elieser gen. מלס ליקרן, üb. ibn Zohr משטת.
— ben Salomo מיכות מסיע 56[10].
Aretin (Leon.) Varr. aus Aristoteles, Oekonomik 263[4].
Arib [od. Garib] ילידת שמנגר Fr. 220[3], 295[6].
Aristoteles (ps.) לנגנים 418. לנגנס משכת nach Ali ibn Ridhwan h. von Jeh. Charisi in לנגנס מסס עה 150[7], h. v. Schemtob Palquera in כלסיות סכמס. לילסטיקס 263[4]. קר מסמוות aus dem Arab. des Ja'hja ibn Batrik 342, 417, Fr. 210 [18], 246[17] [cf. 235] די קרית (od. מנע סנמשר, קנטס מכסי סלכיות) h. v. Jehuda Romano 120. שטלות מסנמניות aus dem Arab. des Honein 297[6]. Compend. מיטס הסיקיטס [aus Avicenna שטת? aus Salomo b. Mose Melgueiri] 263[2]. (שטת vom Tode Aristot., s. Abraham ibn Chisdai.) — s. auch Averroes und Jehuda b. Jechiel.
Arnaldus de Villanova סמכנמס סנכיילות h. v. Isr. Caslari 288. מנוע סאנריס h. v. Abr. Abigedor 206[2], 297. סכיס נמטמנע h. v. demselben 249[10]. מנסיקס Exc. 277[2]. מנקיס (Parabolae) h. v. Abr. Abigedor 286, 297[4]. — Curae? 288[2]. Fr. 27[3]. Exc. 295[6]. מנוע (Tabula super vita brevis), s. Gabriel. [üb. כשיטות סלנגיות v. Avicenna?]
Asaf b. Berechja (ps.) כשיטות 231. Fr. 245 f. 144b.
Ascher b. David סיימר 11[6], and. Rec. מירות מסלט עמלס מדות 43[15] def., 92[24]. מי מסס סמטוסס oder מי מקמירות anon. 209[2], A. 53[2], Exc. 112[30-34], 341[14], A. 56[9]. — 54[4], 315[4].
[Ascher b. Jechiel, s. יחסות מולן 236.]
Asriel, Antworten 240[2], (A. 311[5]), Fr. 11[5], mit C. שמר סטוסל ומטסל 11[3], 92[7], 221[2].
(Laemel) b. Israel, Chanukkalieder 393 [13-14].
Asseline, Jo. Renatus, Psalmi lat. cum Comm. 360. Thesis theol. 377.
Astruc Remoch (?) כמר 312[6].
Averroes (*Philos. Schriften*): Bearbeitungen des Aristoteles: *a*) Compendien (*Paraphrasis*, *Summa*, *Epitome*, קיטור); סנין h. v. Jakob b. Machir 281. שמע (כללי) h. v. Mose Tibbon 108, 208, 381[2]. סמנמיס (כללי) ומשלם v. dems. 108, 208[3], 281[3], h. v. Salomo ibn Ajub 31, 234, 371,

378[4]; ergänz. Abhandl. 31. משמש מלישנם h. v. Mose Tibbon 108[4], 208[3], 281[5]. כללי ק׳ פסחם v. dems. 108[4], 208, 281[6]. פסחם ומשמם v. dems. 73[3] def., 108[6], 201[4], 281[7]. מם מחמר מסנגע v. dems. 108[8], 244[3], 281[8] (mit Nachtrag). — *b*) mittl. Comm. zu מחמרם, מנוח h. v. Jak. Anatoli 64[2], 387[2.3], 106[1.2]. מלילם 64[2], 106[3]. סיקע 106[4], 244. משם 106[5], 244[2], 307, Fr. 125. נלמח, סמעמם h. v. Kalonymos 26[4.5], **106**[6.7], 284[1.2]. (Supercomment. und Bearbeit. s. unter Abraham Abigedor, Jehuda b. Jechiel u. Levi b. G. — ני ק׳ מנוח anon. 307[11]. מלילם u. משם 46[3]). — נמע h. v. Kalonymos 30[2], 73, 310, 341[2], 352, Fr. 151 v? (Supercomm. s. Isak Albalag, Bonsenior). סיים ומסמך h. v. Kalonymos 73[5], 387[3]. מומם מלישנם h. v. dems. 30[3], 372. נמו h. v. Mose Tibbon 32, 73[2], 125 (mit Nachtrag), 387 def. מם מחמר מסנגע h. v. Kalon. 30, 226, **244**[4]. (Supercomm. s. Abraham Bibago — Noten zu den phys. Schriften s. Levi b. G.) — *c*) grosser Comm. (נילול ומיומם) zu משמם h. v. Kalonymos 32[2]. נמע [h. v. dems.] i, ij 91[4], ij u. Anf. iij 307[7]. מם מחמר מסנגע [h. v. Mose b. Sal.] bis v K. 12, 65[8].

Plato סמנגם סמדיים h. v. Samuel b. Jeh. 308. — סמחלום סדנציום h. v. Samuel b. Jeh. 36[17], 353. דמומים הסנעמיים [h. v. Kalonymos??] mit C v. Mose Narboni 31[7]. דמומים נסנעניום ונסלסיקים ohne C. 36[18]. [מחמכום סדנקום od. מחמר נמכל סחילחי] mit C. des Mose Narboni 108[10] def., 110[3]. Kleine Abhandl. mit C. desselb. 110[3]. מחמר נמכל הסילחי Fr. h. v. Todros 308[3]. מחמרים (3) über den Intellect [h. v. Sam. Tibbon] 124[4], 387[2], (2) 65[7].

(*Medicin.*) מחמר נסמיסק 29[3]. קליים [l. כלילם] 29. . . . נסנעים מנעים כוללים 44[5]. — (*Astronom.*) קיטר חלמניסני h. v. Jak. Anatoli]. 31[4].

Avicenna [קסטן לניר] מסנד מסנד h. v. Mose Tibbon 220[2], [von Crescas Nasi?] 417[2]. קנים לניים 87[2], 280[7], = כמוחום סלניום aus Latein. [des Arnald de Villanova?] 373[2]. קסטן i Fr. 27[5], ed. Uebersetz. (B. i u. Anf. ij h. v. Josua Lorki, s. 373, B. iij—v v. Natan) 87. B. iij Fr. 275[4], 302. B. iv Fr. 378[1] c. B. v 292, 302. — B. i v. Natan 127. מרחום מסמן 8[10]; Comm. s. Jesaia b. Isak u. Schemtob Schaprut; anon. 39[2], 46[4], 49[2], 247, 356[4]. סמנים ומשלם [aus מחמ?] h. v. Salomo b. Mose Fr. 107[4]. [מיים ומיקילם aus מחמ? s. Aristoteles.] מחמ über Einteilung der Wissenschaften 281[1] B.

B*adja* (ibn) od. *al-Saig* סמנגם סמסנדד, Skizze von Mose Narboni 59.
[Baruch b. Isak [דכושם סלכמם ל״י 146[2].
Bataljusi (abu Muhammed Abd Allah) מנולם נעיונים h. v. Mose Tibbon 201[6].
Baulbroche, Petr., Gramm. h. 415.
Beckius, Matth. Friedr. מכך 204.
Ben Sira [ל״ס[mit Erläut. 315[14].
Benjamin b. Jehuda מימם מנלי 60[2]. פי׳ מל מזכל 60[3].
— נמיר, Zusätze zu נמ״י 148
— b. Serach מיים 73[1].
Berachja b. Nitronai [ha-Nakdan] דהדי וכנדי [nach Adelard's Quaest. natur., auch ק׳ סמחלום] 42[2]. קלכ מלכ 65[4]. מנלי מומלים 207[3].
Bernart Alberti מנוח נמלמכם h. v. Abr. Abigedor 297[2].
Bitrudji (Abu Ishak ibn al-B.) מחמר נמסכם h v. Mose Tibbon 150[2].
Blanchinus (*Bianchino* יחמן דניקסקינו), Joh.. Canones zu astr. Tafeln 31[9].
Boeschenstain, Joh., Vocabul. h. 259[3]. (Diffinit. praedicab. 329[2]?). Verschiedenes 401.
Bonsenior, Anm. zu Averroes' mittl. C. Physik 341[2].
Br . . . . (נרלסקן?) — סכנגם סמדם נגיסו h. v. David ibn Ja'isch 268[3].

Chajjim Kohen, Kabbalistisches 331, 338.
— Obadja b. Jakob נמל מים מיים 46[2].
— Vital (allgem. Tit. מף הדי (מולמום מיים מדמומי כמומם הנלגול . . מעמן מיים **319**[6] = 319[8], 335[2]. נלגולים כי 335. נלגולים ט׳ דכומים 333[3]. דכומים על נלגולים 319[5], 335 f. 141. מעמי מלמם i u. ij = מני מיים 336. כומום (T. i) 319[10], 331, 333. T. ij 333[2], 337. ליקומים 319[11]. ליקומי הקדמון מן קוד מסנה 319[3.9], 330[3]. מנומם 330, Index (zu [4-14]) f. 100b; Verschiede-

nes aus מיים 333[4-7]. מימון משאבי משאב 334. מי מקנט דמטפטים 319[4], 330[4].
Chalafta b. Mose, s. 343[13].
Chammai כמיין 408[2].
Chananel מימון מק' מקפטים 227.
Chanoch b. Bechai al-Constantini מיקן מטנל מטנוב 142[2], Fr. 109[2].
— b. Salomo al-Constantini מלמים מלמים 201[5], 239[3].
Chisdai Crescas מוד מ' 301, 303.
[— ha-Levi, fing., s. Scheschet b. Isak.]
Chiskija, Hymnus 210[3].
— b. Jakar, Noten 120[2].
— b. Manoach מוקיי 224.
Constantinus Afer מטלמים מטא ומקטע h. v. Anon. 295[11]; üb. [ibn al-Djezzar] Viaticum [desselben מטמיאלי h. v. dems. Anon.] מעלים 295[10], 297[8], Fr. (מלכע לימים) 288[5], Hippokrates', Aphorismen, Isak Israeli מקפדיים.
Costa b. Luca מטמעם נכחול מבגנל h. v. Jakob b. Machir 246[2], 249[3], 261[3]; üb. arab. Hypsikles (B. xiv—xv Euklid s. d.).
[Crescas Nasi, üb. Avicenna נקטן לניר?]

Daniel (der Prophet, ps.) מכמים דניאל 288 f. 101 b, 289[9]. מימני מכמעים 228 f. 43. מסמן מלומים 418.
David b. Abraham, Fr. 401[6] g.
— ibn Bilia b. Jomtob, üb. Johannes Pauli מעלמר נקטלים שר מכמם.
— b. Daniel, Brief 341[4]
— b. Immanuel מגולים מימום 299[6].
— ibn Ja'hja למען לשמיים 72. כללי [Josef David b. ibn Ja'hja] 328[3].
— ibn Ja'isch b. Sal., üb. מכמנם מלמים v. נבלמקן 263[3].
— Kimchi [מי מטיים] 28. מי ני"ר 93. [מי דמיי, דמלים] 363. מנמים 139, Anhang (מי מלים דניאל) 242[4]. — (ps.) מינך 131[3].
— ibn Nachmias, Notiz zu לוים מלמן 36[4].
[— de Rocca Martina] זכות לוים מלמען 26[8].
Dja'afar (abu) b. Sabik . . מעלמר 31[7].
Djezzar (ibn al-), abu Dja'afar Ahmed b. Ibrahim, מנכים aus d. Lat. 214[6]. מנכים נמכמם h. v. Natan 253[2]. לידים [זאלד מלעמקמר] (מלכי) הדכיים h. v. Mose Tibbon 19, 295[14], aus Constantin's Viaticum [h. v. Anon. 1197—99] u. d. T. יליל נמיג angebl. v. Is. Israeli, Fr. 275[1], andere Uebers. [v. dems. Anon.?] 275[8]. [מעמעלד] s. Constantin מעלים.

Eberhardt, Buch der alten Weysen 355.
Efraim מנליכל (?), s. 319 f. 159, 330 f. 127[6].
— b. Simson, Pentateuchcomm. 15.
Elasar b. Mose ha-Darschan ליקעים מק' הניימעכילוים 221[10].
— Worms מלכום מעמקן, ה' מכלים, ה' מכקט, ה' מלמה, ה' מנגוטם, ה' סדנור, ה' מכנור 81[2-8]. קודי 81[12]. מכמם מנמם 43[14]c. ה' כקט מכנור כרייש 24[7] def., 81. Excerpte 92[3]. מם 81[9], and. Rec. (מנמ מיום) 92. 48[14]b, 285[4]. קודל מעלכנם (interpol.) 330 f. 99 b. מעמי מקוד מייסוד ומלמוסם 92[2-3]. [מי מ' ילילים. מי מלדלם 346[4]. מי מלדלם 92[12]?]. מלמוס 81[10].
Elia (d. Prophet, ps.) מקד מליהו 222[11].
— (??) s. Anonymus.
— Gedicht 295[13].
— (Chajjim) b. Benj. aus Genazzano מנכים משדוים 112 (über מלילי נ"י 112??). ויכוח 312[5].
— Levita זכרונות 74. [מקוים מנמ'] 322.
— [b. Sabbatai?] מיטם 210[16].
Elieser Aschkenasi 312[2].
— ha-Gadol (ps.) מלכמים מיים def. 112[24].
— b. Jose ha-Gelili מכך כי מליהו 222[3].
— b. Natan (?), Comm. Kanon 173[1].
Elischa מעמם מלמוסם Fr. 275[6] [vgl. Bes. 108?].
Eljakim מי' מק' יוצל 216[3].
— Verse über מוים 239[7].
Esra (d. Prophet, ps.) מקוים 112[47].
Gatigno קוד מ' 15[2], 57.
Euklid יקרוס od. מלמיים arab. v. Ishak b. Honein, emendirt v. Thabit, Hypsikles (xiv, xv nach Arab. v. Costa?) h. v. Mose Tibbon (mit Lesarten aus 'Hadjdjadj's Bearbeitung) 86, 91[2], v. Jak. b. Machir 130? Vorr. 91[2]. Wesentl. Inhalt von B. i (Lehrs. 1—32) 31[3]. B. i—ij, 10 (Jehuda b. Sal. Kohen מדכנם מכמנם?) 246[5]. (i,1—19, ii, 6—14) 31[5]. Zusätze aus arab. Texten v. Josef 86[2]. מלוף מאנגיים [nach Arab. des Ishak b. Honein, emend. v. Thabit?] 86[21]. מלמים 86[22].

F*arabi* (al-), Abu Na'sr Muhammed, מנכים נמקוד קניים מסכמוים [h. v. Kalonymos] 308[5]. מנכים נמלמה למי מסמניך 307[9]. Compend. der Logik 307[10]: מומנוים נלום u. (מסמעלד) מסמעלניל [h. v. Jakob b. Abba Mari] 26[7-8], 110[7] def., 110[6], 244[5-6]. Log. Exc. 289[10]. מסמלים מנמלמים h. v. Mose Tibbon 284[2]. מלמר נמוים מכמם

[h. v. Serachja] 120⁵. מלמד נמקמך מסכמנם h. v. Kalonymos 308⁴. מלמד נמכל וממכיל h. v. dems. 125⁵, 308². מימום ומשמכל des Euklid [h. v. Mose Tibbon?] 36², 290. מכקים 297¹⁰, andere Uebers. 307⁹. Medic. Fr. 134².

Farissol Botarel, s. Mose F. B.

Fazari, Loosbuch 235⁴.

Fergani מלמנמלי (קיטר מלמנימי) h. v. Jakob Anatoli 246¹². — Comm. s. Mose Chandali.

Gabriel [Kohen aus Lunel?], Noten zu מנמנ למכנמנ Exc. 253³.

Galen מכמנם מכמנ מכמנם nach Arab. des Honein 295⁴. מלמים ומפקים desgl. h. v. Serachja 111⁹. יסודום של דמם מנמוקנ desgl. mit C. v. Ali ibn Ridhwan s. d. — (sp.) מלמום מסימם nach Honein 245. נמם h. v. Jehuda al-Charisi 107³. Spanisches über Chirurgie 291⁵·⁷·⁸.

Gazzali, abu 'Hamid Muhammed מומם המילוטומים (Logik) 57¹, 64, 110, 121. Vorr. des Jeh. Natan 121². Comm. s. Isak Albalag, Mose Narboni, anon. 269⁷·⁸. מלמד נמשומם מלמנם h. v. Isak b. Natan 36¹⁸.

Gerardus [Bututus?] כנוסים h. v. Anon. 245³ def., 27⁴, 49⁶.

Gerard von Cremona, s. Mordechai Finzi. — (v. Sabionetta) מילמוניקם 249⁴.

— *de Solo*, Practica in ix. Almansoris v. Razi, s. d.

Gerson [b. Jeh.] zu (letzt. Kap.) Joma, Taanit, Moed Katan 216². מקמם 95⁷.

— b. Salomo מנמר המנים 65⁷, 418⁸. Fr. 125⁴, 295¹².

Gordon (Bern. de) מומן לילימום די מידקינם הכמומלם h. v. Jekutiel b. Sal. 85, 123. מנוכ נהמנגם המדום 85². לום המסנמלה 85³. (מממנמסיקם, כנולם מכמומלם) נגולים 85⁴, and. Uebers. ימים נגולייס 280⁶.

'*Habib* b. Bahriz, s. Nikomachus.

Hai Gaon (ps.) לנגם לכהני מסריקי 210¹⁴. מי כמם 81⁹. כמסום 228⁶. מסוגם מלמה 112²⁶. [מממן מלמוום] 418.

Hamenuna (ps.) מזלה 81⁹.

'*Harrani*, Medic. 295⁷.

'*Hadjdjadj* [Jusuf?] b. Matar, Lesarten zu Euklid's Elementen, s. d.

— (abu 'l-) b. Talmuz, log. Quaest. h. v. Sam. b. Jeh. 36¹⁷.

— — s. Josef ibn Aknin.

Heitham (ibn), abu Ali al-Hasan מימם מסימם des Euklid h. v. Mose Tibbon 36³, 290².

Hillel b. Jakob Kohen, C. zu spät. Proph. 365—6.

— b. Samuel מנמלי מכמם 120².

Hippokrates מכנום ומידום ומנמנום [h. v. Anon.] 111⁷. מכקים latein. [Constantinus] 270³, [h. v. Mose Tibbon?] 270³, mit C. v. Mos. Maimonides (s. d.) 275⁵. Unbekanntes 288⁶. Spanisches (Chirurg.) 291⁵·⁷.

'*Honein* b. Is'hak (Joannitius) מנוכ [h. v. Mose Tibbon] 250, 270², aus Latein. [v. Anon. a. 1197—99] 270¹; Inhaltsübersicht Fr. 275¹⁰, span. Bearb. 291². [מפקי המילמקומים] h. v. Jeh. Charisi 48, 342³, Fr. 210⁹·¹², 315 f. 67; üb. Aristoteles מלמום המכנום, לסימים מלמום מסמן, מסמנימום, Galen מכמנם, מלמים ומפקים, יסודום, מנמר מכמנם, Plato כישמים abgekürzt v. Galen, (מומם מלמה?) v. מלימיקם 245⁵, Ptolemäus, Almagest.

Hypsikles (arab. v. Costa b Luca?) h. v. Mose Tibbon u. Jak. b. Machir? s. Euklid.

Immanuel b. Jakob כנמי מסיים (מם כנמיים) 128³, 343³, 386³ (Ged. 49 f. 338), Cod. lat. 15945 f. 24—49, קיטר לכקם מסני 343⁴. מיך מסלוף 343²¹, Fr. 386²·⁶. לום לדמם נהנם מסמם 343²⁸. לום מממ מוגם מוגם 343²⁸. Mathem. (u. Kabbal.?) 285⁷. Vorbem. zu Tafeln 343¹⁹.

— b. Sal מנן נוסן 53¹³. מי מ 25. מי מסיים 25².

יאיר (?) Noten zu ibn Esra מי מסמנר 43⁹. Isak, Notiz 68⁴.

— b. Abba Mari מסיסום (נמל) 84.

— b. Abr. aus Ayre, Gedichte 128⁴.

— Abravanel מלם למסם 92²³.

[— b. Ahron?] מנין מנר מסירום [מנר מסניים] 112⁴¹.

— Akko b. Sam. מלירם מיניס 17, 325 (def.), Fr. 240⁷, A. 311⁶.

— ibn Alachdab [246], od. Alchadib מלם מסמלה 343⁹. כלי מסמלה 246⁹. מלמר נגודי מדגיים 246⁶. Verschiedenes 246 f. 20 b, 64, 65 b, 127, 201⁶. Hymnus 246¹⁹.

— Albalag מירום של נמנ מנוגני zu Averroes' mittl. C. 45. Noten zu Gazzali (מיקון מדמום) 110⁴.

Isak Arama עקידה 26.
— aus Corbeil משתדי נולה (מנצפם) 185, 233, 868.
— Düren טלכות לימוד והיסר 232[9].
— b. Elieser סנן Anf. 394[6].
— Israeli b. Sal. ישחוה h. v. Abr. ibn Chisdai 43[3]. נידיעם סמכן . . . קמר aus d. Arab. 123[2]. סמנו (מלחמת) סמכן [nach Constantin v. Anon.] 245. מלמד ישכלו סמיים 47[6], [daraus?] סהום והנמצא 307[5]. [מקמדיים nach Constantin v. dems. Anon.?] 41[2]. קדמות 298.
— Israeli b. Josef ישר שולם 35, Fr. 68[4]. Comm. s. Sal. Corcos.
— b. Jakob, C. zu Mose ibn Esra סכמים 211.
— b. Jehuda ha-Levi כתי מעגה 50.
— Kohen, s. מעמם מלכנה. — ? עמך סכמה 267.
— ha-Laban סוקמות כמוהנו 317.
— Latif סמוהנה לגנה סמלך 33[7]. גמי סמלך 33[9]. טרם סמלם 33[5]. לכתל המשל 33[6]. רב מעלים 33[4]. שמר סמיים 46.
— Loria, s. Chajjim Vital.
— Natan üb. Gazzali מלמד נסמוהנה שמלוח, Mose Maimonides מלמד סיימר.
— Sahula מכל סקדשתי 107.
[— b. Simon, fing. 89.]
Is'hak b. Honein טקם סולל מכי הבנלחדות 275[3], 302[2]; üb. Euklid's Elemente (und סמנמיים סלוף?), Themistius Tr. λ der Metaphysik.
Ismael, s. מימות יי"ג מדות.
Israel Benj. [Bassan?] 335 f. 111 b.
— Caslari b. Jos., üb. סהנאה הבריחות v. Arnald de Villanova.

Ja'hja, ibn Batrik üb. קוד סקדוות v. Aristoteles.
Jakar b. Chiskijja b. Jochanan, Noten 120[8].
Jakob (?) משמעי סמוכניס 73[4], cf. 261[9].
— Anatoli üb. mittl. Comm. des Averroes über מנוח etc., קילוד סלמניקעי, Farabi נסים u. סמעמם, Fergani.
— b. Ascher סור i 255, ij 146, iv 148.
— Dav. Kohen Aschkenasi, Note 261[12].
— b. Elasar משלים 207[2].
[— b. Elia üb. Abu Ma'ascher מנוח?]
— — aus Venedig כמנ 210[10].
— b. Isak Alcorsono ניחוח משיים סשלמולנה 261[11]; s. auch Jakob b. Machir.
— b. Isak נוחל (?), דקדוק Fr. 401[7] d.
— b. Machir ניחוח כלי . . כוונת ישכחל 256[4], and. Rec. 249[8]. [לוחות סלמנך] 343[26]; üb. Averroes הסנהן קילוד מכל מלחמת, Costa מעמם נכבוד סבלנל, Euklid (Vorw. 91[2], Bemerk. [zu ij, 34] 36[3] B), [ibn al-'Saffar סחלטילנה (כלי) סי, ניחוח, [Zarkali סלנים המעמם נלוח?]
Jakob aus Marvege? [Corbeil? ha-Levi? מחלטת ומסוהנה מן הסמיים] 237[2].
— דשוהנלוח, Geomantisches 228[6].
— b. Nissim מי' ק' ילידה 92[20].
— Poel (Boniet Bongoron) [לוחות] 128[5], 263[5], 343[8], 386[4], Fr. 348[3].
[— b. Samuel?], s. מילוח הסמנם ישמעאל.
— b. Scheschet [Fr. מנוח דנביים נסמוהנה] 240[5] b.
— Tam סמנה 95[6].
— aus Venedig, s. Jakob b. Elia.
— aus Wien מנמיים ומסוהנה 28[2].
— Zemach, Exc. u. Noten 319 f. 371, N. 331, 333, 384[7]. Exc. aus כמ ליעקב 330[2].
Jechiel b. Ascher נמי הסנהנה 392.
— b. Jekutiel מעלות סמדוות 268.
[Jedaja b. Nachschon s. 33[7].]
— Penini נמיים סמולה 328, 338[2], 341[24] (def.), Fr. 47[7], 401[10] (anon. Gloss. 315[6]). נקמם הממין 328[2], 338[4], 401[8]. כתב סהחמלות 338.
Jehosifja Benj., Noten 95.
Jehuda Alfakhkhar סמוהנה 315[13].
— ibn Bal'am סרוייס סקוהל Fragm. 358[7].
— b. Benjamin, Vers 342[5].
— b. Cardinal üb. Jehuda ha-Levi כתבי.
[— b. Chajjim Kalon., fing. 89.]
— Chajjug דקדוק (לוחות סנה, מעלי הכפל, סכיקוד mit Zusätzen v. Mose Gikatilia), h. v. Abr. ibn Esra 63.
— (al-) Charisi קדוות דיבי סנולות 294[3] H.; üb. Aristoteles [ibn Ridhwan] לנהנה סמשקל הכללי u. קוד סקדוות, Galen נסם, Honein משקבי הפי', Mose Maimonides שוכח (Vorw.).
— Chasid (?), Gutachten über Busse 232[2]. קוד סיימר 325[2].
— b. Elieser ישרוח סנסם 62.
— b. Jechiel, messer Leon טוסם לוחות 55[2]. (מנהנים סוהם?) בי' מנוח מלמדות מלילה, nach Averroes mittl. C., 27[6] [היקש 269[5], משפט 269[1]].
— b. Josef Khorasani (?) סלמן הסנדוות 39[3], 78.
— ha-Levi כתבי h. v. Jehuda Tibbon 264[6], iv, 25 h. v. Jehuda b. Cardinal 47[5]. Gedichtsanf. 255.
— (Bongodas) Natan b. Sal. קוד הקדוות

297⁵ (daraus מאמר מיחוס 243?); üb. ibn Wafid מכלמות הכלמ, Vorw. zu Gazzali כוונת הפי׳ 121².
Jehuda Romano üb. Aristoteles, de Causis. [מי׳ מעכבת ספלאות] 92²²? Glossar u. C. zu Maimonides 273²·⁴?]
— ibn Sabbatai מכתם יהודה od. מסכתי 326.
— b. Sal. Kohen מדרש המכתם Fr., s. Euklid.
— Spira (fing.?) קוד פיימוד 92³c.
— b. Tabril (Klystier) 291¹⁰.
— Tibbon üb. כוזרי v. Jeh. ha-Levi, Sal. Gabirol מנחם הפגיניס, מי׳ מדות הנפש.
Jekutiel b. Sal. üb. Gordon שמחן הכשושם.
Jerucham b. Salomo לוח 343⁶.
Jesaia b. Isak . . . C. zu Avicenna קנון 277.
Jochanan Alemanno (?), Noten zu ibn Tofeil מי בן יקטן 59.
— b. Sabda Jerichuni, s. 231.
Johannes Danek (דניקורו), Erläuterungen der Tafeln des Alfons, s. d.
Johannes Jacobi קוד יעלקוב od. מנחיקס 271, 286².
— *Pauli* משמר נקנולם שר הכנסת [v. Alcaus, Alcharius, Algani] h. v. David ibn Bilia 228⁷c.
— *de Sanct-Archangel*, Tafeln üb. v. Mose aus Nismes 126.
— *Zelestin*, Paradigmen 84.
Jomtob b. Abraham (Schüler des) מיחוסי מנכתם מיכונין 385.
— Lipmann Mühlhausen גלמן 107⁵.
Jona Gerondi יהלם 232². קדר דלכי הסנוסם, s. 46². קוד הסנוסם 232⁴. מעכי סנוסם 279.
Jonatan [Kohen] מ׳ מפ׳ טולן ומיכונין 283
Jose מנק כי יוסי 222¹⁵.
— b. Chalafta קדר שלום רנח 95⁴.
Josef, Zusätze zu Euklid, s. d.
— [ibn Aknin], abu'l-Hadjdjadj b. Ja'hja [. . . משמוניד המלימות] 36¹⁸x.
— Aschkenasi, Kabbalistisches 319 f. 208b, 334².
— Bechor Schor [מיחוס מס״ם] 52.
— (Vidal) b. Benveniste üb. Josua Lorki נכתם המשלות.
— Caspi ניחוד סמוניה 263, and. Rec. משודי כסף u. מעכיות כי 264⁷·⁸. נגיע כי (od. מולך ה׳, יוכח דעת) 265⁵. נלילי כסף 265³. סטלכות כי 265. כפות כי 265⁴. מומה כי 265⁷. מיחוס (מוחס כסף) 265⁶. משכ תיוח (od. מאמרות כי, מלמן כי) u. קיומי 265².
מיחוסי הקדוש לנלמ״ע 61³, 239¹¹. מלכם קנון 61¹.
Josef b. Chajjim כנפ״ם 28⁶.
— — — מיחוס עשר הקפיחות 112¹³.
— b. Elieser לוחם מעכת 62².
— ha-Esobi קמנית כסף 338⁶, 358¹⁰.
— Gikatilia (*Chiquitilla*) נכח מנח 54, 215. מיחוס סנהדרי 264². משפטי מורה 11. משפטי לדק 58², 248². מיחוס נשוד ניקוד כתם 112²⁰. [קוד נח מנע] 131⁴, 341²⁰ (u. s. Mose de Leon). קוד מפלין וכתי קוד הכתם 305³.
— ibn Jachja כללי לשון לשדיים 328³.
— b. Josef, Brief 401⁷h.
— Kara מיחוס ליכם 52³.
— Kimchi אכזון 53¹¹. Fr. 401⁷ n. מי משלי 242³. מי׳ לוית 260².
— ibn Megas מיחוסי ב״נ 149².
— b. Mose לקח יחוד 404, 405.
— — — Zarfati מיר קיומן 68³.
— ibn Nachmias b. Josef מי׳ מנלה ליקטר 264⁴.
— b. Samuel קוד משמח נכלמים 66²b, 240³b.
— b. Scheschet מפלה 338⁶.
— b. Usiel נכריאל od. משנה, s. 92³b.
— ibn Wakkar b. Abr. ליקוטים 221, u. s. משנתים (קוד). — (derselbe?) üb. Zahrawi מלכ״ן.
Josef ibn Wakkar b. Isak. [לוחות] arab. u. hebr. 230.
— ibn Zaddik משלם הקטן 65².
— Zarfati s. Josef b. Moses.
Joslein, Brief an Israel כ״ן 356¹³.
Josua Lorki נכתם המשלות üb. v. Josef (Vidal) b. Benveniste 44⁴, 280⁹; üb. Avicenna קנון.
— Schatibi üb. Mos. Maimonides [מקלה מלכנו].
— ibn Schoeib מיחוס (דלשות) 9. Supercomm. zu Moses Nachmani über d. Pentat. 66.

Kabi'si (Alcabitius) קפר 228⁷.
Kalonymos b. Kalonymos לנן נוסק 315⁹, def. 328. [מלכים? 290³], משנה 307²; üb. Ali ibn Ridhwan משער נשכתי הכשושם, Averroes, mittl. C. zu מסשלם, נלוח, מחשם מלימות, יחויה ומסקר, משפ הקנעני, מיחוסי, לחשם מלימות, יחויה ומסקר, משפ הקנעני, [דמחיים מקנעיים?], grossen C. zu משפט u. משפ, Farabi [לנכתם . . נקחול ק׳ מח׳], מלמר נשכל והמשכיל, מלמר נמסקר מסכמשת והמשכל, Kindi נשלום לנכתם u. נשלום, Nikomachus, Arithmetik.
— [b. Meir??] משכתם משם 210⁵.

Kamil (abu) [Schudja b. Aslam משג׳ע בן אסלם, aus dem Latein.?] üb. v. Mord. Finzi 225[3.4].
Kana ibn Gador b. Nachum, s. אליפז (קנ).
Kasim (abu 'l-) b. Idris, 2 log. Quaest., b. v. Sam. b. Jeh 36[17]. מאמר קסמי מאמר בענין הטומאה ו. הטהרה 31[7] (vgl. Averroes דיבוחים).
Kindi (al-), abu Jusuf Ja'akub b. Is'hak . . תנכם נשלום ו. נשלחם . . תנכם h. v. Kalonymos 304[7.10]. Exc. aus erst. 343[16], Fr. v. letzt. 356[2].

Lanfranchi מכמש נשלמם 8[8], 271. מלאכניקיט 271[2], (Tr. v) מגידוסקאני span. 280[11].
Leon Josef üb. Gerard de Solo in nonum Almansoris 101.
Lesueur, Gramm. h. et française 379.
Levi (welcher?), Hymnus 276.
— b. Abraham בן ליים 58[1].
— (Leon) b. Gerson מטוב נמכמש הפסטוכש 36[24]. לוטוש 314, vgl. 386[5]. מלמשים כי 18, 94[1.2], Exc. 73[6], 125[8]. מעמש סמש 36 def., 68[6]. מי מנגלש 93. מי מיחש כ״ל 52[2]. מי מס״ש 108[9]. מי לי״ש 324, 364. — Noten (מי) zu Averroes, mittl. C. (falsch קיטר 39) מנוש ו. מלילה 39, 269[3.4], 289[2.4], מלמרוש 39, 289[3], [ps. סיקש 269[5]], כלוש 26[3], מוחש 46[5], 269[2.6], מעש מנעמי 278. Compend. הרים והפקר 246[15], הפשיש והשלש iv 58[2], לוחוש סעליוטש 36[20], נפש (מאמר נעיוני) 125[2].

Ma'aschar (abu) מעטש [h. v. Jakob b. Elia?] 36[19].
Madjriti, abu'l-Kasim Maslama מכלים הסכם 214[4].
Martin de Lucena (?) קנולוש 214[11].
Maschallah מטלוש ו. נקדוש h. v. Abraham ibn Esra (?), s. d.
Mas'ud Sagi-Nahor נלנולים 335 i f. 134 ij f. 6b, 319 f. 235.
Maurus מן הקסוש 29[2].
Mayr, Ge. üb. Thomas a Kempis, De imitat. Christi.
Meir [Abulafia] ha-Levi [לאמי ולאניש s. unter 37[3]]. מי י״ג מחוש 305[2] (s. S. viij).
— Arama לחזיר מאיר 25[3].
— Crescas Kalonymos über Jer. 2, 10 ff. 315[15].
— b. Elasar מאמר סעיף 417[3].
— Rothenburg, Hymnus 232[2].
— Spira (?), astron. Compend. 36[14].
Meir Zarfati סרחיים 239[7].
Meletius s. מליטיוס.
Menachem Asarja Fano, Kabbalist. 331.
[— Schüler des Elasar Worms] מיחש מאמר קמיכוש 112[33], Fr. 341[14] (A. 56[9]).
— Meiri מי מפלי 251.
— Recanati מעמי המלוש mit uned. Anh. 83[2], 103[2]. מיחש הסמלוש od. ניאוש 112[2], def. 341[23] (A. 56[17]). מיחש נכלכם הסמוך 103[3]. (מי הסמוכש) Exc. 76.
— b. Salomo לקן נוסן 55. מכל מוש Fr. 131.
— Ziuni ניוני 68[3], 76.
Merwan [abu?], über נישוחלר 343[7].
Meschullam b. Sal., Gedicht 297[13] (cf. 239[7]).
— aus Volterra, Wandkalender 154.
Mesue (Jo'hanna b. Maseweih) מעכוש מן הכמשמש 280[3] (A. 43[6]).
— (jun.) לפוחוש מסלמלוש . . . מהמלם aus Lat. h. v. Samuel b. Jakob 49[3], and. Uebers. 280[8], Fr. 275[2].
Mordechai, Erkl. des המשוחש טם 22.
— בנלמן b. Benjamin, Zusätze zu רמ״י 148.
— Comtino, Anfertigung der למיחש des Zarkali 36[13]. מיקון כלי הכמשמש 36[15].
— Finzi üb. Geometrie, Algebra [nach Gerard von Cremona?], geometr. u. algebr. Abhandl. von abu Kamil 225.
— Rossello מעמי מיים 49.
Mose . . (?), Gedicht üb. 13 Dogmen 210 f. 109.
— Botarel מי ק׳ יליחה 115[1], Fr. 40[17].
— Chalajo מיחש מס״ש 71.
— Chandali ניאוש מלמכנלמי 246[14].
— Cordovero, s. 334[4].
— Coucy מטש 145 def.
— ibn Esra (מאניש oder מנק, מצ׳יש) 211.
— Farissol Botarel מלמכם הקנוע 249[1]. מטש טמיש 343[10]. (Canones) 31[8].
— בנלנוניכו, Epigramm 87[4].
— Gikatilia, Zusätze zu Jeh. Chajjug ניקוד 63.
— b. Josef üb. Saadia Gaon מי ק׳ יליחש.
— Kimchi מכלך 401[7]l. C. Prov. 223. C. Esra (angebl. Abr. ibn Esra) 242[6].
— de Leon מסכן העדוש Fr. 24[5]. מסקל מלם קוד od. נסם הסכמש u. Anh. מאמר . . נילים 22[3.4], 129, 341[19.20] (A. 56[14]), 395[3], Exc. § 12[51.52], 341[18] (A. 56[13]), § 47 ff. 59[7], 112[30], 341 [14.16] (A. 56[9-11]). — מכתי כעיון (fing. Tit.) 24[2]?
— Maimonides לחכמי מוסקוביטליי [h.

v. Mose Tibbon?] 315⁴. מנחם לספר יאוכן 315¹¹. (ps.) מנחם קורח 214². [מנחם סמכר] 315³. מנחם מיימן h. v. Abr. ibn Chisdai 57⁵, 357². [מנחם סנכרימית] h. v. Mose Tibbon 111², 289⁷. כתב יפת . . לעי 315⁵. מעמר מיימר [h. v. Isak Natan] 150. [מעמר מכוכב נפכרילס] [h. v. Mose Tibbon] 111³. Vorw. and. Uebers. 280² (A. 48⁵). מעמר נכסותם סמסורים [h. v. . . Tibbon?] 111⁵. מעמר מסמ״ע h. v. Sam. Tibbon 201⁷. מורה סכנוכים h. v. dems. 99, 297⁷, Vorw. u. Index v. Jeh. Charisi 401⁹, Inhaltsangabe 239⁴, Noten 239⁶. C. s. Mose b. Sal. מלם סמנין h. v. Mose Tibbon 239⁸, 297⁹, 388. = מנין 358⁸, מני קלר 307⁶. Comm. s. Mose Narboni. מלם h. v. Mose Tibbon 213, v. Sal. ibn Ajjub 282. [מקלם סלכנו] h. v. Josua Schatibi 280 (A. 48⁴). מסמה מורה B. iij, viij—x, 143, 144. (ס׳ מסמוע, ס׳ נרכוח) 393². מיכוח סמסמים Einleit. 210, über Abot h. v. Sam. Tibbon 128, 210². מסמה מכקים 297¹², 327⁷, 401⁷, über מכק מלק uned. Uebers. 210³, 313, 342. מלם עסמה עקבי דסיכו 240¹³ (A. 311⁷). h. מיכוח מכקי למנוקמם v. Mose Tibbon 275⁶. מכקי מסם h. v. Natan 19², 134, 253, 287, h. v. Serachja 111¹. [כנוי סמסמים] h v. dems. 111⁴. סמוכה an Anatoli 230². סמוכה על מיכוח סמרי 315¹². Recept 292 f. 196.
— Gedichte über ihn 239⁷, 313.
Mose (?) Minz, Kabbalist, 238 f. 82, 319 f. 144b u. 373.
— Nachmani מנחם סממדים 338⁷. מנוכ דיכי דנכמי [מנחם סקדם] 47⁴. בסדם על מסמו 75². מיכוחי נ״ע וסמכדכין 75¹·³. דכסם 327⁴·⁶. כתב 357⁵ (A. 56²⁴). מיכוח מכ״ם 137—8 (mit Nachtr.), 362, iij—v B. 113, 257, Fr. 40¹², 65, 393³. (קדל מעמם) נכלסים 240⁵c (?). Erkl. v. Gen. i, 26, 312⁴. מעמר מנמול 242². ס׳ לוית 65³, 112⁶, 327⁵. מסלם 138, 319¹⁰ f. 333, aus ק׳ מחוק 341¹⁶ (A. 56¹¹). — (ps.) [מסמוכה כ״ד קוחים 112³⁹]. s. כ״ו מנקים. ס׳ ק׳ יליכם 22, and. 92²⁷. והנעמן [על] מיכוח. s. מספיכוח מורה, Kamäen 325⁵.
— Nakdan נקוד 53¹².
— Narboni (Vidal נלמוס) מכם מ״ם 44³, 276, def. 243². Comm. (מיכוח od. מיכוח) zu Averroes מסמכוח הדנקוח u. דכוחים סמנמ״ם (incl. מלם מסמים), ibn Tofeil מי נן יקצן u. Analyse v. ibn Badja סהנהג סמסנודד (s. d.), zu Gazzali כוחוח המילוקוחים (i) 57, 110, 121. (Noten v. Mose Rieti s. d., Erg. v. Anon. 110², 121), zu Maimonides מורה סכנוכים 61⁵, מלם סמנין 289,
Mose aus Nismes üb. Tafeln des Alfons u. s. w. u. des Joh. de St. Archangel.
— Rieti, Anm. zu Mose Narboni C. כוחוח מסולם 110. Fr. 356⁹.
[— Sabara?] מלמכם קוחר Exc. 334³.
[— b. Salomo üb. Averroes [מ׳ מפ״ח].
— — aus Salerno מ׳ מורה סכנוכים (כוקמוח) 60, 370.
— b. Samuel כנסלים, Superstitiosa 228⁷b.
— קייצפ : קוד מעכ מכיכוח סמעמר 45³, 215³.
[— b. Sim. Kohen מ׳ מס מל ר 24⁶b?]
— כוחלני, Noten zu Abr. ibn Esra מקמר 43⁹.
— ibn Tibbon [מלמ Fr. 33⁸?]. מיכוח מפ״ם 264; üb. Averroes, Compend. סמעמ, (כללי), לוחוח עליכוח, הרים והסמקר, הפעי׳ וסעי׳ u. mittl. C. מים, ומשמש, נפש מ״פ׳, כפש Avicenna, קדל מקמן Bataljusi מנולה, לפיוכים Bitrudji נסכוכם, ibn al-Djezzar לילים (פולכי) Euklid (u. Hypsikles) יקוחוח, Farabi כסמלוח סמלולוח [u. מ׳ מסיכוח des Euklid?], ibn Heitham מ׳ מסיכוח des Euklid, Honein מנוח, Mose Maimonides [מנחם לח׳ מלמר כלכנר, הנהנם הנכילוח ?], [מונעמפלייר u. מלם, מלם סהנין, מ׳ מכקי למנוקמם, Themistius מלמר מיכוח נפוח סלע״ר.
Mose b. Tobi [מלקנעיים] h. v. Sal. da Piera נמי סמסם 57³.

Nachschon (מנוח od. מסוכים) 128². Naftali Treves [נילוכים] zu Bechai 403. Natan ha-Babli מנוח דר׳ נמן 222¹⁹.
— b Elieser, s. Anonymus.
— Ham'ati üb. Avicenna קמקן, dazu מנוי מסוח (8³), [Djezzar . . מנחם נמנסם ?], Mose Maimonides מכקי מסם. Zahrawi מלמר כמסיכוח 295³.
— b. Jechiel מכך 142. Bearbeit. mit Deutsch 204. Auszug 390.
— b. Menachem, Zusätze zu כפ״י 148.
— Palquera b. Joel לני פנוף Fr. 354.
— Spira [b. Reuben] הנסוח zu Chajjim Vital, s. d. מנוח סמעים Exc. 333³.
[Natanel Caspi] b. Nechemja לקוחוח 252.
Nechunja b. ha-Kana (ps.) סמלם כיסוד 11⁷, 81¹¹, 112³⁶, u. s. נהיל.

Nicolaus Praepositus מנקמוס [h. v. Anonym. a. 1197—99] 245[4], ital. 254, Schlussnotiz 111[5]b.
Nikomachus Gerasenus טכמיטיקס nach Syr. des 'Habib b. Bahriz, emend. v. Kindi, arab. mit Noten v. Rabia b. Ja'hja [h. v. Kalonymos] 36[11].

Oukelos 1, 2, 114, 148, 341[6], 384, 396, 400[1.2].

Pagninus, X., . . . קנ 132.
Paulus (v. Aegina?) קעל נעגיני קס סטוס 214[10].
Perez, s. סטלכם סטלטוס.
— נכני (?) . . טט 126[2].
— b. Elia כנסוס zu Isak Corbeil.
Petrus Hispanus טקקקסץ 45[5], .bearb. (קי כנץ) v. Abr. Abigedor 307[8].
Platearius (Jo.) מרסלקיס [h. von Anon. 1197—99] 275[5].
Plato סכסכם סמדיים, s. Averroes. — (ps.) נישטיס, gekürzt v. Galen, arab. v. Honein (aus d. Lat.) 214[5].
— [Arzt] über Aderlass 8[2].
מליטיוס (Meletius?), s. Honein.
Prophiat Duran (Isak b. Mose ha-Levi) מצנ סלסוד 299. כסנ 289[8], 315[7]. סטסוס לסי"ד 274.
Ptolemaeus טלסנקסי [arab. v. Honein? h. v. Jakob Anatoli] 70. ניאול סטסוס כלי סטסנקס טלסנולנ 249[7] = סטסוס כלי סטסנקס def. 289[6]. Astrologisches 294[3] J.

Rabia b. Ja'hja (abu Suleiman), s. Nikomachus.
Razi, an Almansor iv (C. 24 u. 32) 280[4] (A. 43[7]); ix mit Bearbeit. des C. von Gerard de Solo (s. d.), h. v. Abr. Abigedor 296. טקקטנדין [h. v. Schemtob b. Isak?] 245[6]. טלסנר נטוס טיקים נסלכסם סכסוטס 280[5] (A. 43[8] def.).
Ricius, Paul., Isagoge in cabal., Exc. 400[4].
Ridhwan (ibn), s. Ali.

Saadia Gaon סמכון ק' טלסטוס וסכלנ סניסים h. v. Anonymus 42[3], Vorw. 65, Fr. 120[4]. סיכוס ק' יליכס [h. v. Mose b. Josef?] 92[19], 221[9], Fr. 115, (ps.) 40[2], 115[4]. Arab. Pentat. 114. טלס טסלים 122. (zweifelh.) סקסר סוסדוס Gedicht üb. d. Buchst. 392, Fr. 358[6]. (ps.) טולוס 235[5] (vgl. 235[4]).
Sabbatai [Donnolo] סי ק' ילכס 37[2].
Sacrobosco, Jo. סרכלס סטסוסים h. v. Salomo Abigedor 249[3], 294[2].
'*Saffar* (ibn al-) Ahmed (סיכוס כלי) ניאול סטלטולנ h. v. Jakob b. Machir 246. 249[6], 256, 261[3], 388[4] (angebl. v. Jak. b. Is. Alkarsani), [illegible][5].
'*Saig* (ibn al-), s. Badja.
Salomo (d. Weise) סלסוי קלייסץ 214, u. s. כיולל.
— Abigedor b. Abr. üb. Sacrobosco סרכלס סטסוסים, Arnaldus de Villanova סכים נסטסס.
— ibn Aderet סיוסוי נסין (anon.) 98. סטנסנ 255. (ps.) ניקוד 92[10].
— ibn Ajjub b. Sal. ק' נסטוסים 111[6]; üb. Averroes, Comp. סטסיים וסטולס Mos. Maimonides סלסוס.
— Bonafed, Antw. 312[6].
— Corcos b. Abr. נאול ק' יקוד שולס 33[3], 43[10], 261.
— Davin de Rodez üb. Pariser Tafeln u. C. 343[11]; ergänzende Tafeln 343[12]. Anm. zu Cod. 249 (ד"ם).
— ibn Gabirol סיקון סדוס כנסנ h. v. Jeh. Tibbon 201, Fr. 356[10]. (zweifelh.) סנסר סטכיים h. v. dems. 327[2]. (danach?) סדוס י"ג 65[5], Index 393[8]. סקסנולנ 356[12].
— b. Isak (?), über Pijutim 82.
— Isaki, Comment. Pentat. 5, 148, Fr. 114 u. 384. Ps. Prov. Hiob 33[10]. Ps. Daniel, Esther, Hohel. 122[2]. Threni u. Esther (def.) 243. Ruth 243[9]. קדוד סצקי טלכסם (קדרים) 28. סי" 216. סי" סקסכסוס 210[2]. סי" סק' לסוס סדוס י"ג 279[2], 305.
— סלסיק: ליענכי דילס קיסנישלס Fr. 291[3].
— Molcho [דלסוס] 57[6], Fr. 311[13].
— b. Mose b. Jekutiel [סדוס ק' נסלסם] סטלטוס וסטוסוס 312[6], 315.
— b. Mose Melgueiri üb. Avicenna (aus סמצ?) סטסיים וסטולס [u. סיסים וסיקילס?].
— da Piera b. Imm. üb. Mose b. Tobi כמי סנסנ.
[—] Salman ויקי: סכסנים וקדר קלימוס 401[5].
Samuel b. Jakob לוסוס (?) 358[13].
— — aus Capua üb. Mesue jun. . . . סטסלס
— b. Jehuda üb. Alexander Aphrodis. סטסלוס נסנכיים סדנכיים, Averroes סטסלוס סדנכיים u. נ"י סכסנס סמדיינס (Plato).
— b. Kalonymos טסלס 81[12]. [fing.] סי" קסכיל 59[6].

Samuel Kimchi [מי מרק מימם] 289⁹.
— Kohen b. Daniel, Brief 341⁴.
— b. Meir מימם מס״ם Fr. 5². מי זכק מעני מקמים 216.
— Motot [מעלם מפפרים] Exc. 285⁵. Kabbal. Werk 47¹⁰.
— b. Nissim, abu 'l-Faradj, s. Abschreiber.
— ibn Sason, astrolog. Fr. 80², Notiz üb. Esther 239¹⁰.
— (Samiel Astruc) da Schola (Kansi) b. Simon; Compend. des כנמי נמרים v. Immanuel b. Jakob 343⁵. Ort der Mondstat. 343¹⁵. Tabellen 343²⁷.
— Tibbon מעמר יקו המים 38². מי קמלם 262. Fr. 47⁹; Anh. üb. Averroes 3 מעמרים. [?מעמר מסימם לפקלידק 91.] . . . מעם מלמן 264⁶; üb. Mose Maimonides מי. מל לטוט ,מעמר מממ״ש ,שמים.
— Vital, redig. die Schriften seines Vaters Chajjim Vital.
— Zarzah מכלל יופי מ״ם 64³. מקור מ״ם 7, 51.
Schanak מעמר נקמי סשום 214⁹.
Schemaja סמוסני (aus Soissons?) יקור od. מרכם u. C. Hohel. 5.
Schemarja Ikriti לשמליהו 210⁷. [מי מקדים] 210⁸. מי מס״ם 210⁶. Gedichte 210⁷.
Schemtob ibn Gaon כמר מ״ם 11⁹, **66** = נ׳ מי קדוש סמוכם 341 (A. 56) = מימום לקמוסם 395². [פרים s. unter Asriel. — קר מעמ קפימים מעמר s. Abr. Abulafia.]
— b. Isak Tortosi üb. Zahravi משמם. [Razi לפקלבדין?]
— Palquera לנבים 402. נמי (לנבים) כלמים מכמם 402⁸. מעלום 49⁷. מכמנם הטף 45⁶, **402**² [eingeschaltet eth. Epistel des Aristoteles].
— Schaprut עין כל 8⁴.
Schemtob ibn Schemtob לשמום 24, מי׳ מסנדם 264⁸.
Scheschet aus Catalonien, theodic. Fragen, 92⁴, Fr. 47⁸. [מי׳ מל סכמנ״ן 66], u. s. unter מעכנם (240⁵).
— b. Isak מימום מל מטלי 47, 60⁴.
— [Nasi ben Benveniste] מעמר נמיני מספקום 27², def. 134³.
Schudja, s. Kamil.
Serachja b. Isak b. Schealtiel [מימום לימ] 79¹. לשמני דמם 79²; üb. Farabi מעמר מנקי נמקום הנמם, Mos. Maimonides ,מפה [כנוי מסמעים].
— ha-Levi Anatoli, s. מום מן.
Sigmund, Arzt von Ulm, Brief 401 f. 213 b.
Simeon b. Jochai (ps.) נקפמום 222²⁰.
Simon Motot ניעור מל ילימם נ׳ קיים 36²⁸.
— ha-Zaddik (מדרש), s. מימום המם סמעומם.
Simson b. Isak Chinon, כנישום 358.
Solo, Gerardus de, in [Razi in] nonum Almansoris (Practica), h. mit Zusätzen v. Leon Josef 401. Bearbeit. v. Abr. Abigedor 296.

Tanchum, Gedichte 295 f. 39 b.
Thabit b. Korra emendirt Is'hak b. Honein's Uebersetz. der Elemente [u. מילוף סמנעמים] Euklid's (s. d.), Tract. λ der Metaph. des Themistius.
Themistius מעמר סירוש נעוסם מלע״ד מע׳ מע״ם arab. v. Is'hak b. Honein, revid. v. Thabit, h. v. Mose Tibbon 108⁷, 234⁵.
Theodoric von Cervia [מלמכם סיד] כמוסה 266 (A. 41¹), span. (aus kürz. Rec.?) 291⁶. (לינגו . . . די קיספיניים?) Fr. 291⁴.
[*Theodosius* ,קפר נסכמם סמסנוכם Tit. 31⁸.]
Theophilus סמסן [h. v. Anon. a. 1197 bis 1199] 111⁶.
Thomas a Kempis, De imitat. Christi h. v. G. Mayr 411.
Tobia b. Elieser [לקח טוב?] über Megillot 77.
Todros [Abulafia] ha-Levi לוולי סכנוד 10, 103, 344. מעמ סרדים 37 def., 68², **209**⁶ (A. 53⁶).
— Todrosi üb. Averroes מעמר נמכל סמיולמני (u. s. 31⁷ unter 36¹⁸).
Tofeil (ibn) abu Bekr מי נן יקמן mit C. v. Mose Narboni 59, 272.

Vegetius (?) 235.

Wafid (ibn) מלמשום סלמם h. v. Jeh. Natan 286⁵.
Wakkar? Practik 280¹⁰.

Zahrawi משום (מלרי) h. v. Schemtob b. Isak 8, 80, v. Josef ibn Wakkar 321, span. Bearb. 280¹². Tr. 25 (מעמר סמסיומם) 295⁵, Fr. 302⁸.
Zakkarijja (abu), Geomantisches 228⁶.
Zanati (abu Abd Allah), Geomantik, 299⁵ C.

Zarkali (abu Is'hak ibn al-Zarkali) תנכם סמשמש נלום הנקי נמיסם [h. v. Jakob b. Machir?] 36[12].

Zohr (ibn, welcher?) משמש סמסן 220[4].
— abu Merwan Abd al-Malik משמש h. v. Anon. b. Elieser 220.

Schreiber.

Abraham 79, 107.
— Alatrino b. Menachem 201; s. auch Besitzer.
— aus Bologna 77.
— b. Jehuda (Schalom?) 325.
— b. Josef מלוא 236.
— b. Sal. 327.
Astruc Crescas Kalonymos 315[15].

Benjamin b. Josef Rofe, Fam. Merks 100.
Boeschenstain, Joh. 72, 329.

Chajjim 65. — (and.) 101.
— Gatigno b. Samuel 88, 96, 203, 303.
Chananja b. Chajjim 296.

Dav. b. Mose 11.

Elasar Parnas (schreibt mit der Linken) 123, 275, 276, 277, 302.
Elia 150.
— Amarillo 64.
— Levita 81.
— b. Menachem de Nola 68.
— b. Sabbatai ha-Zarfati 16.
Elieser 65.
— b. Jakob 393.
— b. Joel קמשמש 59.
Eljakim b. Ascher (Punctator) 400.
— b. Simon, gen. Salman Auerbach 89.
Emilius, s. Paulus Aemilius.
Esra b. Isak Fano 31, 85.

Isak 3.
— 334[6] (u. 331, 335—7?).
— (b. Abraham?) 269.
— — de Villa מלמדו 242.
— b. Elia Manusch aus Leitmeritz in Böhmen 25.
— b. Elieser ha-Kohen 117.
— b. Jehuda Reutlingen 100.
— b. Jos. שוקד שוני 274.
Ismael Amilio . . . 87.

Jakob b. Chajjim 59.
— b. Isak 131[4] (Akrost.).
— — Perez 294.
— b. Jehuda Kohen 316.
— b. Josef 40.
— ha-Levi (Punctator?) 401.
Jechiel b. Menasse 261[11].
— b. Sal. b. Joab 111.
Jehuda 216.
— 346.
— b. Sal. de Blanis 328.
— — b. Jak. . . . 284.
Jesaia b. Elasar Parnas, oder *Franciscus Parnassus* 217, 285.
Jischai b. Jechiel 31, 45, 58(?), 64, 131.
Joab b. Jechiel (Prototyp 327).
Jomtob b. Chajjim 240.
Jonatan b. Jakob Gallico 32.
Josef 326.
— b. Abr. ha-Levi b. abi Ajjub 362.
— — Ahron gen. Sundl Lubomila 53[8.9].
— . . . [b.] David aus Rom 148.
— b. Efraim 200.
— b. Elia מכיס (Prototyp 49).
— b. Jomtob 118.
— b. Matatja b. Joel 268.
— b. Sason b. Galeppa (?) 362.
Josua b. Leon b. David 341.

Levi (Leon) b. Abraham de Capestan 264.

Meir b. Isak ha-Levi aus Prag 19, 27? 47?
— b. Simson 358.
Menachem b. Samuel 97.
Meschullam b. Sam. gen. Veibisch Posnani 9.
Mose? 68.
— 408.
— b. Chajjim ibn Schabuka 98.
— b. David 36.
— (Gad) b. Tobia aus Krakau 81. [Mos. b. Gad Reuben a. 1558 Opp. 152 Qu.]

Natan b. Abr. טלמשיי 142.
Nissim Faradji b. Sabbatai 246.

Paulus Aemilius 103, 112, 115.
Pinchas b. Isak Nördlingen 394.

Rafael רפפ (Protot. 331).
Reuben b. Salomo Aschkenasi 33⁷, 55.
— b. Salem Salomo 244, 297.

Salomo? 47.
— 287.
— b. Josef 16.
Salomo b. Sam. aus Würzburg 5.
— b. Simson 95.
Samuel? 280⁹.
— b. Abba Mari aus Lunel 237.
— b. Jakob 358.
— b. Menachem 279.
— b. Nissim Abu 'l-Faradj 246.
Schemarja b. Jakob ha-Kohen 207.

Zarfati . . . 281.
Zebi b. Chanoch ha-Levi, od. Hirsch Fraenkel 394.

Besitzer.

Abi ha-Esri b. Eisak Stein 405.
Aboab (?) 125.
Abraham 36.
— (Schreiber?) 79.
— b. Ahron 77, 265 (cf. 358).
— Astruc 284 (cf. Astruc).
— Daalia da Prato (?) 91.
— de Fano 386.
— Israel 370.
— b. Jechiel 223.
— Kohen b. Sabb. דיכנ 143.
— Luzzatto b. Moses 396.
— b. Menachem Alatrino 97, 117, (Abschrift) 201.
— b. Mord. b. Elieser . . . 111.
— b. Mose . . . 111.
— b. Natan 223.
— מנכם (?) 358.
— b. Sam. b. Chijja 279.
Adelkind, Corn. 31, 33.
Aegidius de Viterbo (Egidio) 74, 96, 103; Prototyp von 81, 96, 103, teils 217–9, cf. 285.
Agnilo de bono ajuto da Roma 207.
Ahron b. Jakob Kohen 398.
— (Harun) b. Mose 122.
Ammon, C. 72.
[Anon.] b. Simon Kohen Chai Sforno 387.
Aronno Tolentino de Urbino 146.
Ascher Aschken. b. Jak. מוסילח 119.
— b. Simon 400.
Astruc דלמשמיר 213.
— Crescas Abraham 295 (cf. Abr. Astruc).
Astruc (Astrug) aus Avignon 304.

Baruch b. . . .? 108.
[*Behem*, Jo. 204.]
Benjamin Chajjim 127.
— b. Elia סכסט (so) b. Sabbatai 216.
— b. Meschullam 79.
— Pesaro 150.
— b. Sal. . . Kohen 359.
Boeschenstain, Jo. 400.
Bonaventura 207.
Bondoa (?) 265 (cf. 292).
Bongodas (maestro) מוכנייר 297.
Boniak, s. Enboniak.
Botarel . . . דשומשמל 252 (vgl. Sal. Botarel).

Chajjim 213.
— b. Abr. טמיכמר 381.
— b. Mord. b. Cregente Provençali 210.
— b. Mose Josef 381.
Com. . . . (קומשיי), Witwe des Muel Bondoa (?) Comprad 292.
Crescas (Don) דקרמסס 213.
— b. Meir Crescas 295.

Daniel b. Abraham in Rom 207.
— Zoref b. Benj. ha-Rofe 286.
David . . . 392.
— aus Castello (b. Menachem?) 294.
— Kapsali b. Eljakim 210.
— (Davit) da Lucha 91.
— b. Menachem Kohen 341.
Donna 118.

Efraim-Gumplin 358.

Egidio, s. Aegidius.
Ehinger, Elias 409.
Elasar Matriti 209.
Elia b. Abraham 80.
— — — Ulma 100.
— b. Isak 295.
— b. Sabb. b. Elieser 210, 388.
— b. Sal. b. Jak. b. Sal. 239.
Elieser b. Simon Ulma 95.
Elischa ha-Rofe 108 (vgl. Autor?).
Eljakim (?) b. Sim., gen. Sal. Auerbach 89.
Enboniak דלנבוא 213.
Enmazif דלמצמיר 213.

Flaminius [Marcanton.] 202, 321.
Franciscus, Praepos. S. Salvatoris Pollingae, s. Toepst.
Frau des Sam. b. Mos. Zarfati 80.

Gemma? (שמ) 239
Gerson b. Gerson 101.
— Oppenheim 4
Grimani, Card., 80, 209, 223, 266, 267, 268, 278 (Copie?), 341, 357 (cf. ZfM. 12, 4 u. zu N. 267).
Manna, Tochter des Mordechai Angeloni 77, 117.
Hendel 100.
Hillel b. Mose Rofe 282.

[Immanuel b. Jakob 85.]
[—] Manoel ibn Mose 242.
Isak 386.
— b. Abraham Ulma 100.
— b. שמרן 353.
— נכלמנם 274.
— b. Isak 229.
— Jeh. Porat 359.
— b. Moses aus Aue 395.
— b. Sal. ibn Sahl 392.
— (?) b. טמט 109.
Israel b. Samuel 101.

Jakob aus Aue 395.
— Garçon (?) 373.
— Jeh. b. Isak 393.
— (קנסייכי) b. Is. b. Abr. 242.
— b. Josef 213.
— b. Josua 243.
— de Lunel 286.
— Matatja b. Is. in Ulm 8.
— b. Meir . . 382.
— b. Natan 95.
Jechiel (mit constanter Rasur des nachfolgenden Namens, ob Treves? s. Brüll, Jahrb. 2, 209) 86, 75, 111, 120, 122, 124, 201, 224, 239, 280. (Seine Söhne sind Mose u. Jehuda.)
— עסכ קנע 223.
— (סמן?) 276.
— (Chaï) Finzi 362.
— (מילי) b. Jekutiel 232.
— b. Josua 202.
— (Sabb.?) 413.
Jehuda b. Benj. ha-Rofe 268.
— דקיר Elasar 268.
— b. Jechiel 111, 122, 201, 243, 280.
— Meschullam b. Meir 405.
Jekutiel b. Abraham aus Forli 110.
— b. Benjamin 232.
— b. Dav. 5.
— b. Joab 79.
Joab b. Abraham 80 (327).
Jochanan (*Johannes*) b. Simon aus Greping 400 1.
Jonatan b. Abieser ha-Kohen 207.
Josef 386.
— b. Ascher מלנגלי (?) 241.
— b. Is. Ganilla (?) 241.
— b. Josef 296.
— Kohen 94.
— Levi 239.
— b. Lewa 327.
— b. Meir . . 382.
— b. Mose 5.
— b. Natan 86.
— b. Sal. . . Kohen 359.
— b. Sam. Levi Jaabez 125.
— b. Scheschet b. Benveniste 283.
— Zarfati 269.

Kraft de Dolmesingen, Raym. 204.

Langevin, Thom. 415.
Leon Astrug (de Salvis?) 213.
Crescas מלנייל 407.
Leonardo de Sormoni (?) 150.

Manasse b. I.[srael Brünn?] 304.
Matatja b. Jos. 95.
— b. Joel 268.
Mazif, s. Enmazif.
Mazliach מנמילי 36.
Meir Saragossa 352.
Menachem 395.
— Aschkenasi 393.
— in מילנו 305.

Menachem, Arzt in Tirni 110.
— b. Benjamin 207.
— b. David 294.
— b. Elia aus Fabriano 216.
— Zemach 207.
Meschullam 207.
— b. Abraham 359.
— b. Elchanan 79.
Mordechai Angeloni b. Elieser etc. 97, 111, 117, 207.
— b. Benj. 4.
Mose 125.
— b. Abr. b. Mose 268.
— כנטלים[טב?] 288.
— טלמנטני? 261.
— b. Alkabiz ha-Levi 352.
— Altavil (al-Tawil?) 265.
— b. Chefez 122.
— b. Elieser 240.
— b. Immanuel b. Imm. 370.
— b. Isak Alfasi 209.
— b. Jechiel 111, 122, 201, 243, 280.
— b. Jehuda Usiel 372.
— b. Josef Isak מירים 395.
— Kohen 207.
— Luzzatto 396.
— מרכשליר 228.
— Remos b. דנלטל [Dieulosal] 80.
— b. Sal. aus Guastalla 396.
— (Maestro) aus מרין 226.
Namer b. Salomo 118.
Natan 207.
— b. Jechiel 223.
Nissim b. Sabbatai מרין (?) 143.
Noutzenus, A. G. 412.
Paltiel ha-Sefardi 304.
Pinchas b. Mose מיסס (?) דיכני 143
Quatremère 136—46, 359 ff., 413 ff.
Rafael b. Abr. aus la Mirandola 119, 224.
— b. Benjamin, s. Samuel.
— Elieser b. Jeh. המוסל 85.
— b. Immanuel 301.
Reuben b. Jekutiel . . 77, 117.
Sabbatai 207.
— b. Abraham 213.
— b. יקשיטל 264.
— b. Mose Rofe 232.
— b. Natan 223.
Salomo 392.
Salomo b. Abraham 224.
— b. Ahron Zarfati 80.
— Botarel 271.
— b. Elieser 298.
— b. Jehuda aus Guastalla 396.
— Kohen 394.
— b. Labi 352.
— de Lunel 304.
— b. Menachem 118.
— b. Mose Rofe . . עמי 232.
— b. Mose Rofe aus Rieti . . 224.
— da Piera לפיטה (?) 265.
— Ulma 2, 95.
Samuel כנטלים[טב] 288.
— Abravanel 150.
— (Rafael) b. Benjamin . . 111, 207.
— Benveniste 352.
— דנכסנלס (?) 207.
— Delmedigo b. Elkana 118.
— Landauer b. Sal. . . 125.
— b. Mose קאנו 279.
— . . מכנית 240.
— in מירמי 305.
— Zarfati 269.
Sason b. Josef al-Longo 142.
Schedel, Hartm. 21, 210.
Schemtob b. Abr. di Crasto (?) 295.
Selamias . . . 292.
Simon b. Jehuda 401.
— b. Sal. Ulma 95.
Soleiman de Sevilla 242.
Stauber, J. 201.
Strassburger, B. 152.
Sussex, Herzog v. 136—8, 142, 365—6, 371—2.
Toepst, Franc., praep. Polling. 204.
Trithemius 235.
Vidal דומיל (?) ibn Caspi 265.
— b. Sal. b. al-Rabbi 138.
Wertheimber, Löw. Is. 1.
Widmanstad, Jo. Alb. v. 36, 74—7, 81, 87, 91, 92, 94, 96—100, 103, 106, 108—15, 119—22, 126—30, 134, 201, 202, 205, 207, 208, 211, 214—22, 224—31, 235—7, 239—61, 263—65, 269, 271—3, 278 80, 282—90, 293, 295—7, 299, 304—5, 307, 311, 315, 322 (a. 1537), 325, 338, 340—42, 352, 402—8, 407, (409?), u. einige arabische.

Titel (und Anonyme).

[Beigesetzte Namen verweisen auf die Autoren.]

אבות דר' נתן Natan ha-Babli.
אבן בוחן Immanuel b. Sal., Kalonymos b. K., Menachem b. Salomo.
אבנים Aristoteles.
אגרת Djezzar, Hai.
— hier Fehlendes s. unter dem folg. Worte.
אגרת בחצעה למלי תהגיון Farabi.
אגרת התיכוח Schemtob Palquera.
אגרת לחכמי מונפישלייר Mose Maimonides.
אגרת התחמדה Mos. Nachmani.
אגרת חמודות Elia b. Benjamin.
אגרת בטולדות Kindi.
אגרת המוסר חכללי Aristoteles.
אגרת מוה עח 150[7].
אגרת חמעשה בלוח חנקרא צפיחה Zarkali.
אגרת כסדור קריאת תח' Farabi.
אגרת סדות Mose Maimonides.
אגרת בעלות Kindi.
[אגרת תקדש] Mose Nachmani.
אגרת חשכת Abraham ibn Esra.
אגרת . . . בשכחה Djezzar.
אגרת השמד Mose Maimonides.
אגרת תתשובה Isak Latif.
אגרת תימן Mose Maimonides.
אולם Mose Rieti.
אומנות חנצוח Farabi.
אוצר ח' Josef Caspi.
אוצר הכבוד Todros Abulafia.
אוצרות חיים Chajjim Vital.
אור ח' Chisdai Crescas.
אור השכל Abraham Abulafia.
אות Abraham Abulafia.
אותות (עשרה) 312.
אותות תחילה Honein.
אותיות (Akiba) 22[2].
אותיות חנח Jehuda Chajjug.
אחר Abraham ibn Esra.
אילן 119[1-7].
איקונומיקאש Aristoteles.
איש אדם Abraham Abulafia.
אלמגסטי Ptolemäus.
אלמנך Jakob b. Machir.
אלפרגאני Fergani.
אלפרנקינא Lanfranchi.
אלשפא (Exc.) Avicenna.
אמונה והבטחון 83, 357[3] (A. 56[22]), Fr. 110[5].
אמונה חרמח Abraham b. Daud.
אמונות Schemtob ibn Schemtob.
אמצידנו Schemarja.
אמרי דעת Serachja b. Isak b. Schealtiel.
אמרי שפר Abraham Abulafia.
אנטידוטאריו Lanfranchi.
אניניטיש (ניאיטוש), s. ניטוסים.
אסיפת מראות השתן Galen.
אפשרות הדבקות Averroes.
אקרבדין Razi.
ארבע לוחות (fing.) Constantinus Afer.
ארבע פרשיות 407.
ארון העדות Jehuda b. Josef.
ארח חיים Mose Narboni.
ארחות חיים Elieser ha-Gadol.
ארתמיקא Nikomachus.

באר מים חיים Chajjim Obadja.
בחיר 53[9], 92[21], 209[1] (A. 53[1]), 240[3] (A. 311[3]).
בחך דר אלטין וויין 355.
בחינת העולם Jedaja ha-Penini.
ביאור s. unter פירוש.
ביאורים Naftali Treves.
בן המלך וחנזיר 347.
[בן סורח] 61[4].
בעל כנפים Josef b. Chajjim.
בעלי חנפש Abraham b. David.
בקרות השמש Maschallah.
בקשח Abraham Bedarschi.
בקשת המטין Jedaja Penini.
בריתא דסלאכת המשכן 95[2].
ברית Abraham Abulafia.
ברכת המזון 406.
בתי חנחגת חנוף (אגרת) Schemtob Palquera.
בתי חנפש Mose Tobi.

גבולים Gordon.
גביע כסף Jos. Caspi.

גורלות 228[8], 294[8], 299[8] B, 341 f. 57, u. s. Abraham אכ״ף, Abr. ibn Esra, Achitofel, Fazari, Saadia.
גימטריאות Elasar b. Mose.
גלגלים Chajjim Vital, Mas'ud.
גלגל Sacrobosco.
גלוסא 231[8].
גלילי כסף Jos. Caspi.
גן(ת) Isak b. Elieser.
גן נעול Abraham Abulafia.
גנזי חמלך Isak Latif.
גנת אגוז Josef Gikatilia.
גרם חמעלות Josua Lorki.

דברי . . מן חקוות Maurus.
דודי ונכדי Berachja.
די קחיז Aristoteles.
דיני דגרמי Mose Nachmani.
דקדוק Jakob b. Isak.
דרושים Chajjim Vital.
דרושים השבעיים Averroes.
דרך ארץ 232[10], u. s. חלכות.
דרך אמונה s. יאיר נתיב.
דרשה Mose Nachmani.
דרשות Josua Schoeib.

הגדת (ש״ם) 90[8], 200 (auch lat.), 318, (סדר של פסח) 401[4].
הגחות Perez b. Elia.
הגיון קצר Mose Maimonides.
הויה והספר Averroes.
הוריית חקורא Jehuda ibn Bal'am.
הטעאת Averroes, Farabi.
היכלות 22[8], 40[8]. — 22[7]c, 40[6]. — 40[6-9-10], Fr. 43[14]d. — שר התורה 112[16], (מעשה מרכבה) היכלות זוטרתי 22[6], 40[4].
היכלות דר' שמעון, s. זוהר.
הישטאריון (so) מיל איילין שפיגלש 100.
היקש Averroes.
הכרות והידות והשגחות Hippokrates.
הלכות איסור והיתר Isak Düren.
הלכות Baruch b. Isak.
הלכות [מסכת] דרך ארץ Fr. 264[8].
ה' כסא, ה' חכסא, הלכות מלכים, הלכות ממשרון ה' האכנה, ה' הנבואה, ה' הכבוד, הכבוד Elasar Worms.
הנחגת האדם בביתו David Ja'isch.
הנחגת הכריאות Arnald.
הנחגת (הבור ב)הנחות Gordon.
הנחגת הסתבודד Badja.
הנחגת הנער הנכסה Galen.
[הנחגת הקדרות?] 49[8].
הערות מן הרפואה Mesue (Jo'hauna b. Maseweih).
הספרה Abraham Abulafia.
השלמה חמזג והחבע Constantin.
התחלות הנמצאות Farabi.

(מדרש השכם) והזהיר 205.
ואת ליהודה Abraham Abulafia.
ויכוח Elia Ch. b. Benjamin.

זוהר 12, 20[1-2], 47[2], 48, 203, 217—19. Fr. 68, 83[8], 285. — אידרא 217[3]. רעיא מהימנא 217. סתרי תורה 40. תיכלות 17[2], 47[2]. — תיקונים 12, 217[2]. — מדרש 112[5]. רות ע״ד הקבלת 20[4]. שה״ש 100[4].
זיבן וויזי מיינשפר
זכות אדם הראשון David de Rocca.
זכרון(ם ת) Jos. Kimchi.
זכרונות Elia Levita.
[זמירות] 339.

חוש והמוחש Averroes.
חותם החספרה Abraham Abulafia.
חזיון Abraham b. Chijja.
חי בן יקמן ibn Tofeil.
חיבור תאדם אל אשתו Mose Nachmanides.
חבור חכמת התשבורת Levi b. G.
חבור (מראות) חשתן Isak Israeli b. S.
חבור המשיחה והתשבורת Abraham b. Chijja.
חידושי ב״ב Josef Megas.
חידושי ב״ב וסנהדרין Mose Nachmani.
חידושי גמין Salomo Aderet.
חידושי ע״ז Abraham b. David.
חידושי עירובין 385.
חידות והשגחות Hippokrates.
חיי הנפש Abraham Abulafia.
חיי העולם הבא Abraham Abulafia.
חיים (ס ת)חיים 207, 357[4], u. s. Abr. Abulafia.
חלוף המכבים Euklid.
חכמה נשלמת Lanfranchi.
[. . חכמי העין fing.] Mose [de Leon?].
חכמת האסנגניות (ם)289[9].
חכמת דניאל 228[6], 289[9].
חכמת הנפש Elasar Worms.
חכמת השיעור Abraham b. Chijja.
חכמת השרטוט 228[7]d.
חלאים וחסקרים Galen.
חסר לאברחם Abraham Asulai.
חצוצרות כסף Josef Caspi.
חרוז הנקרא אילן השכל 315[10].
חשב האפוד Prophiat Duran.
חשבון החחלכות Abraham b. Chijja.

טופסי שטרות 95[6].
טור Jakob b. Ascher.
טיאוריקא Gerard v. Cremona.

מכסים התרכב 275[9].
מעמי המעמים 92[10] (A.?), 221[5].
מעמי מצמות Chajjim Vital, Menachem Recanati, u. s. מפליאה.
מעמים Abraham ibn Esra.
מרקמעץ Petrus Hispanus.
מרקמאש דמדשינה 288[4].

יאיר נתיב [דרך אמונה Abr. Bibago] 43[17], u. s. Djezzar.
יודת דעה Josef Caspi.
ייזוד Ascher b. David.
[יזוד השם] 92[9], 221[3].
ימים גבוליים Gordon.
יסוד מספר Abr. ibn Esra.
יסוד עולם Isak Israeli.
[יסוד התבונה ומגדל האמונה] Abr. b. Chijja.
(ה)יסודות Euklid.
(ה)יסודות Isak Israeli b. S.
(ה)יסודות על דעת אבוקרט Galen.
יצירה (ס') 22, 37[2], 40[2], 115[2], — 81[10] (Text Elasar's), 94[10], 115[1], 221[9] (Text Saadia's), 92[20] (des Jak. b. Nissim), u. s. פירוש.
יצירת תולד 222[10].
יצירת תעבר Arib.
יראה Jona Gerondi.
[יריעת] 119[3].
(ה)ישר Abraham Abulafia.

כבוסים Gerardus [Bututus].
כוונות Chajjim Vital.
כוונות התפילה Gazzali.
כוזרי Jehuda ha-Levi.
כלי הנחשת Abraham ibn Esra.
[כלילת ודמנה] 355].
כלל אחר מעין הקבלה 112[29], s. סדר חספירות.
כלל עשר ספירות 341[12] (A. 56[7]).
(ה)כלל חקטן 220[2].
כללי לשון למודים Josef Jachja.
כנפי נשרים Immanuel b. Jakob.
כפות כסף Josef Caspi.
כריתות Simson b. Isak.
כתב Anatoli, Astruc Remoch, Jakob b. Elia aus Venedig, Mose Nachmani, Prophiat Duran.
כתב . . מגירונה 307[3].
כתב החתנצלות Jedaja Penini.
כתר ש"ט Abraham aus Köln, Schemtob ibn Gaon.

לוח (verschiedene) 343[5.6.13.17.22.24.29], 386[5.7], (a. 5232) 401[6]. ברוך קצרה לדעת אחרית התולה 246. מחנות חלבנה 246[18], 343[14], 386[6]. עשיית הגיכומדאר 343[7]. חערכים 343[20]. חפרדארים 343[2]. שעות היום Jerucham.
לוח התחבולה Gordon.
לוחות (astron.) Abraham Sacut, Alfons, Jakob Poel, Jos. Wakkar b. Is., Levi b. Gers.
— (gramm.) Samuel b. Jakob.
לויח חן Levi b. Abr.
ליברו דילה סירוגיאה Sal. מאריק.
ליברו . . די קישטיוניש Theodoric.
ליליאום די מידסינא Gordon.
ליקוטים Chajjim Vital, Josef Wakkar.
ליקוטים מכאמרי חפילוסופים 201[2].
[לפני ולפנים v. Meir [Abulafia], s. unter 37[3]]
לקוטות Natanel Caspi.
לקח טוב Tobia b. Elieser.
לקט ישר Josef b. Mose.
לקט קצר 66[3].
לשון למודים David ibn Jachja.

מאורות Abraham ibn Esra.
מאיר איוב Meir Arama.
מאירת עינים Isak aus Akko.
. . . . מאמר Abu Dja'afar b. Sabik, Abu 'l-Kasim b. Idris.
מאמר בגדרי הדברים Isak Alachdab.
מאמר הייחוד Mose Maimonides.
מאמר יקוו חמים Sam. Tibbon.
מאמר ישרצו חמים Isak Israeli b. S.
מאמר בכח שיקרת במלאכת תרפואה Razi.
מאמר במהות הנפש Farabi.
מאמר במיני התרקות Scheschet Nasi.
מאמר בספר התכלות Farabi.
מאמר חמשיתות Zahrawi.
מאמר בנפש Alexander Aphrodisias.
מאמר הנכבד Mose Maimonides.
מאמר בסגולת עור הנחש Johannes Pauli.
מאמר בסמי המות Schanak.
מאמר העין Meir b. Elasar.
מאמר עשיית כלי עשיית s.
(מאמר) רבוי התשמיש Mose Maimonides.
מאמר ברפואת חמתורים Mose Maimonides u. Salomo ibn Ajjub.
מאמר בשכל והמשכיל והמושכל Farabi.
מאמר תחיית חמתים Mose Maimonides.
מאמר בתבונה Bitrudji.
מאמר בתשובות שאלות Gazzali.
מאמר בתריאק Averroes.
מאמרי סלאיימן 214.
מאמרים Averroes.
מבוא Abu Ma'aschar.
מבוא ארנבם Gabriel.

מבוא כמלאכת Bernart Alberti.
מבוא למלאכת הרפואה Honein.
מבוא הנערים Arnald.
מבוא השנים 302[4].
מבוא שערים Natan Spira.
[מבוא לחכונה, in שער השמים 65[7].]
מבחר החנינים Sal. Gabirol.
מבחרים Abr. ibn Esra.
[מגדל עוז fing. s. 58[6].]
מגלת המגלה Abraham b. Chijja.
מגלת סתרים Samuel Motot.
מדות (י״ג) Salomo Gabirol.
מדרש בראשית רבה 97. ויקרא רבה 117[2].
כמדבר רבה 97[2]. אלה הדברים רבה 229[2].
חזית דשה״ש 50[2] (u. s. זוהר). קינות 229.
השכם 205. ותוא עבר 260[3]. והזהיר 205.
ויושע 232[5]. לחנוכה 117[5]. חסר ויתר 358[4].
כונן 117[5]. תנחומא Fr. 224. Ueber Makkabäer 117[4], üb. Psalm 113 ff., 222. Unsicheres Fr. 151 ij.
מדרש החכמה Jehuda b. Sal. Kohen.
מה שאחר השמע Averroes u. Themistius.
מהלך Mose Kimchi.
מהעצה והמבעים . . . Mesue jun.
מולדות Abr. ibn Esra.
מוסר Josef Caspi.
[מוסרי הפילוסופים] Honein.
מופת Averroes.
מורה הנבוכים Mose Maimonides.
מזונות Zohr.
מזלות 346[6].
מזמרות כסף Josef Caspi.
מחזור 21, 69, 86, 88 (קינות, יוצרות), 89, Fr. 209[9], 351[1-3], 356[7]; deutsch 82, 89, u. s. Mose Nachmani.
מטמורי 291[14].
מכילתא 117.
מכלל יופי Samuel Zarzah.
מלאכת היד Theodoric.
מלאכת מוסר Mose Sabara.
מלאכת תקבוע Mose Farissol Botarel.
מלות בן סירא 315[14].
מלות ההגיון Mose Maimonides.
מלחמות ה׳ Levi b. Gerschom.
מליץ Abraham Abulafia
מליצות הפילוסופים וחידותם ומוסרם Honein.
[מלכים Kalonymos b. Kal.] 290.
מסחיב המציאות Josef ibn Aknin.
מנהגים וסדר הסליחות Salman וויגם.
מנורה (ס׳ ה) 22[9]a.
מנורת כסף Josef Caspi.
מנחת יהודה Jehuda b. Elieser, Jeh. ibn Sabbatai.
מנין המצות Abraham b. Hasan.
מסורת Esra (Prophet).
מסורת המסורת Elia Levita.
מסעדים Isak Israeli b. S.
מספר Abraham ibn Esra.— Anon. 394[4].
מספר אותיות Saadia.
מעיין החכמה 341[6] (A. 56[5]).
מעלות Schemtob Palquera.
מעלות המדות Jechiel b. Jekutiel.
מערכת האלהות 11[3], 240[5], 92[22] (def.). Comm., s. פירוש.
מעשה Geschichte, einzelne 222[6-14.22.25]. — ס׳ ר׳ אמנון 232[6]. חולדה ובור 242[6].
מעשה אפ״ד Prophiat Duran.
[מעשה בוך] 100[3].
מעשה בילאר 214[6].
מעשה בראשית 22[7].
מעשה בריאה 100[2].
מעשה חשב Levi b. G.
מעשה בכרור הגלגל Costa.
מעשה כלי החבשה Ptolemäus.
מעשה מרכבת [v. Isak Kohen?] 209[3] (A. 53[3]).
מעשה דער קייזרין מיט צוויא זוינן 100.
מעשה שרשנה 117[6].
מעשים 222.
[מפתח על הקבלה?] 240[12] (A. 311[6]).
מפתח הרפואה Elischa.
מצות Mose Maimonides.
[מצות (גדול)] Mose Coucy.
מצרף Berachja.
מקור חיים Samuel Zarzah.
[מקרי דרדקי] 63[2].
מראה האושנים Sacrobosco.
מראות אלהים Chanoch b. Salomo.
מראות השתן 8[9-10], u. s. Isak Israeli u. Zohr.
מראים Euklid.
מראשות הראש Wafid.
מרכבת רבה 40[7].
מרקחות Nicolaus Praepositus.
[משיב דברים נכוחים] Jakob b. Scheschet.
משך חכמה 267 [Isak Kohen?].
משכיות כסף Josef Caspi.
משכן העדות Mose de Leon.
משל הקדמוני Isak Sahula.
משלי שועלים Berachja b. Nitronai.
משלים Jakob b. Elasar.
משנה תורה Mose Maimonides.
משנת אברהם אביטו 92[4].
משנת המדות 86[8].
משפטי הכוכבים 73[4] (v. Jakob?).
משפטי המזלות Abraham ibn Esra.
משקל Mose de Leon.
משרת משה Kalonymos.

נבואת דרשואה Gordon.
נוסח תואר פרי תבלאדור Is'hak b. Honein.
נטת צמתים Jehuda b. Jechiel.
[נזר חקדש s. unter 237.]
ניאוטים (ניאוטים) Plato.
נסתרות Simon b. Jochai.
נצוח Averroes, u. s. אוטנות תנצוח.
ניקוד 359, u. s. Jehuda Chajjug, Mose Nakdan.
[ניקור] 358[3].
נפש Averroes, Galen.
נפש החכמה Mose de Leon.
נפת צופים Mose Farissol Botarel.
נצחון 147, u. s. Jomtob Mühlhausen.
נר אלהים Abraham Abulafia.

[סבות] Aristoteles.
סבעינית(אל) Mose Tobi.
סגולות 81[11], u. s. Martin.
סגולת מלכים Abraham Abigedor.
סדר האילן 112[43].
סדר דרכי התשובה Jona Gerondi.
סדר תמרכבה Elasar Worms.
סדר תניקוד 358[6].
סדר סוד העבור 294[4].
. . . . סדר הספירות שמקבלות 22[10], u. s. כלל אחר.
סדר שלם רבא Jose b. Chalafta.
סדר חפרשיות 393[10].
סדר חקטן Avicenna.
סדרי תנאים ואמוראים 95[5].
סדרים Salomo b. Isak.
סוד האגוז Chajjim Vital.
סוד אתרוג 112[40].
[סוד בת שבע] Jos. Gikatilia.
סוד גדול ומופלא 92[17], 221[6].
סוד דרכי תנקוד Abraham Abulafia.
סוד ה' Esra Gatigno.
סוד חמעמים 325[7].
סוד ידיעת חמציאות 88[7].
סוד חייחוד Jehuda Chasid. Jehuda Spira.
סוד ויסוד חקדמוני 112[38], u. s. סוד עשר ספירות.
סוד חכסא 88[3].
סוד לולב ואתרוג 88[5].
סוד מגלת רות 71[2].
סוד חמלאכת Johannes Jacobi.
סוד מעשה בראשית Josef b. Samuel.
סוד חנחש Josef Gikatilia.
סוד חסורות Aristoteles, Jehuda Natan.
סוד חסוכת 88[4].
סוד עשר ספירות 59[4]. — (סוד ויסוד חקדמוני 112[38]), 215[3] (A. 54[5]), 240[9] (A. 311[10]), Fr. 325.
סוד עשר ספירת חעומר 54[3], 215[3].
סוד שבת 112[40].
סוד חשרשים 37[4], 240 (A. 311[4]), u. s. Josef Wakkar.
סוד תגיא בברייתא דיוסף בן עזחיאל 92[3] b.
סוד התשובה Jona Gerondi.
סודות (כ"ד) 112[30], u. s. Josef Gikatilia.
סודות דיני הגורלות Jehuda Charisi.
סודי רזייא Elasar Worms.
סופסטיקא, ספסטניא, Averroes, Farabi.
סיפני תרעמים Daniel d. Prophet.
סליחות 67, 316, 345, 401[4], Fr. 351[2]. deutsch 82.
סמים לביים Avicenna.
ספר אליתו ז"ל 222[11].
[ספר בחכמת התשבורת Theodosius.]
ספר בעניני סם חמות Paulus.
סתרי תורה Abr. Abulafia, Mose Nachmani (פי' הספירות).

[עבודת תלוים 283.]
עברונות 394[1-3], u. s. לוח u. titellos unter Kalender.
עגולה רעיונית Bataljusi.
עגולים Abraham Abulafia.
עדות Abraham Abulafia.
עדות ח' נאמנת Salomo b. Moses.
עולם Abraham ibn Esra.
עולם הקטן Josef ibn Zaddik.
עיבור Abraham b. Chijja.
עיגול (לוח י"ג מחזורים) Nachschon.
עין Chammai.
עיסור Isak b. Abba Mari.
עין הארץ 40[17].
עין כל Schemtob Schaprut.
עקרי דתינו (י"ג) Mose Maimonides.
עיר סיחון Josef b. Mose Zarfati.
עמור בשרשי הרפואה Ali ibn Ridhwan.
עמודי גולח Isak Corbeil.
עמודי כסף Josef Caspi.
ענין גדול מאד (üb. שם של ע"ב) 215[6], 240[10] d (A. 311[11]).
ענין חירם 222[13].
ענק Mose ibn Esra.
ען חיים Ahron b. Elia, Chajjim Vital, Jesaia b. Josef (31[6]).
עקידת Isak Arama.
ערוגת חסומת Abraham ibn Esra.
ערך 131[3], u. s. Natan b. Jechiel.
ערך החילוף Immanuel b. Jakob.
עשיית כלי האצטרלב (מאמר) 246[4].
עשר חוויות Elasar Worms.
עשרה גליות 312[3].

[מאה?] Mose Tibbon.
פיטום חקטרת 222[4].

פירוש (oder ביאור Commentar): 1. über **Bibel**: s. Sal. Isaki; *Pentat.* 26[2], 385[2], u. s. David Kimchi, Efraim b. Simson, Josef Bechor Schor. — Superc. zu ibn Esra 61[2-4] u. s. Jos. Caspi. Zu Nachmanides 40[13], u. s. Josua Schoeib, Schemtob Gaon (פירוש לקושות), Scheschet, Glossen 356[16]. — *Proph.* Glossar 66[4]. Pr. pr. David Kimchi, Levi b. G. Pr. post. Hillel b. Jakob. *Psalmen* Abr. ibn Esra, David Kimchi. *Prov.* Benjamin b. Jeh., Immanuel b. Sal., Jos. Kimchi, Menachem Meiri, Mose Kimchi, Scheschet b. Isak. *Hiob* Josef Caspi, Josef Kimchi, Levi b. G., Mose Nachmani, Serachja b. Isak. *Megillot* Abr. ibn Esra, Levi b. G., Tobia b. Elieser. *Hohel.* Fr. 131, 264[1]b,c, (b. Sal.) 56[16], u. s. Immanuel b. Sal., Mose Chalajo, Mose Tibbon, Schemarja. *Threni* Josef Kara. *Esther* Josef Nachmias. *Kohelet* Abr. ibn Esra, Samuel Tibbon. *Daniel* Abraham ibn Esra. *Esra* Benjamin b. Jeh., Mose Kimchi (pseudo-ibn Esra). *Chron.* David Kimchi.

2. **Kabbal.** *a*) über Bücher u. dgl.: ברכת המזון Menachem Recanati. ס׳ בראשית Josef b. Sam. הממרת יחזקאל 408[3]. זוהר Chajjim Vital. יצירה Fr. 47[7]? u. s. Abraham b. David (ps.), Elasar Worms, Jakob b. Nissim, Mose Botarel, Mose Nachmani (ps.), Saadia Gaon (echt u. ps.), Sabbatai Donnolo. מערכת האלהות 58[3], 92[22]a, b. ספרי רזיאל Abr. Abulafia. תפלות Menachem Recanati. — *b*) Varia מעמי טעם טוכח 92[15], 221[4]. הנקודות וצורתן 246[14]. י״ג מדות Ascher b. David. הנקוד Abraham Abulafia. (עשר) ספירות 37[3], 112[14]. (קבלה מפוארת) 112[28], 341[11] (A. 56[4]), (auch סתרי תורה von Mose Nachmani). . . סוד הספירות שמקבלות 22[10] = עשר ספירות כלל אחד 112[29]. טעם אחר 112[26], **209**[4] (A. 53[4]). Anon. Fr.? 408[4]. S. auch סוד עשר ספירות u. Ascher b. David, Josef b. Chajjim, Menachem, Schüler Elasar's. השם (שם המפורש, שם תעצם) 24[6]b, u. s. רזיאל u. Abr. Abulafia, Hai Gaon (ps.), Mordechai. . . שם המפורש בסדרש ריש הצדיק 215[6] (A. 54[6]). שם של ע״ב 22[11], 92[13].

3. **Varia.** Commentare über Mose Chandali. אפשרות אלפרנאני Mose Narboni. מדבקות אקלידס (מתיחת) 91, (מתיחות) Farabi, Heitham. ברכת לדרוש שני המאורות 65[6], 325[3]. הגדות שים 273[3]. Josef Gikatilia, Schemtob b. Schemtob. חנוכת המדינה Averroes. חי בן יקפן Mose Narboni. (נאליטס כ)סדרות Sal. Corcos. יסוד עולם Ali ibn Ridhwan. כוונות חפי Mose Narboni, u. s. Gazzali. (חנוכת) לוחות Meir Abulafia, Sal. Isaki. י״ג מדות 261[6]. אלפונשו Josef Caspi, Mose Narboni, Mose b. Sal. aus Salerno. מזמור סיו 228 f. 98. ספרא 59[6]. פרק שירה Sam. Kimchi. פרקי אבוקרט Mose Maimonides. קאנון s. Avicenna. שם von ibn Esra 36[7]. פרקי אבות zu תלמוד 69, u. s. Mose Maimonides, Sal. Isaki. Tr. Succa 385[2], Kidduschin 258; zu anderen Tr. s. Chananel, Eljakim, Gerson b. Jeh., Jonatan, Sal. Isaki. שיר תפלות 232, 346[1-9]. סליחות 346[6]. חיוחוד 346[10]. קדיש 215[7], 240[11] (A. 311[12]); and. 222[17], u. s. Schemarja. האוחז Elasar Worms. אלהים אלהינו 273. Zu Hymnus 43[2], 47[7]b.

4. **Titel.** (כלי) האצטרלב Ptolemäus, 'Saffar. הגולות 299[6]. על יציאת שני קוים Simon Motot. על ר״ב מזלות 346[6]. כלי רובע ישראל Jakob b. Machir. מלות ההגיון Mose Maimonides. תמסמר Abr. ibn Esra. תקופת היד 299[3].

מליאה (קנה über Genesis) 23, **96**, (Gebote) 42.

מנים במשפט Arnaldus de Villanova.

מעלי הכפל Jehuda Chajjug.

מענה רזי Isak b. Jehuda.

[מקודת הלויים 237.]

[פרדס v. Ahron, s. unter 37[6].]

פרונטסיקא Gordon.

[פרחי אלחיות] Aristoteles.

פרמיקה, פראמיקה Alexander (v. Tralles?), Arnald, Johannes Jacobi, Platearius.

פרי עץ חיים Chajjim Vital.

פרק ר׳ אליעזר 222[3].

פרק ניהנם 232[7]

פרק גן עדן 232[6].

פרק חסידות 222[2].
פרק ר׳ יוסי 222[15].
פרק משיח 222[5].
פרק צדקות 222[16].
פרק שירה 229[7].
פרקי אבוקראט Hippokrates.
פרקי דרי אליעזר 356[11].
פרקי היכלות s. היכלות.
פרקי משה Mose Maimonides.
פרקים (כיי), s. אמונה והבטחון u. Arnald.
פרשת כספ Jos. Caspi.
פששים ופרושים Jakob aus Wien.
פשר שכות העקרים 231[8].
פתרון סי האמונות Saadia Gaon.
פתרון חלומות 112[49], 418.
פתרון מלות זרות מבחינת עולם 315[6].

צוואת כספ Josef Caspi.
צורת הארץ Abraham b. Chijja.
צורת העולם Isak Latif.
צידת (חולכי) חודרכים Djezzar.
ציוני Menachem Ziuni.
ציור האלשבית (aus רזיאל) 59[4]. ע״ר חקבלה 217[4].
סי הציפרא 394[4].
צירופים Abraham Abulafia.
צשבת מענה Josef b. Elieser.
צירור חמור Isak Latif.
צדי הנוף Natan Palquera.

קאנון Avicenna.
קבלי מענין התאלה 56[21], 357[2].
קבלה ספוארת יפה, s. חספירות [על] מי׳.
קבוצת כספ Josef Caspi.
קדחות Isak Israeli b. S.
בקדרות s. בי׳.
קונדרים (über Jos. Caspi) 307[2].
קיטה Elia b. Sabbatai.
קיצור אלמגיחסטי Averroes, Fergani.
[קיצור הגיזן] Petrus Hisp.
קיצור חובות חלבבות 327.
קיצור מכל מ׳אכת החגיזן Averroes.
קליש (כליאת =) Averroes.
קכיעות 228 f. 44.
קנה, s. מליאה.
קערת כספ Josef Esobi.
קצר Pagninus.

ראש אמנה Isak Abravanel.
ראשית חכמה Abr. ibn Esra, Schemtob Palquera.
רב מעלים Isak Latif.
רוח חן 210[4], 297[11], 329, 358[8], 401[11] def.
רוח והנפש Isak Israeli b. Sal.
רזיאל Fr. (מי׳ שם תעצם etc.) 59[5], 112[27], 119[2], u. s. ציור האי״ב.
רזיאל (v. Salomo) 240[4] (A. 311[2] u. f. 136).
רזיאל (סודי רזיא) Elasar Worms.
רט ליעקב Jak. Zemach.
רעכים ורעשים 112[46], 294 f. 24, u. s. סיטני.
רפואה Theodoric.
רפאות Asaf, Constantinus.
רפואות חלביות Avicenna.
רפפות Hai.

שאילות מספריות 246 f. 49.
שאלה Samuel b. Kalonymos.
שאלות Berachja.
שאלות (medic.) 8[5-6]. — (astrolog.) Abraham ibn Esra, Jehuda Chasid.
שאלות הברודות 228[8]c.
שאלות הדבריות Averroes.
שאלות השבעיות Aristoteles.
שאלות ותשובות Sal. b. Mos. — (medic.) Theodoric.
[שאלות ותשובות מן חשמים] Jakob aus Marvege.
שבעה עמודי עולם Isak Corbeil.
שורשים (Glossar) 124[3]
שושן הרפואה Gordon.
שינה והיקיצה Aristoteles.
שיעור קומה 22[7]b, 40[7.11].
שירה Abraham aus Sarteano.
שכל טוב Menachem b. Salomo.
שלחן כספ Jos. Caspi.
שלשה עשר כתות 92[18].
שם Abraham ibn Esra, Elasar Worms.
שמוש Zahrawi.
שמוש חנכ״ל שצ״ם 81[11].
שמות הבשמים והעשבים 245[7].
[שמות הגדולים] Ahron b. Abr.
שמות ומלות מחכמת התבונה 101[2].
שמים והעולם Averroes, Avicenna.
שנוי שמות Natan Ham'ati.
שער האותיות 11[11].
שער הנמול Mose Nachmani.
שער חלק בסוד Mose de Leon.
[שער הכוונה] 240[8] (A. 311[9]).
שער הקדושה (בעלי הנפש) Abraham b. David.
שער הרזים Todros Abulafia.
שער השואל והנשאל Asriel.
שער השמים Gerson b. Sal., Isak b. Ahron, Isak Latif.
שערי אורה Jos. Gikatilia [fing. 26].
שערי חיים Mordechai Rossello.
שערי חסוד חייחוד והאמונה 92[2].

שערי צדק Jos. Gikatilia.
שערי תפלה (מי של תפלה) 24⁴.
שערי תשובה Jona Gerondi.
שפה ברורה Abraham ibn Esra.
ש׳ התורה s. חיכלות.
שרשים David Kimchi, Euklid.
שרשים כוללים Averroes.
שש כנפים Immanuel b. Jakob.
שתן אלשופילי Theophilus. (בידיעת) Isak Israeli b. Sal.

תבנית חותם (?) Jehuda b. Jechiel.
תגמולי חנפש Hillel b. Sam.
תגנים Mose ibn Esra.
תוספות über חולין 236, über כתובות Isak ha-Laban, üb. ב״ק Fr. 153⁸.
תורי זהב (fing.), s. Honein טופרי 43.
[תחבולה] Abraham ibn Esra.
[תחבולות במספר 225².]
[תיקון הרעות] Isak Albalag.
תיקון חבור העבור Chanoch b. Bechai.
תיקון כלי הנחשת Mordechai Comtino.
תיקון מדות הנפש Salomo Gabirol.
תיקון סופרים 358⁵.

תחכמוני Jehuda ibn Sabbatai.
תכלית החכם Madjriti
תלמוד 6, 95, 140, 141. Fr. 151 i D u. iv.
תמונה def. 59⁵, 119⁴ (mit Comm.?) 395¹.
[תמונת הכדור] 36¹⁴.
(ים) תמר Afla'h.
תנאי השתן 8⁷.
תפוח Abraham ibn Chisdai
תרגום ירושלמי (zu Gen. 44¹⁸) 114.
תרשיש Mose ibn Esra.
תשבורת Abraham b. Chijja.
[תפלה oder סדור] 90, 323, 345⁸, 381, 410, 412. תעריבות 90²; s. auch מחזור, סליחות. — בקשה kabbal. 112³², (יהיר) 112³⁷. [זמירות] 339, 401⁴. תפלת חולים 312².
תפלה Jos. b. Scheschet, Hamenuna.
תפלת לעני 209⁷ (A. 53⁷).
תפלת הערער 209⁹ (A. 58⁸).
תפלת יחוד Nechunja.
תשובה Hai, Jehuda Alfakhkhar, Kalonymos b. Kal., Mose Maimonides *bis*.
תשובת שאלה 112²⁶.

Titellos, meist anonym, oder Fr.

1. *Bibel* 392, Stücke 151 i, 400²·³, 401²·³, 153¹ Pentat. Haft. Meg. 14, 16, 413. Pentat. 1, 2, 114, 148, 298, 359, 396. Fr. 341⁶, 382, 384. deutsch 152. Proph. pr. 93, Fr. 383 Worterkl. Jes. u. kl. Proph. 391. — Hagiogr. 136. Psalmen mit latein. Uebersetz. 360, mit lat. u. deutsch. 401¹. 70 Verse 401⁷c, deutsch, s. Abraham b. Sam. Hiob, Tendenz 327⁸. Esther deutsch 347². Daniel Fr. 346². — Masora 392.

2. *Halacha* 151 vi, 346⁷. Annot. in Talmud 124, über Busse 120³. Differenzen d. Paläst. u. Babyl. 393¹. Gutachten 356¹⁴. Erklär. u. Glossar zu Isak Düren 393⁷·¹¹, zu Isak Corbeil 393¹⁵. Talmud etc. 158²·³. Ritualcompil. 232¹¹.

3. *Kabbala* 11⁴·⁸·¹³, 22⁹, 24⁶, 43¹¹·¹³·¹⁴, 112¹⁶·²²·²⁸·³⁰·³⁴·³⁵, 115, 119⁶. Werk in 16 §§ (nicht עז מגדל) 58³, 311. חידוש בסוד ונקוד תשם s. Josef Gikatilia. סוד אתרוג . . . 112⁴⁰. כי ברכת כהנים 112¹¹. ס׳ המרכבה 219⁵ (A. 54⁷). ס׳ הנחש 305 f. 84. ס׳ חקבלה 112¹³. ס׳ שר 305³. ס׳ שלש סעודות 112³¹. הפנים 112¹². צורת האדם הגדול 37⁶. ראשי פרקים ממעשה מרכבה 341²², (A. 56¹⁶). (תשובה נקרא על שם) 341⁹ (A. 56⁴). Alphabete (Permut.) 81¹¹. Anrufung Gottes, chald. 40⁵. Anweisung zur prakt. K. 341¹⁰ (A. 56⁵). Gotteserkenntnis etc. 228⁵. Gottesnamen 112⁴·⁸·⁹·¹⁷·¹⁸·¹⁹·⁴⁵. (צירוף etc.) 112⁷. שם של ע״ב 215¹⁰ (A. 54⁷), 240⁶. Sefirot 31⁶, 40¹⁵. Nomenclatur 240⁸b (A. 311⁹b), and. 112⁴⁴, and. 209⁵ (A. 53⁵). Gedichte über Sef. 112⁴². Vocalisation von אי, או etc. 40¹⁶.

4. *Mathematik*, Naturkunde u. dgl. (דמיון ושורש לכלי האצטרלב) 249⁸. סליחה בלטין עלי שחור 246 f. 49. Alchemie 214⁸. Algebra 36⁹, 225². Amulet 151 ij. Arithmetisches mit ungewöhnl. Ziffern 150⁴. Astrologie 228²·⁷e, 249¹¹. Canones, s. Mose Farissol. Conjunction a. 1433 in Toledo 261⁷. Eklipsen a. 1410 u. 1409 N. 261 f. 72. Geburtswochentage 81¹¹. Geomantie 235⁸, 246¹⁶.

Geometrie 86⁹, 225. Gnomon etc. 261 f. 48 b, 265 b. Kalender 150,⁸ 233², 295², (a. 1420) 327 f. 78 b, 393⁶·¹¹·¹⁶, 394¹·⁸, 410, u. s. עברונות u. Meschullam a. Volterra. Lapidarium, Fr. 153⁴. Mondstationen 261⁸·⁹. Astr. Tabellen 261¹⁰, 356¹⁷, über Schattenlänge 246⁸. Superstitiosa (Sympathie, Augurie etc.) 214⁷, 228⁶, 412, Tagesgestirne 112¹⁰. Wetterproph., Monatsomina, Krankenmantik u. s. w. 246⁷.

5. *Medicin* 158⁵, 231⁴·⁷, 243, 275⁷, 288⁵, (span.) 291, 295⁹·¹³·¹⁵, 356⁵, 418². Antidotarium 231², 238. Diät für das Jahr (Asaf?) 245 f. 148 b. Epigramm über Aerzte 243. Fieber 49⁵. Glossar 87⁵, 247⁹. Nahrungsmittel 295⁵. Practic 231⁹. Recepte 259. Succedanea 231⁶. Synonyma 214⁶.

6. *Philologie*, Noten e. Christen 153⁶, Grammat. 358⁶·⁷·⁸·¹³, (franz.) 360, (lat.) 380. Männl. u. weibl. Wörter 274 f. 211. Conjugationstabellen etc. 416. Permutation 131². Varii modi hebr. loquendi 124². Lexicogr. Notizen 315⁶. Vocabular 295²·⁵.

7. *Philosophie* 248, 356¹. Logisches 289¹⁰. Erklärung von Haggadot 94⁵.

8. *Poesie*, Hymnen, Stylistik etc.: Anreden (התחלות) 358¹². Buch der alten Weysen 355. Chanukka-Lieder v. Asriel. Comm. Gebete v. ʿAbba Schalom, Comm. Jozerot 393⁹. Gedicht über 13 Glaubensartikel 210⁵, vom Spieler 358¹⁰, anf. אלהים קדם 95⁵. Hymne 233⁵, 392, üb. חרוגי ורנקחדם 356⁶. Rätsel 246¹⁷. Verse 87⁴, 255, 257.

9. *Verschiedenes* 47⁷e, f. 210⁵ (Erklärung קמיע etc.), 235. 401⁷, Chronologisches 386. Chronolog. Daten 401². Collectaneenheft 367. Commentar zum Pentat. latein. 375, zu Kohel. 4, 17 etc., philos. 24⁵. Deutungen 222⁹·¹⁸·²¹·²²·²⁴·²⁵. Ehesachen 210¹⁷. Fragen an den Büchsenmeister 235⁷. Mikrokosmus (אגרת עולם קטן) 222¹². Pergamentanfertigung 246⁶. Sentenzen 273⁵. Septuaginta (ital. Notiz) 312 f. 1 b. Theophanie des Jesaia 239⁵.

Ortsnamen.

[Die einfache Ziffer bedeutet gewöhnlich die Schlussnote (Epigraph) des Codex.]

אבראבאליה (?) 228⁷.
אבריגנם 128⁴.
אודינה 33.
אוניין, אוניין 304 u. 304¹¹, 343²⁹, 386² S. 213.
אויא (Aue) 395.
אולמא 2, 3.
אולשטט 367 b.
אוסטנחיים, אוסטנחיים 4, 368.
אוסטנחיים (עיר ח)אוב 314.
אוסליה 31.
אויזורא 368.
אורגייר (?) 242, 252, 297. 407.
אורויטו (Orvieto) 312⁵.
אייבך 329.
אוירש 128⁴.
אישלינגן 72.
אלבלאר דסינקה 98.
. . . אלמאנ 125.
אלישנדריה 228⁷c.
אלקלעה 280.
אפריקי 210¹⁴.
אקווא פינדינטי 312⁵.
ארגון 285² ij, 409 S. 232.
ארגינטירא 307².
ארלדי 93, 271, 386² S. 214.
ארץ ישראל 358⁷, 404 S. 227 A.
אשכנז 312².

בדרש 111⁶.

בולוניה 77.
בולינציאה (?בולצפיאה) 266.
בולסינה 112.
בלאם 401[5].
בלרנא (?) 401[7]g.
ברבאיירי (?) 353.
ברזיקילא, ברסנלה 207.
ברשימו (?) 118.
ברצילונה 92[10], 246, 265[1].

גושטלה 396.
גיינצאנו, גיינצאצאנו 112[1], 312[5].
גיחונא 228[5]c, 307[3].
גרבינא (für גרמיזא) 338[7].
גרני 128[4].
גרפינג, גרעבינגן (Grafing) 401.

דיבון, דיבוטה S. 144 vi.

חאופק s. קפואה.
האמבורג 259[1].
חר 66[3].
חר פתרוס S. 143 A. 1, S. 144.
חר קדש 223. 285[3] vij.

וואסר בורג (Wasserburg) 401[7]h.
וימרי [Simcha aus] 206[1], 240[5].
וילאנו [?וויליא] 242.
ויליאלן 373.
וינא 28[2].
וירזילונה 111[4].
וניזיא, וניסיאה, וניציאה 31, 42, 210[10], 307[3].
ורמשא 346[1].
וורנקוורט 356[8].

חלדיק (?) 346[5].

מאנא 313.
מבריה 358[6].
מוביגן 400.
מורנאלה 236.
מורסושה 228[7]b (מורשושי 8).
מיכולי 364.
מירוישי 119, s. מרוזי.
מירמו 305.
מליסלה, מוליסולה, מוליסה etc. 261[7], 285 S. 143 A. 2, 343[7], 356[17].
מרדני 110.
מרוזי 60, 401[5], s. auch מירוישי.
מרוסבורק 356[14].
[מריוש] מראשש 393[11].
מריש (מגדל) 386.
מריץ 226.
מרישטיבירי 77.
מרני S. 143 A. 1.
מרשקו, מראשקו, מרשקן 271, 296, 343[1-29], 386 S. 213, 214.

יבק (= קפואה) 285[3]v.
ימליא 112.
(ני)יריחו 231.
ירושלים 325.

כנסי (= דאשקולא) 343[3-14].
כנען S. 196 A. 1.
כספיא 61[1].

לאוינגן (Lauingen) 72.
לאשש 257.
לובין S. 207 A. 1.
לובמילא 53.
לויטמריץ (Leitmeritz) 25.
לומברדיאה 244.
לוניל 304[11].
לשששר (?) 213.

מגנא [l. מגנצא] 232[6].
מגדול חים 407.
מדין 119.
מונטי ברברו 285[3] vij.
מונטישון 315[6].
מונטישליר 315[4].
מונבלה 228[5].
מונצילינצי 370.
מונשטר 404 S. 227.
מיישטרי S. 190.
מילאן 244.
מירנדולא (ל) 119.
מנשובה 32, 281,
מסטינא S. 232.
מעגנצא, מעגנץ 401[1-5].
מרשיליא 297.

נגרא (für ארגן) 285[3] ij.
נולא 68.
נורלינגן 394.
ניאפול 246.
ניאשטט 404 S. 227.
נמשי 284.

סאריאנו 312[5].
סוליא 242.
סיינא 359.
סיינצא 215[3].
סיצי 359.
סלירנו 370.
סמטרה 47[7]d.
סרגוזא, סראגוסה 261, 352 (vgl. סקרסטי 214[1]).
עיבל (für קפואה 285[2]v).
עלינגן 125[5].
ענידיין 401[7]f.

פאבריאנו 216.
פאויה 244.